DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

@tgdenemeleri

Bilgi Sarmal

KAZANIM TESTLERİ

Konuyu Öğreten Kavratan Sorulardan Oluşan Testler

AKILLI KÂĞITLAR
VİDEO ÇÖZÜMLER
TAM HÜCRELEME

SİMÜLASYON TESTLERİ

Sınavda Çıkması Muhtemel Kurgulu Yeni Nesil Sorulardan Oluşan Testler

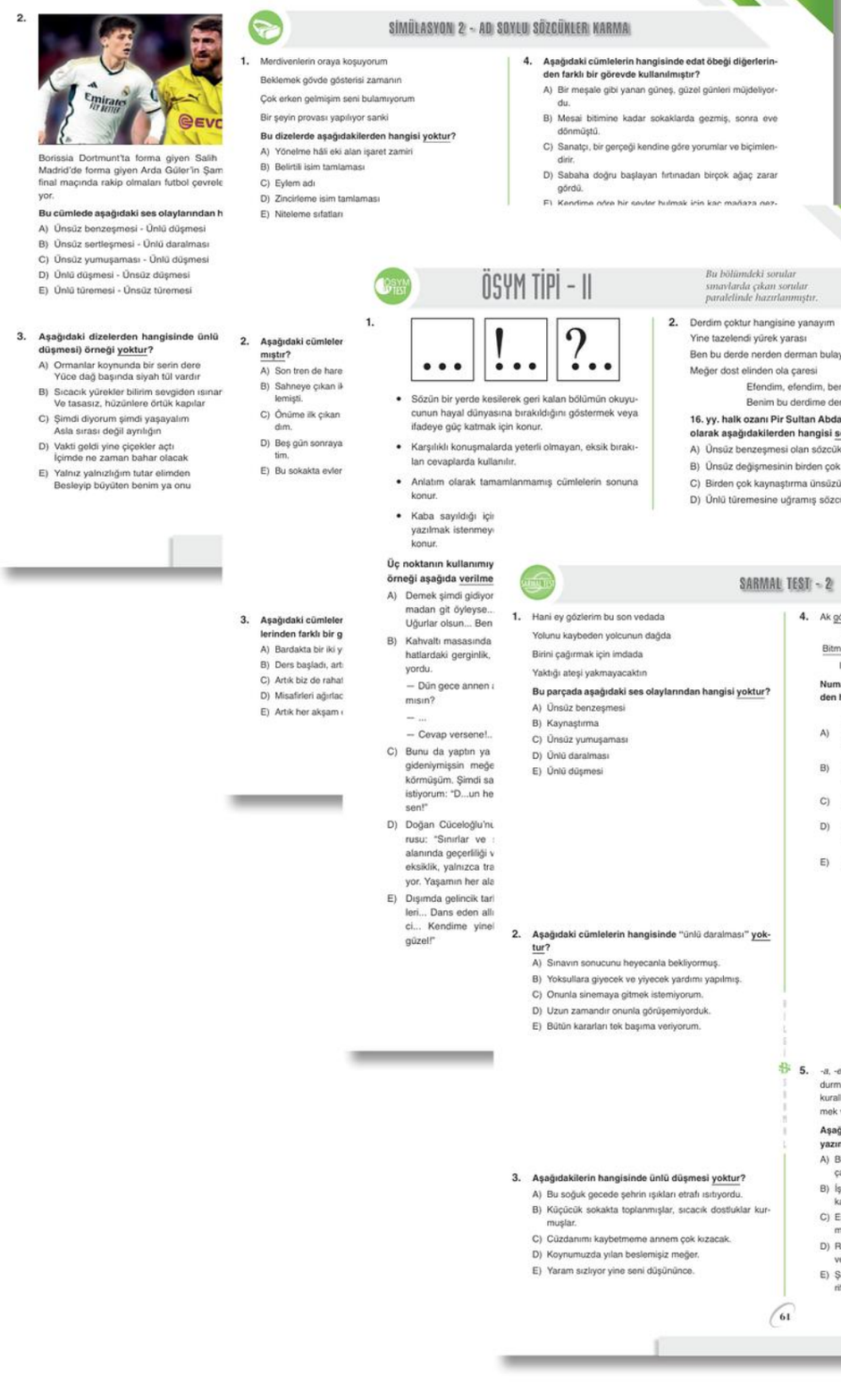
ÖSYM TİPİ SORULAR

ÖSYM

ÖSYM'nin Diline, Tarzına Öğrenciyi Aşina Kılan Soruların Oluşturduğu Testler

SARMAL TESTLER

Öğrenmeyi Pekiştiren, Unutmayı Engelleyen, Tekrarla Öğrenmeyi Sağlayan Testler

Bilgi Sarmal

AKILLI TAHTAYA UYUMLU

1 ÖĞRETMEN ÜYELİĞİ SEÇİMİ İLE SİSTEME ÜYELİK FORMUNU DOLDURUNUZ.

2 SİSTEME GİRİŞ YAPARAK DİJİTAL İÇERİKLERİNİZİ İSTEDİĞİNİZ YERE İNDİREBİLİRSİNİZ.

3 İNTERNETE BAĞLI OLSUN VEYA OLMASIN DİLEDİĞİNİZ PLATFORMLARDA İÇERİKLERİMİZİ KULLANABİLİRSİNİZ.

4 İSTEDİĞİNİZ SORULARLA KENDİ TESTİNİZİ OLUŞTURABİLİRSİNİZ.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

Bilgi Sarmal

TYT – AYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI

YAZARLAR

Mehmet DURMAZ

Serbay YİĞİT

Arda SİNDEL

Mennan KIZILTUNÇ

Özlem ŞİMŞEK ESER

Ebru ÖZOLÇAR

BİLGİ SARMAL

Yayın Koordinatörü — Serbay YİĞİT

Yayın Editörleri — Özlem ŞİMŞEK ESER - Hilal AKDOĞAN

Dizgi/Grafik — Bilgi Sarmal Dizgi / Grafik

Copyright ©

ISBN = 978-625-8070-52-1

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.
Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

SUNU

SEVGİLİ ÖĞRENCİLER,

Adı ne olursa olsun tüm sınavların vazgeçilmez bir bölümü olan Türkçe testinin belirleyici sorularının büyük bir kısmını dil bilgisi oluşturmaktadır. Dolayısıyla dil bilgisinin öğrenilmesinin bir zorunluluk olduğu sugötürmez bir gerçektir.

Üstelik bu dil bilgisi herkesçe öğrenilebilir. Yeterli sabır ve doğru kaynak ise bu işin olmazsa olmazıdır. Elinizdeki bu kitabın yazarları olarak bizler çok İDDİALIYIZ. Yeteri kadar isteyen, azmeden ve sabreden herkese dil bilgisini öğreteceğiz.

Kararlıyız ve kararımız kesindir.

LÜTFEN AŞAĞIDAKİ HUSUSLARA DİKKAT EDİNİZ.

1. Bu alan TYT Türkçe sorularının yaklaşık yüzde 20'sini oluşturmakta ve bu alanın soruları, çalışanla çalışmayanı ayırt edici nitelik taşımaktadır.

*__Öyleyse__ bu alandan zor diyerek kaçmanız, hedefinizi küçültmeniz anlamına gelir. ☹

2. ÖSYM, bu alanda sürpriz yapmayı çok seviyor. Mesela üç dört yıl soru sormadığı anlatım bozukluğundan pat diye iki soru birden soruveriyor. Yahut her yıl 1-2 soru sorduğu yazım kurallarından hiç soru sormayıveriyor. Yine kolay ve düz sorular sorup dururken 5 tane karma dil bilgisi sorup bütün konuları tarayabiliyor. Birçok bilgiyi bir arada kullanma becerinizi ölçen zor ve eleyici sorular soruveriyor.

*__Öyleyse__ sınavlara sadece bir önceki yılın sorularını ölçüt kabul edip hazırlanırsanız hayal kırıklığı yaşarsınız.

"İşini kış tut, yaz gelirse bahtına…" ☺

3. Dil bilgisi konuları, birbirine bağlı konulardır yani isimleri yapabilmeniz; sıfatları, zamirleri, zarfları ve tamlamaları bilmenize bağlıdır. Fiilleri , fiilimsileri, ek-fiilleri bilmeden cümle ögelerini ve cümle türlerini hatta noktalama işaretlerini anlayamazsınız.

*__Öyleyse__ dil bilgisinde şurayı öğreneyim, burayı öğrenmeyeyim şeklinde bir mantık yoktur. "Dil bilgisi bir bütündür, parçalanamaz." Bilgide vereceğiniz her açık sizin öz güveninizi zedeleyecektir.

4. **Dört başı mamur bilgi, dört başı mamur bir kaynakla mümkündür.** İşte bu kitap, bu amaçla hazırlanmıştır.

Ayrıntısı fazla olan konularda çok test, kavranılması kolay olan ve sınırı belli olan konularda az test bulunan bir kitap var karşınızda. Yani eksiksiz ve fazlasız olan bu kitap, size tek başına yetecek bir kitaptır.

Bu kitaptan azami düzeyde faydalanmak için

a) **İşlevsel ve vurucu bilgiler içeren akıllı kâğıtlar,** bütün öğrencilerin yaptığı ortak hatalara, zor soruların cevabını buldurmaya ve karıştırılan terimlere yöneliktir; bunları çok iyi okuyunuz ve tekrarlayınız.

b) **Sarmal Testler,** yeni öğrenilenlerin eski bilgileri unutturmasını önlemek amacına yöneliktir. Bunların birini çözüyorsanız birini sınava yakın bir zamana saklayın ya da tekrar çözün.

c) **ÖSYM Tipi Testler** ile çıkmış soruların benzeri sorularla karşılaşacağınızı bilin ve ÖSYM diline aşina olun.

d) **Karma Testler** ile parça parça öğrendiğiniz bilgileri bütünleyip pekiştirin. Gerekirse bunları da ikiye bölerek çözün ya da sınava yakın zamanda tekrar çözün.

e) Bu kitapta %30 kolay, %40 orta, %30 zor ve seçici sorular bulacaksınız. Her düzeydeki öğrenci için gerek nicelik gerek nitelik açısından eksiksiz ve fazlasız bir dil bilgisi kaynağı olan bu kitap size de yeter.

f) Sınavda çıkması muhtemel kurgulu yeni nesil SİMÜLASYON sorularıyla sınavın provasını yapın.

Kitabımıza desteklerini hiç esirgemeyen Bilgi Sarmal Editörü Hilal AKDOĞAN'a teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Haydi! Üşenme; çöz, sor, sorgula ve öğren.

Haydi! Bir adım fazla atalım.

Huzur ve mutluluk getiren bir başarı dileğiyle…

bilgisarmaltde@gmail.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

Bilgi Sarmal

içindekiler

SORU AVCILARI

1. ÜNİTE
SES-YAZIM-NOKTALAMA

Test 1 Ses Bilgisi 9
Test 2 Ses Bilgisi 12
Test 3 Ses Bilgisi 16
Test 1 Yazım Kuralları 19
Test 2 Yazım Kuralları 22
Test 3 Yazım Kuralları 26
Test 4 Yazım Kuralları 29
Test 5 Yazım Kuralları 33
Test 6 Yazım Kuralları 37
Test 7 Yazım Kuralları 40
Test 8 Yazım Kuralları 43
Test 1 Noktalama İşaretleri 47
Test 2 Noktalama İşaretleri 51
Test 3 Noktalama İşaretleri 55
Sarmal Test - 1 58
Sarmal Test - 2 61
ÖSYM TİPİ - I 64
ÖSYM TİPİ - II 67

2. ÜNİTE
SÖZCÜKTE YAPI (BİÇİM BİLGİSİ)

Test 1 Sözcükte Yapı 73
Test 2 Sözcükte Yapı 76
Test 3 Sözcükte Yapı 78
Test 4 Sözcükte Yapı 81
Test 5 Sözcükte Yapı 84
Test 6 Sözcükte Yapı 87
Test 7 Sözcükte Yapı 90
Test 8 Sözcükte Yapı 92
Test 9 Sözcükte Yapı 95
Test 10 Sözcükte Yapı 98
Test 11 Sözcükte Yapı 101
Test 12 Sözcükte Yapı 104

3. ÜNİTE
SÖZCÜKLERİN TÜRLERİ VE GÖREVLERİ

Test 1 Adlar (İsimler) 109
Test 2 Adlar (İsimler) 112
Test 3 Adlar (İsimler) 115
Test 4 Sıfatlar (Ön Adlar) 117
Test 5 Sıfatlar (Ön Adlar) 120
Test 6 Sıfatlar (Ön Adlar) 123
Test 7 Zamirler (Adıllar) 126
Test 8 Zamirler (Adıllar) 129
Test 9 Zamirler (Adıllar) 132
Test 10 Zarflar (Belirteçler) 134
Test 11 Zarflar (Belirteçler) 137
Test 12 Zarflar (Belirteçler) 140
Test 1 Tamlamalar 143
Test 2 Tamlamalar 147
Test 3 Tamlamalar 150
Test 4 Tamlamalar 153
Test 5 Tamlamalar 156
Test 1 Edat (İlgeç) - Bağlaç - Ünlem 159
Test 2 Edat (İlgeç) - Bağlaç - Ünlem 162
Test 3 Edat (İlgeç) - Bağlaç - Ünlem 165
Test 4 Edat (İlgeç) - Bağlaç - Ünlem 168
Simülasyon 1 - Ad Soylu Sözcükler Karma 170
Simülasyon 2 - Ad Soylu Sözcükler Karma 173
Simülasyon 3 - Ad Soylu Sözcükler Karma 176
Simülasyon 4 - Ad Soylu Sözcükler Karma 178
Simülasyon 5 - Ad Soylu Sözcükler Karma 180
Simülasyon 6 - Ad Soylu Sözcükler Karma 182
Test 1 Fiiller (Eylemler) 185
Test 2 Fiiller (Eylemler) 188
Test 3 Fiiller (Eylemler) 192
Test 4 Fiiller (Eylemler) 195
Test 5 Fiiller (Eylemler) 197
Test 1 Ek-Fiil (Ek Eylem) 200
Test 2 Ek-Fiil (Ek Eylem) 203
Test 1 Fiilimsi (Eylemsi) 206
Test 2 Fiilimsi (Eylemsi) 209
Test 3 Fiilimsi (Eylemsi) 212

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

Test 4 Fiilimsi (Eylemsi) 214
Simülasyon 1 - Fiiller Karma 216
Simülasyon 2 - Fiiller Karma 218
Simülasyon 3 - Fiiller Karma 220
Sarmal Test -3 222
Sarmal Test - 4 226
Sarmal Test - 5 230
ÖSYM TİPİ 234

4. ÜNİTE

CÜMLENİN ÖGELERİ - FİİLDE ÇATI - CÜMLE TÜRLERİ

Test 1 Cümlenin Ögeleri 240
Test 2 Cümlenin Ögeleri 243
Test 3 Cümlenin Ögeleri 246
Test 4 Cümlenin Ögeleri 249
Test 5 Cümlenin Ögeleri 251
Simülasyon 1 - Cümlenin Ögeleri 253
Simülasyon 2 - Cümlenin Ögeleri 255
Test 1 Fiilde Çatı 257
Test 2 Fiilde Çatı 260
Test 3 Fiilde Çatı 263
Test 4 Fiilde Çatı 265
Test 5 Fiilde Çatı 267
Test 1 Cümle Türleri 269
Test 2 Cümle Türleri 272
Test 3 Cümle Türleri 276
Test 4 Cümle Türleri 278
Simülasyon 3 - Cümle Türleri 280

5. ÜNİTE

ANLATIM BOZUKLUKLARI

Test 1 Anlatım Bozukluğu 285
Test 2 Anlatım Bozukluğu 289
Test 3 Anlatım Bozukluğu 292
Test 4 Anlatım Bozukluğu 294
Simülasyon 1 - Anlatım Bozukluğu 297

YENİ NESİL DİL BİLGİSİ

Yeni Nesil Dil Bilgisi - Test 1 299
Yeni Nesil Dil Bilgisi - Test 2 301
Yeni Nesil Dil Bilgisi - Test 3 303
Yeni Nesil Dil Bilgisi - Test 4 305
Yeni Nesil Dil Bilgisi - Test 5 307
Sarmal Test - 6 309

Cevap Anahtarı 315

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

İŞARET ÜLKESİ

* Ey filozoflar! Siz, önce insanları soru sahibi yapın; onlar, kendi çözümlerini ya da cevaplarını zaten bulacaklardır.

* Nokta koyup bitirmeyi değil, virgülle büyütmeyi severim. Çünkü her nokta, ölümüdür bir cümlenin.

* Noktanın katletmek istediği sözleri kurtaran virgüllü noktaya minnettarım. Her noktayı bir virgülle yumuşatıp işaret ülkesindeki cinayetleri önleyebilirdik belki de. Noktadan cesaret alıp şımaran ve büyüklük taslayan sıradan harflere engel olurduk o zaman. Noktanın da virgülün de akrabasıdır ama o, hep virgülün yanındadır. O olmasa bu zalim nokta, kurşuna dizerdi sevgimizi.

* 2.2 = Sevgi olsaydı ve sevginin elde kalanı yürek olsaydı sevebilirdim belki noktayı.

* Ben, soru işaretiyle sorup soruşturmak, sorgulamak ve yargılamak isterim; "yine"den değil "yeni"den beslenmektir tarzım. Yargıların değil, sorguların toprağında çatlar zira tefekkür çekirdeği; en gizemli kokularıyla orada büyür çile çiçeği. Sahi siz, sevmez misiniz soruların uçurumlarında dolaşmayı, yaban güllerinin dikenleriyle boğuşmayı? Sahi siz sevmez misiniz yinelenen yargıları bırakıp yenilenen bir bilinçle her şeye at gözlüğü takmadan bakmayı? Ben çok severim özgürlüğün toprağında boy atan özgünlük çiçeklerini.

* Şüphesiz ki şüphesiz bir kafa(!) karanlıktadır; ona istediğiniz kadar iki nokta lambasını yakın ve insan nedir? Neden vardır? Neden yok olacaktır? Nasıl olacaktır? Ölmek, ölmek midir? Yaşamak, yaşamak mıdır? Öte nedir? Anlayan kimdir? Yöntem hangisidir? Neden, neden aramak nedenidir yaşamın?.. sorularına cevap veren açıklamalar yapın, aydınlanmayacaktır; her açıklama, yalnız bir kişiyi aydınlatabilir: Soru(n)un sahibini. Başka bir deyişle soru'nun sahibi olmayan, sorun'un çözümüne ilişkin çabaları anlamlandıramaz.

* Çözümlemesiz varılan bütün çözümlerin çözülmelerin kaynağı olduğunu bilirim.

* Ben, insan olduğumu, kafamın işgaline direnen coşkun bir yüreğimin olduğunu hatırlatan ünlem işaretini de çok severim. Hem şekli de pek güzeldir: Bir katilin nokta kadar yüreğine saplanan bir mızrak gibi, tersine dönmüş bir peribacası gibi.

* Ben, ünlemi güçlendiren yahut sonsuzluğa seslenip duran üç noktayı da başımın tacı yaparım. Çünkü ben bitmeden bitirmeyen, bitirmeden bitmeyen ve bitirilemeyen bir canım. Suskunluğumun mekânıdır şimdi bütün üç noktalarım. Ah, suskunluk!.. Ah zehirli şurup!..

* Tırnak işaretiyle "vurgu" ister bazıları koyamaz kendini ortaya. Kimliksiz ve kişiliksiz olduğunu bilir. Sevemem seni maskeli balo'nun şampiyonu. Hele başkasının sözünü korumaya çalışmana tahammül edemiyorum. Oysa söz, gerçek söz ise zaten korur kendini yani sen çoğu kez korunması gerekmeyeni korumaktasın. Kraldan çok kralcısın, vesselam sevemem seni; ben kendi sesimle seslenmeyi severim.

* Bir de kısa çizgi var, hani seninle benim aramda. Mana çekimi, yürek çekimi oluşturur: Öğretmen-öğrenci diyaloğu gibi. Yazar-okur ilişkisi gibi. Bir doğum tarihi, bir ölüm tarihi vardır ve onların tam ortasında hayatı anlatır ya hani mezar taşlarında; işte orada düş(ün)üyorum kendimi. Yaşamla ölümü birleştirse de hayatın bütün anlamıdır o minicik çizgi.

* Zaten çizgisizlik değil de nedir ki kişiliksizlik? Ölü'mü ölüm'den kim ayırır olmasa o çizgi?

* Kesmeyi mi? Eh işte! Kimliksiz, kişiliksiz, çizgisiz, özelliksiz ve dahi özsüz kalmışsa ne gerek var sözü kesmeye?

* Peki, bu ayraç mıdır (parantez midir), ona ne demeli? Bizi boş gevezeliklere iten, gereksiz bilgi gösterileri (malumatfuruşluk) yapmamıza cesaret veren bu ayraç işaretine müthiş kızıyorum. Üstelik hapishane gibidir onun köşelisi de. Bütün seslerin frekansı aynıysa gönlümün gürültülerinden devşirdiğim şarkıların ne anlamı var? Ve söz konusu aşk ise -her çeşidiyle- kendimi paranteze alamıyorum senin karşında ey yâr!

* Bırakın beni, öldüreyim şu gereksiz işareti!.. Hem iki virgül, iki kısa çizgi varken ne gereği var ki bu işaretin? Yok, yok bir gün onu öldüreceğim; işaretler ülkesinde nüfus planlaması yapacağım.

* Sırf işaret olsun diye işaret olunmaz ki!..

***ÖDEV** : Koyu dizilmiş noktalama işaretlerinin hangi görevde kullanıldığını defterinize yazınız ve benzer örnekler oluşturunuz.*

Mehmet DURMAZ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

1. ÜNİTE

SES BİLGİSİ – YAZIM KURALLARI – NOKTALAMA İŞARETLERİ

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- TÜRKÇEDE SESLERİN ÖZELLİKLERİ VE SES UYUMLARI
- SES OLAYLARI
- YAZIM KURALLARI
- NOKTALAMA İŞARETLERİNİN KULLANIM YERLERİ

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sınavlarında yazım ve noktalama konusuyla ilgili her yıl ortalama 5 soru mutlaka sorulmaktadır. Ses olaylarıyla ilgili doğrudan soru sorulmakla birlikte bu konu yazım kuralları ve diğer dil bilgisi sorularının seçeneklerinde de yoklanmaktadır.

✔ Dikkat dil bilgisinin yaklaşık %50'sini oluşturan bu alandan çokça test verilmiş ve her ayrıntı taranmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

SORDUK/SORDULAR

BİLGİ SARMAL — TYT Dil Bilgisi

Dışarıda yağmur hazırlığı var. Bulutlar toplaştı. Ha patladı ha patlayacak şimşekler. Bir devrime gebe bulutlar, diyesim geliyor. Ancak söz içimde bir yerlerde boğuluyor âdeta.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Ünlü daralması ve kaynaştırma
B) Kelimenin türetilmesi sırasında ünlü düşmesi
C) Ünsüz değişmesi (yumuşama)
D) Ünsüz benzeşmesi (sertleşme)
E) Ünsüz düşmesi

ÖSYM — MSÜ - 2024

Niçin tuval boyamadığını, beste yapmadığını, yanıtlayabilecek sözcükleri yoktu. Yazmak için yeterli söz dağarcığı veya görüş açıklığına sahip olduğu da tartışılırdı. Yazmayı istemekten başka bir güdü taşımıyordu aslında eline kalemi alırken.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünlü daralması
B) Ünsüz benzeşmesi
C) Ünsüz yumuşaması
D) Ünlü düşmesi
E) Ünsüz düşmesi

BİLGİ SARMAL — TYT Dil Bilgisi

Ziya Osman Saba, Yedi Meşalecilerin (I) en sadık şairidir. Daha çok heceyle (II) ve sade bir dille yazdığı şiirlerinde aşk, doğa, anılara düşkünlük (III), kadere boyun eğiş (IV), küçük mutluluklarla yetinme gibi temaları işlemiştir. "Sebil Ve Güvercinler" (V), "Nefes Almak" önde gelen eserleridir.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM — TYT - 2020

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

A) Bu konuyla ilgili kanun, Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
B) Leyla İle Mecnun, Türk edebiyatında en çok işlenen anlatılardandır.
C) Bahar mevsiminde bu tepeden Çanakkale Boğazı'nın seyrine doyum olmaz.
D) Kültigin Anıtı, uçsuz bucaksız Orhun Vadisi'nin orta yerinde ziyaretçilerini bekler.
E) XII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu bu yıl Ankara'da yapılacak.

BİLGİ SARMAL — TYT Dil Bilgisi

Meseleye girmeden önce "can sıkıcı" birkaç soruyla başlamak gerekebilir (I) Kurmaca, roman ve edebiyat (II) insanın kendini tanıma yolu olabilir mi (III) Diyelim ki öyledir, olabilir (IV) peki, metinler arasında kaybolduktan sonra, deyim yerindeyse, yaşanan aydınlanmayla kişi kendi benliğini kurabilir mi (V) yoksa edebiyat bu anlamda bir virüs işlevi görüp insanı hasta eder mi?

Yukarıdaki parçada numaralanmış yerlerden hangilerine virgül (,) veya noktalı virgül (;) getirilemez?

A) I ve III B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

ÖSYM — TYT - 2020

Anadolu'da hangi büyücek kasabaya (I) adım atsanız tuluat tiyatrolarından birine rast gelirsiniz. Hiç değilse çarşı duvarlarında kafilenin yakın zamanda buraya konup göçtüğünü gösteren (II) solmuş ve yırtık bir ilana tesadüf edersiniz. Oyunlar kasabanın tiyatrosunda (III) köy meydanında yahut en büyük kahvede sergilenir. Ahali için arkalıksız kahve iskemleleri (IV) üç beş masa; oyuncular için yerden birkaç karış yüksek bir sedir (V) delik deşik iki boyalı perde yeter de artar bile.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine virgül getirilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

Test 1

SES BİLGİSİ

• Sesli (Ünlü) Uyumları • Ünsüz Uyumları • Kaynaştırma • Ünlü Değişmesi • Ünlü Düşmesi
• Ünlü Daralması • Ünlü Türemesi • Ünsüz Değişmesi (Yumuşama) • Ünsüz Benzeşmesi (Sertleşme)

1. I. Seni ararken buldum kendimi.
II. Besbelli ölümüm sabahleyindir.
III. Bir kuru sevdayı boyayıp kara sevda yaptın.
IV. Aşk mı dedin özlemektir yanındakini.
V. Gözüm görmüyorsa gülde dikeni, sevdadır bu.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün büyük ünlü uyumuna uymayış sebebi farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

Borissia Dortmunt'ta forma giyen Salih Özcan ile Real Madrid'de forma giyen Arda Güler'in Şampiyonlar Ligi'nin final maçında rakip olmaları futbol çevrelerinde konuşuluyor.

Bu cümlede aşağıdaki ses olaylarından hangileri vardır?

A) Ünsüz benzeşmesi - Ünlü düşmesi
B) Ünsüz sertleşmesi - Ünlü daralması
C) Ünsüz yumuşaması - Ünlü düşmesi
D) Ünlü düşmesi - Ünsüz düşmesi
E) Ünlü türemesi - Ünsüz türemesi

3. **Aşağıdaki dizelerden hangisinde ünlü düşmesi (hece düşmesi) örneği yoktur?**

A) Ormanlar koynunda bir serin dere
Yüce dağ başında siyah tül vardır
B) Sıcacık yürekler bilirim sevgiden ısınan
Ve tasasız, hüzünlere örtük kapılar
C) Şimdi diyorum şimdi yaşayalım
Asla sırası değil ayrılığın
D) Vakti geldi yine çiçekler açtı
İçimde ne zaman bahar olacak
E) Yalnız yalnızlığım tutar elimden
Besleyip büyüten benim ya onu

4. **Aşağıdakilerden hangisinde yapılan açıklama ile karşısında verilen örnek uyumlu değildir?**

A) Sözcüğün çekim eki alması sırasında ünlü düşmesi gerçekleşebilir: Duygular, aklın denetiminde olmalı.
B) Sözcüğün türetilmesi sırasında ünlü düşmesi gerçekleşebilir: Çevre sorunlarına karşı duyarlı olmamız gerekir.
C) Birleşik kelime oluşturulurken aşınma şeklinde bir ünlü düşmesi meydana gelebilir: Neyi anlatacağını bilmek kadar nasıl anlatacağını bilmek zorundadır öykücü.
D) Bir sözcükte birden fazla ses olayı gerçekleşebilir: Çağımız insanının kaybolduğu bir labirenttir kendi benliği.
E) Bir sözcükte hem ünlü düşmesi hem de ünsüz benzeşmesi meydana gelebilir: Bazen bir ayrıntının bilinmesi, hayat kurtarır.

5. Sana (I) da bana (II) da kurşun geçmez
Acıların zırhını giymişiz
Ki anılar yakıyor (III) ışığını beynimin (IV)
Esniyor (V) sararan (VI) yapraklar dallarda.

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I ve II. sözcükte ünlü değişmesi gerçekleşmiştir.
B) III. sözcükte ünlü daralması olmuştur.
C) IV. sözcükte hece düşmesi meydana gelmiştir.
D) V. sözcükte geniş ünlü daralmıştır.
E) VI. sözcükte ünlü düşmesi meydana gelmiştir.

6. I. Şimdi ay doğacak battı diye güneş.
II. Çaldığım kapılar niye açılmaz bunca zamandır?
III. Keder yiyerek büyüdüm ben.
IV. Dalıma konmuyor kuşlar yıllardır.
V. Bilge sular birikiyor ve korkuyorum kuyulardan.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde ünlü daralması yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç içerisinde verilen terimin örneği yoktur?**

A) Gözümü kapatıyorum ve görüyorum, sedyeden kan damlıyor. (ünlü daralması)

B) Durum budur işte: Sevmiyorum kirlenmeyen beyazı. (ulama)

C) Ben karlı dağlar, geçilmez yollar geçmişim; benimsin sen, elbet benim. (ünlü düşmesi)

D) Şimdi sümbül kokan dağlara bakıp bakıp türküler söylüyorum her perşembe gecesi. (dudak ünsüzü uyumu)

E) Bir yavru ceylana kaptırıp gönlümü şah iken şahbaz oldum bak yine. (büyük ve küçük ünlü uyumuna aykırılık)

8. Ağaçların etrafını çevrelediği (I) bu muhteşem orman köyünde vaktin (II) nasıl bir hızla geçtiğini (III) hiç hissetmeden (IV) yeni bir güne başlamanın heyecanını yaşıyordum. (V)

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerin hangisinde hem ünlü düşmesi hem ünsüz değişmesi (yumuşama) vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Oynadığımız oyunlar, kişiliğimizi yansıtır.

Bu cümledeki altı çizili bölümde,

I. Ünlü düşmesi
II. Ünsüz yumuşaması
III. Ünsüz sertleşmesi
IV. Ünlü değişmesi
V. Ulama

numaralanmış ses olaylarından hangileri bulunmaktadır?

A) I, II ve III B) I, II ve V C) II, III ve V
D) II, IV ve V E) IV ve V

10. İlerleyen (I) yaşına aldırmadan dört elle sarılıyordu yaşama
Yüzü kurak (II) mevsimlerin (III) toprağına (IV) benziyordu (V) ama yağmurdan umudunu kesmeyen bir toprak.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdaki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) I. sözcük, yapım eki alırken ünlü düşmesine uğramıştır.

B) II. sözcükte fiil kökünden isim türetilirken ünlü düşmesi gerçekleşmiştir.

C) III. sözcük, çekimleme sırasında ünlü kaybına uğramıştır.

D) IV. sözcükte ünsüz yumuşaması ve kaynaştırma bulunmaktadır.

E) V. sözcükte ünlü düşmesi ve daralma meydana gelmiştir.

11. I. Sıcacık
II. Kısacık
III. Biricik
IV. Azıcık
V. Daracık

Yukarıdaki numaralanmış sözcüklerden hangilerinde ünlü türemesi gerçekleşmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) II, IV ve V
D) III, IV ve V E) Yalnız V

12. **Aşağıdakilerden hangisinde ayraç içindeki belirlemenin örneği yoktur?**

A) Bir şehre yağmur yağdı ben ağladım. (ünlü düşmesi)

B) Bir ruh gülümsüyor gibi derinden... (ünlü daralması)

C) Yel yapraklarımı savurur yağmurlarda... (büyük ünlü uyumuna aykırılık)

D) Rahatlatıyor tüm sevgiye muhtaçları şu yağmur taneleri. (küçük ünlü uyumuna aykırılık)

E) Şimdi sevgimizi bir yağmur söylüyor camlara. (ünlü daralması)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Büyük ünlü uyumuna aykırılığın sebebi sorulursa şunlara bakılır:

a) Aykırılık kelime kökünde olabilir: kalem, sevda, liman...

NOT: Hangi, elma, kardeş, anne, inanmak, hani gibi zaman içinde ses değişikliğine uğramış birkaç Türkçe kök dışında büyük ses uyumuna aykırı olan sözcük kökleri Türkçe kökenli değildir.

b) Aykırılık ekten kaynaklanabilir: sabahki, koşarken, sabahleyin, yeşilimtırak, turunçgil, besliyor, meslektaş...

NOT: Yukarıdaki eklerin (-ki, -ken, -yor, -leyin, -ımtırak, -gil, -daş) dışında kalan ekler, eklendiği kelimenin son hecesindeki ünlülere göre ünlü uyumuna girer: Ağaçlar, evler, akılcı, simitçi, gülen, ağlayan...

NOT: Tek heceli ve birleşik sözcüklerde büyük ünlü uyumu aranmaz:

Sarayönü, cumartesi, büyükanne, bir, süt...

✓ KARIŞTIRMA

"-yor" ekinin olduğu her yerde daralma yoktur. Eğer "-yor" ekinden önce "-a, -e" geniş ünlü ile karşılaşmıyorsanız daralma gerçekleşmez. Ağlıyor (var), bakıyor (yok), bakmıyor (var), esiyor (yok), esmiyor (var), esniyor (var), yürüyor (yok), yüklüyor (var)…

✓ KARIŞTIRMA

Ne+(y)e ⇒ niye kelimesinde özel bir daralma vardır.

✓ ÖĞREN

Ünlü türemesi iki şekilde karşımıza çıkar:

a) Küçültme ekinin kullanıldığı bazı kelimelerde: daracık, biricik, azıcık, gencecik...

NOT: Sıcacık, küçücük, ufacık gibi kelimelerde ünlü türemesi değil ünsüz düşmesi vardır.

b) Pekiştirilmiş sözcüklerin bazılarında: sapasağlam, yapayalnız, güpegündüz, çepeçevre...

NOT: "sırılsıklam" ve "çırılçıplak" sözcüklerinde bir ünlü ve bir ünsüz (-ı , -l) birlikte türemiştir.

✓ KARIŞTIRMA

"de-" ve "ye-" fiilleri "y" kaynaşmasına bağlı olarak daralan iki özel kelimedir. Şu örneklerde doğrudan daralma vardır: diye, diyen, diyecek, diyelim, diyerek; yiyen, yiyecek, yiyelim, yiyerek…

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

SES BİLGİSİ

• İkizleşme (Ünsüz Türemesi) • Ünsüz Düşmesi • Ünsüz Benzeşmesi
• Ünsüz Değişmesi • Kaynaştırma • Göçüşme

Test 2

1. Bıçak soksan gölgeme
Sıcacık kanım damlar
Gir de bir bak ülkeme
Başsız başsız adamlar

Ağlayın su yükselsin
Belki kurtulur gemi
Anne seccaden gelsin
Bize dua et emi

Necip Fazıl'ın "Dua" **adlı bu şiirinde altı çizili sözcüklerde hangi ses olayları vardır?**

A) Ünlü türemesi – ünsüz düşmesi
B) Ünsüz düşmesi – ünsüz türemesi
C) Ünsüz düşmesi – ünsüz düşmesi
D) Ünlü düşmesi – ünlü türemesi
E) Ünsüz değişmesi – ünsüz benzeşmesi

2. Geçtiğimiz (I) günlerde bir arkadaşım "Bozkırın Tezenesi" merhum Neşet Ertaş'ın şu sözünü (II) zikretti (III): "Nerede bir türkü söyleyen (IV) görürsen korkma, yanına otur. Çünkü kötü insanların türküleri yoktur (V)."

Bu parçada numaralanmış sözcüklere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) I. sözcükte ünsüz benzeşmesi (sertleşme) ve ünsüz değişmesi vardır.
B) II. sözcükte "n" kaynaştırma ünsüzü yer almıştır.
C) III. sözcükte ünlü düşmesi ve ünsüz benzeşmesi gerçekleşmiştir.
D) IV. sözcükte daralma ve kaynaştırma söz konusudur.
E) V. sözcükte ünsüz benzeşmesi (ünsüz uyumu) meydana gelmiştir.

3. Seni kendim sandım ve zannettim (I) ki acı çektiğim (II) zaman sen de üzülürsün, o yüzden korktum (III) acı çekmekten (IV) bunu (V) biliyor musun?

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerin hangisiyle ilgili saptama yanlıştır?

A) I.de ünsüz türemesi yani ikizleşme vardır.
B) I.de ve II.de birden fazla ses olayı gerçekleşmiştir.
C) III.de herhangi bir ses olayı yoktur.
D) IV.de ünsüz benzeşmesi yani sertleşme meydana gelmiştir.
E) V.de kaynaştırma harfi yer almıştır.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünsüz türemesine (ikizleşme) örnek yoktur?**

A) Bazen sessizlik artar ve büyür, büyür, büyür kulaklar.
B) Hissetmeyen yürek, yüktür sineye.
C) Sırrımızı saklayan lotus çiçeğinin keskin kokusudur.
D) Kiraya verdiğiniz beyniniz diyorum dostum, halletmez hiçbir şeyi.
E) N'olur affedin beni ulu sedirler ve köknar dalları!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

5. "p, ç, t, k" sert ünsüzleriyle biten sözcükler, ünlü ile başlayan bir ek aldığında, sözcüklerin son ünsüzü yumuşayarak "b, c, d, g, ğ" ye dönüşür. Buna ünsüz değişmesi ya da ünsüz yumuşaması denir.

Buna göre aşağıdaki sözcüklerden hangisi ünlüyle başlayan bir ek aldığında bu kurala uyum göstermez?

A) kürek B) ağaç C) simit
D) bulut E) sebep

6. **Aşağıdakilerden hangisinde süreksiz sert ünsüzlerin (p, ç, t, k) yumuşamasına örnek gösterilebilecek bir sözcük yoktur?**

A) Düşünerek atmazsan adımlarını uçurumlar çıkabilir önüne.
B) Hedefini belirlememiş insan için gidilecek mesafe önemsizdir.
C) Her şey azar azar, yudum yudum olmalı ki zevk versin insana.
D) "Her yanlış, bir nakıştır." ama ders almayı bilene.
E) Sevgi bile çoğaldıkça düşüyormuş değerden, bunu anladım.

7. Sonra çekildim bir kenara,

Seyrettim bütün olup biteni.

Baktım kimde ben ne kadarım?

Kim bende ne kadar kalmış diye.

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünlü düşmesi B) Ünsüz benzeşmesi
C) Ünlü daralması D) Kaynaştırma
E) Ünsüz yumuşaması

8. Olaya (I) dayanan (II) öyküye (III) bağımsız bir tür olma özelliği kazandıran yazarımız Ömer Seyfettin'dir. Durum öyküsü (IV) denen Çehov tarzı öykünün ise ilk ustası onun (V) çağdaşı olan Memduh Şevket Esendal'dır.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangilerinde kaynaştırma ünsüzü yoktur?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve V E) III, IV ve V

9. **Aşağıdakilerden hangisinde verilen bilgi ile karşısındaki örnek uyumlu değildir?**

A) Ünlü ile biten sözcükler, 3. tekil kişinin iyelik ekini alırken "s" kaynaştırmasını alır: Yarası aynı olan yürekler, konuşmadan da anlaşırlar.
B) Ünlü ile biten fiiller, ünlü ile başlayan yapım ve çekim eklerini alırken "y" kaynaştırması alır: Her söyleneni anlayan kişiye sözü azar azar söyleyeceksin.
C) Ünlü ile biten isimler, belirtme ve yönelme hâli ekini alırken "y" kaynaştırması kullanılır: Sevgiyi besleyip sevdaya dönüştüren kişidir şair.
D) Ünlü ile biten isimlere tamlayan eki (-ın, -in) getirilirken arada "n" kaynaştırması kullanılır: Ankara'nın şaşırtıcı sentezlerle dolu tarihsel bir dokusu vardır.
E) 3. kişi iyelik eki (-ı, -i, -u, -ü) ile biten tamlanan durumundaki sözcükler hâl eki alırken "n" kaynaştırması ortaya çıkar: Hiçbir zaman, senin beynini kiralama hakkı olmamalı kimsenin.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

10. I. Anne-baba hakkına denk bir hak yoktur. (ünsüz türemesi ve kaynaştırma)

II. Baharın tadını alan ağaçların kışa karşı güçlü bir direnci olur. (ünsüz yumuşaması ve kaynaştırma)

III. Hukukun üstünlüğünden de üstün olan adaletin tesis edilmesidir. (ünsüz değişmesine aykırılık)

IV. Sıkıntısı olmayan insan, çözüm arayan sıkıntılı bir insandan daha mutsuzdur. (ünsüz benzeşmesi ve dudak ünsüzü uyumu)

V. Oynadığın rolün hakkını vermelisin bu dünya tiyatrosunda. (ünlü düşmesi ve ünsüz yumuşaması)

Numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükte ayraç içindeki belirlemeye örnek yoktur?

A) V B) IV C) III D) II E) I

11. Sen, çamlı dağlarda ağaran şafak
I

Sen, duru göllerin nilüferisin

Sen, engin ovada sararan başak,
II

Sen umut kaynağı, alın terisin
III

Sen, gökte yıldızsın uykularda düş
IV V

Sen, yeşil ekinsin sen beyaz gümüş

Sen, mavi denizsin sise bürünmüş
VI

Sen, sevda sırrının düğümlerisin
VII VIII

Abdurrahim Karakoç'un "Sen" **adlı şiirinden alınan bu dizelerde numaralanmış sözcüklerle ilgili yapılan saptamalardan hangisi yanlıştır?**

A) I ve III. sözcüklerde aynı türden ses olayları gerçekleşmiştir.

B) II ve V. sözcüklerde ünlü düşmesi meydana gelmiştir.

C) IV. sözcükte meydana gelen ses olayının aynısı V. sözcükte de vardır.

D) VI ve VII. sözcükler, büyük ses uyumuna aykırı sözcüklerdir.

E) VIII. sözcükte ünsüz türemesi ve kaynaştırma bulunmaktadır.

12. Bazı sözcüklerde bazen yöresel söyleyiş alışkanlıklarından yahut bilgisizlikten dolayı yan yana bulunan iki ünsüzün yer değiştirdiği görülür. "Kibrit" yerine "kirbit" demek, buna bir örnektir. "Göçüşme" adı verilen bu durumun yazıda gösterilmesi ise yazım yanlışıdır.

Aşağıdakilerden hangisinde bu parçada sözü edilen yazım yanlışına örnek yoktur?

A) İnsan ne kadar yanlız kalabiliyorsa o kadar güçlüdür.

B) Sevgi; kaşta, gözde, kiprikte değil gönüldedir.

C) Hafriyat kamyonlarının güzergâhı değiştirilmezse bu mahallede oturulmaz.

D) Antep yemeği olan bu köfteyi eşkiyle yemelisiniz.

E) Kimse kimsenin yalnışına karşı hoşgörülü olamıyorsa orada dostluk yoktur.

✓ DİKKAT

İki ünsüzü yan yana görünce hemen ünsüz türemesi gerçekleşmiş zannetmeyiniz. Bu ünsüzlerden biri kelimenin son harfi biri de ekin ilk harfi ise ünsüz türemesi gerçekleşmez. Şu örnekleri inceleyiniz ve ünsüz türemesinin neden bulunup neden bulunmadığını anlayınız: ıssız (yok), sessiz (yok), halletmiş (var), affınıza (var), gittim (yok), hattı (var), şıkkı (var), hissetmiş (var), hamallık (yok), battı (yok), zannımca (var)…

✓ ŞİMDİDEN ÖĞREN

"p, ç, t, k" ünsüzlerinden sonra ünlüyle başlayan ekin gelmesi durumunda "p, ç, t, k"nin yumuşamaması yani "b, c, d, g, ğ"ye dönüşmemesi ünsüz değişmesi (yumuşama) kuralına aykırılık oluşturur. Özel isimler, bazı yabancı sözcükler, bazı tek heceli kelimeler bu kurala aykırılık gösterebilir: Ahmet'e, topu, buluta, kasetin, hukukun...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

✓ KARIŞTIRMA

İsim tamlamasının tamlananı "-ı, -i, -u, -ü" 3.tekil kişi iyelik eki ile biterse sonrasında gelen hâl ekleri "n" kaynaştırması alır ancak ikinci tekil kişi iyelik eki olan "-n" eki ile (senin anlamını veren "-n" eki) kaynaştırma sesi olan "n" birbirine karıştırılmamalıdır.

- Senin sesini beğendim. (kaynaştırma yok)
- Sanatçının sesini beğendim. (kaynaştırma var)
- Yıkıl karşımdan, yüzünü görmek istemiyorum. (kaynaştırma yok)
- Babamın on yıldır yüzünü göremiyorum. (kaynaştırma var)
- Bahar mevsimine yaklaştık. (kaynaştırma var)

✓ ÖĞREN

"f, s, t, k, ç, ş, h, p" sert ünsüzlerinden sonra "c, d, g" ile başlayan ekler (b ile başlayan ek yoktur) gelirse bu eklerlerin başındaki "c, d, g"ler "ç, t, k"ye dönüşür yani sertleşir. Buna ünsüz benzeşmesi, ünsüz uyumu veya sertleşme denir: çıktı, 1960'tan, 13.00'ten, bıçakçı, üretken, keskin, şaşkın...

NOT: Özel isimlerde de bu kurala uyulur: Sinop'tan, Mert'tir Paris'teki…

NOT: Bu durumun istisnası -gil ve geometri terimi oluşturan -gen'dir: turunçgil, Ahmetgil; üçgen, dörtgen, beşgen...

✓ DİKKAT

Bir sözcükte n-b yan yana gelince "b" dudak ünsüzü gerileyici bir ses etkisi yaparak "n"yi dudak ünsüzü olan "m"ye dönüştürür; buna dudak ünsüzü uyumu, boğumlanma, gerileyici ses etkisi gibi isimler verilir: çember, kamber, kambur, ambar, tombul, çarşamba, perşembe, pembe, sümbül, tembel, saklambaç, tambur...

NOT: "İstanbul" özel adı ile birleşik kelimeler, bu durumun istisnasını oluşturur: Cihanbeyli, sonbahar, külhanbeyi, Safranbolu...

✓ DİKKAT

"yanı başı, omuz başı" ayrı yazılırken "adımbaşı" bitişik yazılır. Ayrıca "baş" sıfatıyla ve lider-öncü anlamına gelen "başı" tamlananıyla kurulan sözcükler daima bitişik yazılır; aşağıdaki kelimelerin ayrı-bitişik yazılma gerekçelerini kavrayınız: başyazar, başparmak, başfiyat, başmakale, başöğretmen, baş ağrısı, ocakbaşı, hafta başı, ay başı (ayın ilk günü), aybaşı (kadınların özel hâli), baş ucu (yatılan yerin yakını), başucu (yeryüzünün herhangi bir noktasında çekül doğrultusundaki yön), madde başı, pınar başı…

✓ DİKKAT

hava yolu, kara yolu, deniz yolu, çevre yolu, keçi yolu, Arnavut kaldırımı ayrı yazılırken "havaalanı, havalimanı, otoyol, otoban" bitişik yazılır.

✓ DİKKAT

"afyon ruhu, nane ruhu, tuz ruhu, katran ruhu, lokman ruhu" kelimeleri ayrı yazılır.

✓ DİKKAT

Durum, olgu, olay bildiren sözlerden biriyle kurulan birleşik kelimeler ayrı yazılır: açık oturum, açık öğretim, ana dili, ana fikir, ana yurt, ana vatan, Ay tutulması, Güneş tutulması, baş belası, çıkış yolu, çözüm yolu, dil birliği, iş birliği, din birliği, iş bölümü, eş değer, eş güdüm, eş anlamlı, genel ağ, yerel ağ, kara kış…

✓ ÖĞREN

"yerküre, yeryüzü" kelimeleri bitişik yazılırken "su, küre, ışık küresi, hava küresi, taş küresi, yarı küre, yarım küre" kelimeleri ayrı yazılır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

SES BİLGİSİ

• Ünlü Aşınması • Kaynaştırma • Koruyucu Ünsüz • Ünsüz Değişmesine Aykırılık

Test 3

1. Ayrılık ateşten bir ok
(I) (II)
Nazlı yârdan hiç haber yok

Benim derdim herkesten çok
(III) (IV)
Nasıl yanmayayım dağlar
(V) (VI)

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdaki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) I. sözcükte herhangi bir ses olayı yoktur.
B) II ve IV. sözcüklerde ünsüz sertleşmesi (benzeşme) vardır.
C) III. sözcükte ünsüz değişmesi (yumuşama) gerçekleşmiştir.
D) V. sözcükte aşınma biçiminde ünlü düşmesi olmuştur.
E) VI. sözcükte kaynaştırma ünsüzü kullanılmıştır.

2. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bir sözcükte birden fazla ünsüz değişmesi (yumuşama) gerçekleşmiştir?**

A) Yılanın sevmediği ot, deliğinin ağzında biter.
B) Sineğin çoğaldığı yerde her zaman bal olmaz.
C) Akrep etmez akrabanın akrabaya ettiğini.
D) Ağaca çıkan keçinin dala bakan oğlağı olur.
E) Fare, çıktığı deliği bilir.

3. Adım adım yer edeyim; gör, sana neler edeyim.

Bu atasözünde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) İkilemeyi oluşturan sözcüklerde ünsüz yumuşaması vardır.
B) Ulama yapılabilecek yerler mevcuttur.
C) Ünlü değişmesine uğramış sözcük yer almıştır.
D) Aynı sözcükte hem ünsüz değişmesi hem kaynaştırma vardır.
E) Ünlü düşmesine uğramış sözcüğe yer verilmiştir.

4. "İle" sözcüğü 3. kişi iyelik ekinden sonra geldiğinde başındaki "i" ünlüsü düşer, yerine "y" koruyucu ünsüzü gelir ve sözcük, büyük ünlü uyumuna girerek "-yle", "-yla" biçiminde yazılır.

Aşağıdakilerden hangisinde açıklamayı tümüyle örnekleyen bir kullanım vardır?

A) Güçlü aşklar biter mi bir elvedayla?
B) Medeniyet, kılıçla değil kitapla kurulur.
C) Eleştirmenler, kalemiyle geçinemiyorsa nesnel olmakta zorlanırlar.
D) Bir çiçekle yaz gelmez ama bir bulutla kış da gelmez.
E) İnsan, insana ancak sevgiyle bir şeyler öğretebilir.

5. Evi dolduran tarçın kokusunda (I) özledim seni. Sıcacık (II) çayda, sobanın başında (III) özledim seni. Sabahın (IV) günaydınında (V) akşamın iyi gecelerinde özledim seni.

Bu parçadaki altı çizili sözlerin hangilerinde kaynaştırma ya da koruyucu ünsüz kullanılmamıştır?

A) I ve II B) II ve IV C) III ve IV
D) Yalnız IV E) IV ve V

6. Fırtınanın şiddeti ne olursa olsun martı, sevdiği denizden yalnızca uçamaz olduğunda vazgeçer.

Bu sözde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Kaynaştırma ünsüzü
B) Ünsüz değişmesi
C) Ünlü düşmesi
D) Ünsüz ikizleşmesi
E) Ulama

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

7. Güzel dil Türkçe bize
I
Başka dil gece bize
İstanbul konuşması
II
En saf en ince bize

Ziya Gökalp'e ait bu dizelerde altı çizili sözcüklerde görülen ses olayları hangisinde verilmiştir?

	I	II
A)	Ünsüz benzeşmesi (sertleşme)	kaynaştırma
B)	Ünsüz değişmesi (yumuşama)	kaynaştırma
C)	Ünlü düşmesi	ünsüz düşmesi
D)	Ünsüz sertleşmesi	ünsüz düşmesi
E)	Ünlü düşmesi	ünsüz türemesi

8. (I) Karakısık Kanyonu, İnceler'in kuzeydoğusunda, mahalleye 7 km uzaklıkta, Emir Çayı'nın doğduğu bölgede yer alır. (II) Kanyonun en derin yeri dört metre ve yüksekliği iki yüz metredir. (III) Kanyonun tabanı geçirgen (agrea) kum ile kaplıdır. (IV) Bu geçirgen tabaka, kanyon içerisinde beş metreden başlayıp aşağılara inildikçe yüz elli metre derinliğe kadar ulaşır. (V) Bu kanyon büyüleyici güzelliktedir ve kestirme bir yol olarak Acıpayam-Tavas ilçeleri arasında geçit olarak da kullanılmaktadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinde belirtilen ses olayının örneği yoktur?

A) I: ünsüz benzeşmesi
B) II: ünsüz yumuşaması
C) III: kaynaştırma
D) IV: ünsüz değişmesi
E) V: ulama

9. Başkasının taktığı kanada güvenen iyi uçamıyor ama iyi
I II III IV V
düşüyor.

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerden hangisiyle ilgili yapılan belirleme yanlıştır?

A) I.de birden fazla kaynaştırma vardır.
B) II.de hem ünsüz sertleşmesi hem de ünsüz yumuşaması yer almıştır.
C) III.de ünsüz değişmesinin örneği bulunmaktadır.
D) IV.de kaynaştırma ünsüzüne yer verilmiştir.
E) V.de ünlü daralması gerçekleşmiştir.

10. Kaynanadili denilen bitkinin farklı çeşitleri vardır. Atlas
I II
çiçeği ailesinden olan bu bitki kaktüsgillerdendir. Meyveleri
III

kan şekerini dengeler ama meyvenin üzerindeki kılçık biçimindeki dikenler battığında zor ayıklanır. Kolesterolu den-
IV

gelemekte aktif rol oynayan ve iyi bir C vitamini deposu
V

olan bu bitkinin çeşitli isimleri vardır: Hint inciri, dikenli incir, eşek inciri, Frenk inciri, pabuç inciri...

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisinde herhangi bir ses olayı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşk dağının dik yokuşlarında beden yoruluyor, beden ölüyor fakat bu soyka gönül yorulmuyor, ölmüyor; lisan söylüyor, dil dönüyor, söylemek kolay diye lakin söylemiyor gönül, yalnızca yanıyor.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerin kaçında ünlü daralması vardır?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

12. Giderek sokaklarda oynadığımız oyunların yerini ağızlarda,
I II III
kalplerde ve gözlerde oynadığımız oyunlar aldı. İnsanlar çok büyüdü. İnsanlar büyüdükçe insanlık küçüldü.
IV V

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) I.de ünsüz değişmesi vardır.
B) II.de ünlü düşmesi ve yumuşama bulunmaktadır.
C) III.de kaynaştırma ünsüzü yer almıştır.
D) IV.de ünlü düşmesi vardır.
E) V.de ünsüz düşmesi gerçekleşmiştir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Ünlüyle biten bir sözcük tamlayan eki olan “-ın, -in, -un, -ün” ekini alırken “n” kaynaştırmasını alır: arabanın kornası, penceresinin önü...

NOT: “Su” ve “ne” kelimeleri bu kuralın istisnasıdır ve “y” kaynaştırmasını alır: suyun sesi, neyin nesi.

✓ DİKKAT

Kaldırım (kalk-dır-ım), asteğmen (ast-teğmen) , adaş (ad-daş), üsteğmen (üst-teğmen) kelimelerinde özel bir ünsüz düşmesi vardır.

✓ ÖĞREN

Bazı sözcükler, yazılış olarak kalın ünlünün oluşturduğu heceyle bittiği hâlde söylenişi ince seslere sahiptir. Bu yüzden büyük ünlü uyumuna aykırı biçimde ek alır. Bu durum, onların Türkçe sözcük olmadığını kanıtlar: Kemal’den, saatimiz, hayalim, emsallerinden...

✓ ÖĞREN

Yağmur, pamuk, çabuk, kabuk, kavun, çamur gibi kelimeler Türkçe olmasına ve büyük ses uyumuna uygun olmasına rağmen küçük ses uyumuna aykırıdır. Çünkü düz ünlülerden (a-e-ı-i) sonra yine düz ünlülerden biri gelir. Yuvarlak ünlü gelmez.

✓ DİKKAT

“-yor” eki doğrudan doğruya küçük ünlü uyumunu bozar çünkü “o” ünlüsü küçük ses uyumuna göre birinci heceden sonra bulunmaz.

✓ SAKIN UNUTMA

Özel istisnalar dışında ünsüz benzeşmesine uyulmaması, yazım yanlışı oluşturur. Aşağıdaki yazımlar doğru (D) ve yanlış (Y) olarak kodlanmıştır:

Sivas’dan (Y), 1930’dan (D)

1940’dan (Y), çiçekci(Y)

Barışcıl (Y), demirci (D)

Sabuncu (D), simitci (Y)

Hafifce (Y), Allah’dan (Y)

✓ SAKIN UNUTMA

Özel istisnalar (ye-, de-, niye) hariç “y” kaynaşmasıyla daralma yapmak bir yazım yanlışıdır. Aşağıdaki yazımlar, doğru (D) ve yanlış (Y) olarak kodlanmıştır: yiyip (D), diyip (Y), ağlıyacak (Y), okumuyanlara (Y), olmuyabilir (Y), dinliyor (D), dinliyelim (Y)...

✓ DİKKAT

Özel isimlerin ve bazı sözcüklerin yazıda yumuşatılması bir yazım yanlışıdır. Aşağıdaki sözcükler doğru (D) ve yanlış (Y) olarak kodlanmıştır:

Zonguldağın (Y), Zonguldak’ın (D), simitin (Y), simidin (D), rahmete (D), kasete (D), hukuğa (Y), ahlaka (D), merakınız (D), kâğıtın (Y), kâğıdın (D), buluta (D), hasetinden (Y)...

✓ SAKIN UNUTMA

Düşmesi gereken ünlünün düşürülmemesi yazım yanlışıdır. Aşağıdaki sözcükler doğru (D) ve yanlış (Y) olarak kodlanmıştır:

Şükür eyle (Y), şükreyle (D), zehiri (Y), zehri (D), şehire (Y), şehre (D), ağızına (Y), ağzına (D), ağız ağıza (D)...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

Test 1

YAZIM KURALLARI

• Büyük ve Küçük Harf

1. Bilindiği üzere XIX.Yüzyıl'da (I) Batı dünyası (II) yani Avrupa (III), sömürgelerin kanını emerek biriktirdiği sermaye ile sanayi ve teknolojide (IV) yeni hamleler yaptı. Bilim ve felsefe de (V) bu acımasız materyalist gelişimi destekledi.

Bu cümledeki altı çizili yerlerden hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Ahmet Haşim Bey'in (I) güzel bir tespiti (II) vardır : "anlaşılmak (III), düzyazının (IV) işidir; şiir sezilmek ve musiki gibi duyulmak içindir." der (V) ve ekler: " Şiirin, peygamberlerin sözleri gibi çeşitli yorumlara elverişli bir anlam genişliği taşıması gerekir."

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerden hangisinin yazımında yanlışlık yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Aşağıdakilerden hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık vardır?**

A) Yahya Kemal "Bu dil, ağzımda annemin sütüdür." diyor.

B) Öz şiire öncülük eden şairleri (İsimlerini söylemeyi gerekli bulmuyorum.) örnek alan şairler onlardan farklı olarak aruzu benimsemediler.

C) Necip Fazıl, şehir bohemi olduğu zamanın -en fazla on beş yılı kapsar- şiirlerinin çoğunu daha sonra reddetmiştir.

D) Ahmet Hamdi Tanpınar, elini attığı her alanda -tiyatro hariç- eşsiz eserler yazmıştır: denemeler, şiirler, hikâyeler, romanlar...

E) 2017 yılının mayıs ayının başlarında pazarlarda bile sebze-meyve fiyatları el yakmaya başladı.

4. Haziran'da askerliğini bitirip tezkere alan Ali Onbaşı, Balıkesir'in Edremit ilçesine döndü; 1915 yılının Şubat ayında Çanakkale Savaşı'na katılmak üzere tekrar cepheye koştu.

Bu cümledeki yazım yanlışının giderilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

A) "Haziran'da" sözcüğüne getirilen kesme işareti kaldırılmalıdır.

B) "tezkere" sözcüğünün yerine "teskere" sözcüğü getirilmelidir.

C) "Ali Onbaşı" söz grubundaki ünvan sıfatı olan "onbaşı", küçük harfle başlamalıdır.

D) "Edremit ilçesine" söz grubundaki "ilçesine" sözcüğü büyük harfle başlamalıdır.

E) "Şubat" sözcüğü küçük harfle başlamalı ve "Savaşı'na" sözcüğündeki kesme işareti kaldırılmalıdır.

5. I. Dün akşam, Ayşe Teyze'min büyük oğlu evlendi.

II. Larnaka'da türbesi bulunan Hala Sultan, İslam dünyasının Kıbrıs'taki önemli bir değeridir.

III. Geçen gün Doktor Ahmet Tuncay Bey'in ameliyat ettiği bir hastayla konuştum.

IV. Her gün Yüzbaşı Cemil Bey ile Orhan Binbaşı, bölükleri denetliyordu.

V. *Onuncu Yıl Marşı*'nı Ankaralı Âşık Ömer takma adıyla bilinen Behçet Kemal Çağlar ve Deli Ozan (Faruk Nafiz Çamlıbel) birlikte yazdı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

A) V B) IV C) III D) II E) I

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

6. I. Uzak Doğu'dan gelen heyeti, Vali dün makamında kabul etti.

II. Konuyla ilgili olarak Sayın Bakan, bir araştırma komisyonu kurulmasını istedi.

III. Sözlerine "değerli dinleyiciler" hitabıyla başladı ve güzel bir sunum yaptı.

IV. Adam, Liseyi bitirdiğinde ben henüz Ortaokulda birinci sınıfmışım.

V. Komşumuzun kedisiyle arkadaş olan Minnoş, artık acıklı miyavlamaları bırakmıştı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve V E) III ve IV

7. **Aşağıdakilerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Trabzon ilinin Uzungöl beldesi, endemik bitkilerin ve yırtıcı hayvanların bol olduğu bir yerdir.

B) Kırım özerk cumhuriyetinin yaklaşık yüzde 13'ünü Tatarlar oluşturmaktadır.

C) Tataristan'ın başkenti Kazan'da bulunan Kazan devlet üniversitesinde 97 ülkeden öğrenci bulunmaktadır.

D) Türkiye'nin tahıl ambarı olan Konya, iç Anadolu'nun sanayi şehridir aynı zamanda.

E) Sabah Güneş doğmadan yola çıkmış, akşam ay doğarken köye varmıştık.

8. Genel olarak Yunan mitolojisi (I), Doğu'daki (II) diğer uygarlıkların mitolojilerinden fazlasıyla etkilenmiştir; kendisi de daha sonraki Roma mitolojilerini (III) etkilemiştir. Yunan mitolojilerindeki efsanelerde Yunan Tanrıları (IV), insan şeklindedir. Onlar yaşlanmazlar, hastalıklara dirençlidirler. Ayrıca görünmez olabilirler, çok kısa zamanda uzak yerlere seyahat edebilirler. Her tanrının (V) ayrı bir uzmanlık alanı vardır: Artemis, Momos, Orfe, Apollon, Metris, Nemesis, Zeus, Athena, Nike, Hades, İkaros, Kronos... bunların en bilinenleridir.

Bu parçada altı çizili yerlerden hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. **Aşağıdakilerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Kâtip Çelebi, hristiyanların yaşadığı memleketlerde de çok tanınmıştı.

B) Bugün biliyoruz ki dünya ile ay arasındaki mesafe merkezden merkeze 384.400 km'dir.

C) Katoliklerin yönetim merkezi Roma'dadır ve katolikler için Roma'daki kilisenin başı mesihi temsil eder.

D) Bu küçük adada müslümanlık, kısa sürede yayılmıştı.

E) Biz dünyadan habersiz yaşıyorduk ve uyandığımızda dünyanın çok değiştiğini fark ettik.

10. I. Asaf Halet Çelebi'nin beslendiği kaynakların başında Budist felsefe ve Doğu mistisizmi yer alır.

II. Gezimizin rotası Bursa'nın doğusuydu, orada Cumalıkızık köyünü gezecektik.

III. Son yıllarda Güneydoğu Anadolu'nun sorunları üzerine ciddi çalışmalar yapılıyor.

IV. Ceyhan ırmağının suladığı arazilerde ağırlıklı olarak yer fıstığı yetiştirilmektedir.

V. Eskiden Kanlıca Semti'nin adıyla yoğurt birlikte anılırdı; şimdi, yoğurdu pudra şekeri ile sunan mekânlarıyla da anılır oldu.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

A) I ve V B) II ve V C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

11. 2017 Yılı'nda (I), Türk Dil Kurumunun (II) 85. Yılı'nı (III) kutladık; Kutlamalar (IV) kapsamında çeşitli ödüller de verildi. Bu kapsamda Yılın Dergisi Ödülü'nü (V) Türk Dili Dergisi (VI) aldı.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangilerinde yazım yanlışı yoktur?

A) I ve III B) II ve V C) IV ve V
D) IV ve VI E) V ve VI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

12. Orhan Veli Kanık'ın şiir serüveni 1936'da Varlık dergisinde (I) Mehmet Ali Sel takma adıyla yayımladığı şiirleriyle başar. Garip öncesi bu dönemde (II) yazdığı şiirlerde fransız (III) sembolistleri (IV) ve Necip Fazıl Kısakürek, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Muhip Dıranas çizgisinde idi. 1936 yılının 1 Aralık (V) günü ilk şiiri yayımlanan Orhan Veli, daha sonraki dönemde bambaşka bir şiire yönelir.

Bu parçadaki altı çizili yerlerden hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

✓ DİKKAT

"20. yüzyıl" daki "yüzyıl" küçük yazılır çünkü özel isim değildir.

✓ DİKKAT

Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar taşıyan "doğu" ve "batı" sözleri büyük yazılır: Ülkemizde batıya doğru gidildikçe Batı'nın kültür değerlerinin etkisi daha çok görülür.

✓ ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

Yarın Doktor Kemal Bey'e uğra.

Bugün Mehmet Yüzbaşı ile Binbaşı Çağrı, bölüğü denetledi.

Selim, yarın Ayşe teyzesine uğrayacak.

✓ ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

1919 senesi Mayıs'ının 19'uncu günü Samsun'a çıktım.

Bu vergiler, her yıl 1 Ocak'ta ödenir.

Okullar, eylülün ikinci haftası açılır.

Size 2 Haziran Salı günü telefon ettim.

2017 yılının yaz mevsiminde hastalandı.

2017 yılının Mayıs ayında evlenecek.

✓ DİKKAT

Tanrı, Allah ve İlah sözleri özel ad olarak kullanılmamışsa küçük harfle başlar: Amerika'da kaçakçılığın ilahları var. Eski Yunan tanrıları, sayılamayacak kadar çoktur.

✓ ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

.....ili	.....ilçesi	.....köyü
..... semti	..... beldesi	.....şehri
..... vilayeti	.... kazası	..... bucağı

✓ ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

..... Dağı	..... Irmağı	..... Nehri
..... Gölü	..... Geçidi	..... Köprüsü
..... Meydanı	..... Caddesi	..... Sokağı
..... Mahallesi	..... Bulvarı	..... Ovası
..... Platosu	..... Tepesi	..... Denizi
..... Okyanusu	..... Şelalesi	..... Deresi

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

✓ Türk diliyle ilgileniyorsanız *Türk Dili* dergisinde çıkan "Türk Dilinin Bugünkü Sorunları" başlıklı yazıyı okuyunuz.

✓ Hiçbir zaman klasik Türk müziğinden vazgeçmem ama Türk halk müziğini de dinlerim.

✓ Türk edebiyatının Arapçadan, Farsçadan geçen kurallara açıldığı bir dönem yaşanmıştır.

✓ Anadolu'nun güneyinde yaşadım ama Doğu Anadolu'yu da Kuzeydoğu Anadolu'yu da bilirim.

✓ Resmî Gazete'de ilan edilen kanunun yorumuyla ilgili bir haber vardı Sabah gazetesinde.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

YAZIM KURALLARI

• Büyük ve Küçük Harf • Kesme Kullanımı • Kısaltmalar • Ay ve Gün Adları

Test 2

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Ağrı Dağı'nın zirvesi 5.137 metredir ve Ağrı, Türkiye'nin en yüksek dağıdır.

B) Ağrı Dağı, Ermenistan'a 32 km mesafededir ve Ermenicede Ağrı'ya "Ararat" denir.

C) İran'ın 16 km batısında bulunan Ağrı Dağı'nın Küçük Ağrı kısmının zirvesi 3.896 m'dir.

D) Ağrı Dağı, Ağrı ilinin sınırları içindedir ve zirvesinde karlar ve takke buzulu dört mevsim boyunca erimez.

E) Ermenilerce Ararat ve Masis olarak da adlandırılan Ağrı Dağı'nın zirvesine "Atatürk zirvesi" adı verilmiştir.

2. Aşağıdakilerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) Bilge Kağan Anıtı'nın Türk Tarihi ve Türk Edebiyatı açısından önemi büyüktür.

B) Erzurum'dayız, Nene Hatun Caddesi'nde arkadaşımın işlettiği Dadaşlar Lokantasında koyu bir sohbete daldık.

C) Ziyapaşa bulvarının adının meşhur Tanzimat şairi Ziya Paşa'dan geldiğini duyunca şaşırmıştım.

D) Türk Romanı, Halit Ziya Uşaklıgil ile Batı tekniğine uygun ilk örneklerine kavuşmuştu.

E) Ankara'nın Altındağ ilçesinde bulunan Ankara kalesinin MÖ 2. yüzyılda Hititler tarafından yapıldığı sanılmaktadır.

3. İstanbul Üniversitesinin (I) rektörlük binasının bulunduğu alanda yükselen Beyazıt Yangın Kulesi'nin (II) yapım tarihi 1749'dur. Yapıldığı yerin adı o zamanlar Ağakapısı'ydı. 1756'da çıkan Cibali Yangını'nda (III) kül olur ve yeniden inşa edilir fakat 1826'da Yeniçeri Ocağı (IV) isyan edince bu yapı da kül olur. Son olarak sultan II. Mahmut 'un (V) emri ile 1828'de Senerekim Balyan tarafından bugünkü kule inşa edilir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) V B) IV C) III D) II E) I

4. İstanbul'un Sarıyer ilçesinde (I) bulunan Rumeli Hisarı'nı (II) dolaştık sonra Boğaz'da (III) bir tekne turu yaptık. İstanbul'daki son günümüz olan yarın ise Galata köprüsünü (IV) ve Dolmabahçe Sarayı'nı (V) gezeceğiz.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

5. Zigana Geçidi, tarihî İpek Yolu'nun en önemli geçitlerin-
I II
dendir. Zigana Dağı'nda bulunduğu için bu adı almıştır;
III
Gümüşhane Şehri'ndedir, yüksekliği 2032 metredir ve
IV
Gümüşhane'yle Trabzon'u yani Karadeniz Bölgesi'yle
V
Doğu Anadolu'yu birbirine bağlamaktadır. Burada yapılan
VI
Zigana Tüneli ise 1702 metredir.
VII

Bu parçadaki altı çizili bölümlerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

A) I ve VII B) II ve V C) III ve VI
D) Yalnız IV E) IV ve VI

6. Bayrağımızın şekli, 17 Mart 1985 Pazar günü Resmî gaze-
I II
tede yayımlanan Türk Bayrağı Tüzüğü'nde ayrıntılı olarak
III
belirlenmiştir. 2893 sayılı Kanun'un 2, 3, 6 ve 9. maddeleri
IV
uyarınca Tüzük, Bakanlar Kurulu tarafından yayımlanmaya
V
uygun bulunmuştur.

Bu parçada bulunan yazım yanlışının giderilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

A) I.deki "Pazar" sözcüğü küçük harfle başlamalı.
B) II.deki "gazete" sözcüğü büyük harfle başlamalı.
C) III.deki "Tüzüğü" sözcüğündeki kesme işareti kaldırılmalı.
D) IV.deki "Kanun'un" sözcüğü küçük harfle başlamalı ve kesme işareti atılmalı.
E) V.deki bütün sözcükler küçük harfle başlamalı.

7. I. Yapılan toplantıda, Bakan Bey, Tuz Gölü'ne sahip çıkılacağını söyledi.
II. Ankara ilinin Şerefli Koçhisar kazasının Sipahiler Köyü'nde bir düğünde güreşmiştim.
III. Yunus Emre Mahallesi'ndeki Kitapçılar Sokağı'ndan geçip Üçler Mezarlığı'na vardık.
IV. Türkiye Büyük Millet Meclisi, her yıl 1 Ekim'de toplanır; bu yıl ise Meclis, yeni döneme erken başlayacak.
V. Yapılan bu işlem, Yönetmelik'in 4'üncü maddesine uygun şekilde denetlenebilir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin yazım yanlışı olanlarına "1", yazım yanlışı olmayanlarına "2" verilecek olursa sıralama nasıl olur?

A) 2-1-2-2-2 B) 2-1-1-1-2 C) 1-1-2-2-2
D) 2-1-2-1-2 E) 2-2-2-2-2

8. Türk dilinin bu kadar hızlı değişmesinin yarattığı sorunları,
I
her aşamada yaşıyoruz. Bu konuda Türk Dili dergisinde
II
Türk Dili başlıklı bir inceleme yazısı okudum. Yazar, dilimi-
III
zin hızlı değişiminin Türk Kültürü'nün kuşakları birbirine
IV
bağlama işlevini yok ettiğini vurguluyordu ve bunun doğurduğu acı sonuçları bir de eğitim açısından değerlendiriyordu.
V

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

9. Zeki Müren, klasik Türk müziğinin (I) çok büyük bir icracısı idi. Gerçekten de Türk sanat müziği (II) denince hemen akla gelen sanatçıya bir de isim vermiştik: Sanat Güneşi (III). Zeki Müren 6 Aralık 1931'de Bursa'da dünyaya gelmiş ve 200'den fazla eser bestelemiş bir sanatçıdır. Özellikle Hicaz (IV) şarkılarını çok seven sanatçının her makamda eseri mevcuttur. Aslen Üsküp'lü (V) bir ailenin çocuğu olan sanatçı 1996 yılında vefat etmiştir. Mezarı Bursa' da Emir Sultan Mezarlığı'ndadır.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangilerinde yazım yanlışı vardır?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) Yalnız IV E) IV ve V

10. 18. yy.da (I) çağın başlarında Pasarofça Antlaşması' nın (II) Avusturya ile imzalanmasıyla 1718'de Lale Devri'nin (III) başladığı kabul edilir. 1730'da Patrona Halil isyanıyla (IV) sona eren bu süreçte Sultan III. Ahmet ve Sadrazam Damat (V) İbrahim Paşa, Osmanlı İmparatorluğu'nu yönetmektedir. Ayasofya'da Bab-ı Hümayun'un hemen karşısında inşa edilen III. Ahmet Çeşmesi (VI), büyük bir şaheserdir ve Lale Devri'nin en güzel mimari örneğidir. Dönemin şairi ise şuhane gazel ustası Nedim'dir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangilerinde yazım yanlışı vardır?

A) I ve IV B) II ve V C) III ve VI
D) Yalnız IV E) IV ve VI

11. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) Antik Çağ, Antik Yunan ve Roma uygarlıklarının gelişip yayıldığı dönemdir.

B) İstanbul'un, MÖ 660 yılında kurulduğu ve adının Byzantion olduğu biliniyor.

C) Antik Çağ Felsefesi, ilk filozof kabul edilen Miletoslu Thales'le başlayıp Roma İmparatorluğu'nun çöküşüne değin sürer.

D) Orta Çağ'ın başlangıcı, Batı Roma İmparatorluğu'nun 476'daki yıkılışı olarak kabul edilir.

E) Orta Çağ'ın kapanışı ve Yeni Çağ'ın başlangıcı olarak 1453 yılı gösterilir; bu ise Bizans İmparatorluğu'nun yok oluşu, yani İstanbul'un Fatih tarafından alınışı anlamına gelmektedir.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) 20 Dolar verip bir yazıcı aldım.

B) Kahramanmaraş'ta Maraş Dondurması yiyemedik.

C) Geçenlerde gençler Prof. Ali Bey'le sohbet ettiler.

D) Şarkıda anlatılan Malabadi köprüsü nerede?

E) Ben Matematik dersine büyük ilgi duyuyorum.

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Halı Dokuyan Kızlar tablosunu çok beğendim.
- Ankara Üniversitesinde diş hekimliği eğitimi aldım.
- Topkapı Sarayı'nda kılıçların sergilendiği bölüm ilgimi çekti.
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en tanınmış yapısı Diyarbakır Surları'dır.

✓ ÖĞREN

Para birimleri küçük harfle yazılır:

- Bunu 20 Türk lirasına aldım.
- 20 avroya bir pansiyonda kaldım.
- TL'nin açılımı Türk lirasıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Çağ ve dönem adları aşağıdaki gibi yazılır:

- Orta Çağ'dan
- Antik Çağ'ın
- Yeni Çağ'a
- Osmanlı Yükselme Dönemi'ni
- Servetifünun Edebiyatı Dönemi'nde

✓ DİKKAT

Kurum, kuruluş, iş yeri, kurul ve birleşim adları özel isimdir ancak bunlara gelen ekler kesme işareti almaksızın yazılır:

- Çörtük Bakkaliyesinden, Türk Dil Kurumuna, Türkiye Büyük Millet Meclisine...

✓ DİKKAT

Kısaltmalara, rakamlara, harflere getirilen eklerin yapım eki veya çekim eki olduğuna bakılmaksızın, kesme işareti (') atılır:

- TDK'nin, FB'liler, 1980'li yıllar...

✓ DİKKAT

Cümle içinde özel adın yerine geçen makam veya ünvan sözleri büyük harflerle başlar:

- Uzak Doğu'dan gelen heyeti Vali dün kabul etti.

✓ DİKKAT

Cümle içinde tırnak veya ayraç içine alınan cümleler, büyük başlar; kısa çizgiler arasına alınan açıklama cümleleri küçük başlar.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Atatürk "Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!" diyor.
- Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü çekinerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz. (Nurullah Ataç)
- Bu sefer de onları -her zamanki yerlerinde bulmak ihtimaliyle- farkında olmadan aramıştım.

✓ MUTLAKA ÖĞREN

İki noktadan sonra cümle niteliğinde olmayan örnekler sıralanıyorsa bunlar büyük harfle başlamaz:

- Adana-Mersin yolunda her zaman şunları görürsünüz: portakal bahçeleri, pamuk tarlaları, fabrika bacaları....

✓ DİKKAT

Örnek niteliğinde de olsa iki noktadan sonra cümle yahut özel ad varsa büyük harfle başlar:

- Millî Edebiyat Dönemi'nin önemli sanatçılarından bazıları şunlardır: Ömer Seyfettin, Ali Canip Yöntem, Ziya Gökalp...

✓ DİKKAT

Kurum, kurul, kanun, tüzük, yönetmelik ve makam sözleri asılları kastedildiğinde büyük harfle başlar:

- Bu yıl Kurum, yeni bir imla kılavuzu hazırlayacak.
- 2876 sayılı Kanun, bu yıl yeniden gözden geçiriliyor.
- Yapılan işlem, Yönetmelik'in 4. maddesine aykırı.

✓ DİKKAT

Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu ise ilk harf büyük başlar:

- Yarın Boğaz'da bir tekne turu yapalım, Hisar'da güzel bir çay içelim.

✓ DİKKAT

Saygı bildiren sözlerden sonra gelen makam, mevki ve saygı bildiren kelimeler büyük harfle başlar:

- Yarın Sayın Bakan, bir açıklama yapacak.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

YAZIM KURALLARI

• Ay ve Gün Adları • Kısaltmalar • Hece Bölme • De'nin Yazımı
• Ki'nin Yazımı • Mi'nin Yazımı • Satır Sonu Yazımları

Test 3

1.

de	da

-de	-da	-te	-ta

Dünyadaki birçok kent turist çekmek için farklı yollar denerken bazı şehirlerde (I) fazla turistten bunalmış durumda (II). İşte o şehirlerden biri de Hollanda'nın başkenti Amsterdam. Yerel yetkililer, bu bağlamda (III) kente yeni otel inşa edilmeyeceğini açıkladı. Amsterdam'da (IV) yeni bir otelin ancak bir otelin kapanması durumunda mümkün olabileceği karara bağlandı. Geçen yılda (V) Amsterdam Belediye Meclisi, yolcu gemilerinin kanallara girmesini yasaklamış ve yolcu terminallerinin kapatılmasını karara bağlamıştı.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangilerinin yazımı yanlıştır?

A) I ve II B) I ve V C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

2. Aşık Veysel Şatıroğlu'yla (I) ilgili bildiklerim şunlardır: Sivaslı'dır (II). "Güzelliğin on par'etmez (III)." dizesinin şairidir. Türk halk şiirinin (IV) doğal ve organik bir sesidir. Gözleriyle değil gönlüyle gören bir sevgi adamıdır. Onu keşfeden ise Ahmet Kutsi'dir (V).

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisinde yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

-Ki	Ki

Sabahki (I) sohbet, dört başı mamur kahvaltının tadına tat katmıştı. Bugün her şey daha lezzetliydi, karşıki (II) dağlar daha yeşildi sanki. Aile sohbeti, üzerimize konan keder tozlarını uçurmuştu. Kiminki (III) kaynağı belirsiz sancıları var, ona tavsiyemdir: Bütün aile fertlerini bir araya getiren kahvaltılar, yemekler düzenlesin. Tabaklara, bardaklara sevgiler dolsun. Bal, kâsede değil dillerde olsun. Sancı, sayrı kalmaz. Yeterki (IV) sofra gibi açık olsun yürekler. Benim sancılı, sıtmalı yüreğim böyle iyileşiyor. Eminim seninki (V) de böyle iyileşecektir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangilerinin yazımı yanlıştır?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV D) III ve IV E) III ve V

4. I. 30 Temmuz 2017 Pazar günü tatile çıkacağım.
II. 2017 yılının Ağustos ayında işbaşı yapacağım.
III. 25.04.2016 tarihinde emekliye ayrılmış.
IV. 29.Nisan.2015'ten beri bu kurumda öğretmenim.
V. Firmamız Mart'ın ikinci haftasında açılacakmış.

Ay ve gün adlarının yazımıyla ilgili yukarıdaki cümlelerin doğru olanına D, yanlış olanına Y verilecek olursa sıralama hangisi olur?

A) D – D – D – Y – Y
B) D – Y – Y – Y – D
C) D – Y – D – D – Y
D) Y – D – D – Y – D
E) Y – D – D – D – Y

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

5. I. ..... ilkokuldan

II. ..... İzmirliyiz

III. ..... İzmir'den

IV. ..... başöğretmen

V. ..... Atatürk'ten

Bu örneklerle ilgili doğru (D) ve yanlış (Y) değerlendirmesi yapılırsa aşağıdaki sıralamalardan hangisi doğru olur?

A) D – D – Y – D – D

B) Y – D – Y – D – D

C) D – Y – Y – Y – D

D) D – D – Y – Y – D

E) Y – Y – D – Y – D

6. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde** "ki"**nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) İstanbul'daki dostlarımı çok özledim.

B) Ödevler, genel olarak güzel ama sizinki bir harika.

C) Sen, yeterki çalış; ben, seni daima desteklerim.

D) Yazarlıkta devamlılık esastır, illaki mükemmel şeyler yazacaksınız diye bir kural yok.

E) Öyle anlaşılıyor ki bağrımızdaki ümit kuşu hiç susmayacak.

7. **Aşağıdakilerden hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?**

A) Karşıki dağlara baktıkça yaylalardaki neşeli günlere özlem duydum.

B) Sendeki bu zekâya bu tembellik hiç te yakışmıyor.

C) Hâlâ ölçülü şiirden başka şiir tanımayanlar var oysa ki şair perhiz yapmaz.

D) Türk Edebiyatı, Batıdaki gelişmelerden bağımsız biçimde gelişmemiştir.

E) 10 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Antlaşması'na tutki tümüyle uyulmuştu.

8. Kırılırda bir gün bütün dişliler

Döner şanlı şanlı çarkımız bizim

Gökden bir el yaşlı gözleri siler

Şenlenir evimiz barkımız bizim

Gideriz nur yolu izde gideriz

Taş bağırda sular dizde gideriz

Bir gün akşam olur bizde gideriz

Kalır dudaklar da şarkımız bizim

Necip Fazıl'ın "Şarkımız" **adlı şiirine ait yukarıdaki dizelerde altı çizili olarak verilen sözlerin kaçında yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

9. 1. Onun arabası var güzel mi güzel

2. Şoförü de var özel mi özel

3. Bastımı gaza gider mi gider

4. Maalesef ruhu yok

5. Onun için hiç mi hiç şansı yok

Bu şarkı sözünün kaçıncı dizesinde bir yazım yanlışı vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

10. **Aşağıdakilerden hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?**

A) Niçin onun da hata yapabileceğini kabul edemiyorsun ki?

B) Her öğrenci 2'şer şiir ezberleyip sınıfında okuyacak.

C) Ön tekerlek nereye giderse arka tekerlekte oraya gider.

D) Verdiğiniz işi yarın da bitiremem kaldıki çok yorgunum, biraz dinlenmeliyim.

E) 3 kg'lık bir levreği fırın da pişirip bize ikram etti.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

11. **Aşağıdakilerden hangisinde sayıların veya sayılara getirilen eklerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmamıştır?**

A) 17'inci yüzyılda Nabi ile başlayan özel bir tarzdır hikemî söyleyiş.

B) 18'nci yaş günümde babam, beni bir sürücü kursuna yazdırdı.

C) 1970'de ilkokulun 2'nci sınıfında okuyordum.

D) Suçluların 20'şer yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verildi.

E) Adam beş yüz elli beş gün hapis yattıktan sonra 1974'te tahliye edildi.

12. I. Sana derdimi anlatsam anlıyabilecek misin?

II. Derdi ki: "Ölülere karşı takındığınız tavıra, dikkat edin."

III. 1938'den sonraki süreçte Türkiye Cumhuriyet'inin savaşlarla sınavı devam etmiştir.

IV. Dogmaların üstünde bulunduğunu söylüyebileceğimiz dehalar, sarsıcı fikirleri ileri sürebilir.

V. Kötülük yapabilecek güçte olduğu hâlde kötülük yapmıyordu, bu da bir iyilikseverlik değil miydi?

Bu cümlelerin yazım yanlışı olmayanlarına "D" **ve yazım yanlışı olanlarına** "Y" **verilecek olursa sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?**

A) Y – D – D – Y – D
B) Y – D – Y – Y – D
C) D – Y – D – D – D
D) Y – Y – Y – Y – D
E) Y – Y – D – D – Y

✓ HER ZAMAN LAZIM

Somut olarak yer bildirmeyen alt, üst ve üzeri sözlerinin sona getirildiği birleşik kelimeler bitişik yazılır:

bilinçaltı, olağanüstü, akşamüzeri…

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Millet, boy, oymak; din, mezhep ve bunlardan türeyen sözcükler, büyük harfle başlar: Müslüman, Müslümanlar, Hristiyanlık, Musevi, Yahudilik, Budizm, Hanefilik, Türkçe, Türkçecilik, Oğuzcaya, Yörükler, Harezmi...

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

Antep fıstığı, Japon gülü, Brüksel lahanası, Adana kebabı, Hindistan cevizi, Van kedisi, Frenk gömleği, İngiliz kumaşı, Ankara keçisi, Van Gölü, Ağrı Dağı, Urfa peyniri...

✓ DİKKAT

Özel ad kendi anlamının dışında bir anlam kazanmışsa büyük harfle başlamaz.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Nabi'nin Hicaz yolculuğunun hediyesidir "Tuhfetü'l Harameyn" adlı eser.
- Bazen hicaz, bazen acembuselik, bazen de türkü formunda besteler yaptım.
- Anadolu'nun birçok bölgesinde Acem halılarından daha üstün halı-kilim dokunmuştur.
- Karacaoğlan, bilindiği gibi Varsak boyundandır ve 8'li heceyle söylenen varsağının kurucusudur.
- Bu kablodan 250 amper geçiyor.
- Ömer Seyfettin, sık sık donkişotluk yapan küçük memur Ahmet Bey'i anlatır "Efruz Bey" adlı romanında.
- Cervantes, ünlü romanı "Don Kişot"ta şövalyelik ruhunu kaybetmeyen Don Kişot'un maceralarını anlatır.

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

Kırım Özerk Cumhuriyeti'ne, Beyazıt Kulesi'nin, Mostar Köprüsü'dür, Kaplumbağa Terbiyecisi tablosu, Batı medeniyetini, Ankara Kalesi'nden, Türk romanı, Çankaya Köşkü'nde, Orhun Abideleri, Zafer Abidesi, Zigana Geçidi, Süveyş Kanalı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne, Çoban Yıldızı, Kervankıran Yıldızı, kuyruklu yıldız, gök taşı, Halley Kuyruklu Yıldızı, Samanyolu...

✓ DİKKAT

Somut olarak yer bildiren "alt" ve "üst" sözleriyle kurulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır:

su altı, deri altı, yer altı, (yerin alt kısmı), böbrek üstü, toprak altı…

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Sabah güneş doğmadan yola çıktık.
- Senin eşin dünyada bulunmaz ay yüzlüm.
- Bugün Ay'ın ve Dünya'nın hareketlerini inceleyen bilim insanları ilginç sonuçlara vardı.
- Yarın Ay tutulması olacak.
- Şehrimizin altyapı sorunlarını gidermeliyiz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

Test 4

YAZIM KURALLARI

• De-ki-mi • Bir-Her-Şey • Ayrı ve Bitişik Yazım

1. Osmanlı'nın (I) dağılmasının ardından Batılı (II) Devletlerin giri-şimiyle onlarca ülkeye bölünen Orta Doğu (III) coğrafyası, haritalar üzerinde yeniden parçalanmıya çalışılıyor. (IV) 2006'da çizilen haritalar ile I. Dünya Savaşı'nda (V) Sykes-Pikot Antlaşması'yla kabul edilen haritalar arasındaki benzerlik-lerde (VI) dikkat çekiyor.

Bu parçadaki altı çizili yerlerden hangisinin yazımında yanlışlık yapılmamıştır?

A) I ve III B) II ve IV C) III ve V
D) IV ve VI E) V ve VI

2. Anneme anneler günü hediyesi olarak Orhan Asenanın "Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe" adlı oyununu aldım. Annem ki okumayı çok severdi yinede tepkisini merak ediyordum.

Bu cümlelerdeki yazım yanlışlarıyla aşağıdaki sapta-malardan hangisi arasında ilişki kurulamaz?

A) Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin her bir sözcüğü büyük harfle başlar.
B) Özel isme getirilen çekim ekleri -çoğul eki hariç- kes-meyle ayrılır.
C) Eser adlarını oluşturan sözcükler arasında geçen bağ-laçlar küçük harfle başlar.
D) Sıfat türeten veya ilgi zamiri göreviyle kullanılan "ki" ilgi eki bitişik yazılır.
E) Vurgulama veya bağlama görevi gören "de-da" bağlacı ayrı yazılır.

3. Osmanlı Devleti'nin (I) 1299'da Söğüt (II) beldesinde kurulma-sıyla Türk Tarihi'nin (III) yeni bir evresi başlamıştır. Türkler'in (IV) İç Asya'dan (V) başlayan akışları Anadolu'da son bulmuştur.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangilerinde yazım yanlışı vardır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve V E) III ve IV

4. **Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili bölümde yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) 25 kg'lık çuvallardan istiyorum.
B) Alm.nın ortaokullarda okutulması gerekiyor.
C) Banka, 8 trilyon 422 milyar TL açık verdi.
D) THY'nın sponsor olduğu önemli turnuvalar var.
E) TDK'nin yazım konusundaki çalışmaları hız kazandı.

5. I. Türk Dil Kurumu Başkanlığına bir dilekçe yazdım. (D)
II. Türk Dil Kurumu Başkanı'na durumu arz ederim. (D)
III. SSK'ya emeklilik başvurusu yaptım. (Y)
IV. Saat 13.00'te başlayan film hâlâ bitmedi. (Y)
V. Bugün Hemşire Hatice Hanımdan yeterli bilgiyi alabilir-sin. (Y)

Yukarıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili bölümle-rin doğru (D) ve yanlış (Y) olarak kodlanması sırasında yanlışlık yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

6. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisinde bir yazım yanlışı yapılmamıştır?**

A) Adam adamdır, olmasada pulu; eşek eşektir, atlastan olsa çulu.

B) Derviş, dervişi bulur tekkede; hacı, hacıyı bulur Mekkede.

C) Delikli taş yerde kalmaz, deli kız ev de kalmaz.

D) Kazanırsan dost kazan, düşmanı ananda doğurur.

E) Üveye etme, özünde bulursun; geline etme kızında bulursun.

7. 1950 yılında, Kuzey Kore ile (I) Güney Kore arasında (II) çıkan savaşa bizde 5.000 kişilik bir kuvvetle katıldık (III) ve komünist Kuzey Koreye (IV) karşı müttefikimiz durumundaki Güney Kore'nin yanında (V) yer aldık.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangilerinde yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) I ve II B) II ve III C) Yalnız IV D) III ve IV E) IV ve V

8. **Aşağıdakilerden hangisinde örneğiyle birlikte verilen açıklama yazım kurallarına uygun değildir?**

A) Gelenekleşmiş olan T.C. ve T. (Türkçe) hariç büyük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmaz: İÖ, TBMM, İTÜ, TV, MÖ...

B) Ölçü birimlerinin uluslararası kısaltmaları noktasız olarak kullanılır ve gelen ekler kesmeyle belirtilerek kelimenin okunuşuna uygun biçimde yazılır: 20 cm'lik, 10 kg'dan…

C) Küçük harflerle yapılan ve uluslararası olmayan kısaltmaların sonuna nokta konur ve gelen ekler, kelimenin açılımına uygun biçimde, kesmesiz olarak yazılır: 30 kr.un, kim.dan, İng. yi, 3 No.lu...

D) Saatle dakika arasına iki nokta işareti (:) konur: 19:45'te, 20:30'dan, 16:00'da...

E) Kısaltılan kelime veya kelime grubu; özel ad, ünvan veya rütbe ise ilk harf büyük, cins isim ise ilk harf küçük yazılır: Alm.ya, Kocasinan Mah., Prof., Av., Dr.; fiz., kim., sf., haz., kr...

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yazım yanlışları açısından doğru (D) ve yanlış (Y) biçimde kodlanması sırasında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Atatürk'ün "Ne mutlu Türk'üm diyene!" sözü her Türk'ü duygulandırır. (D)

B) Dünya atom çağında, biz hâlâ medeniyet kavgası içindeyiz. (D)

C) Daima klasik Türk müziğinin geliştirilmesi ve yaşatılması için çalıştım. (D)

D) Batılılar için Müslüman coğrafyasının en Batılılaşmış ülkesi Türkiye'dir. (Y)

E) Servetifünun Dönemi'nin en büyük şairi olan Tevfik Fikret'in "Sis" adlı şiiri bir buhran şiiridir. (D)

10. I. Sebepsiz yere olmaz hiçbir şey, herşeyin vardır bir sebebi.

II. Her gün hatta her an kontrol ediliyor hayatımız.

III. Birgün sohbet edelim diyorsun ama benim burada sadece bir günüm kaldı.

IV. Pekâlâ dedi doktor, pekiyi görünmüyorsun ama geçecek bunlar.

V. Herhangi bir insan değilsin benim için biran önce bunu anla.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüklerin her ikisi de doğru yazılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Modernizmin getirdiği sorunlarla başetmek zor.

B) Kendi içimizde kayıp olan bir şeydir benliğimiz.

C) Ait olduğun kültürü terkedip gidemezsin.

D) Farz et ki kavuştu Leyla ile Mecnun, iyi mi olacaktı her şey?

E) Mutluluk, kişiden kişiye farklılık arzeden bir durum değil midir?

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

12. I. Sizin arabayı almaktan vazgeçeceğinizi öngörmüştük.

II. Başvurularınızı zamanında yapacağınızı varsaymışlardı.

III. Zamanım el verseydi sana da zaman ayırabilirdim.

IV. Onun hoş görülü biri olduğu söylene gelmiştir buralarda.

V. Hoş geldin dediğimiz, nice insan hoşça kal demeden çekip gider.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisinde altı çizili sözcüklerin her ikisinin de yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Orta Doğu'nun
- Uzak Doğu'ya
- Birinci Dünya Savaşı'ndan
- Yakın Doğu'ya
- II. Dünya Savaşı'nı
- İç Asya'ya
- Yukarı Fırat'tan
- Atatürkçülüğe
- Antik Yunan'dan
- Orta Asya
- katetmek

✓ DİKKAT

Aşağıdaki "bir"**ler bitişik yazılır:**

- birkaç, birkaçı
- birçok, birçoğuna
- biraz, birazı
- hiçbir, hiçbirine
- birbiri, birbirine
- birdenbire
- birtakım(bazı)
- birebir(etkili)
- binbir(çeşit,türlü)

✓ KARIŞTIRMA

"eloğlu, elkızı, âdemoğlu, hinoğluhin, çapanoğlu, eşekoğlueşek, itoğluit" sözcükleri bitişik yazılırken "dayı oğlu, emmi oğlu, amca oğlu, hala oğlu, teyze kızı, dayı kızı" gibi gerçek anlamlı sözcüklerin birleşmesiyle oluşan tamlamalar ayrı yazılır.

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- TDK'nin
- SSK'ye
- THY'den
- Türk Dil Kurumu Başkanı'na ★
- Türk Dil Kurumu Başkanlığına ★
- Leyla ile Mecnun
- Turfanda mı Turfa mı?
- TURFANDA MI TURFA MI?
- ....Güney Kore'ye
- Kore'nin güneyine
- IX-X. yy.da
- Alm.nın Türkçeye etkisi
- 19.45'ten
- 19 kg'lık
- 20.km'ye
- bkz.
- 3 cm'nin
- Yunus Emre Mah.den
- ...Prof.den
- ...Dr.un
- 30 kr.un
- TL
- Yun.dan
- ....Yzb.
- 19 kg'lık
- genelgeçer
- ikiyüzlü (riyakâr)

✓ DİKKAT

Oyun adları bitişik yazılır:

- dokuztaş
- üçayak
- ellibir
- birdirbir

✓ DİKKAT

- hak etmek (kazanmak, layık olmak)
- hakketmek (oymacılıkta oyma işlemi - eskimiştir.)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Aşağıdaki "bir"**ler ayrı yazılır:**

- bire bir (teke tek, ölçü)
- bir takım (bir düzine, bir seri veya bir takım elbise vb.)
- her bir
- her biri
- bir gün
- herhangi bir
- kırkyılda bir
- bir an
- bir ara
- ikide bir
- bir türlü
- bir zamanlar...

✓ DİKKAT

"Şey" **sözcüğü daima ayrı yazılır:**

- her şey
- bir şey
- herhangi bir şey

✓ DİKKAT

Herhangi, herhâlde (galiba, sanırım), herkes sözcüklerinin dışında kullanılan "her" **belgisiz sıfatı daima ayrı yazılır:**

- her şey
- her bir
- her biri
- her gün
- her zaman
- her türlü
- her yer
- her an ...

✓ NOT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur.

günübirlik, gelişigüzel, başıboş, başıbozuk, atardamar, bilirkişi

✓ DİKKAT

"et, ol, eyle" fiillerinden önceki sözcükte ses düşmesi veya ses türemesi yapılabiliyorsa bu sözcükler bitişik yazılır ve o ses olayı (düşme-türeme) mutlaka gerçekleştirilir.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- zehrettin
- mahvolduk
- mahvettin
- hallettin
- heves etti
- fark edin
- terk et
- seyretmiş
- ayırt ettim
- arz olunur
- arz etmiş
- farz et ki
- defnetti
- boş vermek
- boşvermişlik
- dans etmek
- not etmek
- kul olmak
- altüst etmek
- altüst olmak
- var olmak
- alt etmek
- söz etmek
- zapt etmek
- hamdetmek
- darbetmek
- dercetmek
- cemetmek
- cezbetti
- hamdolsun
- cemetmek
- defetti
- gasbetti
- menetti
- menolundu
- defol
- celbetti
- katetmek

✓ DİKKAT

Vazgeçmek, öngörmek, başvurmak, elvermek (elverişli, uygun olmak, yetişmek), varsaymak, aşermek, başkaldırmak fiilleri tam kaynaşıp kalıplaştığı için bitişik yazılır.

✓ DİKKAT

İki fiilin birleşmesiyle meydana gelen özel birleşik fiiller yani kurallı birleşik fiiller bitişik yazılır:

- gidebilirim, yapabiliriz (yeterlilik)
- geliverin, yapıverelim (tezlik)
- düşeyazdı, bayılayazdık (yaklaşıklık)
- süregelen, yapılagelmiştir; gidedurun, çalışadurun; uyuyakaldım, bakakaldım (süreklilik)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

Test 5

YAZIM KURALLARI
• Ayrı ve Bitişik Yazım

1. Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili sözün yazımı yanlıştır?

A) Birkaçımız bir gün bir araya gelelim.
B) Herbirinin ayrı bir güzelliği vardı çiçeklerin.
C) Birçok sorum vardı, soramadım.
D) Hiçbir insan, hiçbir şey için hor görülmemeli.
E) Birdenbire birbirimizi sevmeye muhtaç olduğumuzu anladık.

2. Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili sözün yazımı yanlıştır?

A) Kendisiyle ilgilenen doktora, sağ ol, dedi.
B) Buraya bir sağlıkocağı açılmalıydı.
C) Üst komşumuz bir sağlıkevinde hemşireydi.
D) Sabahleyin ıspanaklı sac böreği yedim.
E) Birtakım olaylar, çok çabuk unutuluyor.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüklerin yazımı yanlıştır?

A) İçişleri Bakanlığı, zanlılar için yurt dışına çıkma yasağı getirebilir.
B) Su altı sporlarında başarılı olabilmek, olağanüstü bir sabır gerektirir.
C) Alt yazılı bir film izledim; bu film, insanı bilinçaltının yönettiğini vurguluyordu.
D) Akşamüstü, üst geçitlerde ve alt geçitlerde sıra dışı bir trafik yoğunluğu yaşanıyor.
E) Yasadışı faaliyetlerle ilgili veriler altkurulda görüşülür ve alınacak tedbirler belirlenir.

4. Orta Asya'nın (I) uçsuz bucaksız bozkırlarında (II) atlı ve çadırlı bir medeniyet kuran Türklerin doğayla iç içe (III) bir yaşamları vardı, daha sonra art arda (IV) yaşanan kıtlıklar ve kuraklıklar onları anayurtlarından (V) çıkarıp Anadolu'nun kuzeydoğusuna (VI) kadar getirmiştir.

Bu parçadaki altı çizili yerlerden hangilerinde yazım yanlışı yapılmıştır ?

A) I ve VI B) II ve V C) III ve IV
D) Yalnız V E) V ve VI

5. Yazım kurallarıyla ilgili olarak verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) "Baş" sözüyle oluşan sıfat tamlaması biçimindeki birleşik sözcükler bitişik yazılır: başyazar, başmakale, başöğretmen...
B) Tamlanan durumdaki "başı" sözcüğüyle kurulan ve bir topluluğun yöneticisi, lideri anlamına gelen sözcük ayrı yazılır: aşçı başı, ele başı...
C) "Hane" ve "name" kelimeleriyle oluşturulan birleşik kelimeler bitişik yazılır: yemekhane, kütüphane; beyanname, seyahatname...
D) "Zade" ve "zede" kelimeleri ile oluşturulmuş birleşik sözcükler bitişik yazılır: amcazade, dayızade, beyzade; afetzede, kazazede, depremzede...
E) "Evi" kelimesiyle kurulan ve "konut" anlamı vermeyen birleşik kelimeler bitişik yazılır: çayevi, yayınevi, doğumevi, kitabevi, konukevi, öğretmenevi, polisevi...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

6. Hiçkimse, en aklıselim görünenler de dâhil, delilikten muaf değildi. Kendini ne munis ne de cici bici saydığından kontrolden çıkma potansiyelinin o tür kadınlara nazaran katbekat fazla olduğunun da bilincinde idi.

I II III IV V VI VII VIII

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangilerinde yazım yanlışı vardır?

A) Yalnız I B) II ve III C) III ve V
D) IV ve VI E) VII ve VIII

7. I. Bugün hanımefendiyle beyefendi uzun bir tatile çıkıyorlar. (var)

II. Karadut pekmezinin kansızlığa, kızılçam balının bitkinliğe iyi geldiği söylenir. (yok)

III. Köpekbalığının en tehlikeli türlerinden biri de megaladondur. (var)

IV. Onunla yeniden çok iyi dost olacaklarını düşünüyor ve bu hüsnükuruntuyla avunuyordu. (yok)

V. Güney Doğu Anadolu'nun hayır severleri, yoksul ailelerin çocuklarının eğitimi için seferberlik başlattı. (var)

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışının bulunup bulunmamasına ilişkin saptamada yanlışlık yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. (I) Alaca karanlık, şafak ile gün doğumu ve gün batışı ile gün kararması arasındaki zamandır. (II) Üst atmosferde saçılan günışığı alt atmosferi aydınlatır. (III) Bu zaman diliminde yer yüzü ne tamamen aydınlık nede tamamen karanlıktır. (IV) Güneş, ufkun altında bulunduğundan gerçekte görülemez; bunun yanısıra tümüyle de atmosferden uzakta değildir. (V) Mavi saat olarak isimlendirilen ortam ışığının olağandışı romantik niteliği ressamların ve şairlerin ilham kaynağıdır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. I. Ömrüm boyunca çokbilmiş insanlardan uzak durdum; onlar, değerbilmez kişilerdir.

II. Onun hakkında dedikodu yapıyorlar, ona veryansın ediyorlar ama o, güngörmüş bir eda ile sesini çıkarmıyordu.

III. Tavşan kanı bir çay eşliğinde cam göbeği düşleri yorumluyordu bir şair.

IV. Tarlakuşu, alıcıkuşlara yem olmamak için çok farklı gizlenme teknikleri bilir.

V. Ana yurdu Ankara olan Ankara kedisi, en eski, uzun tüylü kedi cinslerindendir.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) Karmakarışık bir kafayla yaşıyordu.
B) Derme çatma bir barınak inşa etmişlerdi.
C) Her şeyin saçma sapan göründüğünü söylüyordu.
D) Darmadağınık bir odada aradığını bulamıyordu.
E) Basit bir sorun giderek karmançorman olmuştu.

11. Vejetaryenlerin sayısı, 20. yüzyılda Batı Avrupa'da ve Amerika'nın kuzeyinde artmaya başladı. Türkçemizde etyemez olarak adlandırılan bu kişiler yerfıstığı ezmesi, tahıl, mısır gevreği, kefir ve et tadı veren yüksek protein seviyesine sahip sebze yemekleriyle gerekli besinleri almaktadırlar.

I II III IV V

Bu parçadaki altı çizili yerlerden hangisinde yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

12. I. Erzurum'dan gelirken bana Oltu taşı tespih getirmişti.

II. Balkonumdaki saksıda alacamenekşe ve camgüzeli çiçek açmıştı.

III. Buralarda sarıçam ve fıstık çamı yetişmez ama ladin çamı ve karaçam yetişirmiş.

IV. Misafirlere alabalık, sarıkanat ve kaya balığı ikram ettik.

V. Canlı renklere sahip olan sakakuşu, ispinozgillerden güzel ötüşlü bir kuştur.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerden hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

A) V B) IV C) III D) II E) I

✓ DİKKAT

Aşağıdaki sözcüklerin yazımı doğrudur:

- sağ ol
- hoş geldin
- hoşça kal
- hoş görmek
- hoşgörü
- hoşgörürlük
- sabunköpüğü (çabucak yok olan)
  Örnek : Sabunköpüğü birçok olayı haberleştirip gündemi meşgul ediyorlar.
- çayevi
- kitabevi
- sağlıkevi
- babaevi
- baba ocağı
- sağlık ocağı
- dikiş yurdu
- cicianne
- cicibaba
- cici bici

✓ KARIŞTIRMA

- dürbün (uzakgörür-büyüteç)
- türbin (buhar türbini, su türbini, gaz türbini)
- tribün (seyircilerin oturduğu bölüm)

✓ DİKKAT

"Dış, iç, sıra" sözleriyle kurulan kelimeler (sıradağ, dışbükey, içbükey, dışbeslenen, Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı gibi kalıplaşmalar hariç) ayrı yazılır: yanı sıra, ardı sıra, peşi sıra, aklı sıra, yurt içi, yurt dışı, akıl dışı, çağ dışı, olağan dışı, hafta iç, iç işleri, ceviz içi, yasa dışı, kanun dışı, din dışı, akıl dışı…

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- yurt dışı
- yasa dışı
- bilinç dışı
- sıra dışı
- yurt içi
- hafta içi
- hafta sonu
- üst geçit
- alt çene
- alt yazı
- altyapı
- altüst etmek
- yer altı suları
- yeraltı dünyasının kabadayıları
- bilinçaltı
- öğleüstü
- öğleüzeri
- akşamüzeri
- insanüstü
- ikindiüstü
- alaca karanlık
- kara kış
- genelgeçer
- boy pos = boy bos
- müracaat
- münacat
- müdafaa
- naat
- müsaade
- dâhil
- faaliyet
- ikiyüzlü (riyakâr)
- boşvermişlik
- çokbilmiş
- güngörmüş
- etyemez (vejetaryan)
- toplardamar
- atardamar
- bilirkişi
- çalar saat
- yazar kasa
- döner ayna
- değerbilir
- değerbilmez
- hacıyatmaz
- varyemez
- kadirbilmez
- külyutmaz
- çöpçatan
- gökdelen
- şıpsevdi
- kaptıkaçtı
- okuryazar
- konargöçer
- uyurgezer
- biçerdöver
- yanardöner
- çakaralmaz

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- aklı sıra
- yanı sıra
- peşi sıra
- sıra dışı
- akıl dışı
- yurt dışı
- yurt içi
- ardı sıra
- ana yurt
- ana dil
- ana vatan
- anaerkil
- ataerkil
- ana yol
- anaokulu
- anayasa
- anamal
- anapara
- tavşankanı (renk)
- camgöbeği (renk)
- yavruağzı (renk)
- program
- paragraf
- hukuka
- ahlakı
- merakımdan

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- art arda
- el ele
- göz göze
- yüz yüze
- iç içe
- teke tek
- bire bir (teke tek, ölçü)
- başa baş
- ağız ağıza
- ağzı ağzına
- sere serpe
- el âlem
- çer çöp
- akılalmaz
- külyutmaz
- içgörü
- içbükey
- dışbükey
- içgüdü
- içyağı
- iç yarıçap
- iç işleri
- İçişleri Bakanlığı
- içli köfte
- içyüz (nitelik)
- iç yüz

✓ DİKKAT

"saçma sapan, derme çatma, karman çorman" sözleri ayrı yazılırken "karmakarışık, paramparça, darmadağın, darmadağınık, darmaduman" sözleri bitişik yazılır.

"hiç kimse" ayrı, "hiçbir, hiçbiri" bitişik yazılır.

✓ MUTLAKA BİL

"sever, perver, perest, zade, zede, şinas, name, hane" **kelimelerinin sona geldiği kelimeler bitişik yazılır:** sanatsever, vatansever, hayalperest, beyzade, depremzede, kadirşinas, beyanname, yemekhane...

✓ DİKKAT

"baş" **sıfatının oluşturduğu tamlamalar bitişik yazılır:** başöğretmen, başaktör, başmakale, başpehlivan...

✓ İYİ BİL

Arapça kurala göre oluşturulan sözler bitişik yazılır:

- aliyyülâlâ, darülfünun, fevkalade, şeyhülislam, aleykümselam, Allahualem, fenafillah...

✓ DİKKAT

Bir zümrenin başı-lideri anlamına gelen tamlanan durumundaki "başı" sözcüğü bitişik yazılır; diğer durumlarda ayrı yazılır.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- ustabaşı, aşçıbaşı, elebaşı, çetebaşı
- baş ağrısı, baş belası, hafta başı
- yılbaşı

✓ DİKKAT

"ev" **kelimesiyle kurulan ve** "ev" **kelimesinin** "konut" **anlamına gelmediği birleşik kelimeler bitişik yazılır:**

- cezaevi, basımevi, yayınevi, aşevi, babaevi, sağlıkevi, çayevi, polisevi, doğumevi, huzurevi, gözlemevi, bakımevi....

✓ İYİ BİL

Farsça kurala göre oluşturulan sözler bitişik yazılır:

- âlemşümul, darıdünya, ehvenişer, gayrimenkul, gayrimeşru, Kuvayımilliye, Misakımillî, hamdüsena, hercümerç, hüsnükuruntu, tecahülüarif, hüsnütalil, mecazımürsel, aklıselim, Servetifünun, Fecriati...

✓ DİKKAT

"Alt, üst, ana, ön, art, yan, arka, karşı, iç, dış, orta, büyük, küçük, sağ, sol, peşin, bir, iki, tek, çok, çift" sözlerinin başa getirilmesiyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler kalıplaşmış birkaç örnek harcinde ayrı yazılır: alt kurul, alt geçit, üst geçit, üst çene, alt çene, alt yazı, alt küme, üst küme, ana bilim dalı, ana fikir, ana yurt, ana düşünce, ana kapı, ana dili, ön söz, ön ad, ön yargı, ön ödeme, ön ses, ön koşul, ön ek, ön deyi, peşin hüküm, peşin fikir, bir gözeli, bir hücreli, tek hücreli, sol bek, sağ bek, çift ayaklı, karşı oy, arka plan, arka teker, yan cümle, dış satım (ihracat), dış alım (ithalat), art niyet, art damak, art düşünce, yan cümle, yan anlam, yan etki, orta oyunu, iç tüzük, iç borç, dış borç, dış hat, iç hat, ana şehir, ana yol, ara yol, ana çizgi, ana dal, ana kara, ana kent, ana deniz, ana haber, ana hatlarıyla, ana kuzusu, ana yön, ana yurt, ana yemek, ana toplardamar…

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

Test 6

YAZIM KURALLARI
• Ayrı ve Bitişik Yazım

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sözcüğün yazımı yanlıştır?**

A) Küçük oğlan bu yıl ana okuluna başlıyor.

B) Paragrafın ana fikri açıkça verilmeyebilir.

C) Eğer ana yola çıkarsan bir araç bulursun.

D) Bu meyvenin ana vatanı Güney Amerika'dır.

E) Anamal ve anapara sahipleri, yatırımın yönünü belirleyebilir.

2. Osmaniye'de bulunan ve Türkiye'nin ilk açık hava müzesi (I)
olma özelliği taşıyan Karatepe-Aslantaş Geç Hitit Kalesi (II)
ve Açık Hava Müzesi (III) bir çok yerli ve yabancı turiste ev
sahipliği yapıyor. Tarihî değeri oldukça yüksek olan bu eseri (IV)
arkeoloji dünyasına kazandıran profesör Halit Çambel (V)
98 yıllık ömrünün elli bir yılını buraya harcamış ve 2014
yılında aramızdan ayrılmıştır.

Bu parçadaki altı çizili bölümlerden hangilerinde yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) I ve V B) II ve III C) III ve V
D) Yalnız III E) IV ve V

3. Mercimekli köfteye hem yeşil soğan hem de (I) kuru soğan (II)
konur. Salça olarak da eşit miktarda domates salçası ve
biber salçası koymak gerekir. Yağ olarak asla tere yağı, (III)
mısır yağı, (IV) ayçiçek yağı kullanılmaz sadece az zeytin yağı (V)
kullanılır. Bu arada şunu da söyleyelim: Nane ve maydanoz
gibi yeşillikler ile kara biber, (VI) kimyon, pul biber gibi baharat-
lar da iyi seçilmeli.

Bu parçadaki altı çizili yerlerden hangilerinde yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) I ve VI B) II, III ve IV C) III, V ve VI
D) Yalnız V E) V ve VI

4. Semizotu; Gaziantep'te pirpirim otu, Çukurova'da ise (I)
soğukluk olarak bilinir. Ana vatanı Asya olan semizotu, (II)
maydanozgillerden bir bitkidir. Dereotu gibi hem yabani
olarak hem de kültür bitkisi olarak yetişir. Her iki bitkide (III)
sağlığa yararlı birçok vitamini muhafaza etmektedir. Bunların salatası yapılır ve yoğurtla tüketilebilir. Buğdaygillerden
ayrık otu ise (IV) kimi zaman istenmeyen bir ottur, kimi zamanda (V)
bir şifa kaynağıdır.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangilerinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

5. (I) İlk başlarda yıldız sanılan daha sonra gezegen olduğu anlaşılan Çoban Yıldızı'na çeşitli isimler verilmiştir. (II) Bu yıldıza Eski Roma medeniyetinde Venüs demişlerdir ve Yunan tanrılarından Afrodit ile de özdeşleşmiştir. (III) Çoban Yıldızı, bilim adamlarınca Dünya ile kardeş gezegen de ilan edilmiştir. (IV) Bu gezegen halk arasında Çolpan Yıldızı, Tan Yıldızı olarak da bilinmektedir. (V) İnsan oğlu öteden beri bu yıldıza mistik anlamlar yüklemiş ve onun gök yüzündeki hareketlerini ilgiyle izlemiştir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinde birden fazla yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük yanlış yazılmıştır?**

A) Ölçülü biçimde kuruyemiş tüketilmesi sağlığa yararlıdır.

B) İftarda Adana kebabı ve Kemalpaşa tatlısı verilecekmiş.

C) Bazen gök taşı veya kuyruklu yıldız heyecanı yaşıyoruz.

D) Üzerinde kavuniçi bir tişört ve bal rengi bir fular vardı.

E) Annem yaptığı poğaçaların üstüne mutlaka çörek otu serperdi.

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Paşababamız ve hanımannemiz, bu yolculuğu kara yoluyla yapmak istemişlerdi.

B) Hava limanlarına ve hava alanlarına doluşan insanlar, yakınlarını karşılamaya gelmişlerdi.

C) Tıkanan lavaboları, tuzruhu ile ovalarken nefesi tıkanmıştı.

D) Her insan, anadilini iyi öğrenmekle yükümlüdür.

E) Kerestesi hafif ve sağlam olan ak ağaçtan elde edilen şurup, doğal bir tatlandırıcıdır.

8. I. Başarı için güç birliği ve iş birliği yapmalıyız.

II. Dil bilgisinin en karmaşık konusu ses bilgisidir.

III. Demiryolu çalışanlarının maaşları artıyormuş.

IV. Yağmur sularının kolayca akması için Arnavut kaldırımı tercih edilirdi.

V. Bir açık oturumda açık öğretimin ve yükseköğretimin sorunları tartışıldı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Gençliğimde beni çıldırtan başağrılarım vardı.

B) Gazi Osmanpaşa Mahallesi'nde İngiliz sterliniyle ev kiraladım.

C) Dağkeçisi gibi dağlara tırmandık ve kekik topladık.

D) Bir keçiyolunu izleyerek dereye kadar indik.

E) Bakır Dağı'na tırmanıp kuzu göbeği mantarı topladık.

10. Kuvayımilliye bir halk direnişidir (I). Mondros Ateşkes Antlaşması'yla dayatılan zorlu koşullara başkaldırının adıdır (II). 28 Ocak 1920'de oybirliği ile kabul edilen (III) ve 17 Şubat'ta kamu oyuna duyurulan (IV) Misakımillî ise Türk Kurtuluş Savaşı'nın (V) siyasi manifestosudur ve tarihî bir kararlılık belgesidir.

Bu parçadaki altı çizili bölümlerden hangilerinde yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) Yalnız I B) II ve III C) Yalnız III D) III ve IV E) IV ve V

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

11. Aşağıdakilerden hangisinde birden fazla yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) Türk dili, bazı yönleriyle âlemşümul bir dildir.

B) Onun özgüveni yetersiz yoksa o da başarılı bir eyitmendir.

C) Başıbozuk bir ordu ve başıboş bir insan daima gelişi güzel işler yapar.

D) Hayalperest bir insan, otokontrol sahibi olmakta güçlük çeker.

E) Misafirperver, ön yargısız ve art niyetsiz bir insandı.

12. Aşağıdakilerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) Yeraltı çarşısında yer altı dünyasının adamları çatışmış.

B) Yerkürenin yüzey kısmına yer kabuğu denir.

C) 6. aydan 36. aya kadar sütdişlerinin çıkması mümkündür.

D) Geceyarısına kadar çalışıp yoruluyordu.

E) Haftasonu yapılacak deneme sınavına iyi hazırlandı.

✓ ÖĞREN

Renk adlarıyla kurulan bitki, hayvan ve hastalık adları kalıplaşmışsa bitişik kalıplaşmamışsa ayrı yazılır:

- akağaç, alacamenekşe, yeşil fasulye, kırmızıçizgi (hastalık) siyah zeytin, yeşilbaş, yeşilçekirge, kırmızıbiber, yeşil biber, yeşil soğan, karadut, sarıçiçek, alabalık, alageyik, beyazsinek, bozayı, bozkurt, kırmızı çizgi (yasak nokta)...

✓ İYİ BİL

Birleşme sırasında kelimelerden hiçbiri veya ikincisi anlam değişikliğine uğramayan sözcükler ayrı yazılır:

- ada balığı, dil balığı, köpek balığı, deve kuşu, ardıç kuşu, arı kuşu, çalı kuşu, saka kuşu, keçi yolu, dağ keçisi...

Kelimelerden her ikisi veya ikincisi birleşme sırasında anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır:

- aslanağzı, civanperçemi, keçiboynuzu, ayşekadın fasulyesi, hatunparmağı üzümü, karadul örümceği, itdirseği hastalığı, kedigözü lambası, kadınbudu köftesi, kedidili bisküvisi, dilberdudağı tatlısı, tavukgöğsü tatlısı, turnageçidi fırtınası, bülbülyuvası tatlısı...

✓ DİKKAT

İçişleri, Dışişleri, Genelkurmay, Yükseköğretim Kurulu, Açıköğretim Fakültesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi gibi sözler kanunda bitişik yazıldığı veya bitişik tescil edildiği için böyle yazılır.

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- acembuselik, açıkgöz, âcizane, Acem pilavı, açık kalpli, açık oturum, açık lise, açık öğretim, açık öğrenim, yükseköğrenim, yükseköğretim, ilköğretim, ortaöğretim, ilköğrenim, ortaöğrenim, yüksek lisans, yüksekokul…

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- semizotu, dereotu, çöreotu, çörek otu, ayrık otu, eğrelti otu, kızılot, ağızotu (barut) sıçanotu (arsenik) karaçalı…

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- zeytinyağı, tereyağı, tazeyağ, içyağı, fındık yağı, ayçiçek yağı, mısır özü yağı, kuyruk yağı...

✓ DİKKAT

"Hane" **sözcüğünün sadece hastane, postane, pastane, ve eczane sözcüklerinde** "h"**si aşınmıştır. Diğer kelimelerde** "h" **düşürülemez:** kütüphane, yazıhane, dershane...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

YAZIM KURALLARI

• İkilemeler • Pekiştirmeler • Ayrı ve Bitişik Yazım

Test 7

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözün yazımı yanlıştır?**

A) Sanatçı, art arda söyledi sevilen parçalarını.

B) İki ahbap çavuş ağız ağıza vermişler, fısır fısır konuşuyordu.

C) Otuz beşten sonra git gide artıyormuş yalnızlık.

D) Seninle omuz omuza verelim ve el ele yürüyelim zorlu yollarda.

E) Benimle göz göze gelmekten çekiniyordu.

2. I. Evde kimse yok, sere serpe dolaşıp duruyorum. (D)

II. Senin için el âlemin söylediği niye bu kadar önemli ki? (D)

III. FB-GS maçı başabaş ve dişe diş bir mücadeleye sahne oluyordu. (Y)

IV. Onunla ilgili fikirlerim birden bire değişecek gibi görünmüyordu. (Y)

V. Onun için boşuboşuna üzüldüm o kadar mızmız biri olduğunu bilmiyordum. (D)

Yukarıdaki altı çizili sözlerin yazımıyla ilgili kodlama yapılırken hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Hiçbir şeyi oldubittiye getirmez, her şeyi etraflıca düşünürdü.

B) Hızlı değişimler, insanı da toplumu da alt üst eder.

C) Gözardı ettiğimiz bazı ayrıntılar, başımızı ağrıtabilir.

D) Konuklarla hoş beş ettikten sonra konuşmasını yapmak için kürsüye çıktı.

E) Korku ve güvensizlik insanları çepe çevre kuşatmış durumdaydı.

4. O zamanlar konargöçer (I) bir yaşam sürdükleri için Yörük çocukları (II) okuryazarlıktan (III) uzak kalmışlar. Ama birtakım (IV) yaşamsal bilgileri öğrenmenin yanısıra (V) usta-çırak ilişkisi içinde güzel sanatlara da yönelmişler.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözün yazımı yanlıştır?**

A) Hediye olarak bir takım gümüş çatal-bıçak götürdük.

B) Kitaplığımda bir takım ansiklopedi koyacak yer bile kalmamıştı.

C) İtalyan tarzı bir takım koltuk siparişi vermiştik.

D) Bir takım elbise diktirdim ama terzi galiba prova yapmayı bilmiyordu.

E) Bir takım futbolcuların olağanüstü çabaları maçı almaya yetti.

6. I. Onun çokbilmiş tavırları herkesi ondan soğuttu.

II. Bu cimri adama varyemezin tekidir o diyorlardı.

III. Rehberlik uzmanları toplumbilimi konusunda da bilgili olmalılar.

IV. Şarkıcının son üç şarkısı acembuselik makamındaydı.

V. Hemen çalıçırpı toplayalım, ateşi yakalım.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde altı çizili sözün yazımı yanlıştır?

A) I ve IV B) II ve IV C) II ve V D) III ve IV E) III ve V

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözün yazımı yanlıştır?**

A) Yıllardır çalıştığı Akdeniz kentine enikonu alışmıştı.

B) Sizin bu konuda haklı olduğunuz sugötürmez bir gerçektir.

C) Bu kadar değerbilmez bir insan topluluğu için şiir yazılmaz.

D) Türkçede önek yoktur; sımsıkı, masmavi gibi sözcüklerin başında ise ek değil ses yakışması vardır.

E) Sahildeki dalgakıran, gemileri ve tekneleri dalgaların yıpratıcı etkisinden koruyordu.

8. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) Dinozor B) Sarımsak C) Gardırop

D) Egzoz E) Tenefüs

9. **Aşağıdakilerden hangisinde verilen sözcüklerin tamamı doğru yazılmıştır?**

A) Büyükanne-babaanne-boşboğaz

B) Hayırsever-heykeltraş-pehriz

C) Bilinçdışı-meyer-doğaüstü

D) Asfalt-karnıbahar-prasa

E) Antrenman-antirenör-erezyon

10. I. Ona herkes kızgındı gelgelelim hiç kimse, bir şey demiyordu.

II. Onun ne kadar açıkgöz olduğunu sen de gördün.

III. Cümle içinde kullanılan arasözlerin ve ara cümlelerin başında ve sonunda virgül yahut kısa çizgi kullanılır.

IV. Onun gibi entellektüel birinin ne tür kitaplar okuduğunu ben de merak ettim.

V. Kendinize çeki düzen vermezseniz sınavda başarılı olma şansınız kalmayacak.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde altı çizili sözlerin yazımı doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) III ve IV E) IV ve V

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) Ayşe kadar dikkafalı birini de görmedim.

B) Eli açık olmakla müsrif olmak asla aynı şey değildir.

C) Dil bilgisinin can alıcı noktaları göz ardı edilmezse başarı işten bile değildir.

D) Sizin açıkgözle bizim cingöz, canciğer olmuşlar.

E) Başarınızı canı gönülden kutluyorum.

12. Apandis, karının (I) sağ alt kısmında kalın barsak (II) başlangıcında, kör bağırsağın ucunda (III) parmak şeklinde bir organdır. Uzunluğu 6-9 cm'dir. (IV) Vücutta ki (V) görevi tam bilinmese de (VI) bağışıklık sistemine birtakım faydalı maddeler salgıladığı biliniyor. Apandisit (VII) ise apandisin iltihaplanması demektir.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangilerinin yazımı yanlıştır?

A) I, II ve V B) I, III ve VII C) III, IV ve V

D) IV, V ve VI E) V, VI ve VII

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

"Sanki, oysaki, mademki, belki, hâlbuki, çünkü, meğerki, illaki" **sözcükleri her zaman bitişik yazılır.**

Sıfat ya da adlaşmış sıfat oluşturarak aitlik ve işaret bildiren "-ki" **eki bitişik yazılır:**

- Karşıki dağları duman kapladı. (Sıfat)
- Bu yılki, daha lezzetliymiş. (Adlaşmış sıfat)
- Evdeki hesap çarşıdakine uymaz. (Sıfat/Adlaşmış sıfat)
- Dünkü, bugünkü karpuzdan iyiydi. (Adlaşmış sıfat/Sıfat)

İlgi zamiri olan ve aitlik bildiren "-ki" **eki bitişik yazılır. Belirtili isim tamlamasının tamlayanına eklenen bu ek, düşmüş olan tamlananın neye-kime-nereye ait olduğunu bildirir:**

- Benimki yazmıyordu, kardeşiminkini aldım.
- Dün bizimki sabaha kadar ders çalıştı.
- Salonunki de patlamış.
- Bu araba sizinki mi?

Vurgulama ve bağlama görevleri üstlenen "ki" **bağlacı ayrı yazılır:**

- Ben ki toz kanatlı bir kelebeğim.
- Bir zerreciğim ki arşa gebeyim.
- Bu adama asla güvenme, kaldı ki sen de bu işi yaparsın.
- De ki gün ışığımdın benim.
- Desem ki vakitlerden bir nisan akşamıdır.
- Çok iyi anlamış ki soruları çözüyor.
- Onunla ben de gitsem mi ki?
- Tut ki bir sen varsın dünyada bir de ben varım.
- Çok yoruldum öyle ki ayakta duracak hâlim yok.

✓ İYİ BİL

- **Hâl ekiyle oluşturulmuş ikilemeler de ayrı yazılır:**

  başa baş, dişe diş, teke tek...

  el ele, art arda, yan yana, ağız ağıza...

  elden ele, dilden dile, baştan başa...

  ucu ucuna, boşu boşuna, ardı ardına...

NOT: Gitgide, birdenbire, birbiri, birebir (etkili), altüst etmek, mızmız, paspas, fırfır (eteğin büzgülü süsü), örtbas, hoşbeş, hırgür, suspus, alışveriş, öteberi, vurdumduymaz, çıtçıt (düğme), çatapat, paspas, dedikodu ikileme olmaktan çıkmıştır, bitişik yazılır.

✓ DİKKAT

"Bilgi" **ve** "bilim" **sözcükleri ayrı yazılır.**

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- toplum bilim
- dil bilgisi
- ses bilgisi

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- değerbilir, değerbilmez, çekidüzen, varyemez, hacıyatmaz, külyutmaz, çokbilmiş, güngörmez, sugötürmez, enikonu, gelgelelim, ara söz, ara cümle, açıkgöz, dikkafalı, canciğer, cingöz…

✓ DİKKAT

Öngörmek, öngörü, önsezi, önayak (öncü) kelimelerinin dışında "ön" **sözcüğü ayrı yazılır:**

- ön ad, ön alım, ön bilgi, ön büro, ön deyi, ön ek, ön izleme, ön söz, ön ödeme, ön şart, ön yargı, ön lisans, ön yüzbaşı...

✓ ÖĞREN

"özçekim, özveri, özveren, özdeyiş, özbeöz, özsever, özbeslenen, özerk, özezer, özişler" **hariç** "öz" **kelimesi ile birleşen kelimeler bitişik yazılmaz:**

- öz güven, öz denetim, öz eleştiri, öz kaynak, öz ısı, öz saygı, öz kardeş, öz geçmiş...

✓ ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- bağırsak, apandis (organ), apandisit (organın iltihaplanması) aperitif, egzoz, gardırop, dinozor, teneffüs, sarımsak, babaanne, büyükanne, büyükbaba, anneanne, çiy (yağış), çiğ (pişmemiş), antrenman, antrenör, erozyon, asfalt, maydanoz, heykeltıraş, ekşimtırak

✓ ÖĞREN

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- alegori, aliterasyon, alerji, koleksiyon kolektif, muhatap, abıkevser, antisosyal, alelusul, eyer (atın üzerine konulan nesne), eğer (şayet), alkolölçer, biçerdöver, konargöçer, yanardöner, okuryazar…

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

Test 8

YAZIM KURALLARI
• Yazımı Karıştırılan Sözcükler • Alıntı Kelimeler

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) Boş boğaz insan dediklerinden, pis boğaz insan ise yediklerinden bulur belayı.

B) Açık yüreklilikle söyleyelim: Alçak insanlar, alçak gönüllü insanların tevazusunu gerçek zanneder.

C) Aç karınlı insanlar, bir iki lokmayla doyar gelgelelim açgözlü insanları ancak kara toprak doyurur.

D) Yalnızlığın başkenti, şairlerin yüreğidir ve onlar gider her yalnızın önü sıra.

E) Sıradağlar aşıp geldim ardın sıra, sen neyi öngörüyorsan biz de uyuyoruz sana, ön yargısız biçimde.

2. (I)1037 yılında büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluşu gerçekleşmiştir. (II) Türk, Arap ve İran medeniyetlerini bünyesinde harmanlamış bir Türk-İslam devletidir. (III) Bağdat kentini başkent yapan bu devlet, zamanla sınırlarını bir hayli genişletmiştir. (IV) Mezopotamya, Anadolu ve İç Asya boylarına kadar uzanan bir coğrafyaya hükmetmiştir. (V) 1092 yılında iç karışıklar neticesinde dört parçaya ayrılmış, beyliklere bölünerek Osmanlı Devleti'ni tarih sahnesine çıkartan süreci başlatmıştır.

Bu parçadaki cümlelerden hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) V B) IV C) III D) II E) I

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı bulunmaktadır?**

A) Selçukluyu bağımsız devlet hâline getiren iki büyük komutan vardır: Tuğrul ve Çağrı.

B) Büyük Selçuklu Devleti'ni kuran bu kişi Kınıkların mensubu ve lideri Selçuk Bey'dir.

C) Kınıklar, Göktürkler Dönemi'nde iç Asya'da kurulan Türk birliği içinde yeralmış, birlik bozulunca batıya göç etmişlerdir.

D) Kınıklar, Güney Hazar Bölgesi'ne yerleşmiş ve burayı yeni yurtları hâline getirmiştir.

E) Kınıklar, Türk boylarından biri olan Oğuzların idaresi altında Güney Hazar'da 860-1068 yılları arasında varlıklarını sürdürmüşlerdir.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözün yazımı yanlıştır?**

A) Sanatta estetiğin genelgeçer bir yasasının olduğu söylenemez.

B) Şunu unutmamak gerekir: Sanatın özünde söz konusu olan şey, öz değil biçim ve biçemdir.

C) Eskiler, düzyazıya nesir; bu şekilde yazılmış esere de mensur demişlerdir.

D) Kampüsteki yılsonu etkinliklerinde birçok ünlü sanatçıyla tanışma imkânı bulduk.

E) İnce Memed'in Apdi Ağa'yı öldürüşü ağalığın, Cumhuriyet'in ilanından sonra af çıkarılması ise eşkıyalığın sonunu simgeler.

5. **Aşağıdaki sözcüklerin hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) ünvan B) tıraş C) klavuz D) öge E) şofben

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?**

A) Bu dergide şiir ve düzyazı, atbaşı gidiyor.

B) Baki 16. yy.'da yaşamış bir şairdir.

C) Öğretmenevinde yapılan düğünde gelin ve damat sözüm ona çok mutluydular.

D) Hasta bakıcılar, Dr.un odasının önünde toplanmışlardı.

E) Babaevi, daima özlenir; insanın baba ocağından ayrılışı, kuşun yuvadan ayrılışıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde herhangi bir yazım yanlışı yoktur?**

A) Paragrafı anlamak, onu satır başından satır sonuna kadar okumakla değil, satır aralarını da okumakla mümkündür.

B) AVM'ler, yalnızca alış veriş merkezi değil, aynı zamanda sosyal yaşam alanı olmuştur.

C) Beklentilerinizi ne kadar düşük tutarsanız hayalkırıklığı yaşamaktan da o kadar kurtulursunuz.

D) Birtakım sorunlara çala kalem değinmişsiniz ama bununla bir sonuca gidilemez.

E) Sisteme ayak uyduramayan insanlar, Don Kişot gibi yeldeğirmenleriyle savaşmaya mahkumdurlar.

8. **Aşağıdaki sözcüklerin hangisinin yazımı doğrudur?**

A) uluorta B) kuşbakışı C) döküman D) direkt E) iddalı

9. I. Orijinal
II. Stajer
III. Silüet
IV. Peribacaları
V. Sacayağı
VI. Biskivü

Yukarıdaki numaralanmış sözcüklerden hangileri yanlış yazılmıştır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve V D) II ve VI E) III ve IV

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?**

A) Fır fır dolaştım çarşıda, eteğimin fır fırını diktiremedim.

B) Onun gibilere bu çağda "dinazor" demek doğrudur.

C) Atına atlayıp dörtnala sürdü atını bozkırlara doğru.

D) Yeni elaman ne zaman işbaşı yapacak.

E) Öğretmenliği bırakıp büyük baş hayvan yetiştiriciliğine başladı.

11. I. Bu iş yerinde iş birliği ile çalışılır.
II. Bugün işbaşı yapan ustabaşı iyi biriymiş.
III. Onun iş adamı kimliği, birçok işvereni etkilemiştir.
IV. Bu işhanını kiraya vermeyerek iş güzarlık ediyorsun.
V. İşbu emirnamenin gereğinin yapılıp iş bölümü yapılması gerekmektedir.

Bu cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcüklerin her ikisinin de yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) iskonto B) kapora C) iş alanı D) üst baş E) yanar dağ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- boşboğaz, pisboğaz, soğukkanlı, serinkanlı, sıcakkanlı, açgözlü, açıkgöz…
- alçak gönüllü, ön yargı, art niyetli…
- açık yürekli, açık elli, eli açık, eli ağır, eli bayraklı, eli bol, eli boş, eli çabuk, eli dar, eli mahkûm, eli maşalı, el yatkınlığı…
- eloğlu, erkanıharp…
- eş anlamlı, eş bacaklılar, eş değer, eş güdümlü, eş sesli, eş zamanlı…
- eşkenar üçgen, ev bark, et suyu
- tatlısu kefali
- adımbaşı
- ıstakoz
- acayip
- suçüstü
- köşebaşı
- sofra başı
- ocakbaşı
- işbaşı
- acenta
- soğuk nevale
- acımtırak
- sıfat-fiil, isim-fiil, zarf-fiil, ek-fiil

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- âdemoğlu, âdembaba (yoksul, mahkûm), âdem evladı…
- âdet (gelenek, görenek), adet (sayı)…
- Tarihî olaylara nesnel yaklaşalım.
- Tarihi bilmek gerekiyor.
- genelgeçer
- banknot
- eşkıya
- şempanze
- şövalye
- çıyan
- silahşor
- tıraş
- öge
- demagoji
- ünvan
- denizaltı (gemi)
- kılavuz
- çöpçatan
- şofben
- antrparantez
- paragraf
- artakalmak
- program
- artakalan
- satır başı
- yazar kasa
- satır sonu
- kayda değer
- alt yazı
- dolma kalem
- altyapı
- basmakalıp
- alışveriş
- tekdüze
- ulu orta
- adımbaşı
- kuş bakışı
- başparmak
- isteri nöbeti
- isteka (bilardo sopası)

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- direkt
- iddialı
- doküman
- bisküvi
- dinozor
- orijinal
- stajyer
- silüet
- sacayağı
- dörtnala
- iş birliği
- işveren
- iş adamı
- iş hanı
- iş alanı
- işbaşı
- işgüzarlık
- iş kolu
- iş kadını
- iş bölümü
- iş gücü

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- profesör, profesyonel, panorama, alüminyum, alabora, ciğer, değirmen, ovuşturmak, ovalamak, kovmak, dövmek, sövmek, değil, aile, daire, albeni (cazibe), trilyon, tişört, teşbih, tespih, teşvik, şefkat, çer çöp, yanardöner, yüzükoyun, yüzyıl (asır)…

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- alaşağı etmek, sıkboğaz etmek, veryansın etmek, göz ardı etmek, rastgele, kaçgöç, örtbas, gece yarısı, bağ bozumu, alaca karanlık, Çin milleti, Türk milleti, Türk halkı, takdiriilahi, gözaltına almak, enstrüman, el yazısı, sarf etmek, çalakürek, çalakaşık, göz göze gelmek, yıl sonu, ay sonu, hafta sonu…

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- takımada, takımyıldız, tatlısu, ahududu şerbeti, ahtapot, siren, tren, trafik, grafik, sitoplazma, klasisizm, parnasizm, sembolizm, Çıfıt (Yahudi), çift tırnaklılar, büyükbaş, küçükbaş (hayvan), çenesi düşük, pragmatik, küsur, kupür, kuru fasulye, yeşil fasulye, kuru yemiş, düztabanlık…

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

- iskonto
- üst baş
- bozayı
- muhatap
- aut
- kapora
- bozkır
- kutup ayısı
- atbaşı (denk)
- at balığı
- at gözlüğü takmak
- at cambazı
- aktüalite
- aforoz
- aerobik
- makine
- beynelmilel
- akıbet
- kahverengi
- bal rengi
- fıstık rengi
- devetüyü (renk)
- alabalık
- köpek balığı
- karakuş (kartal)
- deve kuşu
- karatavuk
- Hint tavuğu

✓ ÖĞREN

- bilim kurgu
- maden suyu
- sulu boya
- konservatuvar
- menü/mönü
- doğum günü
- kurdele
- sarımtırak
- zapt etmek
- gün batımı
- gün doğumu
- sil baştan
- karnabahar
- tekdüze
- baş göstermek
- başköşe
- başkaldırabilme
- baş koymak
- hazır olmak
- tirbuşon
- tavan arası
- ay aşığı
- ayak bağı
- art niyet
- baş aşağı
- alaşağı etmek
- anbean
- debriyaj
- depresyon
- arabesk
- ilkyaz
- ilkbahar
- başörtüsü
- federasyon
- vazgeçmek
- öngörmek
- öngörü
- başvurmak
- başvuru
- varsaymak
- varsayım
- elvermek (uygun olmak)
- elverişli
- aşermek
- başkaldırmak
- başkaldırı

✓ ÖĞREN

- kanepe
- komodin
- diyafon
- gardırop
- dekorasyon
- panorama
- yanı başında
- yanı sıra
- takdir (saygı gösterme, beğenme)
- taarruz
- taktir (imbikten çekme, süzme - eskimiş bir kelime)
- direk (ince, uzun nesne)
- direkt (doğrudan doğruya)
- deşarj
- şarj
- deterjan
- ecdat
- damper
- kümbet
- maydanoz
- poğaça
- egzoz

✓ ÖĞREN

- eş sesli
- eş değer
- eş güdümlü
- eş anlamlı
- göz alıcı
- gözü kara
- yazı işleri
- çok sesli
- binyıl (milenyum)
- eşekbaşı (yetkisi önemsenmeyen)
- konteyner
- yeni yetme
- safkan
- tazekan (canlandıran kişi)
- gök taşı
- ebemkuşağı
- gökkuşağı
- üstünkörü
- hazırcevap
- bombardıman
- diş hekimliği
- oyunbozan
- ayıboğan (babayiğit, güçlü)
- adamakıllı (enikonu, iyice, tam anlamıyla)
- kupür
- küsur
- kurdele
- klişe
- kritik
- kriter
- ızdırap
- ıstırap
- menüsküs
- menisküs
- teşvik
- şefkat
- kesyapıştır
- kopyalayapıştır
- albeni (cazibe)
- indibindi (kısa yolculuk)
- yazboz
- müşfik
- alt yazı
- altyapı

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Balık Burcu
- Akrep Burcu
- kuzey yarım küre
- güney yarım küre
- Kuzey Kutbu
- Güney Kutbu
- Oğlak Dönencesi
- Yengeç Dönencesi
- Yaz Dönencesi
- Kış Dönencesi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

Test 1

NOKTALAMA İŞARETLERİ

• Nokta • Virgül • Noktalı Virgül

1. Ben , üç durumda susmayı tercih ederim : Anlatamayacak-
I II
sam , anlamayacaksa , durumu değiştiremeyeceksem ...
III IV V

Bu özdeyişte numaralanmış yerlerden hangisinde noktalama işareti yanlış kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdakilerden hangisinde noktanın (.) kullanımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?**

A) Emine Işınsu, Küçük Dünya, Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 1963.

B) Türk Ceza Kanunu'nun 141., 142. ve 163. maddeleri 1991 yılında kaldırılmıştır.

C) 18.10.1982 tarihinde kabul edilen T.C. Anayasası'nda 177 asıl, 2 tane de geçici madde bulunmaktaydı.

D) 19.30'da Prof. Dr. Kemal Yavuz Bey'in konferansına katılacağım.

E) Şairimiz, Garipler Sokağı 16 No.lu evde oturuyormuş.

3. İyilik et ( ) denize at ( ) balık bilmezse Halik bilir.

Bu atasözünde ayraçla belirtilen yerlere sırasıyla getirilebilecek noktalama işaretleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) (;) (,) B) (,) (,) C) (,) (.)
D) (;) (.) E) (,) (;)

4. Elden geldiğince günah işlemek ( ) insanoğlunun yasasıdır ( ) hiç günah işlememek ise meleklerin düşüdür. Bir başka deyişle dünyasal olan her şey ( ) günaha bağımlıdır ( ) günah ( ) yer çekimi gibi bir güçtür.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

A) (,) (;) (,) (;) (,) B) (,) (;) (;) (.) (,)
C) (;) (,) (;) (.) (;) D) (;) (;) (.) (;) (,)
E) (,) (.) (,) (.) (,)

5. **Aşağıdakilerden hangisinde (.) işaretiyle ilgili yapılan açıklamayla karşısında verilen örnek uyumlu değildir?**

A) Bazı kısaltmaların yazımında kullanılır: M.Ö., TBMM., T.C.D.D; km., cm., kg.

B) Tamamlanmış cümlelerin sonuna konur: Türk Tarih Kurumu, 15 Nisan 1931'de Atatürk'ün direktifiyle kurulmuştur.

C) Saat ile dakikayı gösteren sayıların arasına konur: 19.30'da, 20.40'ta, 10.45'ten, 13.22'den

D) Genel ağ adreslerinde kullanılır: tdk.org.tr

E) Sayıyla yazılmışsa tarih belirten gün, ay ve yıl gösteren kavramların arasına konur: 29.05.1453'te İstanbul fethedilmiştir.

6. **Aşağıdaki örneklerin hangisinde virgülün kullanımıyla ilgili yapılan saptama yanlıştır?**

A) İzlenimsel betimleme, sanatsal betimleme de denir, edebî metinlerde sıkça görülür. (Ara sözleri ve ara cümleleri belirtmek için kullanılır.)

B) Erzurum, Tanpınar'ın "Beş Şehir"de anlattığı kültür şehirlerinden biridir. (Özneyi belirtmek için kullanılır.)

C) Senin asıl mesleğin tembellik zaten, diyerek söylendi biraz. (Tırnak içinde olmayan alıntı cümleleri belirtmek için kullanılır.)

D) Takım, kaptanına çok bağlıydı; onun sözlerine büyük değer veriyordu. (Anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.)

E) Bu, annemin, İstanbul'da doğup büyümüş kadının, öyküsüdür. (Eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

7. ,

- Metin içinde zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra -birden fazla değilse- konmaz.
- "ve, veya, yahut, ya da bağlaçlarıyla tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra konmaz.
- Bağlama ve pekiştirme görevli de/da bağlacından sonra konmaz.
- Zarf-fiil eki "-ince -ınca" anlamıyla kullanılan "mı/mi "ekinden sonra -peş peşe gelmemişse- konmaz.
- Şart ekinden sonra -peş peşe gelmemişse- konmaz.

Virgülün kullanımıyla ilgili bu açıklamalara göre aşağıdakilerden hangisinde noktalama yanlışı yapılmamıştır?

A) Genç bir şair, özgünlüğün peşinde olmalı ve özgünlüğü yakalamak istiyorsa, başka şairlerin neler söylediğini iyi bilmeli.

B) Yola çıkarken, her şeyi yanına aldığından emin olmuştu: kitaplar, defterler, tıraş makinesi...

C) Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf*, *Kürk Mantolu Madonna*; Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar*, *Bir Bilim Adamının Romanı* gibi eserleri okumadan, onlardaki kurgu gücünü görmeden romancı olmak zor.

D) Bireyin değerlere yönelik ilgisi ya gerçek bir temsiliyet, ya da iç çatışmaların kamuflajı şeklinde ortaya çıkabilir.

E) Bir çalışma ortamı size kendinizi değerli hissettiriyorsa, çalışma koşullarındaki birçok eksikliği göz ardı edebilirsiniz.

8. Kendimizi sevdiğimiz, anlamaya çalıştığımız, kendimizle tüm samimiyetimizle yüzleştiğimiz, mükemmel olmak zorunda olmadığımızı fark ettiğimiz, kendimiz olduğumuz, muhatabımızın duygularını anlamaya çalıştığımız zaman üzerimizdeki yükün ne kadar azaldığını, yaşamın o güzel yanlarını görebilmeye başladığımızı göreceğiz.

Bu metinde virgülün kullanım yerlerinden

I. Birbiri ardınca sıralanan cümleler arasında
II. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli sözler arasında
III. Yüklemden uzak düşmüş özneden sonra
IV. Ara sözlerin veya ara cümlelerin başında ve sonunda
V. Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasında

hangilerine örnek vardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve IV E) II ve V

9.
- Kronik bronşit, orta yaş ve sonrasında en sık görülen hastalıklar arasına girdi.
- Sigara dumanına maruz kalma, kimyasal dumanlar, toz ve hava kirliliği "amfizem" riskini artırır.
- Amfizem, akciğerin harabiyetiyle ortaya çıkan bu hastalık, halk arasında nefes darlığı olarak bilinir.
- Akciğere hava taşıyan bronş tüplerinin yani solunum borularının iç yüzeylerindeki zarın iltihaplanmasıyla bronşit hastalığı oluşur, tedavi edilmezse kalıcı sorunlara yol açar.
- Doktorlar, amfizem ve bronşitin akut ve kronik çeşitlerinin bulunduğunu belirtiyor.

Bu cümlelerde aşağıda verilen virgülün kullanım yerlerinden hangisine örnek bir kullanım yoktur?

A) Yüklemden uzak düşen özne virgülle belirtilir.

B) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli sözlerin arasına virgül konur.

C) Ara sözlerin başına ve sonuna virgül ya da kısa çizgi konur.

D) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için virgül kullanılır.

E) Tırnak içine alınmayan alıntı cümleler virgülle belirtilir.

10. Ne iftarda hurmadan , (I) zeytinden vazgeçin , (II) ne iftarda hurma , (III) sahurda zeytin gibi çakma ritüellere itibar edin.

Ayrıca orucunuzu bir parçacık bol susamlı, sıcak pide ile açmaktan da , (IV) asla vazgeçmeye kalkışmayın. Bir de şu bilgiyi tekrar hatırlayın : (V) Bu ayın temel felsefesi ; (VI) ruhu, vicdanı, insanlığı beslemektir ; (VII) nefsi, bedeni, karnı beslemek değil.

Yukarıdaki parçada numaralanmış noktalama işaretlerinden hangileri yanlış kullanılmıştır?

A) I ve VI B) II ve IV C) III ve VII
D) IV ve V E) Yalnız IV

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

11. 50'lerden sonraki hayatınızın ilk hedefi şu olsun (I) İyi yaşlanmak (II) İyi yaşlanmak ise ciddi bir kişisel bakım ister (III) doğru beslenmek, yeni şeyler öğrenmek, sağlığa dikkat etmek gibi hususlara önem vermek çok önemlidir. 70'li yaşlar sonrasında oluşabilecek nörolojik ve psikolojik birçok sorun sizi beklemektedir (IV) demans, depresyon, alzaymır (V) Ama 50 yaş virajını iyi dönerseniz emin olun, bunlar, sizin semtinize uğramayacaktır.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerle ilgili tespitlerden hangisi yanlıştır?

A) I. boşluğa kendisiyle ilgili açıklama bulunan cümleden dolayı iki nokta (:) konmalıdır.

B) II. boşluğa cümle tamamlandığı için nokta (.) konmalıdır.

C) III. boşluk, bitmiş bir cümlenin sonuna geldiği için nokta (.) ile tamamlanmalıdır.

D) Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlenin sonunda iki nokta (:) konur kuralından dolayı IV. boşlukta iki nokta kullanılmalıdır.

E) Benzer örneklerin sıralanabileceğini göstermek için V. boşluğa üç nokta (…) konmalıdır.

12. I. Okuduğum bir roman beni çok etkiledi ( ) *Diriliş-Çanakkale 1915*.

II. Ankara ( ) İstanbul, Bursa ve İzmir gibi "sivil" bir şehir değildir.

III. Bu kadar derdim varken ( ) Ama söz yarın beni güler-ken göreceksin.

IV. Bu insanlar ne yer ( ) ne ile geçinirler?

V. Haklı olmak ( ) hakkını aramak ve bunda da ısrarcı olmak gerekir.

Bu cümlelerde hangi noktalama işaretinin kullanılabileceği bir boşluk yoktur?

A) İki nokta B) Noktalı virgül C) Üç nokta

D) Virgül E) Soru işareti

✓ ÖNEMLİ

"-ncı" **anlamına gelerek sıra bildiren nokta (.), sıralanan sayıların hepsine değil; sadece sonuncuya konur:**

- 1, 8 ve 25. sayfalar... 20, 21 ve 22. sorular...

✓ ÇOK ÖNEMLİ

Ay ve gün adları yazıyla yazılmışsa aralarda nokta (.) kısa çizgi (-) veya eğik çizgi (/) kullanılmaz.

Aşağıdaki yazımlar tümüyle doğrudur:

- 13 Ocak 2017, 24/06/2016, 20.02.2017, 30.IV.2016

✓ DİKKAT

Saat ile dakika arasına iki nokta değil nokta konur:
19:30 (Yanlış) 19.30 (Doğru)

✓ DİKKAT

Kazık, sütun vb. anlamlara gelen "direk" sözcüğü ile doğrudan doğruya , aracısız, doğruca anlamına gelen "direkt" sözcüğü karıştırılmamalı.

✓ DİKKAT

T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) hariç büyük harfli kısaltmalarda nokta (.) konmaz.
Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- TBMM , THY , TDK , SSK , TV…

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

✓ ÖNEMLİ

Noktalı virgülün üç kullanım alanı vardır:

1. **Virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur:**
   - Biyoloji, fizik, kimya sayısal; tarih, Türkçe, coğrafya sözel dersler arasındadır.
2. **Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:**
   - Ağaç, susuz kalınca kurur; insan, sevgisiz kalınca ölür.
   - Güzel bir gündü; ışıklı, ılık, dingin.
   - Doğruyu söylemek, savunmak, yaşamak gerekir; doğruluk ancak böyle galip gelir.
3. **Özneden sonra ikiden fazla eş değer öge varsa özneyi ayırmak için konabilir:**
   - Matematik; tarih, coğrafya, felsefeden zordur.

✓ ÖNEMLİ

Bağ-fiil ekinden ve şart ekinden (sa-se) sonra - arka arkaya sıralanmamışsa - virgül konmaz.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Ancak yemekte bir karara varıp, arkadaşına dikkatli dikkatli bakarak konuştu.
- Cumaları bahçede buluştukça kıza kendisinin adi bir mektep talebesi olmadığını anlatmaya çalışıyordu.
- Hiç konuşmadan okula kadar birlikte yürüdüler.
- Hiç durmadı; etrafına bakıp, çevrede kimsenin olmadığını görünce koşmaya başladı.
- Kadın değer görürse toplum da değerli insanlara sahip olur.
- Sorunları tartışıp, her şeyi tatlıya bağlayarak ayrıldık.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Ne kendi etti rahat ne âleme verdi huzur.
- Ya bu deveyi güdersin ya bu diyardan gidersin.
- İster çalışıp kurtulursun ister tembel tembel oturup sonra sürünürsün.
- Sana da bana da bu dünya yâr olmaz.

Pekiştirme ve bağlama görevindeki da / de bağlacından sonra virgül atılmaz.

- Ona söylemesem de o beni anlar.

-ınca -ince anlamıyla zarf-fiil görevinde kullanılan mı/mi ekinden sonra virgül kullanılmaz:

- Sen ağladın mı ben çok üzülürüm.

"Ve", "veya", "yahut", "ya…ya" **bağlaçlarından önce de sonra da virgül kullanılmaz.**

✓ DİKKAT

Küçük harfli kısaltmaların ülkemize ait olanlarının sonuna nokta (.) konurken uluslararası ölçü birimlerinin kısaltmalarında nokta (.) konmaz.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- cm, kg, mg; cm^2, m^2 …
- Kocatepe Mah., Dr., Prof., Alm., ed. (edebiyat), bkz. (bakınız), Av., çev. (çeviren), haz. (hazırlayan)…

✓ DİKKAT

Aşağıdaki cümlelerde yazım ve noktalama yanlışı yoktur:

- 19. yy.da yaşayan Seyrani, taşlamalarıyla ünlüdür.
- 25 km'lik yolu 2,5 saatte alabildik.
- Yarım kg'lık levrekler çok taze görünüyordu.
- Eczane, Dr.un yazdığı ilacın muadilini vermek istedi.
- Türkçe, Alm.nın bazı özellikleriyle yakın zamanda etkileşime geçmiştir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

@tgdenemeleri

Test 2

NOKTALAMA İŞARETLERİ

• İki Nokta • Virgül • Noktalı Virgül • Ünlem • Kısa Çizgi

1. I. Beni düşünmüyorsan kendini düşün, diyecek oldu fakat vazgeçti.

II. Sınıfa girdi. Öğretmene,

– Bu derse girmesem olur mu, dedi.

III. Uyumak, uyumak, zamansız ve mekânsız uyumak istiyorum.

IV. Bu akşam, gezmelerinin tadında kalması gerekiyordu; vakit geçmişti, aileler kızabilirdi.

V. Sen istiyorsan, istemeye de hakkın var, ben de seninle birlikte gelebilirim.

Bu cümlelerde aşağıda verilen virgülün kullanım yerlerinden hangisine örnek verilmemiştir?

A) Tırnağa alınmayan doğrudan anlatımlı, aktarma cümleler virgülle belirtilir.

B) Cümle içindeki ara sözler ve ara cümleleri ayırmak için virgül kullanılır.

C) Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına virgül konur.

D) Bir kelimenin kendisinden sonra gelen sözlerle anlamca bağlantısının olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için virgül kullanılır.

E) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarını arasına virgül konur.

2. Bir insanın akıllı davranması için üç yol vardır ( ) İyi düşünmek ( ) taklit etmek ve denemek ( ) Birincisi en soylu, ikincisi en kolay, üçüncüsü ise en acıdır ( ) seçiminizi buna göre yapın.

Bu parçada ayraçla belirtilen yerlere sırasıyla getirilebilecek noktalama işaretleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) (:) (,) (.) (;)

B) (:) (,) (...) (;)

C) (;) (,) (.) (;)

D) (.) (,) (.) (:)

E) (:) (;) (.) (;)

3. I. Öğleüstü uyuyup , ikindiüzeri bir hışımla kalktı.

II. İnsan, kendini biliyorsa , çok fazla cahil olamaz.

III. Sevgini sakla da , kem gözlerin nazarı değmesin.

IV. İnsanın her isteği yerine geldi mi , yaşam renksizleşmeye başlar.

V. Ancak yemekte bir karara varıp , arkadaşına dikkatli dikkatli bakarak konuştu.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili olarak gösterilen virgül (,) yanlış kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **Aşağıdakilerden hangisinde noktalama yanlışı yoktur?**

A) Hikemî gazel şairi Nabi'nin, iki büyük mesnevisi vardır; "Hayriye" ve "Hayrabat".

B) XVII. yy.'da hem Erzurumlu Nefi'de hem Urfalı Nabi'de sosyal eleştiriye rastlıyoruz.

C) "Şiir ve İnşa" makalesiyle halk şiirini savunan, Ziya Paşa'ya göre ne Fuzuli ne Baki Türk şairi sayılabilir.

D) Ya sus, dinle ya da bildiğin bir şey varsa -sanmıyorum ama- gel sen anlat.

E) Kışa, sabredemeyen ağaçlar asla bahara ulaşamaz.

@tgdenemeleri

5. Her okuyucunun yaşadığı bir sorun var (I) : Okuduğunu anlama sorunu (II) . Bu sorunla karşılaşan okuyucunun yapacağı iki şey kalmıştır (III) : Ya elindeki kitaptan vazgeçecektir (IV) , ya da şifreleri çözecek anahtarları bulmak için çaba sarf edecektir (V) ?

Bu parçada numaralanmış noktalama işaretlerinden hangileri yanlış kullanılmıştır?

A) I ve V B) II ve V C) III ve IV
D) IV ve V E) Yalnız V

6. Türk Tarih Kurumunun (I) kuruluşundan bir yıl sonra Atatürkün (II) isteğiyle Türkçenin (III) bilimsel zeminde araştırılması amacıyla 12 Temmuz 1932 günü Türk Dili Tetkik Cemiyetinin (IV) kuruluşu gerçekleşir. 26 Eylül 1932'de Birinci Türk Dili Kurultayı toplanır. Sonrasında hızla sözlük çalışmaları ve imla kılavuzu çalışmaları başlatılır. Bu çalışmalar sayesinde Türklerin (V) birleştirici unsuru olan Türk dili, kuralları olan bir dil hâline gelmeye başlar.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisinde noktalama eksikliğinden kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. Haydi arkadaşlar ( ) bu maçı alıyoruz!
II. Oh be ( ) Birazcık nefes alalım artık.
III. Değerli Arkadaşım ( ) beni bu güzel günümde yalnız bırakmadığınız için müteşekkirim!
IV. Evet ( ) şiirimizin başının belası ideoloji olmuştur.
V. Dur, yolcu ( ) Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak bir devrin battığı yerdir

Yukarıda numaralanmış örneklerde ayraçla belirtilen yerlere getirilmesi gereken noktalama işaretleri hangisinde sırayla verilmiştir?

A) (,) (!) (,) (;) (!)
B) (,) (!) (,) (,) (!)
C) (!) (!) (!) (,) (!)
D) (,) (...) (,) (;) (.)
E) (;) (...) (!) (,) (?)

8. **Aşağıdakilerden hangisinde noktalama işaretleriyle ilgili verilen bilgide yanlışlık yapılmıştır?**

A) Sayıların yazılışında kesirleri ayırmak için nokta kullanılır: 0.43, 33.45…
B) Arka arkaya sıralanan sayılarda "-ncı" anlamına gelerek sıra bildiren nokta işareti yalnızca son rakama konur: 3, 5 ve 8. sorular, XIII -XIV ve XV. yüzyıllar, 1 - 2 - 3. maddeler…
C) Seslenme ve ünlem gruplarından sonra gelen harfin büyüklüğüne ve küçüklüğüne bağlı olarak ünlem veya virgül kullanılır: Vay be, çocuk, şiiri şahane okudu! Vay be! Çocuk, şiiri şahane okudu.
D) Özneden sonra ikiden fazla virgülle ayrılmış öge gelmişse özneyi o gruptan ayırmak için noktalı virgül konur: Postmodern roman; gerçekliği, anlamı, olayı bırakmış bir romandır.
E) Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayraç içinde ünlem işareti konur: Bu kadar kibar (!) birini tanımadım.

@tgdenemeleri

9. **Kısa çizginin kullanımıyla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için başta ve sonda kullanılır.

B) Satır sonuna sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.

C) Kelimelerin kökleri, gövdeleri ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılır.

D) Aralarında "…-den …-e", "ile", "ve" anlamları bulunan birbiriyle ilişkili kavramlar arasına konur.

E) Bir yazardan yapılan doğrudan anlatımlı alıntı cümlenin başında ve sonunda kullanılır.

10. **Aşağıdakilerden hangisinde kısa çizgi yanlış kullanılmıştır?**

A) Hani bir sevdiğin vardı

Yedi-sekiz sene önce

B) 10-15 kg'lık bir çilek kasasını kantara taşıdı.

C) Erzurum'da -36 derecedeyken bile üşümediğimi hatırlıyorum.

D) "Manas Destanı"yla "Dede Korkut"ta İslamiyet öncesi-İslamiyet sonrası kültür sentezi göze çarpar.

E) Fenerbahçe-Galatasaray maçı, 18.30-20.30 arasında TV'den izlenebilecek.

11. Kıyıda durduk yan yana (I) Aslında böyle bir niyetimiz yoktu (II) Sadece yol orada bittiği için (III) Deniz tam leş (IV) Midemde bir kabarma, başımda bir dönme (V) Birkaç balıkçı motoru, küpeşteleri balık dolu, pat pat sesleriyle yaklaşıyor bize doğru (VI)

Bu parçada numaralanmış yerlerde kullanılacak noktalama işaretleri için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

	Nokta (.)	Üç Nokta (…)
A)	I, II ve VI	III, IV ve V
B)	II, III ve V	I, IV ve VI
C)	I ve II	III, IV , V ve VI
D)	I, II ve III	IV, V ve VI
E)	I, II, III ve VI	IV ve V

12. **Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Tırnak içinde verilen cümlenin içinde tırnağa alınması gereken söz, tek tırnak işaretiyle belirtilir: Öğretmenimiz "Kurtuluş Savaşı'nı işleyen 'Küçük Ağa'yı mutlaka okuyun." diyordu.

B) Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için uzun çizgi kullanılır: Kadın, hüzünlü bir sesle cevap verdi:

– Bir arada olmak, birlikte olmak değil ki…

C) Başkasından alınan, dolaylı anlatımın uygulandığı sözler tırnak işaretiyle belirtilir: Yaşar Kemal "Bitkilerin ve hayvanların adlarını bilmeyenlerin romancı olamayacağını" söylerdi.

D) Ögeleri arasında virgül bulunan cümleler arasında noktalı virgül kullanılır: Sevginin hâkim olduğu yerde baskı yoktur; baskı, şiddet ve korku sevgiyi yok eder.

E) Özel adlar için yay ayraç içinde bir açıklama yapıldığında kesme işareti yay ayraçtan önce gelir: Yunus Emre'nin (?-1320) aruzla da heceyle de şiiri vardır.

✓ ÖNEMLİ

Doğrudan anlatımlı alıntı cümleler ya tırnakla ya da virgülle belirtilir.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Yakup Kadri "Eserim, objektif bir roman değildir." diyor.
- Yakup Kadri; eserim, objektif bir roman değildir, diyor.

✓ ÇOK ÖNEMLİ

İki noktadan sonra örnekler sıralanırken küçük harfle başlanır ama örnekler cümle düzeyinde ise onlar da büyük harfle başlar.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Bizi biz yapan değerler vardır: vicdan, empati, duyarlılık…
- Bizden çok şey isteniyor: Çalışkan olun, dürüst olun, anlayışlı olun…

@tgdenemeleri

✓ ÖNEMLİ

İki noktadan sonra gelen cümleler büyük, örnekler -cümle değilse- küçük yazılır.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Anadolu'da bir söz vardır: Bir çobanın azığı, iki çobanı doyurur.
- Her yer eşya doluydu: masalar, koltuklar, kanepeler…

✓ ÖNEMLİ

Özel adlarla ilgili yay ayraç içinde bir bilgi veriliyorsa kesme işareti ayraçtan önce gelir:

- Mehmet Akif Ersoy'un (1873-1936) şiirimize getirdiği, halkın gerçek yaşayışı ve tam bir realizmdir.

✓ ÇOK ÖNEMLİ

Seslenme ve ünlem gruplarından sonra gelen sözcük küçük harfle başlamışsa virgül (,), büyük harfle başlamışsa ünlem (!) işareti gelir.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Vay be, bizi ne de güzel kandırdı!
- Vay be! Bizi ne de güzel kandırdı.

✓ ÇOK ÖNEMLİ

Tırnak içinde yeni bir tırnak gerekiyorsa içerdeki tırnak, tek tırnak (‘ ’) olur.

✓ DİKKAT

Peş peşe sıralanan sorularda soru işaretinin kullanımını büyük-küçük harf belirler:

- Anadolu nedir, ikinci bir yüzü müdür ülkenin?
- Anadolu nedir? İkinci bir yüzü müdür ülkenin?

✓ DİKKAT

Ayraç içinde yeni bir ayraç gerekiyorsa dışarıdaki ayraç, köşeli ayraç ([ ]) olur:

- Memduh Şevket Esendal [ilk kesit öykücüsü (1883 - 1952)] Arapça, Farsça ve Fransızca öğrenmiştir; İttihat ve Terakki'nin parti müfettişliğine getirilmesinde bu da etkili olmuştur.

✓ DİKKAT

Dolaylı anlatımlar, tırnak işaretiyle belirtilmez:

- Yazar, bol bol okuduğunu söylüyordu.
- Valery, ilk dizenin Tanrı vergisi olduğunu belirtir.

✓ DİKKAT

Kaynak olarak verilen künyelerde yazar veya eserle ilgili bazı ayrıntılar, köşeli ayraçla gösterilebilir:

- Sait Faik [Abasıyanık], Son Kuşlar, Varlık Yayınları, 1952.

@tgdenemeleri

Test 3

NOKTALAMA İŞARETLERİ

• Soru • İki Nokta • Virgül • Noktalı Virgül

1. "Aşk ( ) dörtnala giden bir at gibidir ( ) ne dizginden anlar ne söz dinler ( )" diyordu, şair.

Bu sözde boş bırakılan yerlere sırayla getirilmesi gereken işaretler aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) (;) (,) (.)
B) (,) (;) (.)
C) (!) (;) (,)
D) (,) (,) (!)
E) (,) (,) (;)

2. İlginç bir iddiası var şairlerin ( ) Bütün güzel şiirler ( ) çirkin şairler tarafından yazılır ( ) Sizce de bütün iyi şairler çirkin midir ( ) güzel olup da kendini gerçekten güzel bulan hiç iyi şair yok mudur ( )

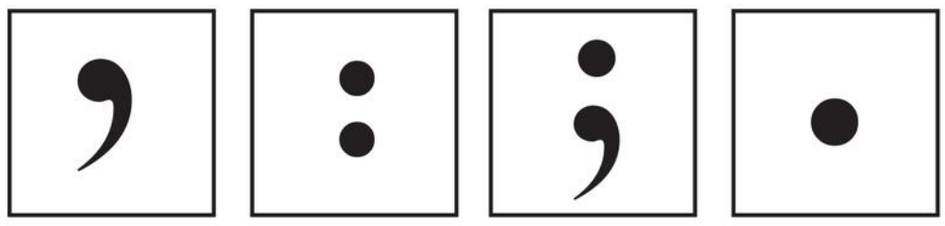
Bu parçada boş bırakılan yerlere hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilebilir?

A) (.) (,) (.) (?) (?)
B) (...) (,) (.) (,) (?)
C) (:) (;) (,) (,) (?)
D) (:) (,) (,) (,) (?)
E) (:) (,) (.) (,) (?)

3. **Aşağıdakilerden hangisi yay ayracın kullanım alanlarından biri <u>değildir</u>?**

A) Cümlenin dışında kalan ek bilgileri göstermek: Bingöl'de göreve başladığım zaman ("Bingöl Çobanları" şiiriyle orada bütünleşmiştim.) yirmi beş yaşında bir idealist idim.
B) Tiyatrolarda ve senaryolarda konuşanın hareketlerini veya durumunu açıklamak:
İhtiyar – (Son bir çabayla konuşur) Doktor Bey, ölüyor muyum?
C) Alıntıların yapıldığı eseri, yazarı veya künye bilgilerini aktarmak: 1919 senesi Mayıs'ının 19'uncu günü Samsun'a çıktım. (Atatürk)
D) Bir yazının maddelerini gösteren sayı ve harflerden sonra kapama ayracı görevi üstlenmek: I) , II) ; A) , B) ; a) , b)
E) Cümle içerisinde kullanılan eserlerin ve yazı başlıklarının belirtilmesini sağlamak: Peyami Safa'nın (*Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*) otobiyografik romanların şahıdır.

4.

2024 yılının 11 Şubat'ında bir büyük öykü yazarını, Füruzan Selçuk'u, ebediyete uğurladık. Füruzan; kimsesiz çocukları, ezilmiş insanları, yoksul aileleri, gurbetçileri en iyi anlatan yazarlarımızdandı. 1932 doğumlu olan sanatçının asıl adı Feruze Çerçi'dir, 1971'de yayımladığı *Parasız Yatılı* ise en önemli hikâye kitabıdır. *Kırk Yedililer, Berlin'in Nar Çiçeği* adlı romanları da olan sanatçı, birçok önemli hikâye kitabına imza atmıştır: *Kuşatma, Benim Sinemalarım, Gül Mevsimidir, Gecenin Öteki Yüzü*... 1991'de bir şiir kitabı yayımlamıştır: *Lodoslar Kenti*. Yazar, ilk öykü kitabıyla 1972 Sait Faik Hikâye Armağanı'na layık görülmüştür.

Bu parçada kullanılan noktalama işaretleriyle ilgili aşağıdaki saptamalardan hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Ara sözü ayıran virgüller kullanılmıştır.
B) Örneklerin sıralanacağını gösteren iki nokta kullanılmıştır.
C) Özneyi ikiden fazla eş değer ögeden ayıran noktalı virgül kullanılmıştır.
D) Bir sözün kendinden sonraki sözle ilgisinin olmadığını gösteren ve anlam karışıklığını önleyen virgül kullanılmıştır.
E) Özel isme getirilen bildirme ekini belirtmek için kesme işareti kullanılmıştır.

5. (I) Biz, medeniyetimizin ürettiği ürünleri sadece büyükler için tüketime hazırlıyoruz. (II) Klasiklerimizi, ilköğretimden başlayarak şöyle böyle duyuyoruz fakat hiçbirine dokunamıyoruz. (III) Nasıl anlattığını bırakın, neden bahsettiğini bile öğrenebilen çok az insan oluyor. (IV) Bu, klasikleri çocuklarımızın anlamayacağını düşündüğümüzün göstergesidir. (V) Klasiklere dokunabileceğimiz yaşa gelince de klasikler, bize dokunamayacak, bizi etkileyemeyecek bir uzaklıkta duruyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde virgülün kaldırılması anlam karışıklığına yol açar?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde cümlenin sonuna soru işareti getirilmelidir?**

A) Onun için ömür boyu gözyaşı dökemezdim ki

B) Bir ara onunla tekrar iletişime geçmeli miyim, diye düşündüm

C) "Mahşer" romanının kahramanı Nihat'ın Çanakkale Cephesi'nden dönüşünü hatırlayan var mıdır, bilemiyorum

D) Cahit Zarifoğlu'nun "Mantıku't-Tayr'dan" esinlenerek yazdığı "Kuşların Dili" okunmalı mı, ne dersiniz

E) Bize bu konuda neden yeterince şans tanımıyorsunuz, anlayamadım

7. Yahya Kemal, masaya oturur oturmaz , (I) onca tabağın arasında turp tabağının olmadığını hemen fark etmiş.

– Evladım neden masa tam değil ? (II)

Garson, utana sıkıla ama çokça da haklı olduğuna inanmışlığın güveni ile cevap vermiş ; (III)

– Üstadım, her akşam bunları hazırlıyorum ama siz hiçbirine dokunmadan, hiçbirinden tek çatal almadan kalkıyorsunuz masadan.

Üstat, hiddetlenmiş:

– Sakın bir daha böyle bir şey yapma ! (IV) O benim göz mezemdi , (V) demiş.

Bu parçadaki noktalama işaretlerinden hangileri yanlış kullanılmıştır?

A) I ve III B) II ve III C) I ve IV
D) III ve V E) IV ve V

8. İktidara ( ) paraya dolayısıyla da insana hâkim olursak sağlık da nasıl olsa elimizin altında olur ( ) gereğinde onu da satın alırız ( ) diye düşünmek ne kadar da yanlış ve aptalca bir şey ( )

Bu parçada ayraçlarla belirtilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

A) (,) (:) (,) (!) B) (,) (;) (.) (...)
C) (,) (;) (,) (!) D) (-) (;) (.) (...)
E) (;) (;) (,) (!)

9. Bu hayatta insan hep mutlu olmak hayalini kurduğu şeyleri elde etmek ister (I) Ama tam olarak ulaşan da yoktur her istediği şeye (II) İşte ben beklentilerimi minimalize ederek hayal kırıklıklarımın şiddetini azaltmayı öğreniyorum yavaş yavaş (III) Hepimizin çevresinde kendisini kişisel gelişim uzmanı olarak gören yüzlerce insan (IV) Öğütleri de bitmek bilmez: Küçük şeylerle mutlu ol, bardağın dolu tarafına bak, hobilerini çoğalt (V)

Bu parçada ayraçla belirtilen yerlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

10. Basat adındaki bu oğlancığı bir aslan bulup sahiplenir, onu doğanın içinde besleyip büyütür. Sonrasında, hikâyeyi uzatmamak için hızlı geçiyorum, göç yolunda kaybolan Basat'ı bir şekilde bulurlar ve Oğuz'a geri getirirler. Ne var ki doğada yaşamaya alışmış olan Basat, birkaç kez Oğuz'dan kaçar; her seferinde yakalanıp Oğuz obasına tekrar getirilir. Dede Korkut'un telkinlerine, babası Aruz Koca'nın sevgi dolu yalvarmalarına dayanamaz ve aile hayatına uyum sağlamaya çalışır.

Bu parçada virgülün işlevleriyle ilgili olarak aşağıdaki verilenlerden hangisine uygun bir örnek yoktur?

A) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak

B) Ara sözleri ayırmak

C) Art arda sıralanan eş görevli sözcük kümelerini ayırmak

D) Tırnak içinde verilmeyen aktarma cümlelerini belirtmek

E) Özel olarak vurgulanması gereken bir ögeyi belirtmek

@tgdenemeleri

11. Uyuyakalmıştı. Uyandığında gözlerinin önünde yol kenarına dizilmiş kavun (I), karpuz (II), şalgam suyu sergileri; irili ufaklı (III) el yapımı sepetlere doldurulmuş incirleri (IV), narları satma uğraşındaki kadınlar ve çocuklar geçiyordu. Ana yurda az kalmıştı; hiç bitmesin istediği yol (V) bir iki saat sonra bitiyordu işte.

Numaralanmış yerlerden hangisinde virgül, diğerlerinden farklı işlevde kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraçla gösterilen yere iki nokta (:) konulmalıdır?

A) İnsana yapılacak en büyük kötülüklerden biri ( ) ona karşı kayıtsız kalmaktır.

B) İnsanı yok saymak dediğimiz şey ( ) onun insanlığını azaltmak, onun haysiyetini zedelemek demektir.

C) Afrika'nın "ubuntu" felsefesinin temeli şudur ( ) İnsan, ancak başka insanların varlığıyla insan olur.

D) Birisini sözüne kulak verilmeyecek kişi olarak görmek ( ) ona tarihin tanık olduğu en büyük işkenceyi yapmaktır.

E) Bana sorarsanız ( ) tarih, isimsiz kahramanların dünyaya sunduğu öykülerle yazılıyor, en büyükler, en mütevazı olanlardır.

✓ ÖNEMLİ

Satır başına alınan konuşmalar, kısa çizgi (-) ile değil, uzun çizgi (–) ile gösterilir.

✓ ÖNEMLİ

Tırnak işareti, özel olarak vurgulanmak istenen sözcükler ve söz öbekleri için de kullanılır:

- Toplumun gücünü "aile yapısı"nın belirlediğini söyleyelim; eğer ailede "birlik" varsa topluma, toplumun yaşayışına bu birlik duygusu hâkim olacaktır.

✓ ÇOK ÖNEMLİ

Eser adları tırnakla da italik yahut koyu yazıyla da belirtilir. Eğer tırnak kullanılmışsa esere getirilen eki ayırmak için kesme (') kullanılmaz. Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Necip Fazıl, "Çile"yi 1939'da yazmıştır; bu şiir, metafizik ürperti şiiridir.
- Necip Fazıl, 1927'de yazdığı *Kaldırımlar*'da şehir insanının kalabalıklar içerisindeki felsefi yalnızlığını çok iyi yansıtmıştır.

✓ DİKKAT

Düzeltme işareti (^) şu üç yerde kullanılmalıdır:

1. k, g ünsüzlerinden sonra gelen a ve u ünlülerinin uzunluğunu göstermek: kâtip, kâğıt, kâgir, rüzgâr, mahkûm, şikâyet, Kâzım, gâvur, dergâh, tezgâh, Kâmil, hikâye…

- Kişi ve yer adlarında "l" ünsüzünden sonra gelen "a" ve "u" ünlüleri de düzeltme işareti ile gösterilir: Halûk, Lâle, Nalân, Balâ, Elâzığ, İslâhiye, Lâdik, Lâpseki, Selânik vb.

2. Yazılışları aynı, okunuş ve anlamları farklı kelimeleri ayırt etmek için: âdet (görenek), hâkim (egemen), âlem (dünya), âşık (sevdalı), yâd (anma, hatırlama), hâl (durum, vaziyet), âmâ (kör), hâlâ (zaman)…

3. Nispet ekinin belirtme durumu ve iyelik ekiyle karışmasını önlemek için kullanılır.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur, karşılaştırınız:

- Türk tarihi, tarihi yorumlayanların tarihî bilgi eksikliğine bağlı olarak yanlış yorumlanıyor.
- Ticari faaliyetler, giderek çeşitleniyor.
- Ailevi sorunlar ulu orta tartışılmaz.
- Resmî işlerde şeklî unsurlar önemlidir.
- Bu resmi, saatlerce seyrederim.

@tgdenemeleri

1. Artık bülbül ötmüyor

Gül dolu penceremde

Yalnız hatıran kaldı

Boş kalan çerçevede

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangilerine yer verilmiştir?

A) Hece (ünlü) düşmesi – Ünlü daralması
B) Ünlü daralması – Ünsüz düşmesi
C) Ünlü daralması – Ünsüz benzeşmesi
D) Ünsüz değişmesi (yumuşama) – Ünlü türemesi
E) Ünlü türemesi – Ünsüz türemesi

2. Bir kızıl goncaya benzer dudağın
I II
Açılan tek gülüsün sen bu bağın
III IV
Kurulur kalplere sevda otağın
Kim bilir hangi gönüldür durağın
V

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerle ilgili yapılan saptalamalardan hangisi yanlıştır?

A) I.de ünlü düşmesi olmuştur.
B) II.de ünsüz değişmesi bulunmaktadır.
C) III.de kaynaştırma yer almıştır.
D) IV.de ses olayı yoktur.
E) V. de ünsüz yumuşaması meydana gelmiştir.

3. Küçücükken oynadığımız oyunların kişiliğimizin yansıtılması
I II III IV
bağlamında bir ayna olduğunu düşünüyorum.
V

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerin değerlendirilmesiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) I. de ünsüz düşmesi gerçekleşmiştir.
B) II. de birden fazla ses olayı vardır.
C) III. de ünlü türemesi bulunmaktadır.
D) IV. de kaynaştırma ünsüzü yer almıştır.
E) V. de yumuşama ve kaynaştırma ortaya çıkmıştır.

4. (I) "İnsan söylemedikleridir." der varoluşçular. (II) Gerçekler sustuklarımız mıdır, bilemiyorum. (III) Gerilere ittiğimiz, üstünü örttüğümüz birçok şeyi biriktiriyoruz. (IV) Bilincimizin kuyularında birikiyor bunlar ve rüyalarımıza senaryo oluyor. (V) Aslında konuştukça kalbimizin ve beynimizin yükünü azalttığını görüyoruz bunun.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde ünsüz benzeşmesi (sertleşme) bulunmamaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdakilerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) İran Edebiyatı, XIII ve XV. yüzyıllar arasında edebiyatımızı çok etkilemiştir.
B) İran da İslam dininin yayılması, dil ve edebiyatı da etkilemiştir.
C) Gazneliler Dönemi'nde yazılan *Şehname*'nin Türk Şiirini yönlendirdiğini belirtelim.
D) Moğolların tazyiki ile birçok topluluk, ana vatanlarını terk etmiştir.
E) *Bostan* ve *Gülistan* kitaplarının yazarı Şirazlı Sadi'miydi?

@tgdenemeleri

6. I. Yarın Hasan'da bizimle gelecek mi?

II. Onunla bu yıl Mayıs'ta bir araya geleceğiz.

III. Onurlu insan kimseye yüz suyu dökmeden yaşayıp gider.

IV. Onun gibilerle yüzgöz olmak da istemiyorum.

V. Türkiye'mizin yüz ölçümünün 783.562 km² olduğunu vurgulayalım.

Bu cümlelerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) senaryo B) çayırkuşu C) kuzeydoğu

D) yurtsever E) kravat

8. (I) Keşifin bütün hazzını bir bilim adamının elinden alıveriyor işte şiir. (II) Şairki bir önseziyle buluverir bulunması gerekeni. (III) Freud, şöyle der: "Gittiğim her yer de bir şairin ayak izlerini takip etmek zorunda kaldım." (IV) Bunu Freud'un söylemesi sözün kıymetini daha da artıyor, ne de olsa çığır açıcı bir psikolog söylemiş. (V) İnsan ruhunun yeraltına, insanın karanlık dehlizlerine inen ruh mühendisi bir psikolog…

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

A) V B) III C) IV D) I E) II

9. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı doğrudur?**

A) miğde B) yüksük C) pehriz

D) erezyon E) pilaj

10. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) pizza B) deyirmen C) karakter

D) paralel E) parantez

11.
- Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.
- Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
- Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.
- Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi, virgülün kullanımıyla ilgili bu bilgilerden birine örnek gösterilemez?

A) Geleneğin sürdürüldüğü bölgelerden biri olan Çamlıyayla yöresinde, iğne oyası sanatının ne zaman başladığı ile ilgili, bunu üzülerek belirteyim, henüz akademik bir çalışma yapılmamıştır.

B) Bir toplumun yaşadığı tabiat üzerindeki farklı yaşam biçimi, dünya görüşü, tarihi, dini, dili ve benzeri ortak değerlerinin toplamı da o toplumun kendisine has kültürünü yansıtmaktadır.

C) Pera ya da Galata'nın kültür ve mimarlık tarihi birçok çalışmaya konu olmuş, bu çalışmalarda çok önemli bilgilere ulaşılmıştır.

D) Aklın tabiat karşısındaki pozisyonu, kültür tarihi boyunca insanlığa dair ileri sürülen hâkim kavrayışlara yön veren temel kriterlerden biridir.

E) Bir millet savaş meydanlarında ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin o zaferin kalıcı sonuçlar vermesi ancak irfan ordusuyla mümkündür, diyen Atatürk'ün bu sözüne kulak vermek gerekir.

12. (I) Senin yarım saat önceki çay siparişin de, adisyona işlendiği hâlde henüz gelmedi. (II) Gerçi Aziz bey gibi çay senin de umurunda değil. (III) Gömü kasabasında kar yolları kesince, yolda kalan insanlara yardıma koşmuştu köylüler. (IV) Ahalinin yüzünde ki çaydan sıcak tebessüm etkilemişti bizi. (V) Yol da yolcu da "Boş ver!" kalıbıyla kurulan cümlelerin içinde idi artık.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisi yazım ve noktalama açısından doğrudur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

13. İnsanın en yakıcı kelimesi şudur (I) Açım (II) Bir dilencinin naylon dudaklarının arasına düşmemişse (III) kolay kolay çıkmazdı kimsenin ağzından (IV) Cayır cayır yansalar da (V) o yüksek ruhlar (VI) kalabalığa karışmasına izin vermezlerdi açlıklarının.

Bu parçadaki numarlanmış yerlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. ye iki nokta getirilmelidir.
B) II. ye ünlem işareti getirilmelidir.
C) III ve V. boşluklara noktalama işareti getirilemez.
D) IV. boşluğa üç nokta konmalıdır.
E) VI. da özneyi vurgulamak için virgül kullanılabilir.

14. Türkiye, yüz ölçümü (I) açısından Avrupa'nın Rusya Federasyonundan (II) sonra ikinci; Orta Doğu'nun (III) ise Suudi Arabistan, İran ve Mısır'dan sonra dördüncü büyük ülkesidir. Kara sınırlarının uzunluğu 2.753 km'dir (IV). Deniz sınırlarının uzunluğu Marmara Denizi (V) hariç 5.972 kilometredir.

Bu parçadaki numalanmış yerlerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. 1939'da yirmi dokuz yaşında Paris'e gider, Cahit Sıtkı. Paris Radyosu'nda spikerlik yapayım derken ( ) Evet ( ) bazen seçimlerinizi kaderin zoru değiştiriyor değil mi ( ) Öyle olur ve II. Dünya Savaşı çıkınca yurda döner ( ) İlginç bir söz yazmıştır babasına bir mektubunda: "Babacığım, istediğin gibi evlat olamadım ama soyadımızı yaşatacak iyi bir iş buldum ( ) Şairlik." Bu sözü söylediğinde henüz "Otuz Beş Yaş" şiirinin yazılmasına altı ay vardır.

Bu parçada ayraçla belirtilen yerlere sırasıyla getirilebilecek noktalama işaretleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) (...) (,) (?) (.) (:)
B) (...) (;) (?) (...) (:)
C) (?) (,) (,) (.) (;)
D) (!) (,) (;) (.) (;)
E) (.) (...) (?) (!) (.)

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- yüzüstü, yüz göz, ikiyüzlü (riyakâr), yüzsuyu (mecaz), yüz yüze, yüz ölçümü, yazboz tahtası, yüksük, yüzük, oyunbozan, ayıboğan, cankurtaran, günebakan (ayçiçeği)…

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- tribün, kirpi, kirpik, kibrit, ekşi, derviş, yalnız, yanlış, hafriyat, asfalt, perhiz, mide, hain, traktör, trilyon, şoför, şofben, egzersiz, teşvik, şefkat, müşfik …

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- cüzzam, zatürre, kuşpalazı (difteri), üniversite, kampüs, kampanya, biyografi, acayip, fiyat, çikolata, ovuşturmak, dekorasyon, camekân, arslan, aslan…

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- amatör, apartman, espri, sürpriz, rastgele, rastlantı, iddia, fantezi, fantastik, karate, kurdele, klima, broşür, bluz, pabuç…

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- cereyan, tazyik, egzoz, kara kış, Karagözcü, orta oyunu, poğaça, lavabo, propaganda, pratik, stres, stüdyo, stadyum, branş, menajer…

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- koleksiyon, motosiklet, nötr, fötr, öğle, öğlen, öğleyin, maalesef, faaliyet, düzine, cıva, ciklet, Cilalı Taş Devri, cuma namazı, şarj, direktör, direktif, direkt…

@tgdenemeleri

SARMAL TEST - 2

1. Hani ey gözlerim bu son vedada
Yolunu kaybeden yolcunun dağda
Birini çağırmak için imdada
Yaktığı ateşi yakmayacaktın

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz benzeşmesi
B) Kaynaştırma
C) Ünsüz yumuşaması
D) Ünlü daralması
E) Ünlü düşmesi

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "ünlü daralması" **yoktur?**

A) Sınavın sonucunu heyecanla bekliyormuş.
B) Yoksullara giyecek ve yiyecek yardımı yapılmış.
C) Onunla sinemaya gitmek istemiyorum.
D) Uzun zamandır onunla görüşemiyorduk.
E) Bütün kararları tek başıma veriyorum.

3. **Aşağıdakilerin hangisinde ünlü düşmesi yoktur?**

A) Bu soğuk gecede şehrin ışıkları etrafı ısıtıyordu.
B) Küçücük sokakta toplanmışlar, sıcacık dostluklar kurmuşlar.
C) Cüzdanımı kaybetmeme annem çok kızacak.
D) Koynumuzda yılan beslemişiz meğer.
E) Yaram sızlıyor yine seni düşününce.

4. Ak göğsün üstünde çakır dikeni
I
Bitmeyince gönül yârdan ayrılmaz
II III

Numaralanmış sözcüklerdeki ses olayları aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

	I	II	III
A)	Ünlü düşmesi	Ünsüz yumuşaması	Ünsüz düşmesi
B)	Ünlü türemesi	Ünsüz benzeşmesi	Ünlü düşmesi
C)	Ünlü düşmesi	Kaynaştırma	Ünlü düşmesi
D)	Ünsüz türemesi	Ünsüz düşmesi	Ünsüz düşmesi
E)	Ünlü düşmesi	Ünlü daralması	Ünlü düşmesi

5. *-a, -e, -ı, -i, -u, -ü* zarf-fiil ekleriyle bilmek, vermek, kalmak, durmak, gelmek ve yazmak fiilleriyle yapılan tasvirî fiiller / kurallı birleşik fiiller bitişik yazılır: düşünebilmek, çıkagelmek vb.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala aykırı bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Bize birçok yönden yararları olacağından biz de onlarla çalışmayı sevebiliriz.
B) İşimiz çok uzamış, çalışanların çoğu koltuklarda uyuyakalmıştı.
C) Eskiden beri süregelen bu alışkanlıkları terk etme zamanı gelmişti artık.
D) Ramazan günlerinde iftardan önce ekmek fırınına gidivermekten hoşlanıyordu.
E) Şairin sevgilinin adını güleyazması imgesi oldukça zarifti.

@tgdenemeleri

6. Birdenbire başlayan (I) genellikle de (II) çok kısa süren bol sulu sürpriz yağışlara sağnak yağmur (III) denir. Yağmurla karışık biçimde yağan kara ise sulusepken yağış (IV) adı verilir. Bazen bu ikisi birbirine giriverir. (V)

Bu parçadaki altı çizili yerlerden hangilerinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) I ve III B) I ve V C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

7. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) espri B) kurdale C) rastgele
D) laboratuvar E) dogmatik

8. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı doğrudur?**

A) pardösü B) afaroz C) fantazi
D) nötür E) ceryan

9. I. Birgün bizim de yaralarımızı sarar yâr.
II. İzmir'e en yakın illerden biri de Uşak'mıydı?
III. Dervişin eşeği, kurumuş bir su kuyusunun içine düşmüş.
IV. Bakmışki eşek silkelendikçe kumlar onu anbean yükseltiyor.
V. Dogmalardan ve tabulardan kurtulamayanlar, sonun da kaybederler.

Numaralanmış cümlelerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili sözcüğün yazımı yanlıştır?**

A) Onun kadar para göz birine rastlamadım.
B) Biyografi yazarlığı yaratıcılık değil, özveri ister.
C) Fütürizm, makineye hayranlığın şiiridir.
D) Nice büyük şairin kopyacı olduğu anlaşıldı.
E) Her şeyden evvel özgün olmalı bir şair.

11. (I) "Han Duvarları" şiiri, İstanbul'lu Faruk Nafiz'in bir yolculuk şiiri idi. (II) Bu yolculuk, Anadolu'daki vazifesine giden şairin dışarıdaki manzaraları tasviriyle şiire dönüşüyordu. (III) Şiirin büyük kısmını coğrafya, fizik ve kozmik âlem teşkil etmekte idi. (IV) Kemalettin Kamu ise Anadolu'yu Bingöl Çobanları şiirinde ele alıyordu. (V) Faruk Nafiz, şiirinde kendine çok fazla yer veriyor ama Kemalettin Kamu, âdeta kendini silerek çobanı hâkim kılıyor şiire. (VI) Şunu da belirtelim: Faruk Nafiz gibi Kemalettin Kamu'da Anadolu insanını dertli ve acılı gösteriyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

A) I ve VI B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve VI

12. Gazneli Mahmut (967-1030), İslam dinini ilk kabul eden Türk imparatoru ( ) Bu şahsiyet ( ) aynı zamanda "sultanlık" ünvanını alan ve kullanan ilk hükümdardır ( ) Onun bir başka adı daha vardır ( ) Nizameddin Ebul-Kasım Gazi ( ) Babası ise Kara Aslan oğlu Sebük Tigin'dir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla getirilmesi gereken noktalama işaretleri hangisinde verilmiştir?

A) (...) (,) (.) (;) (.)
B) (.) (,) (.) (:) (.)
C) (...) (;) (.) (:) (...)
D) (.) (;) (.) (:) (...)
E) (!) (,) (.) (?) (.)

@tgdenemeleri

13. Yaşamak ( ) sadece yemekten ve içmekten mi ibaret ( ) Hayatın devamı için elbette yemek içmek gerek ( ) Ama aynı şey hayvanlar için de geçerli ( ) Yaşamanın ayrı bir anlamı olmalı diye düşünüyorum ( ) düşünmek, duymak, farkında olmaktır galiba insanı insan yapan.

Bu parçada parantezle ( ) belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilemez?

A) Nokta B) İki nokta C) Soru işareti D) Noktalı virgül E) Virgül

14. Bütün yapıtlarımı, bir doğruyu dile getirdiğime inanarak oluşturdum (I) Sonra doğrularımın beni yavaş yavaş terk etmeye başladığını fark ettim (II) Ama onların yerini yeni inançlar aldı (III) zaman hep yeni sayfalar açıyor önümüze (IV) Bir kişi bile bendeki bu değişmeyi bir fark etse (V)

Yukarıdaki parçada numaralanmış yerlerden hangisine üç nokta (…) getirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. İnsan hayatının "geçiş dönemi" olarak adlandırılan üç önemli aşaması vardır (I) doğum, evlilik, ölüm (II) Toplumlar, bu geçiş dönemlerine önem vermekte ve her toplum inanç sistemleri çerçevesince çeşitli pratikler uygulamaktadırlar (III) Bu pratikler; geçiş dönemindeki kişiyi kutlamak, korumak, bu dönemleri duyurmak gibi çeşitli fonksiyonlara yönelik olarak uygulanmaktadır (IV) Geçiş dönemi ritüelleri, kültürün muhafazasında ve geleneklerin devamlılığında da önemli bir fonksiyona sahiptir (V) Çünkü bu uygulamalar toplum tarafından kabul görme bakımından da önem arz etmektedir.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- düzine, aforoz, dinozor, bazen, akademi, doküman, dogma, dogmatik, briket, ameliyat, mavimtırak, zapturapt, egzoz …

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- zürefa (aşırı kibar), zürafa (hayvan), meyve, sebze, serbest, tabiat, solucan, patlıcan, şarjör, tembih, laboratuvar, pardösü, sandalye…

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- açgözlü, gözü aç, tokgözlü, gözü tok

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- paragöz, açgöz, makine, evvel, eşek, cereyan, sağanak, sulu sepken, cicibaba, cicianne, babaanne, anneanne, büyükbaba, büyükanne, kayınbaba, kayınvalide…

@tgdenemeleri

Bu bölümdeki sorular sınavlarda çıkan sorular paralelinde hazırlanmıştır.

ÖSYM TİPİ - I

1.

- Belli bir kanun, tüzük, yönetmelik kastedildiğinde büyük harfle yazılan kanun, tüzük, yönetmelik sözlerinin ek alması durumunda kesme kullanılır.
- Özel adlara gelen bildirme, iyelik ve durum ekleri kesme işaretiyle ayrılır.
- Kişi adlarından sonra gelen saygı ve ünvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için kesme işareti konur.
- Sayılara, eklere ve harflere getirilen her türlü eki ayırmak için kesme işareti kullanılır.

Aşağıdakilerden hangisinde kesme işaretinin kullanımıyla ilgili bu kurallardan birine uyulmadığı için noktalama yanlışı yapılmıştır?

A) İdarenin bir bölgeyi rezerv alanı ilan etmesiyle ilgili kurallar 7471 sayılı Kanun'la düzenlenmiştir.

B) Ceyhan Nehri'ne yüzmek için giren çocuklar boğulmak üzereyken yetişen çobanlarca kurtarıldı.

C) Bizim mahallede hukuksal bir sorun yaşayan herkese Bilge Hanım'ın yardımı olmuştur.

D) Hiçbir kurum ya da kişi Kanun'dan almadığı bir yetkiyi kullanamaz.

E) Şiir ve sanat söz konusu olunca Türkçemizin süt dişleri Yunus Emre ve Karacaoğlan'dır.

2. (I) Herkesin bir tane evi olur; ömrü boyunca bir sürü eve girip çıkar insan, yine de insanın belleğinde hep o bir evin izleri vardır. (II) Mekân-insan ilişkisi üzerine ciltler dolusu şey yazılmış, çizilmiştir. (III) Felsefesi, mimarisi, tarihi hakkında yüzyıllardır konuşulur. (IV) İnsanın mekânla mekânın insanla kurduğu ilişki bireyin kişisel gelişim ve değişiminin somut bir anlatımı oluyor çoğu kez. (V) Yakup Kadri'nin "Kiralık Konak"ında, Samiha Ayverdi'nin "İbrahim Efendi Konağı"nda bunu açıkça gözlemliyoruz.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdaki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) I. de ünlü düşmesi ve ünsüz değişmesi görülmektedir.

B) II. de ünsüz benzeşmesi ve kaynaştırma vardır.

C) III. de ünsüz türemesi bulunan sözcük bulunmaktadır.

D) IV. de ünsüz düşmesi ve ünlü türemesi bulunan sözcükler yer almıştır.

E) V. de kaynaştırma, daralma ve ünsüz uyumu mevcuttur.

3. Ali Kuşcu (1403-1474) gök bilimci, (I) matematikçi (II) ve dil bilimcidir. Babası Muhammed, Timur İmparatorluğu'nun (III) sultanı olan "Uluğ Bey'in" -ki aynı zamanda bir astronomdur- kuşçusu olduğu için ailesi bu lakapla anılmıştır. II. Mehmet zamanında (IV) Ayasofya'ya müderris olarak da atanmıştır. (V)

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisinde herhangi bir ses olayı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde** "ünlü düşmesi", "ünsüz düşmesi" **ve** "ünsüz türemesi" **bulunmaktadır?**

A) Sizin bu ufacık kasabadan çıkıp bu noktaya nasıl geldiğinizi anladıklarını zannetmiyorum.

B) Yaşımız illaki elliyi geçecek ki arzuların dürtüklemelerinin verdiği rahatsızlıktan kurtulalım.

C) Yükseldiğin yer ne kadar yüksek olursa olsun bir ayağın mutlaka yere basmalı.

D) Niye küçülüyor insanlar büyüdükçe neye karşılık olarak kirletiyorlar ellerini.

E) Kötülükleri reddetmek büyüklüktür ama iyilikleri kabul etmek de gerekir.

@tgdenemeleri

5. şehri karıştırmıyorum, seni yanlış anlarlar
kendimi karıştırıyorum, uçmaktan yanayım
ruhunu parmaklarında dolaştıran perinin
tevekkül penceresine konduğu eski ormanlarda

1980 sonrasının imgeci şairlerinden Haydar Ergülen'in bu şiirinde

I. Ünlü düşmesi
II. Ünlü daralması
III. Ünsüz benzeşmesi
IV. Kaynaştırma
V. Ünsüz yumuşaması

ses olaylarının hangilerinin birden fazla örneği yoktur?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

6. O daracık sokaktaki küçücük mekândan kurtulurum
(I) (II)
zannetmiştim. Meğer orası benim evimmiş, şimdi anlıyorum.
(III)
Özlüyorum pencere önündeki o sıkılgan, mahcup fakat aynı ölçüde tutkulu çocuğu. Bilmiyorum nasıl oluyor, neden
(IV) (V)
oluyor ama evim de benimle birlikte yaşlanmış işte.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangilerinde aynı ses olayları gerçekleşmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) III ve V

7. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?**

A) 23. Mayıs.1986'da Erzurum'a ziyaret amaçlı gittim.
B) İnsanın fazlaca öğünmesi, bir zafiyet belirtisi olmalı.
C) Her şeyin fiyatını bilen ama hiçbir şeyin değerini bilmeyen insanlar da çoğaldı.
D) İlkokuldayken suluboya ile resimler yapmaya heveslenirdim.
E) Köpeğimiz karabaş, babaannemin en yakın arkadaşı olmuştu.

8. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) mahcup B) asvalt C) gardırop
D) poğaça E) patlıcan

9. (I) İvan Goytisolo, yaşama 2017 yılında veda etti. (II) Bu İspanyol dâhisinin ölümünü ajanslar, birkaç satırcıkla duyurdu. (III) İçimi kocaman bir ah kapladı, öksüz kaldı dünyanın farklı kültürleri. (IV) Türkiye'deki okurların çoğu, 20. yüzyılın bu dehasını "Yeryüzünde Bir Sürgün" kitabıyla tanıdı. (V) Onu bize en çok tanıtan da kitaplarını İspanyolca'dan Türkçe'ye çeviren sanatçılar oldu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinde yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Sizinle bu konuyu da yüzyüze görüşmeliyiz.
B) Hayvanat bahçesinde iki de şirin zürafa vardı.
C) Kışında beyaz giyene "Zürefanın düşkünü, beyaz giyer kış günü." diye takılırlar.
D) Türkçemizde eşanlamlı gibi görünen birçok sözcük, tam da anlamdaş değildir.
E) Türk Kültürü, Avrupa'yla Orta Doğu'nun harman yeridir âdeta.

11. **Aşağıdaki sözcüklerin hangisinin yazımı yanlıştır?**

A) yüz akı B) okuryazar C) potpuri
D) aperitif E) buz dolabı

@tgdenemeleri

12. **Aşağıdakilerden hangisinde herhangi bir yazım yanlışı yoktur?**

A) Sende anlamadın mı bendeki bu hâlin neden kaynaklandığını?

B) Kampüste herkese selam veren iri kıyım bir âdemoğlu vardı.

C) Cinayetin kim tarafından işlendiğini gösteren bir takım belirtiler vardı.

D) Birkaç ip ucunu değerlendiren polisler sonuca yaklaşmıştı.

E) En sevdiği komser tiplemesi Ahmet Ümit'in Başkomser Nevzatıdır.

13. İtalya ( ) Avusturya sınırında yer alan ilginç bir köy vardır ( ) Moena köyü ( ) Köy, Viyana Seferi'nde oraya sığınan bir yeniçeri ağasından (Balaban Hasan) öğrendiği Türk geleneklerini hâlâ yaşatıyor. La Turchia da denen bu köyün bir özelliği de hiç Türkçe bilmediği hâlde kendilerini Türk hissetmeleri ( ) Hoşgörünün, sevginin merkezi kabul edilen köy, turizm açısından öteden beri çok ilgi çekiyor ( ) otantik bir kültüre sahip olan bu köyü görmek, Türk gezginlerin de hayalini süslüyor.

Bu parçada ayraçla belirtilen yerlere hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

A) (-) (:) (.) (.) (;)

B) (,) (:) (...) (.) (;)

C) (,) (...) (.) (.) (.)

D) (-) (;) (.) (.) (...)

E) (;) (:) (.) (.) (;)

14. Meseleye girmeden önce "can sıkıcı" birkaç soruyla başlamak gerekebilir (I) Kurmaca, roman ve edebiyat (II) insanın kendini tanıma yolu olabilir mi (III) Diyelim ki öyledir, olabilir (IV) peki, metinler arasında kaybolduktan sonra, deyim yerindeyse, yaşanan aydınlanmayla kişi kendi benliğini kurabilir mi (V) yoksa edebiyat bu anlamda bir virüs işlevi görüp insanı hasta eder mi?

Yukarıdaki parçada numaralanmış yerlerden hangilerine virgül (,) veya noktalı virgül (;) getirilemez?

A) I ve III B) II ve III C) III ve IV

D) III ve V E) IV ve V

15. "Ateşten Gömlek" romanının kahramanı Ayşe (I) Suat Hanım (II) Zehra (III) Bihter gibi yaralarına mağlup olmuş (IV) kırılgan kadınlardan değildir. Onu güçlü yapan (V) içindeki intikam ateşi ve vatan aşkıdır.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisine diğerlerinden farklı noktalama işareti getirilmelidir?

A) III B) II C) IV D) I E) V

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Istırap, ızdırap, menisküs, menüsküs, özbeöz, anbean, günbegün, panjur, patates, magma, pedagog, pedagoğa, psikolog, psikoloğun, okuryazar, konargöçer, alışveriş…

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- Hak etmek (kazanmak, layık olmak), hakketmek (oymak, işlemek), potpuri, aperitif, yüz akı, buzdolabı, kampüs, ipucu, komiser, iri kıyım, iri yarı…

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- mahcup, asfalt, gardırop, eş anlamlı, eş sesli, sulu boya, dolma kalem, toplu iğne, ideoloji, evvel, aşk olsun, dışbeslenen, dışbükey, içbükey, teneffüs…

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- dış alım, dış satım, dışa vurum, Demokles, yüksük, yüzük, arslan, aslan, diş hekimliği, çok sesli, pedagoji, öz güven, ait, hain, laik, layık, yüzsuyu, yüznumara (tuvalet), yüz göz, yüzüstü bırakmak, yüz yüze…

@tgdenemeleri

ÖSYM TİPİ - II

Bu bölümdeki sorular sınavlarda çıkan sorular paralelinde hazırlanmıştır.

1.

- Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur.
- Karşılıklı konuşmalarda yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır.
- Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.
- Kaba sayıldığı için veya başka bir sebeple açık yazılmak istenmeyen kelime veya bölümlerin yerine konur.

Üç noktanın kullanımıyla ilgili bu kuralların hangisinin örneği aşağıda verilmemiştir?

A) Demek şimdi gidiyorsun öyle mi? İçindeki yollar tıkanmadan git öyleyse... Bana, bu kanatsız kuşa acıma! Uğurlar olsun... Ben mi? Yaşıyorsam buradayım.

B) Kahvaltı masasında Eylül'ün yüzünü, gözünü inceledi; hatlardaki gerginlik, gözlerdeki yorgunluk devam ediyordu.

— Dün gece annen aradı, çok üzgündü, onu arayacak mısın?

— ...

— Cevap versene!..

C) Bunu da yaptın ya bana! Vefasızın, nankörün önde gideniymişsin meğer! Koynumda yılan beslemişim, körmüşüm. Şimdi sana avazım çıktığı kadar bağırmak istiyorum: "D...un hem de en azılısından d...un tekisin sen!"

D) Doğan Cüceloğlu'nun saptamaları çok yerinde doğrusu: "Sınırlar ve sorumluluk bilinci, yaşamın her alanında geçerliliği ve önemi olan bir bilinç türüdür. ... eksiklik, yalnızca trafik kazalarında kendini göstermiyor. Yaşamın her alanındaki kazalarda...

E) Dışımda gelincik tarlaları... Mis kokulu portakal çiçekleri... Dans eden allı turnalar... İçimde yaşama sevinci... Kendime yineliyorum: "Her şeyi unut, hayat güzel!"

2. Derdim çoktur hangisine yanayım
Yine tazelendi yürek yarası
Ben bu derde nerden derman bulayım
Meğer dost elinden ola çaresi
Efendim, efendim, benim efendim
Benim bu derdime derman efendim

16. yy. halk ozanı Pir Sultan Abdal'ın bu dizeleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Ünsüz benzeşmesi olan sözcük vardır.
B) Ünsüz değişmesinin birden çok örneği vardır.
C) Birden çok kaynaştırma ünsüzü kullanılmıştır.
D) Ünlü türemesine uğramış sözcük bulunmaktadır.
E) Birden çok sözcük büyük ünlü uyumuna aykırıdır.

3. Kimi de gün ortası (I) yanıma sokuluyor
En çok güz ayları ve yağmur (II) yağınca
Alçalır (III) ya bir bulut, o hüzün bulutunda (IV)
Uzanıp alıyorum (V) kimse olmuyor
Solgun bir gül oluyor dokununca

Behçet Necatigil'in bu dizelerindeki numaralanmış sözcükler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. kaynaştırma almış, ünlü uyumlarına uygun bir sözcüktür.
B) II. küçük ünlü uyumuna uymayan bir sözcüktür.
C) III. ünsüz düşmesine uğramış bir sözcüktür.
D) IV. yardımcı ünsüz almış, ünsüz değişmesine aykırı bir sözcüktür.
E) V. ünlü daralmasına uğramış bir sözcüktür.

4. Göz kaptırdığım renkten, kulak verdiğim sesten
Affet senden habersiz aldığım her nefesten

Necip Fazıl'ın bu dizelerindeki ses olaylarının sayıları hangisinde doğru saptanmıştır?

	Ünsüz Sertleşmesi	Ünsüz Yumuşaması	Ünsüz Türemesi
A)	2	2	1
B)	4	3	1
C)	3	3	1
D)	3	4	0
E)	4	3	0

@tgdenemeleri

5. Çoğu kez kendinizi hazdan mahrum etmeniz hazza dair arzunuzu kamçılar. Hatta onu kuytularda biriktirmekten başka bir işe yaramaz. Bu, böyledir diye her arzunuzun peşinden koşmanız da gerekmez.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisinin örneği yoktur?

A) Ünsüz değişmesi (yumuşama)
B) Ünsüz türemesi (ikizleme)
C) Ünsüz benzeşmesi (sertleşme)
D) Ünlü daralması
E) Ünlü türemesi

6. Nerede arayıp nerede bulacaksınız güzelliği, güzellik bizzat yolunuz ve rehberiniz değilse? Ve güzellikten nasıl söz edeceksiniz, sözlerinizi dokuyan o değilse?

Bu cümlelerdeki sözcüklerin değerlendirilmesine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) "Arayıp" ve "dokuyan" sözlerinde kaynaştırma vardır.
B) "Güzelliği" ve "edeceksiniz" sözlerinde ünsüz değişmesi örneklenmiştir.
C) "Nasıl" sözcüğünde aşınma şeklinde bir ünlü düşmesi gerçekleşmiştir.
D) "Güzellikten" sözcüğünde ünsüz türemesi ve ünsüz benzeşmesi yer almıştır.
E) "Bulacaksınız" sözcüğünde ses olayı yoktur.

7. **Aşağıdakilerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) Ben, asla hakketmediğim bir şeyi talep etmem.
B) Haldun Taner'in öykücülüğünün yanı sıra tiyatroculuğu da kayda değer.
C) Sezai Karakoç, "Dişimizin Zarı" adlı edebiyat yazılarında poetikasını açıklar.
D) Kayınbabasıyla birlikte bir iş yeri açmış, artık restoran işletecekmiş.
E) Şehzadebaşı Camisi'nin restorasyon çalışmaları iki buçuk yıl sürdü.

8. **Aşağıdaki sözcüklerin hangisi yanlış yazılmıştır?**

A) maalesef B) faaliyet C) müdafaa D) müdehale E) selamünaleyküm

9. I. Yoldaki kazayı görenler derhâl anbulans çağırmış.
II. Bilir kişi raporu gelir gelmez dava karara bağlanacak.
III. Kamuoyunun ne düşündüğünü anlamanın en kısa yolu halk oylamasıdır.
IV. Dostunuzun bulunmadığı her yer sizin için diyarıgurbettir.
V. Her insan kendi kişilik tarlasının çifçisidir herhâlde.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı yoktur?

A) I ve IV B) II ve III C) II ve V D) III ve IV E) IV ve V

10. (I) Endonezya Cumhuriyeti, Güneydoğu Asya'da ve Hint Okyanusu ile Pasifik Okyanusu arasında yer alan bir ülkedir. (II) Okyanusya denilen bu bölgede bulunan ülkenin komşuları Malezya, Papua Yeni Gine ve Doğu Timor'dur. (III) 1945 yılında Hollanda'nın sömürgeliğinden çıkan bu takım adalar ülkesinin başkenti ise Java Adası'ndaki Jakarta'dır. (IV) Başkanlık tipi bir cumhuriyet olarak nitelenen idari yapısında 30 eyalet, 2 özel bölge bir başkentten oluşan bölümler vardır. (V) 17 bin 508 adanın bulunduğu tahmin edilen ülke, 230 milyonluk nüfusuyla dünyanın 4. büyük ülkesidir ve en kalabalık Müslüman ülkesidir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinde yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

11. **Aşağıdakilerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Nato, 1949 yılının Nisan ayında kurulmuştur; İzlanda, topluluğun ordusuz tek ülkesidir.

B) Bu örgüt, oniki üyeyle kurulmuştur; günümüzde ise yirmisekiz ülkeye ulaşmıştır.

C) Kuzey Atlantik Paktı veya Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'de denilmektedir.

D) Uluslararası bir örgüttür ve dünyadaki askerî harcamaların yüzde yetmişi bu örgüte aittir.

E) II. Dünya Savaşı'nın ardından kurulan bu örgüte 18 Şubat 1952'de Türkiye'de Yunanistan'la birlikte katılmıştır.

12. Yunanistan, Türkiye'nin (I) 20 Temmuz 1974'de (II) düzenlediği Kıbrıs Barış Harekatı'ndan (III) sonra Kuzey Atlantik İttifakı'nın askerî kanadından (IV) ayrılmış ancak 1980 yılında tekrar dönmüştür. ABD'nin Washington şehrinde kurulan (V) bu örgütün kurucu üyeleri şunlardır: Birleşik Krallık, Belçika, Kanada, Danimarka, Fransa, İzlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Portekiz ve Amerika. Bu arada 1966'da askerî kanattan ayrılan Fransa, 2009'da geri dönmüştür.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Aklıma geliverdi "göç" fikri (I) Çünkü yeni bir başlangıç için yeni bir kent gerekirdi. Öyle ya seni ne kadar az tanırlarsa o kadar özgürsün (II) Ya da ne kadar az başkasınınsan sanırım o kadar kendininsin (III) Ama yıllardır ben kendimin değil kentimin malı olmuştum (IV) Savaşı o kazanmış (V) beni kendisine ram etmişti . Bana biçilmiş bir rol vardı burada (VI) Rutinin robotu olmak.

Numaralanmış yerlerden hangi ikisinde diğerlerinden farklı noktalama işaretleri kullanılmalıdır?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV

D) IV ve VI E) V ve VI

14. Kanatları, gözleri siyah; vücutları çoğunlukla beyaz, az bir (I) kısmında gri, çok az bir kısmında ise kahverengi bir kuş vardır: Albatros. En büyük (II) kuş olmamakla birlikte (En büyük kuş deve kuşudur.) 4 metreye yakın olan kanat açıklığı ile bir rekortmendir. Mesela kartalların en fazla 2,4 metredir (III) kanat açıklığı. Albatrosun ağırlığı ise 4-5 kg.'dır. (IV) Açık denizlerin fatihidir albatroslar ve gemicilerin vefalı dostu. Suda uyurlar genelde. Kanatlarında gökyüzünde sabit kalmayı sağlayan bir kiriş (omuz kilidi) sayesinde, enerji (V) harcamadan havada durabilmektedirler.

Bu parçada numaralanmış bölümlerde hangi değişiklik yapılırsa noktalama yanlışı giderilmiş olur?

A) I. bölümde birinci virgül ile noktalı virgül yer değiştirmeli.

B) II. bölümde iki nokta yerine noktalı virgül konmalı ve "albatros" küçük harfle başlamalı.

C) III. bölümde virgül yerine nokta konmalı.

D) IV. bölümde nokta kaldırılmalı.

E) V. bölümdeki ayraçlar kaldırılmalı ve yerlerine kısa çizgi konmalı.

15. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün yazımı yanlıştır?**

A) Maceraperest bir insan olması, onun birçok tehlikeli sporu severek yapmasının asıl sebebiydi.

B) Osmanlıdan bu yana yapılan gülkurusu çayı, birçok derde şifa olmaya devam ediyor.

C) Mahallemizdeki yaşlıların anılarını dinlemeyi çok severim, hepsi de hoşsohbet amcalar.

D) Sıcak koşullara uyum sağlamış kızılçam, özellikle Akdeniz sahillerinin ağacıdır.

E) Göz altı morluklarını tetikleyen en büyük faktörün yorgunluk olduğu uzmanlarca belirtiliyor.

@tgdenemeleri

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- cami, camisi, camii, restoran, restorasyon, müdahale, selamünaleyküm, bilirkişi, halkoyu, halk oylaması, kamuoyu, diyarıgurbet, canıgönülden, canciğer, tespih, teşbih, oy birliği…

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- çiftçi, takımada, yarımada, yanardağı, uluslararası, inisiyatif, tümdengelim, tümevarım, tümgeneral, absürt, abdest, birader, şalter…

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- açıortay, Zümrüdüanka, Kafdağı, züccaciye, şeker hastalığı, şeker pancarı, şeker kamışı, Şeker Bayramı, kâmilen, fındık faresi, teşrikimesai, kayda değer, NATO'ya, TÜBİTAK'tan…

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- mahcup, asfalt, gardırop, eş anlamlı, eş sesli, sulu boya, dolma kalem, toplu iğne, ideoloji, evvel, aşk olsun, dışbükey, içbükey, teneffüs…

✓ KARIŞTIRMA

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

- fars (tiyatro türü), Fars (halk adı), ezogelin çorbası, barbekü, barkod, kod, galeyan, sıfat-fiil, ara seçim, arap sabunu, bu kabîl, jüri, jilet, jübile, jimnastik, Japon gülü…

✓ ÖĞREN

"alyuvar, akyuvar" kelimeleri bitişik yazılırken "yer yuvarı, göz yuvarı, renk yuvarı, ışık yuvarı" kelimeleri ayrı yazılır.

✓ KARIŞTIRMA

"başparmak" bitişik "serçe parmak, işaret parmağı, yüzük parmağı, azı dişi, süt dişi, aşık kemiği, köpek dişi, kuyruk sokumu, safra kesesi" ayrı yazılır.

✓ DİKKAT

-r - ar - er, -maz - mez, -an -en sıfat-fiil ekleriyle kurulan ve kalıplaşmayan sıfat tamlamaları ayrı yazılır:

yazar kasa, güler yüz, uçan daire, geçer akçe, geçmez akçe, yeter sayı, koşar adım, döner sermaye, çıkmaz sokak, tükenmez kalem

✓ DİKKAT

Benzetme yoluyla insanın bir niteliğini anlatmak üzere bitki hayvan - nesne adlarıyla kurulan kelime grupları ayrı yazılır: çetin ceviz, çöpsüz üzüm, eski kurt, eski toprak, sağmal inek, çakır pençe, demir yumruk, kuru kemik, sapsız balta…

✓ DİKKAT

"gece yarısı, alaca karanlık, bağ bozumu, gün ortası, hafta içi, hafta başı, hafta sonu, ay başı, ay sonu" gibi zaman bildiren kelimeler ayrı yazılırken "yılbaşı, yarıyıl (sömestir), öğleüzeri, akşamüzeri, akşamüstü, bayramüstü" gibi kelimeler bitişik yazılır.

✓ DİKKAT

"kahvrengi" bitişik "alev rengi, fildişi rengi, gümüş rengi, bal rengi, duman rengi, saman sarısı, ateş kırmızı, süt kırı, çivit mavisi, gece mavisi, patlıcan moru" ayrı yazılır.

@tgdenemeleri

2. ÜNİTE

SÖZCÜKTE YAPI (BİÇİM BİLGİSİ)

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- SÖZCÜK KÖKÜ
- EK VE ÇEŞİTLERİ
- YAPISINA GÖRE SÖZCÜKLER

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sorularında bu konu sık sık yoklanmaktadır. Bu konuyla ilgili doğrudan soru sorulduğu gibi karma dil bilgisi sorularında seçeneklerde bu konuya yer verilmektedir.

✔ Kök çeşitlerine, eklerin görevlerine yönelik bilgileriniz sağlam olması, 1-2 soruyu garantilemeniz anlamına gelir.

@tgdenemeleri

SORDUK/SORDULAR

BİLGİ SARMAL — TYT Dil Bilgisi

I. Sizin kendinize bile söylemeye çekindiğiniz düşünceleriniz varsa yazarlığın mayınlı tarlasında dolaşıyorsunuzdur.

II. Dıranas'ın "Olvido" şiirinin dizelerde anlattıkları değil dize aralarında sezdirdikleri güzel kılıyor şiiri.

III. Bugün her romanı bir kültür hazinesi gibi didik didik edilen Tanpınar'ın eserlerine karşı okuyucuların o dönemde neden mesafeli durduklarını anlamak ve anlamlandırmak istiyorum.

IV. Cemil Meriç'in, sağ ve sol cenahlarca kabul gören fikir ve tenkitleri günümüz münevverlerine yol göstermektedir.

V. Kaynağını o milletin tarihinden, dil, din, ahlak ve geleneklerinden alan millî kültür; millî dayanışma, birlik ve beraberliğin temelidir.

Numaralandırılmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin hangisi "üçüncü çoğul kişi iyelik eki" **almıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM — 2019 - TYT

Dede Korkut anlatılarının (I) üçüncü hikâyesi olan Bey Böyrek, neredeyse tüm Türk halklarının (II) sözlü edebiyatında yer almaktadır. Bu anlatı, Oğuz boylarının (III) arasında Bamsı Beyrek, Altay Türklerinde ise Alıp Manaş, Başkurt ve Tatarlarda Alıpmenşen olarak bilinir. Bu destanın birbirine yakın biçimlerinin (IV) bu kadar geniş bir coğrafyada yaşaması, bu toplulukların ortak bir düşünce tarihine sahip oldukları (V) güzel bir göstergesidir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisi "üçüncü çoğul kişi iyelik eki" **almıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

BİLGİ SARMAL — TYT Dil Bilgisi

Seni (I) korkutacak geçtiğin yollar
Arkandan (II) gelecek hep ayak sesim (III)
Sarıp vücudunu (IV) belirsiz kollar
Enseni yakacak ateş nefesim (V)

Numaralanmış sözcüklerden hangisi iyelik eki almamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM — MSÜ - 2023

Eski çağlardan bu yana Orta Asya'dan Avrupa'ya tuz hem sadeliğin göstergesi (I) hem de kıymet bilmenin sembolü (II) olmuş. Eskilerde gıdayı (III) uzun süre saklamanın başlıca yolu tuzlamak olduğundan, zor bulunurluğu (IV) ve kullanılır hâle gelmesi pek çok işlem gerektirdiğinden değeri (V) hep artmıştır tuzun.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi iyelik eki almamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

Test 1

SÖZCÜKTE YAPI

• Kök • İsim Kökü • Fiil Kökü • Kökteş Kök • Sesteş Kök

1. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisinin kökünün türü isimdir?**

A) Her gün, kitap okumak için ayırdığımız bir vakit olmalıdır.

B) İzlediği filmlerin yönetmenlerine, senaryolarına mutlaka özen gösterirdi.

C) Mehmet'in kaleme aldığı yazıların çoğu siyasi içerikliydi.

D) Son şiiri aylık bir derginin ilk sayfalarında kendine yer bulmuştu.

E) Bu hafta ön gösterimi yapılacak oyunun biletleri geçen aydan tükenmiş.

2. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisinin kökünün türü diğerlerinden farklıdır?**

A) Sanal âlemde geçirdiğimiz zamanın sınırlı olmasına dikkat etmeliyiz.

B) Arkadaşlarımızla oynamak için sokağa çıkmak yerine oyun konsollarının başına geçiyoruz.

C) Akıllı telefonların yaşadığımız çağın vazgeçilmezlerinden olduğu yadsınamaz.

D) Sosyal ağlarda kurduğumuz arkadaşlıklara daha fazla önem verir olduk.

E) İhtiyaç duyduğumuz her türlü bilgiye internetten kolaylıkla erişebiliyoruz.

3. Geçti istemem gelmeni
(I)
Yokluğunda buldum seni
(II)
Bırak vehmimde gölgeni
(III) (IV)
Gelme, artık neye yarar
(V)

Numaralanmış sözcüklerden hangisinin kökünün türü fiil değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Kullanıldığı yere göre isim ya da fiil olabilen anlamı ise aynı kalan sözcüklere kökteş kök (ortak kök) denir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kökteş sözcük kullanılmamıştır?

A) Akranlarıyla aynı boya ulaşmak için basketbol oynamaya karar verdi.

B) Babamlar dedemden kalan eski evi restore ettirmek istemiyordu.

C) Bu tarz hassas konularda, işin uzmanı olan insanlara güven.

D) Komşumuzla yaklaşık sekiz yıldır barış içinde yaşıyoruz.

E) Filmin insanda bıraktığı buruk tat karşısında hüzünlenmemek mümkün değil.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yansıma kökten türemiş bir sözcük kullanılmıştır?**

A) Bizim köyün horozları her sabah aynı saatte öterdi.

B) Çok istememe rağmen bir türlü onunla konuşamadım.

C) Kamp ateşinin çıtırtıları arasında herkes kendi hikâyesini anlatıyordu.

D) Akşam saatlerinde kardeşiyle beraber sahile inip hasbihâl ediyorlardı.

E) Düşündüklerimi hiç çekinmeden yüzüne söylemiştim.

6. Yazılışları veya okunuşları aynı, anlamları farklı sözcükler sesteş kök özelliği gösterir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde sesteş sözcük kullanılmamıştır?

A) İşlerini hemen bitirerek memleketten gelen misafirlerin yanına in.

B) Üniversite sınavını kazanırsam önümüzdeki yaz, arkadaşlarımla tatile gidebileceğim.

C) Bir türlü görüşemediğim dostlarımla sonunda iki bardak çay içebildim.

D) Masasının üstü hep dağınık olduğundan eşyalarını hiçbir zaman bulamıyordu.

E) Randevularını ajandana saati saatine not al ki kargaşa olmasın.

@tgdenemeleri

7. I. Yarınki duruşma saat altıda başlayacakmış.

II. Gün geçtikçe bu yalana biz de inanıyorduk.

III. Okul yönetimi sınav tarihlerini bugün açıkladı.

IV. Annem, bayram sabahı yememiz için börek yapmış.

V. Okuduğum her kitap bana yeni bir dünya sunuyordu.

Numaralanmış cümlelerden hangisinde altı çizili sözcüğün kökü eylem değildir?

A) I B) V C) IV D) III E) II

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün kökü yansıma değildir?**

A) Kamyonun patlayan lastiği tüm mahalleliyi korkuttu.

B) Ebrar'ın püsküllü tokaları okuldaki herkesin dikkatini çekmişti.

C) Evin yanından akan suyun şırıltısı bana dinginlik vermiştir hep.

D) Çocuğun elindeki düdüğü babası doğum günü hediyesi olarak almış.

E) Öğretmen, yazılı kâğıtlarıyla sınıfa girince fısıltılar birden kesildi.

9. Yağmurun (I) yerden göğe yağdığı
Bu gece yasak bölgedeyim (II)
Büyük (III) çingenelerin çaldığı
Kaçak (IV) silahların içindeyim (V)

Numaralanmış sözcüklerden hangisinin kökünün türü diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-ıntı, -inti/ -untu, -üntü" ekinin kullanıldığı sözcük, kökü bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Yarışmayı son turda kaybetmek üzüntü verici olsa da yeteneğini herkese kanıtladı.

B) Yapılan kazılarda birçok medeniyete ait buluntular ortaya çıktı.

C) İki olay arasında bir türlü bağıntı kurulamadı.

D) Her konuda yersiz kuruntu yaparak hem kendini hem aileni üzüyorsun.

E) Konuyla ilgili tüm sıkıntılar giderildikten sonra sizinle görüşürüm.

11. I. Hayat serüveninde, aldığı keskin kararların zararları açıkça görülüyor.

II. Seninkilere çok benzer sıkıntılar, birçok insan tarafından tecrübe ediliyor.

III. Ninesinin onun için ördüğü kırmızı atkı, yıl boyu yanındaydı.

IV. Küçük bir kümeste beslediği birkaç tavuk onun günlük yumurta ihtiyacını karşılıyordu.

V. Son çıkan edebiyat dergisi piyasada kendine iyi bir yer edindi.

Numaralanmış cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangilerinin kökünün türü diğerlerinden farklıdır?

A) Yalnız I B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) Yalnız V

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük sesteş kök değildir?**

A) Geçen yıl diktiğim gül, bu sene filiz vermeye başladı.

B) Bu mevsimde yediğim ekşi eriklerin tadına doyamıyorum.

C) Pazardan iki bağ organik sarımsak ve bir kilo arpacık soğan alıp çıktım.

D) Balkonunda yetiştirdiğin maydanozlardan birkaç parça yol da kahvaltıda yiyelim.

E) Şu küçük kara parçasında en az on çeşit bitki yetişiyordu.

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

Bir sözcüğün anlamlı en küçük parçasına "kök" denir. Kökler kelimenin bütünüyle mutlaka bir anlam ilişkisi taşır. Mesela "kelebek" kelimesinin kökü "kel"; "gölge"nin kökü "göl"; "balık"ın kökü "bal" olamaz. Ama "çevre"nin kökü "çevir-", "uykusuzluk"un kökü "uyu-"; "oynak"ın kökü "oyun", "birikiyor"un kökü "bir"; "başlangıç"ın kökü "baş"; "başarının" kökü "baş", "indirim"in kökü "in-" olarak kabul edilir.

✓ DİKKAT

Bir sözcüğün kökü, ya isim ya da fiil türündedir. Yansıma kökler de isimdir. "Hışırtı", "gürültü", "vızıltı" sözcüklerinin kökleri "hış", "gür", "vız" sesleridir ve isim sayılır.

✓ SAKIN KARIŞTIRMA

Sesteş ve kökteş köklerin kullanıldığı yere, verdiği anlama ve aldığı eke bakılarak "isim" ya da "fiil" kökü olduğuna karar verilir.

1. Boyalı ayakkabılar ışıldıyor.
   → "Boya" isim kökü, -lı isme gelen bir yapım ekidir.
2. Duvarları boyatalım.
   → "boya-" fiil kökü, -t fiilden fiil yapan çatı eki.
3. Bu film, beni büyüledi.
   → "büyü-" "sihir" anlamında isim kökü.
   → Ona büyük saygım var.

"büyü-" fiil kökü, -k fiilden isim yapan yapım eki.

✓ DİKKAT

"Sevda" Arapça "süveyda"dan gelmektedir ve kök durumundadır. Oysa sev-gi, sev-im, sev-en sözcükleri "sev-" fiilinden türemiştir. Aynı biçimde "sokak" kelimesi de kök durumundadır ve dilimize Farsçadan geçmiştir aslı ise "zûkak"tır.

✓ DİKKAT

Aşağıdaki sözcüklerin kökünü bulup kökünün türünü belirtiniz:

1. birikim
2. birliktelik
3. bireyleşme
4. eleştiri
5. saygısız
6. tutkuya
7. sınavı
8. deneyden
9. sorguladım
10. içerik
11. içkisi
12. biçki
13. bıçak
14. doğaya
15. yaşıyor
16. yaşlandı
17. yaşıt
18. ekmeksiz
19. benzeyen
20. yangın
21. içerledi
22. devrimci
23. ölümsüz
24. sıvasız
25. sıvattık
26. ekşili
27. ekşiyecek
28. eklenti
29. ektirdi
30. yapım
31. korkusuzluk
32. yüklemleşir
33. çekimlenmiş
34. yalnızlık
35. yanlıştan
36. durum
37. katılaştı
38. aracılar
39. aradılar
40. gelenek
41. tükürmeyin
42. açısını
43. anılarımız
44. uykusuz

@tgdenemeleri

SÖZCÜKTE YAPI

• Kök • İsim Kökü • Fiil Kökü • Kökteş Kök • Sesteş Kök

Test 2

1. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisinin kökünün türü diğerlerinden farklıdır?**

A) Çifte vatandaşlık için başvurular bu ay sonunda başlayacakmış.

B) Sude'nin ekibimize sağladığı katkı sayesinde başarıya ulaştık.

C) Onun kadar görgülü bir insanla daha önce tanışmadım.

D) Sanatçı, canlı yayında benim en sevdiğim türküyü söylüyordu.

E) Tercümanlık konusunda bizim Osman'ın üstüne kimseyi tanımam.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün kökünün türü diğerlerinden farklıdır?**

A) Namık Kemal, sürgün hayatını iyi bilen bir sanatçımızdır.

B) Bu yıl salgın hastalıklar yüzünden çok fazla vatandaşımızı kaybettik.

C) Zeynep kadar denize tutkun birini daha görmedim.

D) Firmamız seçkin insanlarla çalışan pahalı bir firmadır.

E) Köylüler ocağın başında oturmuş, sohbet ediyorlardı.

3. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde yansıma kökten türemiş bir sözcük vardır?**

A) Bizden evvel buraya inen üç dört arkadaş
Kurmuştular tutuşan ocağa karşı bağdaş.

B) Bir pırıltı gördü mü gözler hemen dalıyor,
Göğüsler çekilerek nefesler daralıyor.

C) Çıtırdayan çalılar dört cana can katıyor,
Kimi haydut, kimi kurt masalı anlatıyor...

D) Gözlerime çökerken ağır uyku sisleri,
Çiçekliyor duvarı ocağın akisleri.

E) Bu akisle duvarda çizgiler beliriyor,
Kalbime ateş gibi şu satırlar giriyor:

4. 19. yüzyılın başında (I) icat edilen (II) resim ve heykel gibi sanatlardan daha fazla bilgi (III) ve ayrıntı (IV) yakalanabildiğinin anlaşılması, bu sanat için bir dönüm (V) noktası olmuştur.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerden hangisinin kökü fiil değildir?

A) IV B) III C) V D) I E) II

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük sesteş köke örnek oluşturmaz?**

A) Okulun çevresini aynı hizada kaz ve oralara çam fidanlarını dik.

B) Türkçenin diğer dillerden farklı bir ses düzeni vardır.

C) Soğuk havalarda dışarı çıkarken sıkı giyinmek gerekir.

D) Trafik cezalarının artması, insanlar üzerinde caydırıcı bir etki oluşturdu.

E) Günlük su tüketimimizde dikkatli olursak birçok hastalıktan kurtulurmuşuz.

6. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinin kökünün türü diğerlerinden farklıdır?**

A) Tuğçe kadar hırslı bir yarışmacının elenmesine üzüldüm.

B) Sabriye, dünkü etaplarda rakiplerini zorlanmadan geçti.

C) Parkurların en iyileri arasındaki Ogeday, talihsiz bir sakatlık yaşadı.

D) Serhat, ödül olarak tatlı verileceğini duyunca yerinde duramadı.

E) İlhan, takım içindeki liderliğiyle oyunların kazanılmasını sağladı.

@tgdenemeleri

7. Yansıma sözcükler doğadaki seslerin taklit edilmesiyle ortaya çıkar ve tüm yansıma sözcükler isim köküdür.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yansıma sözcük kullanılmamıştır?

A) Okul bahçesindeki gürültü sınıfta ders yapılmasını zorlaştırıyordu.

B) Sabahları Tekir'in miyavlamalarıyla başlayan günler daha keyifli oluyorum.

C) Üniversite tercihlerinden ilkine girdiğini duyunca gözleri parladı.

D) Doğum günü pastasındaki tüm mumları bir üflemede söndürmüştü.

E) Ocaktaki yemek fokurdayınca annem hemen ocağı kapattı.

8. I. Ödül törenine benzer kıyafetlerle gelen ünlü isimler köşe kapmaca oynadı.

II. Romanlarında denenmemişi arayan sanatçılarımızdandır.

III. Eleştirmenlerin kendisi için yaptığı yorumları derinlemesine okurdu.

IV. Eserlerinde güncel konuları tarihî doku içinde vermeyi tercih ederdi.

V. Resim sergisinde tanıştığı genç kızın entelektüel seviyesinden oldukça etkilenmişti.

Numaralanmış cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisinin kökünün türü farklıdır?

A) V B) III C) I D) II E) IV

9. Ne ışıkta gezeyim ne göze görüneyim
(I) (II)

Gündüzler size kalsın verin karanlıkları
(III)

Islak bir yorgan gibi sımsıkı bürüneyim
(IV)

Örtün üstüme örtün serin karanlıkları
(V)

Necip Fazıl'ın "Kaldırımlar" şiirinden alınan bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinin kökü tür bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinin kökü tür bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) İçinde bulunduğu ortamların sıkıcı havasını hemen dağıtırdı.

B) Sokağımızdan geçen eskici, artık mahalleden biri gibi olmuştu.

C) İki ülke arasındaki yapıcı çalışmalara katkı sağlamak isteriz.

D) İşlerimin çıktısını almak ve her seferinde evden çıkmamak için evime yazıcı aldım.

E) Millî koşucular turnuva için sağlam bir çalışma temposuna girmişlerdi.

11. (I) Naim Efendi'nin konağı hâlâ kiralıktır. (II) Fakat henüz bir kiracı zuhur etmedi. (III) Çok bakanlar, çok gezenler oldu; kâh bunların şartları Naim Efendi'ninkine kâh Naim Efendi'ninki bunlarınkine uymadı. (IV) Konak; büyük, viran ve kasvetliydi. (V) Burada, şimdiki hayata göre ancak üç aile bir arada yaşardı.

Numaralanmış cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangilerinin kökünün türü diğerlerinden farklıdır?

A) Yalnız I B) I ve III C) III ve IV
D) II ve V E) Yalnız IV

12. Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili sözcük, kökteş veya sesteş köke örnek değildir?

A) Bu kimsesiz topraklarda içecek bir damla su bile yoktu.

B) Birkaç parçası boyalı olan yeni model bir araba almış.

C) Maaşını aldıktan sonra oturma odasına yeni bir takım beğendi.

D) Her yıl bir ay ormanın ortasındaki yazlıklara giderlerdi.

E) Köy ve kır hayatından sıkılmış ve büyük şehre taşınmıştı.

@tgdenemeleri

SÖZCÜKTE YAPI

• Çekim Ekleri (Fiil Çekim Ekleri) • Kip Ekleri • Haber Kipleri • Dilek Kipleri • Kişi Ekleri • Birleşik Zaman • Ek-fiil

Test 3

1. İçinde bulunduğun (I) ilişkilerde karşı tarafı değiştirmeye çabalayacak (II) yerde bugüne kadar neler yapmışım (III) ve başka yapacak (IV) ne var, diye düşünmeni salık veririm. Bir de sonuçsuz kalmış (V) çabalarını getir aklına.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi fiil çekim eki almıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi fiil çekim eklerinden biriyle çekimlenmemiştir?**

A) Dilek, zor zamanlarında çalacak bir kapısı olduğu için kendini şanslı hissediyordu.

B) Sultan, arkadaşlarına hediyeler almış; onları mutlu etmişti.

C) Aysun, hafta sonu ailesiyle pikniğe gidecek ve gönlünce eğlenecekti.

D) Sedanur, bu tip soruları kolaylıkla çözer ama kimseye çözümünü anlatmazdı.

E) Rabia, cep telefonundaki tüm fotoğrafları bilgisayarına aktarmış.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-ım, -im, -um, -üm" **eki diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Avukatım, davanın birkaç celse içinde sonuçlanacağını iletti.

B) Efe, görmek istediğim tatil yörelerinin hepsini görmüş.

C) Sosyal medya hesabım, bilgisayar korsanlarınca çalınmış.

D) Bir Türk takımının basketbolda Avrupa şampiyonu olmasıyla gurur duyuyorum.

E) Yazılarım, haftalık bir dergide düzenli olarak çıkıyordu.

4. I. Çocukluğum kerpiç evlerde ve toprak damlarda gezinmekle geçti.

II. İş hayatında başarılı bireylerin her zaman ikinci bir planı vardır.

III. Sokağımıza başka bir isim vermek isteyenler hüsrana uğradı.

IV. Beyaz saçlarını her sabah bir genç kız gibi örerdi ninem.

V. Tüm insanlar, yoksulluğun bir kader olmadığını bilmelidir.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde kip eki yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem haber hem dilek kipiyle çekimlenmiş fiiller kullanılmıştır?**

A) Bazı günler hiç dışarıya çıkmıyor sadece evde oturup televizyon seyrediyorum.

B) Takım elbisesine uygun bir yelek ve papyon bulamadı.

C) Şehrimizin çevresindeki tarihî eserleri gezmeye zaman ayırmalıyız.

D) Dinlediği şarkıların etkisinden kurtulamadığı her hâlinden belliydi.

E) Üzerine verilen vazifeyi tam yapsan komutanının gözüne girersin.

6. **Aşağıdakilerin hangisinde** "-dır, -dir" **eki bir kip ekinden sonra gelerek cümleye kesinlik anlamı katmıştır?**

A) Konuyu çözüme kavuşturmak için akşam saatlerinde bize uğrayacaktır.

B) Arkadaşlar, bugünkü toplantımız burada sona ermiştir.

C) Proje ödevini zamanında teslim etmeyenleri idareye bildir.

D) Yanımızdan geçen metrobüs diğer durağa ulaşmıştır.

E) Bu mevsimde yüksek dağ köylerinde hava oldukça soğuktur.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik çekimli bir eylem vardır?**

A) Bir sanat eseri, azimli çalışma ve yetenekle ortaya çıkar.

B) Duygu ve düşünceler gerçek büyüklüklerine sanat yapıtında yer aldıklarında ulaşır.

C) Bir yazınsal yaratıda ilhamdan çok, aklın ürünü unsurlar vardır.

D) Bir eser görüneni olduğu gibi aktarıyorsa hiçbir zaman sanat eseri sayılmaz.

E) Sanatçının beyninin ve yüreğinin süzgecinden geçen eserler kalıcı olur.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kişi (şahıs) eki yoktur?**

A) Tiyatro sahnesinde olmak istiyorsanız iyi bir eğitim alın.

B) Başınızdan geçmiş ilginç bir olayı arkadaşlarınıza anlatın.

C) Sen de hızlı karar vermeye yardımcı olacak bu seminerde bulun.

D) Karnenizde zayıf not olmaması için günlük tekrar yapın.

E) Önümüzdeki ay düzenleyeceğim konserde mutlaka yerinizi alın.

9. Demiri bir hecenin sıcağında eriyor (I) iken gördüm (II)

Bir somunu bölünce (III) titreyen (IV) gökyüzünü

Bir hayatı, ısmarlama bir hayatı bırakıyorum (V)

Numaralanmış sözcüklerden hangisi ya da hangileri kip eki almamıştır?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve V

D) Yalnız V E) III ve IV

10. (I) Türk halk edebiyatının ana özelliklerinden birisi sözlü olmasıdır. (II) İslam öncesi dönemde Türk edebiyatının sözlü özelliği halk geleneğinde yaşatılmıştır. (III) İkinci önemli özellik ise, şiirler kopuz denen bir saz eşliğinde söylenmiştir. (IV) Söz ve müziğin birleşimi sonucunda genellikle doğaçlama eserler ortaya çıkmıştır. (V) İrticâlen söylenen bu şiirler daha sonraları "cönk" adı verilen şiir mecmualarında toplanmıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangisindeki "-dır, -dir" **eki diğerlerinden farklı bir görevdedir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdakilerin hangisinde** "-mış, -miş, -muş, -müş" **eki diğerlerinden farklı bir işlevdedir?**

A) Ben donmuş yiyeceklerden hoşlanan biri değilim.

B) Yaz transfer haberleri yine tüm yazılı ve görsel medyayı süslemiş.

C) Ebrar'ın çantasında her zaman kurumuş kayısı olurdu.

D) Derneğimizin seçilmiş başkanına bu haksızlığı yaptırmayız.

E) Bahçeden toplanmışları temizleyip pazarda satmaya gitti.

12. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde istek kipiyle çekimlenmiş bir fiil vardır?**

A) Nasıl koyup gitmeli bu denizi, bu kuşları
Uğulda, uğulda, uğulda sonbahar rüzgârı

B) Bugün gitsen o yaylaya hasretin diner
Sabahına allı pullu güneş iner

C) Önce bir deniz düşer aklıma
Masmavi bir şarkı başlar derinden

D) Nedir bu yaslı özlem durup dururken sende
Gel vatan tutalım bu çınarın gölgesinde

E) Bulutlar, atlarının yelelerinden uçar
Gül gibi bir gülüşle dudaklarında rüzgâr

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

Kip ekleri fiil çekim eklerindendir ve iki grupta incelenir:

1. Haber-bildirme kipleri:

a) Duyulan-öğrenilen (belirsiz) geçmiş zaman kipinin eki -mış, -miş, -muş, -müş şeklindedir.

b) Görülen-bilinen (belirli) geçmiş zaman kipinin eki -dı, -di, - du, -dü veya -tı, - ti, - tu, -tü şeklindedir.

c) Şimdiki zaman kipinin eki – (ı) yor biçimindedir.

d) Gelecek zaman kipinin eki – acak, -ecek şeklindedir.

e) Geniş zaman kipinin eki olumlu çekimde -(a)r, -(e)r, -(ı)r, -(i)r, -(u)r, -(ü)r şeklindedir. ama olumsuz çekimde - maz, - mez şeklindedir.

2. Dilek-tasarlama kipleri:

a) Gereklilik kipi: -malı, -meli

b) Dilek - şart kipi: -sa, -se

c) İstek kipi: -a, -e (ya -ye) – (y)a, (y)e

d) Emir kipinin kip eki yoktur, fiil doğrudan kişiye bağlanır: oku, okusun; okuyun, okusunlar.

✓ KARIŞTIRMA

Kişi ekleri ile iyelik ekleri şekilce benzerlik gösterir ama kişi eki özneyi (ben - sen - o - biz - siz - onlar) gösterirken iyelik ekleri, eklendiği kavramın kime ve neye ait olduğunu (benim - senin - onun - bizim - sizin - onların) gösterir:

→ Bugün geleceğim sana.
kişi eki

Geleceğim senin elinde.
iyelik

→ Şu soruyu çözün.
kişi eki

Artık gözün bizi görmüyor.
iyelik

Bu kitabı nerede buldun?
kişi eki

✓ KARIŞTIRMA

-dır, - dir, - dur, - dür eki, fiillerde bazı kiplerden sonra gelirse kesinlik veya olasılık anlamı veren bir çekim ekidir.

→ Bu konu artık kapanmıştır. (kesinlik)

→ Onlar şimdi İstanbul'a varmıştır. (olasılık-tahmin)

✓ KARIŞTIRMA

-mez, -ar "-di-k" -ecek, -miş ekleri yüklemdeyken kip eki, sıfat ve adlaşmış sıfat oluşturmuşsa fiilimsi ekidir. (sıfat-fiil)

→ Orada tanıdık birini bul.
fiilimsi eki

Seni biz de tanıdık sonunda
kip ve kişi eki (dı-k)

→ Bana yapacaklarımı bildirdi.
fiilimsi eki

Verdiğiniz işi yarın yapacak.
kip eki

→ Alışmış, kudurmuştan beterdir.
fiilimsi eki — fiilimsi eki

Çocuk, tembelliğe alışmış.
kip eki

✓ KARIŞTIRMA

-dır, -dir, -dur, -dür veya -tır, -tir, -tur, -tür eki hem ek-fiil çekiminde hem de fiilden fiil yapan bir yapım eki olarak karşımıza çıkabilir:

→ Şimdi mevsim yazdır. (ek-fiil çekimi)

→ Şu soruları ona yazdır. (fiilden fiil yapan yapım eki)

@tgdenemeleri

Test 4

SÖZCÜKTE YAPI

• Çekim Ekleri (Fiil Çekim Ekleri) • Kip Ekleri • Haber Kipleri • Dilek Kipleri • Kişi Ekleri • Birleşik Zaman Ek-fiili

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kip ve kişi eki alan bir fiil vardır?**

A) Araba firmaları sezon sonu için özel kampanyalar başlatıyor.

B) Uçurtmamız esen rüzgârla beraber iyice yükselmişti.

C) Tartışmalı konularda açıklama yapmaktan olabildiğince kaçınırdı.

D) Çocukken babam bana para biriktirmem için küçük bir kumbara almıştı.

E) Dün akşam seyrine doyum olmayacak bir film izledik.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek-fiil diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Bu kâğıt paralar, zamanında değiştirilmezse geçersiz olacakmış.

B) Vazodaki parlak renkli sarı laleye hayran hayran bakıyordu.

C) Dayım ve teyzem, uzun bir aradan sonra tekrar görüşebilmişlerdi.

D) Aradığımız adam, toprak rengi bir bankın yanında duruyordu.

E) İşleri zamanında bitirebilmek için herkesin yardımına ihtiyacımız vardı.

3. I. Artık bu şirin kasaba bize o eski, güzel yüzünü göstermeyecek.

II. Sınav başlamadan on beş dakika önce salonda olmayan öğrenciler, sınava alınmayacak.

III. Bizler istedikten sonra aşılmayacak sorun olduğuna inanmıyorum.

IV. Yarıyıl tatili, bayram tatili ile birleştirilerek üç haftaya çıkarılacak.

V. Öğretmenimin de yönlendirmesiyle bu sene daha programlı çalışacağım.

Numaralanmış cümlelerdeki "-ecek / -acak" **eklerinden hangisi diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **Aşağıdaki ikili dizelerden hangisinde kip ve kişi ekleri-ni almadığı hâlde çekimli fiil olan birden fazla sözcük bulunmaktadır?**

A) Ey ışıklarda sallanan yelkenli
Al beni de karşı dağlara bırak

B) Mürekkep rengi gözlerinle
Artık dünyamızı göremezsin

C) Öleni kalanı, gideni gelmeyeni
Ben türkülerden aldım haberi

D) Bir teşekkür dahi edemedi
Tabutunu taşıyan dostlarına

E) Sakin koyu, şen cepheli kasrıyla Küçüksu
Ardında, vatan semtinin ormanları kuytu

5. Bir gece yarısı çalarsa en güzel besteleri
Bir dinle, sen de seversin yağmurlu geceleri

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Birleşik çekimli fiil vardır.

B) İstek kipiyle çekimlenmiş fiil vardır.

C) Geniş zaman kipiyle çekimlenmiş fiil vardır.

D) Tasarlama kipiyle çekimlenmiş fiil vardır.

E) Hem ikinci hem de üçüncü şahısla çekimlenmiş fiiller vardır.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-miş" **eki cümleye** "sonradan farkına varma" **anlamı katmıştır?**

A) Babası, o daha doğmadan odasını pembe yapmış.

B) Geçen hafta verdiğim ödevleri sınıftaki hiçbir öğrenci yapmamış.

C) Kaza, yol yapım çalışmaları devam eden yerde meydana gelmiş.

D) Gün boyu o kadar yorulmuşum ki koltukta uyuyakalmışım.

E) Akşam saatlerinde bir grup asker, bölgede keşif yapmış.

BİLGİ SARMAL

@tgdenemeleri

7. Bir çift güvercin havalansa

Yanık yanık koksa karanfil

Değil bu anılacak şey değil

Apansız geliyor aklıma

Bu dizelerde kip eki alan kaç sözcük kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

8. **Aşağıdaki cümlelerdeki** "-mış / -miş / -muş / -müş" **eklerinden hangisi diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Yine kulaktan dolma bilgilerle bizimle tartışmaya başlamıştı.

B) Bu yılı bitirdiğimde keşfedilmemiş âlemlerle dolu kitaplığıma bir yolculuk yapacağım.

C) Ona gönderdiğim hediyelerin bir kısmını ihtiyaç sahiplerine vermiş.

D) Amansız hastalığını yenmiş ve yaşama dört elle sarılmıştı.

E) Başka kentlere gitmemiş, başka hayatlar tanımamışım.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük diğerlerinden fazla çekim eki almıştır?**

A) Yaklaşık bir yıldır uzattığım saçlarımı kaybettiğim bir iddia sonucu kesecektim.

B) Kardeşim dedemin bahçesindeki en büyük ağaca çıkmak istiyormuş.

C) Burak, olayları ve durumları neden-sonuç ilişkisi içinde değerlendirdi.

D) İspermeçet balinasının kusmuğunun bu kadar değerli olduğunu bu sene öğrenmiş.

E) Mezuniyet töreni için otellerle bir an önce görüşme yapmalıyız.

10. I. Mahkeme başkanı gürültü yapan izleyicileri salondan çıkardı.

II. Gecekondu semtlerinde oturan insanlar, genellikle sıcakkanlı olur.

III. Tuğba, daha olgunlaşmamış erikleri dalından kopardı.

IV. Habersiz gelen bu misafirler umarım fazla oturmadan gider.

V. Benzer işlerde çalıştıktan sonra farklı bir yol izlemeye karar verdi.

Numaralanmış cümlelerde geçen "-r / -ar / -er" **ekleri görev bakımından eşleştirilirse hangisi dışta kalır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. "-e / -a" **eki aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinde diğerlerinden farklı bir görevdedir?**

A) Ben de sizinle geleyim diye ileri atıldı Onbaşı Atakan.

B) Hep birlikte okurken zorlanmayasınız istediğimden bu şarkıyı seçtim.

C) O gün trenin kalkmasına beş dakika kala gara gelebilmiştik.

D) Doktorun müsait olup olmadığına bakayım, size haber vereceğim.

E) Elimdeki evi satayım, sana küçük bir tekne alacağım.

12. Birden geldin aklıma yakıverdin ışıkları

Hayret ettim kalbime bazen mutluluktan

Sen kalbime denk gelen küçücük şey

Ben kendini aşk sanan bir adam

Bu dizelerde geçen altı çizili sözcüklerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dilek / tasarlama kipiyle çekimli olmaları

B) Türemiş yapılı olmaları

C) Aynı şahısla çekimli olmaları

D) Birleşik çekimli olmaları

E) Basit çekimli olmaları

@tgdenemeleri

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Ek-fiilin görevi sorulursa

a) İsim soylu sözcükleri (fiil dışındaki her şeyi) yüklem yapar ve olumsuzu "değil" ile yapılır: Ancak "var" isminin olumsuzu "yok" ile de karşımıza çıkar.

→ Çocuk hastaymış.
→ Yarın evdeysen uğrarız.
→ Bugün biraz işim vardı.
→ Sensiz, kanatsız kuş gibiyim.
→ Sen çılgın değilsin.
→ Ben sana mecburum, sen yoksun.
→ Bugün iyi misiniz?
→ Dilin süsüdür söz.
→ Neydi senin amacın?

b) Basit çekimli fiili birleşik çekimli yani birleşik zamanlı hâle getirir.

→ Beni sevmiyordun, bilirdim.
→ Hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünya için çalışıyoruz.
→ İnsan birini severse onun her şeyine katlanır.

✓ DİKKAT

Fiil çekim ekleri; kip, kişi ve ek-fiil ekleri (birleşik zaman oluşturan ek-fiil) olarak karşımıza çıkar:

→ Biz onu çok sev-miş-ti-k.
fiil | kip eki | kip eki (ek-fiil) | kişi-şahıs eki

✓ NOT

Çekim unsurlarından "mı/mi" soru edatının ek mi, kelime mi olduğu tartışmalıdır. Bu unsurun soru, koşul, zaman, süreklilik, pekiştirme gibi anlamlarının bilinmesi yeterlidir.

✓ DİKKAT

Emir kipindeki fiilde hiçbir çekim eki olmasa da o fiil çekimli fiildir:

Düşünme kardeşim derin derin
Gel, tut yaşamının ellerinden
Gerin güneşe karşı
Nefes al göğüs dolusu
Erteleyip durma yaşamayı

→ Bu dizelerde toplam altı tane çekimli eylem vardır ve hepsi de emir kipinin 2. tekil kişisiyle çekimlenmiştir: düşünme, gel, tut, al, durma.

✓ DİKKAT

Bazı ekler çok görevlidir, -r ekinin görevlerini inceleyiniz:

1. Üslupta özgün olmalı bir yazar. (fiilden isim yapım eki)
2. Necip Fazıl, daima özgün şiirler yazar. (kip çekim eki)
3. Birer birer gidiyor insanlar. (isimden isim yapım eki)
4. İşçiler, boya kutularını üst kata çıkardı. (fiilden fiil yapım eki)
5. Her akşam, arkadaşlarımla çarşıya çıkardım. (kip çekim eki)
6. Onun bakar kör olduğunu bilirim. (fiilimsi yapım eki)

✓ ÖĞREN

-e / -a ekinin görevlerini inceleyiniz:

1. Dokuza beş kala uyanalım.
2. Koşa koşa gitmeyeyim de ne yapayım?
3. Çevre sorunlarına karşı duyarlı olalım.

@tgdenemeleri

SÖZCÜKTE YAPI

• Çekim Ekleri (İsim Çekim Ekleri) • Çoğul Eki • İyelik Eki • Hâl Eki • Tamlayan Eki • Vasıta Eki • Ek-Fiil • Eşitlik Eki

Test 5

1. Bahar (I) yağmurlarını kana kana içmiş bu toprakta (II) yöre halkı (III) yabani çiçekler (IV) yetişmesin diye yoğun (V) çaba sarf ediyor.

Numaralanmış sözcüklerden hangisi yalın hâlde kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-ler / -lar" **eki ayraç içinde verilen anlamda kullanılmamıştır?**

A) Bu sınava hazırlanırken dünyalar kadar soru çözmüştüm. (abartma)

B) Jale Hanımlar odasında bir süre dinlendikten sonra aramıza katılacak. (saygı)

C) Bütün vatandaşlar tören sonuna kadar alanda bekledi. (çokluk)

D) Bu ülkede daha çok Necip Fazıllar, Nazım Hikmetler yetişecek. (aile)

E) Yunanlar da bizim gibi Akdeniz toplumu olduğundan yemek kültürümüz birbirine benziyor. (millet)

3. **Aşağıdakilerin hangisinde yönelme hâl eki fiilin yapılış amacını bildirmektedir?**

A) Okula gitmek için hazırlandığı sırada çalan telefon onu geciktirdi.

B) Annem domatese olan düşkünlüğümü bildiği için evde hep domates bulundururdu.

C) Toplantı beklenenden uzun sürünce hava almaya bahçeye çıktım.

D) Eşinin onun için aldığı çiçekleri hemen bir vazoya koydu.

E) Odasının duvarına sevdiği sanatçı ve sporcuların posterlerini yapıştırdı.

4 Seni (I) korkutacak geçtiğin yollar
Arkandan (II) gelecek hep ayak sesim (III)
Sarıp vücudunu (IV) belirsiz kollar
Enseni yakacak ateş nefesim (V)

Numaralanmış sözcüklerden hangisi iyelik eki almamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. "-de / -da" eki eklendiği sözcüğün anlamını değiştiriyorsa yapım ekidir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamayı örnekleyen bir kullanım vardır?

A) Günde on beş dakikalık bir egzersizin vücuda faydasının sanıldığından fazla olduğu söyleniyor.

B) Çocukların parkta oynama isteklerine anneleri izin vermedi.

C) Masanın üstünde unutulan cüzdanı kayıp eşyaların yanına koydular.

D) Yakınlarda bulunan bir arazide altın arayan kaçakçılar yakalanmış.

E) Bu tarz konularda sözde profesörlere değil özde profesörlere inanırım.

6. **Aşağıdakilerin hangisinde** "-ım / -im / -um / -üm" **eki diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Çınar ağacının altındaki banka oturup biraz dinlenirim.

B) Bitirme tezi için harcadığım tüm emek, bilgisayarın bozulmasıyla boşa gitti.

C) Dans kursum turnuvalar dolayısıyla iki hafta tatil olacakmış.

D) Sözlerim aramızda bulunan bazı insanları rahatsız edebilir.

E) Öğretmenim sınıftaki bazı öğrencilerin velilerini okula çağırmış.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden farklı bir çekim eki almıştır?**

A) Aileler, çocuğu eğitirken çocuğa model olma yolunu seçmelidir.

B) Belediye başkanı, yangınlara karşı alınabilecek önlemlere dair bir konuşma yaptı.

C) Elindeki kurbağacıkla bozulan musluğu tamir etmeye çalışıyordu.

D) Yemekten sonra masayı temizleme işi, evin küçüğüne kalmıştı.

E) Bu kadar ünlü ismi bir arada görmeyi hayal dahi etmiyordum.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-den / -dan" **eki ayrılma hâli eki olarak kullanılmamıştır?**

A) Konuşmasına başlamadan önce çayından bir yudum aldı.

B) Okuduğu eserlerden edindiklerini hayatına uygulayan bir yapısı vardı.

C) Üniversiteden mezun olunca vatani görevini yapmayı planlıyordu.

D) Katar'dan gelirken kardeşine küçük bir sürpriz yapmayı düşünüyordu.

E) Arkadaşlarımla sıradan bir gün geçirmeyi düşünürken büyük bir kavganın içinde kaldık.

9. I. Beni yargılarken olaylara benim gözümden bakmıyorsunuz hiç.

II. Kimi insanlar leyleklerin uğursuzluk getirdiğine inanıyor.

III. Bizim bahçemizin salatalıkları belki de yediklerim arasında en lezzetli olanlardı.

IV. İlk defa gemiye binecek olan çocuklar, sabaha kadar uyuyamamıştı.

V. Senin çocukça tavırların yüzünden bu işi kaybetmiş olabiliriz.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde tamlayan eki kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Âşık Veysel'in vefatının 50. yılının, UNESCO'nun anma ve kutlama yıl dönümleri programına alınmasının ardından, Cumhurbaşkanlığı genelgesi kapsamında, 2023 yılının "Âşık Veysel Yılı" olarak kutlanmasına karar verildi.

Bu cümlede aşağıdaki durum eklerinden hangisi yoktur?

A) Yönelme B) Bulunma C) Belirtme D) Ayrılma E) İlgi

11. **Aşağıdaki cümlelerde bulunan altı çizili sözcüklerden hangisinde** "-e / -a" **eki, yapım eki işlevinde kullanılmıştır?**

A) Genç bir çocuk içeri girdi ve en öndeki koltuğa oturdu.

B) İlker, elindeki kâğıt helvayı ısırarak yürümeye başladı.

C) Televizyon, insanlara yarar sağlamaktan çok zarar vermiştir.

D) Sabahın erken saatlerinde posta kutusuna baktı ama beklediği mektup gelmemişti.

E) Bazı sorular zor olsun diye çaba gösteren öğretmenler var.

12. Geziye katılanlar; yöremizin evlerini, köprülerini, çeşmelerini bol bol fotoğrafladılar.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) "evlerini" sözcüğü iyelik eki almıştır.

B) "Geziye" sözcüğü yönelme hâl eki almıştır.

C) "köprülerini" sözcüğü belirtme hâl eki almıştır.

D) "fotoğrafladılar" sözcüğü çoğul eki almıştır.

E) "yöremizin" sözcüğü hem tamlayan hem tamlanan eki almıştır.

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Fiil çekiminde "onlar" anlamı veren -lar, -ler eki çoğul eki değildir. Şahıs ekidir yani kişi ekidir:

→ Dün burada toplandılar. (kişi-şahıs)

→ Onlar, arkadaşlarımın eşyalarıdır. (çoğul)

→ Öğretmenler, çocuğun durumunu görüşmüşler. (çoğul/kişi)

✓ DİKKAT

"Kimin", "neyin" sorusunun karşılığı olan ve tamlayana gelen tamlayan eki (ilgi hâli eki) -ın, -in, -un, -ün şeklindedir:

Evin bacası tütüyor.

Bu kızın bir derdi var.

Not: "Ben" ve "biz" zamirlerinde tamlayan eki -im biçimindedir; bunu, iyelik eki zannetmeyin:

✔ Benim her derdime sen
tamlayan tamlanan (iyelik)

✔ Bizim yolumuzdan çekilin.
tamlayan tamlanan (iyelik)

✓ ÖĞREN

-de, -da ve -den, -dan hâl ekleri eklendiği sözcüğün anlamını değiştirirse yapım eki olur ve hâl eki olmaktan çıkar:

→ Sudan bahaneler üretiyor.
yapım eki

→ Balıklar, sudan yeni çıkmış.
hâl çekim eki

→ Sözde özne edilgen çatılı cümlede ne -
yapım eki çekim eki
kim sorusuyla bulunur.

✓ MUTLAKA ÖĞREN

-ı, -i, -u, -ü ekinin belirtme hâli eki olmasıyla iyelik - tamlanan eki olması karıştırılmamalıdır.

→ Belirtili ve belirtisiz isim tamlamasının tamlananında kullanılan ya da başına "onun - kendi" şeklinde bir tamlayan getirilebilen -ı, -i iyelik yani tamlanan ekidir. Fakat neyi-kimi sorusunun karşılığı olan ve belirtili nesneyi fiil veya fiilimsiye bağlayan -ı, -i belirtme hâli ekidir.

1. Okulun müdürü dün görevine başladı. (iyelik)
2. Vatan sevgisinin belirgin işareti çalışkanlıktır. (iyelik/iyelik)
3. Dün evi boyanmış.
(iyelik -onun evi)
4. Dün evi boyamış. (hâl)
5. Türk şiirini yönlendiren şairdir Orhan Veli. (iyelik/hâl - durum)
6. Öğretmen, rahatı için asla vazifesini ihmal etmez. (iyelik kendi rahatı) (iyelik/hâl durum)

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Çoğul eki eklendiği isme çok farklı anlamlar katabilir.

1. Dün babaları iki kızı gezmeye götürmüş. (eklendiği adı değil, düşmüş olan tamlayanı yani ilgili olanı çoğullaştırma)
2. Sabahları yürüyüş yapıyorum.
(her-genelleme-yineleme)
3. Bu memleket, daha nice Lefterler yetiştirir. (benzerlik)
4. Dün Orhanlarla maç yaptık. (topluluk)
5. Ailemiz Ayşelere gidip geliyordu. (aile)
6. Dünyalar kadar işim var. (abartma)
7. Çocuk, Ankaralara kadar gidip ilaç aradı. (abartma)
8. Müdür Beyler, tutanağı incelediler mi? (saygı)
9. Otuz yaşlarında bir adamla konuşuyordu. (yaklaşıklık-civarında)
10. Ders başladı ama hanımefendiler bir türlü uyanamadı. (alay-iğneleme)
11. Çocuk, ateşler içinde yatıyordu. (abartma)

@tgdenemeleri

Test 6

SÖZCÜKTE YAPI
• Çekim Ekleri (İsim Çekim Ekleri - Fiil Çekim Ekleri)

1. I. Sizin kendinize bile söylemeye çekindiğiniz düşünceleriniz varsa yazarlığın mayınlı tarlasında dolaşıyorsunuzdur.

II. Dıranas'ın "Olvido" şiirinin dizelerde anlattıkları değil dize aralarında sezdirdikleri güzel kılıyor şiiri.

III. Bugün her romanı bir kültür hazinesi gibi didik didik edilen Tanpınar'ın eserlerine karşı okuyucuların o dönemde neden mesafeli durduklarını anlamak ve anlamlandırmak istiyorum.

IV. Cemil Meriç'in, farklı cenahlarca kabul gören fikir ve tenkitleri günümüz münevverlerine yol göstermektedir.

V. Kaynağını o milletin tarihinden, dil, din, ahlak ve geleneklerinden alan millî kültür; millî dayanışma, birlik ve beraberliğin temelidir.

Numaralandırılmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin hangisi "üçüncü çoğul kişi iyelik eki" **almıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-di, -dı, -dü, -du" **eki diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Tarlada çalışan işçiler, yaklaşık bir saat yemek arası verdi.

B) Telefonun öbür tarafında kim olduğumu soran, tedirgin bir ses duydum.

C) Memleketinden uğurlanan askerler, akşam saatlerinde kışlalarına vardı.

D) Eski bir kıyafet ve bomboş gözlerle çıktı kovulduğu iş yerinden.

E) Yirmi beş yıllık ilişkilerindeki en temel problem, güvendi.

3. I. İş hayatında en büyük şansım, işinin ehli insanlarla çalışmak sayılabilir.

II. Haziran ayının ortasında, acı bir gülümsemeyle tanımıştım seni.

III. Lisedeki arkadaşlarımın çoğuna sosyal medya sayesinde ulaşmayı başardım.

IV. Benim o kadar özenerek yaptığım pastayı yedikten sonra teşekkür bile etmediler.

V. Bu tarihten itibaren ben de hukuka sonuna kadar bağlı bir avukatım.

Numaralanmış cümlelerde geçen "-ım, -im, -um, -üm" **eki kaç farklı işlevde kullanılmıştır?**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. İsim çekim ekleri, bir isme "çokluk, iyelik ve hâl eki" şeklinde sıralanarak eklenir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu sıralamaya örnek bir kullanım vardır?

A) Daha sistemli ve disiplinli bir çalışmayla istediğin okula girebilirsin.

B) Önümüzdeki haftalarda tatil yörelerimizden birine gideceğiz.

C) İki yaşındaki kızım, uçakların çıkardığı sesten uyandı.

D) Yeni geldikleri şehirde, ufacık bir dairede kalıyorlardı.

E) Oltadaki balığın büyük olması durumunda iş, avcının başarısına kalıyor.

5. O güzeli bana verseler
Tombul kuzuların aşkına
Yaylalara atlas kilim serseler
Tombul kuzuların aşkına

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. dizede hâl eki ve çoğul eki almış sözcük vardır.

B) II. dizede hem iyelik hem hâl eki almış sözcük vardır.

C) III. dizede yönelme hâli eki almış çoğul isim kullanılmıştır.

D) IV. dizede tamlayan eki almış sözcük vardır.

E) Bütün dizelerde isim çekim eki almış sözcükler vardır.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-ki" **eki farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Dünkü derste anlatılanları tekrar etmediğim için bugün sıkıntı yaşadım.

B) Yaşadıklarımız başkalarınınkinden çok da farklı değildi.

C) Havuzdaki klor miktarı belli seviyeden fazla olduğundan kimse havuza girmiyordu.

D) Çocukken yaşadığım sokaktaki ağaçların hepsini kesmişlerdi.

E) Tarkan'ın son albümündeki şarkıların birçoğunun müziği kendisine aitti.

BİLGİ SARMAL

TYT-AYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tüm isimler yalın hâldedir?**

A) Doğruluğundan emin olmadığı bilgilere eserlerinde yer vermezdi.

B) Resim yapmanın kolay olduğunu düşünenlere inanamıyorum.

C) Kendini yenilemeyen insanlar, değişen dünyaya ayak uyduramazlar.

D) Ağaçlardaki cevizleri, uzun sırıklar yardımıyla toplamışlar.

E) Otobüs hareket saatleri değiştirildi; artık otobüsler, erken kalkıyor.

8. **Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden farklı bir ek almıştır?**

A) Gencin kitap okumaktan zevk almadığı bir çağda yaşıyoruz.

B) Bu çiçeğin kokusu, en pahalı parfümlerden bile güzeldi.

C) Okulun, birkaç önemli bilgi vermek için bugün beni aradı.

D) İstanbul'un en gözde semtlerinden birinden ev almayı başardım.

E) Takvimler baharın sonu geldi dese de kış bitmek bilmiyordu.

9. **Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden farklı işlevde bir ek almıştır?**

A) Anadolu'nun bereketli toprakları üzerinde kurulan köyler, meyve ve sebze cenneti benim gözümde.

B) Sanatçının son öyküsü, geçtiğimiz ay içinde üçüncü baskısını yaptı.

C) Düğüne üzerinde turkuaz mavisi bir abiye ile gelmeyi tercih etmişti.

D) İnsan, hayatındaki dönüm noktalarını kaçırdığında hayıflanmadan edemiyor.

E) Basın mensupları, olayın gerçekleşmesinden yarım saat sonra olay yerine geldi.

10. **Aşağıdakilerin hangisinde** "-ce, -ca" **eki cümleye diğerlerinden farklı bir anlam katmıştır?**

A) Tiyatro, bence güzel sanatların en zor ve en riskli olanıdır.

B) Bu yılki üniversite sınav soruları, Bakanlıkça kurulan bir komisyonda incelendi.

C) Şehir merkezlerindeki işportacılar, zabıta ekiplerince toplatıldı.

D) Ünlü aktörün oynadığı dizinin son bölümü izleyenlerce çok beğenildi.

E) Babamın yönettiği şirketin mali durumu genel kurulca ibra edildi.

11. I. Film izlemek için bilgisayarımı elime almıştım ki misafir geldi.

II. Çikolata kaplı leblebileri masadaki pembe kâseye koymuştu.

III. Dilimizdeki yabancı kökenli sözcükler yerine onların Türkçe karşılıklarını kullanmalı.

IV. Şu an okuduğum lisenin bahçesi ilkokulunkinden daha küçüktü.

V. Maden mühendisi olmayı istiyordu çünkü yer altında nelerle karşılaşacağını merak ediyordu.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde kullanılan "-ki" **eki bir ismin yerine kullanılmıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. **Aşağıdakilerin hangisinde** "-e, -a" **eki birden çok görevde kullanılmıştır?**

A) Roman bana uzun soluklu bir sinema filmi gibi gelir her zaman.

B) Üniversiteye başladığım ilk günde başıma gelmeyen aksilik kalmadı.

C) Dünyaca ünlü birkaç müze göreyim diye bu yolculuğa çıkmaya karar verdim.

D) Eve geçerken bakkala uğrayıp akşamki maç için birkaç atıştırmalık aldı.

E) Ona karşı hissettiklerimi anlatmak için takma isimle bir blog açtım.

@tgdenemeleri

✓ ÖNEMLİ

-m (-ım, -im) eki çok farklı işlevlerde kullanılabilen bir ektir:

1. Ellerim bomboş, yüreğimde bir sızı. (iyelik)
2. Yarın gelirim dedi. (kişi-şahıs)
3. Ben seninim, sen benimsin. (ek-fiil)
4. Ölüm en çok savaştan çirkindir. (fiilden isim yapım eki)
5. Bunun birim fiyatını öğreneyim. (isimden isim yapım eki)

✓ ÖNEMLİ

-n (ın, -in) eki çok farklı işlevlerde kullanılabilen bir ektir:

1. Evlerinin önünden bir derecik akardı. (tamlayan)
2. Bugün sesin hiç çıkmıyor. (tamlanan-iyelik)
3. Senin derdinin dermanı yine sendedir. (tamlayan/tamlanan/–iyelik/tamlayan)
4. Şu gürültüyü kesin (kişi-şahıs)
5. Buraya niye geldin. (şahıs-kişi)
6. İstediğin oldu, artık sen de sevin. (iyelik/fiilden fiil yapım eki)
7. Mutlu olmak istiyorsanız işinizi sevin. (şahıs)
8. Toplumu yönlendiren en önemli araç basındır. (fiilden isim yapım eki)
9. Şu gazeteyi renkli basın artık. (kişi-şahıs)
10. Yazın gölge hoş, kışın çuval boş. (isimden isim-zarf yapım eki)
11. Yazın son ayları geliyordu. (tamlayan)
12. İçin için yanıyor kalbim. (isimden isim-zarf yapım eki)

✓ ÖĞREN

-la, -le eki farklı işlevler görür, vasıta eki olanı ise "ile" edatının "i" sinin düşmesiyle oluşur.

1. Sopayla onu kovaladım. (araç bildiren vasıta eki)
2. Öfkeyle yerinden kalktı. (durum bildiren vasıta eki)
3. Babamla okula gittik. (birliktelik bildiren vasıta eki)
4. Babamla konuyu görüştüm. (karşılıklı yapma bildiren vasıta eki)
5. Babamla annem, bugün çok mutlu. ("ve" anlamında bağlaç)
6. Düşman karşıda, ateşle silahını. (isimden fiil yapım eki)
7. Ateşle oynama, söyledim sana. (araç bildiren vasıta çekim eki)
8. Özge'yle aramızı düzelttik. (karşılıklı yapma bildiren vasıta eki)

✓ ÖNEMLİ

-ki eki, sıfat veya adlaşmış sıfat oluşturuyorsa sıfat yapım ekidir ve "hangi-neredeki-kimdeki-neydeki" sorularına cevap verir. Belirtili isim tamlamasının tamlayanına eklenip düşen tamlananın yerini tutarsa ilgi zamiri olur ve "neyinki-kiminki-nereninki" sorularına cevap verir.

1. Denizdeki balığın pazarlığı yapılmaz. (sıfat yapım eki)
2. Karşıdaki çok parlak duruyor. (sıfat yapım eki)
3. Senin kitabın yok, onunkini al. (ilgi zamiri)
4. Bu evin genişliği, şu evinkine göre daha uygun. (ilgi zamiri)
5. Seninki bendeki çantadan daha sağlam. (ilgi zamiri/sıfat yapım eki)

✓ DİKKAT

Dilimizde iyelik (aitlik) bildiren altı ek vardır:

Birinci tekil kişi iyelik eki: (benim) "-m/-im"
Sana saygım hiç bitmeyecek. / Evim uzaklardaydı.

İkinci tekil kişi iyelik eki: (senin) "-n/-in"
Sevgin bitmez sandım. / Kalbin en güzel gül bahçesidir.

Üçüncü tekil kişi iyelik eki: (onun) "-i/-si"
Kalenin duvarları yıkıldı. / Kitaplığın köşesi kırıldı.

Birinci çoğul kişi iyelik eki: (bizim) "-miz/-imiz"
Arabamız arızalandı. / Yurdumuza düşman giremez.

İkinci çoğul kişi iyelik eki: (sizin) "-niz/-iniz"
Masanızı toplayın. / Dolabınızda her şey varmış.

Üçüncü çoğul kişi iyelik eki: (onların) "-leri/-ları"
Tek çocukları vardır. / Seçkin yazarların eserleri vardı bu kitapçıda.

Unutma, iyelik ekleri aynı zamanda tamlanan ekleridir. Bu tamlamalar bazen tamlayan/tamlanan şeklinde verilirken bazen tamlayanı düşmüş şekilde verilir.

Konuyu öğretmenin (ty) örneği (tn) ile anladım. (tamlama)
Köyde akrabamız (tn) kalmamıştı. (tamlayanı düşmüş)

@tgdenemeleri

SÖZCÜKTE YAPI
• Çekim Ekleri (İsim Çekim Ekleri - Fiil Çekim Ekleri)

Test 7

1. Bir gemi yelken açtı hayal iklimlerine
Civarından çığlıkla yorgun martılar kaçtı
Rüzgâr sürüklenirken derinden derine
Hayal iklimlerine bir gemi yelken açtı

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) İyelik eki
B) Yönelme hâli eki
C) Tamlayan eki
D) Vasıta eki
E) Çoğul eki

2. **Aşağıdakilerin hangisinde** "mi" **cümleye zaman anlamı katmıştır?**

A) Gelecek haftaki Kapadokya gezisine tek başına mı geleceksin?
B) Akşam ezanı okundu mu bizim mahallenin çocukları eve gider.
C) Bu kitapta zor mu zor soruların bulunduğu birkaç test var.
D) O benim isteklerimi yerine getirdi mi ki ben onunkileri yapayım.
E) Bulaşıkları yıkamadan önce sen de sudan geçiriyor musun?

3. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden fazla isim çekim eki almıştır?**

A) Dedem, bana gözlükçülüğün püf noktalarını küçükken öğretmeye başladı.
B) İnsanların birbirlerine karşılıksız yardım etmesi, beni hep duygulandırmıştır.
C) Bireyin kendine has özellikleri, onu diğer insanlar arasında görünür kılıyor.
D) Bu tip durumları olgunlukla karşılayan bir yapısı vardı.
E) Gündemde kıyılarımızın temizliğine yeterince önem verilmemesi var.

4. (I) 18. yüzyılın ikinci yarısına doğru Türk mimarisinde Batı tesirleri görülmeye başlanmış. (II) "Türk rokokosu" denilen süsleme şekli, gene Batı tesiri altında kalarak yapılan barok tarzı köşk, kasır ve sebillerde kendini göstermeye başlamıştır. (III) Sultan III. Selim, Boğaziçi'nde Batı tarzında ilk binaları inşa ettiren padişahımızdır. (IV) Mimar Melling'e Beşiktaş Sarayı'nda bir kasır yaptırmış, lüzum gördüğü diğer yapıları da genişlettirmiştir. (V) Sultan II. Mahmut, Topkapı Sarayı'ndan başka Beylerbeyi ve Çırağan bahçelerinde Batı tarzında iki büyük saray yaptırmıştır.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede önce iyelik eki sonra hâl eki almış sözcükler vardır.
B) II. cümlede çokluk ekinden sonra hâl eki almış bir sözcük vardır.
C) III. cümlede birinci çoğul iyelik ekinden sonra ek-fiil almış sözcük vardır.
D) IV. cümlede çokluk eki ve üçüncü tekil kişi iyelik ekini almış bir sözcük vardır.
E) V. cümlede bulunma hâl eki almış birden çok sözcük vardır.

5. 29 Mayıs 1953 tarihine (I) kadar dağcılar bu en yüksek tepeyi, (II)
Everest Tepesi'ni (III), bir türlü tırmanamamıştı. Bunu ilk kez
Edmund Hillary başardı. Hatta bu başarısından (IV) ötürü Kraliçe ona şöyalye ünvanı (V) verdi.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi iyelik eki almamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

6. Bölüştüler gönlüm ile aklımı
I II
Davacıyım, ara benim hakkımı
III IV
Bir yol göster, haklı mıyım, haksız mı
V
Yorulmayım izlerinde savcı bey

Numaralanmış sözcüklerdeki "-ım, -im" ekleri görev bakımından eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Öz güven, kişinin kendisine yönelik olumlu yargılarının olması, kendisini sevmesi, kendi değerinin farkına varması, kendisiyle barışık olması ve en önemlisi de kendisini olduğu gibi kabul etmesidir.

Bu cümle ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tamlayan eki almış sözcükler vardır.
B) Bulunma eki almış sözcük kullanılmıştır.
C) İyelik eki almış sözcükler vardır.
D) Çoğul eki almış sözcük kullanılmıştır.
E) Belirtme eki almış sözcükler vardır.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sırasıyla çoğul, tamlanan (iyelik) ve bulunma hâli eki almış bir isim vardır?**

A) Herkes uyuduktan sonra gizlice evden çıkan genç kızdan bir daha haber alınamadı.
B) Bunu başarmak istiyorsak öncelikle birbirimize güvenmeliyiz.
C) Anlaşılabilir olmak için duygu ve düşüncelerini duru cümlelerle ifade etmelisin.
D) Yalan yanlış haberlerle insanların olaya bakışını olumsuz etkiliyorlar.
E) Gözlerinde doğup yanaklarından süzülen gözyaşların anlatıyordu hüznünü.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hâl eki almış sözcük yoktur?**

A) Firmamıza çeviri konusunda deneyimli eleman aranıyor.
B) Siyah takım elbiseye ihtiyacım var toplantıda giymek için.
C) Yeni bir kardeşi olunca çocuklar agresif tavırlar sergileyebilir.
D) Aylin, bulunduğu noktaya gelebilmek için yıllarca çalıştı.
E) Bu eski arabayı almakla paralarını sokağa atıyorsun.

10. I. Kolonyaların, parfümlerin odandaki rafta kullanılmayı bekliyor.
II. Dolabın üzerinde duran pembe şemsiye herkesin dikkatini çekiyordu.
III. Eski bir defterin sararmış yaprakları arasında sıkışıp kalmıştı tüm güzel hatıralar.
IV. Sanatçının bu eserinde siyah rengin hâkim olması onun karamsar bir ruh hâline sahip olduğunu gösterir.
V. Yorgun tepelerin ardından gün doğdu, biz de yola koyulduk.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde tamlayan (ilgi hâli) eki kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Otobüsteki insanların tamamı kulaklıklarını takmış, müzik dinliyordu.

Bu cümlede isim çekim eki almış kaç sözcük kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerine göre daha fazla hâl (durum) eki almış sözcük vardır?**

A) Bence buralarda kentsel dönüşüm kapsamında herhangi bir çalışma yapılmayacak.
B) Bu dükkânı açtığından beri bayram dâhil tatil yapacak fırsat bulamıyorum.
C) Televizyon kanallarında akşama kadar izdivaç programları yayımlıyorlar.
D) Dik yamaçlardan geçerken denize karşı bir yerde küçük bir kamp kurduk.
E) Şirkette her şeyi onun için yaptım fakat yine de ona yaranamadım.

@tgdenemeleri

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükte yapım eki kullanılmamıştır?**

A) Eve dönerken arkadaşımın veda sözleri takıldı aklıma.
B) Ayçiçeği sabahtan akşama kadar hiç ayıramaz yüzünü güneşten.
C) Işığın küçücük bir samanlığın penceresinden geldiğini fark ettik.
D) İşlerin karışacağını çok önceden söylemiştim size.
E) Alaylı bakışlara aldırmadan köşedeki masaya yöneldi.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-ıntı, -untu, -üntü" **ekinin kullanıldığı sözcük, kökü bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Ege kıyıları üst üste gelen orta büyüklükteki sarsıntılarla başladı güne.
B) Vücudun uyarı sisteminin bir parçası olan kaşıntı bazen nedeni bilinen bir etmene karşı vücut tarafından verilen yanıttır.
C) Şimdiye kadar ele geçen "en genç mumya" olarak tanımlanan buluntu, günümüzden 2500 yıl öncesine tarihlendiriliyor.
D) Son yıllara kadar bilimsel çalışmalarda; gönderme yapma, alıntı yapma ağırlık kazanmaya başladı.
E) Anlam çok zaman kelimelerden, nesnelerden değil onlar arasındaki bağıntılardan ve farklardan doğar.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük yapım eki almamıştır?**

A) Son yıllarda bizim köyde diğer hayvanlara zarar veren yabani hayvanlar türedi.
B) Uzun yıllardan beri dedemden kalan bu köşkte dayımlarla yaşıyoruz.
C) Akşam yemeğimizi yedikten sonra sizlere bol köpüklü birer Türk kahvesi yapayım.
D) Günümüzde gençler, çocuklar hatta yetişkinler sadece ellerindeki telefonlarla oyun oynuyorlar.
E) Bazı ünlü isimler birbirlerine kardeşlerinden ya da çocuklarından daha çok benziyor.

4. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden fazla yapım eki almıştır?**

A) Yayıncılık sektöründe gazetelerin üzerine düşen görev çok farklıdır.
B) Ege Bölgesi'ne yaptığımız dört günlük yolculuğumuz sırasında tanıdık Kâzım Bey'i.
C) Bu yıl tarım sektöründeki verim hem çiftçiyi hem hükûmeti sevindirdi.
D) Bardağın kenarı çatlayınca bardağı hemen çöpe attı.
E) Mutfaktan gelen kokular, annemin yine sanatını konuşturduğunu gösteriyordu.

5. **Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde diğerlerinden farklı bir ek kullanılmıştır?**

A) Bizim için okuyucu kitlesinin niteliği niceliğinden daha önemlidir.
B) Geçirdiği kazadan sonra kalıcı bir rahatsızlığı olmadı.
C) Dinletilerde şiir okurken seçici davrandığımı inkâr etmiyorum.
D) Sokağımızdan geçen eskici, mahalle sakinleri tarafından tanınıyordu.
E) Çocuğumuza güvenilir bir bakıcı bulmakta zorlanıyoruz.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isimden isim yapma eki alan bir sözcük yoktur?**

A) Okumak insan için bir zevk olduğu kadar eğitici de bir eylemdir.
B) Sanatın ve bilimin gücü, insanlığın ve doğanın özsel gücüdür.
C) Tarih kitaplarının ve sözlüklerin dışında kalan bir geçmiş vardır.
D) Bir çevirmen ilgi duyduğu yazarın eserlerini çevirirken daha dikkatli davranır.
E) Her sanatçı, kendini anlatmak için seçtiği dile özen göstermektedir.

@tgdenemeleri

7. Yaşamın sonunda ölüme kadar
Kalacak yüzünde sevginin hıncı
Çok geç, yönümüz olmuş oralar
Şaklıyor yüzünde günah kırbacı

Bu dizelerde geçen aşağıdaki sözcüklerden hangisi yapım eki almamıştır?

A) şaklıyor B) olmuş C) yaşamın
D) ölüme E) sevginin

8. **Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden farklı bir yapım eki almıştır?**

A) Komşumuzun evine girmeye çalışan hırsızı karakola kadar kovaladık.
B) Bahçemizde beslediğimiz tavuklar her tarafı eşelemişti.
C) Bazı gelişmiş ülkeleri ekonomi, kültür gibi birçok alanda yakaladık.
D) Oyun oynarken kolunu acıtan çocuğun kolunu ninem ovalıyordu.
E) Bayram temizliğine girişen kadınlar, balkonlardan halılarını silkelemişler.

9. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisinin aldığı ekin işlevi diğerlerinden farklıdır?**

A) Gençlerin kendilerini birey hissetmeleri için onlara sorumluluk vermek gerekir.
B) İnsanların farklı düzey ve algıda olduğunu unutmadan onlara yaklaşmalıyız.
C) Sert bir yüzey temizlenecekken yumuşak bir bez ve orayı çizmeyecek bir kimyasal seçilmelidir.
D) Hayvanlar üzerinde yapılan bir deney, artık birçok hastalığın tedavisinin yakın olduğunu kanıtladı.
E) Üniversitede okurken dikey geçiş yapıp öğrenimine devam etmiş.

10. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi yapım eki almamıştır?**

A) Sunucu radyoda istekleri çalmaya başlayınca radyonun sesini biraz daha açtı.
B) Köyümüze ulaşmak için üçüncü sapaktan sola dönüp 7 km gitmeniz gerekir.
C) Sahne ışıklarının altında olmak beni her zaman onurlandırmıştır.
D) Tatile çıkarken çantasına ilk olarak tarağını koyan bir tanıdığım var.
E) Tuğba, gelinliğinin duvağını Fransız dantellerinden seçmişti.

11. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden farklı bir yapım eki almıştır?**

A) Konuyla ilgili bilgin salondaki herkesin ağzını açık bıraktı.
B) Erkin, yaptıklarından dolayı üzgün olduğunu belirten bir mesaj göndermiş.
C) Salondaki koltuk takımına uygun bir duvar kâğıdı bulamamışlardı.
D) Dün akşamki büyük soygunu ülkenin azılı hırsızlarının gerçekleştirdiği anlaşıldı.
E) Terör örgütü üyelerinin evlerine düzenlenen baskında birçok örgütsel doküman ele geçirildi.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yansımadan türemiş bir sözcük kullanılmamıştır?**

A) Elindeki poşetin hışırtısı beni rahatsız ediyor.
B) Salon kapısının penceresi iki yerden çatlamıştı.
C) Sofra bezindeki ekmek kırıntılarını balkona dökün.
D) Arabanın lastiği patlayınca yolculuk gecikmeli sürdü.
E) Mutfakta açık kalan musluğun şırıltısı yüzünden uykum kaçtı.

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

İsimden isim yapım eklerinin yaygın olanları şunlardır:

1. -lık, -lik, -luk, -lük:

   adamlık (somuttan soyut) samanlık (yer), hemşirelik (meslek), korkuluk (soyuttan somut), şekerlik (araç), aksilik (soyuttan soyut), kimlik (zamirden isim), benlik (zamirden isim), yirmilik (sayıdan isim), kiralık (aitlik bildiren sıfat)

2. -lı, -li, -lu, -lü:

   acılı (olan, bulunan), Adanalı (nereli olduğu), Denizli (yer adı) Fenerbahçeli (taraftarlık, bağlılık) irili ufaklı (ikileme)

3. "-sız, -siz, -suz, -süz": tasasız (olmama, bulunmama), acısız, beyinsiz, kalpsiz (somuttan soyut)
4. "cıl, -cil, -cul, -cül": etçil (bir şeyle beslenen), evcil (bir şeye alışık, düşkün olan), insancıl, kırçıl (yakınlık), ölümcül (ölümle sona eren veya ölümü yaklaşan), bencil (zamirden isim, düşkünlük)
5. "-cı, -ci, -cu, -cü": boyacı (meslek), şakacı (huy alışkanlık, düşkünlük)
6. "-ca, -ce":

   Türkçe (dil adı), Düzce (yer adı), karaca (hayvan adı)

Bu ek; dil, yer, hayvan ve bitki adı yaparken tam bir yapım ekidir. Bunların dışındaki kullanımlarında çekim eki sayılmakta ve "eşitlik eki" olarak adlandırılmaktadır. Eşitlik eki -ca, - ce ise anlamsal açıdan iyi bilinmelidir:

– Delice hareketler yapıyor. (gibilik - benzerlik - yaraşırlık)
– Arkadaşlarım, bana gizlice haber verdi. (tarz, durum)
– Zekâca en iyimiz Ali'ydi. (karşılaştırma, bakımından, açısından)
– Bence bu doğru değil. (görelik)
– Bu film, seyircilerce çok beğenildi. (tarafından, örtülü özne)
– Yıllarca onu bekledim. (boyunca, süresince, abartma)
– Kilolarca balık yakaladık. (abartma)
– Sınıfça bu karara vardık. (birliktelik, topluluk)
– Şu konuyu iyice öğren. (pekiştirme)
– İyice bir adama benziyor. (küçültme)

7. "-daş, -deş, -taş, -teş": arkadaş, özdeş, sesteş, meslektaş, adaş (addaş)...
8. -ak, -ek: benek, ortak,başak, topak, solak...
9. "-ç": anaç, ataç, kıraç, topaç
10. -gil: Aligil
11. -an, -en: eren, oğlan, kızan
12. -ga -ge: özge, başka
13. -şın: sarışın
14. -kek: erkek
15. -sıl, -sil: varsıl, yoksul
16. -t: eşit, yaşıt, boyut, karşıt
17. -ın, -in, -un, -ün: ilkin, ansızın, güzün
18. -man, -men: dikmen, evcimen, ataman, gökmen
19. -ncı, -nci, -ncu, -ncü: dördüncü, altıncı
20. -(ş)ar, -(ş)er: ikişer, otuzar
21. -z : ikiz, üçüz
22. -layın, -leyin: sabahleyin, akşamleyin
23. -gan, -gen: başkan, erken
24. -sal, -sel: kutsal, kumsal, sayısal bölgesel, dinsel, kamusal
25. -al, -el: söz -el, doğ-a-l, öznel nesnel
26. -tı, -ti: gürültü, şırıltı
27. -cık, -cik, -cuk, -cük: arpacık (hastalık), kapakçık (organ), maymuncuk (anahtar)

DİKKAT:

Küçültme anlamı veren "-ca, -cık, -ımsı, -mtırak, -cağız" eklerinin çekim eki olduğu da yapım eki olduğu da kabul görmektedir. Bunların anlamları soru yapılır. Yapım eki mi çekim eki mi olduğu sorulmaz.

28. -ey: birey, eşey, yüzey, dikey, düzey, güney...
29. -im: birim
30. -ıl -il: gürül gürül, şırıl şırıl
31. -dem: gündem, yöntem

✓ ÖĞREN

Sıfat yapan -ki yapım eki sayılırken ilgi zamiri olan -ki çekim eki sayılmaktadır.

Evdeki hesap (yapım eki). Seninkiler (çekim eki). Bugünkünü (yapım eki), okulumuzunki (çekim eki).

@tgdenemeleri

Test 9

SÖZCÜKTE YAPI

• Yapım Ekleri • İsimden İsim • Fiilden İsim • Fiilden Fiil • İsimden Fiil

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük diğerlerinden farklı bir yapım eki almıştır?**

A) Doğum gününü kutlamak için geleceklerin kalabalık olacağını öngörüp büyük bir pasta yaptırmış.

B) Misafirlikte uykusu gelen çocuklarını ufak bir kanepeye yatırdı.

C) Millî takımımız kupa elemeleri öncesi hazırlıklarını akşam antrenmanıyla sürdürdü.

D) Ünlü sanatçının anıları konferansa katılan herkesi güldürdü.

E) Evin içine giren tüm sivrisinekleri tek tek bulup hepsini öldürdü.

2. I. Ezgi, gerek çocuklarına karşı gerekse eşine karşı anaç ruhlu bir kadındı.

II. Çocukken kendime bir büyüteç bulup doğayı izlemeye bayılırdım.

III. Binamızda merkezi ısıtma olmasına rağmen her dairenin sayaç takma zorunluluğu vardı.

IV. Pil ve dinamo birer elektrik üreteci olarak bizlere az da olsa enerji sağlar.

V. Yaptığı kaldıraçla bahçedeki tuğlaları ikinci kata taşıdı.

Numaralanmış cümlelerde geçen "-ç, -aç, -eç" **eki hangisinde farklı işlevde kullanılmıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. İkinci Yeniciler alışılmamış bağdaştırmalar (I) kullanarak okuyucunun duygu, düşünce ve çağrışım (II) dünyasında (III) bir farkındalık (IV) uyandırmaya (V) çalışmışlardır.

Numaralanmış sözcüklerden hangileri yapım ve çekim ekini birlikte almış bir sözcük değildir?

A) Yalnız II B) II ve III C) III ve IV D) I ve V E) IV ve V

4. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde yapım eki kullanılmamıştır?**

A) Pencereyi açınca bıçak gibi keskin bir soğuk yüzüne çarptı.

B) Okul müdürü, turnuvada birinci olan takımımızı kutladı.

C) Şiddetli yağmur yağması bazı bölgelerimizde sel felaketine yol açtı.

D) Ormanın derinliklerinden gelen sesler içimizi ürpertiyordu.

E) Demir, ateşte kıpkırmızı olmadan istenen şekle girmez.

5. Bitir artık geçen ay aldığın işleri.

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde "-r, -ar, -er" **ekinin işlevi bu cümledeki altı çizili sözcüğün aldığı ekle özdeştir?**

A) Kendine bir gider listesi yapmazsan harcamalarını kontrol edemezsin.

B) Onca zorluğa ve sıkıntıya rağmen bu zor görevi başardı.

C) Her sabah kahvaltıdan önce bir saat yürüyüşe çıkardı.

D) Onun yardımıyla ihtiyaçlarımı giderdim.

E) Bazı kurumlarda döner sermayeden de pay alınıyor.

6. **Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin hangisinde diğerlerinden farklı bir ek kullanılmıştır?**

A) Namık Kemal, sürgün hayatını iyi bilen bir sanatçımızdır.

B) Son zamanlardaki dalgın hâli yüzünden birçok dersi kaçırmıştı.

C) Senin bilgin, bu salondaki tüm konuşmacılara büyük bir ilham verdi.

D) Zeynep kadar denize tutkun birini daha görmedim.

E) Firmamız seçkin insanlarla çalışan özel bir firmadır.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi işlevi bakımından diğerlerinden farklı bir ek almıştır?**

A) Okulda yapılan seçim, geçen sene de kazanan adayın zaferiyle sonuçlandı.

B) Aile meclisindeki tartışmalarda yorum yapmaktan kaçınan bir yapısı vardı.

C) Bazı soruların birden çok çözüm yöntemi olduğunu öğrendim.

D) Sporculardan daha fazla verim alabilmek için onlara özel bir program hazırlandı.

E) Sokakta yaşayan hayvanlara eziyet edildiğini gördükçe içim parçalanıyor.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükte birden çok yapım eki vardır?**

A) Çocukların lavaboya çöp atması sebebiyle giderimiz tıkanmıştı.

B) Eskinin gözde yemeklerinden oluşan bir yemek listesi hazırlamış.

C) Atlayamayacağı kadar büyük olan kayaların yanından dolanıyordu.

D) Senden uzakta olduğum zamanların sonu gelmez hüzünlerini yaşadım yine.

E) Yaşlı adam, ölüm sessizliğine bürünmüş tepelere doğru bağırdı.

9. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden fazla yapım eki almıştır?**

A) Sanat, hayatı yüceltme ve daha anlamlı kılma çabasıdır.

B) Tiyatro eleştirmeni, izlediği oyunun en çarpıcı yönlerini yakalayıp belgeler.

C) Eserin Türkçeye çevrilmesi için aylarca durup dinlenmeden çalıştı.

D) Eğitim, eski kuşakların deneyimlerinin yeni kuşaklara aktarılmasıdır.

E) Ödülü kazandığını duyunca sevincinden içi içine sığmadı.

10. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi yapım eki almamıştır?**

A) Fren sesini duyan herkes dışarıya koşup ne olduğunu anlamaya çalıştı.

B) Uzun yoldan gelen arabasını yıkamış, kuruması için kapının önüne bırakmıştı.

C) Sınava girecek öğrenciler, sınavdan en az on beş dakika önce salonda hazır bulunmalıdır.

D) Ülkenin belki de en yaşanılası şehirlerinden birinde hayatını sürdürüyordu.

E) Magazin programlarında bildik cümleler ve videolar vardı yine.

11. İlk görüşte (I) başlar, kalplerde telaş

Çok erken kıyılır gönül nikâhı (II)

Sevgiyi (III) yudumlar (IV), göz yavaş yavaş

Bakarken kıyılır (V) gönül nikâhı

Numaralanmış sözcüklerden hangisinde yapım eki yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. (I) Her toplumda inançlar, gelenekler, görenekler ve din gibi unsurlar farklı kültürlerin oluşmasını etkiler. (II) Her milletin kendine özgü bir kültürü ve toplumsal yapısı vardır. (III) Başka birçok unsur gibi edebiyat da toplumsal yapıyı oluşturan kültür elemanlarından biridir. (IV) Sosyal yapının gelişmesine katkıda bulunur. (V) Toplumsal ve kültürel değerler, gelecek kuşaklara edebiyat aracılığı ile aktarılır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede fiilden isim yapma eki almış sözcükler vardır.

B) II. cümledeki "yapısı" sözcüğü, yapım ve çekim eki almıştır.

C) III. cümlede birden çok yapım ekini birlikte almış sözcükler vardır.

D) IV. cümlede fiilden fiil yapma eki almış sözcükler vardır.

E) V. cümlede yapım ve çekim ekini birlikte almış sözcük yoktur.

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

Fiilden isim yapım eklerinin yaygın olanları şunlardır:

1. -ıcı, -ici: kırıcı, delici, bozucu, öğrenci (öğren-ici), dilenci (dil-e-n-ici), bakıcı, sürücü..
2. -gın -kın: üzgün, kırgın, keskin, küskün, ölgün, tutkun, baskın...
3. -ı -i -u -ü: ölü, gezi, sürü, batı, doğu...
4. -a -e: doğa, çevre, dize (mısra)...
5. -ım -im -um -üm: ölüm, bas-ım, ek -le -m, bit-ir -im, yük-le-m, iş-le-m, yut -um(yudum) at -ım -la -mak (adımlamak)...
6. -ntı, -nti: sız -ıntı, yık -ıntı, kır -ntı...
7. -gı -kı: bas -kı, biç -ki, as -kı, iç -ki, yaz -gı, ez -gi, vur -gu, çizgi, sev -gi, ver -gi...
8. -ık -ik: bas -ık, at -ık...
9. -k -ak -ek: kon-ak, uç -ak, büyü-k, yat -ak, el -e -k, oyun -a -k, dil -e -k, bat -ak, iste-k, ışı-k...
10. -t -ıt -it: yak-ıt, taşı -t, yap -ıt, kon -ut, um-ut, dik -it, dön-üt an-ıt...
11. -gan -kan: çek-in-gen, konuş-kan, çalış-kan, üret-ken...
12. -ın -in -un -ün: yay-ın -cı, yığ-ın-lar-dan, ak-ın-cı
13. -ç -nç: sev-inç, kazan-ç, inan-ç, bas-ınç, kork-unç...

✓ ÖĞREN

Fiilden fiil yapım eklerinin yaygın olanları şunlardır:

1. -ıl -il -ul -ül: sev-il-(i)yor, an-ıl-acak...
2. -n-ın-in-un-ün: sev-in-di-m al-ın-mış-sınız, bekle-n-di, kaşı-n-ma-sın...
3. -r -ar -er -ır -ir -ur -ür: uç -ur -muş -uz, iç-ir-e-lim...
4. -t -ıt -tı: bekle-t-me, ak-ıt-ın...
5. -dır -tır: bil-dir-in, kan-dır-sa-m, öl-dür-düm...
6. -ş -ış -iş -uş -üş: bak-ış - mış -tı -k, gör-üş-e-lim, söyle-ş-ir-iz...
7. -ala -ele: kov-ala-yın, it-ele-miş-ler, ov-ala-dı-m, silk-ele...

Not: 7. ek hariç fiilden fiil yapan ekler aynı zamanda birer çatı ekidir.

✓ NOT

Fiilimsi ekleri de fiilden isim yapım ekleri arasında kabul edilmektedir: ağlamak, ağlayan, görünce...

✓ ÖĞREN

İsimden fiil türeten yapım eklerinin başlıcaları şunlardır:

1. -la -le: pat-la-dı, ileri(i)-le, baş-la-(y)acak, öz-le-di...
2. -laş-leş: güzel-leş-miş, iyi-leş-ecek...
3. -lan-len: telaş-lan-(ı)yor...
4. -a-e: kan-a-mış-tı, oyun-a-yor(oynuyor), tür-e -miş-tir, ad-a-dı-m, boş-a-mış, yaş-a-yor (yaşıyor), beniz-e-miş (benzemiş)...
5. -l -al -el: yüksek-l-di, eğri-l-miş, az-al-dı, kör-el-(i)yor, çoğaldı (çok al-dı)...
6. -r -ar-er: kara-r-mış-sınız, deli-r-di-k, sar(ı)-ar -ma -sın, ön -er -miş, baş -ar -malı -(y)ız, ağaracak (ak-ar-acak)
7. -ık -ik: bir -ik -ti, acıktı (ac -ık -tı), göz-ük-müş...
8. -sa -se -msa -mse: su -sa-dı, ben -imse -r -iz, öz-ümse-miş...
9. -da -de: gür-ül-de-yor (gürüldüyor), fok-ur-da-dı...
10. -gır -kır: fış -kır -dı, tü-kür-müş, hay-kır-a-lım..

✓ UYARI

Olumsuzluk eki "-ma" "-me" fiilden fiil yapım eki olarak kabul görmektedir. Ama çekim eki sayanlar da vardır. Bu ekin fiilimsi ekiyle farkını iyi bilmek yeterlidir.

@tgdenemeleri

SÖZCÜKTE YAPI

• Yapım Ekleri • İsimden İsim • Fiilden İsim • Fiilden Fiil • İsimden Fiil

Test 10

1. **Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinde yapım eki vardır?**

A) Doğum günü pastasındaki mumları üflerken dilek tutmayı unutmuştu.

B) Böyle kötü bir günün ardından güzel bir şeyler duymaya ihtiyacım var.

C) Kendisine verilen her görevi yerine getirmeyi amaç edinmişti.

D) Yangın merdiveninin olduğu taraftan gelen tıkırtılarla irkildim.

E) Yol kenarına bırakılan çöpler, insan hayatını olumsuz etkiliyor.

2. Türkçede önce yapım eki, sonra çekim eki gelir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya aykırı bir sözcük vardır?

A) Bu kış kayak yapmak için Erciyes Dağı'na gidebilirim.

B) Spor gazeteleri yaz sezonunda duyumların doğruluğuna bakmaksızın haber yapıveriyorlar.

C) Dünkü maç, gelecek haftaki maçımızın nasıl geçeceğinin de göstergesidir.

D) Tarladaki anızları temizlemek için çalışanlara yardım ediyordu.

E) Bütün maratonu önde götüren yarışçı koşunun sonunu getiremedi.

3. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisinin aldığı yapım ekinin işlevi diğerlerinden farklıdır?**

A) Maç yaparken yüzüne top geldiği için yüzü birden morardı.

B) Şirketin kurucusu müşteriyi yeterince önemsemeyen birkaç personeli işten çıkardı.

C) Hava iyice kararDı, dilerseniz bir dinlenme tesisinde mola verelim.

D) Bir hafta önce yeşil olan bu tarlalar birkaç gün içinde sarardı.

E) Tüm birikimini telefon dolandırıcılarına kaptıran kadının üzüntüden saçları ağardı.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-lık, -lik, -luk, -lük" **eki almış sözcük yer bildirmektedir?**

A) Bu sene yazlık kıyafetlerimin hepsini ihtiyaç sahiplerine ulaştıracağım.

B) Yeğenime düzgün bir amcalık yapabilmek için uğraşıyorum.

C) Normalde çok acıkan ben, ramazan ayında oruç tutarken açlık hissetmiyordum.

D) Ülkemizin en önemli dergilerinden birinden editörlük teklifi aldım.

E) Önümüzdeki yıl buradaki dutluk imara açılacak ve buraya apartmanlar dikilecek.

5. "-ecek, -acak" **eki aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Bu sene içinde yapacak o kadar çok işim var ki ne ara dinlenirim bilmiyorum.

B) Bahçenin bir kısmına salatalık diğer kısmına ise kabak ekeceğim.

C) İnşaatına geçen ay başlanan hastane önümüzdeki yılın başına bitirilecek.

D) Sezai Karakoç'un şiirleri tek bir kitapta toplanacakmış.

E) Antalya'ya tatile gidince bol bol fotoğraf çekeceğim.

6. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerdeki yapım eklerinden hangisi diğerlerinden farklı kökte bir sözcüğe getirilmiştir?**

A) Sana bu konuda bilgi veremem çünkü arkadaşıma sözüm var.

B) Şair, hatıraların satıldığı yer olarak tanımlıyor bitpazarını.

C) Memlekete giden her akrabasından yöresel yemekler istiyor.

D) Yaptığı, hataların farkına varıyor ama arkadaşlarından özür dilemiyordu.

E) Yolcular, inmek için vapurun iskeleye iyice yanaşmasını bekliyorlardı.

@tgdenemeleri

7. Gün olur alır başımı giderim
I

Denizden yeni çıkmış ağların kokusunda
II III

Şu ada senin, bu ada benim
IV

Yelkovan kuşlarının peşi sıra
V

Numaralanmış sözcüklerden hangisi hem yapım hem çekim eki almıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili sözcükte yapım eki yoktur?**

A) Üniversite sınavına hazırlanırken internetten canlı konu anlatımları izleyecekmiş.

B) Eşine yardım etmek için gömlek ve pantolonlarını kendisi ütülemiş.

C) En sevdiği çizgi film, yeni bölümleriyle önümüzdeki ay tekrar başlayacak.

D) Okuduğumuz kitapları başkaları da okuyabilsin diye köylere yollamalıyız.

E) Bu, öğrencilerin tek okumayla anlayamayacakları karmaşık bir cümleydi.

9. I. Aldığın parayı azımsarsan onu da bulamazsın.

II. Kameralara bir süre gülümsedi ve açıklama yapmadan oradan ayrıldı.

III. Beni her fırsatta küçümsüyor fakat işi düşünce yine benden yardım istiyordu.

IV. Anlattıklarımı iyice özümsemiş, bunu sorduğu soruların niteliğinden anlayabiliyorum.

V. Çalıştığınız kurumu benimsemeli ve o kurumu ileriye götürecek çalışmalarda bulunmalısınız.

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi isimden fiil yapma eki almamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük yapım eki almıştır?**

A) Kaza yapan aracın şoförünün bacağı iki ayrı yerden kanıyor.

B) Günümüz akıllı telefonları, günde ne kadar adım attığımızı sayıyor.

C) Öğretmenimiz, tahtaya Atatürk'ün ilkelerini maddeler hâlinde yazıyor.

D) Cumhurbaşkanı, televizyonda gurbetçilerle ilgili açıklama yapıyor.

E) Babamların köyünde her taraf yeni açmış gül kokuyor.

11. I. Kitaplardan öğrendiklerini kendi hayatına uygulamayı başardı.

II. Ünlü ressamın son sergisinde, ilk tablolarından seçmeler vardı.

III. Klasik müzik konserlerindeki resmî hava beni geriyor.

IV. Tiyatrolarımızda yabancı oyunlar yerine yerli oyunlara yer verilmeli.

V. Dedemin ben küçükken okuduğu masallar beni çok etkiledi.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilden fiil yapma eki kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde küçültme eki kullanılmamıştır?**

A) İki sandalye arasına uzunca bir sopa koyup sopanın üstünden atlıyorlardı.

B) Minicik elleriyle kocaman bardaktan su içmeye çalışıyordu.

C) Kasabaya genişçe bir geçidi aştıktan sonra ulaşılabiliyordu.

D) Topladığı harçlıkları keseciğine koyup bakkala yöneldi.

E) Dedesinin memleketten getirdiği kızılcıkları kaynatıp marmelat yaptı.

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

"-r-ar-er -ır-ir-ur-ür" ekinin işlevlerini belirleyiniz:

1. Satıcı, dünkü zararını bugün çıkardı.(FFYE)
2. Ders sırasında izin isteyip dışarı çıkardı. (Kip eki)
3. Çıkar kapısı ile dostluk kapısı aynı kilitle açılmaz. (FİYE)
4. Bir çıkar yol bulup sorunu çözersiniz. (FİYE/Kip eki)
5. Yüzer kilo biber alıp salça yaptık. (İİYE)
6. Çocuk, hedefine ulaşmayı başardı. (İFYE)
7. Sizin önerinizi anlaşılır bir dille ona anlatırız. (İFYE/Kip eki)

✓ ÖĞREN

Aşağıdaki cümlelerde -a -e ekinin anlam ve işlevlerini belirleyiniz.

1. Ben bu şiiri genç yaşta ölen dayıma yazdım. (hâl - özgülük)
2. Berkay, ekmek almaya gidelim. (hâl - amaç)
3. Yarın seninle okula gidelim. (hâl - yönelme)
4. Akşama burada olun. (hâl - zaman anlamı)
5. Akşama az bir süre kaldı. (hâl - yönelme)
6. Onunla boşuna konuşuyorsun. (durum anlamlı zarf)
7. Aysel, git başımdan ben sana göre değilim. (hâl - edat grubu oluşturmuş)
8. Seni ayın sonuna kadar beklerim. (hâl - edat grubu oluşturmuş)
9. Gel diye bağırdı. (zarf-fiil yapım eki)
10. Dokuza beş kala koşa koşa bahçeye girdi.
    hâl eki Y.eki Y. eki hâl (yönelme)
11. Bir dize bile yazamadan şair sıfatını kazanmıştı. (fiilden isim yapım eki)
12. Çevre sorunlarına karşı ilgili olalım. (yapım eki / hâl eki)
13. Yapım eki alan sözcük, yapıca türemiştir. (isimden fiil yapım eki)
14. El ele, göz göze olmak değildir aşk. (hâl eki ikileme oluşturmuş)

✓ NOT

-dan -den -tan -ten ekinin anlam ve işlevlerini aşağıdaki cümlelerde belirleyiniz.

1. Çocuk susuzluktan neredeyse bayılacaktı. (hâl - sebep)
2. Sağlıklı bir yaşam için susuzluktan uzak durmalısın. (hâl - ayrılma)
3. Öğrencilerden bazıları, sorulardan birkaçını yanlış anlamış. (hâl - tamlayan)
4. Ben sıradan romanlar okumayı sevmem. (yapım eki)
5. Sabahtan gördüm seni, çok beyaz geldin bana. (hâl - zaman)
6. Adana bu mevsimde her yerden sıcaktır.
   (hâl - karşılaştırma)
7. Adam, şiiri çok içten okudu.
   (durum anlamlı zarf)
8. Yarından itibaren herkes okul kıyafetiyle gelecek. (hâl eki - edat grubu oluşturmuş.)

✓ NOT

Tamlayan eki (neyin-kimin sorusunun cevabı olan ek) bazen bir zamiri edata bağlar:

- Senin için çalıştım. (kimin için)
- Benim gibi seveni bulamazsın. (kimin gibi)
- Bizimle oynuyorsun. (kimin ile)
- Onun kadar çalışmadım. (kimin kadar)
- Sizinle uğraşamam. (kimin ile)

@tgdenemeleri

Test 11

SÖZCÜKTE YAPI
• Basit • Türemiş • Birleşik

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "almak" **eylemi birleşik eylem oluşturmamıştır?**

A) Bir süredir yanına gidemediği amcasına uğrayarak onun da gönlünü aldı.

B) Çözemediği sorular için birkaç öğretmenden yardım almış.

C) Sena, mezunlar balosunda giydiği elbiseyle göz alıyordu.

D) O bölgeyi iyi tanıdığı için tüm operasyonlarda görev alıyordu.

E) Bir miktar para biriktirip üstüne de kredi çekip güzel bir ev aldılar.

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde basit, türemiş ve birleşik yapılı fiil kullanılmıştır?

A) Karlar eriyivermiş, buz kırılmış
Kuşlar gibi azat olmuş sular

B) Şimdi bir rüzgâr geçti buradan
Koştum ama yetişemedim aradan

C) Ufkunda açarken alevden güller
Her akşam tüllenir dertli gönüller

D) Bak, seyret ağaran rengini ufkun
Mahur gözlerinde süzülsün uykun

E) Rüyalara dalışımı kötüye yoracaklar
Ağladığım şehirleri gurbet sanacaklar

3. Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili sözcükler yapılarına göre ikişerli eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

A) İş görüşmesi sırasında bayılınca hepimiz donakaldık.

B) Gel, seninle seyredelim şu tüllenen ufukları.

C) Onun ne kadar kötü bir insan olduğunu kimse bilemez.

D) Sana güvendiğim için telefon numaramı verebilirim.

E) Avukat, mahkeme kararını müvekkiline ulaştırıverdi.

4. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi gövdeden türemiş değildir?

A) Hazırladığım yazıların çıktısını evde almak için küçük bir yazıcı alacağım.

B) Herkes yaşam savaşı içerisinde kendine bir yer edinmeye çalışıyordu.

C) Evimizdeki muhabbet kuşuna yeni bir yemlik almanın vakti geldi.

D) Kapıdan içeri iri yapılı, sakallı ve tok sesli bir adam girdi.

E) Beni gözcülük yapmam için giriş kapısının üst kısmına koydular.

5. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinin köküyle gövdesi türdeştir?

A) Öğretmeni onun unutkan bir yapısı olduğunu ailesine anlatmaya çalışıyordu.

B) Kısa bir süre etrafa bakındı, kimseyi göremeyince oradan ayrıldı.

C) Vestiyerin içindeki askı epey yıpranmış olduğu için onu değiştirdik.

D) Bu sefer kiralayacakları evin çatı katı olması konusunda ısrarcıydı.

E) Tüm dünyanın beklediği olimpiyat şöleni bu akşam başlıyor.

6. O zaman başından aşkındı derdi
I
Mermeri oyardı, taşı delerdi
II III
Kaç yanık yolcuya soğuk su verdi
IV
Değdi kaç dudağa çoban çeşmesi
V

Numaralanmış sözcüklerden hangisinin yapısı diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Kendisine bir dilim ekmek alıp kalanları çocuklara paylaştırdı.

B) Sivas'tan özel olarak getirilen köpeğini her akşam özenle besliyordu.

C) Kasap, yeni gelen ürünleri parçalamak için bıçağını keskinleştirdi.

D) Onu her yerde aramamıza rağmen hiçbir yerde bulamadık.

E) Yararına bile olacak olsa tüm tavsiyelere direniyordu.

8. **Aşağıdaki ikili dizelerden hangisinde altı çizili sözcükler yapıca özdeştir?**

A) Senden boşalan bağrıma gözyaşları dolmuş
Gördüm ki yazın bastığımız otları solmuş

B) Doğmasın ruhunda ani bir heves
Esme gülşenden ki canan uykuda

C) Dünyaya veda ettik, atıldık doludizgin
En son koşumuzdur bu! Asırlarca bilinsin

D) Ben kaldım, uzaklarda dünün sesleri dindi
Gönlümle hayalet gibi ben kaldım o yerde

E) İşte gidiyorum çeşmi siyahım
Aramızda dağlar sıralansa da

9. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcükler yapı bakımından ikişerli eşleştirilirse hangisi dışta kalır?**

A) Kayak merkezinin bulunduğu yer biraz daha yukarıdaydı.

B) Hava kararmadan önce dağ evlerine ulaşmamız lazımdı.

C) Şehir deniz kenarındaydı ama halk denizden mahrum bırakılmıştı.

D) Gökyüzünün kapalı olduğu günlerde çalışma şevkim kalmaz.

E) Kır çiçeklerinin kokusu içimizi ferahlatmaya yetmişti.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türemiş yapılı sözcük kullanılmamıştır?**

A) Kaç günden beri bahçemizin çiçekleri düzgün sulanmıyor.

B) Ablam, hayatının en zor zamanlarını yurt dışında geçirmiş.

C) Belgrat Ormanları, İstanbul'un en güzel köşelerinden biridir.

D) Sönmek üzere olan bir mumun cılız ışığında ders çalışıyordu.

E) Yaz tatili dolayısıyla uçak biletlerinin fiyatları aşağı çekildi.

11. Oy birliğiyle koyunlar
Keçiyi seçer
Kendilerine başkan
Oysa sürünün başına
Kurdun akrabası
Köpeği koyar çoban

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yalnızca çekim eki almış sözcükler vardır.

B) Yapı bakımından türemiş sözcükler yer almıştır.

C) İyelik eki almış birden çok sözcük kullanılmıştır.

D) Tamlayan (ilgi hâli) eki almış birden çok sözcük kullanılmıştır.

E) İsmin bulunma durum ekini almış sözcük kullanılmıştır.

12. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisinde "-ak, -ek" eki diğerlerinden farklı kökte bir sözcüğe getirilmiştir?**

A) Her sene olduğu gibi bu sene de Uludağ'da kayak yapacağım.

B) Sınıfça yorumlanan konularda daha atak olmak gerekir.

C) Otobüs son durağa varınca kaptan anons yaptı.

D) Onun vücudunun bazı bölgeleri benek benek olmuş.

E) Kendime İstanbul'da büyük bir konak almayı planlıyorum.

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

Birleşik yapılı fiiller üç grupta incelenir.

I. Kurallı (tasvirî/özel) Birleşik Fiil:

a) Yeterlilik: Gidebilirim = gidemem

b) Tezlik: Geliverdi.

c) Süreklilik:

- bilinegelmiştir
- gidedurun
- uyuyakalmışım

d) Yaklaşıklık: Düşeyazmış

II. İsim + Yardımcı fiil (et, ol, buyur, kıl, eyle):

✔ hak etmişsin ✔ arz ederim
✔ gasbettiler ✔ halletti
✔ etkin kıldı ✔ müsaade buyurun
✔ reddedecekler ✔ teslim oldu
✔ sağ olasın

III. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil:

a) Deyim biçimindekiler:

✔ Notlarıma göz atıyorum.
✔ Bunlar da geçer gam çekme.
✔ Annem duyarsa küplere biner.
✔ Elbiseniz göz alıyor.

b) Tam kaynaştığı için bitişik yazılanlar:

Vazgeçmek, öngörmek, başvurmak, varsaymak, elvermek (elverişli olmak), aşermek, başkaldırmak.

✓ DİKKAT

Yapım eki almış sözcüğe "gövde" denir ya da türemiş yapılı sözcük denir. Gövdeden türemiş sözcük ise en az iki yapım eki almış sözcüktür: Sev-gi-li, bak-ım-sız, av-cı-lık, ye-m-ci-lik, ön-er-il-miş...

✓ NOT

Gittirmek (götürmek), geldirmek (getirmek) ve kalkdırmak (kaldırmak) sözcükleri oldurganlık ekiyle türetilirken kökte bozulma olmuştur.

✓ ÖĞREN

Bir sözcük yapım eki almamış ise "kök" durumundadır, basit yapılıdır ve kaç tane çekim eki alırsa alsın o sözcüğün yapısı basittir. Aşağıdaki sözcükler basit yapılıdır:

✔ soruyorduk
✔ elbisemizin
✔ sıkıyormuşsunuz
✔ sevdaların
✔ evdeydim
✔ kamburumun
✔ otursunlar
✔ evlerinin
✔ masasından
✔ kaçacaklarmış
✔ boyamıştık

✓ ÖĞREN

Türkçede bir sözcük önce yapım eki, sonra çekim eki alır. Ancak bu kuralın bazı istisnaları vardır:

evdeki = ev – de – ki
İK ÇE YE

gelirken = gel – ir – ken
FK ÇE YE

annemsiz = anne – m – siz
İK ÇE YE

✓ DİKKAT

Türemiş yani gövde hâlindeki sözcükler hem yapım hem çekim ekini birlikte alabilir.

Aşağıdaki sözcükler türemiş yapılıdır:

1. Korkuya gerek yok.
2. Yıllardır burada yaşıyormuş.
3. Akılsızlık, zeki olanlarda da mevcut olabilir.
4. Önem derecesine göre sıralayınız.
5. Yapı bilgisi zor ve nankör bir konudur.
6. Biçim bilgisinin temelini sözcüklerin kökünü doğru bulmak oluşturur.
7. Başardım diyenlerle yorulmasına rağmen yorgunluğu önemsemeyenler aynı kişilerdir.

@tgdenemeleri

SÖZCÜKTE YAPI

• Basit Yapılı Sözcük • Türemiş Yapılı Sözcük • Birleşik Yapılı Sözcük

Test 12

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük türemiş yapılı değildir?**

A) Ufak bir rüzgâr estiğinde annemin diktiği fesleğenler tüm evde mis gibi kokuyor.

B) Açık pencerenin önünde denize karşı saatlerce dertleştik.

C) Kaza, köşeyi kontrolsüz dönen kırmızı arabadan kaynaklandı.

D) Trafik ekipleri emniyet kemeri ve ilk yardım çantalarını denetliyordu.

E) Sınıftaki bir grup, her hafta bir kitap okuyup o kitabı tartışmak için sözleşti.

2. I. Şehri ikiye bölen nehrin üzerinde çeşitli dönemlerde yapılmış köprüler vardı.

II. Daha yirmisindeyken edebiyatın tadını duymuş, önemini anlamıştı.

III. Dünyada hiçbir yazılı yasanın kalıbına dökülmeyecek kurallar vardır.

IV. Sanat, birey ve toplumdaki umutsuzluğun çözümüdür.

V. Sıtma mikrobunun sivrisinekler aracılığı ile insana bulaştığı söylenir.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde altı çizili sözcükler gövdeden türemiştir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve V E) IV ve V

3. **Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcükler yapısı bakımından ikişerli eşleştirilirse hangisi dışta kalır?**

A) Günümüzde göreneklerimizi yaşatma çabasında olan insanları görmek mutluluk verici.

B) Transfer etmek istediğimiz futbolcuların hiçbirine henüz teklif götürmedik.

C) Rüzgârlar yüzümüzü okşadıkça içimizde sonsuz sevgiler kabarır.

D) İçinde kimsenin oturmadığı ahşap binalar tehlikeye davetiye çıkarıyor.

E) Satıcıların anlattıklarına göre gölün çevresini üç saatte dolaşabilmişler.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde basit, türemiş ve birleşik yapılı sözcük örneği vardır?**

A) Babasının ona doğum günü için aldığı kolyeyi beğenmemişti.

B) Arkadaşımın Mersin'den getirdiği cezeryelere bayılıyordum.

C) Bu tarz durumlarda daha sakin ve soğukkanlı davranılmalıymış.

D) Klasik müzik eşliğinde işlerimi bitirmeye çalışıyordum.

E) İnsanların dış görünüşlerinden çok düşünceleri değerlidir.

5. I. Büyük sınavın ardından hemen bir eğlence düzenlenmiş.

II. Bu değerli vazoyu yere düşürünce çok telaşlandı.

III. Sınıf arkadaşlarımın bu şekilde davranmalarına çok bozuldum.

IV. Yapılan hatanın bir an evvel düzeltilmesi hepimizi sevindirmişti.

V. Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra ilçeye ulaşabildik.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükler yapıca özdeş değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Gündüzden, gürültüden kâinattan ırak
(I)
Akşamı seyredeyim bakışlarında bırak
(II)
Ayırma gözlerini gözlerimden bu akşam
(III)
Böyle saatlerce bak, böyle asırlarca bak
(IV)

Numaralanmış sözcüklerin yapıları sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Türemiş - basit - birleşik - türemiş

B) Basit - birleşik - türemiş - basit

C) Türemiş - birleşik - basit - basit

D) Türemiş - birleşik - basit - birleşik

E) Basit - türemiş - birleşik - türemiş

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikilemeyi oluşturan sözcüklerin yapısı birbirinden farklıdır?**

A) Gemiler geçiyor uzaktan, allı pullu gemiler.

B) İnternetten gördüğü yalan yanlış bilgilerle bizlerle tartışmaya çalışıyor.

C) Karşısında onu dinleyenlere yavaş yavaş bir şeyler anlatıyordu.

D) Bu kadar yılda doğru dürüst bir birikim sahibi olamamıştı.

E) İleri geri konuşarak insanların canını sıkıyor, sonra da bir şey olmamış gibi hayatına devam ediyordu.

8. Artık ilgilenmiyorum seninle
(I)
Demiştin barut kokan kelimelerle
(II)
Demiştin (III) de hayat ölü (IV) bir bıldırcın gibi
Tutuşup (V) yanmıştı yanan bir tahta içinde

Numaralanmış sözcüklerden hangisinin yapısı diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "olmak" **sözcüğü yardımcı eylem olarak kullanılmamıştır?**

A) Edebiyat dünyasına bir parıltıyla girip hemen unutulan insanlara tanık olduk.

B) Çıkardığı kitabın daha ilk haftadan yeni baskı yapmasına çok mutlu oldum.

C) İşlerini hallettikten sonra hiç oyalanmadan evde olacaksın.

D) Bilmediğimiz bu camia içinde kime nasıl davranacağımız konusunda çok yardımcı oldu.

E) Ne zaman ona ihtiyacımız olsa ortalıktan kaybolurdu.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük türemiş yapılıdır?**

A) Belki de bütün ömrünü sahaflarda kitapların ilk basımlarını aramakla geçirdi.

B) Muhtaç birileri olduğu haberi geldiğinde herkesten önce Osman giderdi.

C) Levent, bazı geceler herkes uyuduktan sonra terasa çıkıp kafasını dinlerdi.

D) Annesinin işi olduğu zamanlarda kardeşine Elif bakardı.

E) Salata yapılacağı zaman yeşilliklerin hepsini Sema seçmişti.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik sözcük diğerlerinden farklı bir yolla oluşturulmuştur?**

A) Onun bilinçaltında nelerin gizli olduğunu anlamamışlar.

B) Hırsızları suçüstü yakalayıp polislere teslim etmiştik.

C) Yeğenlerinin gelişimlerine de katkıda bulunmak için onlara yapboz almıştı.

D) Üzerine vişneçürüğü bir gömlek giymişti.

E) Bu sene tatilde öğretmenevinde kalacaklarını söyledi.

12. (I) İlkin dağların etekleri gümüş bir zırha benzeyen bir çizgiyle ovadan ayrıldı. (II) Sonra düştüğü yerde birden külçelenen bir aydınlık, bendi yıkılmış bir su gibi bütün ovayı kapladı; toprağın, ekinin rengini sildi. (III) Gözümüzün önünde sadece ışıktan bir göl meydana gelmişti. (IV) Bütün ova billur döşenmiş bir yatak gibi parlıyordu. (V) Güneş batacağı yere iyice yaklaşınca ovanın şurasından burasından kalkan tozlar bu gölün üstünde altın yelkenler gibi sallanmaya başladı.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede birden fazla türemiş sözcük vardır.

B) II. cümlede basit ve birleşik yapılı sözcük kullanılmıştır.

C) III. cümlede birden fazla çekim ekini birlikte almış basit yapılı sözcükler vardır.

D) IV. cümlede gövdeden türemiş sözcük kullanılmıştır.

E) V. cümlede hem yapım hem çekim eki almış sözcükler vardır.

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Ünsüzle biten bir fiil ile -yor eki arasına giren -ı -i -u -ü yardımcı ünlüsünü, yapım eki sanmayınız. Aşağıdaki sözcükler basit yapılı fiillerdir:

- geziyor
- kokuyor
- açıyor
- soruyor
- korkuyor
- anıyoruz

Not: -yor eki isimlere gelmez, buradan da bu sözcüklerin gez-(i)-yor, kok-(u)yor, aç-(ı)yor, sor-(u)yor, kork-(u)yor şeklinde basit yapılı olduğu anlaşılır.

Aşağıdaki sözcükler fiillerden türemiş isimlerdir:

- korkuyu
- soruya
- geziden
- açısı
- kokunun
- anıdan

✓ DİKKAT

Bazı birleşik sözcüklerin birleşik yapılı olduğunu saptamak bir hayli güçtür. Aşağıdaki sözükler birleşik yapılıdır:

- ✔ hiçbir (hiç-bir)
- ✔ böyle (bu-öyle)
- ✔ şöyle (şu-öyle)
- ✔ öyle (o-öyle)
- ✔ biraz (bir-az)
- ✔ birkaç (bir - kaç)
- ✔ birbiri (biri-biri)
- ✔ pazartesi (pazar-ertesi)
- ✔ birdenbire (birden - bire)
- ✔ gelememiş (gelebilmiş)
- ✔ yazamıyor (yazabiliyor)
- ✔ gidemezsin (gidebilirsin)
- ✔ nasıl (ne- asıl)
- ✔ niçin (ne-için)

✓ DİKKAT

"et-" ve "ol-" fiilleri tek başlarına bir fiilin yerini tutuyor ve yüklemi oluşturabiliyorsa yardımcı fiil değildir ve birleşik fiil oluşturmaz.

1. İnsan ne ederse kendine eder. (asıl fiil)
2. İnsan, önce ikaz eder. (yardımcı fiil)
3. Bu araba 20 bin lira eder. (asıl fiil)
4. Onun davranışı bizi mutlu etti. (yardımcı fiil)
5. İşinizi çabuk halledin. (yardımcı fiil)
6. Yarın herkes stadyumda olsun. (asıl fiil)
7. Sana hakkım helal olsun. (yardımcı fiil)
8. Birkaç kişi bana yardımcı oldu. (yardımcı fiil)
9. Şeftaliler henüz olmamış. (asıl fiil)
10. Mavi gömlek bana tam oldu. (asıl fiil)
11. Aşık Veysel, yedi yaşındayken kör oldu. (yardımcı fiil)
12. Ocaktaki yemek galiba oldu. (asıl fiil)

✓ İNCELE

Aşağıdaki sözcüklerin kökünün türünü ve eklerinin işlevini bulunuz:

1. eklemiştin
2. ektirelim
3. büyütelim
4. büyülendik
5. kuraklaştı
6. çevresinden
7. kanamıştı
8. kandırılmışlar
9. kanıtlayacaksınız
10. önemlisiniz
11. önerisiz
12. başarılar
13. kırgınlık
14. tutsaklıktan
15. yaşıyorum
16. kazıntısız
17. bilgisizlik
18. yorumcular
19. görevliler
20. işlevsiz
21. yüklemleşen
22. daralmak
23. azalttık
24. azdırdı
25. dalgacı
26. yelkenli
27. kaplamıştın
28. yoklayın
29. sayısız
30. onaylatılarak
31. toplum
32. toplantı
33. eleştirimizin

@tgdenemeleri

3. ÜNİTE

SÖZCÜKLERİN TÜRLERİ VE GÖREVLERİ

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- İSİM VE FİİL SOYLU SÖZCÜKLERİ
- TAMLAMALARI
- CÜMLE İÇİNDEKİ SÖZCÜKLERİN GÖREVLERİNİ
- FİİLLERİ, EK-FİİLİ, FİİLLERDE ANLAM KAYMASINI VE FİİLİMSİLERİ

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sınavlarında sözcük türleriyle ilgili hemen her yıl 1-2 soru çıkmaktadır. Bu sorularda başarılı olmak için isim, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, ünlem, fiil, ek-fiil ve fiilimsilerin iyi öğrenilmesi gerekir. Ayrıca bu konularla ilgili olan tamlamaların da iyi öğrenilmesinde yarar vardır. Tamlamalar, ÖSYM sınavlarında üzerinde sıkça durulan konulardan biridir.

@tgdenemeleri

SORDUK/SORDULAR

BİLGİ SARMAL — TYT – Dil Bilgisi

Biliyor musun az az yaşıyorsun içimde
I
Oysaki seninle güzel olmak var
II III

Yukarıda numaralanmış sözcüklerin türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Edat	Edat	Zarf
B)	Bağlaç	Ünlem	Zamir
C)	Zarf	Bağlaç	Ad
D)	Zamir	Zarf	Bağlaç
E)	Ünlem	Edat	Ad

ÖSYM — TYT – 2022

Ahmet Hamdi Tanpınar, ilk baskısı 1946'da yayımlanan *Beş Şehir* denemesinin asıl konusunun hayatımızda
I
kaybolan şeylerin ardından duyulan üzüntü ile yeniye karşı beslenen özlem olduğunu söyler.
II
Sadece milletlerin değil bireyin asıl manasını maziyle tanımlayabileceğini düşünen yazara göre mazi, daima
III
vardır. Kendimiz olabilmek için maziyle hesaplaşmaya mecburuz. İşte *Beş Şehir* böyle bir mecburiyetin sesidir.
IV

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin türü aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Sıfat - zarf - edat - zarf
B) Sıfat - edat - zarf - sıfat
C) İsim - edat - sıfat - zamir
D) İsim - zarf - zarf - edat
E) Zamir - sıfat - zarf - bağlaç

BİLGİ SARMAL — TYT – Dil Bilgisi

Benim yüzümde her şey var
Üç dilim ekmek bunlardan biri
Annem bir taşa oturmuş bunlardan en iyisi
Sur dışlarında hafif bir eskici olur

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belgisiz sıfat
B) Sayı sıfatı
C) Niteleme sıfatı
D) Adlaşmış sıfat
E) İşaret sıfatı

ÖSYM — MSÜ – 2023

On sekizinci yüzyıl romantik romanlarının atmosferini yaşatan *Seven Ne Yapmaz*'da başka bir kültürden gelen ve yabancı adlar taşıyan roman kahramanları yer alıyor. İçerdiği bazı klişelerle bu roman, yerli duyarlılığa da seslenen, Yeşilçam filmlerinin formülüne yaslanan bir eser olarak değerlendirilebilir.

Bu parçada aşağıdaki sıfat türlerinden hangisi yoktur?

A) Niteleme sıfatı
B) İşaret sıfatı
C) Soru sıfatı
D) Belgisiz sıfat
E) Sayı sıfatı

@tgdenemeleri

Test 1

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ

• İsim (Ad)

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili tür adı, aynı türden varlıkların tamamını kapsayacak biçimde kullanılmıştır?

A) Küçük çocuk, oyuncağı kırıldığı için çok ağlamıştı.
B) Günümüzde kitap okuyanların sayısı ekonomik koşullara göre değişiyor.
C) Uçağın kalkışı sırasında bir sorun yaşanmış.
D) Son sınavın sonuçları değerlendirilerek eksiklikler tespit edildi.
E) Şehrin iki noktasına güvenlik için görevliler yerleştirildi.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çoğul eki almış bir topluluk adı kullanılmıştır?

A) Toplumlar, kendi kültürlerini kendileri yaratırlar.
B) Ağaçların canlı olan kısmı, kabuklarının altındaki ince tabakadır.
C) Dilimizdeki bazı sözcükler anlam kayması yoluyla farklı anlamlar kazanmıştır.
D) İletişim araçlarının geliştirilmesiyle insanlar arasındaki mesafeler ortadan kalktı.
E) Komşularınızla sevgi ve saygıya dayanan bir ilişki kurmalısınız.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özel ad, tür adı olarak kullanılmıştır?

A) Konyalılar, Mevlana'nın hatırasına sahip çıkmışlardır.
B) Hicaz makamında bestelenen bu eserin, Türk müziğinde yeri ayrıdır.
C) Gölge oyununda Arap, Fars, Çerkez gibi birçok ulusun tiplemesi yer alır.
D) Cervantes'in yazdığı "Don Kişot", ilk roman olarak kabul edilmektedir.
E) Türk edebiyatında ortaya çıkan ilk tür şiirdir.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde küçültme adı yoktur?

A) Yavrucak, küçük yaşta zorluklara göğüs germeye başlamıştı.
B) O soğuk kış gününde adamcağız, sokaklarda tek başına geziyordu.
C) Tarla, uçtan uca gelinciklerle bezenmişti.
D) İlerideki tepeciği de aştık mı yolumuz nerdeyse bitiyordu.
E) Pencerenin önüne konan serçeciğe ekmek kırıntıları verdik.

5. Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinin türü addır?

A) Bembeyaz bulutlar, âdeta pamuk yığınıydı.
B) Bahsettiğim yer evinize çok yakın.
C) Güzel kalpten, güzel sözler çıkar.
D) Soğuk bir tavırla selam vererek geçip gitti.
E) Kötü niyetli olduklarını en sonunda anlamışlardı.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde küçültme eki alan sözcük diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Yaşıtlarına göre daha uzunca bir çocuktu komşumuzun oğlu.
B) Aldığı azıcık parayla üç boğaza bakmak onu çok yoruyordu.
C) Oltasına takılan irice bir balık onu çok mutlu etti.
D) Evin arkasında yer alan büyükçe bahçeye kameriye yapılmıştı.
E) Evin önünden usulca akan derecik, ona hep çocukluğunun güzel günlerini anımsatıyordu.

BİLGİ SARMAL

TYT-AYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI

@tgdenemeleri

7. İşte biz;

Nihayetsiz

Mavilikler (I) yolcusu (II)!

Ruhumuzun kardeşidir (III)

Güneşlerde (IV) parlayan bu yeşil (V) su.

Yukarıdaki dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangisi ad değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Adlar, bir türün tamamı için kullanılmışsa genel anlamlı; o türün sadece bir ya da birkaç örneğine işaret edecek şekilde kullanılmışsa özel anlamlı olur.

Buna göre aşağıdaki altı çizili adlardan hangisi diğerlerinden farklı bir anlam özelliği göstermektedir?

A) Oyun, çocukların kişisel gelişiminde etkin rol oynar.

B) En sevdiğim ve takip ettiğim sanat tiyatrodur.

C) Kapının önündeki kaba hayvanlar içsin diye su konulmuş.

D) İnsan, suçluluk duygusuyla yaşayamaz.

E) Şiir yazmak, yetenek gerektirmektedir.

9. Hayal edin. Bir mutluluk ve özgürlük demeti olsun ama bu. Bireysel hatta bencilce isteklerinizi de kapsasın, tüm dünyayı içine alsın.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine örnek yoktur?

A) Topluluk adı B) Tür adı C) Tekil ad

D) Somut ad E) Özel ad

10. Urartuca (I) metinlerin Asur çivi yazısı (II) ile yazıldığını ve

Asurcada (III) tanımlanmış olan işaretlerin (IV) bu anlamda (V)

Urartucada kullanıldığını biliyoruz.

Yukarıda altı çizili sözcüklerden hangisi tür bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde topluluk adı kullanılmamıştır?**

A) Kurtuluş Savaşı'nda Anadolu'daki çetelerle de mücadele edilmiştir.

B) Annesine kırlardan kır çiçeği getirmişti.

C) Yemekten sonra meclis, gruplara ayrılmıştı.

D) Düğün alayı, sazıyla sözüyle yoluna devam etti.

E) Karadeniz Bölgesi'nde orman, önemli bir zenginlik kaynağıdır.

12. Poyraz (I) var;

Yelken dolar.

Gemi (III) sanki kanatlı!

Enginlerde pembe (IV) güneş

Gülümserken bu yolculuk (V) ne tatlı!

Yukarıdaki dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangisi farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

İsimler; varlıkları, somut ve soyut kavramları karşılayan sözcüklerdir. Tek başlarına bir anlam bildirirler. Bir isim özel - cins(tür), somut - soyut, çoğul - tekil - topluluk şeklinde sınıflandırılır.

Aşağıdaki isimlerin adlandırılışına dikkat ediniz:

1. Bahçenin duvarını geçen yıl yaptık. (tür adı - somut ad - tekil ad)
2. Avcılar, ormana girmekten korktu. (tür adı - somut ad - topluluk adı)
3. Yarın İzmir'e gidiyorum. (özel ad - somut ad - tekil ad)
4. Bu duygularla herkesin bayramını kutlarım. (soyut - çoğul - tür)

Bir cümlede isimleri bulurken isimlerin ilgili olduğu yere şu sorular sorulur:

- "Ne" (neyi, neye, neyde, neyden, neyin, neler, nedir)
- "Kim" (kimi, kime, kimde, kimden, kimin, kimdi)
- "Neresi" (nereye, nereyi, nerede, nereden, nerenin, neresiymiş)

Aşağıdaki örneklerde isim olan sözcükleri belirtiniz.

1. Masanın üstünde renkli kalemler vardı.
2. Mavi, sana çok yakışıyor, hep mavi gömlek giy.
3. Yaz mevsimi birden kışa döndü.
4. Her yanlış, bir nakıştır ders almışsanız.

✓ DİKKAT

"Yok" ve "yok"un karşıtı olan "var" isimdir.

1. Eve erken vardı. (fiil)
2. Evde işim vardı. (isim)

✓ DİKKAT

Bazen özel isimler, cins isim özelliği kazanarak özel isimlikten çıkar ve küçük yazılır:

1. Sen resmen donkişotluk yapıyorsun.
2. Bu şarkı, acembuselik makamındaymış ama ben hicaz sanıyordum.
3. Hiçbir Yunan tanrısının semavi dinlerdekine benzemediğini bilelim.

✓ DİKKAT

Bazı cins adları, özel ada dönüştürülebilir:

1. Bugün Bahar'la gelecek baharın programını yaptık.
2. Sizi Gül Hanım aradı.
3. Yarın Kaya Bey'le Sevgi Hanım'ın nikâhı var.
4. Dün köpeğim Duman'ı veterinere götürdüm.

✓ DİKKAT

Bazen çekimli fiiller veya fiilimsiler de özel ada dönüşebilmektedir:

1. Dün Dursun'la Durmuş sinemaya gitmiş. (çekimli fiilden gelme özel ad)
2. Geçenlerde Eren bize uğradı. (sıfat-fiilden gelme özel ad)

@tgdenemeleri

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ

• İsim (Ad)

Test 2

1. Kitap okurken ışık tepedeki bir ampulden değil de arkanız-
I
daki bir ışık kaynağından gelsin ve doğrudan sayfayı aydın-
II III
latsın, oldukça uygun fiyatlara satın alabileceğiniz okuma lambalarıyla bu sorunu kolayca çözebilirsiniz.
IV V

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerden hangileri isim değildir?

A) Yalnız II B) I ve V C) II ve III
D) II ve V E) IV ve V

2. Geleceğe dikin gözünüzü; tüm tarihi, geçmişi, mitleri, efsaneleri, masalları da koyun çantanıza. Sıkıcı olmayı unutun ama eğlenceli, alaycı, neşeli, uçucu bir hayal dünyası kurun.

Bu parçada geçen aşağıdaki sözcüklerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) tarihi B) efsaneleri C) alaycı
D) hayal E) çantanıza

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde küçültme adı kullanılmıştır?

A) Minicik ellerini uzatarak barışalım artık, deyişi hâlâ aklımda.
B) Kızılcık şerbeti bu yörede ünlüdür.
C) Yolun kenarında oynayan ufacık bir çocuk gördüler.
D) Okyanus dibindeki bir yanardağın patlamasıyla birçok adacık oluştu.
E) Büyükçe bir salona alınan misafirler etraflarını merakla inceliyordu.

4. Her insan, ruhunun derinlerinde bir büyücüdür ama insan ancak kendi hakkında daha az, başkaları hakkında daha çok düşünmeye başladığında, çalışmak onun için, bu kelimenin eski anlamında olduğu gibi eğlenmekten ziyade ilginç hâle gelmeye başladığında büyücü olur.

Yukarıdaki parçada kaç eylem adı kullanılmıştır?

A) 4 B) 5 C) 6 D) 7 E) 8

5. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi soyut, tekil bir tür adıdır?

A) Yaptığım hareketler beş yıldır hep aynıydı.
B) Soğuk kış rüzgârı, kasvetli bulutlar getirmişti.
C) Elinde küçük, siyah bir bavulla yürüyerek gelmişti.
D) Acı badem kokusu ona hayalini hatırlatmıştı.
E) Bazıları için umutlar dalgalarla yanaşır.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çoğul, somut bir tür adı kullanılmıştır?

A) Ufuktaki gemilerde yeni keşfedilen baharatlar taşınıyordu.
B) Işınlanma fikri bilim kurguda doğdu ve günümüzde bu konuda birçok çalışma var.
C) Fotoğraf kendine has, başka hiçbir şeyde olmayan bir duyguya ve dokuya sahip.
D) İnsan, düşlerine tutunarak yaşar ve yazar.
E) 6-7 yıl evvelki tiyatro sezonu beni inanılmaz heyecanlandırmıştı.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zaman bildiren sözcük, diğerlerinden farklı türde kullanılmıştır?**

A) Derginin koordinatörü, sabahleyin yanımıza geldi.

B) Tan yeri ağarmış ve gündüzün telaşı başlamıştı.

C) Akşam konuşurken bana olanları içtenlikle anlattı.

D) Öğlen, seyirciler yavaş yavaş gelmeye başlamıştı.

E) Önce hep birlikte kahvaltı yapacağız, sonra gezmeye devam edeceğiz.

8. **Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi tür bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Ertesi gün iki kardeş erkenden çıkmıştı yola.

B) Günümüzden bir milyon yıl önce daha farklı bitkiler vardı.

C) Çift sayıların ilki sıfırdır.

D) On yıl sonra kendinizi nerede görmek istediğinizi düşündünüz mü?

E) Deterjanın gücü, eskisine göre üç kat daha artmış.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir tür adı, özel ad olarak kullanılmıştır?**

A) Mehtap, odamı aydınlatıyor; beni rahatlatıyordu.

B) Kaya, yeni işinde başarılı olmak için çok çaba gösterdi.

C) Çiğdem, renk renk çiçekler açan bir bitkidir.

D) Sevgi, birçok zorluğu aşmada nefretten çok üstün bir güçtür.

E) Duman, köyün üstüne çökmüştü.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili özel ad, diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Ankara, Türkiye'nin başkenti ve en kalabalık ikinci şehridir.

B) Pamuk tarımının en fazla yapıldığı yerdir Çukurova.

C) Nemrut Dağı, yüzyıllar boyunca Kommagene Krallığı'na ev sahipliği yapmıştır.

D) İstanbul'a gidince ziyaret etmeniz gereken yerlerden biri de Dolmabahçe Sarayı'dır.

E) Türkiye, her geçen yıl daha da güçlenmiş ve dünyada söz sahibi olmuştur.

11. Gemilerim, kurşun kalemiyle çizilmiş

Gemilerim, kırmızı bayraklı

Elifbamın yapraklarında

Kız Kulesi

Gemilerim

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Çoğul ad B) Tür adı C) Özel ad D) Soyut ad E) Somut ad

12. Bütün oyunlar sahnelenmek için yazılmıştır, tiyatro tarihinde okunmak için yazılan birtakım metinler de söz konusu ama temel olarak dramın kökeninde bu yatıyor.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine örnek yoktur?

A) Tür adı B) Eylem adı C) Soyut ad D) Çoğul ad E) Özel ad

@tgdenemeleri

✓ KARIŞTIRMA

Küçültme eklerini (-ca, -cık, -msı, -mtırak, -cağız) alan sözcüklerin küçültülmüş isim mi, küçültülmüş sıfat mı, kalıplaşmış ad mı, zarf mı olduğunu iyi ayırt ediniz:

1. Büyükçe bir taş aldı yerden. (küçültülmüş sıfat)
2. Suyun içinde adacıklar oluştu. (küçültülmüş isim)
3. Hemen kitapçıkları kontrol edin. (küçültülmüş isim)
4. Kokarca denilen hayvanı hiç görmedim. (kalıplaşmış ad)
5. Kan kusup kızılcık şerbeti içtim diyen biridir o. (kalıplaşmış ad)
6. Konuyu güzelce öğrenelim. (zarf)
7. O zamanlar, güzelce bir kızdı o. (küçültülmüş sıfat)
8. Adamcağız, artık zorlukla yürüyordu. (küçültülmüş ad - acıma anlamı)
9. Mavimtırak gömlek sana yakıştı. (küçültülmüş sıfat)
10. Beyincik ameliyatı, çok riskli bir ameliyattır. (kalıplaşmış ad)
11. Bu ekşimsi elmayı çok sevdim. (küçültülmüş sıfat)
12. Küçücük çocuk bir tepeciğin üstünde oturuyordu. (küçültülmüş sıfat / küçültülmüş isim)

✓ DİKKAT

Bir sözcük son yapım ekini aldıktan sonra hangi görevi görüyorsa türü ona göre belirlenir.

1. Bahçe ağaçları kışa hazırlanıyor. (isim)
2. Bahçedeki ağaçlar, yaprak döküyor. (sıfat)
3. Yemeğiniz hazırmış. (isim)
4. Yemeğiniz hazırlanmış. (fiil)
5. Kalbimi kırdı o adam. (fiil)
6. Kalbimi kıran adam oydu. (sıfat)
7. Bütün sınıf hastaydı. (isim)
8. Bütün sınıf hastalandı. (fiil)
9. Çiçekler kokuyor. (fiil)
10. Burnum kokuyu almıyor. (isim)
11. Şu sıra kokulu çamaşırlar moda. (sıfat)

✓ DİKKAT

Fiilden "-ma, -ış, -mak" ekleriyle türeyip fiilin adı olan isim fillere eylem adı denir. Bunlar "ne, neyi, neyin, neye, neyde, nedir" gibi isimlere sorulan sorulara cevap verirler. İsimlerin gördüğü görevleri görürler ve isimlerin aldığı çekim eklerini (çoğul, iyelik, durum, tamlayan eki, ek-fiil, vasıta) alırlar:

1. Sevmenin yönü doğru olmalı.
2. İnsan olarak doğmak, sorumluluk üstlenmek için yeterlidir.
3. Gelişiniz onun da gelmesini sağladı.
4. Amacımız öğrenmektir.
5. Bilmemek ayıp değil öğrenmemek ayıp.
6. Onu sevmemeye imkân yok. (önce olumsuzluk eki sonra fiilimsi eki)
7. Ölmek kaderde var, bize ürküntü vermiyor.
   Lakin vatandan ayrılışın ızdırabı zor.
8. İkilik kinini özümden attım
   Özde ben bir insan olmaya geldim.

@tgdenemeleri

Test 3

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ

• İsim (Ad)

1. Müziğin içinde aşk var, dostluk var, yeni kazandığım arkadaşlar var, kıymetini bilmediğim harika insanlar var, ağaçlar ve sokaklar var.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisinin türü farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. (I) Toplu taşıma araçlarında kitap okuyan insan, sıradan bir kitap okuru değildir. (II) İnsanın gözünde gelişmişlik figürüdür. (III) Kitapseverlerin gönlünü çelen bir detaydır. (IV) Toplu taşımaya bir başka hava, bir dinginlik katar. (V) Toplu taşımada kitap okuyan insan, merakınızı celbeder.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde tüm sözcükler addır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. (I) Yazarlar, yayınevleri, şirketler ve sektörel dergiler, yayına hazırlamak istedikleri her türlü basılı ve dijital materyal için ajansımıza başvurabilir. (II) Yazarların gönderdiği dosyalar, hangi kategoride ise o kategoride uzmanlaşmış editörümüz tarafından okunur ve editörümüz, dosyayı geliştirici önerilerde bulunur. (III) Editörümüz, yazarla birlikte dosyanın daha iyi hâle gelmesi için titiz ve detaylı bir çalışma yürütür. (IV) Sonrasında, dosyayı yayımlayabileceğini düşündüğü yayınevlerini belirler, bu yayınevlerini yazara bildirir. (V) Kısa sürede dosyanın bu yayınevleri tarafından incelenmesi sağlanır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, çoğul ad kullanılmıştır.
B) II. cümlede, hâl eki alan isimler vardır.
C) III. cümlede, ad-eylem kullanılmıştır.
D) IV. cümlede, tekil ad kullanılmıştır.
E) V. cümlede, topluluk adı kullanılmıştır.

4. "Erzurum Yolculuğu", 19. yüzyılın ilk yarısında Moskova'dan Erzurum'a, tüm Kafkasya ve Doğu Anadolu coğrafyası hakkında Puşkin'in gözünden eşsiz bilgilerle ve notlarla dolu.

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. sözcük, özel addır.
B) II. sözcük, birleşik yapılı tür adıdır.
C) III. sözcük somut addır.
D) IV. sözcük, tekil addır.
E) V. sözcük; çoğul, soyut tür adıdır.

5. (I) Sert bir iklimi var buranın. (II) Kent, denizden 7.000 ayak yükseklikte bir vadiye kurulmuş. (III) Çevredeki dağlar yılın büyük bir kısmında karla örtülüdür. (IV) Ormansız fakat bitek bir toprağı var. (V) Her yandan kaynaklar fışkırıyor, her yerde su kemerlerine rastlıyorsunuz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, yüklem isimden oluşmuştur.
B) II. cümlede, yönelme eki alan somut ad vardır.
C) III. cümlede, ayrılma hâli eki alan tekil ad kullanılmıştır.
D) IV. cümlede, iyelik eki alan bir tür adı vardır.
E) V. cümlede, hâl eki alan birden çok isim vardır.

@tgdenemeleri

6. İskandinav (I) edebiyatı, Türkiye'deki (II) etkisini gerek polisiyeyle gerek dram (III) türünde romanlarla genel olarak gösteriyor aslında ama özellikle İsveç ve Norveç edebiyatının bilinirliği ve okunurluğunun (IV) yanında Fin edebiyatının birkaç adım geride (V) kaldığı apaçık görülüyor.

Yukarıda numaralanmış sözcüklerden hangisi ad değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. 21. yüzyılda iletişim ve bir kitaba ulaşma imkânı fazlalaştıysa da iyi bir yapıta her zaman ulaşamıyorsunuz.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Basit ad B) Eylem adı C) Soyut ad
D) Türemiş ad E) Çoğul ad

8. Orhan Kemal bu toplumun (I) içinden çıkmış, halkı (II) çok iyi tanımış ve onlara ihanet etmeden dosdoğru yazmış bir sanatçı (III). Kendinden hissettiği bir edebiyatçıya (IV) toplumun sahip çıkarak ilgi göstermesi her yazara (V) nasip olmaz.

Yukarıda numaralanmış adlardan hangisi yapısı yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Yazma (I) sürecinde asla düzeltme (II) ya da genişletme (III) yapmam (IV). Nostaljik bir yazma tarzım var diyebiliriz. Yazdıktan sonra kendime biraz izin veriyorum ferah bir gözle görebilmek (V) için.

Yukarıda numaralanmış sözcüklerden hangisi eylem adı değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi türemiş isim değildir?

A) Motor ustasıdır ama balıkçılıktan anlamaz.
B) Nane kokulu tarhana çorbasını içiyorlardı.
C) Kuşların başları kapkara, gagaları biçimliydi.
D) Soruları yanıtlamanız için yarım saat süre verilecek.
E) Bilgiyi gözlemleyerek elde etmeyi öğrendik.

11. Porsuk Nehri'nin geçtiği kadınlar
Hepsine yüzer kere rastladım en azdan
Umutsuz sevdalara tutulmak onlarda
Bozkıra doğru seyrele seyrele yaşamak onlarda

Yukarıdaki dizelerde altı çizili adların yapısı sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Türemiş - türemiş - basit
B) Basit - türemiş - birleşik
C) Basit - basit - türemiş
D) Birleşik - basit - türemiş
E) Türemiş - basit - basit

12. (I) Okumak, beyindeki mevcut nörol yolları harekete geçirir. (II) Biz bunu kitap okurken beyninizde kıvılcımlar çaktığı şeklinde de ifade edebiliriz. (III) Sık sık kitap okuyan kişilerin beyninde yaşlılığa bağlı fonksiyon kaybı %32 oranından daha azdır. (IV) Söz gelimi bir roman okurken yeni karakterler, olaylar, durumlar gibi unutmamanız gereken birçok şeyle karşılaşırsınız. (V) Bu da beyninizde yeni bir hatıra oluşmasını sağlar ki bu sayede yeni sinapslar oluşur ya da var olan sinapslar kuvvetlenir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, eylem adı vardır.
B) II. cümlede, birden çok çekim eki alan isim vardır.
C) III. cümlede, iyelik ve hâl eki almış ad vardır.
D) IV. cümlede, birleşik ad vardır.
E) V. cümlede, iyelik eki alan tür adı vardır.

@tgdenemeleri

Test 4

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ
• Sıfat (Ön Ad)

1. Hırvatistan'ın Zagrep kentinde düzenlenen (I) 2023 Avrupa Güreş Şampiyonası'nda Türkiye'yi serbest (II) stil, 125 kg'da temsil eden Taha Akgül, final (III) müsabakasını kazanarak 10. (IV) kez Avrupa şampiyonu olarak ülkesine ve hayranları çok büyük (V) bir gurur yaşattı.

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerin hangisi sıfat görevli kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde işaret sıfatı kullanılmamıştır?**

A) Acaba yine gelebilecek miydik bu güzel diyara?
B) O türde bir olumsuzlukla hiç karşılaşmadık.
C) Bu, herkesin çözebileceği bir zekâ sorusu değil.
D) Şöyle takılar, abiye giysilerle hoş durur.
E) Arkadaşım da şu yolun daha kestirme olduğunu söyledi.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "bir" **sözcüğü belgisiz sıfat olarak kullanılmıştır?**

A) Yaşlı ayakkabıcı sabaha kadar bir çift ayakkabı yapabilmişti.
B) Şiirden bir kelime bile çıkarılamaz.
C) Listede bir kişilik boş yer var dendi.
D) Bir ilkbahar sabahı güneşle uyandın mı hiç?
E) Oyunun başlangıcında size bir tane harf verilecek.

4. **Aşağıdakilerin hangisinde soru anlamı sıfatla sağlanmamıştır?**

A) Nasıl öyküler okumaktan hoşlanırsınız?
B) Sınav ne gün yapılabilecekmiş?
C) Kaç kişilik yemek listesi hazırlandı?
D) Kitaplardan hangisinde yanlışlık yapılmış?
E) Binanın kaçıncı katında yer alıyor büronuz?

5. "Kimi" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "Kimi gün kendini iyi hissediyor, dışarıya çıkıyordu." **cümlesindeki göreviyle kullanılmıştır?**

A) Kimi, hırslı olmayı başarının ilk kuralı sayıyor.
B) Kütüphanede kimi kitap okuyor, kimi ders çalışıyordu.
C) Dinleyicilerden kimi, sanatçıya ulaşmak için bağırıyordu.
D) Benden başka kimi gördü de anlattı olayı bilmiyorum.
E) Binadaki kimi dairelerin elektrik sayaçları değişmişti.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç içindeki belirlemenin örneği yoktur?**

A) Bugünlerde Arda Onbaşı'nın kafası hasta annesindeydi. (ünvan sıfatı)
B) Ceyhan Irmağı'nın tüm suları şimdi bağrımdan akıyor. (belgisiz sıfat)
C) Bütün güzel şiirleri okumadan ölürsem açık gider gözlerim. (hem niteleme hem de belirtme sıfatı almış isim)
D) Yüreğimin meydanında yaşlı ve yorgun bir at tek başına devam ediyor koşuya. (birden fazla sıfat tarafından nitelenmiş isim)
E) Bunca güzelliği hangisi inkâr ediyor, nasıl inkâr ediyor, şaşıyorum. (soru sıfatı)

BİLGİ SARMAL

@tgdenemeleri

7. Önümüzde bir çınar yükseliyor
Her gece atlılar geliyor ona
Destan söyleşip gidiyorlar
Esmer insanların
Tutuşup kuruyan dudakları kalıyor sabaha

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belgisiz sıfat
B) Adlaşmış sıfat
C) Sayı sıfatı
D) Niteleme sıfatı
E) Sıfat-fiil

8. "Öyle" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "Öyle temiz kalpli insanlarla karşılaşırsınız ki Anadolu'da." **cümlesindeki tür ve göreviyle kullanılmıştır?**

A) Ben, öyle işlerden her zaman uzak durdum.
B) Öyle çalışkan bir çırak bir daha bulunmaz.
C) Öyle bitkiler, gün ışığına direkt bırakılmamalıdır.
D) Nasıl oldu da öyle bir hediye aldı sana, anlayamadık.
E) Tesisatta öyle boruların tercih edilmesi daha mantıklı.

9. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangi ikisi türce özdeştir?**

A) Ne güzel geçmişti bütün bir yaz.
Bana ne haberler getirmişti, merak içindeydim.
B) Bu korku ona ömrü boyunca yetecektir.
Bu, herkesin istediği mutlu sondu.
C) Kimi, oturmuş yanık bir türkü söylüyordu.
Buradaki kimi arsalar henüz imara açılmadı.
D) Şöyle güzel bir tatil yapamadım hiç.
Tören için şöyle elbiselerden al.
E) Ben masmavi bir ağacım, diyor şair.
Başarılı bir insanın arkasında güçlü bir aile vardır.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belgisizlik bildiren sözcük sıfat göreviyle kullanılmıştır?**

A) Sanatçı birçok tablosunda İstanbul'un eşsiz yerlerini betimlemiş.
B) Ören yerlerin birkaçı henüz ziyaretçilere açılmadı.
C) Harcın birazını böreğin içine, birazını da üstüne dökeceksiniz.
D) Askerlerin nicesi o soğukta yaşamaya çalıştı.
E) Parasının çoğunu yeni işi için kullanmıştı.

11. (I) Burada konuşulan şeyler hep eskiye, dışarıya ait şeylerdi. (II) Buradaki hayattan bahsetmek lazım gelince de o kadar isteksiz anlatılırdı ki insanda, söyleyene azap veren bu şeyleri susturmak arzusu uyanırdı. (III) Yalnız kır saçlı bir mahpus bana hapishaneye geldiği ilk günlere ait bir vaka anlattı. (IV) Belki bunu ona sıkılmadan anlattıran, içeriden ziyade dışarıya ait bir olay olmasıydı. (V) Bu, yarım kalmış bir firar hikâyesiydi.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, işaret sıfatı vardır.
B) II. cümlede, sıfat yapan ek kullanılmıştır.
C) III. cümlede, sıra sayı sıfatı vardır.
D) IV. cümlede, sıfat grubu vardır.
E) V. cümlede, belgisiz sıfat kullanılmıştır.

12. Benim yüzümde her şey var
Üç dilim ekmek bunlardan biri
Annem bir taşa oturmuş bunlardan en iyisi
Sur dışlarında hafif bir eskici olur

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belgisiz sıfat
B) Sayı sıfatı
C) Niteleme sıfatı
D) Adlaşmış sıfat
E) İşaret sıfatı

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Belirtme sıfatları şunlardır:

1. Sayı sıfatları:

   a) Asıl sayı: İki kitap, iki yüz elli soru...
   sayı sayı grubu

   b) Sıra sayı: İkinci kapı, 8. kat, 9'uncu soru...

Not: İlk, orta, ortanca, son ve sonuncu sözcükleri sayı belirtmedikleri hâlde sıra sayı sıfatı olarak görev alabilirler:

İlk soru, ortanca çocuk, son vagon...

c) Üleştirme sayı: İkişer elma, yirmi ikişer sayfa...

d) Kesir sayı: Yüzde otuz pay, üçte bir oran, yarım ekmek, çeyrek tost...

2. İşaret sıfatları:

- Bu ev, şu adama aittir.
- Öbür soruya geç.
- O güzel günler geçti gitti.
- Diğer kitabı ver.
- Öteki eve taşının.
- Beriki araba daha yeni.
- Böyle bir elbise al.
- Şöyle çantalar daha iyi.
- Öyle binalarda oturulmaz.

Not: -ki ile türetilen sıfatlar da işaret sıfatı sayılır:

- Buradaki eşyaları kaldırın.
- Tavandaki lambayı değiştir.

3. Belgisiz sıfatlar:

- Tüm sorular çözüldü.
- Bütün kuşlar vefasız, mevsim artık sonbahar.
- Her kuşun eti yenmez.
- Cümle âlem birdir bize.
- Hiçbir şeyde gözüm yok.
- Bazı sorunlar yaşanabilir.
- Bizi birtakım yalanlarla oyaladı.
- Kimi gün kaçıp gitmek isterim.
- Birçok sorumlusu var bu sorumsuzluğun.
- Birkaç gündür uyuyamıyor.
- Çok söz yalansız, çok mal haramsız olmaz.
- Biraz kül, biraz duman o, benim işte.
- Fazla söze gerek yok.
- Az sözle çok şey anlatmaktır yoğunluk.
- Beni bir gün parka götür.
- Başka sorunuz var mı?
- Falan adamın filan kişiye söylediği her sözü merak etme.

4. Soru sıfatları:

- Size neredeki ev daha uygun?
- Hangi şehre göçmüş?
- Ne gün dönüyorsunuz?
- Nasıl bir hikâye yazdın?
- Kaç kişiyle görüştün?
- Ne kadar sorunuz var?
- Kaçıncı odada kalıyorsun?
- Kaçar sayfa okudunuz?
- Şirkette kaçta kaç payınız var?

✓ DİKKAT

Saygı, meslek, rütbe bildiren ünvan sıfatları isimlerden önce de sonra da gelebilir:

- Yarın Yüzbaşı Cemil ile görüşürüm.
- Bugün Cemil Yüzbaşı ile konuş.
- Seni Hemşire Hatice Hanım'la tanıştırayım.
- Şair Eşref'in hicivleri meşhurdur.
- 1808'de tahta geçen Sultan Mahmut, Batılılaşmanın önünü iyice açmıştır.

@tgdenemeleri

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ
• Sıfat (Ön Ad)

Test 5

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünvan sıfatı kullanılmamıştır?**

A) Yirmisekiz Mehmet Çelebi'nin yazdığı *Paris Sefaretnamesi* önemli bir eserdir.

B) Gazi Mustafa Kemal, mareşal rütbesini almıştır.

C) Doktor Ayça Hanım'dan yarın için randevu almak istiyoruz.

D) Mühendis olan oğluyla her yerde övünürdü.

E) Mehmet Bey'le iki yıl aynı yerde çalışmıştık.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde nitelik bildiren sözcük, sıfat görevindedir?**

A) Yemeğin ekşisi biraz fazla kaçmıştı.

B) Çocuğun elleri soğuktu ve titriyordu.

C) Eğimli yerlerde toprak kayması görülmektedir.

D) Yazar, olayları düz anlatmış; olaya heyecan katmamıştı.

E) Organizasyon güzel yapılmış, sorun çıkmamıştı.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde pekiştirme sıfatı kullanılmıştır?**

A) Konya Ovası'nın rengi sarıdır, sapsarıdır.

B) Kupkuru kalan topraktan verim beklenemez.

C) Hırsızlar evleri güpegündüz soymaya başlamıştı.

D) Masmavi gökyüzü, insana sonsuzluğu anlatıyordu.

E) Davranışlarından dolayı yapayalnız kalmıştı.

4. Niteleme sıfatlarına "-ce, -cik, -msi, -mtırak" ekleri getirilerek küçültme sıfatı elde edilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıdaki açıklamaya uygun bir örnek vardır?

A) Sıcak su çeşmesinden mavimsi bir su oluk oluk aktı.

B) Emsallerine göre bu kiraz çeşidi daha iricedir.

C) Olgunlaşmamış elmaların tadı ekşimsiydi.

D) Sonbaharda otlar sarımtıraklaşır, canlılığını kaybeder.

E) Alışveriş merkezinin dükkânları küçücük ve tıkış tıkış.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat vardır?**

A) Sokakta yalnız dolaşan çocuk, mahallenin dikkatini çekmişti.

B) İnce davranışınız için size çok teşekkür ederiz.

C) Bahsettiğiniz yer, oturduğum yere çok uzak.

D) Hasta kadınlar ve çocuklar kafilenin çoğunluğunu oluşturuyordu.

E) Başımı kaldırınca meraklı gözlerin bana baktığını gördüm.

6. "Büyük" **sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Moliere, devrinin en büyük yazarlarındandır.

B) Büyük ağaçların altından sessizce geçtik.

C) Meydanda toplanan büyük kalabalığa doğru yürüdü.

D) Büyük bir sorun ortaya çıkmamış, hemen her şey çözülmüştü.

E) Küçük kardeş daha sakindi ancak büyük ona benzemiyordu.

@tgdenemeleri

7. I. Müdür, odasına girip dosyaları karıştırdı.

II. Bu, çocuğa olan biten her şeyi anlatmış.

III. Az önce o, arabanın fiyatını sordu.

IV. Gamsız, yaşaya yaşaya öğrenemez hayatı.

V. Kötü, insanın ilerleyip itibar kazanmasını önler.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdaki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) I. de virgül kaldırılırsa sözcüğün görevi değişir ama sözcük türü aynı kalır.

B) II. de virgül kaldırılırsa işaret zamiri olan sözcük tür değiştirerek işaret sıfatı olur.

C) III. de virgül kaldırılırsa kişi zamiri olan sözcük, işaret sıfatına dönüşür.

D) IV. de virgül kaldırılınca sözcüğün türü de görevi de değişmez.

E) V. de virgül kaldırıldığında adlaşmış sıfat olan isim, tür değiştirip sıfat olur.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde somut addan türeyip somut bir adı niteleyen niteleme sıfatı kullanılmıştır?**

A) Akılsız insan, insanı yolda bırakır.

B) Baklava ve revani şerbetli tatlılardır.

C) Canlılar için daha duyarlı davranmalıyız.

D) Üç günden beri yağmur yağıyordu.

E) Şehrin bu kesimindeki binalar daha sağlamdı.

9. Temel anlamıyla somut isim olan bir sözcük, sıfat veya zarf görevi üstlenemez ancak ikileme yoluyla niteleme sıfatı veya durum zarfı görevi üstlenebilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamayı örneklendirecek bir kullanım yoktur?

A) Akşama kadar ev ev dolaştık.

B) Kırlardan kucak kucak çiçek topladık.

C) Gamze gamze gülüver şimdi, dizesine bayıldım.

D) Yalnızım, şiirlerim sensi sensi kokuyor.

E) O güzel ses, dağ dağ bütün etrafı gezindi.

10. Bulundukları köşenin biraz ötesinde parlak (I) vitrinli bir tuhafiye mağazası vardı. Büyük (II) kristallerin arkasında türlü göz alıcı (III) renklerde boyun bağları, şık (IV) kemerler, yün kazaklar, eldivenler ve daha birçok insana lazım olan ve olmayan şeyler, gençlerin (V) yüzüne gülüyordu.

Yukarıda numaralanmış sözcüklerden hangisi adlaşmış sıfattır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde ikileme farklı türde kullanılmıştır?**

A) Ulur aya karşı kirli çakallar,
Ürkek ürkek bakar tavşanlar dağa.

B) Uyu da turnalar girsin rüyana,
Bakma tuhaf tuhaf göğe bu kadar.

C) Bir soğuk, bir mavi, bir garip sızı
Alev alev sardı her tarafımı.

D) Kırgın kırgın bakma yüzüme Rosa.
Henüz dinlemedin benden şarkılar.

E) Ne kara kara sevda ne sevmek ne sevilmek arzusu
Artık her şarkı dokunur bana bu şehirde.

12. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde bir ad, birden çok sıfat tarafından nitelenmiştir?**

A) Bir güzel ince gelin
Kabartır göğsünü toz duman içinde

B) Beyaz haberlerim var kardeşlerim
Gölgesiz meydanlara

C) Zahmetsiz ve hiç kimseye değil gibi konuşan ağızlardan
Ne bilge sözler dinledik

D) İşçi eğilir bükülür ve doğrulur
Köylü bükülür doğrulur eğilirken

E) Bir gün sapsarı kesildim
Öyle bir tabiat vardı ki gövdemde

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

Sıfatlar, isimlere bazen de zamirlere sorulan "nasıl, hangi, kaç, kaçıncı, kaçar, kaçta, kaç, ne kadar, neredeki, kimdeki, neydeki" sorularıyla bulunur:

1. İyi adamlar, kötü işler yapmaz.
   (nasıl adam) (nasıl iş)
2. Bu evi yeni boyadık. (hangi evi)
3. Bunca derdi sana kim verdi? (ne kadar dert)
4. Yüzde otuz kâr payı verdi. (kaçta kaç kâr payı)
5. Kasaptaki ete soğan doğranmaz. (neredeki et)
6. İkinci baharı yaşıyor ömrüm. (kaçıncı bahar)
7. Yüz ellişer sayfa tashih yaptık. (kaçar sayfa)
8. Yorgun birini yokuşa sürme. (nasıl biri)
9. Anlamayan kimseye zorla anlatamazsın. (nasıl kimse)
10. Onu tanıyan herkes, ona saygı duyardı. (nasıl herkes)

NOT: Son üç örnekte sıfatlar zamirleri nitelemiştir.

✓ DİKKAT

Nitelik bildiren sözcüğün nitelediği adın yerine geçmesiyle adlaşmış sıfat ortaya çıkar. Adlaşmış sıfatlar da birer isimdir:

1. Genç insanlar, keşfetmeyi sever. (s.)
2. Gençler, keşfetmeyi sever. (as.)
3. İyi insanın kıymetini bilelim. (s.)
4. İyinin kıymetini bilelim. (as.)
5. Soğuk hava, bazen Erzurum'u çekilmez kılıyor. (s.)
6. Soğuk, bazen Erzurum'u çekilmez kılıyor. (as.)

✓ DİKKAT

Ek-fiil ile yüklem olmuş niteleme sıfatları da adlaşmış sıfata dönüşür:

1. Hastanın durumu iyiydi. (as.)
2. Sesin ne kadar sıcak, sesin ne kadar yakın. (as.)

✓ DİKKAT

İsim tamlamasının tamlananı olarak kullanılan adlaşmış sıfatların önüne isim getirilememesi sizi yanıltmasın, aşağıdaki altı çizili sözcükler de adlaşmış sıfattır:

1. Adamın iyisi işin başında belli olur.
2. Meyvelerin çürüklerini altta saklamışlar.
3. Elmanın kırmızısını yerken aklıma düşüyorsun.

✓ ÖĞREN

Niteleme sıfatları isimlere, bazen de zamirlere sorulan "nasıl" sorusuyla bulunur. "nasıl" sorusu fiil veya fiilimsiye sorulursa durum zarfı elde edilir:

1. İnsan küçük sorunları dert etmemeli. (sıfat)
2. Soğanları küçük doğra. (zarf)
3. Hızlı giden araba yavaşladı. (zarf)
4. Hızlı giden araba yavaşladı. (sıfat)

✓ DİKKAT

Sıfat-fiiller de adlaşmış sıfat görevi üstlenebilir:

1. Gelenin keyfi için geçmişe sövemem. (as.)
2. Alışmış, kudurmuştan beterdir. (as.)
3. Tekkeyi bekleyen, çorbayı içer. (as.)
4. Dost dediğin, dostun kıymetini bilendir. (as.)
5. Hâl bilirin hâli başkadır. (as.)

@tgdenemeleri

Test 6

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ

• Sıfat (Ön Ad)

1. Olumlu ya da olumsuz her türlü deneyim, beyindeki nöronların ateşlenmesine yani elektriksel ve kimyasal sinyaller yoluyla bilgi alışverişi yapmasına neden olur. Deneyim tekrarlandığı zaman bu tepkiler de tekrarlanır. Ne demek istiyoruz? Şunu demek istiyoruz: Birlikte ateşlenen nöronlar, birlikte bağlanır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) İlgi ekiyle türetilmiş sıfat
B) Birden fazla niteleme sıfatı almış isim
C) İşaret sıfatı
D) Birden fazla sıfat grubu
E) Soru sıfatı

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türemiş sıfat kullanılmıştır?**

A) İkiz kardeşler, birbirleriyle oyun oynamaktan zevk alır.
B) Apartmanımızın son dairesi de dün satıldı.
C) Koyu renkler seni daha zayıf gösteriyor.
D) Sorunun doğru cevabını bize kim söylemek ister?
E) Bu ağacın tepesi ateşte, kökleri suda olmalı derler.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kurallı birleşik sıfat yoktur?**

A) Uzun kollu hırka giyersen kolların güneşten yanmaz.
B) Geniş balkonlu evlerin yapısını daha çok beğeniyorum.
C) Altın işlemeli kemerleri gelinlere hediye ederlermiş.
D) Boyu uzun öğrenciler arka sıralara geçsin.
E) Serin derenin sesi içimize huzur veriyordu.

4. Yeryüzünde hiçbir şey, ne kadar uzun ömürlü olursa olsun, sonsuz değildir. Milyonlarca sene ortalığı kasıp kavuran, uçsuz bucaksız dünyaya kayıtsız hükmeden devlerin de sonu göründü. Tabiat ve hayat şartları, önüne geçilmez sebeplerle değişmeye başladı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belgisiz sıfat
B) Birleşik sıfat
C) Sıfat öbekleri
D) Türemiş sıfat
E) İşaret sıfatı

5. O, beyaz bir kuştu, uzun kanatlı;
Ardında ışıktan bir iz bıraktı.
Yel gibi dağları aştı bir atlı,
Arada bir engin deniz bıraktı.

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belgisiz sıfat
B) Niteleme sıfatı
C) Sıfatla adın yer değiştirmesi
D) Soyut adı niteleyen sıfat
E) Adlaşmış sıfat

6. **Aşağıdaki cümlelerdeki kurallı birleşik sıfatlardan hangisi oluşumu yönüyle diğerlerinden farklıdır?**

A) Gümüş işlemeli örtüler, buranın en gözde hediyelik eşyalarındandır.
B) Bronz madalyalı sporcumuz bizi Avrupa'da temsil edecek.
C) Kastamonu'nun ahşap yapılı evleri görülmeye değer.
D) Toprak damlı evler yazın diğerlerine göre daha serin olur.
E) Cevabı kısa soruları önce çözerseniz zamanınız kalır.

@tgdenemeleri

7. J.R.R. Tolkien'in İngiliz (I) edebiyatına kattığı (II) mitolojik bir (III) evrendir Orta Dünya. Yazarın büyük (IV) eseri "Yüzüklerin Efendisi" serisinde de olaylar bu evrende geçmektedir. "Yüzüklerin Efendisi", Peter Jackson tarafından sinemaya aktarılmasıyla fantastik kurguyla haşır neşir olmayan birçok (V) kişi tarafından da tanındı ve sevildi.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisi sıfat değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili ad hem niteleme hem belirtme sıfatı almıştır?**

A) Her güzel günün sonu olduğu gibi bugün de bitmişti.
B) Eğri büğrü, tozlu yollardan geçerek köye varmışlardı.
C) Ağaçların dallarına renkli renkli fenerler asılmıştı.
D) Nasıl bir sorunla karşılaşacağımızı henüz bilmiyoruz.
E) Mavili, pembeli, sarılı çiçekler açan bu bitki, suyu çok sever.

9. (I) Mardin evleri, dört metre yüksekliğe ulaşan duvarlarla çevrilidir. (II) Bu duvarlarla sert iklime karşı korunma sağlanır. (III) İç avlular, yazın sıcaktan, kışın soğuktan koruyan mekânlardır. (IV) Bu yerlere eyvan da denir ve yazın ailelerin yaşam alanıdır. (V) Mimaride önemli bir yere sahip olan eyvan ve revak gibi yarı açık kısımlar, özellikle batı güneşine karşı gölgede kalacak biçimde yapılmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, sayı sıfatı vardır.
B) II. cümlede, işaret sıfatı vardır.
C) III. cümlede, adlaşmış sıfat vardır.
D) IV. cümlede, niteleme sıfatı vardır.
E) V. cümlede, sıfat grupları vardır.

10. Kederler vardır yağlı bir ilmek gibi
Dolanır boynumuza kör gecelerde
Bir boşlukta durmadan sallanır insan
Ki ağlamak son çaredir o yerde

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Türemiş sıfat vardır.
B) Belgisiz sıfat kullanılmıştır.
C) Bir isim hem niteleme hem belirtme sıfatı almıştır.
D) İşaret sıfatı vardır.
E) Kurallı birleşik sıfat vardır.

11. Çocuk sayılabilecek kadar küçük (I) yaştaki bir genç, değerli (II) taşlara ilgi duyuyordu; bu yüzden mücevherler ustası olmaya karar verdi. "Bu (III) mesleği yapacaksam iyi bir mücevher (IV) ustası olmalıyım." diye düşünerek ülkedeki en iyi (V) mücevher ustasını aramaya başladı.

Yukarıda numaralanmış sözcüklerden hangisi türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. (I) Cefakâr Anadolu kadını, hissettiklerini kilimlerle anlatmış. (II) Onları âdeta yazılı bir metin hâline getirmiştir. (III) Kimisi değme ressamların tablolarıyla yarışacak eserler meydana getirmiştir. (IV) İşte bu yüzden Picasso'nun "Benim resimlerim kadar güzel bir şey arıyorsanız bu, bir kilim olur." sözü gelmeli akıllara. (V) Hangi insan kilimlerin güzelliği karşısında etkilenmemiştir ki?

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, adlaşmış sıfat vardır.
B) II. cümlede, işaret sıfatı vardır.
C) III. cümlede, türemiş sıfat vardır.
D) IV. cümlede, niteleme sıfatı vardır.
E) V. cümlede, soru sıfatı vardır.

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Birden fazla sözcüğün ayrı yazılmasına rağmen bir araya gelip sıfat görevi üstlenmesiyle oluşan dil birliklerine sıfat öbeği denir. Bunlar çeşitli biçimde kurulabilir: Edat öbeği, fiilimsi grubu, ikileme, kurallı birleşik sıfat, ünvan grubu, bağlama grubu, hâl ekiyle bütünleşmiş sıfat ve çeşitli tamlamalar.

Aşağıdaki sıfat gruplarının nasıl oluştuğunu inceleyip onları adlandırınız:

1. Ustura gibi bir rüzgâr esiyordu.
2. Bugünün işini yarına bırakan kişi, bugünü de yarını da kaybeder.
3. İrili ufaklı yıldızlar parlıyordu.
4. Geniş omuzlu adamlar, geniş yürekli insanlara saygı duymalı.
5. Taş duvarlı eve hayran kaldım.
6. Bilgisi kıt insanlar, sıkça inanırlar bildiklerine.
7. Ben çenesi düşük insanı sevmem.
8. Üç adımlık yoldur hayat.
9. Beş parasız insanları, beş paralık insanlara muhtaç etmeyelim.
10. İki bin beş yüz yıldır bu köprü kullanılıyor.
11. Otuz beş yaş değil artık yolun yarısı.
12. Güzel ve çalımlı bir kızımız var.
13. Yola yakın bir ev kiraladım.
14. Deniz mavisi gözlerin niye sislendi?
15. Evimizin neşesi dedemi hâlâ özlerim.
16. Eski tarz evleri çok severim.
17. Mürdüm eriği gözlerinle bakıyordun masumca.

✓ SÜRPRİZ OLABİLİR

Bir sıfatın neyden türeyip neyi nitelediğine dikkat etmeliyiz.

1. Somut addan türeyip somut adı niteleyen bir sıfat oluşturulabilir:
   - Şekersiz çayın tadı daha güzel.
   - Paslı dişleriyle gülümsüyordu sepetçi kadın.
   - Köftelik bulgurumuz yok.
2. Soyut addan türeyip somut bir ismi niteleyen sıfat oluşturulabilir:
   - Hevesli gençlerle şiir üstüne konuştuk.
   - Heyecansız ve ruhsuz bir şehirdir Zürih.
3. Soyut addan türeyip soyut adları niteleyen sıfat oluşturulabilir:
   - Üzüntüsüz aşka rastlamak zor.
   - Hüzünlü bir ayrılıktır ruhumuzu kanatan.
4. Somut addan türeyip soyut adı niteleyen sıfat oluşturulabilir:
   - Temelsiz düşüncelere değer vermem.
   - Bulutlu bir sevdadır aşkın.
   - Köşeli duygularım yoktur benim.

✓ ÖĞREN

Kurallı birleşik sıfat grupları çeşitli biçimlerde oluşur. Sıfat tamlamalarına ve isim tamlamalarına yapım eki (-lı, -sız, -lık) getirilerek veya sıfat ile ismi yer değiştirip isme iyelik eki getirerek yani aitlik grubu şeklinde oluşturulabilen sıfat gruplarını aşağıdaki örneklerde adlandırınız:

1. Dar ufuklu kişiler, uzağı göremez.
2. Ufku dar insana hayal kurduramazsın.
3. Sırt çantalı turistler akın etti âdeta.
4. Yarım asırlık gazetecidir o.
5. Altın bilezikli eller, borçludur tarlalara.
6. Üç kuruşluk iş için bu parayı verememem.
7. Tek kollu kahraman derdik Mehmet'e.
8. Beş parasız biriyken ne çabuk zengin olmuş!
9. Niyeti kötü insanlardan uzak durmak gerekir.
10. "Kırmızı Başlıklı Kız" masalının korkutucu bir yanı var.

@tgdenemeleri

1. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi diğerlerinden farklı türde kullanılmıştır?**

A) Diğerlerinin son kullanma tarihi 5 Haziran olarak görünüyor.

B) Fıstığın yetiştiği bu yörelerde tatlılarda en çok fıstık kullanılıyor.

C) Yayınlarımızın çoğunu en uygun fiyatla halka ulaştırmaya çalışıyoruz.

D) İlaçları çocukların ulaşamayacağı yerlere koyarak onları koruyabiliriz.

E) Birileri, elini taşın altına koymalı ve problemi çözmeye yardım etmeli.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde şahıs zamiri kullanılmamıştır?**

A) Ben, bildiğim işi en iyi şekilde yapmaya gayret ediyorum.

B) Bütün sorumlulukları başkalarına bırakmış, her şeyden elini eteğini çekmişti.

C) Kendimi övmek için çaba göstermiyordum, zaten beni övenler vardı.

D) Ülkemiz için bizim yapacağımız büyük işler var.

E) Sizler, teknolojinin kölesi durumuna gelmişsiniz!

3. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde soru zamiri kullanılmamıştır?**

A) Neler yapmadık şu vatan için
Kimimiz öldük, kimimiz nutuk söyledik

B) Kim demiş ki zamanla gül solar?
Bülbül hiç yorulur mu türküden?

C) Kim ne bilsin neydi beni uyutan?
Uyanmadığım o sabah uykudan

D) Herhalde yeryüzünde değiliz;
Sahiden biz neredeyiz sevgilim?

E) Şaşırdım kaldım nasıl atsam adım;
Gün kasvet gece kasvet.

4. Ben (I) hep acı içinde yaşayan bir adamım! Bu (II) sıkıntı âdeta kendimi (III) bildiğim anda başladı.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin türleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	zamir	zamir	zamir
B)	sıfat	sıfat	zamir
C)	zamir	sıfat	sıfat
D)	zamir	sıfat	zamir
E)	sıfat	sıfat	sıfat

5. Bana (I), başkasının (II) sözünü aktarmayınız; kendi (III) sesiniz ve sözünüzle (IV) seslenin, bundan (V) rahatsız olmamdan korkmayın, başka (VI) kişiyle değil karşımdaki (VII) kişiyle konuşmayı severim ben.

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdaki tespitlerden hangisi yanlıştır?

A) I. sözcük kişi (şahıs) zamiridir.

B) II. sözcük belgisiz zamir, VI. sözcük belgisiz sıfattır.

C) III. sözcük dönüşlülük, V. sözcük işaret zamiridir.

D) IV ve VII. sözcükte iyelik zamiri bulunmaktadır.

E) VII. sözcükte ilgi zamirine yer verilmiştir.

6. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde farklı türde bir zamir kullanılmıştır?**

A) Tarife kalkma bizi
Arayan birer suyuz

B) Gözümde, hayalimde
Hiç sorma ki neler var

C) Sendedir ufukları
Ve ancak sana kadar

D) Biz dalgalar, fırtınalar kahramanı yiğitleriz
Ufuklardan ufuklara haber sorar, gezeriz

E) Gölge veren ağaçları
Sevmiyorsanız yazık size

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde belgisiz zamir kullanılmıştır?**

A) Bunları kimsenin yarasını kaşımak için anlatmadım, dedi adam.

B) Buralarda yetişen siyah güller, dalından koparılınca rengini kaybeder.

C) Bazı zaman olur ki sıcak yüzünden insanlar evlerinden dışarı çıkmazlar.

D) Bütün gün konuştukları konu başka insanların aldıkları, yaptıkları.

E) Kim bilir kimsesiz kalanın hâlini?

8. Gülüyordun kayalıklardan inerken bana sen
Ben ki her gölgenin aksettiği bir gamlı suyum
Her gün alnında zehirden acı rüzgârlar esen
Gurbet akşamlarının bağrı yanık yolcusuyum

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Niteleme sıfatları

B) Tür adı

C) Hâl eki almış şahıs zamiri

D) Belgisiz sıfatlar

E) İşaret zamiri

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem ilgi hem iyelik zamiri bir arada kullanılmıştır?**

A) Duvardaki tablolar ünlü bir ressamın imzasını taşıyordu.

B) Arsamız, herkesinkinden daha değerliydi.

C) Aileme haber vermeden hiç evden ayrılmadım ki.

D) Çocuğunun derslerine yardım edecek birini arıyordu.

E) Salonunki de mutfağınki de en yakın zamanda değişmeliydi.

10. "Kendi" dönüşlülük zamiri asıl özneyle beraber özne olursa özneyi kişi yönünden pekiştirir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamayı örneklendiren bir kullanım vardır?

A) Sen kendin yap kendi işini, bize yıkma.

B) Şu dünyada ne yaparsak kendimiz için yaparız.

C) Ben kendimi asla affetmedim.

D) Siz kendinize boşuna güveniyorsunuz.

E) Onlar da kendi kendilerine karar vermişler.

11. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde birden çok iyelik zamiri kullanılmıştır?**

A) Bulsam, bir sihirli anahtar bulsam
Toprak kilidini açsam dünyanın

B) Ben gideyim, yol gitsin, ben gideyim yol gitsin
İki yanımdan aksın bir sel gibi fenerler

C) Bir daha o fırsat geçer mi ele?
Dün gördüm, bugün de göresim geldi!

D) Hem küçük hem güzel hem de utangaçtı,
Gözleri gözümden daima kaçtı,

E) Suda omuz omuza
İki gölge karışık!

12. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangi ikisinin türü aynıdır?**

A) Son zamanlarda okuduğunuz hangi kitap sizi çok etkiledi?
Bu saatte nereye çıkıp gidebiliriz ki?

B) Sesin kimden geldiğini anlamak için arkasına döndü.
Kupa için kaç takım birbiriyle mücadele edecek?

C) Hangimiz düşmedik kara sevdaya, hangimiz sevmedik çılgınlar gibi?
Kimler geldi kimler geçti edebiyat ve sanat dünyamızdan.

D) Tatile giderken yanımıza neler almamız gerekiyor?
Kaçıncı ödülünüz oldu hikâye alanında?

E) Dışarıdaki koliler kime ait?
Nasıl bir dünyada yaşamak istiyorsunuz?

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

Kişi (şahıs) zamirleri, insanların yerini tutan zamirlerdir. Bunlar, şu sözcüklerdir:

- ✓ Birinci tekil şahıs: Ben, beni, bana, benden, benim, bendim...
- ✓ İkinci tekil şahıs: Sen, seni, sana, sende, senden, senin, sendin...
- ✓ Üçüncü tekil şahıs: O, onu, ona, ondan, onun, odur...
- ✓ Birinci çoğul şahıs: Biz, bizi, bize, bizmişiz...
- ✓ İkinci çoğul şahıs: Siz, size sizin...
- ✓ Üçüncü çoğul şahıs: Onlar, onları, onlardan...

✓ DİKKAT

İşaret sıfatlarıyla işaret zamirleri aynı sözcüklerden (bu, şu, o, öteki beriki, öbür, diğer, böylesi, şöylesi, öylesi) oluşur. Bunların görevi kullanıldıkları cümleye göre değişir.

1. Bu, senin görevin değil. (zamir)
2. Bu iş, bunun görevi değil. (sıfat/zamir)
3. Bunu şu küçük tezgâha bırak. (zamir/sıfat)
4. Öteki dükkân, berikinden ucuza veriyor. (sıfat/zamir)
5. Öbürü diğeriyle aynı (zamir/zamir)
6. Böylesi sana yaramaz, sana şöyle bir ev lazım. (zamir/sıfat)

✓ DİKKAT

Kişilerin yerine geçse de diğer zamirler kişi zamiri olamaz:

1. Dün herkes sınıftaydı. (belgisiz zamir)
2. Bu, arkadaşımın kardeşidir. (işaret zamiri)
3. Öteki, biraz sonra konuşma yapacak. (işaret zamiri)
4. Bu adamı kim kızdırdı? (soru zamiri)
5. Hepimiz birinin hatasıyla mahvolduk. (belgisiz/belgisiz)

✓ DİKKAT

“O” sözcüğünün kişi zamiri, işaret zamiri ve işaret sıfatı olmak üzere üç farklı görevi vardır; cümledeki kullanımına iyi bakılmalıdır.

1. O, benim milletimin yıldızıdır parlayacak. (işaret zamiri)
2. O öğretmen, onun çalışkanlığına hayrandı. (işaret sıfatı / kişi zamiri)
3. Onları dolaba koyun. (işaret zamiri)
4. Onların evi bizimkinden geniş. (kişi zamiri)

✓ DİKKAT

“Herkes, kimse, hepimiz, hepiniz, hepsi” sözcükleri doğrudan belgisiz zamirdir. Diğer belgisiz zamirler belgisiz sıfatlardan sonra gelen isimlerin düşmesiyle veya isim çekim eklerini almasıyla oluşur. Bu nedenle aynı sözcüklerden oluşan belgisiz sıfatlarla belgisiz zamirleri karıştırmayınız:

1. Bazı, arkadaşları gördüm. (sıfat)
2. Bazıları iyi anlamış. (zamir)
3. Çocukların biri, bir adamdan yardım istedi. (zamir/sıfat)
4. Başka kitap getir, başkası böyle demez. (sıfat/zamir)
5. Çoğu, bunları bilmiyormuş. (zamir)
6. Çoğu insan, bunları bilmiyormuş. (sıfat)
7. Tüm soruları çözdüm. (sıfat)
8. Soruların tümünü çözdüm. (zamir)
9. Kimi benim gibi sever gönülden kimi senin gibi el olur gider. (zamir/zamir)
10. Hiçbirimiz, hiçbir konuda ona kızmadık. (zamir/sıfat)
11. Birçoğunun, birçok konuda kimseye güveni yoktur. (zamir/sıfat/zamir)

@tgdenemeleri

Test 8

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ

• Zamir (Adıl)

1. Sevgili Yazarım,

Size (I) böyle seslenmemi bağışlayacağınızı umuyorum. Sizi (II) içtenlikle sevdiğimi anlamanızı istediğimden, gazetelerin "Dert Ortağı" köşelerine yazanları anımsatmayı bile göze aldım ben. Bana (III) biraz zaman ayırır, kendi başıma cevaplayamadığım sorularımın bazılarına (IV) yanıt verirseniz size (V) her zaman teşekkür edeceğim.

Yukarıdaki parçada numaralanmış zamirlerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iyelik zamiri kullanılmamıştır?**

A) Sunumunuz herkes tarafından çok beğenildi.
B) Ege Bölgesi'nde birçok farklı tarım ürünü yetişmektedir.
C) Çocuklarının ardından kendisi de yurt dışına gidip yerleşti.
D) Dostlarım havaalanına beni karşılamaya gelmişti.
E) Kavurucu güneş, toprakları kurutmuş; çatlatmıştı.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ilgi zamiri kullanılmıştır?**

A) Doğadaki değişimi fark edebiliyor musunuz?
B) Bugüne kadarki hatalarımdan hep ders aldım.
C) Lütfen elinizdekileri bana verin!
D) Sizin romanınız, son çıkan yazarlarınkinden daha çok sattı.
E) Karşımızdaki dağların karı henüz erimiş değil.

4. I. Ne gün geleceğiniz belli oldu mu?
II. Etrafına ne bakınıp duruyorsun?
III. Ne düzenli insanlar var dünyada.
IV. Son kitabınızın konusu ne?
V. Pazardan ne alacağımızı bir kâğıda yazalım.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde "ne" sözcüğü zamir görevinde kullanılmıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

5. İşaret zamirleri, kendinden önceki cümlenin yerini tutabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamayı örneklendiren bir kullanım vardır?

A) Sonuç olumlu da olsa olumsuz da olsa hep arkandayım, bunu sakın unutma!
B) Buralara ekilecek ürünler çok su isteyecektir.
C) Bu haber, salondaki herkesi bir an şaşırttı.
D) Sağa dönün, orada karşınıza bir bina çıkacak.
E) Bizi son güne kadar destekleyen bir taraftarımız var, burada da onları görmek istiyoruz.

6. "Her (I) yere dolu (II) yağar, buraya (III) deli yağar." sözü (IV) doğru; hiçbirinizin (V) aklı başında değil.

Yukarıda numaralanmış sözcükler, türlerine göre ikişerli eşleştirilirse hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

7. (I) Ahşap üzerine yapılmış kalem işleri kubbelerde ya da mahfil tavanlarında ve sıklıkla evlerin ahşap bölümlerinde görülür. (II) Bunlar, erken dönemlerde rumi ve hatayi motifli, geç dönemlerde ise barok ve rokoko üsluplarının etkisindedir. (III) Yapıların büyük çoğunluğunun mimarları bilindiği hâlde özellikle Erken Dönem'de yapılarda çalışan nakkaşların kimler olduğu bilinmemektedir. (IV) Buna karşılık Edirne Camisi'nin orijinal kalem işi süslemelerinin İranlı bir sanatçı tarafından yapıldığı rivayet edilmektedir. (V) Gerek Anadolu'daki halk sanatında gerekse İstanbul'da saraya yönelik imparatorluk sanatındaki ürünlerde desen ve renk, muhteşem bir uyum gösterir.

Bu parçadaki cümlelerde numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, zamir kullanılmamıştır.
B) II. cümlede, işaret zamiri özne görevindedir.
C) III. cümlede, soru zamiri yer almıştır.
D) IV. cümlede, işaret zamiri bulunmaktadır.
E) V. cümlede, ilgi zamiri vardır.

8. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisinin yerine bir zamir kullanılamaz?**

A) Köylerde harman zamanı herkes birbirine yardım ederdi.
B) Hiçbir yazıyı beğenmemiş, hepsinde bir eksiklik bulmuştu.
C) Arkadaşımı uzun süreden beri görmemiştim.
D) Hamide'nin bebeği kısa sürede büyümüş.
E) Patatesten sonra tarlaya buğday ekilebilir.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belgisiz zamir yoktur?**

A) Askerlerin kimisi yama yapıyor, kimisi uyuyup dinlenmeye çalışıyordu.
B) İşlerinin birazını, ekip arkadaşlarına devretmelisin.
C) Askerlerin nicesi o soğukta yaşamaya çalıştı.
D) Herkesin bir derdi var, durur içerisinde.
E) Bazı zaman olur ki insan yaşadıklarını, gördüklerini unutur.

10. (I) Halı ve kilimler başlangıçlarından itibaren sadece insanların fiziksel ihtiyaçlarını değil, aynı zamanda psikolojik beklentilerini de karşılamak için yapıldı. (II) Dinî inançlar ve dinsel yaşam filozofik düşünceleri, insan ruhunu zenginleştirdi ve geliştirdi. (III) Bu, sanatçı ve onun işini çeşitli yollardan etkiler. (IV) Sadece halılar ve kilimlerdeki motiflere, kompozisyonlara bakmak bile bunu aşikâr kılar. (V) Türk halılarındaki motiflerin anlamları, bölgelere göre farklılık gösterir.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde zamir kullanılmıştır?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

11. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde soru anlamı bir soru zamiriyle sağlanmıştır?**

A) Hangi derdine çare bulmak için uğraşmadık biz?
B) Yazmak mı daha iyiydi yoksa yazmamak mı?
C) Kazanın nasıl olduğunu kim gördü?
D) Niçin insanlar tüketim çılgınlığına kapıldı?
E) Kaç yıl önce taşındınız buradan?

12. Aldanarak unutulmuş
Senin yolun ayrı, benimki ayrı
Az sonra ikimiz de yalnız
Kısa bir zaman için, saat beş suları
İyidir beraber olmamız

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) İlgi zamiri
B) Tamlayan görevinde kişi zamiri
C) İyelik zamiri
D) Niteleme sıfatı
E) İşaret zamiri

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

"Kim, kimi, kime, kimin, kimden, kimdir ve nereye, nereyi, neresi, nerenin, nereden, nerede" sözcükleri doğrudan soru zamiridir. Cevapları da kişi adı veya yer adıdır. Diğer soru zamirleri ile soru sıfatları aynı sözcüklerden oluşur; bunların görevi, kullanıldıkları yere göre değişir:

1. Hangi öğrenci, sınavda barajı aşamadı? (sıfat)
2. Hangisi barajı aşamadı? (zamir)
3. Kaç kitabınız var? (sıfat)
4. Kitaplarınızın kaçı şiir kitabı? (zamir)
5. Neredeki bu işin ustası? (zamir)
6. Neredeki adam bu işin ustası? (sıfat)
7. Kaçıncı mektubunda bunları yazmış? (sıfat)
8. Sen sınıfta kaçıncısın? (zamir)
9. Ne kadar paranızı izinsiz kullanmışlar? (sıfat)
10. Ne kadarını izinsiz kullanmışlar? (zamir)
11. Hissenizin kaçta kaçını sattınız? (zamir)

✓ HATIRLA

Zamirler, yapıca basit, birleşik veya öbektir:

1. Kimin yanındasın? (basit)
2. Birimize söyleseymiş. (basit)
3. Hiçbiri bana anlatamadı. (birleşik / basit)
4. Her biri on kilo geldi. (öbek)
5. Birçoğunun tadı değişmiş, birkaçı da tamamen bozulmuştu. (birleşik / birleşik)
6. Kimi kimsesi yok diye bazıları ona eziyet ediyor. (öbek / basit / basit)

✓ KARIŞTIRMA

Zamirler, yapım eki alınca zamirlikten çıkar ama çekim eki alınca zamir olmaktan çıkmaz.

1. Bence insanlar benlik davası güttükleri için yalnızlaşıyor. (zamir / isim)
2. Bana sensiz yaşayamam, diyordu. (zamir / zarf)
3. Bencilleştin, senin benimle artık işin olamaz. (fiil / zamir / zamir)
4. Kimsesiz insana herkesin yardım etmesi gerekir. (sıfat / zamir)
5. Bencil kişiler, kimlik bunalımı yaşamak zorunda kalır. (sıfat / isim)

✓ DİKKAT

"Hangisinde soru sıfatı, zamiri, zarfı vardır?" sorusu ile "Hangisinde soru anlamı sıfatla, zamirle, zarfla sağlanmıştır?" sorusu aynı değildir.

Bir cümlede soru sıfatı bulunmasına rağmen soru anlamı başka türde bir sözcükle sağlanabilir veya bir cümlede soru zamiri bulunmasına rağmen soru anlamı başka bir sözcükle sağlanabilir. Bu tür cümlelerde birden fazla soru sözcüğü vardır ve cümlenin başındaki soru sözcüğünü görüp geçmemeniz gerekir çünkü iki tane soru sözcüğü varsa soru anlamı yükleme yakın olan yani cevap isteyen sözcükle sağlanmıştır.

Aşağıdaki cümlelerde soru anlamının hangi tür sözcükle sağlandığını bulunuz:

1. Kimin yaptığını kaç kişi gördü? (sıfat)
2. Kaç kişinin kazandığını biliyor musun? (edat)
3. Hangi evde oturduğunu kimden duydun? (zamir)
4. Sana dün ne getirdi? (zamir)
5. Sana dün ne hediye getirdi? (sıfat)
6. Nasıl birinin saldırdığını kim biliyor? (zamir)
7. Kimin sözüne inanalım bu konuda? (zamir)
8. Nasıl bir oda istediğini niye söylemedin? (zarf)
9. Niye bu işi istemediğini nasıl bir kişiyle görüştün? (sıfat)
10. Ona ne kadar güveniyorsun? (zarf)
11. Bana ne kadar zaman ayırabilirsin? (sıfat)
12. Senin ne kadar şiirinin olduğunu hangisi biliyor? (zamir)

✓ DİKKAT

İyelik yani tamlanan eklerinin bir diğer adı da iyelik zamiridir.

İlgi zamiri olan -ki belirtili isim tamlamasının tamlayanına getirilir. Yani tamlayan (ilgi hâli) ekinden (ben ve bizdeki -im, diğer sözcüklerdeki -ın, -in, -un, -ün) sonra gelir ve düşen tamlanan adın yerini tutar. Bu sebeple ilgi zamiri olan -ki kaldırılınca tekrar belirtili isim tamlaması kurulabilir:

- Seninki yazmıyorsa benimkini al. (senin kalemin / benim kalemimi)
- Salonun lambası değişti ama mutfağınki duruyor. (mutfağın lambası)
- Her yerde dondurma var ama Maraş'ınkine denk değil. (Maraş'ın dondurmasına)

@tgdenemeleri

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ

• Zamir (Adıl)

Test 9

1. Neredeyse gün doğacaktı
Herkes gibi kalkacaktınız
Belki daha uykunuz da vardı
Geceniz geliyor aklıma

Bu dizelerde geçen aşağıdaki sözcüklerden hangisi zamirdir?

A) Belki B) Herkes C) Gün
D) Daha E) Geceniz

2. **Aşağıdakilerden hangisinde verilen açıklama, karşısındaki cümlede <u>örneklendirilmemiştir</u>?**

A) Kişi zamiri belirtili isim tamlamasında tamlayan görevi üstlenebilir: Bizim tek suçumuz kendimize karşı acımasız olmamızdır.

B) Belgisiz zamir isim tamlamasında tamlanan görevi üstlenebilir: İdarecilerin birkaçıyla okulun düzenini konuştuk.

C) İşaret zamiri daha önce geçen bir cümlenin yerini tutabilir: Aşk, hasta olduğunu kabul etmemektir işte buna itirazın varsa âşıksın.

D) Bazı zamirler adın yönelme hâli ekini alırken ünlü değişimine uğrar: Ben, bana yapılanın yarısını sana yapsaydım dostluğumuz biterdi.

E) Dönüşlülük zamiri ikilenerek zamir olmaktan çıkar ve zarf görevinde kullanılabilir: Sen kendine kendin gibi taze bahar seç.

3. (I) Okurlar, bu kitapta Türk halkının yaşamıyla, inanışlarıyla, törenleri, oyunlarıyla ilgili canlı görüntüler bulacak. (II) Kentliler, kırsal kesimdeki yaşamın bilinmedik ilginç ayrıntılarıyla karşılaşacak. (III) Farklı bölgelerde, uzak kentlerde yaşayanlar, geniş bir coğrafyanın mozaiğinde hep birlikte çoğalttıkları renk zenginliğinin, usta bir araştırmacının kalemiyle yazıya geçtiğini görecekler. (IV) Cumhuriyet Dönemi'nin en önemli araştırmacılarından birinin kaleminden, Türk folkloruna yetkin ve kapsamlı bir bakış. (V) Pertev Naili Boratav'ın bütün yapıtları gibi, gerek bu alana özel bir ilgi duyanlar gerekse her daldan aydınlar, sanatçılar, yazarlar, araştırmacılar için vazgeçilmez bir baş ucu kitabı.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde hem zamir hem sıfat türünden sözcükler vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili zamir, gerektiğinde sıfat olarak <u>kullanılamaz</u>?**

A) <u>Kimsenin</u> bir başkasına bunu anlatması mümkün değil.

B) <u>Kimi</u>, bizim için çok önemli bilgiler sundu.

C) <u>Bazısına</u> bu işler, çocuk oyuncağı gibiydi.

D) Dün <u>bunun</u> bir benzerini sahaflarda gördüm.

E) <u>Diğerlerine</u> bu konuda neden bilgi vermedin?

5. Zamirler de isim tamlamalarında tamlayan ve tamlanan görevinde kullanılabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zamir tamlayan görevinde kullanılmıştır?

A) Kimsenin aklıyla değil, kendi aklımla hareket ediyorum.

B) Anlamak istemeyen kimseye bir şey öğretemezsin.

C) Buraya gelenlerin hiçbirini daha önce görmemiştim.

D) Sporcularımızın çoğu altın madalya alarak döndü.

E) Olgunlaşan meyvelerin toplanması için yardım ettim.

6. Canlı bir yüz bana yaklaştı, muhabbetle dolu
Kim bu? Nereden gelmiş? Hangi yolun yolcusu bu
Bu gelen, bir yuvasız kuş gibi pervasızdı
Bu gelen köylü, sesinden tanıdım, bir kızdı

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Yönelme eki alan şahıs zamiri vardır.

B) İşaret zamiri bulunmaktadır.

C) Soru sıfatına yer verilmiştir.

D) Soru zamiri vardır.

E) Sayı sıfatı vardır.

@tgdenemeleri

7. "O" sözcüğü hem işaret sıfatı hem işaret zamiri hem de kişi zamiri olarak kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "o" sözcüğü, kişi zamiri olarak kullanılmıştır?

A) Annemin en sevdiği kitaptı o.
B) O renkler sana daha çok yakışıyor.
C) Onu tamir ettirmek yerine, yenisini alabilirsiniz.
D) O, sizin başarılarınızdan hep övgüyle bahseder.
E) Bir daha görmek istemiyorum o saygısız insanları.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "kendi" zamiri, özneyi pekiştirme göreviyle kullanılmıştır?**

A) Artık kendi şiirlerimi basma zamanı geldi diye düşündüm.
B) Hale, kendi hatasından çok başkalarının hatasını görürdü.
C) Kendini kandırarak hiçbir yere varamazsın.
D) Kader diyemezsin sen kendin ettin; aşkıma, sevgime ihanet ettin.
E) Çocukların kendilerini tanıma sürecine yardımcı olmalıyız.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ilgi adılı kullanılmıştır?**

A) Yüzündeki lekeler için özel bir krem kullanmalısın.
B) Komşudaki tavuk size kaz görünmemeli.
C) Aklımdakileri gerçekleştirmek için gün sayıyordum.
D) Dilimizdeki her deyimin karşılığı başka dillerde olmayabilir.
E) Televizyonun ekranından sonra telefonunki de bozuldu.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı yapıda bir zamir kullanılmıştır?**

A) İnsanların çoğu, geçim derdine düşmüş.
B) Onun içtenliği inandırıcı gelmiyordu bize.
C) Öğrencilerin bazıları ödevlerini yapmamış.
D) Nedir seni bu kadar öfkelendiren?
E) İnsanların birçoğunun geçim derdi var.

11. (I) Onun hikâyeleri, Türk hikâyeciliği için bir dönüm noktasıdır. (II) Bilindiği gibi Türk hikâyeciliğinde iki büyük isimden söz edilir: Ömer Seyfettin ve Sait Faik Abasıyanık. (III) Sait Faik hem güzel Türkçesi hem anlaşılır bir dille yazması sayesinde kısa sürede kendini fark ettirmiştir. (IV) Bunun sebebi yalnızca dili de değildir elbette, ayrı bir sıcaklık vardır onda. (V) Hepimiz onun hikâyelerinde bir parçamızı buluruz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, kişi zamiri tamlayan görevindedir.
B) II. cümlede, sayı sıfatı kullanılmıştır.
C) III. cümlede, niteleme sıfatı ve dönüşlülük zamiri vardır.
D) IV. cümlede, işaret zamiri tamlanan görevindedir.
E) V. cümlede, belgisiz zamir vardır.

12. Kim bilir, belki giden yolcuların
Budur son seferi
Sisli gözlerdeki cihetler silinir
Kimsenin kimseden olmaz haberi

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Soru zamiri
B) İlgi zamiri
C) İyelik zamiri
D) Belgisiz zamir
E) İşaret zamiri

✓ DİKKAT

"Şey" sözcüğünün isim mi, zamir mi olduğu konusu bir ara tartışma konusu yapılmışsa da son güncellemelerde TDK "şey" sözcüğünü belgisiz zamir kabul etmektedir.

✓ DİKKAT

Ek hâlindeki zamirler özel olarak belirtilip istenmedikçe kaç tane zamir vardır veya zamir var mıdır sorularında dikkate alınmaz.

@tgdenemeleri

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ

• Zarf (Belirteç)

Test 10

1. (I) Elinde kitabı ve kalemiyle gözlerini hiç ayırmadan sözcükler içinde kaybolmanın keyfini çıkartıyordu. (II) Arda, kitabın kenarlarından insanlara bakıyordu. (III) Elindeki kalem hayatla savaşını anlatıyordu. (IV) Yalnızlıktan yorulmuş gözleri ağlayacak kadar dolmuştu. (V) Fakat o kendini kelimelerin denizine bırakmıştı.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük zarftır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. İyi metinleri besleyen yüzlerce algı, düşünce, olgu, içsellik
(I)
var. Zararsızlığın temelinde, içsel mecranın doyum noktasında
(II) (III)
olması gerekir. Keza, yazmayı tetikleyen şeyler içimizdedir. İçimizde sadece biz değil, içinde yaşadığımız
(IV)
çağın psikolojik, sosyolojik temelleri fazlaca etkili olmaktadır.
(V)

Yukarıda numaralanmış sözler türlerine göre ikişerli gruplandırıldığında hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Seni asla unutmayacağım. Her zaman içimde dipdiri olacaksın anne! Seni çok sevdiğim için babamın çok sevdiği yeni eşine belki düşman olacağım. Yine eskisi gibi gizli gizli, gecelerde ve yalnız başıma ağlayacağım.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Kesinlik anlamı veren zarf
B) Olasılık anlamı veren zarf
C) Yer-yön bildiren zarf
D) Durum bildiren zarf grupları
E) Zaman zarfı

4. (I) Böyle yürüyerek surları dolanıyoruz. (II) Yedikule'de başladığımız yere geldikten sonra bu sefer yüzümüzü Eyüp'e dönüyoruz. (III) Eyüp'ten Haliç'in kuzey kıyısını izleyerek Kasımpaşa'dan Galata ve Beyoğlu kısmına geçiyoruz. (IV) Bu tarihlerde buralarda yerleşim şimdiki gibi değildi elbette. (V) Beyoğlu'ndan Beşiktaş'a geçiyor, oradan da Boğaz yoluna çıkıyoruz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, durum zarfı kullanılmıştır.
B) II. cümlede, işaret sıfatı kullanılmıştır.
C) III. cümlede, fiilden türemiş durum zarfı vardır.
D) IV. cümlede, olasılık zarfı kullanılmıştır.
E) V. cümlede, hâl eki alan isimler vardır.

5. Edebiyat ve şiirle az çok ilgilenenler, son yüz yıldır,
(I) (II)
anlamsız görünen ya da anlamı belirsiz türlü yapıtlar ortaya
(III)
konulduğunu ve bunlardan bazılarına zamanla yüksek
(IV) (V)
değerler biçildiğini bilir.

Yukarıda numaralanmış sözlerden hangisi diğerlerinden farklı türdedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

6. (I) Birçok kültüre ev sahipliği yapmış Anadolu'nun zenginliği, dillere pelesenk edilmiş bir hakikat. (II) Hele ki üzerinde yaşayan tüm toplulukları aynı anda temsil edebilen yemek kültürü... (III) Günümüzde Arnavutların elbasan tavasıyla Ermenilerin topiğinin aynı masada buluşabilmesi bir tesadüf değil; aksine birbirinden beslenen Anadolu kültürlerinin zamanla nasıl iç içe geçtiğinin bir göstergesi. (IV) Doğasının cömertliği ve insanlarının özverisiyle gitgide zenginleşen Anadolu yemekleri "Soframda Anadolu" isimli yemek kitapları serisinde bir araya geliyor. (V) Serinin kalan kitapları da zaman içinde raflardaki yerini alacak.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde zarf kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde zaman zarfı kullanılmıştır?**

A) Baktım, baktım bir türlü göremedim
Gönül çerçevesinden düşmüş fotoğrafın

B) Baktım ki deniz her dalgasıyla düşman
Kuşlar av peşinde balıklar pusuda

C) Baktım ki o musibet gelip çatmış
Yolcusunda tayfasında şafak atmış

D) Aşk ile koskoca dağları düz ettim
Avladım sonunda o civan kekliği

E) Çok gerilerde kalmış çıktığım liman
Yok görünürde sığınacak bir ada

8. Senden kopardım çiçeklerin en solmazını
Toprakların en bereketlisini sende sürdüm
Sende tattım yemişlerin cümlesini

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Şahıs zamiri B) Üstünlük zarfı
C) Adlaşmış sıfat D) Durum zarfı
E) İsim tamlaması

9. Adam dışarı birazdan çıkacaktı. Kendini düne göre daha iyi hissediyordu. Yağmurda ıslanacak ve rahatlayacaktı. Kaybettiği enerjiyi tekrar toplayacaktı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Yineleme bildiren zarf
B) Yer-yön zarfı
C) Zarfı derecelendiren üstünlük zarfı
D) Soru zarfı
E) Durum zarfı

10. Kars, Erzurum civarında hüküm süren Akkoyunluların "Dede Korkut Destanları"nı yazıya geçirttiği tahmin edilmektedir. Eserin günümüze ulaşan iki adet el yazması mevcuttur. Biri 19. yüzyılda Dresden'de, diğeri 20. yüzyılda Vatikan'da bulunmuştur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Sayı sıfatı B) Zaman zarfı C) Belgisiz zamir
D) Birleşik isim E) Durum zarfı

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfatı derecelendiren zarf vardır?**

A) İşlerini eksiksiz yapan bir insandı.
B) İyiliklerinizin karşılığını mutlaka göreceksiniz.
C) Eğri oturalım, doğru konuşalım.
D) Kayahan'ın oğlu da pek sevimli bir şeymiş.
E) Yola çıktık, akşam geliriz.

12. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde zarf bir söz grubundan oluşmuştur?**

A) Evlerin çoğu eskidi gitti tamir edilemedi
Evlerin çoğu gereği gibi tasvir edilemedi

B) Ufacık avuçlardan akşamları akan ter
Tuz yerine geçti evlerin yemeğinde

C) Niçin ölümden bahsediyorsun
Bu sevda nereden esti

D) Donmuş dallar esen ılık rüzgâra
Çiçek açar çekingen

E) Doğrusu anlamadım bir düğün dernek mi
Sonra da kimileri düşünceli, durgundu

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

I. Zaman zarfı: Filleri, fiilimsileri hatta isim yüklemli cümleleri zaman yönünden sınırlandıran ve "ne zaman, ne zamandan beri, ne zamana kadar" sorularına cevap veren zarflardır. Ancak zaman adları ile zaman zarfları karıştırılmamalı:

1. Akşam, aileyi bir araya getiren zaman dilimidir. (isim)
2. Akşam, yemeği birlikte yiyelim. (zarf)
3. Toplantımız akşamdı, akşama bu sorun çözülecekti. (isim/zarf)
4. Akşama tam bir saat var. (isim)
5. Akşamları telefon edip durumu hakkında bilgi alıyorum. (zarf)
6. Akşamları iyi değerlendirirsen sıkıntı yaşamazsın. (isim)
7. Akşam iyiydin. (zarf)
8. Akşamdan yola çıkan tren sabah oraya varacak.(zarf/zarf)
9. Akşamın alaca karanlığı çöküyor. (isim)

II. Yer-yön zarfı: "İçeri-dışarı, aşağı-yukarı, ileri-geri, öteberi" sözcükleri ek almaksızın eylem ve eylemsinin yönünü bildirirse zarf olur. Ancak bu sözcükler isim de sıfat da olur:

1. Aşağı inerken yukarıya bir daha baktı. (zarf/isim)
2. Yukarı katı beğendi ve aşağıyı boşalttı. (sıfat/isim)
3. İçerinin havası bozuldu dışarı çıkalım. (isim/zarf)

III. Azlık-Çokluk (miktar - ölçü - nicelik - derece) zarfları:

a) Fiil ve fiilimsinin miktarını (ne kadar?) belirtir. Ancak aynı sözcüklerin sıfatı ve zamiri de bulunabilir:

1. Çok çalışan, çok para kazanamayabilir. (zarf/sıfat)
2. Burada fazla bekleme, bugün fazla işimiz var. (zarf/sıfat)
3. İki dinle, bir söyle. (zarf/zarf)
4. Fazlası gerekmez bana. (zamir)
5. Epey işim vardı, epey yorulmuşum. (sıfat/zarf)

✓ ÖĞREN

b) Sıfatı ve adlaşmış sıfatı derecelendirir:

1. Çok doğru bir adamdı.
   aşırılık zarfı — sıfat
2. Daha iyisi Şam'da kayısı.
   üstünlük zarfı — adlaşmış sıfat
3. En güzel şarkıyı sen yazdın.
   en üstünlük zarfı — sıfat
4. Bugün biraz kötüyüm.
   ölçü zarfı — adlaşmış sıfat

c) Kendi türünden sözcüğü yani zarfı derecelendirir:

1. Pek çabuk öğrendim.
   Miktar zarfı — durum zarfı
2. Oldukça fazla uğraştık.
   Miktar zarfı — miktar zarfı

IV. Durum zarfı: Fiil veya fiilimsinin nasıl gerçekleştiğini belirtir. Ancak niteleme sıfatlarıyla karıştırılmamalıdır:

1. Sıcak esen rüzgâr, ılık esmeye başladı. (zarf/zarf)
2. Sıcak suya, soğuk su ekleyip ılık suyla yıkandı. (sıfat/sıfat)
3. İçeriye soğuk giriyor, kapıyı sıkı kapatın. (isim/zarf)

V. Soru zarfları:

a) Nasıl + fiil, fiilimsi
b) Ne kadar + fiil, fiilimsi
c) Niçin, niye, ne diye, neden = niçin
d) Ne zaman
e) Hani

1. Sana nasıl bir ev lazım? (sıfat)
2. Sana nasıl yardım edebilirim? (zarf)
3. Ne kadar çalışan insan başarılı olur? (zarf)
4. Ne kadar insan var? (sıfat)
5. Çocuklar, en çok neden hoşlanır? (neyden-zamir)
6. Çocuklar, neden bunu bilmiyor? (niçin-zarf)

@tgdenemeleri

Test 11

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ

• Zarf (Belirteç)

1. (I) Demin yazdığım satırı, bari bir değişiklik olsun diye tükenmez kalemle karaladım. (II) Sabahtan beri kim bilir kaç kâğıdı böyle yarısını bile doldurmadan daktilodan çıkarttım. (III) Hepsini teker teker buruşturup yere attım. (IV) Son kâğıda da özenle "olmuyor" yazdım kırmızı kalemle. (V) Belki de kırmızı kalem bir uyarı niteliği taşıyordu benim için.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, zaman zarfı vardır.
B) II. cümlede, soru zarfı vardır.
C) III. cümlede, söz öbeği zarf görevindedir.
D) IV. cümlede, durum zarfı vardır.
E) V. cümlede, olasılık zarfı vardır.

2. (I) Elli beş yıl önce karlı bir mart sabahı, en üst kattaki küçük odasında uyandığında çok telaşlıydı. (II) Hemen fırladı yatağından, perdeleri aralayıp pencereyi açtı. (III) Kar kokusunu içine gerinerek çekti. (IV) Yine de bir çay içmeden hazırlanmak istemiyordu. (V) Ama zemin kattaki mutfağa inip çay doldurmaya da üşeniyordu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, farklı türde zarflar vardır.
B) II. cümlede, zaman zarfı vardır.
C) III. cümlede, fiilden türemiş durum zarfı vardır.
D) IV. cümlede, zarf öbeği vardır.
E) V. cümlede, miktar zarfı vardır.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme farklı bir görevle kullanılmıştır?**

A) Bütün gün evde boş boş oturmaktan canım sıkılmıştı.
B) Beldenin turistik yerlerinin hepsi pırıl pırıldı.
C) Mutluluktan ışıl ışıl parlayan gözler vardı çevremde.
D) Çıtır çıtır yanan odunların sesi insana huzur veriyordu.
E) Araba geri geri giderken başka bir arabaya çarpmıştı.

4. **Aşağıdakilerden hangisinde hâl eki almasına rağmen zarf olan bir sözcük vardır?**

A) Yazma eylemi belki de insanın koskoca bir dünyaya açılmasını sağlıyordur.
B) Arka balkon, ön balkona göre oldukça genişti; oraya masa sığabilirdi.
C) Salim'in soğuktan dişleri birbirine kenetlendi.
D) Düşe kalka yürüyen bu gençler bana gençliğimi hatırlattı.
E) Hiç görmediğim yerlere gitmek, yeni kişiler tanımak istiyordum.

5. Bilmezdim şarkıların bu kadar (I) güzel
Kelimelerinse kifayetsiz (II) olduğunu
Bu derde düşmeden önce (III)
Bir yer var, biliyorum
Her şeyi (IV) söylemek mümkün
Epeyce (V) yaklaşmışım, duyuyorum

Yukarıdaki dizelerde numaralanmış sözlerden hangisi zarf görevinde değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "artık" **sözcüğü zarf olarak kullanılmıştır?**

A) Dibinde bir yudumluk kararmış çay artığı vardı.
B) Artık kumaşlar değerlendirilerek yapılan bebek elbiseleri beğenildi.
C) Fabrika artıkları suyun kirlenmesine sebep oluyordu.
D) Artık onlar da İstanbul'un karışıklığına alışmıştı.
E) Bu tesislerde artıklar toplanıyor, geri dönüşüm için ayrılıyor.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "çok" **sözcüğü diğerlerinden farklı türde bir sözcüğü derecelendirmiştir?**

A) Genç kızların çok ağır kokular kullanmaması en doğrusudur.

B) Turizmimizin asıl ihtiyacı olan, yurt dışında ülkemizin daha çok tanınmasını sağlamaktır.

C) Çok yüksek yerlerde yetişen bu otları küçükbaş hayvanlar yiyor.

D) Kapadokya'nın çok lezzetli bir yemeği var: Testi kebabı.

E) Çok eğlenceli ve alaycı arkadaşlarımız, bize bir sürpriz hazırlamışlardı.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yer-yön bildiren sözcük diğerlerinden farklı türde kullanılmıştır?**

A) Yukarıdan gelen gürültüyle ev ahalisi yataklarından fırlamıştı.

B) Hangi gülle daha ileriye düşerse kazanan o sporcu olacaktı.

C) Dışarının gürültüsünü duymamak için pencereyi kapattı, yorganı başına çekti.

D) Tepeden aşağı inen patika yolun iki kenarı da rengârenk çiçeklerle doluydu.

E) Geriden gelip diğer sporcuya yetişen koşucu, ipi göğüsleyen kişi olmuştu.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-in" **ekini alan sözcük diğerlerinden farklı türde kullanılmıştır?**

A) Alışkanlıklarınızın sizi gündelik hayatınızdan uzaklaştırması gerekmez.

B) Kışın buz tutan göllerde balık avlayarak geçinen insanlar var.

C) Çocukların eğitilmesi için çabalayan insanlara yardım etmeliyiz.

D) Sanatçının tabloları her yüzyılda beğeni topluyor.

E) Yazın son günlerini yaşıyoruz bugünlerde.

10. Börekçi fırınının karşısındaki dört köşe taşlar döşeli, iki yanı ağaçlı yoldan çarşıya doğru yürüyordu.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Sayı sıfatı
B) Yer-yön zarfı
C) Türemiş isim
D) Sıfat grupları
E) Zaman zarfı

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili söz diğerlerinden farklı görevde kullanılmıştır?**

A) Seralar bir şirket tarafından on yıllığına kiralanmıştı.

B) Üç aylık bebek etrafındaki sesleri seçebiliyordu artık.

C) Babadan kalma evi de borçları ödemek için satmak zorunda kaldı.

D) Uzun süreli anlaşmanın ardından daha iyilerini bulmaya başladık.

E) Göç yolları üzerindeki kanadı kırılan kuşlar burada tedavi ediliyor.

12. Neden sonra farkına varıyorsun
Etrafındaki korkunç ıssızlığın
Yâr olsun, dost olsun, kimi arıyorsun
Adresi belli mi vefasızlığın

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Cümleyi zaman bakımından sınırlandıran sözcük
B) Soru zamiri
C) Niteleme sıfatı
D) Türemiş isim
E) Durum zarfı

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Zaman, durum, miktar, yer-yön ve soru zarfları zarf çeşitleridir. Bazı sözcüklerin zarf olduğu kabul edilse de bunları gruplandırmada tartışma yaşanmaktadır. Aşağıdaki sözcükler daima zarftır:

1. **Cümleye sebep anlamı katan** "-den -dan" **hâl eki almış zarflar:**
   - ✓ Ağlamaktan gözleri şişmişti. (zarf)
   - ✓ Ağlamaktan vazgeç. (isim)
2. **Cümleye yineleme-tekrarlama anlamı katan zarflar:**
   - ✓ Haydi gel yeniden başla.
   - ✓ Beni tekrar deneyin.
3. **Cümleye kesinlik anlamı katan zarflar:** mutlaka, katiyen, asla, hiç mi hiç, muhakkak, elbette...
4. **Cümleye olasılık anlamı katan zarflar:** belki, galiba, herhâlde...
   - ✓ Adını herhâlde unuttu.
5. **Cümleye yaklaşıklık anlamı katan zarflar:**
   - ✓ İşimiz hemen hemen bitti.
   - ✓ Az kalsın merdivenden düşüyordum.
6. **Dilek-istek anlamını pekiştiren zarflar:**
   - ✓ Şu sınavı bir kazansam...
   - ✓ İnşallah yarın gelir.
   - ✓ Hiç olmazsa şu soruyu çözün.
7. **Fiile yönelik kullanılan** "işte" **sözcüğü (gösterme zarfı)**
   - ✓ İşte gidiyorum çeşmi siyahım.

✓ DİKKAT

Cümleyi zaman yönünden sınırlandıran sözcük istenmişse "ne zaman" sorusuyla bulunan zaman zarfı istenmektedir.

✓ DİKKAT

Cümlenin anlamını durum yönünden tamamlayan söz istenmişse yükleme sorulan "nasıl" sorusuyla bulunan durum zarfı istenmektedir.

✓ DİKKAT

"Artık" sözcüğü, zaman zarfı, niteleme sıfatı veya ad olarak (adlaşmış sıfat) kullanılabilir. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin türünü bulunuz:

1. Artık sevmek haram bana!
2. Artıkları çöpe atmayalım.
3. Artık kumaşlardan sofra bezi yaptı.

✓ DİKKAT

Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin türünü bulunuz.

1. Demin onunla bunu konuştuk.
2. Öncesini bilmeyen sonrasına yön veremez.
3. Önce bize gidelim, sonra maçı bekleyelim.
4. Öfkeden kimseye yarar gelmez.
5. Adam, öfkeden delirecekti.
6. Hâlâ bu konuda açıklama yok.

✓ DİKKAT

"Daha" sözcüğü "henüz" anlamındaysa zaman zarfıdır, karşılaştırma yapıyorsa miktar zarfıdır:

1. Bana daha tam güvenmiyordu. (zaman zarfı)
2. Ona daha yeni bir araba alayım. (miktar zarfı)

✓ DİKKAT

"-e doğru" ve "-e karşı" edat öbekleri, yer - yön zarfı ya da zaman zarfı öbeği oluşturabilir. Bu, onun cümleye kattığı anlama bağlıdır:

1. Okula doğru beraber yürüyorduk.
   yer-yön zarfı öbeği
2. Akşama doğru köye ulaştım.
   zaman zarfı öbeği

@tgdenemeleri

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ

• Zarf (Belirteç)

Test 12

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde cümlenin anlamını durum yönünden tamamlayan söz kullanılmamıştır?**

A) Yaratıcı bir yazar, dili de güzel kullanmalıdır.

B) Askerler, nöbet yerlerine teker teker geçiyorlardı.

C) Çocuk, büyük bir hevesle her gün okula gidiyordu.

D) Güneş, dağların ardından usul usul yükseliyordu.

E) Yaşadıklarını anlatırken gözleri yaşardı.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zaman bildiren sözcük diğerlerinden farklı türdedir?**

A) Akşam, Ahmet Haşim'in en sevdiği vakittir.

B) Önceleri bu topraklarda daha çok buğday ekimi yapılırdı.

C) Çocuklar sabah erkenden yola çıkacakları için uyumuşlardı.

D) Varlıkların gölgeleri öğlen en kısa, akşama doğru en uzundur.

E) Festival için kışın yapılmaya başlanan hazırlıklar henüz bitmemişti.

3. Yer-yön bildiren sözcükler, çekim eki almadan bir fiil veya fiilimsinin anlamını yer-yön bakımından tamamlarsa zarftır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir sözcük yoktur?

A) Yukarı çıkıldıkça düşen hava sıcaklığı, tırmanışçılar için tehlike oluşturmakta.

B) Arabanızı biraz daha ileri alabilirseniz ben de arabamı park edebilirim.

C) Hem aşağı hem yukarı taraftaki topraklarda çeşitli ürünler yetiştiriliyor.

D) Öğrencilerin saat sekizden sonra dışarı çıkmaları yasak.

E) İçeri girmekten çekinen misafiri tebessüm ederek ikna etmeye çalıştı.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde azlık-çokluk bildiren sözcük diğerlerinden farklı türde kullanılmıştır?**

A) Bana matematik dersi, öğrenilmesi çok zor bir ders olarak görünmekte.

B) Projemiz kurulda pek beğenilmiş ancak yapım aşaması için bir tarih verilmemiş.

C) İş yerinde birbiriyle gayet samimi arkadaşlar var.

D) Yarışma için belirlenen sürenin az olduğuna dair bir görüş yerleşti.

E) Fazla mal göz çıkarmaz düşüncesiyle her teklif edileni alıyordu.

5. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde üstünlük zarfı kullanılmıştır?**

A) Zaman ne de çabuk geçiyor Mona
Saat on ikidir söndü lambalar

B) Zambaklar en ıssız yerlerde açar
Ve vardır her vahşi çiçekte gurur

C) Akşamları gelir incir kuşları
Konarlar bahçemin incirlerine

D) Artık inan bana muhacir kızı
Dinle ve kabul et itirafımı

E) Yağmurdan sonra büyürmüş başak
Meyvelar sabırla olgunlaşırmış

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru bildiren sözcük zarf görevinde kullanılmıştır?**

A) Nasıl bir yerde yetiştiğinizi bize anlatır mısınız?

B) Bu geç saatte çocuklar sokaklarda ne gezinip duruyor?

C) Bir şiir yazmak için kaç saatinizi harcıyorsunuz?

D) Yeni yatırımları için ne kadar bütçe ayırmışlar?

E) Bu sokağın nereye çıktığını bilen var mı?

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde zarf (belirteç) yoktur?**

A) Kim bilir şimdi nerdesin
Senindir yine akşamlar

B) Uyu! Gözlerinde renksiz bir perde
Bir parça uzaklaş kederlerinden

C) Issız bir mezarlık, kimsesiz bir yer
Gölgesinde ulu, loş bir mâbedin

D) Her şey yerli yerinde; havuz başında servi
Bir dolap gıcırdıyor uzaklarda durmadan

E) Son darbe inmeden evvel, en son anda
Bir çiçek, bir kuş, bir tebessüm ol

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde miktar zarfı diğerlerinden farklı türde bir sözcüğü derecelendirmiştir?**

A) En lezzetli yemeği yapmak için herkes çaba gösteriyordu.

B) Çok samimi olduğum bir arkadaşımdan yardım istemiştim.

C) En acı biberleri kurutup toz biber hâline getirirlerdi.

D) Yarışmaya gayet güzel manzara resimleriyle katıldılar.

E) Pek yetenekli sanatçımızın son eseri de çok beğenildi.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf yoktur?**

A) Salı akşamından beri soğuk algınlığım devam ediyor.

B) Edip Cansever, şiirlerini toplantılarda okumayı pek sevmezdi.

C) Edebiyatımızdaki yazınsal yetersizlik hep sürecek.

D) Antolojiyi hazırlamak için bütün öyküleri baştan sona taradım.

E) Çehov, Rus tiyatrosunun değil dünya tiyatrosunun yazarı olmuştur.

10. Sevgileri yarınlara bıraktınız
Çekingen, tutuk, saygılı
Bütün yakınlarınız
Sizi yanlış tanıdı

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Zaman zarfı
B) Belgisiz sıfat
C) Adlaşmış sıfat
D) Şahıs zamiri
E) Durum zarfı

11. (I) İyi kitaplar okuyan çocuklar büyüdüklerinde Türkiye güzel bir yer olur mu, ne dersiniz? (II) Mutlaka bambaşka bir ülke olur! (III) Bu, her gecenin bir sabahı olacağını bilmek gibi çok açık. (IV) Türkiye'de çocuk ya da genç olmak, birçok engeli ortadan kaldırmayı gerektiriyor. (V) Çünkü onlar, daha yolun başındalar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, zaman zarfı vardır.

B) II. cümlede, kesinlik zarfı vardır.

C) III. cümlede, miktar zarfı vardır.

D) IV. cümlede, durum zarfı vardır.

E) V. cümlede, zaman zarfı vardır.

12. **Aşağıdakilerden hangisinde yapılan açıklama cümleye uygun değildir?**

A) Yer-yön zarfı tamlayan olarak kullanılıp adlaştırılabilir: Aşağının manzarası çok güzel.

B) Yönelme hâlindeki bir söz durum zarfı olarak kullanılabilir: Bizi boş yere burada beklettiniz.

C) Sıfat üstünlük belirteciyle derecelendirilebilir: Okula yetişmek için daha çabuk hazırlanın.

D) Söz öbeği zaman zarfı olarak kullanılabilir: Bahar gelince ağaçlar yeşerir.

E) İkilemeler de zarf öbeği oluşturabilir: Hayata beraber başladığımız dostlarla da yollar ayrıldı bir bir.

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

"Ne" **sözcüğü çok farklı sözcük türlerinin örneği olabilir:**

1. Bugün neydi o öfke? (soru zamiri)
2. Bir yaralı döşten gayri nem kaldı? (neyim - isim çekim eki aldığı için doğrudan zamir)
3. Giden şanlı akıncı ne gün döner yurduna? (hangi anlamıyla ismin önüne geldiği için sıfat)
4. Ne insanlar tanıdım hey!
   Hep hikâye dram çıktı (nasıl anlamıyla ismin önüne geldiği için sıfat)
5. Ne ağlarsın benim zülfü siyahım? (niçin anlamına geldiği için soru zarfı)
6. Ne güzel komşumuzdun sen Fahriye Abla! (sıfatı derecelendirdiği için miktar zarfı)
7. Burada ne sana ne bana yer var. (olumsuzluk veren bağlaç)
8. Sana ne anlattı? (ismin yerine geçtiği ve ne+ler yapılabildiği için zamir)
9. Yarın ne ağacı dikeceksiniz? (isim tamlamasının tamlayanı olduğu ve ne+yin ağacı denebildiği için zamir)
10. Yarın ne dersler var? (hangi dersler anlamına geldiği ve sıfat tamlaması kurduğu için sıfat)
11. Onlar neyin hesabını yapıyor? (isim çekim eki aldığı için direkt zamir)
12. Bugün ne dersi göreceğiz? (isim tamlaması oluşturduğu ve neyin dersini anlamında olduğu için zamir)
13. Senin amacın nedir? (isim çekim eki almış doğrudan zamir)
14. O senden ne istedi, sen ona ne verdin? ("ne+ler" yapılabildiği ve cevabı isim olduğu için zamir)
15. Babanız ne işlerle uğraşıyor? (sıfat)
16. Babanız ne işiyle uğraşıyor? (zamir)

✓ DİKKAT

"Bir" **sözcüğü çok farklı sözcük türlerinin örneği olabilir:**

1. Onunla bir yaştayız ikimiz. (niteleme sıfatı → aynı yaşta)
2. Bir gün izin veriyorum, işlerini bitirmeye yeter. (sayı sıfatı)
3. Bir gün kafamı ve kalbimi saran hüznü yeneceğim. (belgisiz sıfat)
4. Biri bir yerlerde acı çekerken bir dakika bile huzur yok bana. (belgisiz zamir)
5. Bir konuştu, herkesin ağzı açık kaldı. (zarf)
6. Türkçeye hiç çalışmıyor, bir de bu dersten yüksek net bekliyor. (bağlaç öbeği)
7. Bir Ayşe Hanım'la iyi anlaşıyorum. (sadece anlamına gelen bu sözcük edat kabul edilmektedir fakat farklı görüşte olanlar da vardır.)

✓ SÜRPRİZ OLABİLİR

Yer - yön bildiren zarflar cümlenin öznesi olursa veya isim tamlamasında tamlayan olursa isim çekim eki almadan da ad (isim) görevi üstlenebilir:

✓ İçeri çok fena kirlenmiş.
özne-isim

✓ İçeri az önce biri girdi.
zarf

✓ İçeri kıyafetiyle dışarıda dolaşma.
isim isim

✓ İçeri bölgelerde yağmur var.
sıfat

@tgdenemeleri

Test 1

TAMLAMALAR

• Sıfat Tamlaması • İsim Tamlaması (Belirtili, Belirtsiz, Zincirleme)

1. Uçun kuşlar uçun <u>doğduğum yere</u> (I)
Şimdi dağlarında <u>mor sümbül</u> vardır (II)
<u>Ormanlar koynunda</u> (III) bir <u>serin dere</u> (IV)
Dikenler içinde <u>sarı gül</u> vardır (V)

Bu dizelerdeki numaralanmış tamlamalardan hangisi diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. I. <u>Hukuku bilen insanın</u> adalet duygusu eksik olmamalı.
II. <u>Adaletin eksik kaldığı toplumda</u> hukuka saygı azalır.
III. <u>Hiçbir kanun</u>, vicdanların yasasından üstün değildir.
IV. <u>Vicdanlardaki yasayı</u> kanunlaştırmak ise her zaman mümkün değildir.
V. Hukuku bilmeyenler, <u>hukukun üstünlüğü</u> ile kanunun üstünlüğünü özdeş zannederler.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili bölüm farklı bir tamlamadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla sıfat tamlaması <u>yer almamıştır</u>?**

A) Bu güzel havalara aldanıp sahil kasabalarından birine tatile gitmiştik.
B) Birkaç gün sonra mülakatım var, bu hafta sizinle gelemeyeceğim.
C) Hangi yazarın nasıl bir üslupla yazdığını bilmek yazarlar için önemlidir.
D) Evimizin arkasındaki derecikte üç tane ördek yüzüyordu.
E) Düşünmeden attığınız adımlar, hangi yöne giderseniz gidin sizi bir hedefe ulaştırmaz.

4. <u>İyi yapılmış olan iş</u> (I), <u>iyi söylenmiş olan sözün üstündedir</u> (II).
"<u>Ayinesi iştir kişinin</u> (III) lafa bakılmaz." demiş ya Ziya Paşa.
Hakikaten <u>söz gücü</u> (IV) ile öz gücü <u>bazı zamanlarda</u> (V) birbiriyle tam anlamıyla zıt bir çizgide gelişebiliyor.

Bu parçada altı çizili sözlerle ilgili aşağıdaki belirlemelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I. sıfatı söz öbeği olan bir sıfat tamlamasıdır.
B) II. zincirleme isim tamlamasıdır.
C) III. tamlananı tamlayanından önce söylenmiş belirtili isim tamlamasıdır.
D) IV. belirtisiz isim tamlamasıdır.
E) V. sıfat tamlamasıdır.

@tgdenemeleri

5. Oğlumu okuluna bırakırken "Oğlum, okulun (I) çok güzel bir okul, bu okulun (II) değerini bil." dedim. Oğlum da bana "Ben de bu okulun (III) en çalışkan öğrencisiyim, okulun (IV) kibar ve anlayışlı yöneticileri de benim kıymetimi bilsinler." dedi. Ona "Senin güzel okulun (V) da sen de çok yaşa!" demek istedim, vazgeçtim.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisi bir isim tamlamasının tamlayanı da tamlananı da değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde arasına sözcük ya da sözcükler girmiş bir isim tamlaması vardır?**

A) Durgun geçen zaman, akşama doğru taşkın su gibi akmaya başladı.

B) Aslında her insanın birbirinden ilginç bir öyküsü vardır.

C) İnceliğin şiirini yazabilmek için yaşamın güzelliklerini tanımak gerekir.

D) Sürükleyici bir romanın sonunda insan farklı tat alıyor.

E) Sözcüklerin uyumu, şiirin okunurluğunu daha da artırıyor.

7. Adana'nın verimli ovalarında pamuk tarlaları ile ayçiçeği ve mısır tarlaları yer değiştirdi. Yani beyaz altının yerini sarı altın aldı. Şimdi Adana ovaları bir altın tepsi gibi ışıl ışıl gülümsüyor.

Bu cümlelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Birden fazla tamlayanı bulunan belirtisiz isim tamlaması

B) Tamlayanı sıfat tamlaması olan belirtili isim tamlaması

C) Tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili isim tamlaması

D) Zincirleme isim tamlaması

E) Tamlayanı ile tamlananı arasına sıfat girmiş isim tamlaması

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili söz grubu farklı bir tamlamadır?**

A) Bedri Rahmi, halk türkülerinin sözlerine hayrandır.

B) Yunan, Ege'yi parsellemiş; İngiliz'in, Fransız'ın hesabı daha başka.

C) Devir, Cumhuriyet öncesidir; Ege'nin dağlarında çatal yürekliler dolaşır.

D) Nice memleket sevdalısı fidan, elinde mavzer çıkar.

E) "Yörük Ali" türküsü, acılı günleri, Ege'yi ve yiğitleri ne güzel anlatır!

9. Hem okudum hem de yazdım
Yalan dünya senden bezdim
Dağlar koyağını gezdim
Yiten yavrum bulunur mu

Yukarıdaki halk türküsünde altı çizili söz grupları sırasıyla hangisinde doğru olarak adlandırılmıştır?

	I	II	III
A)	Belirtisiz isim tamlaması	Belirtili isim tamlaması	Sıfat tamlaması
B)	Belirtili isim tamlaması	Belirtisiz isim tamlaması	Sıfat tamlaması
C)	Sıfat tamlaması	Belirtisiz isim tamlaması	Sıfat tamlaması
D)	Sıfat tamlaması	Belirtisiz isim tamlaması	Belirtisiz isim tamlaması
E)	Belirtisiz isim tamlaması	Belirtisiz isim tamlaması	Belirtisiz isim tamlaması

@tgdenemeleri

10. 22 Haziran 1919'da Amasya Genelgesi (I) hazırlanmış, Anadolu'daki kurumlara (II) gizli olarak gönderilmiştir. Mustafa Kemal Paşa, bu genelgeyi yayımlamadan önce Ali Fuat Paşa, Rauf Bey, Cemal Paşa ve Kâzım Karabekir Paşa'nın (III) onayını almıştır. Ulusal egemenliğin dile getirildiği bu belge Millî Mücadele'nin ilk adımıdır. Mücadelenin gerekçesini (IV) açıklayan, mücadelenin yöntemini belirleyen bu belgede milletin bağımsızlığını yine milletin kurtaracağı vurgulanmıştır. Böylece Türk milletine Kurtuluş Savaşı için çağrı yapılmıştır. İstanbul Hükûmeti'nin tutsak olduğuna ve sorumluluklarını yerine getiremediğine de gerekçeler arasında özel bir yer ayrılmıştır. Ayrıca Erzurum'da ve Sivas'ta kongre yapılması kararı alınmıştır. 10 maddelik bu bildiriyle Havza Genelgesi ile uyandırılmış olan ulusal bilinç ihtilal safhasına (V) geçirilmiştir.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisi farklı bir tamlamadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Karadeniz'de kıyıya paralel uzanan dağlar (I), çok şeyi belirler. Kıyılar, fazla girintili çıkıntılı kıyılar (II) değildir. Çok küçük koylar (III) hariç, önemli girinti ve çıkıntı (IV) yoktur. Bu nedenle Sinop Limanı dışında büyük gemileri barındıracak doğal limandan (V) yoksundur. Güçlü dalgalar, kıyıda falezler oluşturur. "Boyuna kıyı tipi egemendir. Kızılırmak ve Yeşilırmak'ın ağzında (VI) oluşan deltalar dışında, kıyı, çoğu yerde diktir. Eğim fazlalığı ve yağış bolluğu sebebiyle heyelan olayının en fazla görüldüğü bölgemizdir.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangileri isim tamlamasıdır?

A) I ve VI B) II ve V C) III ve IV D) Yalnız IV E) Yalnız VI

12. Aşağıdaki dizelerden hangisinde ayraç içinde belirtilen tamlama türüne yer verilmemiştir?

A) Altın hızma mülayim seni Hak'tan dileyim. (Sıfat tamlaması)

B) Bir kızıl goncaya benzer dudağın. (Sıfat tamlaması)

C) Ada sahillerinde bekliyorum yârim seni, seni istiyorum. (Belirtisiz isim tamlaması)

D) Aşkın için ölmüşüm senin umurunda mı? (Sıfat tamlaması)

E) Biz Çamlıca'nın üç gülüyüz / Aşk bahçesinin bülbülüyüz. (Zincirleme isim tamlaması)

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Tamlamanın sonundaki ada "nasıl", "hangi" "kaç - kaçıncı - kaçar - kaçta kaç - ne kadar", "neredeki - kimdeki - neydeki" soruları sorulabiliyorsa bu tamlamalar bir sıfat tamlamasıdır.

1. Kırmızı güllerde ara rengimi. (nasıl güller)
2. Bu işi herkes yapamaz. (hangi işi)
3. İki yüz elli Türk lirası ödedim. (kaç Türk lirası)
4. İkinci baharı yaşıyor ömrüm. (kaçıncı baharı)
5. Adaylara seksener soru soruldu. (kaçar soru)
6. Yüzde yetmiş şansımız var. (kaçta kaç şansımız)
7. Onun çok fazla kitabı bulunuyor. (ne kadar kitabı)
8. Okulun önündeki kalabalık giderek çoğaldı. (neredeki kalabalık)

✓ DİKKAT

İsimden türemiş sıfatlarla kurulan sıfat tamlamaları ile isim tamlamaları çok karıştırılmaktadır. Aşağıdaki tamlamalar sıfat tamlamasıdır:

- Bahçedeki ağaçları
- Taşlı tarla
- Yolsuz köyler
- Sevgili insanlar
- Evdeki hesap
- Bendeki kalem

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Tamlanan durumundaki (sondaki) isme "ne" sorusu sorularak tamlayan bulunuyorsa ve tamlananda çıkarılamayan bir iyelik eki (-ı/sı) varsa belirtisiz isim tamlaması vardır.

- Yol parası tamlanan yani iyelik eki kurucu unsurdur ve çıkarılamaz.
- Aile içi
- Cep telefonu
- 1960 yılı
- Kalp ağrısı
- Anadolu cenneti
- Şiddet eğilimi
- A harfi
- Ömürler boyu
- Sevgi yağmuru
- Adana kebabı

✓ DİKKAT

Sondaki tamlanan isme veya zamire "neyin", "kimin" soruları sorularak tamlayan bulunuyorsa belirtili isim tamlaması vardır. Bu tamlamalarda tamlayanda "(n)-ın-in-un-ün" tamlayan eki ve tamlananda da iyelik eki olan "(s)-ı-i -u -ü" eki bulunur. Aşağıdaki tamlamalar, belirtili isim tamlamalarıdır.

- Yaş otuz beş yolun yarısı eder. (neyin yarısı)
- Bir şairin şiirleri, yaşamının kısacık dipnotlarıdır. (kimin şiirleri) (neyin dipnotları)
- Giderek iletişimin hızı artıyor.
- Bazılarının gözleri hâlâ görmüyor gerçeği.
- Kimin nesi varsa döksün ortaya.

✓ DİKKAT

Tamlayanı kişi zamiri olan tamlamalarda tamlanandaki iyelik eki de tamlayandaki tamlayan eki de değişiklik gösterir.

- Benim kitabım
- Senin suçun
- Bizim sözümüz
- Sizin derdiniz

✓ NOT

Tamlayanı kişi zamiri olan tamlamalar hep belirtili isim tamlamasıdır: Onun arabası, senin bileziğini, sizin hiçbiriniz.

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Çokluğun arasından seçme bildiren ve -ın -in -un -ün tamlayan ekinin yerini tutan -dan -den ayrılma ekiyle kurulan tamlamalar da belirtili isim tamlamasıdır:

- Öğrencilerden birine zor bir görev verdim.
- Arkadaşlardan birkaçı tartışmaya katılmamıştı.
- Aşağıdakilerden hangisi bu sorunun cevabı olmaya uygundur?
- Bunlardan bazılarına benim de ihtiyacım var.

✓ SAKIN KAÇIRMA

ÖSYM komisyonu son yıllarda tamlayan ekini durum eki saymakta ve "ilgi durumu" olarak kabul etmektedir.

@tgdenemeleri

Test 2

TAMLAMALAR

• Sıfat Tamlaması • İsim Tamlaması (Belirtili, Belirtisiz, Zincirleme)

1. Aşağıdakilerden hangisinde belirtili isim tamlaması kullanılmamıştır?

A) Yazarlar, ilk kitaplarının etkisinden kolay kurtulamazlar.
B) Öğrencilerden bazılarına şiir ezberleme ödevi verdim.
C) Yazdığın kitap, yazın dünyasında herkes tarafından konuşuluyormuş.
D) Geçen baharın ve yazın hüznü çöktü üstüme.
E) Benim elimde olsaydı geçmişe döner ve daha çok hata yapardım.

2. Aşağıdaki atasözlerinden hangisinde belirtisiz isim tamlaması yoktur?

A) Her horoz, kendi çöplüğünde öter.
B) Irmak kenarına çeşme yapılmaz.
C) Ata malı, mal olmaz; kendin kazanmak gerek.
D) Domuz derisinden post, eski düşmandan dost olmaz.
E) Ağaç, meyvesi olunca başını aşağı eğer.

3. (I) Ruhumuz, örselendikçe tavında dövülen demir gibi gücünün farkına varır ve olgunlaşır. (II) Zor zamanlardan ve hayal kırıklıklarından geçen insanların farkındalığı onlara güç verir. (III) Çünkü bu insanların öncelikleri değişir. (IV) Hayatta değerli bulduğu şeyleri ve değersiz bulduğu şeyleri yeniden gözden geçirir. (V) Mesela çok sevdiğimiz birinden ayrılınca yaşamın hiç görmediğimiz yanlarını görmeye ve onlara tutunmaya çabalarız.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde hem belirtili hem de belirtisiz isim tamlaması kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belirtisiz isim tamlaması kullanılmamıştır?

A) Sağanak yağmur altında, gülenle ağlayan fark edilmez.
B) Ankara-Konya arasını hızlı trenle 45 dakikada gittik.
C) 9.45 feribotuyla İstanbul'dan Yalova'ya hareket ediyoruz.
D) İnsan, içinin kıvrımlarında bulduğunu dış âlemde bulamaz.
E) İnsanlar arasında dolaştım bir ömür boyu, sonra döndüm içime.

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tamlananı tamlayandan önce söylenmiş bir belirtili ad tamlaması vardır?

A) Bir güz bahçesi gibi okunmayı bekliyor şiirin
B) Kapı aralığına sıkışıp kalıyor martının kanadı
C) Ellerimdeki sıcaklığı alıp gidiyor yalnız serçeler
D) Yalnızlığıma şarkılar söyletiyor kara gözlerin
E) Gölgesi gözlerime vuruyor servilerin

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zincirleme isim tamlaması kullanılmıştır?

A) Erik ağacının yapraklarından süzülen damlalar güllerin üzerine teker teker düşüyordu.
B) Mete Bey sağ dirseğini ot yastığa dayamış, süzülen damlaları takip ediyordu.
C) Bir dönüm bahçesi olan bu evin en değerli varlığıydı kuyu.
D) Çadırın altından kafayı çıkardığında burasının iş merkezleriyle dolu bir yer olduğunu gördü.
E) Altı ay önce kitapçıdan aldığı okul defterine anılarını yazmaya başladı.

@tgdenemeleri

7. Tamlayan durumundaki bir ismin veya zamirin tamlananı bir isim tamlaması ise bu söz grubu zincirleme isim tamlamasıdır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu şekilde kurulmuş bir zincirleme isim tamlaması yoktur?

A) Alnını, medresenin serin taşlarına dayayan Hüsam Çelebi, gece boyunca derin derin düşündü.

B) Efendisinin ayak seslerini dinlerken onu anlamaktan ne kadar uzak olduğunu fark etti.

C) Onun ruh denizinde metafizik dalgalar yükselip alçalıyordu.

D) Bu koca okyanus, gönlünün ışıltılı söz incilerini ne zaman sahile dökmeye başlayacaktı.

E) Moğol baskısı, Konyalıların bütün yaşama sevincini ve gelecek ümitlerini alıp götürmüştü.

8. Tamlayan durumundaki bir isim tamlamasının tamlananı bir isim ya da zamir ise bu söz grubu, zincirleme isim tamlamasıdır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu şekilde kurulmuş bir zincirleme isim tamlaması kullanılmamıştır?

A) Annem, güneşten korunmak için başına sardığı bir atkıyla çamaşır teknesinin başındaydı.

B) Yere oturdum ve olanca keyifsizliğimle şeker portakalı fidanına yaslandım.

C) Benim çocukluğumun kuytularında hep o güzel şarkılar dolaşır.

D) Yorgun yüreğimin yakınlarında nereden geldiğini anlayamadığım bir ses işittim.

E) Her mevsim çiçek açan portakal çiçeklerinin kokusuyla mest olurdum her sabah.

9. Bazı zincirleme isim tamlamalarında hem tamlayan hem tamlanan isim tamlamasından oluşur.

Aşağıdakilerden hangisinde bu açıklamaya örnek gösterilebilecek bir zincirleme isim tamlaması vardır?

A) Çıldır Gölü, yüz ölçümü açısından Türkiye'nin onuncu gölüdür.

B) Van Gölü'nden sonra Doğu Anadolu'nun en büyük doğal gölü Çıldır Gölü'dür.

C) Ardahan ilinin Posof ilçesinde bulunan gölün bir bölümü de Kars ilindedir.

D) 1959 metre yükseklikte bulunan Çıldır Gölü' nün en derin yeri 42 metredir.

E) Çıldır Gölü'nden çıkan fazla sular, Aras'ın bir kolu olan ve Ermenistan sınırı boyunca akan Arpaçay'ı besler.

10. I. Ormanlık alanların tahribatını engellemek için önlem almalıyız.

II. Tepedeki kayaların kahverengi yüzeyinde resimli yazılar vardı.

III. Yazarlık yeteneğinin en yüksek seviyesinde de olsanız bazı şeyleri anlatamazsınız.

IV. Güzel ülkemizin turizm potansiyeline sahip olmayan ülkelerin çoğu turizm zenginidir.

V. Sisli dorukların yarattığı büyülü manzarayı seyrederken âşık oldum Ayder'e.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde zincirleme ad tamlaması bulunmaktadır?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) Yalnız IV E) IV ve V

11. Belirtili isim tamlamalarında tamlayan yahut tamlanan zamirden oluşabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu yargıya örnek yoktur?

A) Düşünmek, beynin ibadetidir, biz bunun farkına tam varamadık.

B) Şiir, ölçüden ibaret değildir; şairlerin birçoğu ise ölçü ve uyakta arar her şeyi.

C) Hiçbirimizin hiçbir şeye gücü yetmiyorsa hepimiz, bütün gücümüzü birleştirelim.

D) Senin tek derdin sen isen benim de tek derdim ben isem bizim birlikteliğimiz anlamsızdır.

E) Bazı sorunların insana güç verdiğini biliyorum hatta sorunsuzluk da çoğu insan için bir sorundur, diyorum.

12. Niteleme sıfatıyla kurulmuş bir sıfat tamlamasının sıfatı ile isimi yer değiştirilip belirtili isim tamlaması oluşturulursa bu belirtili isim tamlamasının tamlananı tamlayan durumundaki ismi niteler.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde böyle bir belirtili isim tamlaması bulunmaktadır?

A) Kötülerin dostu olup da kötüyü iyileştireni görmedim.

B) Keçinin uyuzu, pınarın gözünden su içmek istermiş.

C) Yaşı kaç olursa olsun babanın ölümü öksüz bırakır insanı.

D) Babam öldüğünde elli iki yaşındaydı, şimdi babamın öldüğü yaştayım.

E) Kızların şefkat dolu babaları olmalı ki sevgi açlığıyla yaşamasınlar.

@tgdenemeleri

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Tamlayanı isim tamlaması olan ve en az üç isim yahut zamirden oluşan zincirleme isim tamlaması kurulabilir:

- Bilgi seviyesi**nin** düşüklüğü
  Tamlayan Tamlanan
- Diyarbakır'ın karpuzu**nun** şöhreti
  Tamlayan Tamlanan
- Hukuk fakültesi**nin** öğrencileri
  Tamlayan Tamlanan
- Ankara ilinin sorunları**nın** çözümü
  Tamlayan Tamlanan

✓ DİKKAT

Çok fazla sözcüğün kullanıldığı isim tamlamalarında tamlayan grup, son "-ın -in -un -ün" tamlayan ekinin bulunduğu yerdir.

✓ DİKKAT

Tamlayanı bir isim veya zamir olup tamlananı isim tamlamasından oluşan zincirleme isim tamlaması kurulabilir:

- Onun hayal dünyası
  Tamlayan Tamlanan
- Güzel ülkemizin essiz tarih dokusu
  Tamlayan Tamlanan
- Her insanın zekâ seviyesi
  Tamlayan Tamlanan
- Bihruz'un gülünç aşk maceraları
  Tamlayan Tamlanan
- Orhan Veli'nin ölçü ve uyak düşmanlığı
  Tamlayan Tamlanan

✓ ÖĞRENELİM

Zincirleme isim tamlamasının hem tamlayanı hem tamlananı kendi içinde bir isim tamlamasından oluşabilir.

- Okul müdürü**nün** makam odası
  Tamlayan Tamlanan
- Babalar gününün alışveriş bilançosu
  Tamlayan Tamlanan
- Adana Emniyet Müdürlüğünün huzur operasyonu
  Tamlayan Tamlanan
- II. Yeni şiirinin dil anlayışı
  Tamlayan Tamlanan
- Büyük şehir insanının güven bunalımı
  Tamlayan Tamlanan

✓ KARIŞTIRMA

Zincirleme isim tamlamasını bulurken sıfatlar atıldıktan sonra geriye en az üç isim veya zamir kalmalı, ya tamlayan ya tamlanan ya da her iki bölüm kendi içinde isim tamlaması olmalı. Aşağıdaki örneklerde zincirleme isim tamlamasının var olup olmadığı belirtilmiştir. Nedenlerini kavrayınız:

1. Gençlik çağının sorunları (var)
2. Kiralık evlerin genişliği (yok)
3. Sersem Kocanın Kurnaz Karısı (yok)
4. Aile kurumunun önemi (var)
5. Ailevi sorunların büyüklüğü oranında (var)
6. Çocukların hayal gücüne (var)
7. Tarihsel dokunun zenginliği (yok)
8. Tarih dokusunun zenginliği (var)
9. Ekonomik sorunların çözümü (yok)
10. Ekonomi sorunlarının çözümü (var)

@tgdenemeleri

TAMLAMALAR
• Sıfat Tamlaması • İsim Tamlaması (Belirtili, Belirtisiz, Zincirleme)

Test 3

1. Dağınık kalbimi (I) ne kadar toplamak istesem nafile
O, ihtilallerin ve gözyaşlarının arefesindedir (II)
Kederliyim, binlerce sebep (III) var kederli olmama
Ölgün ışıkların (IV) yandığı kahvelerin önünden (V) derin bir
iç daraltısıyla (VI) geçtim

Ataol Behramoğlu'nun "Yeni Bir Şarkıya" **şiirinin bu dizelerindeki altı çizili sözler için aşağıda söylenenlerden hangisi yanlıştır?**

A) I. belirtisiz isim tamlamasıdır.
B) II. birden fazla tamlayanı olan belirtili isim tamlamasıdır.
C) III ve IV. sıfat tamlamasıdır.
D) V. belirtili isim tamlamasıdır.
E) VI. belirtisiz isim tamlamasıdır.

2. Belirtisiz isim tamlamasının tamlayanıyla tamlananı arasında çok farklı anlam ilişkileri bulunabilir.

Aşağıdakilerden hangisinde tamlayan-tamlanan ilişkisiyle ilgili açıklama ile örnek uyumlu değildir?

A) Tamlayan, tamlananın türünü ve adını belirtir: Kel tepelerin başında birkaç çam ağacı vardı.
B) Tamlayan, tamlananın nedenini belirtir: Ayrılık acısını biliyoruz ama ölüm acısını ölmeden bilebilir miyiz?
C) Tamlayan, tamlananın hangi araçla yapıldığını bildirir: Türkiye'yi dolaşmak için çıktım bu bisiklet yolculuğuna.
D) Tamlayan, tamlananın yetiştiği yeri ya da ana vatanı belirtir: Çok sevimli bir hayvandır Van kedisi.
E) Tamlayan, tamlananın ne işe yaradığını belirtir: Bahçemizdeki ekmek ayvası, eylül ayında olgunlaşırdı.

3. I. Güzel sözleri, herkesi yumuşatmıştı.
II. Türk edebiyatı, Cumhuriyet'le birlikte çok sesli bir hava kazandı.
III. Kırık kalbi, yeniden deneyemezdi artık sevmeyi.
IV. Köftelik etleri, ayrı poşetlere koyup dolaba yerleştirdi.
V. Evlilik programları, izleyiciyi kendine bağlamak için her şeyi yapıyor.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde altı çizili söz öbeği belirtisiz isim tamlamasıdır?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) II ve V E) III ve IV

4. Belirtisiz isim tamlamasının tamlayanı bir cümleden de oluşabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde buna örnek yoktur?

A) Şair dediğin kişi, her şeyi anlatmayı sevmeyen bir yapının adamıdır.
B) Ben anlaşılır şiirler yazıyorum iddiası, bana göre en anlaşılmaz iddiadır.
C) Arabayı yavaş sürün ve kemer takın uyarılarına aldırmayan sürücüye benzer şair.
D) Hiçbir dil polisi, "Dur!" ihtarıyla bir şairi durdurmayı beceremezmiştir.
E) Orhan Veli'nin "Yazık oldu Süleyman Efendiye!" dizesinin doğallığı beni çarpmıştı.

@tgdenemeleri

5. (I) Bazı kokuları duyduğunuzda hemen hatırlayacağınız şeyler olacak ve anılar denizi dalgalanacaktır. (II) Turunç ve portakal çiçeği kokusu aldığınızda Adana'yı hatırlarsınız. (III) Asker elbisesi kokusu çok özeldir, duyduğunuz anda karavanaya daldırılan kaşıklar ve ölümsüz arkadaşlıklar gelir aklınıza. (IV) At pisliği kokusu, sizi yıllar öncesinin fayton arabalarına; yeşil sabun ve tarçın kokusu, eski hamamlara götürür. (V) Kükürt kokusunu duyanın aklına hemen Çiftehan Kaplıcaları gelirken mazot kokusu, eski kışlık sinemaları ve gül suyu kokusu ise bicibiciyi çağırır uzaklardan.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdaki saptamalardan hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, tamlayanı benzeyen, tamlananı benzetilen durumunda kullanılmış belirtisiz isim tamlaması vardır.

B) II. cümlede, tamlayanı birden fazla yani tamlananı ortak isim tamlaması kullanılmıştır.

C) III. cümlede, zincirleme isim tamlaması ve sıfat tamlamaları bulunmaktadır.

D) IV. cümlede, birden fazla zincirleme isim tamlaması ve birden fazla sıfat tamlaması yer almıştır.

E) V. cümlede, birden fazla sıfat tamlamasına yer verilmiştir.

6. İstanbul'da Boğaziçi'nde
Bir fakir Orhan Veli'yim
Veli'nin oğluyum
Tarifsiz kederler içinde

İstanbul'un mermer taşları
Başıma da konuyor, konuyor aman martı kuşları
Gözlerimden boşanır hicran yaşları
Edalım!
Senin yüzünden bu hâlim

Orhan Veli'nin "İstanbul Türküsü" **adlı şiirinden alınan bu dizelerdeki tamlamalar için hangisi yanlıştır?**

A) Birden fazla zincirleme isim tamlaması yer almıştır.

B) Tamlayanı özel isim olan belirtili isim tamlaması vardır.

C) Belirtme ve niteleme sıfatlarının tamlayan olduğu sıfat tamlaması bulunmaktadır.

D) Tamlayanı soyut isim olan belirtisiz isim tamlamaları kullanılmıştır.

E) İşaret sıfatıyla kurulmuş sıfat tamlamasına yer verilmiştir.

7. **Aşağıdaki dizelerden hangisinde tamlayanı düşmüş isim tamlaması yoktur?**

A) Çiğnendi yeter varlığımız cehl ile kahre!

B) Yaralı bir düşman ölüsüne takıldı Nurettin Eşfak'ın ayağı.

C) Aşkın, vahşi sahillerden haber verir.

D) İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı

E) Tüfeğini depoya koydular / Esvabını başkasına verdiler.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim tamlaması yoktur?**

A) Bu restorana gelenler ağız tadına düşkün kişilerdi.

B) Çocuk, beş yaşındayken konservatuvar eğitimi için Viyana'ya gitti.

C) Bu konuda en çok babası kaygılıydı ama o da rahatladı.

D) Bu güzel pazar gününde dostlarımla pikniğe gitmeyi çok isterdim.

E) Bir güzelin ahını alanda vicdan da kalmaz mutluluk da.

9. **Aşağıdaki diyaloglardan hangisinde cevap cümlesi tamlananı düşmüş isim tamlamasından oluşmuştur?**

A) – Bu soruyu kim böyle çözdü?
– Öğretmenim.

B) – Olanları hakkıyla anlatacak kim var?
– Babası.

C) – Yarın birlikte yemeğe mi gidelim?
– Gezmeye.

D) – Bu kitapların sahibi kim?
– Arkadaşım.

E) – Hangisinin çantasını karıştırmışlar?
– Hakan'ın.

@tgdenemeleri

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlananı düşmüş isim tamlaması yoktur?**

A) Karşıdaki evin modeli bu evinkine göre daha iyi.

B) Bu kadar emek verdiğinize göre bu para sizindir.

C) Tavandaki lambayı onardıktan sonra lavabodakini de elden geçir.

D) Bu aydınlık ve bu karanlık, evet her şey onunmuş.

E) Arabamın bir arızası var, Ankara'ya giderken seninkini alabilir miyim?

11. Bir gecedir bütün geceler gibi

Saçlarında, tanıdığın ellerin en ağırı

Gözlerinde maceraların en derini

Sana anlatırlar geçenle kalandan

Bir gecedir bütün geceler gibi

Özdemir Asaf'ın bu dizelerinde kaç tane isim tamlaması vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlayanı veya tamlananı adlaşmış sıfat olan bir isim tamlaması yoktur?**

A) Zalim olan kişilerin akıllısı daha tehlikelidir.

B) O zalimin adını andıkça sızlıyor yüreğim.

C) Saygısızlığın en ağır cezasıdır belki de kibar olmak.

D) Bir yanlışınızın bedeli bazen bütün doğrularınızdır.

E) Bayrakların en kırmızısıdır bayrağım ve yurtların en güzelidir yurdum.

✓ DİKKAT KARIŞTIRMA

"Kaç tane isim tamlaması vardır?" sorusuna cevap aranırken tamlayanı düşmüş veya tamlananı düşmüş sözcükler isim tamlaması sayılmaz. Çünkü isim tamlaması bir söz öbeğidir ve her iki öge olmadan isim tamlaması öbeği kurulamaz.

✓ DİKKAT KARIŞTIRMA

Belirtisiz isim tamlamasının tamlananında "-ı, -i, -u, -ü/sı, -si, - su, - sü" bulunur ve tamlamanın kurucu unsuru olduğu için atılamaz ve "ne" sorusunun tamlanana yöneltilmesiyle bulunur. Sıfat tamlamasında ise tamlanan takısı yoktur varsa da o tamlamaya ait değildir ve atılabilir. Ayrıca sıfatlar "ne" sorusuyla değil, "nasıl - hangi - kaç - kaçıncı - kaçar - kaçta kaç - ne kadar - neredeki - kimdeki - neydeki" sorularıyla bulunur:

1. Yıllık planları, tek tek kontrol etti. (sıfat tamlaması)

2. Güzellik tutkusu, sanatçının yazma sebebidir. (isim tamlaması)

3. Okuldaki günleri, çok neşeli geçiyordu. (sıfat tamlaması)

4. Okul günleri, neşeli geçiyordu. (isim tamlaması)

5. Tiyatrocu kızı, herkes hayretle izledi. (sıfat tamlaması)

6. Tiyatroculuk yeteneği herkeste az çok vardır. (isim tamlaması)

@tgdenemeleri

Test 4

TAMLAMALAR

• Sıfat Tamlaması • İsim Tamlaması (Belirtili, Belirtisiz, Zincirleme)

1. Belirtili isim tamlamalarında araya sözcük ya da sözcükler girebilir.

Aşağıdakilerden hangisinde böyle bir tamlama yoktur?

A) Namazda gözü olmayan kişinin ezanda kulağı olmaz, onu boşuna uyarıp duruyorsun.

B) Harname'nin ince sosyal ve bireysel eleştirileri çok ses getirmişti.

C) Şeyhi'nin şairlik gücüne denk bir şair az bulunurdu.

D) Öğretmenimizin tatlı diline, ölçülü kızgınlıklarına özlem duyuyorum.

E) Her insanın bir derdi vardır; dertsiz baş, bostan korkuluğunda olur.

2. Belirtili isim tamlamasının tamlayanı bir sıfatla nitelenebilir veya belirtilebilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde böyle bir tamlama yoktur?

A) Dağlık bölgelerin insanları daha sağlıklı oluyor.

B) Bir yazarın en önemli amacı estetiği yakalamaktır.

C) Kendi gücünün farkına varırsan kötümserlik denizinin limanlarına demirlemezsin.

D) Şu adamın şu özelliğini sevmiyorum, de ama nedeniyle birlikte.

E) Hangi acının gücü yetebilir ki içindeki o masum çocuğa.

3. **Aşağıdakilerden hangisinde hem tamlayanı hem de tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili isim tamlaması vardır?**

A) Zavallı kadının geçim sıkıntısından beli bükülmüş, saçları dökülmüştü.

B) Mutluluk formüllerinin hiçbir faydası yoktur, bu iş formül işi değildir.

C) Kölelik dönemecinin son virajında Osmanlıyı sürprizler bekliyordu.

D) Ağaca çıkan keçinin dala bakan oğlağı olur deyip kestirdi attı.

E) Mutsuz olmamak için cahilliğin kol gezdiği bir toplumda sen de cahil kal.

4. I. Başarı, hırs yoksulu bir insanla asla dost olmaz.

II. Birkaç küçük tarla faresi, kunduzlara yem olmuştu.

III. Sesinde şarkısı aşkın viran olup gidiyor.

IV. Aydın insanın köşeli fikirleri pek fazla olmaz.

V. Cahit Sıtkı'nın şiirlerinin dili de içeriği de okuyucusunu kendine bağlar.

Numaralanmış cümlelerde aşağıdaki açıklamalardan hangisinin bir örneği yoktur?

A) Ortak kullanılan bir tamlayanın birden fazla tamlananı bulunabilir.

B) Belirtili isim tamlamalarında birden fazla tamlayan, ortak bir tamlanana bağlanabilir.

C) Belirtisiz isim tamlaması sıfat göreviyle kullanılabilir.

D) Belirtisiz isim tamlaması, sıfat tamlamasının tamlananı olabilir.

E) Belirtili isim tamlamasının tamlayanıyla tamlananı yer değiştirebilir.

5. Çeşitli sebeplerle isim tamlamasının tamlanan eki olan iyelik eki düşebilir.

Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili tamlama buna örnek oluşturmaz?

A) Şiş kebaptan hoşlanmıyordu, Adana kebabıyla şalgam istedi.

B) Bugünlerde bizim okulda sınıflar arasında münazara yarışmaları yapılıyor.

C) Özel olarak diktirdiği çiçek desenli gömlekler giyerdi hep.

D) Senin kardeş iş arıyordu buldu mu acaba?

E) Pazar ilçesindeki Ballıca Mağarası'na gidersen orada mutlaka Tokat kebabından tatmalısın.

@tgdenemeleri

6. (I) Sınıfımızın şairi Mehmet'in sesi de çok güzeldi. (II) Bir gün, at arabasıyla maça gidiyorduk. (III) Hepimizin ondan isteği, Ferdi Tayfur'un son şarkılarını söylemesiydi. (IV) "Merak Etme Sen" kasetinin başından söylemeye başladı ve şarkıların sırasını bile bozmadan söylemeye devam etti. (V) Bu arada köyün soğuk sulu çeşmesinde mola verdik ama Mehmet'i susturamıyorduk çünkü o başladı mı kaseti bitirmeden susmazdı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili hangisi söylenemez?

A) I. de belirtili isim tamlaması sıfat tamlamasının tamlayanı olarak kullanılmıştır.
B) II. de belirtisiz isim tamlaması ve sıfat tamlaması bulunmaktadır.
C) III. de arasına sözcük girmiş birden fazla belirtili isim tamlaması yer almıştır.
D) IV. de hem zincirleme hem de belirtili isim tamlamaları vardır.
E) V. de zincirleme isim tamlamasına ve tamlayanı düşmüş isim tamlamasına yer verilmiştir.

7. I. Ateş kırmızısı güller ve karanfiller, bir şaire neler çağrıştırır?

II. Şu üç kedi yavrusunu çok sevdim, bunların birini bana verin.

III. Asık suratlı ve diyaloğa kapalı bir anne, kızının psikolojisini bozar.

IV. Güzel bir gündü; bu nefis havayı, belki de bir daha bulamazdık bu yıl.

V. Hiçbir nimet, o nimetin kıymetini bilmeyenin elinde anlam ve değer kazanmaz.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde belirtilen tamlamanın örneği yoktur?

A) I. bir sıfat öbeği birden fazla ismi niteleyebilir.
B) II. birden fazla belirtme sıfatı bir isim tamlamasını belirtebilir.
C) III. bir isim birden fazla sıfat veya sıfat öbeği tarafından nitelenebilir.
D) IV. bir cümlede hem isim tamlaması hem sıfat tamlaması bulunabilir.
E) V. tamlayanı sıfat tamlaması olan belirtili isim tamlaması kurulabilir.

8. **Aşağıdakilerin hangisinde bir sıfat, isim tamlamasını nitelemiştir?**

A) Temkinli insanın acelesi olmaz.
B) İki gün sonra kırlangıç yavrusu kanat çırpıyordu.
C) Cesur çoban köpeği on tane kurdu kovalar.
D) Yoğun anlatımlı, bol çağrışımlı şiirleri severim.
E) Ağır, acı sözler söyleyip kırma dostunu.

9. Yüzüne bakıyorum senin
Yüzün bir hicret tarlası
Kamaşıp duruyor kalbimin uykusuz gözleri
Uyuyamıyorum sensiz bu şehirde
Ve yabancısıyım bu dünya şehrinin

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Sıfatla belirtilmiş isim tamlaması
B) Tamlananı düşmüş isim tamlaması
C) Zincirleme isim tamlaması
D) Tamlayanıyla tamlananı yer değiştirmiş isim tamlaması
E) Tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili isim tamlaması

10. **Aşağıdakilerin hangisinde belirtilen tamlama yapısı ile örnek cümle uyumlu değildir?**

A) Sıfatla ismin yer değiştirdiği sıfat tamlaması: Orta sahaya oyuncu alalım, hızlı ve akıllı.
B) Tamlayanı da tamlananı da soyut ad olan isim tamlaması: Gördüm ki ateşte cımbızda yokmuş fikir çilesinden büyük işkence...
C) Tamlayanı topluluk adı olan belirtisiz isim tamlaması: Torosların bu bölgesi sedir ve göknar ormanlarıyla kaplıydı.
D) Kurallı birleşik sıfatın nitelediği isim tamlaması: Klasik kesimli erkek gömleği bulursam babama hediye alacağım.
E) Kurallı birleşik sıfatın tamlayan olduğu sıfat tamlaması: Bu kadar kalbi temiz bir insan olamaz.

@tgdenemeleri

11. Aşağıdakilerin hangisinde verilen cümle ile ayraç içindeki açıklama uyumlu değildir?

A) Öğrencilerden bazıları, bire bir ders çalışmak istiyordu öğretmenlerle. (Tamlayan ekinin yerini -den -dan hâl eki tutar ve belirtili isim tamlaması kurulabilir.)

B) Bu kadar küçük düşünceli biri, büyük gelişmeler gösteremez. (Sıfat tamlamasının tamlananı bir zamir de olabilir.)

C) Adamın biri, ikna olmamak için özel çaba sarf ediyordu. (Zamir, isim tamlamasının tamlananı olabilir.)

D) Büyük insanların mideleri değil, beyinleri hırslıdır. (Tamlayanı isim tamlaması olan zincirleme isim tamlaması kurulabilir.)

E) Ceyhan Irmağı'nda yılan balığı çok bulunurdu eskiden. (Tamlayanı tamlananın neye benzediğini belirten belirtisiz isim tamlaması oluşturulabilir.)

12. Aşağıdakilerin hangisinde isim tamlaması da sıfat tamlaması da yoktur?

A) İnsanları mutsuz ederek mutlu olmak, asla mümkün değildir.

B) İnsanı, diğer insanları mutlu görmek mutlu ediyorsa orada vicdan vardır.

C) Bugünün hakkını vererek yaşa; düne dönemezsin, yarın ise gelir mi bilemezsin.

D) Bana bir mutluluk söyleyin ki acının karşılığı olmasın.

E) Tüm mutsuzluklar, yokluktan değil çokluktan ileri gelir.

✓ DİKKAT

Çıkma (ayrılma) hâli eki olan -dan -den eki çoğulun arasından seçme bildirerek -ın -in -un -ün tamlayan ekinin yerini tutuyorsa belirtili isim tamlaması kurulmuş olur. **Aşağıdakilerin tümü belirtili isim tamlamasıdır:**

- Ağaçlardan biri kurumuş.
- Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
- Öğretmenlerden bazıları çok fedakârdı.
- Öğrencilerden ikisi kopya çekmiş.

✓ DİKKAT

Tamlayanla tamlananın yer değiştirmesi -ın -in -un -ün (ben ve biz zamirinde -im) tamlayan ekinin kullanıldığı belirtili veya zincirleme isim tamlamalarında mümkündür ve bu durum tamlamanın çeşidini bozmaz.

1. Sen varsın kuytusunda kalbimin. (Belirtili)
2. Vardım ki serhaddidir yerin. (Belirtili)
3. Artık duymak istemiyorum sesini patlamış egzoz borularının. (Zincirleme)
4. Gözleri göremeyecek bu saka kuşunun
   Tamlanan Tamlayan
   masmavi bulutları. (Zincirleme)
5. Şimdi titrek nağmelerinde inliyor kalbim
   Tamlanan
   o eski gönül şarkılarının. (Zincirleme)
   Tamlayan
6. Nesi oluyorsun benim acılı yüreğimin.
   Tamlanan Tamlayan
   (Zincirleme)
7. Çıktım işte nihayet dağlarına kalbimin.
   (Belirtili)
8. Başım dönüyor benim bu uçurumlarda.
   Tamlanan Tamlayan
9. Azımızı çok saysın bizim o koca yürekli adam.
   Tamlanan Tamlayan

@tgdenemeleri

TAMLAMALAR
• Sıfat Tamlaması • İsim Tamlaması (Belirtili, Belirtisiz, Zincirleme)

Test 5

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem sıfat tamlaması hem isim tamlaması bulunmaktadır?**

A) Diğer insanlar ne der diye yaşama, vicdanın ne diyorsa sen o sözü dinle.

B) Çürük elma, yanındakini de bozar; öyleyse çürüklerle sağlamları aynı sepete koyma.

C) Sözün gücüne inanırım ama gönülden söyleniyorsa çünkü söz gücü, özün gücünden beslenir.

D) Dünya menfaatleri için iyilik edenlerin iyilikleri, avcının kuşlara yem atması gibidir.

E) Yalnızca kendisini düşünen insan, sigarasını yakmak için komşu evini ateşe verebilir.

2. Yer-yön bildiren sözcükler belirtili isim tamlamasının tamlananı olarak kullanılabilir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu şekilde kurulmuş bir isim tamlaması vardır?

A) Evimizin ilerisinde, şarkılar söyleyen bir derecik vardı.

B) Arabanın geri vitesinde bir problem çıktı.

C) Dışarıdan gelen temiz hava, içerinin pis havasını kovmuştu.

D) Biraz daha yukarı çık da manzarayı rahat gör.

E) Bizim için yukarı katın genişliği çok uygun.

3. **Aşağıdakilerin hangisinde dönüşlülük zamiri belirtili isim tamlamasının tamlananı olarak kullanılmıştır?**

A) Seni kendimin kentlerinde dolaştırmak isterdim.

B) Mutluluk, varılacak bir hedef değil yolun ta kendisidir.

C) Sen kendine kendin gibi taze bahar seç.

D) Ben, kendi kışımda yaşamaya razıyım, sen koş bahara.

E) Haydi şimdi tut, aşkı hiç tanımayan kendinin ellerinden.

4. Şimdi nasıl bir yüreksin sen
Hatırlatıyorsun bana dumanlı dağları
Kahırla ve zehirle kardeş büyük aşkları
Ve kırılan dallarını kalbimizin
Ki çiçeğe durmuş hâlinin son resmidir bu

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Birleşik yapılı soru sıfatıyla kurulmuş sıfat tamlaması

B) İsimden türemiş niteleme sıfatıyla kurulmuş sıfat tamlaması

C) Fiilden türemiş niteleme sıfatıyla kurulmuş sıfat tamlaması

D) Tamlayanıyla tamlananı yer değiştirmiş belirtili isim tamlaması

E) Belirtisiz isim tamlamasından oluşan sıfat öbeği

5. Çocuk hastanesinin
karşısındaki oyuncakçı
gün geçtikçe artan
kazancı için
şükreder Tanrı'ya

Sunay Akın'ın bu dizelerinde;

I. Zincirleme isim tamlaması

II. Sıfat grubunun tamlayan olduğu sıfat tamlaması

III. Sıfat yapım ekiyle sıfat öbeği olarak kullanılan isim tamlaması

IV. Belirtisiz isim tamlaması

V. Ögeleri yer değiştirmiş isim tamlaması

hangilerinin örneği bulunmamaktadır?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) IV ve V E) Yalnız V

@tgdenemeleri

6. I. Uzak kıyıların garip balıkları gibi yabancısıyız bu sert kayalıkların.

II. Gül yağının gülde gizlenmiş olan gizemli kokusunu ancak bal arıları bilir.

III. Şimdi kim söyleyecek kelebeklerin, kuşların, otların şarkılarını Samanyolu'na.

IV. Yesevi ve Yunus Emre, irfan çeşmesinin hiçbir zaman pas tutmayacak olan musluğudur.

V. Mevlana'nın şiirleri kadar sohbetleri ve mektupları da kıymetlidir.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde zincirleme isim tamlaması vardır?

A) I ve III B) II ve IV C) II ve V

D) III ve IV E) IV ve V

7. I. Henüz bana "Yolun sonu budur!" denmedi
Ben ömrümü harcadım bu yollar tükenmedi

II. Atları hızlı sür ki köye pek geç varmasın
Nişanlımın gözleri yollarda kararmasın

III. Düştüğüm yollar gibi sonsuzdur benim tasam
Bekleyenim olsa da razıyım kavuşmasam

IV. Bir kere görse gözüm köyün aydınlığını
Kül bağlar içerimde bu kızıl kor yığını

V. Senin de yolun biter, diner gözünde yaşlar
Benim uğursuz yolum bittiği yerde başlar

Faruk Nafiz'in "Yolcu ile Arabacı" **şiirine ait numaralanmış bu dizeler için aşağıdakilerin hangisi yanlıştır?**

A) I. de sıfat tamlaması, isim tamlaması ve tamlayanı düşmüş isim tamlaması vardır.

B) II. de hem belirtili isim tamlaması hem de sıfat tamlaması yer almıştır.

C) III. de sıfat tamlaması, isim tamlaması ve adlaşmış sıfat bulunmaktadır.

D) IV. de isim tamlamasını niteleyen sıfata yer verilmiştir.

E) V. de tamlayanı kişi zamiri olan isim tamlamaları kullanılmıştır.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem isim tamlaması hem sıfat tamlaması bulunmaktadır?**

A) Benim gücüm ancak sınırlı şeylere yetebilir, diye düşündüm.

B) Kavak ağaçlarının hışırtısı büsbütün kesilmiş gibiydi.

C) Firma yetkilileri, sezon sonunda indirim kararı almışlardı.

D) Verdiğin emek, kuru bir emek olmasın, diyordu.

E) Dar bir çemberde yaşayıp gidiyoruz ve gücümüzü keşfedecek fırsatları kaçırıyoruz.

9. (I) Cahit Zarifoğlu'nun şiirleri, gizemli bir yapıya sahip şiirlerdir. (II) Modern şiirle İslami şiiri kendine özgü sentezlerle orijinal yapılara ulaştırır. (III) Bazı şiirlerinde gerçeküstücülük akımının esintilerine rastlanır. (IV) Anlaşılması zor, aykırı ama metafizik bir şiir dünyası vardır. (V) "Yedi Güzel Adam" şiiriyle efsaneleşen şair, Mavera dergisinin de emekçisidir.

Bu parçadaki cümlelerin hangisiyle ilgili yanlış bir saptama yapılmıştır?

A) I. cümlede tamlayanı özel isim olan belirtili isim tamlaması bulunmaktadır.

B) II. cümlede hem isim tamlaması hem sıfat tamlaması kullanılmıştır.

C) III. cümlede sıfat tamlaması ve zincirleme isim tamlaması vardır.

D) IV. cümlede sıfatlarla nitelenmiş isim tamlaması yer almıştır.

E) V. cümlede zincirleme isim tamlamasına ve belirtisiz isim tamlamasına yer verilmiştir.

@tgdenemeleri

10. Bilgi kirliliği, yeni binyılın en mühim sorunlarından biridir. Özellikle sosyal medya meselesi devreye girdikten sonra bu kirliliğin boyutu daha da büyüdü. Eski yanlışların yanına yenileri kondu. Bazıları ise âdeta şehir efsanesi kıvamına geldi.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Tamlayanı ile tamlananı yer değiştirmiş isim tamlaması
B) Belirtisiz isim tamlamaları
C) Zincirleme isim tamlaması
D) Tamlayan görevinde adlaşmış sıfat
E) Tamlayanı sıfat tamlaması olan isim tamlamaları

11. Şiir ihtilalcisi Orhan Veli'nin kereste tüccarı olan dedesi, Romanya'dan getirttiği kerestelerle Yalıköy'de özel bir konak inşa ettirir. Orhan Veli, 1914 yılının 14 Nisan günü bu konakta dünyaya gelir.

Bu parçadaki altı çizili tamlama ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tamlayan eki de tamlanan eki de vardır.
B) Belirtili isim tamlaması biçiminde kurulmuştur.
C) Özel isim; sıfat tamlamasının tamlananı, isim tamlamasının ise tamlayanıdır.
D) İçinde zincirleme isim tamlaması da bulunmaktadır.
E) Tamlayanı da tamlananı da sıfat öbekleri tarafından nitelenmiştir.

12. 1940'lı yılların İstanbul'unu (I) hayal edin; Boğaz'a nazır Beylerbeyi semtinin Küplüce sırtları (II), henüz bütün hüviyetiyle (III) Osmanlı tarzı hayattan (IV) sıyrılmamış eski devrin ahşap (V) konaklarında yaşayan şehirli ahali ile meskûn...

Bu parçadaki numaralanmış söz öbekleri için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) I. tamlayanı sıfat almış belirtili isim tamlaması
B) II. zincirleme isim tamlaması
C) III. adlaşmış sıfatla kurulmuş belirtisiz isim tamlaması
D) IV. belirtisiz isim tamlamasının sıfat görevi üstlendiği sıfat tamlaması
E) V. tamlayanı ve tamlananı sıfat almış isim tamlaması

✓ DİKKAT

Kişi zamirleri, iyelik eki alamaz ve isim tamlamasında tamlanan görevi üstlenemez. Kişi zamirleri belirtili isim tamlamasının sadece tamlayanı olur. Aşağıdaki tamlamalar, tamlayanı kişi zamiri olan belirtili isim tamlamalarıdır:

- Benim elimde olsa hemen yaparım.
- Bu işte bizim de bir suçumuz var.
- Senin dudakların pembe ellerin beyaz.
- Onun her sözüne inanırım.

✓ DİKKAT

Asıl işaret zamirleri olan "bu - şu - o; bunlar - şunlar - onlar" belirtili isim tamlamasında sadece tamlayan olur; iyelik eki almaz, tamlanan olmaz. Aşağıdaki tamlamalar, tamlayanı işaret zamiri olan belirtili isim tamlamalarıdır:

- Bunun bir eşini bulamazsın.
- Şunun rengi de güzel.
- O arabayı alma, onun motoru iyi değil.
- Bize bunların sözünü etmeyin.

✓ DİKKAT

"Bura, şura, ora, öteki, beriki, öbürü, diğeri" gibi yer-yön anlamlı işaret zamirleri ile "böylesi, şöylesi, öylesi" gibi tarz-biçim bildiren işaret zamirleri isim tamlamasında hem tamlayan hem tamlanan olabilir.

- Okulun burasını çok beğenirdim. (Tamlanan)
- Oraların havası bize yaramaz. (Tamlayan)
- Adamın böylesine güven olmaz. (Tamlanan)
- Böylelerinin aklıyla yola çıkılmaz. (Tamlayan)

@tgdenemeleri

Test 1

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ

• Edat (İlgeç) • Bağlaç • Ünlem

1. İçindeki yoğun insanlık sevgisini taşırıp boyalarla(I) tuvallere aktaran adam, Vincent van Gogh. Yaşadığı sefil ve(II) yardım dolu bir hayattan sonra elinde kalan ünlenmiş, mükemmel tablolarıydı. Ama(III) o tabloların ününü de(IV) ancak öldükten sonra gökyüzüne yükselen özgür ruhu görebildi. Dünya gözüyle görüp öğrendikleri Vincent'in ancak(V) canını yakmış, onu her yarasının üstüne bir pansuman yapmak zorunda bırakmıştı.

Yukarıda numaralanmış sözcüklerden hangileri bağlaç değildir?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve V E) IV ve V

2. Yeni nesil, eskiyi öğrenmekte bir fayda görmüyor ---- ben gene de eskiyi anlatmayı yararlı buluyorum.

Bu boşluğa cümlenin anlamına uygun olarak aşağıdaki bağlaçlardan hangisi getirilebilir?

A) mademki B) hatta C) yoksa
D) ama E) zira

3. Sert müzikleri dinlemek istemiyorum ---- bu tarz müzikler beni gerginleştiriyor.

Yukarıdaki boşluğa cümlenin anlamına uygun olarak aşağıdaki bağlaçlardan hangisi getirilebilir?

A) ama B) ne var ki C) gelgelelim
D) yoksa E) çünkü

4. Anlamlı kelimelerin bazılarına vurgu ve tonlama yoluyla ünlem değeri kazandırılabilir. Bunlar da duygu ya da seslenme anlatır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu yolla oluşmuş bir ünlem kullanılmıştır?

A) Simitçi, bana üç tane sıcak simit verir misin?
B) Hey, niye bağırıyorsun erken vakitte!
C) Hişt, ne konuşuyorsunuz?
D) Ah, ne zor günler yaşıyoruz!
E) Eyvah, toplantıya yetişemeyeceğiz!

5. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde hem edat hem bağlaç kullanılmıştır?**

A) Buna şaşma ki geçmişte yaşamayı ben
Gelecekte yaşamaya tercih ederim
B) Saçların var ki başka türlü sarı
Gözlerin var ki başka türlü yeşil
C) Ve şimdi seninle aydınlanıyorum
Yüzün sığınağıdır güneşli kuşların
D) Haset gururla savaşta
Gurur, Kafdağı'nda derebeyi
E) Tarihe gömülen koca koca atlar
Tarihe gömülür o kadar

6. (I) Ahırın avlusunda oynarken aşağıda, gümüş söğütler altında görünmeyen derenin hüzünlü şırıltısını işitirdik. (II) Evimiz iç çitin büyük kestane ağaçları arkasında kaybolmuş gibi görünüyordu. (III) Annem, İstanbul'a gittiğinden benden bir yaş küçük olan kardeşim Hasan ve ben Dadaruh'un yanından hiç ayrılmıyorduk. (IV) Bu, babamın seyisi, yaşlı bir adamdı. (V) Sabahleyin erkenden ahıra koşuyorduk.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde edat öbeği vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

7. Edatlar, çekim eki alırsa adların görevini üstlenir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir kullanım vardır?

A) İstanbul'a okumaya gittiği için bütün ailesi onunla gurur duyuyordu.

B) Sizin gibileri, toplumsal meseleyi ele almadan rahat olamaz.

C) Artık işin aması falan kalmadı, bilin.

D) Bugüne kadar hissedilen en büyük depremler okyanusta meydana gelmiştir.

E) İster küçük yaşta olun isterseniz büyük yaşta herkes kitap okumalıdır.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "yalnız" **sözcüğü diğerlerinden farklı bir tür ve görevde kullanılmıştır?**

A) Çizimleriniz güzel yalnız biraz acemice göründü gözüme.

B) Kendisini yalnız Ankara'ya kadar götürecek parası vardır.

C) Kapat gözlerini kimse görmesin yalnız benim için bak yeşil yeşil.

D) Yalnız senin gezdiğin bahçede açmaz çiçek
Bizim diyarımız da binbir baharı saklar.

E) Herkes, yalnız beni suçluyordu; ona, kimse bir şey demiyordu.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç, zarfları bağlama göreviyle kullanılmıştır?**

A) Huzurlu ve mutlu ses dikkatimi çekti.

B) Kafasını kaldırıp baktı ama bir şey göremedi.

C) Korkuyu ve heyecanı aynı anda hissediyordu.

D) Yüzü her zamanki gibi durgun ve donuktu.

E) Sahaya çıkan oyuncular heyecanlı ve sabırsız görünüyorlar.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "ile" **sözcüğü farklı bir türde kullanılmıştır?**

A) Eviyle iş yeri arasındaki mesafe taşındıktan sonra iyice uzamıştı.

B) Kara kalemle yapılan manzara resimleri ilgimi çekmişti.

C) Bana bu işle ilgim olup olmadığı soruluyordu.

D) Arkadaşlarıyla, ailesiyle bir arada olmayı çok özlemişti.

E) Kar suyuyla beslenen toprak, daha çok mahsul vermişti.

11. Eğer "ise" sözcüğü koşul bildiriyorsa ek-fiil, karşılaştırma bildiriyorsa bağlaçtır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ise" **sözcüğü bağlaç değildir?**

A) Görevliler talimatları okuyor, adaylar ise heyecanla bekliyordu.

B) Ben etli yemekleri severim, kardeşim ise sebze yemeklerini sever.

C) Yazar olmaya istekliyseniz edebî geleneği iyi bilmek zorundasınız.

D) Öğrencilerden biri sözel puanda, diğeriyse sayısal puanda dereceye girdi.

E) Televizyon gözlerimize, yüksek ses ise kulaklarımıza zarar verir.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "üzere" **edatının yerine** "gibi" **edatı getirilebilir?**

A) Üç gün sonra tekrar görüşmek üzere evden ayrıldılar.

B) Yarına geri vermek üzere kitabı alabilirsiniz.

C) Ümitsizliğe düşmek üzere olduklarını fark etmiştim.

D) Talimatta belirtildiği üzere kullanmadığınız zamanlarda fişten çekiniz.

E) Haydi artık yatalım, güneş doğmak üzere.

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

Çok kullanılan edatlar (ilgeçler) şunlardır: gibi, kadar, denli, sanki, misali, için, üzere, ile (yle, yla, -(i)le), değil, -e göre, -e dek, -e değin, -e kadar, -e doğru, -e karşı, -e rağmen, -e karşın, -e dair, -den beri, -den itibaren, -den başka, -den gayrı, -den özge, -den dolayı, -den ötürü, - den sonra, -den önce

Not: "mı, mi, mu, mü" soru edatının ek mi kelime mi olduğu tartışılmaktadır.

✓ UYARI

"Sadece" anlamına gelen "ancak", "yalnız", "tek", "bir" ve "bir tek" sözlerinin edat olduğu genellikle kabul edilmektedir ancak bunu kabul etmeyen dilciler de bulunmaktadır. Bunlar, bu anlamdaki kelimeleri zarf saymaktadır.

(bkz. Güncel Türkçe Sözlük)

✓ ÖĞREN

Çok kullanılan bağlaçlar şunlardır: ve (ve anlamındaysa ile), veya, veyahut, yahut, ya da, çünkü, zira, ama, fakat, lakin, gelgelelim, (ama - fakat anlamındaysa "ancak" ve "yalnız"), oysa hâlbuki, yoksa, aksi hâlde, nitekim, hatta, üstelik, kaldı ki, ayrıca, üstüne üstlük, bir de, madem, mademki, meğer, meğerki, ille, öyleyse, demek ki, velhasıl, yani…

- Ayrı yazılan "ki"
- Ayrı yazılan "da/de"
- dahi, bile

✦ ne...ne (olumsuzluk veya iki zıt özelliğin ortası)
✦ hem...hem
✦ ya...ya
✦ ister...ister (fark etmezlik)
✦ ha...ha (fark etmezlik)
✦ gerek...gerek (denklik)
✦ olsun ... olsun (denklik)
✦ kâh...kâh

✓ DİKKAT

"Karşı" ve "doğru" sözleri yönelme hâlindeki bir sözcüğe bağlanıp öbek oluşturmadan edat (ilgeç) olamaz.

1. Bana karşı sorumlusun. (edat)
2. Yarın sen bana karşı gelirsin. (edat değil)
3. Bunu karşı masaya koy. (edat değil)
4. Sabaha doğru yoğun bir sis çöktü. (edat)
5. Onunla okula doğru yürüyorduk. (edat)
6. Her şeyi doğru öğren. (edat değil)
7. Onun doğru biri olduğu belli. (edat değil)

✓ DİKKAT

"Beri" sözcüğü ismin ayrılma hâlini almış sözcükle öbek oluşturmadan edat olamaz:

1. Sen beri gel. (edat değil)
2. Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım! (edat)
3. Sen beri tarafa otur. (edat değil)
4. Akşamdan beri midem ağrıyor. (edat)

✓ NOT

"-alı -eli" bağ-fiil ekiyle kullanılan ve "bu yana" anlamı veren "beri" edattır:

✦ Okul başlayalı beri onunla hiç görüşmedik.
edat

@tgdenemeleri

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ
• Edat (İlgeç) • Bağlaç • Ünlem

Test 2

1. Biz, kısık sesleriz... Minareleri,

Sen, ezansız bırakma Allah'ım!

Ya çağır şurada bal yapanlarını,

Ya kovansız bırakma Allah'ım!

Bu dizelerde aşağıdaki sözcük türlerinden hangisine örnek yoktur?

A) Bağlaç B) Şahıs zamiri

C) Ünlem D) Zarf

E) Edat

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "değil" **sözcüğü diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) İnsan, sadece kendisi için değil, başkaları için de çalışmalıdır.

B) Öğütlerinizle değil, davranışlarınızla örnek olabilirsiniz.

C) Topraklarınız bereketsiz değil, sadece daha iyi bakım istiyor.

D) Vatanı toprak parçası olarak değil, kendi parçamız olarak görmeliyiz.

E) Bu pastayı yaparken musluk suyu değil, arıtılmış su kullanmalısınız.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "mi" **soru edatı cümleye farklı bir anlam ilgisi kazandırmıştır?**

A) Şirin mi şirin olan bu kasaba birçok turiste kapılarını açıyor.

B) Gök gürlemeye başladı mı köylüleri bir sevinç alırdı.

C) Kumandayı eline aldı mı kimse odada oturmak istemezdi.

D) İstanbul'a kar yağdı mı insanlar toplu taşıtları kullanmaya yönelir.

E) Güneş yüzünü gösterdi mi gör topraktaki sevinci.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç kullanılmamıştır?**

A) Mademki bir söz verdim, bu sözü tutmak zorundayım.

B) Kitabımı yayımladım hatta kitabım, çok satanlar arasına da girdi.

C) Bu yörenin insanları ne tembel oysaki topraklarından bereket fışkırıyor.

D) Madem senin dediğin olacak, o zaman susalım.

E) Dudaklarından yalnız iki sözcük döküldü.

5. (I) Nene Hatun, Erzurum'daki Aziziye Tabyası'nın savunulmasında çalışarak adını tarihe yazdıran Türk kadınıdır. (II) Aziziye savunmasına 20 yaşlarında genç bir gelinken küçük yaştaki oğlunu ve 3 aylık kızını evde bırakarak katılmıştır. (III) 1877 yılında 8 Kasım'ı 9 Kasım'a bağlayan gece, Osmanlı vatandaşı olan Ermeni çeteleri Erzurum'un Aziziye Tabyası'na girmeyi başarmışlardı. (IV) Tabyayı koruyan Türk askerlerini uykuda yakalayıp kılıçla öldürdüler. (V) Bu sırada arkadan gelen Rus askerleri ise hiçbir zorlukla karşılaşmadan tabyayı ele geçirdiler.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, belirtisiz isim tamlaması vardır.

B) II. cümlede, bağlaç kullanılmıştır.

C) III. cümlede, zaman zarfı vardır.

D) IV. cümlede, edat kullanılmıştır.

E) V. cümlede, ünlem kullanılmıştır.

6. "Ev sahibimiz evde hiçbir tadilat veya tamir yaptırmak istemiyordu hâlbuki ev, giderek bir harabeye dönüyordu." **cümlesinde altı çizili sözcüğün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?**

A) oysaki B) mademki C) meğerki

D) çünkü E) illaki

@tgdenemeleri

7. Biliyor musun az az yaşıyorsun içimde
(I)
Oysaki seninle güzel olmak var
(II) (III)

Yukarıda numaralanmış sözcüklerin türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Edat	Edat	Zarf
B)	Bağlaç	Ünlem	Zamir
C)	Zarf	Bağlaç	Ad
D)	Zamir	Zarf	Bağlaç
E)	Ünlem	Edat	Ad

8. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde birden çok bağlaç kullanılmıştır?**

A) Ve limonlar ki her gün bir yaprak ayininde
Sesini hiç eksiltmeyen ama bilmez miyim ben

B) Köhnemiş bir geminin -izine pek rastlanılmayan-
İçindeki bir yolcudan da değerli taşlarla dolu cepleri

C) Ya insan kılığında ya bir dekor taşkınlığında
Sorarım ne bulmuşlar

D) Ağaç mı, içi yıllarla dolu bir kutu mu
Çözmek için mi acaba içlerindeki bir gizi

E) Oysa bambaşka şeyler olmalıydı ağaçta
Kazılmış, oyulmuş yerlerinde ağacın

9. (I) Obelisk sözcüğünün tanımı uyarınca her dikili taş obelisk değildir. (II) Obelisk olabilmesi için en kesitinin kare ya da dikdörtgen şeklinde olması zorunludur. (III) Bu en kesit, aşağıdan yukarıya doğru giderek daralır; tepede bir piramit gibi sivri bir uçla sonuçlanır. (IV) Obeliskler, Antik Mısır mimarisinin önemli bir bölümünü oluştururlar. (V) Obeliskler, genelde çift hâlinde tapınakların girişine dikilirdi.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde birden çok edat kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. I. Denize karşı oturup bir bardak çay içtik.
II. Bu göl olmuş sokaktan da geçilir mi?
III. Yarın geri vermek üzere senden 20 lira istesem.
IV. Kuşlar sabaha karşı penceremin önüne gelir.
V. Buranın iklimi tam bana göre.

Aşağıda verilen anlamlardan hangisini içeren bir edat, numaralanmış cümlelerde kullanılmamıştır?

A) Uygunluk B) Zaman C) Yönelme
D) Amaç E) Koşul

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "ama" **bağlacı türdeş sözcükleri bağlama göreviyle kullanılmıştır?**

A) Başarılı olacaksın sonunda ama henüz zamanı gelmedi.
B) Hafif ama dayanıklı olan bu materyalle ev eşyaları yapılabilir.
C) Onu ikna etmeye çalıştık ama o, kararından vazgeçmedi.
D) İnsanlara hep iyi davrandı ama karşılığını göremedi.
E) Zekisin ama çalışkan biri değilsin.

12. Gelgelelim ailesinden ayrı kaldığı zamanlarda o başka bir insan oluyordu.

Bu cümlede altı çizili sözcükle anlamca özdeş olan bir bağlaç aşağıdakilerin hangisinde kullanılmıştır?

A) Nitelikli bir şiir güzel okunur ama sahte şiir güzel okunmaz.
B) Bize yardım edemeyeceğini çünkü bu konunun uzmanlık alanı olmadığını söyledi.
C) Sorunu çözdük şöyle ki yarın hepiniz bileti alabileceksiniz.
D) Bu yolculukta ancak arka sıralarda yer bulabilmişti.
E) Sadece kendisinin ve arkadaşının anladığı bir espriydi bu.

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Edat öbeklerinin görevi istenirse bu söz grubunun sıfat, zarf ve isim görevi üstlenmesine bakılır:

1. Dağ gibi adam eriyip gitti. (sıfat)
2. Çığ düşer gibi çöktü üstümüze korku. (zarf)
3. Yarın akşama doğru gel. (zarf)
4. Onunla okula doğru gittik. (zarf)
5. Senin kadar anlayışlı birini görmedim. (zarf)
6. Fındık kadar burnu var. (sıfat)
7. Bu kadarını ondan beklemezdim. (isim)

✓ DİKKAT

Edatlar, tek başına anlam taşımaz ama öbek oluşturdukları sözlerle birlikte bir anlam ve görev kazanırlar ve cümleden çıkarılamazlar:

1. Beni aradığın için sevindim. (sebep)
2. Kendimi rahatlatmak için çabalıyorum. (amaç)
3. Bu görüşlerden hangisi senin için doğru? (görelik)
4. Bir yıllık eğitim için bu para fazla. (karşılığı)
5. Allah için doğruyu söyle. (adına-yemin)
6. Bu gülleri senin için topladım. (aitlik)
7. Burası için iyi şeyler söyledi. (hakkında)
8. Bir kara sevda için feda etti kendini. (uğruna)
9. Konuşma yapmak üzere kürsüye çıktı. (amaç)
10. Erken dönmek üzere arkadaşlarınla gidebilirsin. (koşul)
11. Rüzgârın esmesi üzerine hava serinledi. (sebep)
12. Yetişelim, vapur kalkmak üzere. (yaklaşıklık)
13. Soruyu tarif ettiğiniz üzere çözdüm. (gibi-uygun)
14. Oraya taksiyle gidebilirsin. (araç)
15. Oraya babanla gidebilirsin. (birliktelik)
16. Konuyu babamla da konuştum.(karşılıklı)
17. Geminin sarsılmasıyla bir panik yaşadık. (sebep)
18. Bana göre bunlar doğru düşünceler değil. (görelik-kanı)
19. Hastanız düne göre iyi. (karşılaştırma)
20. Kafama göre bir arkadaş bulursam Karadeniz'e gideceğim. (uygun)
21. İki gündür derse gelmediğine göre bir sorunu var. (çıkarım-tahmin-bakılırsa)
22. Sabaha dek çalıştı. (bitiş)
23. Dünden beri dersten başını kaldırmadı. (başlangıç, bu yana)
24. Bu paragraf III. cümleden itibaren ikiye bölünmeli. (başlangıç)
25. Onun kadar acımasız birini görmedim. (ölçüsünde-derecesinde)
26. Sanki babası trilyonluk, beyefendi yiyip içip geziyor. (öyle olmadığı hâlde öyleymiş gibi davranma)
27. Genç futbolcu sanki bir fırtınaydı. (Öyleymiş gibi hissetme)
28. Bu soruyu senden başka kimse çözemez. (sınırlandırma-özgüleme)
29. Yalnız benim için bak yeşil yeşil. (sınırlandırma-özgüleme-ait kılma)
30. "Gönül" sözcüğü Türkçemize has bir güzelliktir. (özgüleme-ait kılma-sınırlandırma)
31. Çok iyi oynamamıza karşın mağlup olduk. (beklenen sonucun tersi)
32. Bunu soran Ahmet miydi? (soru)
33. Konuyu anlamadın mı soruyu çözemezsin. (zaman-koşul)
34. Ayağım çukura girmesin mi! (şaşkınlık-beklenmezlik)
35. Bilmem ağlasam mı, ağlamasam mı. (kararsızlık)
36. Onun arabası var güzel mi güzel! (pekiştirme)
37. Gel dedin de gelmedim mi? (yadsıma-inkâr-olumlulaştırma)
38. Senin gibi bir dostuma böyle sözler söyler miyim hiç? (yadsıma-inkâr-olumsuzlaştırma)
39. Değirmen misali döner başım. (gibi-benzetme)
40. Bu araba önemli bir kaza yapmış gibi. (olasılık, şüphe)
41. Bizi gördüğü gibi içeri kaçtı. (zaman, o anda)
42. Soruyu dediğiniz gibi çözdüm. (uygunluk, tarz, biçim)
43. Okuluna devam etmediği gibi bir işte de çalışmıyor. (üstüne üstlük)
44. Yahya Kemal'in dediği gibi şiir, sanatların en ulusalıdır. (tasdikleme, onaylama, katılma)

@tgdenemeleri

Test 3

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ

• Edat (İlgeç) • Bağlaç • Ünlem

1. Aşağıdaki dizelerden hangisinde bağlaç yoktur?

A) Bir kere yandıysa bağrın çöl gibi
Rüyanda bile inlersin su diye

B) Yalnızlığa alıştım artık
Aşka dahi minnetim yok bilesin

C) Yokluğunun gölgesi düştü ülkeme
Sen gelene kadar çıkmam güneşe

D) Kuşlarla bulutlar arkadaş olmuş
Canım kanat çırpıyor yetişmek için

E) Ben ki toz kanatlı bir kelebeğim
Minicik gövdeme yüklü Kafdağı

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılan bağlacın kurduğu anlam ilgisi, ayraç içinde verilen açıklamayla uyumlu değildir?

A) Şiirde iletiyi ön plana çıkarmayın yoksa yazdığınız şey şiir değil slogan olur. (aksi hâlde)

B) Yüreğimin şehirlerinde çok dolaşma zira her yanında çıkmaz sokaklar var. (ama, fakat)

C) Kendime çok fazla güveniyordum meğerki kendimi yeterince tanımıyormuşum. (farkına varma)

D) Mademki içgörü ve empati sahibi dostunuz var, niye yakınırsınız ki yalnızlıktan? (öyleyse öyledir/değil mi ki)

E) Üslup sahibi biri iseniz ha deneme yazmışsınız ha şiir. (fark etmezlik, denklik)

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılan bağlaç cümleye "seçme" **anlamı katmıştır?**

A) Ödevlerinizde hem siyah hem de renkli kalem kullanabilirsiniz.

B) Ne kızı veriyor ne de dünürü küstürüyordu.

C) Futbolda başarılıyım derdi meğerse hiç futbol oynamamış.

D) İster kaliteli olsun ister kalitesiz, her malın alıcısı vardır.

E) Ya bu işi yarına kadar bitirirsiniz ya işi sizden alıp başkasına veririz.

4. Ömer Seyfettin genç yazara "Ben şimdi sizi eleştirmeyeceğim çünkü faydasız." dedi.

Bu cümlede altı çizili sözcüğün yerine kullanılabilecek bir sözcük aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilmiştir?

A) Meyve suyu içmekten vazgeçmelisiniz zira her gün biraz daha kilo alıyorsunuz.

B) Dün akşamki yemekte beni tanımıyormuş gibi davrandı.

C) Yeterli imkânımız yok yani bu işi zamanında yetiştiremeyebiliriz.

D) Beş yaşındayken harfleri biliyor hatta sözcük bile yazıyordu.

E) Bence risk almayalım tut ki zamanında yetişemeyiz.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili bağlaç, cümleye açıklama anlamı katmıştır?

A) Bence Ahmet de bu makinenin nasıl çalıştığını biliyordur.

B) Cemal Süreya, şiirlerinde hep farklı imgeler kullanmış demek ki yenilikten hoşlanıyormuş.

C) Mademki gelmeyecektin niye önceden haber vermedin bize?

D) Kız konuşkan hem kültür seviyesi de yüksek.

E) Evden tam çıkacaktı ki telefon çalmaya başladı.

6. I. Düşünüyorum öyleyse varım, sözüne inancım büyük.
II. Okumayı çok seviyorsun o hâlde bu kitabı da çok beğeneceksin.
III. Bana hâlâ kızgın demek oluyor ki ne söylediğimi anlamak istemiyor.
IV. Araştırma sonuçlarını siz de gördünüz şu hâlde bir itirazınız olamaz.
V. Sana destek olmak isterdim ne yazık ki benim de çok fazla zamanım yok.

Yukarıda numaralanmış sözlerden hangisi cümleye diğerlerinden farklı bir anlam ilgisi katmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "İyi bir eğitim almış kaldı ki sporda da başarılı olmuştu." **cümlesindeki bağlaçla aynı anlam ilgisini kuran bir sözcük kullanılmıştır?**

A) Çok para kazandığı bir işi var bunun yanında oturdukları ev de kendisinin.

B) Yapılan yanlışlar görülüyor gel gör ki kimse buna ses çıkarmıyordu.

C) Yani söylediklerinden bizimle çalışmayacağını anlamalıyız.

D) Benim sesim çok güzel ama şarkı sözlerini bilmiyorum.

E) Bu dünyada sadece insanlar yaşamıyor, hayvanlar ve bitkiler de dünyanın sahibi.

8. Gerek Şafak Hanım gerek Melek Hanım bizleri farklı kültürlerle tanıştırmak istiyordu.

Bu cümlede altı çizili bağlacın yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlamda değişiklik meydana gelmez?

A) ya…ya B) ne…ne

C) hem…hem D) ister…ister

E) kâh…kâh

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özlem anlamı taşıyan bir ünlem kullanılmıştır?**

A) , sen de ne meraklı biri çıktın!

B) Ah, gençliğimizin geçtiği bu yerleri unutmam!

C) , bak aklıma ne geldi!

D) Tüh, yazdığım her şey silindi.

E) Vah vah, canın çok yandı mı?

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sonradan ünlem değeri kazanan bir sözcük kullanılmıştır?**

A) Eyvah, ya birden gelirlerse ne söyleriz!

B) Çabuk eve git, ocağı söndür!

C) Hey, beni iyi dinleyin!

D) Ah, ne kadar da ağırmış bunlar!

E) Tüh, yine kaçırdım otobüsü!

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "için" **edatı cümleye** "özgüleme" **anlamı kazandırmıştır?**

A) Everest'e tırmanmak için birçok sporcu eğitim alıyor.

B) Atatürk için "O, bir dâhidir." diyorlar.

C) Bu kadar çalışma için verilen para çok az.

D) Sınav için size verilen sürenin sonuna geldiniz.

E) Neler söylenmedi ki gurbet için?

12. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bağlaç yoktur?**

A) Hava ne sıcak ne soğuk, tam piknik havası.

B) Ne seni anlayan olur ne sen anlatabilirsin kendini.

C) Ne ettin, ne söyledin, sana bu kadar kızdı?

D) Ne açıkça gel diyor ne çek git diyor.

E) Ne annem ne babam bunun böyle olmasını ister.

@tgdenemeleri

✓ İYİ ÖĞREN

"da/de" bağlacının cümle içinde kazandığı anlamları iyi bilmelisiniz:

1. Bu soruyu Ayşe de yapamadı (gibilik-eşitlik)
2. Sınavı kazandı derece de yaptı. (bile-dahi-üstelik)
3. Sınıfı geçtim de hediyeyi kaptım. (geçtiğim için-sebep)
4. İki taraf da anlaşmaya sadık kalacağını açıkladı. (denklik-eşitlik)
5. Ona çok kırıldım da pek belli etmedim. (ama-fakat)
6. Konuyu tekrarladı da teste geçti. (ve)
7. Bu zayıf kadroyla şampiyon olacaklarmış da Avrupa'ya gideceklermiş. (alay-küçümseme-inanmama)
8. Çocuk, oyuncak da oyuncak diye tutturdu. (ısrarı pekiştirme)
9. Ben bu işte çalışmam da çalışmam diyordu. (direnmeyi pekiştirme)
10. Adam, konuya girdi, anlattı da anlattı. (süreklilik)
11. Çenesi açılmasın konuşur da konuşur artık. (süreklilik ve bıkkınlık)
12. Bana birazcık borç ver de bir daha rahatsız etmeyeyim. (yalvarma)
13. Sana da bir soru sorayım. (başkasına yaptığım gibi)
14. Bir de sana anlatayım olanı biteni. (başkasına yaptığım gibi)
15. Sana bir de kazak alalım. (başka bir şeyin yanında-ayrıca)
16. Çok ön yargılı, anlatsam da anlamayacak. (bile-dahi)
17. Adana'ya kadar gelmiş de bir telefon etmemiş. (ama-sitem)

✓ İYİ ÖĞREN

"ki" bağlacının cümle içinde kazandığı anlam ilgileri iyi bilinmelidir:

1. Çok yorulmuş ki erkenden uyumuş. (neden-sonuç)
2. Adana'ya gittim ki arkadaşımı göreyim. (amaç)
3. Köşeyi döndüm ki Aysun bir bankta oturuyor. (şaşırma)
4. Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli- / Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli. (ara sözü cümleye bağlama, cümle dışı açıklamayı belirtme)
5. Sen ki bir büyük mazinin gururunu taşırsın. (özneyi vurgulayarak cümleye bağlama)
6. Anladım ki biz bu ilişkiyi yürütemeyeceğiz. (Bizim bu ilişkiyi yürütemeyeceğimizi anladım → nesneyi vurgulayarak cümleye bağlama)
7. Anlaşılıyor ki bu iş böyle gitmeyecek. (Bu işin böyle gitmeyeceği anlaşılıyor → özneyi vurgulayarak cümleye bağlama)
8. Ben de seninle gelsem mi ki? (kararsızlık, kuşku)

✓ DİKKAT

Bağlacın görevi istenirse bağlacın neleri bağladığına bakılır. Bağlaçlar cümleleri ya da eş görevli sözleri yani özneyi, nesneyi, tümleci bağlar.

@tgdenemeleri

SÖZCÜKLERİN TÜRÜ VE GÖREVİ
• Edat (İlgeç) • Bağlaç • Ünlem

Test 4

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde edat öbeği farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Bakır, kelebek kanadı kadar ince yapraklar hâline getiriliyordu.

B) Nurullah Ataç gibi yazarlar, edebiyatımızın gelişmesinde büyük rol oynamıştır.

C) Herkese göre bir eşya mutlaka burada vardır.

D) Bacak kadar boyuyla bütün işlerin üstesinden geldi.

E) Üzüm gibi gözleri var küçük kızın.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "için" **edatının cümleye kattığı anlam yay ayraç içinde yanlış belirtilmiştir?**

A) Mevsim kış olduğu için, bahar ve yaz akşamları pek sevimli olan bahçede değil, içeride oturuyorduk. (sebep)

B) Bayram için bir program hazırlamayı düşünüyoruz. (özgüleme)

C) Avrupa gezisinde gördüklerini anlatmak için sabırsızlanıyordu. (amaç)

D) Öğrencilerimiz için elbette bizim de söyleyecek birkaç sözümüz var. (uğrunda)

E) Günümüz için teknoloji çağındayız diyebiliriz. (hakkında, ilgili olarak)

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "gibi" **edatı cümleye** "olasılık" **anlamı kazandırmıştır?**

A) Gazete, dergi gibi yayınlar süreli yayınlar olarak adlandırılır.

B) Karşımızdaki köpek bize saldıracak gibiydi.

C) Dev gibi dalgalar, kıyı kesimine büyük zararlar verdi.

D) Bu vatan, toprağın bağrında sıradağlar gibi duranlarındır.

E) Dersi dinlemediğin gibi yerli yersiz de konuşuyorsun.

4. I. Yağmurun yağmaya başlamasıyla trafik bir anda karıştı.

II. Sınıra kadar otobüsle, sınırdan sonra katırlarla köye geçtiler.

III. Sevgiyle karışık bir merhamet hissetti yüreğinde.

IV. Ağaçların kesilmesiyle bölgedeki yağış oranı düşmeye başladı.

V. Aynı zamanda okula başladığı arkadaşlarıyla hâlâ görüşür.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde "ile" **edatı cümleye aynı anlamı katmıştır?**

A) I ve V B) II ve III C) IV ve V D) I ve IV E) III ve IV

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "Yazıtlarda kullanılan alfabenin zenginliği bugün dahi hiçbir alfabede yoktur." **cümlesindeki bağlaçla anlamca özdeş bir bağlaç kullanılmıştır?**

A) Bu maden, çok sağlamdır hatta en sağlam maden denebilir.

B) Babam, bana bugüne kadar hiç bağırmadı, kızmadı bile.

C) Gerek ulusumuz gerek diğer uluslar zor günlerde yanımızda oldular.

D) Şiir veya roman fark etmez, her sanat eseri çağın izini taşır.

E) Size yardım ederim nitekim buna gücüm yeter.

6. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde bağlaç kullanılmamıştır?**

A) Yine akşam oldu orda olduğu gibi
Görebiliyorum seni buradan da

B) Sırrımı söylüyorum vefakâr balıklara
Yalnız onlar tutacak bu dünyada yerimi

C) Ya ben bulutları anlamıyorum
Ya bulutlar benden bir şey bekler

D) İçimde ve evlerde balkon
Bir tabut kadar yer tutar

E) Ben bu şiiri yazdım âşık çeşidi
Öyle kar yağdı ki elim üşüdü

@tgdenemeleri

7. I. Belediye Başkanı'yla iki veya üç defa görüştüm.
II. Gittiğimiz yahut gitmesek bile merak ettiğimiz çok yer var.
III. Oyunuzu kullanın ya da toplantıya gelmeyin.
IV. Ünlü oyuncuyla konuşmuş hatta fotoğraf bile çektirmiştik.
V. Çalışmaktan zevk almıyordu ama para harcamayı seviyordu.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde altı çizili bağlaçlar anlam bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I ve III B) II ve III C) III ve V
D) IV ve V E) I ve IV

8. I. Sen dün bana ne getirecektin?
II. Öğlen vakti dışarıda ne geziyorsun?
III. Ne yardan ne serden geçebiliriz.
IV. Ne soğuk bir günmüş!
V. Bu resme ne taraftan bakarsanız bakın Atatürk'ün gözleri size doğrudur.

"Ne" **sözcüğü numaralanmış cümlelerde aşağıda verilen türlerin hangisine örnek olacak şekilde kullanılmamıştır?**

A) Sıfat B) Zarf C) Edat
D) Bağlaç E) Zamir

9. I. Su baskınları oldu da şehrin altyapısını yenilediler.
II. İşleri tek başına yapacaksın da ben göreceğim.
III. Son kafile de otele yerleştirildi.
IV. Ankara'ya kadar gelip de beni aramayı hiç düşünmemişsin.
V. Böyle sert konuşmanız hiç de iyi olmadı.

Numaralanmış cümlelere "de" **bağlacı aşağıdaki anlam ilgilerinden hangisini kazandırmamıştır?**

A) Sebep B) Küçümseme C) Sitem
D) Beğeni E) Eşitlik

10. Cümleleri, eş görevli kelime ve kelime gruplarını bağlayan "hem…hem..." bağlacı, sözü edilen unsurların hepsini yargıya dâhil ederek birlikte olma anlamı verir, bazen de eşitlik ve karşıtlık anlamları katar.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde "hem… hem..." **bağlacı farklı bir anlam ilgisi kurmuştur?**

A) Usta işini hem düzgün yapıyor hem işine zamanında geliyor.
B) Dede, hem ilaçlarını düzgün kullanmıyorsun hem iyileşmeyi bekliyorsun.
C) Hem tanınan hem de sevilen biri hâline geldi zamanla.
D) Hem öğrencilerimize hem ailelerine forma konusunda düşünceleri soruldu.
E) Genç yaşında hem üniversite okuyor hem de çalışıyor.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Gerek rüzgâr gerek güneş yenilenebilir enerji kaynağıdır.
B) Bütün yollar ve binalar bayraklarla donatılmıştı.
C) Hem İstanbul hem Bursa çok sevdiğim şehirler.
D) Sorumluluk almalı, çalışmalı da pişmeli.
E) Ya veliniz ya siz gelmelisiniz imza atmaya.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ki" **bağlacının görevi diğerlerinden farklıdır?**

A) Günü kötü geçmiş ki herkese bağırıp çağırıyor.
B) Etrafıma baktım ki tanıdık birini göreyim.
C) Şimdi anlıyorum ki söylediklerim çok kabaymış.
D) Namık Kemal ki en gür sesli sanatçılarımızdan biridir.
E) Bir şey biliyor ki bunu iddia ediyor.

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 1 - AD SOYLU SÖZCÜKLER KARMA

1. (I) Yaşar Kemal bir destandı, gözlerini hayata kapadı, hepimizin başı sağ olsun. (II) Şimdi bizim için, şimdi dilimiz, sözümüz, edebiyatımız için yas zamanı. (III) Bu, Anadolu'nun, bu halkın yası. (IV) Şimdi dilden dile, sözden söze bir destan dolaşıyor içimizde. (V) Yaşar Kemal, bir destandı, dünya üzerindeki son büyük destan anlatıcısıydı.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde tamlananı ortak isim tamlaması kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Asırların birikmiş irfanını (I) ve dünya görüşünü, insanın yaşamak zorunda olduklarıyla yaşamak istediklerini bir arada kendine has bir atmosferde (II) ve üslupla, kendi mantık düzeni (III) içinde geleneksel motiflerle millî kabuller çerçevesinde (IV) anlatan masallar, sözlü anlatım türlerindendir (V).

Yukarıda numaralanmış tamlamalardan hangisi zincirleme isim tamlamasıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı soru sıfatıyla sağlanmıştır?

A) Ihlara Vadisi'ne gidebilmek için hangi yola sapmamız gerekiyor?

B) Eşyaların monte edilmesi için kimle görüşebiliriz?

C) Odalarınızın kaç kişilik olduğunu öğrenebilir miyim?

D) Neye karar verdiniz açıklamalardan sonra?

E) Hititler bu topraklarda ne zaman yaşamıştır?

4. Hindistan'da devasa (I) bir yılana ait (II) yaklaşık 47 milyon yıllık 27 omur bulundu. *Scientific Reports* dergisinde yayımlanan araştırmaya göre (III) fosil, Gujarat eyaletinde linyit (IV) kömürü maden yatağında keşfedildi. Bilim insanları, omurların Hint mitolojisindeki "Yılan Kral"a atıfla 'Vasiku İndicus" adını verdi. Uzunluğu 11 ile 15 metre olduğu tahmin edilen yılanın büyük (V) bir pitono benzediği, zehirli olmadığı ve ağırlığının ise 1 tona ulaşabildiği belirtildi.

Bu parçada numaralanmış sözcükler tür bakımından gruplandırıldığında hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde miktar bildiren sözcük diğerlerinden farklı görevde kullanılmıştır?

A) Domates sosuna biraz şeker koyarsanız güzel bir tat elde edersiniz.

B) Küçük bedeni, şimdi daha güçlü görünüyordu.

C) Mağazada çok beğendiğim bir şey de bulamamıştım.

D) Masallar, "Az gittim, uz gittim." cümlesiyle başlar.

E) Tanıdığımız insanlar, yeni evimizi çok beğenmişlerdi.

@tgdenemeleri

6. (I) "Çocuk Edebiyatı Dizisi" gerçekleşen bir hayalin sonucu olarak hayatımıza girdi. (II) Neden biz bu kıymetli yazarları çocuklara öğretmiyoruz değil, neden büyüdükleri zaman hatırlamalarına önayak olmuyoruz fikrinden yola çıkılarak yapıldı. (III) Bu kitapları okuyan çocukların büyüdüklerinde Turgut Uyar'ı, Rıfat Ilgaz'ı ve diğer yazarları hatırlamalarını istiyoruz. (IV) Küçükken onlara dair bir şeyler okuyorlar ve yıllar sonra birçoğunu hatırlıyorlar. (V) Üstelik hiçbir ayrıntıyı da unutmuyorlar.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, belgisiz sıfat kullanılmıştır.
B) II. cümlede, soru zarfı vardır.
C) III. cümlede, belirtme hâli eki alan eylem adı vardır.
D) IV. cümlede, belgisiz zamir kullanılmıştır.
E) V. cümlede, edat vardır.

7. Bir yazarın dediği gibi (I) "Şimdiki çocuklar harika!" da kitapla ilişkileri ne (II) durumda, bilmiyorum. Daha doğrusu, günümüzdeki (III) çocuklar, kitap armağan edildiğinde mutlu oluyorlar mı;

bundan (IV) pek emin değilim. Öyle çok armağan edilecek şey var ki (V) kitap sevindirmeyebilir çocukları.

Numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. sözcük, edattır.
B) II. sözcük, soru zarfıdır.
C) III. sözcük, ilgi ekiyle türemiş bir sıfattır.
D) IV. sözcük, işaret zamiridir.
E) V. sözcük, bağlaçtır.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı sıfat ya da zarfla sağlanmamıştır?**

A) Benden ne istediğini niye açıkça söyleyemiyormuş?
B) Onun nerede oturduğunu hangi arkadaşınız biliyor?
C) Neden bu soruyu yapamadığımızı kim fark etti?
D) 10 Mart'ta kaçıncı doğum gününüzü kutlayacaksınız?
E) Gezdiğiniz yerlerde ne tür deneyimler edindiniz?

9. I. Derin derin vadilerden geçerek bir ceylan sürüsünü takip ediyorduk.
II. Tipiye karşı bata çıka yürüyerek nihayet eve ulaşabilmiştik.
III. Hastalanınca bütün eş dost babamın yanına koşmuştu.
IV. El âlemin diline düşmek zaten yeterince kötüydü.
V. Tezgâhtaki sıcak sıcak simitlerden bir tane almak istedi.

Yukarıdaki numaralamış cümlelerde yer alan ikilemeler türce eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BİLGİ SARAY

@tgdenemeleri

10. (I) Bozkırlardan mahsul tırnakla kazınarak alınır. (II) Sapan işlemez topraklar deve dikeninden ve iki santimlik otlardan başka bir şeyi üzerlerinde yaşatmak istemezler. (III) Susuzluktan yanan göğüslerini, çırçıplak gökyüzüne açmak isterler. (IV) İnsan ellerinin açtığı kanal, bu ovaların yalnız susuzluğunu artırır. (V) Bulanık ve tembel, sanki buraya geldiklerine kızıyorlarmış gibi yüzlerini buruşturarak ağır ağır akan sular, biraz ötede çatlaklarını "Su!" diye bir karış açan toprakları doyurmak değil, buğuları ve serinlikleriyle olsun avutmazlar.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, ayrılma hâli eki almış birleşik isim kullanılmıştır.

B) II. cümlede, kurallı birleşik sıfat kullanılmıştır.

C) III. cümlede, sıfat grubu vardır.

D) IV. cümlede, tamlayanı da tamlananı da sıfatla nitelenmiş isim tamlaması vardır.

E) V. cümlede, ikileme durum zarfı göreviyle kullanılmıştır.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla bağlaç kullanılmıştır?**

A) Gitar çalıyordum ama gitgide kemanı daha da fazla sevdiğimi anlıyordum.

B) Törene katılmadım ancak onlara bir hediye gönderdim.

C) Çanakkale'ye gidip de Gelibolu'ya gitmemek mümkün mü?

D) Nietzsche der ki: "En büyük delilik, denize tuz atmaktır."

E) Erkek aceleci adımlarla yürüyor, kadınsa aksine davranıyordu.

12. Özellikle bağımsız tiyatrolarda müthiş bir dayanışma var, bu anlamda tiyatronun iyileştirici gücüne inanıyorum ve bu, benim için önemsiz bir şey değil. Kimilerinin kötümserliği kendine kalsın.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Niteleme sıfatı

B) Bağlaç

C) Belgisiz zamir

D) Edat

E) Zaman zarfı

✓ ARAŞTIRALIM

Aşağıdaki cümlelerde soru bildiren sözcüklerin ve cümleye soru anlamını kazandıran asıl sözcüğün türünü belirtiniz.

1. Nereden çıktı bu cenaze ölen kim
Bu kaçıncı bahçe gördüğüm tarumar

2. Kim bilir, nasıl, nerede, kaç yaşında
Bir namazlık saltanatın olacak

3. Kaşlarını niye çattığını bilmiyor muyum?

4. Bu adamın hangi işle uğraştığını kime sorabiliriz?

5. Bu adamın nereye gittiğini hangi tanık görmüş?

6. Tatlı dilim, güler yüzlüm, ey ceylan gözlüm
Gönlüm hep seni arıyor neredesin sen?

7. Çatlıyor, yırtınıyor yokuşu sökmek için
Hey Sakarya'm kim demiş suya vurulmaz?

8. Nerede kardeşlerin cömert Nil yeşil Tuna
Giden şanlı akıncı ne gün döner yurduna?

9. Nedir senin derdin, niye kendini gerdin?

10. Niye bütün dertler bana hediye?

11. Bu sorunun nasıl çözüldüğünü anladınız mı?

12. Siz sofradaki neden hoşlandınız en çok?

13. Neden, neden aramak nedenidir hayatımızın?

14. Bu adam neyin hesabını yapıyor?

15. Kaç arkadaşınız hukuk fakültesini kazandı?

16. Kaçı gittiği yerden hoşnut değil?

17. Kaç paraya bu işi yapar?

18. Kaça bu işi yapar?

19. Ne dönüp duruyor havada kuşlar.
Nerden çıktı bu cenaze ölen kim?

20. Kime güveneceğinizi anladınız mı?

21. Mülakat salonuna kaçar kaçar gireceğiz?

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 2 - AD SOYLU SÖZCÜKLER KARMA

1. Merdivenlerin oraya koşuyorum

Beklemek gövde gösterisi zamanın

Çok erken gelmişim seni bulamıyorum

Bir şeyin provası yapılıyor sanki

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Yönelme hâli eki alan işaret zamiri
B) Belirtili isim tamlaması
C) Eylem adı
D) Zincirleme isim tamlaması
E) Niteleme sıfatları

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayı sıfatı kullanılmamıştır?**

A) Son tren de hareket etmiş, gar tamamen boşalmıştı.
B) Sahneye çıkan ikinci gösterici de performansını sergilemişti.
C) Önüme ilk çıkan mağazaya girip hediyelik bir şeyler aldım.
D) Beş gün sonraya hastaneden ancak randevu alabilmiştim.
E) Bu sokakta evler ikişer katlıdır.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "artık" **sözcüğü diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Bardakta bir iki yudumluk çay artığı kalmıştı.
B) Ders başladı, artık susmanız gerekiyor!
C) Artık biz de rahat rahat dolaşabiliyorduk sokaklarda.
D) Misafirleri ağırladım, artık rahat bir nefes alabilirim.
E) Artık her akşam erken yatıp erken kalkmaya alıştım.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde edat öbeği diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Bir meşale gibi yanan güneş, güzel günleri müjdeliyordu.
B) Mesai bitimine kadar sokaklarda gezmiş, sonra eve dönmüştü.
C) Sanatçı, bir gerçeği kendine göre yorumlar ve biçimlendirir.
D) Sabaha doğru başlayan fırtınadan birçok ağaç zarar gördü.
E) Kendime göre bir şeyler bulmak için kaç mağaza gezdim bilemezsin.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek hâlinde zamir kullanılmamıştır?**

A) En küçük kızları, Burdur'da okumaya karar vermişti.
B) Bugünkü aklım olsaydı ben de buradan bir arsa alırdım.
C) Yeni kiraladığımız bu evimize yarın taşınacağız.
D) Sabahleyin alarm çalınca yataktan fırladım.
E) Sadece balkon kapısının kolu değil, bahçe kapısınınki de değişmeli.

6. İşte bu vazoda açmış gül

Saksıda eşsiz kuşkonmaz

Gülleri gördükçe gönlüm sanki bülbül

Saksıya baktıkça içimde haz

Bu dörtlükte aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Niteleme ve belirtme sıfatı
B) Belirtme hâlinde isim
C) Bağlaç
D) İyelik eki alan isim
E) Türemiş yapılı sıfat

@tgdenemeleri

7. (I) Büyük kubbeli serin divan; bugün daha sakin, daha gölgeliydi. (II) Pencerelerinden süzülen mavi, mor, sincap rengi bahar aydınlığı, çinilerinin yeşil derinliklerinde birikiyor; koyulaşıyordu. (III) Yüksek ipek şiltelere diz çökmüş yorgun vezirler, önlerindeki halının renkli nakışlarına bakıyorlar. (IV) Uzun, beyaz sakalını zayıf eliyle tutan yaşlı sadrazamın sönük gözleri; çok uzak, çok karanlık şeyler düşünüyor gibi var olmayan noktalara dalıyordu. (V) "Yürekli bir adam gerekli, paşalar…" dedi.

Numaralanmış cümleler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, miktar zarfı kullanılmıştır.
B) II. cümlede, belirtisiz isim tamlaması vardır.
C) III. cümlede, ilgi zamiri vardır.
D) IV. cümlede, edat öbeği vardır.
E) V. cümlede, hem niteleme hem belirtme sıfatı vardır.

8. Ben senin en çok sesini sevdim
(I)
Buğulu çoğu zaman, taze bir ekmek gibi
(II)
Önce aşka çağıran, sonra dinlendiren
(III)
Bana her zaman dost, her zaman sevgili
(IV) (V)

Numaralanmış sözcükler türleri bakımından ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Şansın gerçekleşmesi için, önce siz hazır olmalısınız; şans, hiçbir zaman aptalların peşinden koşmaz.

Bu özdeyişte aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Edat öbeği
B) Azlık-çokluk zarfı
C) Sıfat tamlaması
D) İsim tamlaması
E) Adlaşmış sıfat

10. Hayat merdivenlerini çıkarken insanlara iyi davranalım çünkü inerken gene aynı insanlara rastlayacağız.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Durum zarfı
B) Belirtisiz isim tamlaması
C) Bağlaç
D) Edat
E) Zaman zarfı

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat tamlayan görevinde kullanılmıştır?

A) Postanenin karşısındaki büfeden sağa dönünce bir apartman çıkacak karşınıza.
B) Hemşireler, yaralının başına gidip ne dediğini duymaya çalıştılar.
C) Büyükler emreder, küçükler emirleri yerine getirir.
D) Boyanan sandalyeleri üç saat kurumaya bırakın.
E) Çocukların en uzunu üst rafa doğru uzandı.

12. Bak! İşte gizleri yaşamın, işte mutluluk
Gülümsüyor bir kapı aralığından
Ellerimizi uzatsak tutabiliriz belki
Şimdi ya da hiçbir zaman

Bu dörtlük için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İyelik eki alan isimler vardır.
B) Zaman zarfı kullanılmıştır.
C) Bağlaç vardır.
D) Olasılık zarfı kullanılmıştır.
E) Birden fazla niteleme sıfatı kullanılmıştır.

@tgdenemeleri

✓ MUTLAKA ÖĞREN

İkincisi veya her ikisi anlamını değiştirmiş kelimelerle kurulan bitki, hayvan, hastalık, araç-gerek, yiyecek, oyun renk vb. adlar, bitişik yazılır.

Aşağıdaki yazımlar doğrudur.

aslanağzı, sığırkuyruğu, keçiboynuzu, kuşburnu, karnıkara (börülce), ayşekadın (fasulye), katırnağı, danaburnu (böcek), karafatma (böcek), kızılkanat (balık), karadul (örümcek), dikkuyruk (kuş), itdirseği (arpacık), kuşpalazı (difteri), civankaşı (nakış), eşeksırtı (çatı), balıksırtı (desen), turnageçidi (fırtına), kadınbudu (köfte), kedidili (bisküvi), tavukgöğsü (tatlı), vezirparmağı (tatlı), kuşlokumu (kurabiye), alinazik (kebap), bülbülyuvası (tatlı), beştaş, dokuztaş, birdirbir, ellibir (oyun), narçiceği (renk), suçiçeği (hastalık), kavuniçi (renk), Büyükayı (yıldız kümesi), Samanyolu (yıldız kümesi), Demirkazık (Kutup yıldızı), Kervankıran (Çoban Yıldızı), Yedikardeş (Büyükayı'nın Yıldızları)…

✓ ÇOK ÖNEMLİ

Bir veya iki ögesi emir kipiyle kurulan, kalıplaşarak tür değiştirdiği için fiil olma özelliğini yitiren kelimelerle oluşturulmuş birleşik kelimeler bitişik yazılır: albeni, ateşkes, çalçene, incitmebeni (kanser), çalyaka, gelberi (tırmık), çekyat, kaçgöç, kapkaç, örtbas, veryansın, yapboz, unutmabeni (çiçek), alaşağı etmek, sallabaş (başı devamlı sallanan veya her şeyi düşünmeden onaylayan), dönbaba (turnagagası/sardunya çiçeğinin bir türü), yazboz, tutkal…

✓ ÇOK ÖNEMLİ

-an -en, -r - ar - er - ır - ir - ur - ür; maz-mez, -mış - miş - muş - sıfat fiil ekleriyle kurulup kalıplaşmış kelimeler bitişik yazılır: cankurtaran, alaybozan (fitilli tüfek), günebakan, çöpçatan, dalgakıran, gökdelen, demirkapan (mıknatıs), yelkesen, yolkesen (soyguncu), Kervankıran (yıldız), akımtoplar, (akümülatör), altıpatlar (tabanca, revolver), barışsever, külyutmaz, etyemez (vejetaryan), hacıyatmaz (oyuncak/çıkarı uğruna kişiliğinden taviz vererek güç durumlardan çabucak çıkan kişi), değerbilmez, kadirbilmez, değerbilir, iyilikbilir, varyemez, çokbilmiş, güngörmüş, tanrıtanımaz (ateist), kuşkonmaz (bitki), karıncaezmez (merhametli), basınölçer, akılalmaz, vurdumduymaz, sugötürmez…

✓ MUTLAKA ÖĞREN

İkinci kelimesi veya her iki kelimesi -dı, -di, -du, -dü / -tı, -ti, tu, - tü belirli geçmiş zaman ekleriyle kurulan ve kalıplaşan birleşik kelimeler bitişik yazılır: albastı (lohusa humması, ateşli hastalık), çıtkırıldım, şıpsevdi, serdengeçti, mirasyedi, papazkaçtı (iskambil oyunu), imambayıldı, dedikodu, oldubitti (emrivaki), kaptıkaçtı (bir tür küçük dolmuş), zıpçıktı (görgüsüz, fıratçı, hak etmediği makama gelmiş kişi), hünkârbeğendi, dalbastı (kiraz), karyâğdı (beyaz benekli kumaş), külbastı (yemek), gecekondu, gündöndü (günebakan, ayçiçeği)

✓ İYİ BİL

-r -ar -er -ur - ür - ır - ir geniş zaman ekleriyle kurulmuş kelime veya kelimelerden oluşup kalıplaşmış olan kelimeler bitişik yazılır: konargöçer, göçerkonar, uyurgezer, yanardöner, okuryazar, biçerdöver, biçerbağlar, yüzergezer (amfibi araçlar/havada, karada, denizde bir arada kullanılan tank, uçak vb.) kazaratar (kazma aracı, ekskavatör), çakaralmaz, tanksavar, füzeatar…

✓ DİKKAT

Renk sıfatlarıyla kurulup kalıplaşan hayvan, bitki ve hastalık adları -ikinci kelime anlamını korusa bile- bitişik yazılır, aşağıdaki yazımların neden doğru olduğunun mantığını kavrayınız:

at sineği, beyaz sinek, karasinek, su sineği, alabalık, karabalık, ada balığı, köpek balığı, kılıç balığı, kızıları, eşek arısı, bal arısı, uçuç böceği, sarıçiçek, alacamenekşe, Afrika menekşesi, mavihastalık, bozyılan, karayılan, su yılanı, ok yılanı, sarıçam, karaçam, fıstık çamı, kızılot, ayrık otu, dulavrat otu, ladin çamı, akağaç, karaağaç, sedir ağacı…

✓ DİKKAT

sivrisinek, semizotu, dereotu sözcükleri geleneksel imla gereği bitişik yazılırken sıçanotu (arsenik), ağızotu (barut) anlam değişmesi sebebiyle çöreotu (çörek otu) ses düşmesi sebebiyle bitişik yazılır. Bunların dışında ikinci kelimesi anlamını koruyan bitki, hayvan, nesne, eşya, yiyecek, içecek adları ayrı yazılır: dağ keçisi, Ankara keçisi, yaban keçisi, Beç tavuğu, ayrık otu, beşparmak otu, çörek otu, küpe çiçeği, pisipisi otu, cırcır böceği, uçuç böceği, cızbız köfte, yer elması, yer fıstığı, Antep fıstığı, sırık fasulye, kuru fasulye, kuru incir, kuru yemiş, lüle taşı, Oltu taşı, kireç taşı, maden suyu, ezogelin çorba, çiğ köfte, içli köfte, dolma biber, dolma kalem, toplu iğne, beyaz peynir, gök taşı, sivri biber…

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 3 - AD SOYLU SÖZCÜKLER KARMA

1. Her şey yerli yerinde; masa, sürahi, bardak
Serpilen aydınlıkta dalların arasından
Büyülenmiş bir ceylan gibi bakıyor zaman
Sessizlik dökülüyor bir yerde yaprak yaprak

Ahmet Hamdi Tanpınar'a ait bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bir isim birden çok sıfat tarafından nitelendirilmiştir.
B) İkileme durum zarfı görevinde kullanılmıştır.
C) İlgeç (edat) kullanılmıştır.
D) Bulunma hâli eki kullanılmıştır.
E) Cins isimlere yer verilmiştir.

2. Roman dilinin zenginliğiyle dikkat çeken yazar, imge yerine güçlü ve vurucu bir dil kullanmayı tercih eder.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Niteleme sıfatı
B) Zincirleme isim tamlaması
C) Sayı sıfatı
D) Yönelme hâli almış isim
E) Edat ve bağlaç

3. (I) Eskici Fatih Bey'in evinin karşısındaki kerpiç binaların hepsi yıkılmış. (II) İnşaat tabelaları dikilmiş yıkıntıların üzerine. (III) Bu sokağın yerlileri yavaş yavaş çekilmiş buradan. (IV) Fatih Bey, birkaç kişi ve birkaç eski ev kalmış bu sokakta. (V) Evinin önünde minder atıp oturan ihtiyarlar ve o sokaktaki bakkal dükkânı da yıkılan kerpiç evlerle beraber hatıralara karışıp gitmiş.

Bu parçadaki cümleler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede zincirleme isim tamlaması vardır.
B) II. cümlede belirtili isim tamlaması vardı.
C) III. cümlede ikileme zarf görevinde kullanılmıştır.
D) IV. cümlede hem edat hem de bağlaç kullanılmıştır.
E) V. cümlede adlaşmış sıfat vardır.

4. Şairin şiir coğrafyası siyasi sınırları aşarak gönül coğrafyasını kuşatan bir özellik gösterir, bu geniş coğrafyanın ses bayrağı Türkçedir.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Özel isim kullanılmıştır.
B) İşaret zamiri kullanılmıştır.
C) Belgisiz sıfat vardır.
D) Zincirleme isim tamlaması vardır.
E) Sıfat tamlaması vardır.

5. **Aşağıdakilerin hangisinde bir isim birden çok sıfat tarafından nitelendirilmiştir?**

A) Bu soğuk geceler, şairin zihnindeki en büyük imgeyi oluşturmuştur.
B) Sessizlik, bazı durumlarda anlayana çok şey anlatır.
C) Köy romanı yazmak; köyü anlamak, köyü yaşamakla olur.
D) Sisli akşamları, tabloya silik renklerle taşımıştı.
E) Uzun ve yorucu günün ardından kamp bölgesine dönmüşlerdir.

6. I. Çocuğun ufacık elleri vardı.
II. Bu yaştaki çocuklar bademcik sorunu yaşar.
III. Küçücük birikimler büyük yatırımları sağlar.
IV. Mavimsi gömleklere hayran hayran bakıyor.
V. Koğuşun duvarının tavana yakın yerinde garip bir pencerecik vardı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde küçültme ismi kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

7. (I) Ben edebî sayılabilecek hiçbir eser yazmadım. (II) Çünkü benim eserlerimin çoğunu yazdığım sıralarda edebiyattan anlamayanlar, toplumumuzun büyük çoğunluğunu teşkil ediyordu. (III) Benim emelim de fazlaca eser vererek çoğunluğa hitap etmek, onları aydınlatıp dertlerine tercüman olmaya çalışmaktı. (IV) Zaten edebiyat yapmaya ne vaktim ne de kalemim müsaitti. (V) Bence o dönemde edebî eser vermek, karnını doyurmamış bir kimseye meyve ikram etmek kadar garip bir hareketti.

Bu parçadaki numaralanmış cümleler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede sıfat tamlaması vardır.
B) II. cümlede tamlananı belgisiz zamir olan isim tamlaması vardır.
C) III. cümlede hem edat hem bağlaç kullanılmıştır.
D) IV. cümlede tamlayanı düşmüş isim tamlaması vardır.
E) V. cümlede birden çok zamir kullanılmıştır.

8. Bu şehirde sokaklar seni düşünür
Bu sokaklarda evler seninle dolu
Bu evlerde huzur bir şarkıdır söylediğin
Sen yürürken bir kilim dokunur kilometreler boyunca
Düşer kaldırımlara nakış nakış güzelliğin

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bulunma hâli eki almış sözcükler vardır.
B) Edat kullanılmıştır.
C) Sıfat tamlaması vardır.
D) Bir sıfat birden fazla adı nitelemiştir.
E) Tamlayanı düşmüş isim tamlaması vardır.

9. I. Gönlümün sadık sızısı geldi yine ansızın.
II. Hayatın insan için hazırladığı tuzakları vardır.
III. İnsan, iç benine yolculuğa çıkar bu kitaplarda.
IV. Harem kelimesinin asıl anlamı "örtmek", "yasak kılmak", "korumak" tır.
V. Yazılanların anlamsız tınısı giderse kulaklarımızdaki haz bize yakınlaşır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde zincirleme isim tamlaması vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Fosil yakıtların tüketimindeki artış çevresel olarak büyük zararlara yol açmaktadır, bu durum gelişmiş ülkelerde teknolojinin de yardımı ile kontrol altına alınabilmektedir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Sıfat yapan "-ki" eki
B) Fiilden türemiş isim
C) İşaret sıfatı
D) Edat ve bağlaç
E) İşaret zamiri

11. Günümüzde ekolojik dengeyi bozan önemli faktörlerden biri de doğal çevrenin insanlar tarafından bilinçsizce kullanılmasıdır.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Zaman zarfı kullanılmıştır.
B) Türemiş sıfat kullanılmıştır.
C) Bağlaç vardır.
D) Edat vardır.
E) Durum zarfı vardır.

12. I. Uzakları yakın eden romancılar, başarı basamaklarını çifter çifter çıkar.
II. Duyguları hüzünlü sözcüklerle aktaran sanatçılar melankonik bir tarzı tercih eder.
III. İmgeli şiirden vazgeçmeyen şair unutulmaya mahkûmdur.
IV. Aklın en büyük dostu kitaptır, kitapla beslenen zihin üretir.
V. Yazmayı yorgun sözcüklerin savrukluğu sanmak yanılgıdır.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde altı çizili sözcükler adlaşmış sıfattır?

A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III
D) II ve III E) I ve V

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 4 - AD SOYLU SÖZCÜKLER KARMA

1. Gözlerinde boğuluyorum her gün, her saniye sımsıcak ellerin vardı ve onları tutunca anlıyordum nefes aldığımı. Ben hep oradayım bıraktığın yerde yani baktığın her yerde.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tamlayanı düşmüş isim tamlaması vardır.
B) Pekiştirilmiş sözcük sıfat görevlidir.
C) Zarf vardır.
D) Belgisiz zamir vardır.
E) Bulunma hâli eki almış isim kullanılmıştır.

2. Grimm Kardeşlerin "Aynı" adlı masalından uyarladığımız müzikli çocuk oyunumuzda zengin olmak için yanlış yola sapan yetişkinler ile düştükleri zor durumdan kurtulmaya çalışan çocukların hikâyesi, komik bir dil ile aktarılmaktadır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Sıfat tamlaması
B) Türemiş sıfat
C) Belirtisiz isim tamlaması
D) Neden ilgisi kuran edat
E) Hem niteleme hem belirtme sıfatı almış isim

3. Havacılık (I) müzesini ziyaretimiz (II) sırasında çok sayıda kahramanlık (III) hikâyesine şahit olduk, bir atımlık barut (IV) ile destan yazan şanlı (V) askerlerimizi andık.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi farklı türdedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Sanat eserinin değerini, konusunun zenginliği ve yazarın üslubu belirliyorsa bizim eleştirmenlerimizin kalburunun üstünde sanat eseri kalmaz.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Kişi zamiri
B) Zincirleme isim tamlaması
C) Bağlaç
D) Belirtme hâli eki alan isim
E) Çıkma hâli eki alan isim

5. Tamlayanı düşmüş ad tamlamalarında, tamlanana getirilen "-ler", "-lar" takısı kimi durumlarda sonuna geldiği sözcüğün değil tamlayanın çoğul olduğunu gösterir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamayı örnekleyen bir kullanım vardır?

A) Bugün ozanlar dertli çalıyor sazı.
B) Bu eleştirel yazılar artık herkesi kızdırıyordu.
C) Arkadaşlarını herkesten ayrı tutuyor, onlara hep destek oluyordu.
D) Dün ekmek almak için çıktığım yolda babalarını gördüm.
E) O kadar yürüdük ki ayaklarım çok ama çok ağrıyor.

6. (I) Hayatın insanı mutlu eden birçok yönü vardır. (II) Ancak biz bunu fark etmekte güçlük çekiyoruz. (III) Israrla kendimizi mutsuz edecek şeylerin peşinden gidiyoruz. (IV) Mademki bunda ısrarcıyız. (V) O zaman yok yere hayatı suçlamamalıyız.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde zamir kullanılmamıştır?

A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) IV ve V E) I ve V

@tgdenemeleri

7. Gün boyu Midyat'ın sokaklarını geze geze taş ustalarının maharetlerini seyrettik, gözlerimiz kamaştı bu manzara karşısında.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Eylemi zaman bakımından tamamlayan sözcük vardır.
B) Tamlayanı özel isim olan belirtili isim tamlaması vardır.
C) Eylemi durum yönünden tamamlayan ikileme kullanılmıştır.
D) Tamlayanı düşmüş isim tamlaması vardır.
E) Birden çok zincirleme isim tamlaması vardır.

8. Tarım alanları, insanların beslenmesi bakımından en önemli kaynakların başında gelmektedir. Ancak hatalı kullanımlar tarım toprakları üzerinde önemli bir baskı oluşturmaktadır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belirtili isim tamlaması
B) Kurallı birleşik sıfat
C) Türemiş sıfat
D) Bağlaç
E) Üstünlük belirteci

9. Ben senden önce ölmek isterim
Gidenin arkasından gelen
Gideni bulacak mı zannediyorsun
Ben zannetmiyorum bunu

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İsmin ayrılma hâlini almış sözcük vardır.
B) Eylem adı kullanılmıştır.
C) Birleşik isim vardır.
D) Farklı türde zamirler vardır.
E) Tamlayanı adlaşmış sıfat olan isim tamlaması vardır.

10. Her sanatçı önceleri taklit eder. Sonra gerek dünya görüşü gerekse sanat gücüyle kendine özgü bir üsluba kavuşur ve taklitten kurtulur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Edat
B) Bağlaç
C) Belgisiz zamir
D) Niteleme sıfatı
E) Türemiş isim

11. Güneşli bir mart günü, ağaçlar sevdalarının çoğundan vazgeçmiş dimdik duruyordu. Tüm köy telaş içinde bahara hazırlanıyordu.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tamlayanı zamir olan belirtili isim tamlaması kullanılmıştır.
B) "Güneşli" sıfatı isim tamlamasını nitelemiştir.
C) "Dimdik" sözcüğü eylemi durum yönünden belirtmiştir.
D) Belirtisiz isim tamlaması kullanılmıştır.
E) Belgisiz sıfat vardır.

12. (I) Benim hayatım hâlâ bu eski semtte geçiyor. (II) Bazen sen düşüyorsun aklıma. (III) Unutmaya çalışıyorum olmuyor, izin vermiyor evinizin karşısındaki kaldırım. (IV) Bu eskimiş evler, sokaklar ve kaldırımlar, eskitemediğim duygularımı depreştiriyor. (V) Benim bu vefalı ve çılgın yüreğim, hâlâ peşinde eskimeyen sevdaların.

Bu parçadaki numaralanmış cümleler ile ilgili yapılan aşağıdaki saptamalardan hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede tamlayanı zamir olan isim tamlaması kullanılmıştır.
B) II. cümlede "bazen" sözcüğü eylemi zaman bakımından belirtmiştir.
C) III. cümlede ilgi zamiri vardır.
D) IV. cümlede bir sıfat birden fazla adı nitelemiştir.
E) V. cümlede birden fazla sıfat bir adı nitelemiştir.

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 5 - AD SOYLU SÖZCÜKLER KARMA

1. Akşamlardan, gecelerden, senden uzağım

Şiirlerim rüzgârdır uzak dağlardan esen

Durgun sular gibi azalacağım

Bir gün birdenbire çıkıp gelmezsen

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Tamlayanı düşmüş isim tamlaması
B) Niteleme sıfatı
C) Bağlaç
D) Edat
E) Durum zarfı öbeği

2. Niçin küçülüyor eşya uzakta

Gözsüz görüyorum rüyada nasıl

Bu dizelerde;

I. Durum zarfı
II. Soru zarfı
III. Miktar zarfı

numaralanmış zarf türlerinden hangilerine örnek vardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

3. Bilimin bir işlevi de iyi ile kötüyü tüm insanlara göstermektir. Fakat insanlar, bu işareti anlamazlar ve bildiklerini okurlar. Onların kusurları yalnız bu da değil onların ön yargıları da çok.

Bu parçadaki sözcükler için yapılan değerlendirmelerin hangisi yanlıştır?

A) "ve" bağlacı cümleleri bağlamıştır.
B) "ile" sözcüğü edattır.
C) "Onların" sözcüğü kişi zamiridir.
D) "Tüm" sözcüğü belgisiz sıfattır.
E) "Bu" sözcüğü iki farklı türde kullanılmıştır.

4. Zamirler de ad soylu diğer sözcükler gibi ad tamlamasında tamlayan ve tamlanan görevinde kullanılabilirler.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde zamir tamlayan görevinde kullanılmıştır?

A) Konuşmacılardan birini daha önce gördüğümüzü sanmıştım.
B) Amasra gezisinde öğrencilerin hiçbiri beni üzmedi.
C) Yeni gelen kitapların hepsini odama taşıdı.
D) Bundan böyle kimsenin işine karışmayacağım, dedi.
E) Bazı olaylarda hatayı kendinde aramalısın, dedi.

5. I. Bu eleştiriyi ufku geniş biri yazmış olmalı.

II. Yıllar sonra önemli sanatçıları bu dergi etrafında toplamayı başarmışlar.

III. Uzun boylu oyuncu maç içinde hiç pozisyona gireme-yince oyundan alınmış.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde kurallı birleşik sıfat vardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

6. Hasretinle geçiyorken bu gençlik çağım

Ey sevdiğim ben ümitsiz değilim gene

Bu dizelerde;

I. Edat
II. Adlaşmış sıfat
III. Belgisiz zamir

numaralanmış sözcük türlerinden hangileri yoktur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

@tgdenemeleri

7. Ne zaman ayrılık saati gelir
En vazgeçilmez yeri yaşamın
Ve sokaktan el ayak çekilir
Bir ürperti duyarım o zaman
Seni çağıran sesi uzaklardan

Bu dizelerdeki sözcükler ile ilgili saptamalardan hangisi yanlıştır?

A) Üstünlük belirteci kullanılmıştır.
B) Tamlayanı ile tamlananı yer değiştirmiş isim tamlaması vardır.
C) Eylemi durum bakımından tamamlayan sözcükler vardır.
D) Adlaşmış sıfat kullanılmıştır.
E) Kişi zamiri vardır.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat, isim tamlamasının tamlananı olarak kullanılmıştır?**

A) Dostlarımıza zor zamanlarda yardım etmeliyiz.
B) Mavinin farklı bir özelliği vardır nazarımda.
C) Uzun, yorucu bir gündü benim için.
D) Evin eskiyen halılarını şubatta değiştirdik.
E) Soğanın yeşilini tarladan sofraya taşıyordu.

9. Akşamın acı su karanlığı içinden
Soğuk, kadife teması yalnızlığın
Şuh bir kahkaha balkonun birinden
Gizli işareti midir bir başlangıcın

Attila İlhan'a ait bu dizelerdeki sözcükler ile ilgili yapılan değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

A) "Kahkaha" sözcüğü hem niteleme hem belirtme sıfatı almıştır.
B) Tamlayanı ile tamlananı yer değiştirmiş isim tamlaması vardır.
C) "Gizli" sözcüğü türemiş sıfattır.
D) "Yalnızlığın" sözcüğü gövdeden türemiş soyut addır.
E) "Teması" sözcüğü hâl eki almıştır.

10. Geçmişten günümüze yapılan insan faaliyetleri doğayla etkileşim içerisinde gerçekleşmiştir, bazı faaliyetlerin gerçekleşmesinde doğal unsurlar belirleyici olmuştur.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belgisiz sıfat
B) Edat
C) Belirtisiz isim tamlaması
D) Bağlaç
E) Ayrılma, bulunma ve yönelme durumlarında isim

11. Gerçek hayali aştı, ufuklar uzak değil
En olmaz isteklere uzanmak yasak değil

Bu dizelerde;

I. Belirtme hâli eki almış isim
II. Türemiş soyut ad
III. İsim tamlaması
IV. Üstünlük belirteci
V. Çoğul isim

numaralanmış olan kavramlardan hangileri yoktur?

A) I ve II B) Yalnız II C) Yalnız III D) II ve III E) IV ve V

12. Petrol ve doğal gazın çıkarıldığı yerden tüketildiği alanlara aktarılmasında boru hatları önemli bir yer tutar.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Çoğul isim
B) Sıfat öbeği
C) İsim tamlaması
D) Edat
E) Niteleme sıfatı

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 6 - AD SOYLU SÖZCÜKLER KARMA

1. I. Yemeği tarif ettiğiniz gibi pişirmeye çalıştım.

II. Yahya Kemal'in dediği gibi şiir sanatların en ulusalıdır.

III. Hesabını kapatmadığı gibi hâlâ borç para istiyor.

IV. Kırık dökük iki mısra yazan, büyük şairmiş gibi afi kesiyor.

V. Gördüğünüz gibi şiir de şair de hâlâ yerinde duruyor.

Numaralanmış cümlelerde "gibi" **edatı aşağıdaki hangi anlam ilgisine örnek oluşturmamıştır?**

A) Karşılaştırma
B) Uygun olarak
C) Tasdik (onay)
D) Üstüne üstlük
E) Öyle olmadığı hâlde öyleymiş gibi

2. İyi bir yazar olmak için (I) çalışmalısınız ve de (II) okumalısınız, kanaatimce (III) kitabı olan gençlerin (IV) iyi bir yazar olma ihtimali yüksek. Günümüzün (V) başarılı yazarları da bu tezgâhtan geçmiştir.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine getirilecek "çok" **sözcüğü görevce diğerlerinden farklı olur?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Başarıyla inanmak doğru orantılıdır, bu ikisi bir araya geldiğinde zafer kaçınılmazdır.

II. Zengin hayaller kurmak için uzak ufuklara yeni pencerelerle bakmak gerekir.

III. Yaşamı ucundan yakalayanla yaşamın içinde olanın yolunu dar bir kavşak ayırır.

IV. Güzel şiirlerle genç nesillere edebiyat sevdirilmelidir.

V. İyi bir tatil ile zihnimizi temizleyip bambaşka biri olarak işimize dönebiliriz.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde "ile" **sözcüğü bağlaç görevinde kullanılmıştır?**

A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) II ve IV E) IV ve V

4. Ne dönüp duruyor havada kuşlar?
Nereden çıktı bu cenaze? Ölen kim?

Bu dizelerde

I. Soru zarfı
II. Soru zamiri
III. İşaret sıfatı
IV. Bulunma hâli eki almış isim
V. Soru sıfatı

numaralanmış sözcük türlerinden hangisi yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Sanatla uğraşmayı düşünen her insan ya sanat eseri yaratır ya da sanatın yayılmasında rol oynar.

Bu cümledeki sözcüklerle ilgili yapılan değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Bağlaç, cümleleri bağlamıştır.
B) Edat kullanılmıştır.
C) Belgisiz sıfat vardır.
D) İsmin belirtme hâlini almış sözcük vardır.
E) İsmin çıkma hâlini almış sözcük vardır.

6. Dört yana haber saldığım kuşlar
Yarı yolda unuttular haberi
Kırık kanatlarla döndüler geri
Artlarından bakıp kaldığım kuşlar

Orhan Şaik Gökyay'a ait bu dizelerde yer alan sözcüklerle ilgili yapılan değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Çoğul isimler kullanılmıştır.
B) İsmin belirtme hâli ekini almış sözcük vardır.
C) Sıfat tamlamalarına yer verilmiştir.
D) İsim tamlamalarına yer verilmiştir.
E) İyelik eki almasına rağmen sıfat olarak kullanılmış sözcük vardır.

@tgdenemeleri

7. Uzanıverse gövdem taşlara boydan boya
(I)
Alsa buz gibi taşlar alnımdan bu ateşi
(II)
Dalıp sokaklar kadar esrarlı bir uykuya
(III)
Ölse kaldırımların kara sevdalı eşi

Numaralanmış sözcüklerin türleri aşağıdakilerin hangisinde sırayla verilmiştir?

	I	II	III
A)	Durum zarfı	İşaret sıfatı	Niteleme sıfatı
B)	Niteleme sıfatı	İşaret sıfatı	Niteleme sıfatı
C)	Niteleme sıfatı	İşaret zamiri	Durum zarfı
D)	Durum zarfı	İşaret zamiri	Niteleme sıfatı
E)	Durum zarfı	İşaret sıfatı	Durum zarfı

8. Bazı ekler bazı edatların yerini tutabilir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu duruma örnek vardır?

A) Şiir gibi konuşan çocukları çok seviyorum.
B) Eve kadar yaşlı bayana yardım etmiştik.
C) Gönlümüzce bir hikâye yazmaya başlayalım.
D) Sözcükleri kuyumcu gibi işliyordu.
E) Senden başka onları anlayan yoktu.

9. Ey saz benizli yolcu, sen söyle bana
Kuş uçmaz, kervan geçmez sema yolunda
Gündüzün, gecenin hangi kovuğunda
Dinlenmek için gidip yatacaksın

Bu dizelerdeki sözcükler ile ilgili yapılan değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

A) "Ey" sözü ünlem türündedir.
B) "Saz benizli" söz öbeği "yolcu" sözcüğünü nitelemiştir.
C) "Bana" sözcüğü kişi zamiridir.
D) "Gündüzün" sözcüğü zaman zarfı görevlidir.
E) "Sema yolunda" ifadesi belirtisiz isim tamlaması örneğidir.

10. Gerçek öykücü kendi aşkı, kendi mutluluğu ve acılarıyla uğraşmaz. Onun öykülerinde halkın nabzı atmalı.

Bu parçada aşağıdaki sözcük türlerinden hangisi yoktur?

A) Dönüşlülük zamiri
B) Kişi zamiri
C) Edat
D) Bağlaç
E) Durum zarfı

11. Yeşil pencerenden bir gül at bana
Işıklarla dolsun kalbimin içi
Geldim işte mevsim gibi kapına
Gözlerimde bulut, saçlarımda çiy

Ahmet Muhip Dıranas'ın "Serenat" **şiirine ait bu dizelerde aşağıdakilerden hangisine örnek yoktur?**

A) Niteleme sıfatı
B) Kişi zamiri
C) Belirtili isim tamlaması
D) Zarf
E) Bağlaç

12. Sanatçı; bir şeyler öğretmek, doğruları göstermek için yazmamıştır ki okur, öğrenmek için roman ya da şiir okusun.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Türemiş isim
B) Neden ilgisi kuran edat
C) Bağlaç
D) Belgisiz sıfat
E) Belirtme hâli eki almış isim

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Bildiğiniz gibi sıfatlar çekim eki almaz, alırsa adlaşır. Ancak istisna olarak iyelik eki almış bir sıfat bazen sıfatlığını korur.

a) Güzelim ovalar, giderek çoraklaşıyor.
Şu canım elbiseyi ne yapmışsın böyle?
Dostum Ahmet, sen böyle devam et.

b) Çoğu insan bunu önemsemez.
Kimi dostluklar ölümsüzdür.

c) Sevdiğim insan için her fedakârlığı yaparım.
Anlamadığın işe burnunu sokma.
Yemediği halt kalmamış.
Bilmediğiniz konuda yorum yapmayın.
Bazı eleştirmenler, okumadıkları kitaplar hakkında yazı yazar.
Alacağım evi bir de çocuklarım görsün istedim.
İtiraz edeceğin bir yer var mı?

✓ ÖĞREN

Bazı ekler, edatların anlamını karşılar:

1. Bence böyle bir şeye gerek yok. (göre)
2. Adam şeytanca planlar hazırlamış. (gibi)
3. Konuyu bilmediğinden konuşmak istememiş. (için)
4. Onunla görüşmeye gidiyorum. (için)
5. Bunca emek boşa gitmesin. (kadar)

✓ DİKKAT

Bilindiği gibi sıfatlar mutlaka isimlerden bazen de zamirlerden önce gelir. Ancak bu durumun iki istisnası vardır:

a) Ünvan sıfatları

- Ayşe Hanım
- Gazi Mustafa Kemal Paşa
- Cemil Efendi
- Ali Bey

b) Devrik sıfat tamlaması:

- Bir kuş gördüm yaralı.
- Dalda elmalar vardı kıpkırmızı.
- Evin önünde çoban köpeği duruyordu kocaman.

✓ KARIŞTIRMA

Sözcüğün türü ve görevi istenirse aranan şudur: İsim, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, ünlem ve eylem.

Sözcüğün yapısı istenirse aranan şudur: Basit, türemiş, birleşik.

Sözcüğün kökünün türü istenirse sözcüğün anlamlı en küçük parçasının isim kökü mü fiil kökü mü olduğuna bakılır.

@tgdenemeleri

Test 1

FİİL (EYLEM)

• Kılış • Oluş • Durum • Çekimli Fiil • Haber Kipleri (Bildirme) • Dilek Kipleri • Fiilde Kişi

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük çekimli fiildir?**

A) Her soruya verilecek bir cevabı vardı.

B) Şimdi yeniden başlamak en doğru yolmuş.

C) Kendine duyduğu fazla güvenmiş onu yakan.

D) Bir zamanlar en tutulan spor güreşti.

E) Mavi gömleği giyince babam gençleşti.

2. I. Al, sana boya; şu duvarı, güzelce boya.

II. Annesi hastaydı, bebek de hastalandı.

III. Size çok kırgınım; ben, yalnız dostlarıma kırılırım.

IV. Sen de evlen artık, bütün arkadaşların evlendi.

V. Hayat bir savaştır deyip ömrünce hayatla savaştı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisinde altı çizili her iki sözcük de çekimli eylemdir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Fillerden bazıları kılış (iş) fiilidir ve nesne alabilen fiillerdir. Bu fiiller, bir nesne üzerinde gerçekleştirilen işi bildirir. Yani geçişli çatıdadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde yüklem kılış (iş) bildirmemektedir?

A) Yıllardır burada seni bekliyorum.

B) Aradım bir ömür arkadaşımı.

C) Kalbi kıpırdıyordu yuvadan ayrılacak kuş gibi.

D) Şimdi sen bizi teselli et biraz da.

E) Farkındalığın olmadığı yeri terk etmelisin.

4. Öznenin içinde bulunduğu, sürdürdüğü, başlattığı veya bitirdiği durumları bildiren fiiller, durum fiileridir. Durum fiilleri "nesne" almaz.

Aşağıdakilerden hangisinde yüklem durum fiili değildir?

A) Çocuklar, kapının önünde duruyordu.

B) Arkadaşının penceresine küçük bir taş attı.

C) Bütün gün, sedirin üzerinde yattı.

D) Yaşlı adam, bana bakıp bakıp güldü.

E) Çocuk sabahtan beri ağlıyor.

5. Bir varlığın değişerek yeni bir görünüm veya nitelik kazandığını anlatan fiillere oluş fiilleri denir. Bu fiiller, öznenin oluşum ve değişim yaşamasının sonuçlarını bildirir ve nesne almaz.

Aşağıdakilerden hangisinde verilenlerin tümü "oluş" fiilidir?

A) sararmak – büyümek – küflenmek

B) ışımak – büyütmek – görmek

C) aklamak – akıtmak – kesmek

D) ağrıtmak – ağırlaşmak – oturmak

E) suçlamak – onarmak – vermek

6. **Aşağıdakilerden hangisinde verilen fiillerin tümü durum fiilidir?**

A) otur-, sus-, barış-

B) yürü-, getir-, uza-

C) bronzlaş-, sev-, sür-

D) al-, yak-, gözle-

E) unut-, uç-, kurgula-

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdakilerden hangisinde durum – oluş – kılış fiilleri bir arada verilmiştir?**

A) sevinmek – kazandırmak – uyanmak
B) gitmek – bayatlamak – kurmak
C) ağlamak – üzülmek – solmak
D) bakmak – gelmek – boyamak
E) toplamak – çürümek – taşımak

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylem kişi yönünden farklıdır?**

A) Ders çalışmak için evine kapandı.
B) Bir daha sana kimse bunu yapmasın.
C) Her şey bir anda olup bitmişti.
D) Ayça, gelecek yıl Londra'ya gidecek.
E) Bu fani dünya için çok da yorma kendini.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem zaman bildiren bir kiple yani haber (bildirme) kipiyle <u>çekimlenmemiştir</u>?**

A) Sen beni yeterince tanımamışsın.
B) Atılan ok, ağızdan çıkan söz geri döndürülemez.
C) Sevgisizlik, insanı erken yaşta öldürür.
D) Kendinle çatışmayı bırakıp barış yapmalısın.
E) Hepimiz, bu yolun sonunu göreceğiz.

10. I. Kimse, bu varyemez adama artık yardım etmesin.
II. Kimse onun ne demek istediğini anlamıyor.
III. Gönlümün balkonuna tünedi mutluluk kuşları.
IV. Bu kısır tartışmayı bugün bitirelim.
V. Onunla birlikte biz de mi gitsek?

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde haber (bildirme) kipiyle çekimlenmiş eylemler bulunmaktadır?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) III ve V

11. Doğrudan zaman anlamı taşımayan kiplere dilek (tasarlama) kipleri denir. Bunlarda zaman ve kesinlik değil bir tasarı, bir niyet; bir zorunluluk, bir dilek yahut buyruk söz konusudur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi sözü edilen kiplerden biriyle <u>çekimlenmemiştir</u>?

A) Varıp ben de dost yurduna gideyim.
B) Öğretmeye çalışmadan önce keşke öğrenmeyi sevdirsek.
C) Mutlu olmak için öncelikle hobilerini çoğaltmalısın.
D) İşini çabuk bitir, patron sana kızmasın.
E) Sait Faik, kuşları ve balıkları çok sevdi.

12. I. Ağacın olgun meyvelerini <u>kopar</u>, diğerlerine dokunma.
II. İnsan nasıl <u>kopar</u> çok sevdiği yurdundan?
III. <u>Kopar</u> zincirlerini Gülsarı, diye seslendim ata.
IV. İnsan insanı sevmezse kıyamet <u>kopar</u> tez zamanda.
V. Sen deniz olup taşınca benim içimde bir fırtına <u>kopar</u>.

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili fiillerin kipleri için aşağıdakilerin hangisi doğrudur?

A) I ve III. emir; diğerleri, geniş zaman kipiyle çekimlenmiştir.
B) I ve III. çekimli eylem değildir; diğerleri, çekimli eylemlerdir.
C) Fiillerin tamamı dilek-tasarlama kipleriyle çekimlenmiştir.
D) I, III ve V. emir; II ve IV. geniş zaman kipleriyle çekimlenmiştir.
E) I ve III. eylemsi, diğerleri çekimli eylemlerdir.

✓ DİKKAT

Fiil olan sözcüklere -mak -mek mastar eki getirilebilir. Ancak fiil; iş, oluş, hareket de bildirmelidir çünkü fiillerle sesteş veya kökteş olan isimler de vardır. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

- O, bana <u>kızdı</u>. (fiil) → kız-mak işini yaptı.
- O, iyi bir <u>kızdı</u>. (isim) → kız çocuğu idi.
- Babam, üniversite takımında güreşmiş (fiil) → güreş-mek işini yapmış.
- O zamanlar, en popüler spor güreşmiş (isim) → güreş sporu imiş.
- Onun istediği yalnızca barıştır. (isim) → barış ilişkisidir.
- Şu iki dostu barıştır. (fiil) barıştır-mak işini yap.

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

Kılış (iş) fiili, "onu" kelimesiyle cümle kurabilen fiildir. Bu, kılış fiilini bulmanın kısa yoludur. Ama nesneyi bulmayı biliyorsanız (özneyi bulduktan sonra ne – kimi – neyi) zaten sorun yaşamazsınız. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz:

- Babam kitap okuyor. (kılış-iş)
- Dün, bana kızdı. (kılış değil)
- Soruyu herkes çözdü. (kılış-iş)
- Kalbi küt küt atıyordu. (kılış değil)
- Cama taş atıyordu. (kılış-iş)

✓ ÖĞREN

Oluş fiilleri, süreç içinde meydana gelen renk değişimlerini ve fiziksel yahut kimyasal değişimleri anlatır. Özne, bir hareket yapmaz sadece çeşitli etkilere maruz kalarak bir değişim-dönüşüm geçirir: sararmak, solmak, ağarmak, bayatlamak küflenmek, şişmanlamak, uzamak, büyümek, şişmek, yeşermek...

✓ ÖĞREN

Nesne almayan ve oluş özelliği de göstermeyen fiiller, öznenin durumunu yansıtan durum fiilleridir: gülmek, ağlamak, uyumak, oturmak, kalkmak, uyanmak, bakmak, bağırmak, durmak...

✓ ÖĞREN

Haber (bildirme) kipleri, zaman bildiren kiplerdir ve şunlardır:

1. Duyulan (Öğrenilen-belirsiz) geçmiş zaman: -mış -miş -muş -müş
2. Görülen (bilinen-belirli) geçmiş zaman:
   -dı -di -du -dü / -tı -ti -tu -tü
3. Şimdiki zaman: -yor bazen -makta -mekte veya -mada -mede
4. Gelecek zaman: (y)acak, (y)ecek
5. Geniş zaman:
   a) Olumlu: -r, -ar -er, -ır, -ir, -ur, -ür
   b) Olumsuz: -mez, - maz

✓ ÖĞREN

Dilek (tasarlama) kipleri; zaman bildirmez, haber vermez ve şunlardır:

1. Şart kipi: -sa -se
2. İstek kipi: -a -e; -(y)a, -(y)e
3. Gereklilik: -malı -meli
4. Emir kipi: Eki yoktur, doğrudan kişiye bağlanır: anlat, ağlasın, anlaşın, öğrensinler, anlaşınız...

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Bir fiilin kipi o fiile en son -mak, -mek eklenebilecek yerden hemen sonra gelen eke bakılarak bulunur. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz:

✓ Benim sorunumu gider. → gider-mek işini yap (emir)

✓ Bu gömlek, sana iyi gider. → git-mek işini yapar. (geniş zaman)

✓ Cebindeki bütün parayı çıkar. → çıkar-mak işini yap (emir)

✓ Herkes, haziranın sonunda yaylaya çıkar. → çık-mak işini yapar. (geniş zaman)

✓ ÖĞREN

Bir yüklemin olumsuzu -ma, -me, -maz, -mez olumsuzluk ekiyle yapılmış veya yapılabiliyorsa yüklem ya çekimli fiildir ya da fiilimsidir. Ama olumsuzu "değil" veya "yok" ile yapılmış veya yapabiliyorsa yüklem çekimli fiil değildir, isim soylu bir sözcüktür ve cümle de isim cümlesidir.

Örnekleri inceleyiniz:

- Onun parası varmış. (yokmuş) → isim cümlesi
- Eve erken varmış. (varmamış) → çekimli fiil
- Çocuk, çok akıllıydı. (akıllı değildi) → isim cümlesi
- Çocuk çok akıllandı. (akıllanmadı) → çekimli fiil

@tgdenemeleri

FİİL (EYLEM)

• Haber (Bildirme) Kipi • Dilek (Tasarlama) Kipi • Basit Çekimli Fiil • Birleşik Çekimli Fiil

Test 2

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylem farklı bir kiple çekimlenmiştir?**

A) Senin neler çektiğini hissediyorum.

B) Şu an edebiyat konularını tekrarlamaktayız.

C) Faruk Nafiz, aruzda Yahya Kemal'den etkilenir.

D) Hoca, boşuna mı çalmış göle yoğurt mayasını?

E) Bir daha onun hakkında hiçbir zaman konuşmasın.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem ayraç içinde belirtilen kiple <u>çekimlenmemiştir</u>?**

A) Sen de böyle davranan biriyle konuşmazsın. (geniş zaman)

B) İkinci filmi seyretmek isteyenler, salonu terk etmesin. (emir kipi)

C) Sabahattin Ali, "İçimizdeki Şeytan"da siyasi düşünceleri karşılaştırmıştır. (duyulan geçmiş zaman)

D) Bugün Latife Tekin'in "Sevgili Arsız Ölüm"ünün masalsı dünyasında dolaşmayalım mı? (dilek-şart kipi)

E) Sonsuz mesafelerin üstünden aşmalısın. (gereklilik kipi)

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem dilek kiplerinden biriyle <u>çekimlenmemiştir</u>?**

A) Memduh Şevket'ten "Otlakçı" hikâyesini okuyalım.

B) Herkes Peyami Safa'nın "Yalnızız" romanını okusun.

C) Aydınlar olarak Cemil Meriç'in "Bu Ülke"sini anlayabilsek.

D) Necip Fazıl'ın "Çile"sini yeniden okumalıyız.

E) Faruk Nafiz'in "Sanat" şiiri kadar manifesto niteliği taşıyan bir şiir bulamazsın.

4. I. Umutsuz adama güneşin bütün kapıları kapanmıştır.

II. Gitmişti makama arzuhâl için.

III. Bazı konu eksikliklerimi sonunda giderdim.

IV. Her yaz tatilinde dedemi görmeye giderdim.

V. Çocuk ağlamaklıydı, üzülmesinin nedeni bir yılının boşa gitmesiydi.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde birleşik çekimli (birleşik zamanlı) eylem kullanılmıştır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve IV D) II ve V E) III ve IV

5. I. Birini sevmiyorsan onun her şeyinden rahatsız olursun.

II. Suskundu, sonucu değiştirmeyeceği için susuyordu.

III. Radikal bir karar almıştı ama çok riskli bir karardı.

IV. Sen anlayabilirsin beni, bundan dolayı derdimi sana açacağım.

V. Beni hiç sevmemiş miydin diye düşünüyorum.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde hem basit çekimli hem de birleşik çekimli eylemler kullanılmıştır?

A) I ve IV B) I ve V C) II ve IV D) II ve V E) III ve V

@tgdenemeleri

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla çekimli eylem vardır?**

A) Yapabileceği tek şey ağlamaktı, o da öyle yapıyordu.

B) Herkese kızmıştı ve hâlâ da çok kızgındı.

C) Dağlar tütsülendi, bakır zirveler iyice kızıllaştı.

D) Tek sıkıntısı ailesi tarafından anlaşılmamasıydı ama bunu da aşacaktı.

E) İçine güneşler doldu, bugün içi huzur ve sevinç doluydu.

7. Nasıl yâr diyeyim ben böyle yâre

Mecnun edip çöle saldıktan sonra

Âlemin bağına bülbüller konmuş

Nidem benim gülüm solduktan sonra

16. yüzyılın ünlü halk ozanı Pir Sultan Abdal'ın bu türküsündeki eylemler için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) İkisi istek biri duyulan geçmiş zaman kipiyle çekimlenmiştir.

B) Toplam beş tane çekimli eylem kullanılmıştır.

C) İki basit, iki de birleşik zamanlı eylem bulunmaktadır.

D) Toplam üç tane dilek (tasarlama) kipiyle çekimlenmiş eylem yer almıştır.

E) Birleşik zamanlı basit yapılı eylemler kullanılmıştır.

8. Fatih'te yoksul bir gramofon çalıyor

Eski zamanlardan bir Cuma çalıyor

Durup köşebaşında deliksiz dinlesem

Sana kullanılmamış bir gök getirsem

Haftalar ellerimde ufalanıyor

Ne yapsam ne tutsam nereye gitsem

Ben sana mecburum sen yoksun

Attila İlhan'ın bu dizelerinde altı çizili sözlerden kaçı çekimli eylem değildir?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

9. "Yapabilmek" **fiilinin geniş zamanının hikâyesinin olumsuz soru biçiminin 1. çoğul şahıs çekimi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) yapamaz mıydık B) yapmaz mıydık

C) yapmamış mıydın D) yapamazmışız

E) yapamaz mıymışız

10.

I.	istek kipinin hikâyesi	Onunla konuşsaydın.
II.	gereklilik kipinin rivayeti	Onunla görüşmeliymişiz.
III.	geniş zamanın şartı	Ağlarsa anam ağlar.
IV.	duyulan geçmiş zamanın hikâyesi	Sen oraya hiç gitmemiş miydin?
V.	görülen geçmiş zamanın hikâyesi	Önceleri ne dediğinizi anlamadım idi.

Yukarıdaki tabloda numaralanmış yerlerden hangisinde verilen bilgi ile örnek uyumlu değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

11 - 12. soruları aşağıdaki şiire göre cevaplayınız.

Ağlasam sesimi duyar mısınız
Mısralarımda
Dokunabilir misiniz
Gözyaşlarıma ellerinizle
Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel
Kelimelerinse kifayetsiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce
Bir yer var, biliyorum
Her şeyi söylemek mümkün
Epeyce yaklaşmışım duyuyorum
Anlatamıyorum

11. Orhan Veli'nin bu dizelerinde kaç tane çekimli fiil vardır?

A) 4 B) 5 C) 6 D) 7 E) 8

12. Bu parçadaki çekimli eylemlerle ilgili aşağıdaki saptamalardan hangisi yanlıştır?

A) Geniş zamanın hikâyesiyle çekimlenmiş eylem mevcuttur.
B) Şart kipiyle çekimlenmiş eylem kullanılmıştır.
C) Birleşik yapılı, basit çekimli fiillere yer verilmiştir.
D) Duyulan geçmiş zaman, şimdiki zaman ve geniş zaman kipleri kullanılmıştır.
E) Geniş zamanın şartlı birleşik çekimine örnek vardır.

✓ DİKKAT

"Eylemlerin hangisi farklı kipte çekimlenmiştir?" sorusunun cevabı aranırken önce haber kipi ile dilek kipi gruplandırması yapılır yani üst başlığa bakılır, sonra ayrıntıya inilir.

✓ DİKKAT

Bir fiil herhangi bir kip ekini aldıktan sonra idi (hikâye), imiş (rivayet) ve ise (şart) ek - fiillerinden birini alarak birleşik çekimli hâle getirilir. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz:

✓ Çocuk, yarın taburcu olacakmış. → gelecek zamanın rivayeti

✓ Bu konuyu mutlaka öğrenmeliydik. → gereklilik kipinin hikâyesi

✓ Bunları öğrenemezsen soruları çözemezsin. → öğrenemezsen ⇒ öğrenebilirsen → geniş zamanın şartı

✓ Ben öleydim de bugünleri görmeyeydim! → istek kipinin hikâyesi.

✓ Bu adamlar hiç kimseyi dinlemiyorlarmış. → şimdiki zamanın rivayeti.

✓ Balığa gidiyorum diye çıkmamış mıydınız? → duyulan geçmiş zamanın hikâyesi

✓ ÖĞREN

Bir kip ekinden sonra gelen -dır, -dir, -dur, -dür ve -tır, -tir, -tur, -tür ek-fiili birleşik zaman oluşturmaz, sadece kendinden önceki kipe "olasılık" veya "kesinlik" anlamı katar:

✓ Bu konu artık kapanmıştır. → kesinlik

✓ O, şimdi çoktan uyumuştur. → olasılık

✓ Bu konu artık kapanmıştı. → birleşik zaman (duyulan geçmiş zamanın hikâyesi)

✓ Bu adam, seni tanıyordu. → birleşik zaman (şimdiki zamanın hikâyesi)

✓ Bu adam sizi tanıyordur. (olasılık)

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Biçimce kip ekini andıran yapım ekleri ile kip eklerini karıştırmayınız. Son -mak -mek ekini ekleyebildiğiniz yerden önceki ekler yapım ekidir, sonraki ekler ise kip çekim ekleri ve şahıs ekleri gibi çekim ekleridir.

✓ O, benim sorunumu giderdi. → -er eki fiilden fiil yapım ekidir ve "gidermek" fiilinin -di'li geçmiş zamanı vardır ve fiil basit çekimlidir.

✓ O, aynı saatte okula giderdi. → -er eki kip çekim ekidir ve "gitmek" fiilinin geniş zamanının hikâyesiyle oluşmuş birleşik zamanlı yani birleşik çekimli fiildir.

✓ Eşyaları üst kata çıkarmış. → -ar eki fiilden fiil yapım ekidir ve "çıkarmak" fiilinin -miş'li geçmiş zamanı vardır ve fiil basit çekimlidir.

✓ Bu adam, saat 7.40'ta evden çıkarmış. → -ar eki çekim ekidir ve "çıkmak" fiilinin geniş zaman kipinin rivayeti ile oluşmuş birleşik zamanlı yani birleşik çekimli eylemdir.

✓ DİKKAT

-maz -mez, -r -ar -er -ır -ir -ur -ür, -dik -dik -duk -dük, -ecek -acak, -mış -miş -muş -müş ekleri ile biçimlenmiş bir fiil sıfat veya adlaşmış sıfat ise çekimli fiil değildir. Sıfat-fiil adı verilen bir fiilimsidir ama yüklem görevindeyse çekimli fiildir:

✓ Eskimiş fikirler, paslanmış çivilere benzer. → fiilimsi (sıfat-fiil)

✓ Orada hiç mi tanıdık yoktu? → fiilimsi (sıfat-fiil) olup adlaşmış sıfattır.

✓ Onu biz de tanıdık nihayet. → çekimli fiil

✓ Benim gözüm görür elbette bu apaçık gerçeği. → çekimli fiil

✓ Böyle bir hâl bilmeze anlatma derdini. → fiilimsi

✓ Benim hâlimi senden başkası bilmez. → çekimli fiil

✓ Asla, olmayacak duaya "amin" deme. → fiilimsi (sıfat-fiil)

✓ Bunu yaparsan bil ki kimse olmayacak senin yanında. → çekimli fiil

✓ Islanmışın yağmurdan, ölmüş eşeğin ise kurttan korkusu olmazmış. → 1.si adlaşmış sıfat görevinde kullanılmış bir sıfat-fiil, 2. si ise sıfat görevinde kullanılmış bir sıfat-fiildir. Her ikisi de çekimli fiil değil, fiilimsidir.

✓ Sağanak yağmura hazırlıksız yakalanmış ve fena şekilde ıslanmış. → Her ikisi de yüklemdir ve çekimli fiildir.

@tgdenemeleri

FİİL (EYLEM)

- Haber (Bildirme) Kipleri
- Dilek (Tasarlama) Kipleri
- Basit Çekimli Fiil
- Birleşik Çekimli Fiil

Test 3

1. Bir deneyli geçmişi aldın geldin yeniyi güzel boyadın

Ben bilirim sen de bil ilk aydınlık senindir

Turgut Uyar'ın bu dizelerindeki eylemler için hangisi doğrudur?

A) Toplam dört tane çekimli fiil vardır, dördü de haber kipiyle çekimlenmiştir.

B) Dört tane haber, bir tane dilek kiplerinden biriyle çekimlenmiş toplam beş tane fiil vardır.

C) 1. dizede iki, 2. dizede bir adet çekimli fiil kullanılmıştır.

D) Üç tane basit çekimli iki tane birleşik çekimli fiil kullanılmıştır.

E) Fiillerin üçü dilek (tasarlama), üçü ise haber kipleriyle çekimlenmiştir.

2. Benim doğduğum köyleri

Akşamları eşkıyalar basardı

Ben bu yüzden yalnızlığı hiç sevmem

Konuş biraz

Cahit Külebi'ye ait "Hikâye" **şiirinden alınan bu dizelerdeki fiiller için hangisi doğrudur?**

	Basit çekimli fiil	Birleşik çekimli fiil
A)	3 tane	2 tane
B)	2 tane	2 tane
C)	2 tane	1 tane
D)	1 tane	3 tane
E)	1 tane	2 tane

3. Daha ne gelecek garip başıma

Felek zehir kattı tatlı aşıma

Düşmanlar silahlı düştü peşime

Kalk gidelim sevdiğim bu el bize yaramaz

Bu türkü sözünde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belirsiz geçmiş zaman kipi

B) Emir kipiyle çekimlenmiş fiil

C) İstek kipiyle çekimlenmiş fiil

D) Geniş zamanın olumsuz biçimi

E) Gelecek zaman kipi

4. (I) Olaylara duygularını katarak düşünen kişilerin bazı özelliklerini sayalım: (II) Bu insanlar, hayal kurmayı severler ama bunlar ergenlik döneminde kurulan hayallere veya liseli âşıkların hayallerine benzemez. (III) Bunların kurduğu hayaller, gerçeğe uygun, ayakları yere basan ve belli bir hedefe yönelik hayallerdir. (IV) Bu kişiler, hangi sorunu çözmeye çalışıyorlarsa o konuda hayal kurarlar. (V) Kurdukları hayaller, zaman içerisinde yepyeni fikirlere kapı aralayacaktır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlenin yüklemi dilek kiplerinden biri olan istek kipiyle çekimlenmiştir.

B) II. cümlede geniş zaman kipiyle çekimlenmiş birden fazla fiil vardır.

C) III. cümlede çekimli eyleme yer verilmemiştir.

D) IV. cümlede basit çekimli fiile de birleşik çekimli fiile de yer verilmiştir.

E) V. cümlenin yüklemi gelecek zamanın hikâyesiyle çekimlenmiştir.

@tgdenemeleri

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi farklı bir kiple çekimlenmiştir?**

A) Bir dağın sana anlattığını dinle şimdi.

B) Otursun yerine bende her şekil.

C) Alınız ilmini garbın, alınız sanatını.

D) Bütün tabuları yatıralım masaya.

E) Ey kalbim, çıkar yüzümdeki maskeleri.

6. **Aşağıdakilerden hangisinde fiillerle ilgili yapılan belirleme ile karşısındaki örnek uyumlu değildir?**

A) Oluş fiili geniş zamanın şartıyla çekimlenebilir: Yüreğinde sararmazsa sabrın koruğu, olgunlaşmaz ki huzurun meyvesi.

B) Durum fiilinin şimdiki zamanın hikâyesiyle çekimlenmesi mümkündür: Gönlümün göğündeki gökkuşağına âşık olan gözlerim ağlıyordu yine.

C) Kılış fiili emir kipinin 2. tekil kişisi ile çekimlenebilir: Ayrılık çok şey öğretirmiş ama sen gitme, ben cahil kalayım.

D) Basit çekimli ve birleşik çekimli fiiler aynı cümlede yer alabilir: Sen kurduysan bu tuzağı ben ona seve seve düşerim.

E) Birleşik yapılı bir fiil basit çekimli olarak kullanılabilir: Senin denizlerinde kayboldum, o günden beri yeni yeni odalar keşfediyorum.

7. I. Biraz daha çalışmasak mıydı?
- şartın hikâyesi 1. çoğul şahıs

II. Bizi oraya götüremeyeceklermiş.
- gelecek zamanı rivayeti 3. çoğul şahıs

III. Allah, ambarın dibini göstermesin.
- istek kipi 3. tekil şahıs

IV. Derdimi kimseye söyleyemem.
- geniş zaman kipi 1. tekil şahıs

V. Her şeyi kendimize göre yorumlayamayız.
- geniş zaman kipi 1. çoğul şahıs

Numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilin çekimiyle ilgili yapılan saptama yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. I. Ben sizinle gelemem. (gelebilirim)

II. Bu soruyu yapabildiniz mi? (yapamadınız mı?)

III. Bugün bu sorunu çözemeyeceklermiş. (çözebileceklermiş)

IV. Burak, buraları sevmemiş. (sevebilmiş)

V. Onunla anlaşamazsanız ben bir şey yapamam. (anlaşabilirseniz)

Numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili fiil ile ayraç içindeki fiil "fiil-kip, yapı ve kişi" **bakımından özdeş değildir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Einstein şöyle diyordu: Mutlu bir hayat yaşamak istiyorsanız hayatınızı bir amaca bağlayın, kişilere veya eşyalara bağlamayın; hepsi gelip geçicidir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Gelecek zaman kipi

B) Şimdiki zamanın şartlı birleşik çekimi

C) Emir kipinin 2. çoğul kişi çekimi

D) Şimdiki zaman kipinin hikâyesi

E) Basit yapılı birleşik çekimli fiil

10. **Aşağıdakilerden hangisinin yüklemi basit çekimli bir eylemdir?**

A) Yıllardır, suskunluk biriktiriyordu.

B) Artık uzun uzun konuşacakmış.

C) Bugüne kadar verdiği en iyi karardı.

D) Sözlerin, içinin yankılarını yansıtamaz.

E) Büyüyen boşluklarda terk etmiştim kendimi.

@tgdenemeleri

11. I. Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak!

II. Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilal!

III. Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.

IV. Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!

V. Yırtarım dağları enginlere sığmam, taşarım.

Numaralanmış dizelerin değerlendirilmesine yönelik yargılardan hangisi yanlıştır?

A) I. de hem haber hem dilek (tasarlama) kipleri bulunmaktadır.

B) II. de dilek (tasarlama) kiplerinin iki farklı örneği bulunmaktadır.

C) III. de haber kiplerinin birden fazla örneği yer almıştır.

D) IV. de hem basit çekimli hem birleşik çekimli eylemler vardır.

E) V. de farklı kiplerde çekimlenmiş eylemlerin örnekleri vardır.

✓ ÖĞREN VE UNUTMA

Birleşik çekimli fiil yani birleşik zamanlı fiillerde fiilin en az iki kip eki alması gerekir. Yani fiil bir kip ekini aldıktan sonra bir de ek-fiilin **idi, imiş, ise** kiplerinden birini almalıdır.

12. Diyarbakır'da yer alan Ziyaret Tepe, Asur İmparatorluğu'nun eyalet merkezlerinden Tuşhan'ın olduğu yerdedir. MÖ 8. yüzyıla ait kalıntılara ev sahipliği yapıyor. Bölgedeki kazı çalışmaları 2014 yılında tamamlandı. Yöredeki birçok "ören yer" gibi Ilısu Barajı'nın yapımı tamamlanırsa burası da su altında kalacak. Kazıyla birlikte kurtarma amaçlı çalışmalar da başlamıştı ama tam olarak ne yapıldı bilemiyorum.

Bu parçada birleşik çekimli fiil kaç tane kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

✓ ÖĞREN - UNUTMA - KARIŞTIRMA

Birleşik fiil yani bileşik yapılı fiil en az iki kelimeden oluşan fiildir. Birleşik yapılı yani birleşik fiil ile birleşik zamanlı yani birleşik çekimli fiil karıştırılmamalıdır.

✓ Sana teşekkür ediyorum.

→ Basit çekimli yani basit zamanlı fiil

→ Birleşik yapılı yani birleşik fiil

✓ Babam, yan komşumuzu çok sevmişti.

→ Birleşik çekimli yani birleşik zamanlı fiil

→ Basit yapılı yani basit fiil

✓ Ona bunu anlatamazsam üzülürüm.

→ Birleşik çekimli bir fiil (geniş zamanın şartı)

→ Birleşik yapılı bir fiil (anlatabilirsem)

✓ Aniden bir sağanak yağmur başlamıştı.

→ Birleşik çekimli (-mış + idi)

→ Türemiş yapılı (baş (isim) - la (ifye) -)

@tgdenemeleri

Test 4

FİİL (EYLEM)

• Kiplerin Anlamı • Kipte Anlam ve Zaman Kayması

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde duyulan geçmiş zaman kipinin anlamıyla ilgili saptama yanlıştır?

A) TV'de FB-GS maçını izlerken uyumuşum. (sonradan farkına varma)

B) Babası, İkra Hanım'a yeni bir araba almış. (başkasından duyma)

C) Git de aynaya bak, saçın çok uzamış. (buyruk, buyurma)

D) Demek ki o da bu derse iyi çalışmış. (sonuç çıkarma, fark etme)

E) Siz bir hayli kilo almışsınız. (olmuş bir olayın etkisini görme)

2. Aşağıdakilerden hangisinde görülen geçmiş zaman kipinin eyleme kattığı anlam diğerlerinden farklıdır?

A) Necip Fazıl, "Kaldırımlar" şiirini yirmi dört yaşında, senin şimdiki yaşında, yazdı.

B) Onunla dün Selen Hanım da tartıştı.

C) Babam, bugün hastaneye kontrole gitti.

D) Az önce çocuğa durakta bir bisikletli çarptı.

E) Polisler, bütün yolları trafiğe kapattı.

3. Aşağıdakilerden hangisinde şimdiki zaman kipi kendi anlamında kullanılmıştır?

A) Geçen hafta verdiğiniz ödevleri yapıyorum.

B) Haberleri seyrettikçe can sıkıcı şeyler düşünüyorum.

C) Bu yıl, İstanbul'a hukuk okumaya gidiyorum.

D) Hemen odana geçiyor, yatağını düzenliyorsun.

E) Kaşgarlı Mahmut, "Divanü Lügati't Türk"ü Abbasi halifesine sunuyor.

4. Aşağıdakilerden hangisinde kip kayması olmamıştır?

A) Şu tabağı bana uzatır mısınız?

B) Asıl adı Derviş Mehmet Zillî olan Evliya Çelebi 1611'de İstanbul'da doğar.

C) Sizin arabanın işi gelecek haftaya da bitmez.

D) Temmuz ve ağustos aylarında Çukurova'nın sıcağı çekilmez olur.

E) Siz şimdi gidin, ben sizi gün içinde ararım.

5. Türkiye'nin 2 bin 241 metre ile en yüksek rakımlı gölü olan Balık Gölü, çevresinde bulunan dağlardan gelen dereler, kıyısındaki pınarlar ve yer altı suları ile besleniyor. Tatlısu karakteri gösteren göl Balık Gölü Deresi ile sularını Doğubeyazıt sazlıklarına ulaştırıyor. Kışın donuyor ve yaklaşık beş ay öylece kalıyor.

Bu parçada kullanılan fiillerin kipleri ve anlamları için aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

A) Bütün fiillerde kipte anlam kayması olmuştur.

B) Bütün fiiller, şimdiki zaman kipiyle çekimlenmiştir.

C) Bütün fiiller geniş zaman anlamı vermektedir.

D) Bütün fiiller basit çekimlidir.

E) Bütün fiiller kılış anlamlıdır.

6. I. Kanımca ileride parmakla gösterilen bir şair olacak.

II. Bunca emeğin karşılığını o da bir gün almış olacak.

III. Bu sözleri söyleyen bizim Hakan olacak.

IV. Erkenden kalkıp çalışmaya başlaması yatılı okul günlerinden kalma bir alışkanlık olacak.

V. Sizin oğlan fakülteden bu yıl mı mezun olacak?

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde "olacak" sözcüğü kipte anlam kaymasının örneğini oluşturmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

BİLGİ SARMA

TYT-AYT DİL BİLGİSİ SORU BANKASI

@tgdenemeleri

7. I. Babam, şimdi yaşamalı da benim nasıl başarılı bir avukat olduğumu görmeli.

II. Çocuklar, düşsel yönü güçlü kitapları okumayı seviyor.

III. Bana bir daha böyle davranmayacak, bağırıp çağırmayacaksın.

IV. Geçen gün sıramız gelmediği için diş hekiminin kapısının önünde bekliyoruz.

V. Koridordaki arkadaşlar! Ya susalım ya dışarı çıkalım, içeride deneme sınavı var.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde anlam kayması yoktur?

A) V B) IV C) III D) II E) I

8. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde çekimli eylem kullanılmamıştır?**

A) Besbelli ölümün sabahleyindir
İlk ışık korkuyla girerken camdan

B) Uzan baş ucumda perdeyi indir
Mum olduğu gibi kalsın akşamdan

C) Sonra koş terlikle haber vermeye
"Kiracım bu sabah can verdi." diye

D) Evden çıkar çıkmaz omuzda tabut
Sen de eller gibi adımı unut

E) Üç beş kişi duysun ve belediye
Beni kaldırmaya gelsin odamdan

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yapılmakta olan bir iş bildirilmektedir?**

A) Çocuklar, kar yağışına aldırmadan bahçede futbol oynuyor.

B) Büyükbabam, bir iki gün sonra bize geliyor.

C) Çocuk annesiyle kavga ediyor ve evden kaçıyor.

D) Babam, atların öldüğü sene, şeftaliler çiçek açtığı zaman doğuyor.

E) Bu ırmakta tatlısu levreği pek fazla olmuyor.

10. **Aşağıdakilerden hangisinde iş, anlatıştan sonradır?**

A) Bir günden bir güne beni üzmedi.

B) Bütün borcumu haftaya kapatırım.

C) O, benim huyumu çok iyi biliyor.

D) Gelecek hafta yapılacakların listesini hazırlıyorum.

E) Derhâl bir işin ucundan tutman gerekiyor.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iş, anlatıştan öncedir?**

A) Yaşlı adam, bir ikindiüzeri ölür ve kimse fark etmez öldüğünü.

B) Yaşadığı fark edilmeyenin öldüğünü de fark etmezmiş kimseler.

C) Kim ne biriktirirse biriktirsin sen inadına dostluk biriktir.

D) Bir gün gelir kışlar yaza, geceler gündüze döner.

E) Yaşamın yumuşacık yataklarından uzak duruyorum.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "istek" **söz konusu değildir?**

A) İşlerini bitirince annene yardım edeceksin.

B) Sonunda sen de onun değerini anlayacaksın.

C) Artık derslerine daha düzenli çalışacaksın.

D) Verdiğim ödevi, bir hafta içinde yapacaksın.

E) Aile sırlarımızı kimseyle paylaşmayacaksın.

✓ DİKKAT

Kip, zaman ya da anlam kayması bir kipin kendi anlamının dışında kullanılmasıyla oluşur. Anlatım bozukluğu oluşturmaz. Aşağıdaki kip kayması örneklerini inceleyiniz.

✓ Allah, yolunu açık etsin. (açık ede)

→ Emir kipiyle çekimlenmiş ama istek anlamı veriyor.

✓ Yunus Emre, Hacı Bektaş'ın dergâhına geri dönüyor. (dönmüş)

→ Şimdiki zaman kipiyle çekimlenmiş ama duyulan geçmiş zaman anlamı veriyor.

✓ Hemen oturuyor, yemeğini yiyor, dersine başlıyorsun. (otur, ye, başla)

→ Şimdiki zaman kipiyle çekimlenmiş ama emir anlamı veriyor.

✓ Nasrettin Hoca, Timur'a "Zaten ben de otuz akçeyi peştemala verdim." der. (demiş)

→ Geniş zaman kipiyle çekimlenmiş duyulan geçmiş zaman anlamı veriyor.

✓ Beni basit yalanlarla oyalamayacaksın. (oyalama)

→ Gelecek zaman kipiyle çekimlenmiş ama emir anlamı veriyor.

✓ Sanatçı ulusal olandan beslenecek ki evrensel olabilsin. (beslenmeli)

→ Gelecek zaman kipi kullanılmış ama gereklilik anlamı veriyor.

✓ Bana bir Türk kahvesi getirir misiniz? (getiriniz)

→ Geniş zaman kipi kullanılmış ama emir-rica anlamı veriyor.

@tgdenemeleri

Test 5

FİİL (EYLEM)

• Fiilin Yapısı (Basit-Türemiş-Birleşik Fiil) • Birleşik Yapılı Fiiller • Birleşik Çekimli Filler

1. Ben bu gurbet ile düştüm düşeli
Her gün biraz daha süzülmekteyim
Her gece içinde mermer döşeli
Bir soğuk yatakta büzülmekteyim

Necip Fazıl'ın "Anneme Mektup" **şiirinden alınan bu dizelerdeki altı çizili fiillerin yapısı, kipi ve kişisi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?**

A) Türemiş – şimdiki zaman – 1. tekil kişi
B) Türemiş – geniş zaman – 1. tekil kişi
C) Basit – geçmiş zaman – 1. tekil kişi
D) Birleşik – şimdiki zaman – 1. çoğul kişi
E) Türemiş – gelecek zaman – 1. çoğul kişi

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde basit yapılı birleşik çekimli bir fiil kullanılmıştır?**

A) Burada bir zamanlar bir jetoncu amca yaşardı.
B) Dağlara sis çökünce oturup şiir yazıyordu.
C) Efkârlı türküler dinlerken bile tebessüm ediyordu.
D) Bir gün denizlerin dalgası, dağların sisi donuverdi gözlerinde.
E) Sonbaharın gelişiyle ağaçların yaprakları sararmıştı.

3. "Ol-" sözcüğü kendinden önceki isim soylu sözcükle birleşerek birleşik yapılı fiil oluşturur. Bu tarz birleşik yapılı fiillere "yardımcı fiil ile kurulmuş birleşik fiil" adı verilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ol-" **sözcüğü birleşik fiil oluşturmamıştır?**

A) Mutlu oldum senin kazandığını duyunca.
B) Bizim kıyılarda balık malık kayboldu.
C) Bir şeylere sahip olmak istersen önce kendine sahip olmalısın.
D) Bağdat Caddesi'nde yine akşam oluyor Sülo!
E) Bu sorunla ilgili rapor başkana arz olundu.

4. I. Bu yıl, nedense şeftaliler erken oldu.
II. Terzinin diktiği elbise, üzerime tam oldu.
III. Konuklar, yapılan ikramlara çok memnun oldu.
IV. Bizden de selam olsun Affan Dede'ye.
V. Fırındaki yemek olmadı mı hâlâ?

Numaralanmış cümlelerden hangilerinde "olmak" **sözcüğü birleşik fiil oluşturma göreviyle kullanılan yardımcı fiil görevindedir?**

A) I ve III B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

5. "Et-" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde yardımcı fiil değildir?**

A) Sana bu konuda teşekkür ediyorum.
B) Sen beni mahvettin, Allah da seni iflah etmesin.
C) Üç tane çeyrek altın ne kadar para ediyor ki?
D) Başvuru dilekçenizi kurumumuza yıl sonuna kadar teslim edin.
E) Siz beni hiç ikaz ettiniz mi ki de cezalandırılıyorsunuz?

6. İsim soylu sözcüklerle sonda bulunan bir fiilin anlamlarını yitirerek kalıplaşmasıyla oluşan birleşik fiillere "anlamca kaynaşmış birleşik fiil" denir. Bunların büyük çoğunluğunu deyim hâlindeki fiiller oluşturur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili söz anlamca kaynaşmış birleşik fiil örneğidir?

A) Öğretmen kızabilir, gürültüyü keselim.
B) Hızla koşarken ateşin üstüne bastı ama acısını sonra fark etti.
C) Karınca, çocuğun parmağını ısırınca, çocuk "Ah!" diyerek elini çekti.
D) Kadın yaralanan oğlunu hastaneye kadar sırtında taşıdı.
E) Yörükler, baharla birlikte yollara düşer ve çıkar soğuk sulu pınarların başına.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi anlamca kaynaşmış birleşik eylem değildir?**

A) Bu işe çare aramaktan vazgeçtim.
B) Onların her derdine kafa yordum.
C) Bu hikâye, öteden beri anlatılagelmiştir.
D) Azimli bir insan zorluklara meydan okur.
E) Elindeki gazeteyi yeniden gözden geçirdi.

8. **Aşağıdaki cümlelerin yüklemlerinde kullanılan birleşik filler oluşumları bakımından ikişerli eşleştirilirse hangisi dışarıda kalır?**

A) Bu ilaç, sizin zihninizi etkin kılar.
B) İnsan, insana her zaman destek olmalı.
C) Çocuk, haksızlığa karşı ateş püskürüyordu.
D) Bu konudaki bilgilerinizi tekrarlayıverin.
E) Adam, giden geminin ardından bakakalmıştı.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özel (kurallı) birleşik fiil yoktur?**

A) Öyle uyanık biri ki onu kimse kandıramaz.
B) Siz, bu odada çalışadurun; ben geliyorum.
C) Öğretmen soruyu gözü kapalı çözüverdi.
D) Küçücük çocuk, balkondan düşeyazdı.
E) Bugün öyle yoruldum ki mahvoldum.

10. Gönül verdin derlerdi o delikanlıya.
En sonunda varmışsın bir Erzincanlıya.
Bilmem şimdi hâlâ bu ilk kocanda mısın?
Bırak geçmiş günleri gönlüm hatırlasın.
Hatırada kalan şey değişmez zamanla
Ne güzel komşumuzdun sen Fahriye Abla!

Ahmet Muhip Dıranas'ın bu dizelerinde hangisi yoktur?

A) Birleşik yapılı bir fiilin basit çekimi
B) Basit yapılı bir fiilin birleşik çekimi
C) Basit yapılı bir fiilin basit çekimi
D) Geniş zaman kipinin birden fazla olumsuz çekimi
E) İstek kipiyle çekimlenmiş eylemler

11. I. Sen şu kitapları okuyadur.
II. Bu konuda hiç durmaksızın konuşabilirim.
III. 5 ve 6 No.lu sınıfları etüt için arayıverin.
IV. Sanatın ne için yapıldığı tartışılagelmiştir.
V. Tam maçı seyredecekken uyuyakalmışım.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde yüklem "süreklilik özel birleşik fiili" **ile oluşturulmamıştır?**

A) I ve III B) II ve III C) III ve IV
D) Yalnız III E) IV ve V

12. I. Bir saatte yüz sayfayı okuyup anlayabilirim. (gücü yetme)
II. Bu saatte Köprü'de trafik sıkışık olabilir. (olasılık)
III. Orhan Bey, bu bilgiyle bu şirketi yönetemez. (yetersizlik)
IV. İşin çoksa bizimle misafirliğe gelmeyebilirsin. (beceri eksikliği)
V. Sınavını bitiren dışarıya çıkabilir. (izin, müsaade)

Numaralanmış cümlelerin hangisinde yeterlilik fiilinin anlamı yanlış belirtilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

Birleşik fiiller (birleşik yapılı fiiller) üç grupta kümelenir:

A) İsim + et-, ol-, eyle-, kıl-, buyur- yardımcı fiilleriyle kurulanlar: hapsolmak, terk etmek yetkili kılmak, zannetmek, hissetmek, halletmek, seyreylemek, kastetmek, emir buyurmak, müsaade buyurmak, etkin kılmak, teslim olmak, arz etmek, farz olunmak, ayırt etmek...

B) Anlamca kaynaşmış birleşik fiiller:

a) Deyim olanlar ayrı yazılır: baş koymak, göğüs germek, diline dolamak, göz göze gelmek, meydana gelmek, el ele vermek...

b) Tam kaynaşmış olan sınırlı sayıdaki anlamca kaynaşmış birleşik fiil bitişik yazılır: vazgeçmek, öngörmek, başvurmak, varsaymak, elvermek, aşermek, başkaldırmak...

C) Özel (Kurallı) Birleşik Filler:

a) Yeterlilik ⇒ gidebilirim = gidemem, söyleyebiliyor = söyleyemiyor, anlatmayabilirsin = anlatamayabilirsin, çözmeyebiliriz = çözemeyebiliriz.

b) Tezlik ⇒ geliverin, gelivermedin, gitmeyiver, söyleyiverdi, atıver

c) Yaklaşıklık ⇒ düşeyazdım, öleyazdık.

d) Süreklilik ⇒

✓ bilinegelmiştir, süregeldi, anlatılagelmiş...

✓ gidedurun, çalışadurun, yazadurun...

✓ bakakaldım, uyuyakalmışım, şaşakalmışlar...

✓ HATIRLA

"et, eyle, ol" yardımcı fiilinden önceki isimlerde ünlü düşmesi veya ünsüz türümesi söz konusuysa (mahvetmek, kaybolmak, hallolmak, zannetmek, reddetmek, şükretmek) bu fiiller bitişik yazılmaktadır. Şu fiillerde ise düşme veya türeme (Türkçe kuralları açısından) söz konusu olmadığı hâlde bitişik yazılır: darbetmek, gasbetmek, hamdetmek, hamdolsun, cezbetmek, celbetmek, cemetmek, defetmek, defolmak, menetmek, katetmek.

✓ DİKKAT

Özel birleşik (kuralları/tasvirî) fiillerin kendilerine özgü anlamları bulunur.

a) **Yeterlilik =** Gücü yetme, olasılık-ihtimal, isteğe bağlı olasılık, izin verme...
Bunları kendiniz örnekleyerek kavrayınız.

b) **Tezlik =** Tezlik-çabukluk, beklenmezlik, fırsat bilme, hafife alıp kolay bulma...
Bunları kendiniz örnekleyerek kavrayınız.

c) **Yaklaşıklık =** Eylemin gerçekleşmesine ramak kaldığı, gerçekleşmesinin çok yaklaştığı, son anda gerçekleşmediği anlamı verir.

d) **Süreklilik =** Eylemin başlayıp sürdüğü ya da kesilmeden devam ettiği anlamı verir.

✓ ÖĞREN

"Çıkagelmek" fiili süreklilik yapısındaysa da beklenmezlik anlamı verir.

✓ ÖĞREN

"Et-" ve "ol-" sözcükleri tek başlarına yüklem olmuşlar ise yani asıl anlam bir önceki isimde değil ise yardımcı eylem değil başlı başına bir eylemdir. Bu durumda bu sözcükler tek başlarına bir fiilin yerini tutarlar. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz:

✓ Bir insan ne ederse (yaparsa) kendine eder. (yapar)

✓ Bu araba 10 bin Türk lirası eder. (değer)

✓ Ayakkabı ayağıma oldu. (uydu)

✓ İki kızı, bir oğlu oldu. (doğdu)

✓ Bak, yine akşam oldu. (geldi, vakti geldi)

✓ Hah, bu iş şimdi oldu. (tamamlandı)

✓ Sabahleyin herkes sınıfta olsun. (bulunsun)

✓ Dışarıda bir kavga gürültü oldu. (gerçekleşti)

@tgdenemeleri

EK-FİİL (EK EYLEM)

• İsimleri Yüklem Yapma • Fiilleri Birleşik Zamanlı Yapma

Test 1

1. Ek-fiillerin birinci görevi, isim soylu sözcükleri ve söz gruplarını (isim – zamir – sıfat – edat – tamlamalar vb.) yüklem göreviyle kullanmamızı sağlamaktır. Bu durumda yüklemin olumsuzu "değil" veya "yok" ile yapılmıştır yahut yapılabilir.

Bu açıklamaya uygun bir ek-fiil kullanımına aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilemez?

A) Ben sana mecburum, sen yoksun.
B) Ne güzel komşumuzdun, sen Fahriye Abla!
C) Islak yaprakların derin yeşilliğindeymiş aklı.
D) Işıklar içinde kaçıp giden bir tavşan gibi yalnızsan seversin karanlığı.
E) Ve girdiğim her savaştan yenik ayrılmıştım.

2. Ek-fiillerin bir görevi de basit çekimli fiilllerin hikâye (idi), rivayet (imiş), koşul (ise) birleşik çekimlerini oluşturmaktır.

Aşağıdakilerden hangisinde ek-fiilin bu görevine örnek yoktur?

A) Caddeden liseli kızlar geçiyordu
Medeni hukuku usulca kapattım
B) Mozart hayatıma girdi gireli yeşerdim başka bağda
Çoktan unutmuşum köylü olduğumu
C) Albatrosu, kartalı da tanı denizciysen
Ve eğer tanıdıysan ispinozu, arı kuşunu
D) Uzun yola çıkmasaymış eğer
Kendini burada bırakacakmış
E) İnsan ortak acıların kardeşidir
Anlayınca ağlarmış en çok

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek-fiil kullanılmamıştır?**

A) Ben, daha çok küçüğüm; bilemem kalleşliği.
B) İnsan, birini severse daha güçlü olur.
C) İnsan, insanın aynası değil miydi?
D) Çok zor durumdaymış ki bizden yardım istedi.
E) Düşündü, bir çare aradı, bir türlü çıkamadı işin içinden.

4. **Aşağıdaki dizelerden hangisinde ek-fiil farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Göğsü kaba mor dağların başında
Telaşlı kartallar uçuyordu
B) Beni anlayamazsan anlarım seni
Ben de anlayamıyorum bazen beni
C) Kalbimdeki fısıltılı kıpırdanış
Kök salışıdır bir aşk ağacının
D) Hiç dinlememiştim uçurumların sesini
Görene kadar gözündeki derinliği
E) Gönlünün göğünden yağmur sağıyormuş
Tutuldu tutulalı o çöl gecesi gözlere

5. **Aşağıdaki dizelerden hangisinde farklı görevlerde kullanılmış ek-fiiller yer almıştır?**

A) Geçen akşam eve geldim. Dediler:
– Seyfi baba, hastalanmış yatıyormuş.
– Nesi varmış acaba?
B) Gözlerimde parıltısı bakır bir tasın
Kulaklarım komşuların ayak sesinde
C) Sabahtan uğradım ben bir fidana
Dedim: Mahmur musun? Dedi ki: Yok yok!
D) Âşık Emrah sever böyle bir canı
Sevmesem incinir sevsem incinir
E) Beni bende demen bende değilim
Bir ben vardır bende benden içeri

@tgdenemeleri

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek-fiilin geniş zaman kipine örnek yoktur?**

A) Ben bu değilim, çok değişmişim.

B) Bir varsın, bir yoksun, doğup batıyorsun.

C) Benim aradığım budur, deyip suya atmış kendini.

D) Büyük bir telaş içindeyiz ama siz çok rahatsınız.

E) Kendine uzaktan bakabilen insanı severim her zaman.

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayraç içindeki belirleme verilen cümleye uygun değildir?**

A) Kaygusuz Abdal 15. yüzyılda yaşamış bir Bektaşi ozanıdır. (ek-fiilin geniş zaman kipi)

B) 16. yüzyılda yaşayan Pir Sultan Abdal'ın asıl adı Koca Haydar'mış. (ek-fiilin duyulan geçmiş zaman kipi)

C) 15. yüzyılın Sultanüşşuara'sı Ahmet Paşa, II. Mehmet'in paşasıydı. (ek-fiilin görülen geçmiş zamanı)

D) 18. yüzyıl şairi Şeyh Galip, Nabi'nin "Hayrabat"ından daha iyisini yazarım, diyor. (ek-fiilin geniş zaman kipi)

E) Hikemî gazelin öncüsü Nabi'yse şuhane gazelinki de Nedim'dir. (ek-fiilin koşul kipi)

8. Ek-fiilin geniş zamanının üçüncü kişisi isim cümlelerinde çoğu kez düşürülür, kullanılmaz.

Aşağıdakilerden hangisinde açıklamaya örnek vardır?

A) Sen benim engelimsin beyaza
Yaparım yıkılır

B) Tam doğrulurken yeniden
Tarlamı suların basmasa

C) Sen benim düşmanımsın değişen
Her seferinde ismin başka

D) İnsanınla vur, hastalığınla yere ser
Sars beni parala

E) Hiç böyle ısınmamıştım
Daldaki vişneye
Vitrindeki aydınlığa

9. I. Kararan dünya, yeni bir güle ateş parçasıdır
Bir ateş parçasından artakalan soylu karanlık senindir

II. Ayağa kalkarsın, adına uygunsun ve haklısın
Kararan dünya bildiğin gibi sık sık senindir

III. Benim sevdiğim su, senin suyunun öz kardeşidir
Senin soyunun bıraktığı güçler artık senindir

IV. Özenle soyduğum şu elma söyle şimdi kimindir
Özenle ne yapıyorsam bilirsin artık senindir

V. Çünkü bir silah gibi tutarsın tuttuğun her şeyi
Her yeri bir uyarma diye tutan ıslık senindir

Turgut Uyar'ın "Çokluk Senindir" **şiirinden alınan numaralanmış dizelerin hangisinde adlaşmış sıfatı ve zamiri yüklem yapan ek eylem kullanılmıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Aşağıdakilerden hangisinde ek-fiilin geniş zamanının olumsuz soru biçimi 3. tekil kişi çekimi bulunmaktadır?**

A) Bunları sana anlatan Bahar değil miydi?

B) O, bu işin altından kalkamaz mı?

C) Senin için değilmiş galiba bu hediyeler.

D) İnsan üç beş damla kan değil mi?

E) Biz seninle kan kardeşi can kardeşi değil miyiz?

11. Kardeş, senin dediklerin yok
Halay çekilen toprak bu toprak değil
Çık hele Anadolu'ya
Kamyonlarla gel kağnılarla gel gayrı
O kadar uzak değil

Gamla örtülü bayırlar çıplak değil
Yedi ay kıştan sonra
Yeşeren senin yaşamandır
Yaprak değil

Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın "Kızılırmak Kıyıları" **şiirinden alınan bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinde ek-fiil yoktur?**

A) yok B) toprak C) toprak değil
D) uzak değil E) yaşamandır

@tgdenemeleri

12. I. Hiç olmazsa unutmamak isterdim
Eski geceler, sevdiklerimle dolu odalar

II. Yalnız bırakmayın beni hatıralar
Az yanımda kal çoçukluğum
Temiz yürekli, uysal çocukluğum

III. Açılın açılın tekrar
Çocuk dizlerimdeki yaralar
Hepiniz benimsiniz

IV. Nedendi ağladığım, neydi güldüğüm?
Ah nasıldı yaşamak

V. Bırakıp her şeyi nereye gidiyorum
Neler geçmişti aklımdan

Ziya Osman Saba'nın "Geçen Zaman" **şiirinden alınan numaralanmış dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) I. de birleşik çekim oluşturan ek-fiiller yer almıştır.
B) II. de ismi yüklem yapan ek-fiil kullanılmıştır.
C) III. de ek-fiilin geniş zaman kipiyle bir zamir yüklem olmuştur.
D) IV. de soru zarfını ve soru zamirini yüklem yapan ek-fiiller bulunmaktadır.
E) V. de hikâye birleşik zamanını oluşturan ek-fiil vardır.

✓ ÖĞREN

Ek-fiilin dört kipi vardır:

1. idi → Ek-fiilin görülen, bilinen (belirli) geçmiş zamanı

2. imiş → Ek-fiilin duyulan, öğrenilen (belirsiz) geçmiş zamanı

3. ise → Ek-fiilin şart kipi

Not: Bu üç ek-fiil isim soylu sözcüklere gelerek onları yüklem yapar ve yargı oluşturur. Bu görevde olduğunu olumsuzunu "değil" ve "yok" ile yaparak anlarız ya da zaten bu şekilde olumsuzu yapılmış olarak verilmiştir.

Not: Bu üç ek-fiilin diğer bir görevi basit zamanlı bir fiili birleşik zamanlı-birleşik çekimli yapmaktır.

4. Ek-fiilin geniş zaman kipi : Şahıslara göre değişen altı ekten oluşur. İsim soylu sözcükleri yüklem yapan yani olumsuzu "değil" ve "yok" ile yapılmış olan veya yapılabilen -ım -sın -dır -ız -sınız -dırlar ekleridir.

Not: Bu ek-fiilin birleşik zaman görevi yoktur. Sadece -dır -tır biçimi fiillere bir kipten sonra gelir ve kesinlik yahut olasılık belirtir ancak birleşik zaman yapmaz. Diğerleri ise fiillerde hiçbir zaman ek-fiil olarak kullanılamaz.

✓ ÖĞREN

Ek-fiilleri bulup görevlerini belirtiniz:

- Çocuk akıllıydı. → idi → isim soylu sözcüğü yüklem yapmış; "akıllı değildi"
- Çocuk akıllandı. → Ek-fiil yok, tek zamanlı fiilde ek fil bulunmaz.
- Çocuk akıllanmıştı. → idi birleşik zaman (hikâye) yapan ek-fiil
- Arkadaşım geçen yıl evlenmiş. → ek-fiil yok → Tek zamanlı fiilde ek-fiil bulunmaz.
- Arkadaşımın hedefi öğretmenlikmiş. → imiş ek-fiili var. → isim soylu sözcüğü yüklem yapmış.
- Konuları, bu kitap sayesinde kolayca öğreniyormuş. → imiş ek-fiili var, basit zamanlı fiili birleşik zamanlı (rivayet) yapmış.
- Bu şiir güzelse dergide yayımlayın. → ise ek-fiili var, isim soylu sözcüğü koşullu yargıya bağlamış.
- Bu şiiri beğenirseniz dergide yayımlayın. → ise ek-fiildir. Şartlı birleşik çekim oluşturmuştur.
- Şiiri sevseniz şairi de seversiniz. → Ek-fiil yok. Fiilin şart kipi. Basit çekimli fiilde ek-fiil olmaz.
- Yarın evdeyim. → "–im" ek-fiilin geniş zamanının 1. tekil kişisi. → Evde değilim.
- Yarın gelirim. → Ek-fiil yok. Fiildeki 1. tekil kişi eki (–im)
- İçimde sen varsın. → "–sın" ek-fiilin geniş zamanının 2. tekil kişisi "yoksun"

✓ DİKKAT

- Yapamadı, bilememiş, gidemiyor, okuyamaz... sözcükleri, yeterlilik fiilinin olumsuzudur ve birleşik yapılıdır.

@tgdenemeleri

Test 2

EK-FİİL (EK EYLEM)

• Ek-Fiillerin Kipleri • Ek-Fiillerin Görevleri • Ek-Fiil Düşmesi

1. I. Bu kitap senin değil benim.
II. Sana vurgun olan tek kişi benim.
III. Sen git, ben beklerim yolunu.
IV. Beni çok seviyormuş biricik öğretmenim.
V. Yaklaşık 30 yıldır, burada öğretmenim.

Numaralanmış cümlelerdeki "-im" eklerinden hangisinin görevi aşağıda yanlış belirtilmiştir?

A) I. de tamlayan eki
B) II. de ek-fiil
C) III. de ek-fiilin geniş zaman kipinin 1. kişisi
D) IV. de iyelik eki
E) V. de ek-fiilin geniş zaman kipinin 1. kişisi

2. (I) İlk hikâyemi on yedi yaşında yazdım. (II) Lise birinci sınıftaydım. (III) Aziz Nesin, "Zübük"te bir mizah hikâyesi yarışması açmıştı. (IV) Bu yarışmaya katılmak için karaladım ilk hikâyeyi. (V) Ama bunlarla uğraştığım için sınıfta kaldım, babam bu duruma çok öfkeliydi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede basit zamanlı eylem vardır, ek-fiil yoktur.
B) II. cümlede ek-fiilin geniş zamanının örneği vardır.
C) III. cümlede birleşik zamanlı eylem vardır ve ek-fiil kullanılmıştır.
D) IV. cümlede türemiş yapılı basit çekimli bir fiil vardır, ek-fiil yoktur.
E) V. cümlede bir sıfat ek-fiille yüklem olmuş ve adlaşmış sıfata dönüşmüştür.

3. Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında
I II
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum
III
Yolumun karanlığa saplanan noktasında
IV
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum
V

Necip Fazıl'ın "Kaldırımlar" şiirinden alınan bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangisinde ek-fiil bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Kimsesiz hiç kimse yok her kimsenin var kimsesi
I II III
Kimsesiz kaldım yetiş ey kimsesizler kimsesi
IV V

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerden hangilerinde ek-fiil düşmesi gerçekleşmiştir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

5. Feridüddin Attar'ın çok kıymetli bir sözünü duymuştum. Diyordu ki "Elindeki varlıkların hepsi iğretidir, senden geriye kalacak bir şey varsa o da acılarındır." Duyduğum ilk zamanlar çok fazla bir anlam yükleyememiştim ama şimdi, acılarla pişe pişe geldiğim bu noktada nasıl bir yürekmiş bu sözü söyleten anlayabiliyorum.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Ek-fiilin geniş zamanının birden fazla örneği
B) Ek-fiilin koşul kipinin örneği
C) Ek-fiilin duyulan geçmiş zamanı
D) Rivayet birleşik çekim oluşturan ek-fiil
E) Basit yapılı birleşik çekimli ve birleşik yapılı basit çekimli eylem

@tgdenemeleri

6. "-dır, -dir, -dur, -dür / -tır, -tir, -tur, -tür" ek-fiili basit çekimli bir fiile gelerek kesinlik veya olasılık anlamı katar ama birleşik zaman oluşturmaz.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu ek eklendiği fiile farklı bir anlam katmıştır?

A) Bu mesele benim için kapanmıştır.
B) Şimdi bizim köyün incirleri olgunlaşmıştır.
C) Onlar, şimdi uyuyordur; yarın gidelim.
D) Bu saate kadar gelmediğine göre işi çıkmıştır.
E) Öğretmenimiz, bize için için kızıyordur.

7. (I) Doğrusunu söylemek gerekirse bu işten hiç mi hiç hazzetmemiştim. (II) Gerçi kendi adıma oynamaya karar vermiştim ama başkaları için oynamak aklımdan geçmezdi. (III) Oyun salonuna girdiğimde suratım asıktı, salonun genel görünümü hoşuma gitmiyordu. (IV) Rusya'daki magazin yazarlarının diline doladıkları iki konu vardır: (V) İlki, Ren Nehri kıyılarındaki salonların görkemidir; ikincisi ise masalardaki altın yığınlarıdır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde iki farklı görevde kullanılmış ek-fiil bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde ek eylemin geniş zamanıyla yüklem olmuş edat grubu vardır?**

A) Bilmezler yalnız yaşamayanlar
Nasıl korku verir yalnızlık insana
B) Hiçbir şeyden çekmedi dünyada
Nasırdan çektiği kadar
C) Simsiyah camlarını üzerine dikiyor
Gözleri çıkarılmış bir âmâ gibi evler
D) Yaban gülü gibisin dağda, kırda, bayırda
Seni görmem imkânsız rüyalarım olması
E) Sen benim kadar çılgınsan eğer
Gözün görmez karanlığın yüzünü

9. I. Harpte güldürücü gaz da kullanmışlardı
Ve biz üç yaralı arkadaş
Bir mermi çukurunda güle güle ölmüştük
II. Gözümün bebeğisin
Bedenim yüreğimsin
Sevmeler emek ister
Sen benim emeğimsin
III. Bir ince kız gibi omzumda mavzerim
"Çakırcalım!.. " diye başlardı türküler
Birer ateşti fişeklerim
IV. Bir sevmek, bin defa ölmek demekmiş
Bin defa ölüp de hiç ölmemekmiş
V. Aşkın toprağından kovulmuş insan
Her nereye giderse sürgün yeriymiş
Yaşamak o yüzden acı verirmiş

Numaralanmış dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) I. de hikâye birleşik çekimini oluşturan ek-fiil
B) II. de isimleri yüklem yapan ek-fiilin geniş zaman kipi
C) III. de hem ismi yüklem yapan hem de birleşik zaman oluşturan ek-fiil
D) IV. de rivayet birleşik zaman oluşturan ek-fiil
E) V. de ek-fiilin duyulan geçmiş zamanının iki farklı görevi

10. I. Şu soruları dizgiciye yazdır.
II. Seven yürek kızıl güldür.
III. Akıldan yoksun biriymiş o.
IV. Çocuklar burada kalsın bugün.
V. Bugün yemeği az yiyeceğim.
VI. Çobanın gönlü olursa tekeden süt çıkarır.

Yukarıdaki cümlelerde altı çizili sözlerin kaçında ek-fiil kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

@tgdenemeleri

11. I. Yerinden edilmiş bir anlam konumunda
Safran yaz hayalisin savrulan tüller gibi
II. Müphem bakışlar yutar bulutsu çehreleri
Dostluklar bir bir yiterse sise batmış iller gibi
III. Yüzler eskir sözler eskir silinir zaman mekân
Akibet kabre varır omuzlarda sallar gibi
IV. Geçmez akçadır pazarı yok ne sevginin ne aşkın
Hangi kelam açar bunu zora düşmüş hâller gibi
V. Bu nice hâldir şiirden, tarihten ve talihten dışarı
Şu mutantan ihanetten geçersiz pullar gibi

Cemal Yeşilyurt'un numaralanmış dizelerinden hangisinde ek-fiil kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde ek-fiil kullanılmamıştır?**

A) Bir şair, vedalaşma provası yapıyordu.
B) Bir şair yüreği, sevgi doluydu ağzına kadar.
C) Bir şairim ben ancak dizelerde susan.
D) Bir şair, şiir gibi yaşayamadığı için yazarmış şiir.
E) Bir şairle deşerim kabuk bağlamış yaraları.

✓ ÖĞREN

-sın -sin -sun -sün ekinin farklı görevleri aşağıda örneklendirilmiştir:

1. Ben sana mecburum sen yoksun. (ek-fiilin geniş zamanının 2. tekil kişisi)
2. Akıldan yoksun bir insanla dost olma. (yapım eki)
3. Bunları anlamalısın. (2.tekil kişi yani şahıs eki)
4. Durmasın gelsin diye haber salmış. (emir kipindeki 3. tekil kişi eki)
5. Yarın evde misin? (ek-fiil)
6. Gençsin, engelli değilsin niye çalışmıyorsun. (ek-fiilin geniş zamanının 2. tekil kişi eki, ek-fiilin geniş zamanının 2 tekil kişi eki, fiil çekimindeki 2. tekil kişi eki)

✓ ÖĞREN

-ım -im -um -üm ekininin farklı anlam ve görevleri aşağıdaki örneklerde belirtilmiştir:

1. Bugün çok yorgunum. (ek-fiilin geniş zaman 1. tekil kişisi)
2. Yarın size uğrarım. (sadece kişi eki)
3. Yıllardır yolum düşmedi buraya. (iyelik eki)
4. Benim suçum yok. (tamlayan eki ve iyelik yani tamlanan eki)
5. Bu bölüm yarın hazır olur. (yapım eki)
6. Bizim yurdumuz eşsizdir. (tamlayan eki)
7. Aysel, git başımdan ben sana göre değilim. (ek-fiilin geniş zaman 1. tekil kişisi)
8. Ölümüm birden olacak seziyorum. (yapım eki, iyelik eki ve şahıs eki)
9. Hem kötüyüm, karanlığım, biraz çirkinim. (ek-fiilin geniş zaman 1. tekil kişisi)
10. Ben, senin için varım; varım yoğum senin olsun. (ek-fiil, iyelik, iyelik)
11. Bu eşyalar benim. (tamlayan eki)
12. Geceleri bin parçaya bölen benim. (ek-fiil)

✓ ÖĞREN

-ız -iz -uz -üz ekinin farklı görevleri aşağıda örneklendirilmiştir:

1. Yarın evdeyiz. (ek-fiilin geniş zamanının 1. çoğul kişi eki)
2. Her yaz buraya geliriz. (fiil çekimindeki 1. çoğul kişi eki)
3. Bütün soruları çözüyoruz. (fiil çekimindeki 1. çoğul kişi eki)
4. Sizin aradığınız biziz. (ek-fiilin geniş zamanının 1. çoğul kişi eki)
5. Üçüz bebekleri olmuş. (yapım eki)

✓ ÖĞREN

-sınız -siniz -sunuz -sünüz ekinin farklı görevleri aşağıda örneklendirilmiştir.

1. Siz kahramanısınız çelik dişliler arasında direnen insanlığın. (ek-fiilin geniş zamanının 2. çoğul şahıs eki)
2. Sonsuz olanı arayıp bulmalısınız. (fiildeki 2. çoğul şahıs çekimi)

@tgdenemeleri

FİİLİMSİ (EYLEMSİ)

• İsim-Fiil(Ad-Eylem/Mastar) • Sıfat-Fiil(Ortaç) • Zarf-Fiil (Ulaç/Bağ-Fiil)

Test 1

1. İsim-fiil ekini alan bazı sözcükler fiilimsi özelliği taşımaz.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir örnek vardır?

A) Bu konuyu benimle görüşmesi şarttı.
B) Annesine bir hediye almayı istiyordu.
C) Gelecek yıl Amerika'ya gitmeyi düşünüyordu.
D) Bu kazmanın sapını kim kırdı, bilen var mı?
E) Okumanın faydalarını sonunda o da anladı.

2. Fiil kök ve gövdelerine getirilen "-ma, -me, -mak, -mek, -ış, -iş" ekleri isim türünden fiilimsi yapar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir fiilimsi yoktur?

A) Konuya hâkimiyeti, konuyu sunuşu çok güzeldi.
B) En sevdiğim şey hikâye okumaktı.
C) Çalışırsa başaracağını kendisi de biliyor.
D) Her sabah sahilde yürümeye çalışıyorum.
E) Eve varınca beni aramasını söyledim.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-ma, -me" **eki farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Yaşına uygun olmayan bu kitapları okuma.
B) Gelir gelmez atışmaya başlamışlar.
C) Bir daha böyle şeyleri deneme sakın.
D) Yeter, bunları benimle konuşma bir daha.
E) Evde izleyecek film kalmamış.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "-ış, -iş, -uş, -üş" **eki farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Gülüşü ve gözleri annesine benziyordu.
B) Onun giyiniş tarzını hiç beğenmiyorum.
C) Genç şarkıcının çıkış parçası çok beğenildi.
D) Uçağın kalkış saatinde bir değişiklik olmuş.
E) Onunla bir sanat merkezinde görüştüm.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil eylemin zamanını bildirmektedir?**

A) Çantayı almadan gittiğim için hayıflanmıştım.
B) Onu ayrılmadan bir daha görmek istiyordu.
C) Başını kaldırmadan saatlerce çalıştı.
D) Benimle yüzüme bakmadan konuşuyordu.
E) Sesimizi çıkarmadan yürüyorduk.

6. Nihayetsiz sanılır bu ateş, müthiş duruş
Uzayan bir busedir insanın ensesinde
Mesafeler kaynayıp kaybolmak hevesinde
Ve sema ağaçlarda kımıldamayan bir kuş

Bu dizelerde kaç tane fiilimsi vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil yoktur?**

A) Verdiğim romanı iki ay sonra bitirebilmiş.
B) Buralarda tanıdık bir yüz görmek zordu.
C) Yapılacak en doğru şeyi yapmıştı.
D) Şehrin gürültüsünden uzaklaşmayı çok istiyorum.
E) Geçen toplantıda okumanın önemine değindik.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili ek farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Bireysel bir konunun anlatıldığı bu romanda yüceltilmiş kahramanlar var.
B) Sonsuza kadar sürecek bir rüya gibiydi bu manzara.
C) Dolar içimize ilkbaharın serin rüzgârı.
D) Aktörün değişmez bazı kurallarını bize ilettiler.
E) Bu konuda söylenmedik tek söz kalmadı.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil adlaşmıştır?**

A) Kitaplarını tanıtmak için yaptığı davete çok kişi katıldı.
B) Tüm söylenenleri duymuş ancak kimseye bir şey söylememiş.
C) Herkes üzerine düşen görevi layıkıyla yapmalıdır.
D) Gelişmiş bütün ülkelerde ilköğretim devletin sorumluluğundadır.
E) Kitabımı okuyan kişiler beni eleştirmek için fırsat kolluyor.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil cümleye farklı bir anlam katmıştır?**

A) Mahallenin çocukları arkalarına bakmadan kaçtılar.
B) Öğrencilerin hepsi güle oynaya sınıfa girdi.
C) Komşumuz hep önüne bakarak yürüyor.
D) Altı saat hiç durmaksızın yürüdük.
E) Kapı açıldığında hemen içeri gireriz.

11. Rüzgârda dağılan (I) saçlarını düşünüyordu onun.
Akan akmayan (II) ırmakları düşünüyordu. Hesap
verecek (III), ben buyum diyecek (IV) birini düşünüyordu.
Yarına yine umutla bakacak (V), bakacaktı.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi sıfat-fiil değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Büyük şelaleden dışarı çıktığımızda bir süre güneşte kurulanmaya (I) çalıştım ama başaramadım. Islak ıslak gezmeye karar verdim. Bol bol fotoğraf çektim. Şaşkın şaşkın dar mı dar patikayı gezdikten (II) sonra fotoğraf çekmeyi (III) bırakıp o bırakıp o hareketli anları doyasıya (IV) yaşamaya karar verdim.
Boş boş yürüdüm şelalelerin arasında dinlenerek (V).

Numaralanmış sözcüklerden hangileri isim-fiildir?

A) I ve III B) I ve V C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

Anlamca fiil, görevce isim olan ve fillerden -ma -me ekiyle türetilen sözükler isim-fiildir. Ama bunu olumsuzluk eki -ma -me ile karıştırmamak gerekir.

Aşağıdaki örneklerde fiilimsinin varlığı ve yokluğu saptanmıştır:

1. Ölürsem kabrime gelme, istemem. (yok-yok)
2. Otobüsün gelme saati yaklaşmaya başlayınca heyecan artıyordu. (var-var)
3. Gelme, istemem gelmeni. (yok-yok-var)
4. Korkma, benden; ben sana kötülük yapmayı istemem. (yok-var-yok)
5. Korkma sırası ona geçmişti. (var)
6. Konuyu anlamamasına kızdım. (var → önce olumsuzluk eki, sonra fiilimsi eki)

✓ ÖĞREN

-ış -iş - uş -üş ekleri ad-eylem türettiği gibi fiilden fiil de türetebilir. Bunları karıştırmayınız.

Aşağıdaki örneklerde ad-eylem bulunup bulunmadığı saptanmıştır.

1. Kenara çekil, tahtayı görüşüme engel oluyorsun. (var)
2. Konuyu onunla görüştüm. (yok)
3. Son yaptığımız çok tehlikeli bir uçuştu. (var)
4. Silah patlayınca kuşlar uçuştu. (yok)
5. İki ozan atışmış. (yok)
6. Adım atışından gülüşüne kadar her şeyi zarifti. (var-var)

✓ ÖĞREN

✓ Çalışkan öğrencileri severim. (sıfat-fiil değil çünkü sıfat-fiil eki-kan değil-an'dır)

✓ Çalışan öğrencileri severim. (sıfat-fiil)

✓ ÖĞREN

Ad-eylem eklerini (ma-ış-mak) almasına rağmen kalıplaşıp ad olan ve iş-oluş-hareket bildirmeyen sözcükler fiilimsi değildir. Aşağıdaki cümlelerde fiilimsi olup olmadığı saptanmıştır:

1. Bu görüş hiç destek bulmadı. (yok)
2. Gerçeği görüşünüze sevindim. (var)
3. Bir çakmak getir. (yok)
4. Bu kazığı buraya çakmak doğru değil. (var)
5. Yemek yemek için lokantaya girdim. (yok-var)
6. Bu yıl yağış bol olacak. (yok)
7. Yağmurun yağışı bana ilham verir. (var)
8. Anlamayışınızın gerekçesini bulmaya gayret etmeniz lazım. (var-var-var)

✓ DİKKAT

Sıfat-fiilin görevi istenmişse sıfat-fiilin sıfat mı, adlaşmış sıfat mı olduğuna bakılır:

1. Ölmüş eşek, kurttan korkmaz. (sıfat)
2. Islanmışın yağmurdan korkusu olmaz. (as.)
3. Bilenle bilmeyen kişiyi bir tutanlar adil ola-maz. (as.-sıfat-as.)

✓ KARIŞTIRMA

-mez -r -dik -ecek -miş ekleri hem sıfat fiil hem çekimli fiil oluşturabilen eklerdir:

1. Onu bir tanıdık kişi sayesinde tanıdık. (sıfat-fiil/çekimli fiil)
2. Çocuklar gelecek yaz tatil istiyorlar. (sıfat-fiil)
3. Yaz gelecek iki ay sonra. (çekimli fiil)

✓ DİKKAT

-dığım -dığın -dığı -acağımız -acakları -dıkları...şeklinde iyelik eki almış fiilimsiler sıfat-fiildir.

- Senin bildiğine inandım. (sıfat-fiil)
- Geldiğinizi haber vermeliydiniz. (sıfat-fiil)
- Seveceğim filmleri iyi biliyor. (sıfat-fiil)
- Yaptıklarınızın cezasını ödeyeceksiniz. (sıfat-fiil)

@tgdenemeleri

Test 2

FİİLİMSİ (EYLEMSİ)

• İsim-Fiil (Ad-Eylem/Mastar) • Sıfat-Fiil (Ortaç) • Zarf-Fiil (Ulaç/Bağ-Fiil)

1. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili fiilimsilerin hangisinin sözcük türü diğerlerinden farklıdır?**

A) Salıncaktan inip koşuverdi anneciğinin kollarına.
B) Verdiğim romanı tam iki ay sonra bitirmiş.
C) Yıllar sonra onu görünce bakakaldı yüzüne
D) Bütün soruları doğru çözerek herkesi şaşırttı.
E) Biz oraya gideli daha bir hafta olmamıştı.

2. Kırlarda uçtuğumuz o ilk mevsim
Dalgalanan yeşil otlar, ekinler
Rüzgâr kaçırıyor seni
Ardından koşan kelebeğim
Kaç gün ki şu küçük ömrüm
Anlıyorum
Aşka bahar yetmez

Bu dizelerde kaç tane fiilimsi vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3. Kırık minareden duyulmaz (I) ezan
Hep ocaklar sönmüş (II), devrilmiş (III) kazan
Bir inilti duydum (IV), sandım bir ozan
Sesime ses veren (V) karlı dağlarmış

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerden hangisi fiilimsidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük farklı tür bir fiilimsidir?**

A) Yapılanlar ortaklaşa çalışmanın ürünüydü.
B) Bu işleri nöbetleşe hallettik.
C) Sen geleceksin diye burada kaldım.
D) Gitar çalmaya beş yaşında başlamış.
E) Ankara-İstanbul hızlı treni üçe beş kala geldi.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılan zarf-fiil diğerlerinden farklı bir sorunun yanıtıdır?**

A) Derin bir sızı giriyor içeri
Son bir defa bakarken caddelere
B) Ağlaya ağlaya gurbet ellerde
Kan karıştı gözlerimin yaşına
C) Yağmur dindiğinde başlıyor en çok
Kalbimin kırlangıç çırpınışı
D) Baktım ona sessizce uzaktan
Vurdukça bu aşkın ona aksi
E) Ayrılıktan zor belleme ölümü
Görmeyince sezilmiyor Mihriban

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Asla sezemediğimiz bir gizli derdin mekânıydı yüreği.
B) Çalışmayı sevmeyen adam işten kovuldu.
C) Bu rahat iş, bulunmaz bir fırsattı bizim için.
D) Dokunduğumuz her şeyin hayat bulması gerekir.
E) Bizi karşılayanlar arasında köyün muhtarı da vardı.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiilimsi ek eylem alarak yüklem olmuştur?**

A) Bireyi toplum içinde saygın bir yere getirecek şey öğrendikleridir.

B) Tüm söylenenleri duymuş ancak kimseye bir şey söylememiş.

C) Birlikte geçirdikleri zamanları özlüyor ve onun döneceği günü bekliyordu.

D) İnsanı hayat karşısında aciz kılan kaybetme korkusudur.

E) Safranbolu'da dolaşırken farklı bir zamanda yolculuk yapıyorsunuz.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil bir arada kullanılmıştır?**

A) Adalarda oturanlar akşamüzeri iskeleye çıkıp gelenleri karşılar.

B) İyi hikâyeler yazıp büyük yazar olmak için örnek alınacak yazarlar belirlemelisiniz.

C) Arabacı, tipiye yakalanmamak için atları tozu dumana katarcasına sürüyordu.

D) Eleştirmen, sanatçıyı gözü kapalı yüceltmek yerine süzerek değerlendirmelidir.

E) Doğru ve güzel konuşmanın ilk koşulu dinlemeyi bilmektir.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil kullanılmıştır?**

A) Bunları alması için onu defalarca uyardım.

B) Yapılması gerekli birçok iş vardı.

C) Dünyada yaşanası yerler çöle dönüyor.

D) Bu kadar şeyi bilmesi şaşırtıcıydı.

E) Sistemin dönüşmesi zaman alacak.

10. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde farklı türde bir fiilimsi vardır?**

A) Bu yağmur, bu yağmur, bu kıldan ince
Nefesten yumuşak yağan bu yağmur

B) Âlemde gündüz gönlüme işkencedir
Bence bayram ufukta gün bitincedir

C) Hâlâ yağmurlu gecelerde duyduğum
Öyle güzel bir ninni ki çocukluğum

D) Ana gibi yar olmaz, İstanbul gibi diyar
Güleni şöyle dursun ağlayanı bahtiyar

E) Senin de yolun biter, diner gözünde yaşlar
Benim uğursuz yolum bittiği yerde başlar

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil bir arada kullanılmıştır?**

A) Sevginin yıkılıp yavaş yavaş yok olduğu bir dünyada yaşamak zorundayız.

B) Gerçeğin ne zaman söylenmesi gerektiğini bilmek tecrübe ister.

C) Yurt dışındaki akrabalarımızın bugün geleceğini duyunca çok şaşırdık.

D) Stajyer olarak çalıştığı iş yerinden kendisine iş teklifi yapıldığını söyledi.

E) Bu işin sorumluluğunu üstlenmek istemediği için program ertelenmiş.

12. Dağda dolaşırken (I) yakma kandili
Fersiz (II) gözlerimi dağlama (III) gurbet
Ne söylemez, akan (IV) suların dili
Sessizlik içinde çağlama (V) gurbet

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangileri fiilimsidir?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

-ken -alı -asıya -ince -ip -arak -dıkça -casına -r... mez -a...a -madan -maksızın -dığında -dığından eklerinden biriyle fiilden türeyip fiillik anlamını yitirmeden zaman zarfı veya durum zarfı olan sözcükler zarf-fiil, bağ-fiil ya da ulaç denilen filimsidirler:

1. Sen giderken okudum gözündeki mektubu. (zaman anlamlı zarf-fiil)
2. Adam düşe kalka bugünlere gelmiş. (durum anlamlı zarf-fiil)

✓ DİKKAT

İsimlere gelen -ken ekiyle oluşturulan zarflar bağ-fiil değildir.

1. Adam hastayken ona kimse bakmamış. (sadece zarf)
2. Oraya gitmişken oradan bize kavun getir. (zarf-fiil)

✓ KARIŞTIRMA

İsimlere gelen -ınca veya -casına eki zarf-fiil oluşturmaz:

1. Yaz boyunca tembel tembel oturdu. (sadece zarf)
2. Üzümler olunca yüzler gülerdi. (zarf-fiil)
3. Seyirciler, çılgıncasına alkışladı. (sadece zarf)
4. Seyirciler çıldırmışçasına bağırıyordu. (zarf-fiil)

✓ DİKKAT

-dığında -diğinde eki adlaşmış sıfat oluşturursa sıfat -fiil, zaman zarfı oluşturursa zarf-fiil vardır.

1. Benim okuduğum kitapta bu bilgi yok, senin okuduğunda var mı? (sıfat-fiil)
2. Bu kitabı okuduğunda aydınlanacaksın. (zarf-fiil)

✓ DİKKAT

-dığından -diğinden ekiyle biçimlenen bir fiil "sebep" bildiren zarf ise zarf-fiildir ama adlaşmış sıfat ise sıfat-fiildir:

1. Senin aldığından bir tane de ben aldım. (sıfat-fiil)
2. Onu çok sevdiğinden ona kızmıyordu. (zarf-fiil)

✓ DİKKAT

diye, -kala, -geçe, -nöbetleşe ve ortaklaşa kelimeleri tek başlarına zarf-fiilldir.

Bu kelimelerin dışında -a -e eki ikileme biçiminde zarf-fiil oluşturur.

1. Bata çıka ilerliyoruz.
2. Yanıma gel diye haykırdı.
3. Hata yapmamak için düşüne düşüne konuştu.
4. Hastanın başında nöbetleşe bekledik.

✓ KARIŞTIRMA

İsim-fiiller ve adlaşmış sıfat-fiiller isimlerin aldığı çekim eklerini (çoğul, hâl, iyelik, ek-fiil, tamlayan) alabilir ve isimlerin gördüğü görevleri üstlenebilir:

1. Amacım okumaktı. (ek-fiil alıp yüklem olmuş)
2. Çocuk ağlamayı hemen kesti. (hâl eki almış)
3. İnsanı sevmeyenlerin sevgisi bir kaçıştır.
   (1. adlaşmış sıfat-fiildir, çoğul ve tamlayan eki almıştır.)
   (2. isim-fiildir ve ek-fiil ile yüklem olmuştur.)

✓ DİKKAT

-madan -meden eki "neyden" sorusuna cevap veriyorsa isim-fiil "ne zaman" veya "nasıl" sorusuna cevap veriyorsa zarf-fiil oluşturmuştur:

1. Onunla konuşmadan bir karar verme. (zarf-fiil)
2. Bize bu konuşmadan bir yarar gelmez. (isim-fiil)
3. Süre dolmadan kodlamaları bitirin. (zarf-fiil)
4. Yaptığımız görüşmeden sonra rahatladım. (isim-fiil)

@tgdenemeleri

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil yoktur?**

A) Seni üzmek gibi bir düşüncem hiçbir zaman olmadı.

B) Tüm zorluklara rağmen uçurtma yapmayı başardılar.

C) Bu sabah canım bir şey yemek istemiyor.

D) Bu ince tahtaya çivi çakmak sanıldığından zordu.

E) Adam, fırından ekmek alıp evine gitmişti.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat-fiil kullanılmıştır?**

A) Bu ilçede yaşayan insanların çoğu emekliydi.

B) Dün akşam konuştuklarımız bir bir doğru çıktı.

C) İnsan sevdiği kişiye hiç böyle davranır mı?

D) Gülen gözlerinin aniden yaşla dolması içimi dağladı.

E) Daha yapacağım çok iş var, deyip çekip gitti.

3. Bir kilit vurarak aşka, sevgiye
Bir çizgi çekerek senli maziye
Dönmemek üzere artık geriye
Yarın bu şehirden ayrılacağım

Bu dizelerde altı çizili sözcükler sırasıyla hangi fiilimsi türüdür?

A) İsim-fiil, sıfat-fiil

B) Zarf-fiil, sıfat-fiil

C) Zarf-fiil, isim-fiil

D) Sıfat-fiil, isim-fiil

E) İsim-fiil, zarf-fiil

4. **Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde eylemsi yoktur?**

A) Akacak kan, damarda durmaz.

B) Harman döven öküzün ağzı bağlanmaz.

C) Ateş, düştüğü yeri yakar.

D) Damlaya damlaya göl olur.

E) Bugünün işini yarına bırakma.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil diğerlerinden farklı bir anlam ilgisi kurmuştur?**

A) Bile bile yanlış yapmana şaşıyorum.

B) Gün doğarken balığa çıktık.

C) Yeni evine taşınalı bizi aramadı.

D) Para yatar yatmaz bana haber ver.

E) Oraya varınca beni aramayı unutma.

6. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde diğerlerinden fazla fiilimsi vardır?**

A) İnsan, yağmur kokan bir sabaha karşı
Hatırlar bir gün bir camı açtığını

B) Dur yolcu, bilmeden gelip bastığın
Bu toprak bir devrin battığı yerdir

C) Silmedin gözyaşını aşkın ile ağlayanın
Vay hâline zalim sana bel bağlayanın

D) Aklıma geldikçe durmaz ağlarım
Gözüm yaşı sel olduğu zamandır

E) Güneşi yudum yudum içtiğim şu lahzada
Ruhumuz yıkanıyor yanan sonsuz semada

BİLGİ SARMAL

@tgdenemeleri

7. (I) Ben dünya edebiyatını sözcüklerden oluşan dev bir anıt olarak görüyorum. (II) Yazarlar, zaman geçtikçe ister istemez unutuluyor. (III) "Gılgamış Destanı"nın ya da "Bin Bir Gece Masalları"nın yazarlarını bugün hiçbirimiz bilmiyoruz. (IV) Fakat bu yapıtlar, yaşananların görkemli güzelliklerini zamanımıza taşımış. (V) Ben de yazdıklarımla bu köprüye bir taş eklemeyi arzuluyorum.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, iki tane fiilimsi vardır.
B) II. cümlede, zarf-fiil örneği vardır.
C) III. cümlede, birden fazla sıfat-fiil vardır.
D) IV. cümlede adlaşmış sıfat-fiil örneği vardır.
E) V. cümlede, isim-fiil ve sıfat-fiil vardır.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük isim-fiil değildir?**

A) Adını duymak bile istemiyor.
B) Evin önüne gül fidanı dikmek istiyor.
C) Bu ay ekmek fiyatları değişecek.
D) Bu konuda yazmak zor bir işti.
E) İnsanın kendini bilmemesine cahillik denir.

9. Yazı, ölümü bir türlü ortadan kaldıramayan insanoğlunun ölüme karşı bulabildiği tek çaredir. Yazı zekânın fotoğrafıdır. Çağlardan çağlara, ellerden ellere geçe geçe bütün bir tarihi aşıp gelir. Onda, insan hayatının her yaprağı üstünde gezen gözlerin ışıkları, düşünen kafaların gölgeleri bulunur.

Bu parçada kaç tane fiilimsi örneği vardır?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

10. Serbestçe seçtiğim her konuda yazarım. Amacım bilgi vermek değil, okuyucularıma doğruyu buldurmaktır. Yazılarımda okuyucularımla samimi olmaya çalışırım. Amacım onları düşünmeye, yorum yapmaya sevk etmektir. Yazdıklarımın inandırıcılığının kaynağı anlatımımdaki inandırıcılıktır.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Yüklem görevinde kullanılmış fiilimsi vardır.
B) Adlaşmış sıfat-fiil örneği vardır.
C) Sıfat görevli sıfat-fiil vardır.
D) Birden fazla isim-fiil örneği vardır.
E) Üç fiilimsi türüne örnek vardır.

11. **Aşağıdaki cümlelerde geçen fiilimsiler türlerine göre ikişerli eşleştirilirse hangisi dışta kalır?**

A) Onu bulmadan sakın eve gelme.
B) Onun için söylenmedik söz kalmadı.
C) O da bizimle gelince çok mutlu olduk.
D) Onu aramayı en çok ben istedim.
E) Onunla vakit geçirmek çok güzeldi.

12. **Aşağıdaki atasözlerinde geçen sıfat-fiillerden hangisi farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Kaçan balık, büyük olur.
B) Ağaca çıkan keçinin dala bakan oğlağı olur.
C) Yuvarlanan taş yosun tutmaz.
D) İşleyen demir ışıldar.
E) Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.

@tgdenemeleri

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı türde fiilimsi vardır?**

A) Merdivenleri koşa koşa çıktı.

B) Her şeyi üst üste yığıp sınıfı boyadı.

C) Mektubu alınca çok heyecanlandı.

D) Yürürken hep seni düşündüm.

E) Onunla konuşmayı ben istemedim.

2. Günümüzün dünyasında çevre kirliliği, tüm gezegeni kaplayan boyutlara ulaşmış durumda. Dünyanın birçok bölgesinde insanlar, çevre felaketine karşı koyamıyor, nükleer tehdit ve radyasyondan habersiz bir yaşam sürüyor. Bilim adamları ise bu olumsuzlukların devamı hâlinde dünyadaki tüm canlıların ciddi biçimde tehdit altında olduğunu vurguluyorlar.

Bu parçada kaç tane fiilimsi vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3. Nihayet biraz oyalanıp (I) durdu, sonra bilindik (II) hareketlerle kıvrılıp açılan (III) parmaklarını beyaz tuşlarda asabi hamlelerle koşuşturarak (IV) çalmaya (V) başladı.

Bu cümlede numaralanmış fiilimsiler türlerine göre ikişerli eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

Anlamca fiil; görevce isim, sıfat, zarf renginde olan fiilimsilere sözcük türlerinin bukalemunu diyebiliriz.

(I) Antalya'dan bir kamyondaki maydanoz kasasında saklanarak 1200 km uzaktaki Erzurum'a ulaşan Akdeniz bukalemunu iklime dayanamayınca rahatsızlandı. (II) Klinikte tedavisi yapılıp özel besinlerle beslenen bukelamun, sert iklim koşullarında yaşaması mümkün olmadığı için Antalya'ya geri gönderildi. (III) Özel kutuya konan bukelamunun 1200 km'lik yolu tekrar katedecek güce ulaşması, sağlık ekibini sevindirdi. (IV) Antalya'ya ulaşınca tekrar muayeneden geçirilen bukelamunun herhangi bir probleminin olmadığı saptandı. (V) Türkiye'de genellikle Ege ve Akdeniz'de bulunan bukelamunun doğal yaşam alanına tekrar bırakılmasıyla bu maceralı gezi sonlandı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde hem isim-fiil hem sıfat-fiil hem de zarf-fiil kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemsi yoktur?**

A) Sıcaktı, neredeyse tatlı bir söz gibi ilk yağmur damlası süzülerek düşecekti.

B) Buraya geldiğim günden beri sabah yürüyüşü yaparım.

C) Masadakilerden biri seyrek saçlarını yana yatırmak için uğraşıyordu.

D) Hikâyelerinin anlatımında ve biçimsel ögelerde bazı değişiklikler gözledim.

E) Bu yalanı kimin uydurup etrafa yaydığını gayet iyi biliyorum.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat-fiil vardır?**

A) Kapının önünde bekleyen insanlar akşam olunca dağıldı.

B) İçilen kahvelerden sonra kız isteme faslına geçildi.

C) Tartışmayı başlatan kişiler tartışma bitmeden gitti.

D) Bu akşam açan gülleri sabahleyin toplarız.

E) Söylediği sözler yüzünden başına gelmedik kalmadı.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiilimsi ek eylem alarak yüklem olmuştur?**

A) Her hafta sahilde yürümek hoşuma gidiyor.
B) Sana bunun hesabını sormaktı asıl amacım.
C) Konuşmanın sonunu merakla bekledim.
D) Bu saatten sonra onunla görüşmek istemiyorum.
E) Senin de benimle aynı görüşte olduğunu biliyorum.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı türde bir fiilimsi vardır?**

A) Sinemaya gitmeyeli hemen hemen on yıl oluyor.
B) Bu sorunu çözerken farklı bir yöntem deneyelim.
C) Uyanınca dünkü işe yine devam ederim.
D) Beni görür görmez odayı terk etti.
E) Genç kadın yeni aldığı beresiyle kapıdan girdi.

9. Söylemek zorunda olmasam söyleyemezdim
I II III IV

Ama söylemem gerek
V

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangileri fiilimsidir?

A) I ve II B) I ve V C) II ve IV
D) III ve IV E) III ve V

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla eylemsi kullanılmamıştır?**

A) Bahar geleli kuş sesleri eksilmiyor penceremden.
B) Sevenin hâlinden sevenler anlar elbette.
C) Ağlayan bebeği susturmaya çalışıyordu.
D) Buraya geldiğimizde yaz bitmek üzereydi.
E) İçi boşaldıkça ağırlaşan tek şey hayattır.

11. Bu eller miydi masallar boyunca
Rüyalara uzattığım bu eller miydi
Arzu dolu, yaşamak dolu
Bu eller miydi resimleri tutarken uyuyan

Bu dizelerde kaç tane fiilimsi vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

12. **Aşağıdakilerin hangisinde eylemsi yoktur?**

A) Adamın güzel davranışından herkes etkilenmişti.
B) Sonsuza kadar sürecek bir rüya gibiydi bu manzara.
C) Okumaya devam eden her ruh, geç yaşlanır.
D) İşe gidince bunları arkadaşlarına anlatmalısın.
E) Sıkıntılarını kimseyle paylaşmayan biriydi.

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 1 - FİİLLER KARMA

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yükleminde zaman anlamı yoktur?

A) Her gün bu sokaktan geçerken simit satan küçük çocuğu görüyordu.

B) Nöbetçi eczanenin yerini biliyor musunuz, diye sordu.

C) Annesi biraz ilerideki parkı parmağıyla gösteriyor.

D) Birkaç gün daha burada kalıp Ankara'ya dönelim.

E) Farklı edebî görüşlerle karşılaşmış, hepsinden de etkilenmiş.

2. Ben kitapta yaşantıyı (I) görmeyi önemserim; sevilen (II) bir cümlenin altının çizilmesine (III), kenarının kıvrılıp (IV) kişinin ona kendinden bir anlam yüklemesine önem veriyorum. Bilinçle ve farkındalıkla okumak (V) bir kitaba duyulan saygının en büyük göstergesi bence.

Numaralanmış sözcüklerden hangisi fiilimsi değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "etmek" **sözcüğü, yardımcı eylem olarak kullanılmamıştır?**

A) Yaşlı kadının elindeki ağır yükü alıp ona yardım etmişti.

B) Ankara halkı Atatürk'ü yolcu etmek için gara doluşmuştu.

C) Kendini haklı çıkarmak için neler sarf etmiş ancak kimseyi inandıramamıştı.

D) Bu araba en az 50 bin lira eder.

E) Disiplinli bir çalışmadan sonra kazandığı bütün madalyaları hak ediyor.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin eyleminde kip ve anlam kayması olmuştur?

A) Nasreddin Hoca'nın kapısını bir gün komşusu çalar ve ondan ip ister.

B) Nilüfer, diğer adıyla lotus, çamurlu sularda yetişir.

C) Sait Faik, Türk öykücülüğünün en usta sanatçısı kabul edilmiştir.

D) Usta oyuncu, rakibini 4-2 yenerek kupayı aldı.

E) İleriki dönemlerde bütün hastalıkların bir çaresi olacak.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde basit zamanlı fiil kullanılmıştır?

A) Bir köylüden eskiden buralarda avlanıldığını duymuştuk.

B) Limana bakan pencereden masmavi deniz görünüyordu.

C) Kendisini çok genç gösteren kısa ve siyah saçları vardı.

D) Türkler her dönemde kendi devletlerini kurmuş, bağımsız olmuştur.

E) Çocuğun sesini duymuştuk fakat kendisini bir türlü göremiyorduk.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiilimsi kullanılmamıştır?

A) Osmanlı, fethettiği yerlerdeki halka anlayışla yaklaşmıştır.

B) Bugün, bir gazetede eğitim konusuna dokunan bir yazı okudum.

C) Rüzgâr estikçe ağacın dalları çatının kenarına çarpıyordu.

D) Hem apartmanın hem de evin girişi çok dardı.

E) Başı sıkışan kim varsa bu bilge adama danışmaya gelirdi.

@tgdenemeleri

7. Adlar ve ad soylu sözcükler ek eylem alarak cümlede yüklem olur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamayı örneklendirecek bir kullanım vardır?

A) Açık sarı saçlı, zayıf bir kadın keman çalıyordu.

B) Sevgiyi bilmeyenler, ayrılığın acısını da bilmezler.

C) Olaylara bakışımın değişmesi gerektiğini söyleyen birisi vardı karşımda.

D) Güzel hatıralarımın yerini, bir pişmanlık duygusu almıştı.

E) Projenizin eksiklerini tamamlamanız konusunda sizleri uyarmıştık.

8. (I) Cumhuriyet Dönemi edebiyatı ve sanatı, uzun yıllar kalım ve yıkım düşünceleri arasında biçimlenen ve günümüze de uzanan "gerilimli ilişkiler" yansıtır. (II) Gelenekten kesinlikli "kopuş"u isteyen de bu edebiyattır, geleneğe dönülmesi gerektiğini vurgulayan da bu edebiyat. (III) Ama bu çelişkin arzuları geçmişten devralmıştır. (IV) Ekonomik/sınıfsal kökeni, töresel konumu Namık Kemal kuşağı keşfetmişti. (V) Kısaca Türk edebiyatının kendi içinde tematik bir tarihinin yazılmadığını düşünüyorum.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde ek eylem ad soylu bir sözcüğe eklenerek onu yüklem yapmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Bırak, bozuk saatler yalan yanlış işlesin!
Çelebiler çekilip haremlerde kışlasın!
Yürü aslanım, fetih hazırlığı başlasın

Yukarıdaki dizelerde kaç tane çekimli eylem kullanılmıştır?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

10. Aşağıdaki dizelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir kip kullanılmıştır?

A) Işık ışık, dalga dalga bayrağım!
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

B) Çıkmışken yolcu, Ağrı'nın zirvesine,
Dönmek ne demek? Kanatlanıp Tanrı'ya git!

C) Senin ey gönül, siyah balıklarına
Yem atar yolcular, gelip buradan

D) Yorgun düşüp uzandım altında asumanın;
Gölgende buldum ey dal bir anne ihtimamı.

E) Yelkenler biçilecek, yelkenler dikilecek;
Dağlardan çektirilen kalyonlar çekilecek;

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla zarf-fiil kullanılmıştır?

A) Bir adam, hiç durmadan telefonu açıp kapayarak ısrarla bir yeri arıyordu.

B) Yorganın altında korkudan titreyerek sabaha kadar beklemişti.

C) Yapılan araştırmaların sonuçlarını inceleyip bir sonuca vardı.

D) Sunucu, seyircilere selam vererek sanatçıları sahneye davet etti.

E) Gök gürlemeyince yağmur yağmaz, derler.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kurallı birleşik eylem kullanılmamıştır?

A) Kendini kurtarmak için sokağa çıkıvermişti.

B) Siz şu metinleri okuyadurun bakalım.

C) Bugüne kadar katıldığı yarışmalarda hiç birinci olmamıştı.

D) Başka insanların haklarını yiyerek bir yere gelemezsiniz.

E) Onun çok anlayışlı biri olduğu söylenegelmiştir.

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 2 - FİİLLER KARMA

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem "oluş" bildirmektedir?

A) Yol kenarına akasyalar dikerek şehrin cansız görünmesini engellediler.

B) Kimseye görünmeden ön kapıya kadar gelebilmişti.

C) Kirazlar mayısın sonunda ancak olgunlaşır.

D) Ormanlık alanda şenliklerin yapılması kararlaştırıldı.

E) Televizyonun karşısındaki kanepeye uzanıp uyumuştu.

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde çekimli eylem yoktur?

A) Dönüp gerilere bakıyorum, bir de kendime
Elli yıl geçmiş, ha bugün ha yarın derken

B) Artık ne yapsam boş, teselliler faydasız
Karanlık gitgide en derinlere çeker beni

C) Orada akşamlar daha çok serin
Ben bu kadar değilim, bu kadar yıkık

D) En iyisi sen burada kal, hep burada
Ellerinle kal, dudaklarınla, gözlerinle

E) En solmayan güller açtı içimde
Ömrümü değerli kılan bir şeydin

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek eylem diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Duyduğuma göre yeni bir metro çalışması başlayacakmış.

B) Görevliler herkese yardım edebilmek için çaba sarf ediyordu.

C) Tezgâhın üstüne dizilen pideler sıcacıktı.

D) İşini düzgün yapmazsan kimse sana iş vermez.

E) Bu soğuk havada işçiler çalışmak istemiyordu.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla fiilimsi kullanılmıştır?

A) Edebiyatımızın eksik alanlarından biri de güncelerin yayımlanmasıdır.

B) Bakarım sılama doğru ama arada yıkılası dağlar var.

C) Koltuklara bu sefer alacaklı gözüyle bakmıştım.

D) Bugüne kadar kendine destek verenlere sırt çevirmekle iyi yapmamıştı.

E) Yeni işinde göze girmek için çok çabalıyordu.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük fiilimsi değildir?

A) Bir kere düştün mü ne arayan olur ne de soran.

B) Sunduğu mazeretlerin hiçbiri inandırıcı değildi.

C) Ceplerini aramak isteyen görevliye izin vermemişti.

D) Yaşlandıkça dünyayı farklı görmeye başlıyorsunuz.

E) Etraflıca düşününce aslında bu işin kârlı olmadığına karar verdim.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde basit yapılı, birleşik zamanlı bir fiil kullanılmıştır?

A) Yörenin en güzel yemeklerini bizlere tattırdı.

B) Sunucu tekdüze bir sesle sorular soruyordu.

C) Gözlerden uzak bir yerde oturup konuştuk.

D) Yeni nesil değil kitap, gazete bile okumuyor.

E) Biraz araştırmadan sonra en iyi usta bulunmuştu.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde gereklilik kipiyle çekimlenen bir fiil kullanılmıştır?**

A) Karşılıklı sevgi ve saygının olduğu bir yerde büyümelidir çocuklar.

B) Durup da söyleyemediği bir şeyler var gibiydi.

C) İzin belgelerini yarın imzalatırsam perşembe yola çıkabilirim.

D) Akşam geç saatlerde yüksek sesle müzik dinlenemez.

E) Lütfen, yüzden geriye doğru saymaya başlayınız!

8. Kaderde senden ayrı düşmek de varmış
Doğrusu bunu hiç düşünmemiştim
Seni tanımadan
Hele seni böyle deli divane sevmeden
Yalnızlık güzeldir diyordum

Bu dizelerde kaç tane fiilimsi kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

9. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde birleşik çekimli fiil yoktur?**

A) Rüzgârın iyot kokularını taşıdığı denizlere git
Git gidebildiğin yere git diyordum

B) Ne olurdu saadetlerin en büyüğü
İşte ellerimde al, diyebilseydim

C) Bir ceylan ağlıyorsa dağlarda yapayalnız
Ve bir gün kabrimde bir kara gül biterse

D) Yaşıyorsam; içimde umut varsa
Yine seni özlediğim içindir.

E) Kor nerde ki? Bir baksana küller soğumuş...
Ateş gibi yandım diyemezsin, çok geç!

10. Güzellik kavramı olmadan (I) işin içinden çıkamayacağımız (II) ortadadır. Bu kavrama gereksinim duymak (III) yüz karası değildir ama yine de kişiyi kararsızlığa iter. Şair, acılarını dile getirirken (IV) işlemiş, değerlendirmiştir (V) onları; ola ki bir parça yumuşatmıştır da.

Numaralanmış sözcüklerden hangisi fiilimsi değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. (I) Bilinen en eski tarih içinde, sadece Hititler dualarını, masallarını düzyazı biçiminde kaleme almışlardır. (II) Oysa onların bütün uygarlıklarına sahip çıktıkları Sümerlerde şiir sevgisinin çok büyük olduğu anlaşılıyor. (III) Okunmuş, bilinen Sümer şiirleri bunu gösteriyor. (IV) Anadolu'nun yetiştirdiği Homeros, demek Hititleri kaale almadan anlatacağını şiir biçiminde söylemiştir. (V) Onun destanları ölçülü fakat uyaksızdır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilimsi kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çekimli eylem yoktur?**

A) Şiir, insanlığın yazıyı bulmasından çok önce ortaya çıkmıştır.

B) Kitabım basıldıktan sonra birçok kişiden övgüler aldım.

C) Eserlerde tek bir anlam değil, birden çok anlam vardır.

D) Gönlüne düşen bu ateş onu günden güne eritti.

E) Kadife perdeleri, güneş ışıklarının içeri gelmesini engelliyordu.

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 3 - FİİLLER KARMA

1. "-dir" ek eylemi, isim soylu sözcüklere geldiği zaman onları yüklem yapar, bir kipten sonra geldiği zamansa cümleye "olasılık ya da kesinlik" anlamı katar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-dir" **ek eylemi farklı bir görevde kullanılmıştır?**

A) Türkiye'nin yüz ölçümü bakımından en büyük şehri Konya'dır.

B) Güzel bir şiir okumaktır bazen yalnızlığın ilacı.

C) Gerçekler ona her zaman zor gelmiştir.

D) Bu saatte mahallenin bütün çocukları meydanda mıdır?

E) Bu kaliteli masanın ana malzemesi ceviz değildir ama nedir?

2. Belki buydu sevmek hayat belki buydu

Işıl ışıldım, gözlerim dopdoluydu

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Olasılık zarfı
B) Çekimli fiil
C) İşaret zamiri
D) İsim-fiil
E) Ek eylem

3. (I) Geçende bir ozan arkadaşım, yeni yazdığı dört beş dizelik güzel bir şiirini okumuştu bana. (II) O şiir üzerine konuşurken uzun şiir-kısa şiir konusuna değinmiştik. (III) Şunu merak ediyordum ben: (IV) Arkadaşımın, o dört beş dize ile verdiği, vermek istediğinin tümü müydü? (V) Bir ozan, niçin kimi zaman düşüncelerinin ardına takılıp gidebildiğince gidiyordu da kimi zaman az sözle yetiniyordu?

Numaralanmış cümlelerin hangisinde ek eylem diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

4. Geçmiş yüzyıllardan kalma eserlerde bizim yeni yeni anlamlar bulmamız, yaratıcılarının belki hiç düşünmedikleri şeyleri görmemiz zenginlik değil midir?

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Türemiş sıfat
B) Sıfat-fiil
C) Ek eylem
D) Basit çekimli fiil
E) İsim-fiil

5. (I) Özgün ses her şeydir. (II) Buna sahip olmayan biri, ancak eserin mümkün kılabildiği ölçüde bağımsız olmaya yönelir. (III) En gözü pek ve en güçlü kişi, sözcükleri en özgür şekilde sıralamayı becerebilendir. (IV) Zira onları yerleşmiş, yanlış bağlamları içinden çekip çıkarmak kadar zor bir şey yoktur. (V) Sözcükler arasında kurulan yeni, cesur bir anlam bağı ruhumuz için şahane bir hediyedir.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, sıfat tamlaması ek-fiil ile yüklem olmuştur.

B) II. cümlede, türemiş yapılı fiil vardır.

C) III. cümlede, sıfat-fiil ek-fiil ile yüklem olmuştur.

D) IV. cümlede, ek-fiilin geniş zaman kipiyle yüklem olmuş isim vardır.

E) V. cümlede, birleşik çekimli fiil kullanılmıştır.

@tgdenemeleri

6. Şiirin tarihindeki en önemli yazılara bakarsak belli bir dönemde ileri sürülen (I) yeni bir şiir anlayışının, kendi çağı içindeki felsefesinin, giderek (II) bilimsel akımların hizasında bir uç olduğunu (III) görürüz. Başka bir deyişle, bu çeşit önemli görüşlerde (IV) bir öğüt, bir savunma aramak (V) boşunadır; ozan burada, artık bir uğraşın adamı olmaktan daha ileri gitmiş, düşünür katına yükselmiştir.

Numaralanmış sözcüklerden hangisi fiilimsi değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Beni çağırdığını
Bir kere duyabilsem
Avuçlarımda ateş
Yorgun gözlerimde nem
Aşarak denizleri
Bir gün kapına gelsem

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Yeterlik fiili B) Ek eylem
C) Basit fiil D) Şart kipi
E) Çekimli fiil

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlamca kaynaşmış birleşik fiil kullanılmıştır?**

A) Başımı kaldırıp yukarı bakınca şaşkınlıktan ağzım açık kalıyor.
B) Hata üstüne hata yapmasına rağmen yine de onu affettik.
C) Yazıyı okuyabilmek için birazcık daha eğildi.
D) Bu apartmandan taşınacağınız için çok üzülüyorum.
E) Gökyüzüne bakınca kuşları hür zannederiz.

9. Kaldı işte
Çayımız bardakta
Çocukluğumuz sokaklarda
Mutluluğumuz kursağımızda
Gülüşlerimiz fotoğraflarda

Bu dizelerde aşağıdakilerin hangisi vardır?

A) Zarf-fiil
B) Sıfat-fiil
C) Birden fazla çekimli fiil
D) Basit yapılı, basit zamanlı fiil
E) İsim çekim eki almış birden fazla fiilimsi

10. (I) Niğde'ye yaklaşıyorduk. (II) Yanımda oturan bir Niğdeli, şehrin eteğini saran ağaç kümeleri arasında pek iyi seçemediğim bir noktayı işaret etti. (III) Faruk Nafiz'in hanı, dedi. (IV) Büyük şairin han sahibi olduğu günleri de inşallah görürüz. (V) Fakat yol arkadaşımın bana gösterdiği bina sadece Faruk Nafiz'in unutulmaz "Han Duvarları" şiirinde tasvir ettiği han idi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, şimdiki zamanın rivayetiyle çekimlenen fiil vardır.
B) II. cümlede, birleşik yapılı fiil vardır.
C) III. cümlede, basit zamanlı fiil vardır.
D) IV. cümlede, geniş zaman eki alan fiil vardır.
E) V. cümlede, ek eylem isim soylu sözcüğü yüklem yapmıştır.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yükleminde kip ve anlam kayması yoktur?**

A) İki dakika daha geç geleydik biz de ceza alırdık.
B) Tatillerde genellikle daha sakin yerler tercih ediyorum.
C) Sen, bana verdiğin sözleri hiçbir zaman tutmuyorsun.
D) Birkaç gün sonra açılacak köprünün çalışmaları hâlâ devam ediyor.
E) Keloğlan'ın anası, ona çok sinirlenir ve bir sopayla vurur.

@tgdenemeleri

SARMAL TEST - 3

1. Fatih Bey, öğrencileri çalışmaları için sokağa göndermeye başlamıştı. "Sokakta çalışın biraz, yalnızca kendiniz olarak çalışın. Sokağı seyirci kılın, oyunculuğun sırrı burada." diyerek öğüt veriyordu.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünlü düşmesi
B) Ünsüz düşmesi
C) Ünlü daralması
D) Ünsüz türemesi
E) Ünsüz benzeşmesi

2. **Aşağıdaki sözcüklerden hangisinde herhangi bir ses olayı yoktur?**

A) Kısacık B) Biricik C) Oynadım
D) Sana E) Tutku

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlü daralması yoktur?**

A) Sanat eserindeki yaşanmışlık duygusu kavrıyor insanı.
B) Keder, geleceğin kuşlarına sitemli sitemli bakıyor.
C) Günün ızdırabı yarının umudunu yiyerek besleniyor.
D) Olmuş olana karşı elimizden bir şey gelmiyor.
E) Sen, yanan yanlarıma üflüyorsun ya yeter bana.

4. I. Onun gözü pek bir insan olduğu belli.
II. Kurumun işleyişindeki eş güdümü müdürün sağlaması gerekir.
III. Hastanelerde iç hastalıkları uzmanı bulmak çok zor.
IV. Çalışkan olmayan insan vatan perver olamaz.
V. Artık geri dönüşümlü olmayan ambalaj malzemesi yasaklanmalı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözün yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla yazım yanlışı vardır?**

A) Gözü bağlı biriydi, hep kandırılıyor, hep hayal kırıklığı yaşıyor ve gözyaşı döküyordu.
B) Apartmanlarının bulunduğu sokak da arabalar, Arnavut kaldırımlı yollara park ediliyordu.
C) Geçen yıl yurt dışına dilini geliştirmek için gitti gel gelelim attığı taş ürküttüğü kurbağaya değmedi.
D) Erenköy'de yıkılmamış tek köşk onunki kalmıştı, Zehra'nın anneannesinin krem rengi köşkü.
E) Oyuncu, kendine süpriz yapamaz olmuşsa yeni bir karakter yaratamazki...

@tgdenemeleri

6. Servetifünun Döneminin (I) en büyük şairi Tevfik Fikret'tir. (II) O aruzu Türkçenin (III) yapısına uygun kullanmaya çalışan ve onda bir musiki (IV) değeri arayan ilk şairdir. Her zaman Batıcı (V) olan şairin fikirlerinde yaşadığı gelgitler şiirini de kuşatmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Üzerindeki hırkanın rengi yavruağzı (I). Kir taşımaz bu renk, çabucak kirlenir. Erimeye mahkûm dondurma rengi. Bile bile giydin bu rengi, kurdeleli (II) tulumları giydiğin zamanlarda (III) olduğu gibi safsın bence. Ama nasılda (IV) acımasızsın kendine karşı bu sabah! Suçluyorsun kendini hem de hüküm biçmekten korkmadan. Sonra hep ilgi gösterdiler, hep sevdiler seni. Sıkıldığında (V) oldu bu durumdan ama temelde hoşlandın.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangilerinin yazımı yanlıştır?

A) I ve II B) II ve IV C) III ve IV D) III ve V E) IV ve V

8. Aşağıdakilerden hangisinde virgülle ilgili verilen açıklama ile örnek cümle uyumlu değildir?

A) Tırnağa alınmayan alıntı cümlelerin sonuna konur: Kendinizi yeterince tanıyor musunuz, diye sordu.

B) Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla ilgisi olmadığını göstermek için kullanılır: Bu sabah, kahvaltıları ona keyif vermiyordu.

C) Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmeye yarar: Bugün, edebiyat, hızla tüketilen ve okuyucuyu yormayan bir dil ile üretiliyor.

D) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur: "Hamdım, piştim, yandım." sözüyle hayatını özetleyivermiştir Mevlana.

E) Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için başta ve sonda kullanılır: Adam, çocuğun yüzündeki yalvaran ifadeyi görünce, bir an için de olsa, acılı çocukluğuna dönüverdi.

9. Eski kurt tiyatrocuların sözlerini anımsadı ( ) Salon ne denli kalabalık olursa olsun ( ) bazı oyunlar ( ) yalnızca bir tek seyirci için oynanır ( ) seyirci, bunu bilmeyebilir; hissetmeyebilir ama oyuncu, koca salonda bir tek kişiyi seçer kendine ( ) ona beğendirirse, onu inandırırsa kendini başarılı sayar.

Bu parçada ayraçlarla belirtilen yerlere sırasıyla getirilebilecek noktalama işaretleri hangisinde verilmiştir?

A) (:) (,) (,) (;) (;) B) (:) (,) (,) (:) (;)
C) (.) (,) (;) (:) (:) D) (.) (,) (;) (;) (:)
E) (:) (,) (;) (;) (,)

@tgdenemeleri

10. Arkadaşım ( ) edebiyat yapacaksan sakın yazar olma ( ) Edebiyat ( ) iğreti durur edebiyatta ( ) sahici olmama sorunu, her edebiyatçıyı bitirir.

Bu parçadaki ayraçla gösterilen yerlere sırasıyla getirilebilecek noktalama işaretleri hangisinde verilmiştir?

A) (!) (.) (;) (,)
B) (!) (.) (,) (;)
C) (,) (!) (,) (;)
D) (;) (!) (,) (;)
E) (,) (!) (,) (:)

11. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili sözcüğün kökü farklı türdedir?

A) Şu ışıklı güzelliğin yaşatıyor beni.
B) Çevremdeki gelişmeleri artık yorumlayamıyorum.
C) Hiçbir etkisi olmayan bir ilaç vermiş bana.
D) Yıllarca tatlıcılık yaptı bizim mahallede.
E) Yasaların anayasaya uygunluğu denetime tabidir.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde basit, türemiş ve birleşik yapılı sözcükler bir arada kullanılmıştır?

A) Kırık kalplerin bozuk bir saat gibi işlediğini bilirim.
B) Hiçbir art niyeti olamaz bu güzel insanın.
C) Âşıkların gönlünde barınamaz kin ve nefret.
D) Her dönemin kendine özgü gelenekleri vardır.
E) Bozkırın hüznü birikir böğürtlen gözlü kuşların sesinde.

13. Seni bende, beni sende arıyorlar,

Beni senden, seni benden tanıyorlar,

Bir birim gibiyiz tümünün gözünde,

Yarımlarımızı bütün sayıyorlar.

Bu dizelerde aşağıdaki durum eklerinden hangisi yoktur?

A) Ayrılma
B) İlgi
C) Bulunma
D) Yönelme
E) Belirtme

14. "Yalnız" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç göreviyle kullanılmıştır?**

A) Beni anla küçüğüm yalnız anlaşılmaya ihtiyacım var.
B) Bugünlerde yalnızım ama içimde korkunç bir kalabalık var.
C) Karşıdaki yalnız adam yıllardır bir görevli gibi bu kahveye gelir.
D) Yaşadığımız küçümsenecek bir sorun değil yalnız fazla da büyütmeyelim.
E) Her savaşa yalnız girdim ve yenile yenile bir zafer büyüttüm.

15. "Sıcak" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde görevce ikişerli eşleştirmenin dışında kalır?**

A) Bugünlerde rüzgâr bile sıcak esiyor.
B) Ev sahibi bizi çok sıcak karşılamıştı.
C) Eylülün sonuna doğru sıcak hava yurdumuzu terk edecek.
D) Sıcağın etkisi kırılmadan dışarı çıkmak çok tehlikeli.
E) Kış gününde içtiğim sıcak çorbaları özledim.

@tgdenemeleri

16. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde edat (ilgeç) kullanılmamıştır?**

A) Parayla saadetin olmadığını paraya kavuşunca anladı.

B) Gerçek şairin hayatı, şiirine göre daha ilgi çekicidir.

C) Beni anlasan bile bana yardım edemezsin dedi kadın.

D) Yaz mevsimi geldiği günden beri aşırı sıcaklardan şikâyetçiyiz.

E) Hakkım olandan başka bir şey istemiyorum, dedi.

17. Kirlenmemiş (I) bir (II) ses için (III)
Açtım (IV) kulaklarını kalbimin (V)
Kalbim temiz
Sen ve (VI) ben (VII) ikimiz
Rutinin robotu olmaya mahkûm değiliz.

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangileri aynı türde kullanılmıştır?

A) I ve II B) I ve IV C) III ve VI

D) IV ve VII E) V ve VI

18. **Aşağıdaki cümlelerde** "yukarı" **sözcüğü tür bakımından eşleştirilirse hangisi dışta kalır?**

A) Düldül Dağı'nın yukarı bölgelerinde bulutlar, paçalarınızı yalayarak uçar.

B) Mahallenin yukarısına açılan panayırdaki maharetli hayvanları görmek için geliyorlardı.

C) Biraz daha yukarı çıkıp çevrede ne olup bittiğini görmek istiyordu.

D) Oturdukları ev, dar gelince yukarı kata taşınmanın yollarını aramaya başladılar.

E) Herkes yukarı gidiyor ama sen nedense aşağıda oturmayı tercih ediyorsun.

19. Kendi hikâyesini seninki zanneden ve bu suretle sana daha da bağlanan yazarın bu durumuna sen yol açtın.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) İlgi zamiri

B) İşaret zamiri

C) Kişi zamiri

D) Belirtili isim tamlaması

E) Çekimli fiil

20. Pek güzel işler yapan bir kapı ustası vardı. Ona yedi tane kapı siparişi verdik geçenlerde. Ölçüleri titizlikle aldı. Ana kapının dışarı açıldığını fark etti ve bunun yanlışlığını anlatıp bildiğini uygulamaya karar verdi. Ondaki kararlılığa ve ustalığa saygımdan onunla pazarlık bile yapmadım.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Zincirleme isim tamlamasına yer verilmiştir.

B) Zaman, miktar, yer-yön ve durum zarfları kullanılmıştır.

C) Edat ve bağlaç türünden sözcükler vardır.

D) Kişi ve işaret zamirleri yer almıştır.

E) Üç tür fiilimsiden ve çekimli fiilden yararlanılmıştır.

@tgdenemeleri

1. Antep'in kalesine astılar fermanımı
Aman aman aman astılar fermanımı
Urfa, Mardin n'eylesin kestiler fermanımı
Aman aman aman kestiler fermanımı

Seven ölür yâr için can verir canan için
Seni sevdiğim için kestiler fermanımı

Bu türkü sözlerinden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Aynı sözcükte birden fazla kaynaştırma ünsüzü kullanılmıştır.
B) Ünlü düşmesi ve ünsüz yumuşaması yer almıştır.
C) Ünsüz yumuşaması kuralına aykırı sözcük bulunmaktadır.
D) Ünsüz benzeşmesinin bulunduğu birden fazla sözcük vardır.
E) Bütün sözcükler büyük ve küçük ünlü uyumlarına uygundur.

2. **Aşağıdakilerden hangisinde satır sonuna sığmayan sözcüklerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmamıştır?**

A) ---------- a-
kıldan
B) ---------- Türkçe'
nin
C) ---------- Edirne'
nin
D) ---------- Adana'
lıyız
E) ---------- müdafa-
a

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tarihlerin yazımıyla ilgili yazım yanlışı yapılmıştır?**

A) 01. Ağustos 2017 Salı günü işbaşı yaptık.
B) 21. IV. 2017'de Almanya'ya gideceğim.
C) 25.04.1986 Çarşamba günü öğretmenliğe başladı.
D) 2010 yılının Eylül ayında yurt dışına yükseköğrenim için gitti.
E) 1985 senesi Haziran'ın 16'ncı günü diplomamı aldım.

4. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

A) Yıllar yılı müslümanlar arasındaki çatışma noktaları görmezden gelindi.
B) Necip Fazıl'ın şiirlerinde, Doğu mistisizminin Batı'nın modern şiiriyle sentezlendiğini söyleyebiliriz.
C) Arkadaşlarla Karaköy meydanında toplanıp akşama kadar gezip tozduk.
D) *Gönül Hanım* romanının başkişisi Mehmet Tolun ve arkadaşları Bilge Kağan anıtını görmeye giderler.
E) Bu kurumla 1 Ekimde sözleşme imzaladım ve hemen işbaşı yaptım.

@tgdenemeleri

5 - 6. soruları
aşağıdaki dizelere göre cevaplayınız.

Bana düşmez can vermek yumuşak bir kucakta
Ben bu kaldırımların emzirdiği çocuğum
Aman sabah olmasın bu karanlık sokakta
Bu karanlık sokakta bitmesin yolculuğum

5. **Necip Fazıl'ın** "Kaldırımlar" **şiirinin bu dizeleri için yapılan saptamalardan hangisi yanlıştır?**

A) Kaynaştırma ünsüzüne yer verilmiştir.
B) Ünlü değişmesine uğramış sözcük vardır.
C) Ünsüz benzeşmesinin bulunduğu sözcükler yer almıştır.
D) "kaldırımların" sözcüğünden "k" ünsüzü düşmüştür.
E) 2 ve 3. dizelerde ulama yapılabilir.

6. **Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

A) İsim-fiil ve sıfat-fiil
B) Kişi ve işaret zamirleri
C) Emir kipiyle çekimlenmiş fiil
D) Geniş zaman kipiyle çekimlenmiş fiil
E) Niteleme ve belirtme sıfatları

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükte herhangi bir ses olayı gerçekleşmemiştir?**

A) Adaş olmak, insanlar arasında yakınlaşma vesilesidir.
B) Kimsenin hakkı kimsede kalmaz, derdi babam.
C) Onun kadar sessiz bir çocuk tanımadım.
D) İnanamıyorum insan nasıl kandırıyor insanı.
E) Gencecik bir adama bu kadar sorumluluk verme.

8. Sana yolculuk yapmak istiyorum

Kes yüreğine giden bir bilet "can" kenarı olsun

Cemal Süreya'nın bu dizeleri için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Ünlü daralması ve ünlü değişmesi vardır.
B) Dilek ve haber kiplerinden yararlanılmıştır.
C) Farklı türde fiilimsiler bulunmaktadır.
D) Türemiş eylem yer almıştır.
E) Gövdeden türemiş isim vardır.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgülün kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmamıştır?**

A) Sen kendini bildin mi, bilmen gerekenlerin tamamına yakınını öğrenmişsindir.
B) Bahar gelecekse, ağaçlar sonbahara da kışa da katlanırlar.
C) İyice hesaplayıp, harekete geçmeye karar verdi.
D) Söylemesem de, dostumun beni anlayacağını bilirim.
E) Bir insanı sevmek, diğer insanları yok saymayı gerektirmez.

@tgdenemeleri

10. Aydın'ın bir ilçesidir Kuşadası. (I) Türkiye'ye (II) yabancı turistleri çeken ilk merkezdir. Turizm tarihi 1960'lara (III) dayanır, ilk kruvaziyer gemi turizmi burada başlamıştır. (IV) Kuşadamızdaki liman ise Türkiye'nin 3. büyük limanıdır. Ayrıca doğanın benzersiz bir yüzü olan Kuşadası Millî Parkı vardır ki, (V) Aydınlılar buraya Dilek Yarımadası Millî Parkı da derler ve Kuşadası'na 28 km. (VI) mesafededir.

Yukarıdaki parçada numaralanmış yerlerden hangilerinde noktalama yanlışı yapılmıştır?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) IV ve V E) V ve VI

11. I. PTT'de son yıllarda gelişim gösteren bir kurum oldu.

II. TDK'nın son kılavuzundaki nüanslara dikkat etmeliyiz.

III. Tübitak'tan yapılan açıklamada konunun inceleneceği belirtildi.

IV. THY'nin sponsorluk anlaşmaları dikkat çekiyordu.

V. DSİ'nde çalışan bir akrabamız bizi ziyarete geldi.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Son günlerde çok kızdığım ve çok öfkelendiğim bir şey var ( ) Tükenmez kalem ( ) Niye mi çok kızıyorum ( ) neden mi öfkeleniyorum ( ) Tükeniyor ve yalan söylüyor da ondan ( ) Bir şey "ismiyle müsemma" olmalı önce yani uyandırdığı güvene aykırı davranmamalı.

Bu parçada yay ayraçlarla gösterilen yerlere sırasıyla getirilebilecek noktalama işaretleri hangisinde verilmiştir?

A) (.) (...) (,) (?) (.) B) (:) (.) (,) (?) (.)

C) (:) (...) (?) (?) (.) D) (;) (.) (?) (?) (...)

E) (...) (!) (,) (?) (...)

13 - 14. soruları aşağıdaki dizelere göre cevaplayınız.

Aşk, kömür beyazı; kin, süt karası
Eklenir yarama her dost yarası
Et oldum bıçakla kemik arası
Cellatla ahdimi bozsam kim anlar

13. **Abdurrahim Karakoç'un bu dizelerinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

A) Somut ve soyut adlar
B) Belirtisiz isim tamlamaları
C) Edat ve bağlaç
D) Belgisiz sıfat
E) Soru zarfı

14. **Bu dizelerdeki sözcüklerle ilgili aşağıdaki saptamalardan hangisi yanlıştır?**

A) "Eklenir" sözcüğünün kökü "ek-" fiilidir.
B) "Ahdimi" sözcüğü iyelik ve hâl eki almış basit yapılı sözcüktür.
C) Adın yönelme durumuna örnek vardır.
D) Haber kipiyle çekimlenmiş üç tane fiil vardır.
E) "Bozsam" sözcüğü iki tane çekim eki almış basit yapılı ve basit çekimli fiildir.

@tgdenemeleri

15. Leyla Erbil, noktalama (I) işaretlerini pek (II) önemsemiyor. (III) Kimi (IV) yerde özenli, kimi yerde gelişigüzel (V) hareket ediyor.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdaki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) I. sözcük iki farklı yapım ekiyle türetilmiş bir isimdir.

B) II ve V. sözcükler, aynı türde kullanılmış sözcüklerdir.

C) III. sözcük hem isimden isim hem de isimden fiil yapım eki almıştır.

D) IV. sözcük belgisiz zamir olarak görev üstlenmiştir.

E) V. sözcük, cümlenin anlamını durum yönünden tamamlayan birleşik yapılı bir zarftır.

16. Artık demir almak günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan

Yahya Kemal'in "Sessiz Gemi" **şiirinden alınan bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) "Artık" sözcüğü türü bakımından zarftır.

B) Adın belirtme hâlinde kullanılmış ad vardır.

C) Sıfat tamlaması, isim-fiil grubu ve sıfat-fiil grubu gibi söz öbekleri mevcuttur.

D) Birleşik çekimli fiil kullanılmıştır.

E) İşaret sıfatına ve belgisiz sıfata yer verilmiştir.

17. Şeytan uyuyakaldı bir gün. Rüzgâr, sert esti. Üç tüy düştü şeytandan. Birisi paraya yapıştı, diğeri mevkiye, öteki de ihtirasa. O günden itibaren şeytan hiçbir iş yapmadı.

Bu parçadaki sözcük ve sözcük gruplarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Birleşik yapılı, basit çekimli fiil vardır.

B) Sıfat tamlaması, zarf grubunun içinde yer almıştır.

C) Belgisiz zamir ve belgisiz sıfat bulunmaktadır.

D) Fiilimsiye ve çekimli fiile yer verilmiştir.

E) Adın hâl ekiyle öbek oluşturan edat kullanılmıştır.

18. Hiç unutmam. İlkokulu bitirdiğim yıldı. Babam o sabah atla kasabaya gitmişti. Ağabeyimle ben de evimizin yanındaki bahçede çalışıyorduk. Öğlene doğru birden at kişnemesi duyuldu. Ağabeyim, "Ahmet koş, bu bizim atın sesine benziyor." dedi.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Geniş zaman kipiyle çekimlenmiş fiil vardır.

B) Basit yapılı birleşik çekimli fiil bulunmaktadır.

C) Duyulan geçmiş zamanın ve şimdiki zamanın rivâyeti kullanılmıştır.

D) Adın yönelme ekiyle öbek oluşturan edat yer almıştır.

E) Zarf, sıfat, zamir ve bağlaç yer almıştır.

19. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek-fiilin geniş zamanının örneği yoktur?**

A) Derdim çoktur, hangisine yanayım?

B) Ben bu kaldırımların emzirdiği çocuğum.

C) Sen haziranda mavi benekli bir çocuk musun, söyle bana.

D) Sende gizliydim, sen attın ortalığa beni.

E) Okunmak isteyen açık bir kitabız.

20. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek-fiilin görevi farklıdır?**

A) Ben farklıyım deme, farkını ortaya koy sadece.

B) Bir zamanlar biz de millet, hem nasıl milletmişiz.

C) Yaralar yalnızca yâr olana gösterilirmiş, anladım.

D) Yârin dudağından getirilmiş bir katre alevdir bu karanfil.

E) Aradığın sevgiyse sevmeyi ve vermeyi bileceksin.

@tgdenemeleri

1. Şimdilerde basılan biyografilerde (I) yazarı parçalara ayırıyor. yada (II) küçük düşürüyorlar. Bazen biyografiyi yazan kişi kitaplardan bahsetmiyor (III) bile ve yazar o kadar imha ediliyor ki (IV) okurlar yapıtlarına duydukları ilgiyi kaybediyor. Bu çeşit biyografilerin çok popüler (V) olmasının nedeninin okuru bir tür tatmin etmesi olduğunu düşünüyorum.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Araç motorlarının bitkisel yağlar ile çalışabileceğini biliyoruz. Peki , (I) bu yakıtın kullanımı sarf ettiğimiz efora değer mi ? (II) Ekonomik olarak bakarsak kesinlikle değmez diyebiliriz . (III) Motorda yaptığımız değişikliklerin maliyetini yakıttan tasarruf ederek , (IV) karşılamak çok zor olacaktır. Ayrıca bitkisel yağların fiyatı yaşadığınız yerde ucuz olsa bile devasa boyutlarda tasarruf etmeniz çok zordur . (V)

Bu parçadaki numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükler tür bakımından aynıdır?

A) Akşamları, kitap okuyarak değerlendiriyorum.
Ben akşamları sahilde yürüyüş yapıyorum.

B) Bana verilen onca işi ancak bitirebildim.
Sana yardım edebilirim ancak işimi bitirebilirsem.

C) Yeni misafirlerimiz nasıl bir odada konaklayacak?
Dört gün süren bu uzun yolculuğunuz nasıl geçti?

D) Aramıza yeni katılanları sıcak karşılamışlardı.
Sıcak bir sohbetten sonra gündem maddeleri konuşuldu.

E) Güzel bir uykudan sonra güne başlamak gibisi yok!
Kendisi bize güzel sorular soran bir izleyicimizdir.

4. Pigmentlerin renkler için gerçekleştirdikleri (I) en hayati işlem, kendilerine gelen ışığın (II) renk enerjisini elektrik sinyaline çevirmeleridir. Yani insan gözünde renk diye (III) tanımlanan (IV) her şey aslında gözde bulunan pigmentlerin kendilerine gelen ışığın dalga boyunu elektrik sinyali olarak beyne iletmeleridir. (V)

Bu parçada numaralanmış sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. sözcükte ünsüz benzeşmesi vardır.
B) II. sözcükte ünsüz yumuşaması vardır.
C) III. sözcükte ünlü daralması vardır.
D) IV. sözcükte kaynaştırma harfi vardır.
E) V. sözcükte ünlü düşmesi vardır.

@tgdenemeleri

5. Yönetim, değişen (I) çevrede (II) sınırlı kaynakları etkili bir şekilde kullanarak organizasyon amaçlarına (III) etkin bir şekilde ulaşmak (IV) için başkalarıyla birlikte (V) çalışmaktır.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangileri hem yapım hem de çekim eki almıştır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve V
D) III ve V E) IV ve V

6. Yalan ve gerçek, insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanlar birçok farklı nedenden dolayı yalan söyler; bazen karşısındakini kırmamak, üzmemek için, bazen kendisini korumak için, bazen de beğenilip ilgi görmek için yalan söyler. Ama gerçeği söylemek her zaman en erdemli ve öncelikli değerdir.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Edat ve bağlaçlar vardır.
B) Fiilimsiler ve çekimli fiiller vardır.
C) İyelik zamiri kullanılmıştır.
D) Birden fazla sıfatın nitelediği ad vardır.
E) Zincirleme isim tamlaması vardır.

7. (I) Simidin doğuşu hakkında elimizde kesin tarihler mevcut değildir. (II) Kimileri Kanuni Sultan Süleyman döneminde kimileri Fatih Sultan Mehmet döneminde ortaya çıktığını söylemektedir. (III) Osmanlı Devleti'nde sekbanlar fırınında çalışmak üzere işe yeni başlayan sanatkârlara "simitçi" denmiştir. (IV) Simit hamurunu yoğuran ustalara hamurkâr denirdi. (V) Burada çalışanlardan kabiliyetli görülenler ocakta yükseltilirdi.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede niteleme sıfatı kullanılmıştır.
B) II. cümlede tamlayanı özel isim olan isim tamlamaları vardır.
C) III. cümlede birleşik çekimli eylem kullanılmıştır.
D) IV. cümlede hikâye birleşik zamanına yer verilmiştir.
E) V. cümlede işaret zamirine yer verilmiştir.

8. İnsanın yaşamının anlamını sorguladığı anlar daha çok kriz dönemlerinde yoğunlaşır. Savaş, kıtlık, afet durumları, insanların çektikleri acı ve sıkıntılar, varlığının aslında bir hiç mi olduğu sorusuyla insanları baş başa bırakır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Edat
B) İşaret sıfatı
C) Derecelendirme zarfı
D) İkilemeyle oluşmuş zarf
E) Tamlananı ortak belirtisiz isim tamlaması

9. Dünyada yoksulluğu önleyebilmek, adaletli paylaşımı sağlamak ve iklim değişikliğini yavaşlatabilmek için bazı önemli sürdürülebilir kalkınma amaçları belirlenmiş. Bu amaçlar tam on yedi maddeden oluşuyor. Neler olduğunu biraz araştırmaya ne dersiniz?

Bu parçada aşağıdaki sıfat türlerinden hangisi yoktur?

A) Sayı sıfatı
B) Soru sıfatı
C) Niteleme sıfatı
D) İşaret sıfatı
E) Belgisiz sıfat

10. Günümüzde artık herkes şiir yazıyor (I). Herkes şair ya da yazar ama o kadar kolay değil şiir yazmak (II). Günümüz için geçerli olmasa (III) da İlhan Berk yılda üç dört şiir ancak yazabilirmiş (IV). Kimisi üç dört dakikada yazar (V).

Numaralanmış sözcüklerden hangileri çekimli eylem değildir?

A) Yalnız II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) Yalnız IV

@tgdenemeleri

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili söz, eylemin nasıl gerçekleştiğini bildirmektedir?**

A) Balta girmemiş ormanda güçlükle ilerleyen askerler, ağaçlar iyice sıklaşınca durdular.

B) Ben, Faruk dayımı her zaman bir ağabey gibi gördüm.

C) Barış, insanların güven içinde yaşamaları için gerekli unsurların başında gelir.

D) Sanatçı, çoğu kez büyük kentleri mekân tutarak küçük insanları anlatıyordu.

E) Sizinle akşama kadar durmak istiyordum ama acil bir işim çıktı.

12. Kara toprağın üstüne bembeyaz çiçekler dök ey sema, doğanın ruhu uykudadır.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Ünlem
B) Çekimli eylem
C) Belirtme sıfatı
D) İsim tamlaması
E) Ek eylem

13. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi dilek-tasarlama kiplerinden biriyle çekimlenmiştir?**

A) Salonun yanındaki ufak aralıktan bahçeye çıktılar.

B) Çoban yüksekçe bir tepede oturmuş, derin düşüncelere dalmıştı.

C) Konuşmamın tamamını tebessümle dinleyen konuklar gördüm.

D) Bu kadarcık çalışmanın sınav kazanmaya yetmeyeceğini bilmelisin.

E) İstanbul'da denizin sınırını âdeta erguvanlar ve çamlar çizmiş.

14. Çiçek işlemeli bir lambaydı
Karartma gecelerinde
Sen de denizleri anlıyor muydun
Yatağa girmeden

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi kullanılmamıştır?

A) Bağlaç
B) Adın yönelme durumu
C) Bağ-fiil (ulaç)
D) Kurallı birleşik sıfat
E) Belgisiz zamir

15. Gesi Bağları'nda üç top gülüm var
I
Hey Allah'tan korkmaz sana bana ölüm var
II
Ölüm varsa şu dünyada zulüm var
III
Atma anam atma şu dağların ardına
IV
Kimseler yanmasın anam yansın derdime
V

Numaralanmış sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. sözcük iyelik eki almış isimdir.

B) II. sözcük adlaşmış sıfat-fiildir.

C) III. sözcük şart kipiyle çekimlenmiş bir eylemdir.

D) IV. sözcük tamlayanı belirten bir sıfattır.

E) V. sözcük belgisiz adıldır.

@tgdenemeleri

16. Din ululârının, ermiş kimselerin yaşamlarını, yaptıkları olağanüstü işleri dile getiren öykülerdir menkıbeler. Bu öyküleri içeren kitaplara menakıpname denmiştir. Battal Gazi, Hazreti Hamza ve Ebu Müslim menakıpnameleri çok yaygın bir şöhrete sahiptir.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Çoğul, iyelik ve tamlayan ekini birlikte almış basit isim vardır.

B) Birleşik yapılı niteleme sıfatı ile kurulmuş sıfat tamlaması bulunmaktadır.

C) Birleşik zaman oluşturan ek-fiile yer verilmiştir.

D) İsmin yüklem olmasını sağlayan ek-fiiller kullanılmıştır.

E) Farklı türden söz öbeklerine başvurulmuştur.

17. İnsanlar sevilmek için yaratılmıştır, eşyalar ise kullanılmak için. Günümüzde insanoğlunun içine düştüğü kaosun kaynağı bunun tam tersini yapmasıdır.

Bu cümleyle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) İsim-fiil ve sıfat-fiil yer almıştır.

B) İşaret sıfatı tamlayan durumundadır.

C) Belirtili isim tamlamaları bulunmaktadır.

D) İyelik ve ek-fiil almış fiilimsiye yer verilmiştir.

E) Edat ve bağlaç vardır.

18. Elini öpecek baban kalmayınca yaşlanmışlık duygusu kaplıyormuş içini dostum.

Bu cümledeki sözcükler için aşağıdaki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) "Elini" sözcüğü, iyelik ve belirtme durumu eki almış basit yapılı isimdir.

B) "baban" sözcüğü, tamlayanı düşmüş isim tamlaması örneğidir.

C) "öpecek" ve "kalmayınca" sözcükleri çekimli fiil değil, fiilimsidir.

D) "yaşlanmışlık" sözcüğü üç tane yapım eki almış, hiç çekim eki almamıştır.

E) "kaplıyormuş" sözcüğü birleşik yapılı bir fiildir.

19. Sığamayınca dünyaya
Yüreğime döndüm
Küllerin arasından
Ateş devşirdim
Üstüne bastım saklı közlerin
Yitti anlamı terslerin düzlerin

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Zaman anlamlı zarf-fiil

B) Basit yapılı, basit çekimli fiil

C) İyelik ve hâl ekini birlikte almış isimler

D) Dilek kipiyle çekimlenmiş fiil

E) Ögeleri yer değiştirmiş isim tamlaması

20. Tüneller kazıyorum geçmişin bahçesine. İçimin dehlizlerinden geçerek ilerliyorum. Karanlıkta çokça kalmış bir mağara kuşu gibi olmuşum. Gözlerim kamaşıyor her adımda. Kalıyorum yine kendi karanlığımda. Korkuyorum çıkmaya kavganın meydanına.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Zaman bildiren kiplerle çekimlenmiş fiiller

B) Farklı türde fiilimsiler

C) Zamir türünden birden çok sözcük

D) Zarf görevi gören edat öbeği

E) İyelik ve tamlayan eki almış bir isim

BİLGİ SARMAL

✓ DİKKAT

Aşağıdaki yazımlar doğrudur:

repertuvar	çiğ köfte
laboratuvar	içli köfte
ne var ki	beyaz peynir
şu var ki	yeşil zeytin
demek ki	gelgelelim
öyle ki	ya da
şöyle ki	ne de
tut ki	hem de
illaki	bir de (ayrıca, üstelik)
kayınvalide	ne ki
kayınbaba	de ki
kayınpeder	kaldı ki
kuru yemiş	komodin

@tgdenemeleri

Bu bölümdeki sorular sınavlarda çıkan sorular paralelinde hazırlanmıştır.

ÖSYM TİPİ

1. Göz kamaştıran güzellikleriyle insanın ruhunda unutmaya (I) cağı bir etki bırakır İstanbul. Bu etkinin oluşmasında en etken (II) Boğaz'dır. Öyle ki dünyada eşi benzeri yoktur onun. Bu güzelliği (III) görmeyen ya da bir şekilde duymayan (IV) nere-deyse kalmamıştır dense yanlış (V) olmaz.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. sözcükte ünsüz değişimi vardır.
B) II. sözcükte ünsüz uyumu vardır.
C) III. sözcükte ünsüz türemesi vardır.
D) IV. sözcükte kaynaştırma harfi vardır.
E) V. sözcükte ünlü düşmesi vardır.

2. I. Pencerenin kenarına oturmuş, her yanı kaplayan karı seyrediyordu.
II. Bir an önce odana git ve okulda öğrendiklerini tekrarla.
III. Son okuduğu romanın kahramanını hatırladı ve kendi hâline gülmeye başladı.
IV. Çarşıdan dışı ahşap kaplı bir çerçeve aldı, en güzel fotoğrafını ona yerleştirdi.
V. Sigarayı bırakacaktı fakat bunu bir türlü başaramadı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde hem basit hem bileşik yapılı eylemler kullanılmıştır?

A) I ve III B) I ve V C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

3. Edipler, kendi dönemlerindeki durumların, olayların, anlayışların, geleneklerin, göreneklerin izlerini ister istemez yazılı veya sözlü olarak ortaya koydukları eserlerine yansıtırlar.

Bu cümledeki virgüller kaç farklı görevde kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi hem yapım hem çekim eki almıştır?**

A) Kendimizi ifade ederken doğru sözcükleri seçmeliyiz.
B) Yaptığı bu büyük hatayı er geç fark edecektir.
C) Üniversite yıllarında küçük odada altı kişi kalırdık.
D) Ders programını hiç aksatmadan uygulardı.
E) Konuyla ilgili bilgiyi bize yetkili biri verecekmiş.

5. Ziya Osman Saba, Yedi Meşalecilerin (I) en sadık şairidir. Daha çok heceyle (II) ve sade bir dille yazdığı şiirlerinde aşk, doğa, anılara düşkünlük (III), kadere boyun eğiş (IV), küçük mutluluklarla yetinme gibi temaları işlemiştir. "Sebil Ve Güvercinler" (V), "Nefes Almak" önde gelen eserleridir.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

6. Geçmişin yıkıntılarına gizlendi umutlar
(I) (II)

Gönlüme yalnız birkaç puslu anı kaldı
(III) (IV) (V)

Bu dizelerdeki numaralanmış sözcüklerden hangilerinin yapısı türemiş değildir?

A) I ve III B) II ve V C) Yalnız IV
D) III ve V E) IV ve V

7. İnsan konuştuğu dili doğduğu günden itibaren hazır bulur fakat dil (I), doğuştan bilinmez. Çocuk (II), ilk aylarda ağlamalar (III) taklitler ve birtakım hareketlerle çevresindekilerle anlaşmaya çalışır. Zamanla (IV), içinde yaşadığı toplumun dilini yani ana dilini öğrenir. Daha sonra kulağına gelen seslerin belli kavramalara (V), hareketlere (VI), varlıklara karşılık olduğunu anlamaya başlar.

Numaralamış virgüllerden hangileri eş görevli sözleri ayırma göreviyle kullanılmamıştır?

A) I, II ve IV B) I, II ve VI C) II, III ve V
D) II, IV ve V E) III, V ve VI

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısaltmalara getirilen ekler ile ilgili bir yazım yanlışı vardır?**

A) Teyzem TRT'ye iş başvurusunda bulunmuş.
B) DMO'dan okulumuza yeni sıralar ve masalar geldi.
C) Bu yıl TBMM'nin kuruluşunun 97. yılını kutlayacağız.
D) Geçtiğimiz gün ODTÜ'den yapılan açıklama ilgi çekiciydi.
E) Bugün tartıldım ve 65 kg'den 70 kg'ye çıktığımı gördüm.

9. (I) Yazarın, güncel ya da evrensel konularla ilgili düşüncelerini konuşmayı andıran bir biçimde anlattığı yazı türüdür, sohbet. (II) İşlenen konular itibarıyla fıkraya benzer fakat anlatım bakımından fıkradan ayrılır. (III) Sohbette senli benli bir anlatım vardır. (IV) Sohbet yazılarında konuşma dilinin rahatlığı hissedilir. (V) Yazının içindeki bu konuşma havası, okurun dikkatini canlı tutmaya yarar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede hem niteleme hem belirtme sıfatı kullanılmıştır.
B) II. cümlede edat ve bağlaç vardır.
C) III. cümlede bir sözcük hem yapım hem çekim eki almıştır.
D) IV. cümlenin yüklemi birleşik yapılı, basit çekimli fiildir.
E) V. cümlede eylem adı kullanılmıştır.

10. Gerçek sanatçı, yapıtını şu ya da bu yasanın baskısı altında bırakmaz. Onun kaleminde kendini duyuran tek etken sanatın baskısıdır. Sanatçı, duygu ve düşüncelerine istediği biçimi vermedikçe rahata kavuşamaz.

Bu cümlede aşağıda verilenlerden hangisi yoktur?

A) Dönüşlülük zamiri B) Niteleme sıfatı
C) Kişi zamiri D) Belgisiz zamir
E) Belirtme sıfatı

11. Jenerik; filmlerin başında ya da (I) sonunda yer alan, oyuncuların ve tüm yapım ekibinin tanıtımının yapıldığı (II) listelerdir. Genellikle (III) müzik eşliğinde sunulur. Birçok sinema filminin başlangıç (IV) jeneriğinde yalnızca öne çıkan oyuncular ve yönetmene yer verilir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin türü aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru verilmiştir?

A) Bağlaç – sıfat – zarf – isim
B) Edat – fiil – zarf – sıfat
C) Bağlaç – isim – sıfat – isim
D) Edat – zarf – sıfat – sıfat
E) Bağlaç – sıfat – sıfat – zarf

@tgdenemeleri

12. Din, felsefe, sanat, düşler mitlerin büyülü kazanında pişer. Başka inançlarla etkileşimin sonuçlarını, büyük tarihsel olayların imgelere yansımasını, ölüm, doğum gibi temel yaşamsal deneyimlerin insanın kendine ve dünyaya ilişkin tasarımlarında nasıl dalgalandığını mitoloji olmadan anlayamazdık.

Bu parça ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Duyulan geçmiş zaman kipinden yararlanılmıştır.
B) Soru zarfına yer verilmiştir.
C) Üç tür fiilimsi de kullanılmıştır.
D) Birleşik çekimli ve birleşik yapılı eylem kullanılmıştır.
E) Tamlayanı ile tamlananı arasına sıfat girmiş belirtili isim tamlaması vardır.

13. Küçüklüğümden beri tek katlı, bahçeli evleri hep (I) çok sevmişimdir. çok sevmişimdir. Bu (II), çocukluğum o tip evlerde geçtiğinden olsa gerek. Tüm şehirlerdeki bahçeli evler bana daha sıcak gelir. O yüzden bir mektup zarfında bile (III) adres olarak (IV) bahçeli evler kelimesini görsem çocukluğumun geçtiği ön ve arka bahçesi olan o eski (V) evimiz gözlerimin önüne gelir.

Numaralanmış sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. sözcük zaman zarfıdır.
B) II. sözcük işaret sıfatıdır.
C) III. sözcük bağlaçtır.
D) IV. sözcük fiilimsidir.
E) V. sözcük niteleme sıfatıdır.

14. Tüyden hafif olurum böyle sabahlar
Karşı damda bir güneş parçası
İçimde kuş cıvıltıları, şarkılar
Bağıra çağıra düşerim yollara
Döner döner durur başım havalarda

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belirtisiz isim tamlaması
B) Yansımadan türemiş ad
C) Çekimli fiil
D) Belgisiz zamir
E) Durum zarfı

15. Bilim kurgu filmlerindeki gibi robotların hayatlarımızın bir parçası hâline geleceğini hayal ederken makineleşmiş bitkiler muhtemelen aklınıza gelecek son şey olacaktır. Ancak İsveç'teki Linköping Üniversitesinden bir grup bilim insanı, damar sistemine ve köküne elektronik donanım yerleştirdikleri bir gülün bu işleme olumlu yanıt verdiğini duyurdu.

Bu parça ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Belirtili ve belirtisiz isim tamlamaları vardır.
B) Türemiş yapılı eylem kullanılmıştır.
C) Birleşik çekimli eylem vardır.
D) Gövdeden türemiş sözcükler vardır.
E) Ünsüz yumuşamasına uğramış sözcükler vardır.

@tgdenemeleri

16. Gençken yaşadığımız bütün trajediler, büyüdükçe komediye dönüşüyormuş.

Bu cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Sıfat görevli sıfat-fiil yer almıştır.
B) Zaman zarfı olan zarf-fiile yer verilmiştir.
C) Ünsüz değişmesi vardır.
D) Ünlü daralmasının örneği bulunmaktadır.
E) Yüklem türemiş yapılı ve birleşik zamanlıdır.

17. Yankılar büyüyor boşluklarda
Boşluklar daralıyor.
Geriniyor gökyüzü
Bir kuşluk vakti.
Duaya durmuş bir Meryem gibi masum
İçimin dili

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Üç tane çekimli fiil bulunmaktadır.
B) Bir tane fiilimsi kullanılmıştır.
C) İsim tamlamasını belirten sıfat vardır.
D) Farklı türde isim tamlamalarına yer verilmiştir.
E) Sayı sıfatından yararlanılmıştır.

18. I. Bu sınıfı niye iyice temizlemediniz?
II. Bizim sınıfın kliması verimsiz çalışıyor.
III. Öğretmen, sınıfın tembelliğine kızdı.
IV. Koridoru boşaltın, sınıflara girin!
V. Sınıfımız, mezuniyet balosuna katılacaktı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangilerinde "sınıf" sözcüğü kullanımından dolayı topluluk adı özelliği kazanmıştır?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

19. İnsan doğduğunda zayıf ve esnektir, öldüğündeyse katı ve duyarsız. Bir ağaç büyürken, yaşken yumuşak ve eğilip bükülebilir bir durumdadır. Fakat kuruyup katılaştığında artık büyümez, ölür. Çünkü katılık ve güç, ölümün ezeli yoldaşıdır.

Bu parçadaki sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) "ve", "fakat", "çünkü" sözcükleri bağlaçtır.
B) "zayıf", "esnek", "katı", "duyarsız" sözcükleri adlaşmış sıfattır.
C) "durumdadır", "ölümün", "yoldaşıdır" sözcükleri hem yapım hem çekim eki almıştır.
D) "doğduğunda", "ölürken", "kuruyup" sözleri zarf-fiildir.
E) "bükülebilir" sözcüğü çekimli fiil göreviyle kullanılmıştır.

20. Mevsimlere bölünmeseydi zaman
Akamazdı
Yahut bilinmezdi aktığı
Mevsimden mevsime girmeseydi insan
Yaşayamazdı
Yahut fark edilmezdi yaşadığı

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Adın belirtme durumu eki
B) Yeterlilik özel birleşik fiili
C) Yardımcı fiille kurulan birleşik yapılı fiil
D) İsim ve bağlaç türünden sözcükler
E) Sıfat-fiil ve çekimli fiil

@tgdenemeleri

4. ÜNİTE

CÜMLENİN ÖGELERİ – FİİLDE ÇATI – CÜMLE TÜRLERİ

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- CÜMLENİN TEMEL ÖGELERİ
- CÜMLENİN YARDIMCI ÖGELERİ
- ARA SÖZ VE ARA CÜMLE
- CÜMLEDE VURGU
- YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELER
- YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER
- ANLAMLARINA GÖRE CÜMLELER
- YAPILARINA GÖRE CÜMLELER
- ÖZNE VE NESNESİNE GÖRE FİİLDE ÇATILAR

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sınavlarında cümlenin ögeleriyle ilgili her yıl soru çıkmaktadır. Cümlenin ögeleriyle, cümlenin ögelerine doğru ayrılmasının iyi öğrenilmesi gerekir. Ögeleri yerli yerinde görebilmek ve bunu vurgulayarak okumak, aynı zamanda anlama ve kavrama gücünü geliştirir.

✔ ÖSYM sınavlarında cümle türleriyle ilgili bazı yıllarda soru çıkmaktadır. Yapılarına, yüklemin türüne, yüklemin yerine ve anlamına göre cümlelerin iyi öğrenilmesi gerekmektedir. Çatılarla ilgili her yıl olmasa da iki yılda bir direkt veya dolaylı bir soru çıkabilmektedir.

@tgdenemeleri

SORDUK/SORDULAR

TYT-Dil Bilgisi

Bir gemi yelken açtı hayal iklimlerine

Civarından çığlıkla yorgun martılar kaçtı

Ali Mümtaz Arolat'a ait bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. dize, özne - yüklem - dolaylı tümleç ögelerinden oluşmuştur.

B) I. dizenin dolaylı tümleci belirtisiz isim tamlamasıdır.

C) II. dize, dolaylı tümleç - zarf tümleci - özne ve yüklemden oluşmuştur.

D) I. dizenin yüklemi birleşik, II. dizenin yüklemi basit yapılıdır.

E) I. dizenin öznesi sıfat, II. dizenin öznesi isim tamlamasıdır.

ÖSYM TYT - 2021

(I) Süper kahramanların çizgi romanlarda güçlerine kavuşmaları, genellikle belli başlı şekillerde olmaktadır. (II) Bilinmeyen bir dünyadan ya da doğrudan uzaydan gelen insanüstü güçlere sahip süper kahramanlar, en yaygın bilinen örneklerdendir. (III) İkinci sıradakiler radyoaktif etki sonucu güçlerine kavuşan süper kahramanlardır. (IV) Radyoaktif bir hayvan tarafından ısırılan karakter, bir süper kahramana dönüşüp onu ısıran hayvanın özelliklerine sahip olur. (V) Başvurulan yöntemlerden bir diğeri de deney kazaları sonucu ortaya çıkan kahramanlardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlenin öznesi, belirtili isim tamlamasıdır.

B) II. cümlenin öznesi, sıfat tamlamasıdır.

C) III. cümlenin yüklemi, sıfat tamlamasıdır.

D) IV. cümlenin öznesi, belirtisiz isim tamlamasıdır.

E) V. cümlenin yüklemi, sıfat tamlamasıdır.

TYT-Dil Bilgisi

(I) Goethe "İnsan, kendini yalnızca ve yalnızca insanda tanır." der. (II) Bu söz, bana yazarın romanda oluşturduğu karakterleri anımsatır. (III) Yazan da okuyan da kendini bulur o karakterlerde. (IV) Karakter, yazardan bağımsız hareket eder. (V) Roman, okuyucuya bu şekilde kendini tanıma ve içselleştirme imkânı verir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinin öge sıralanışı "özne - nesne - yüklem" **şeklindedir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSYM MSÜ - 2023

(I) Varlığı bilinen kara deliklerin çoğuna uzaydaki hareketleri sırasında eşlik eden bir yıldız bulunur. (II) Kara deliğin bu yıldızdan yakaladığı maddeler, kara deliğin etrafında dikkat çekici bir disk oluşturur. (III) Oluşan diskteki elektrik yüklü parçacıklar, kara deliğin kütle çekimi etkisiyle ivmelendikçe ışık yayar. (IV) Bu yüzden bir yıldızın yakınlarında dolanan bu kara delikleri keşfetmek görece kolaydır. (V) Keşfedilmesi çok daha zor olansa çevrelerinden izole bir biçimde uzayda dolaşan başıboş kara deliklerdir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinin öge dizilişi "özne - yer tamlayıcısı - belirtisiz nesne - yüklem" **şeklindedir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

CÜMLENİN ÖGELERİ

• Temel Ögeler • Özne • Yüklem

Test 1

1. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi özne ve yüklemden oluşmaktadır?**

A) Ünlü yazar, bu eserinde betimlemelere geniş yer vermiş.

B) Kapının önündeki çocukların hepsine birer pamuk şekeri aldı.

C) Eskiden bu mahallede tek katlı kerpiçten bir ev vardı.

D) Bir eğitimci olarak çocuğuma iyi bir gelecek hazırladığımı söyleyemem.

E) Sanat, her gün içinde çeşitli olayların meydana geldiği yaşam gerçekliğinin kendisidir.

2. Alıcılar, ürünler daha tarladayken çiftçilerle pazarlık yapardı.

Bu cümlenin yüklemi aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) yapardı

B) pazarlık yapardı

C) çiftçilerle pazarlık yapardı

D) tarladayken çiftçilerle pazarlık yapardı

E) ürünler daha tarladayken çiftçilerle pazarlık yapardı

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili bölüm cümlenin öznesi değildir?**

A) Burası, kedersiz ve mutlu insanların, güleç çocukların sokaklarda gezdiği bir yerdi.

B) Yaşamda ilk adımlarını yeni atmaya başlayan bir çocuğa herkes güler yüzle bakar.

C) Göçük altında kalan işçiler, olaydan tam üç gün sonra kurtarıldı.

D) Esen şiddetli rüzgârdan korunmak için kenarda bekleyen lise öğrencileri, sığınacak yer arıyordu.

E) Sabahleyin erkenden kulakları ve kalpleri rahatsız eden boğuk bir ses duydu.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmamıştır?**

A) Yapılan kazılarda / çok sayıda tablet / bulundu.

B) Çalışmaya / başlayınca / maddi durumu / epey / düzeldi.

C) Morali / bozuk olduğunda / kimseyi görmeye / tahammülü olmazdı.

D) İşlerimle ilgili konularda çalışmak / bana her zaman / iyi / gelmiştir.

E) Yazının gelişimi / bu uzun / süreçte / tamamlanmıştır.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne belirtisiz isim tamlamasından oluşmaktadır?**

A) Galata Kulesi'nin üstünden geçmişi üç bin yıla dayanan şehrin her yerini görebilirsiniz.

B) Beypazarı'nın tarihî ahşap evleri, geçmişin izlerini günümüze taşıyan örneklerle doludur.

C) Yaz akşamları, uzun ve sıkıcı kış gecelerinden sonra bana huzur veren vakitlerdir.

D) Tanpınar'ın romanlarındaki kahramanlar, içe dönük bir yaşam sürerken dünyayı iyi algılayan kişilerdir.

E) Balıkçılar, Boğaz'ın öbek öbek erguvanlarla kaplı tepelerini seyrediyordu.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru özneyi buldurmaya yönelik değildir?**

A) Kim sizler hakkında asılsız iddialarda bulunduğumu söyledi?

B) Okulumuzun mezuniyet törenine ünlü sanatçıların geleceğini söyleyen kimdi?

C) Geç kalan öğrencilerin kaçı Müdür Bey'in odasında sorguya çekilmişti?

D) Bakkaldan aldığı sapanla arkadaşlarını Metin mi kovalamış?

E) Yeni aldığım arabamın sağ kapısını hanginiz duvara sürttü?

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin öge sıralaması** "özne - yüklem" **şeklindedir?**

A) Erkenden yola çıkacağım için akşam yemeğini yedikten sonra hemen yattım.

B) Şehrin önemli simgelerinden olan anıt, bugün hâlâ bütün görkemiyle ziyaretçilerini ağırlıyor.

C) Kardelen Deresi, Karadeniz'e dökülene kadar derin bir kanyonda akmaya devam eder.

D) Kütüphaneden daha önce listesini yaptığım birkaç kitap aldım.

E) Marmaris, yurt içinden ve yurt dışından gelen misafirlerin gözde tatil beldesiydi.

8. "Notre Dame de Paris" müzikali, Guinness Rekorlar Kitabı'na "ilk yılında en çok izleyiciye ulaşan müzikal" olarak girdi.

Bu cümlenin öznesi, aşağıdaki sözcük gruplarının hangisinden oluşmuştur?

A) Sıfat tamlaması
B) İsim-fiil grubu
C) Sıfat-fiil grubu
D) İsim tamlaması
E) Zarf-fiil grubu

9. (I) "İnsan Kaynakları Yönetimi" kitabında yazar, bu kavramın ne anlama geldiğini açıklıyor. (II) Personeli nasıl yönetirsem verimli sonuçlar alırım, diyenlerin merak ettiği her bilgi var bu kitapta. (III) Kitapta iş analizi, personel seçimi ve eğitiminin nasıl olması gerektiği yer alıyor. (IV) İnsanların birbirinden farklı olduklarına ve çalışanların bir kısmının diğerlerine göre zihinsel yönden daha yetenekli olduğuna değiniliyor. (V) İki yüz altmış sayfalık bu kitap, dört ana başlık altında toplanmış.

Numaralanmış cümlelerin hangisi iki ögeli bir cümledir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne, açıklayıcısıyla birlikte verilmiştir?**

A) Jale Öğretmen, çalıştığı kurumun sahibi, doğum gününü tebrik etmek için aramıştı onu.

B) Dostoyevski unutulmaz romanını, "Suç ve Ceza"yı, hasta eşinin yatağının yanında yazmıştır.

C) Bayram tatillerinde eşinin memleketine, Uşak'a, mutlaka uğrarlardı.

D) Okulların kapandığı zamanda, haziranda, kitap fuarı için hazırlıklara başlardı.

E) En yakın arkadaşından, Mustafa'dan, bile borç istemeye çekiniyordu.

11. Bu kitap; sahaf köşelerinde unutulmuş, sayfaları sararmış, yazarının önemi hiçe sayılmış bir başyapıttı.

Bu cümlenin öge sıralaması aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Özne - yüklem
B) Özne - zarf tümleci - yüklem
C) Özne - nesne - yüklem
D) Özne - dolaylı tümleç - yüklem
E) Özne - dolaylı tümleç - zarf tümleci - yüklem

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin öge sıralaması** "özne - dolaylı tümleç - belirtisiz nesne - yüklem" **şeklindedir?**

A) Dolmuşun ön koltuğunda oturan adam yüksek sesle konuşuyordu.

B) Dışarıdan gelen korkunç gürültüler gece boyunca devam etti.

C) Alanının dünyaca ünlü profesörü okulumuzda edebiyat tarihi okutuyordu.

D) Evin önüne yıkılan kömürler yarın akşama kadar taşınacakmış.

E) Uzun zamandır göremediğim arkadaşımla dün tiyatroda karşılaştım.

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Özneyi bulmadan nesneyi bulmaya çalışmayınız çünkü bazen "özne" ile "belirtisiz nesne" sorusu aynı biçimde sorulur.

✔ Ona bir gün bir kitap geldi.
özne

✔ Ona bir gün bir kitap gönderdiler.
nesne

✔ Mirastan sana ne düştü?
özne

✔ Yere ne düşürdün?
nesne

✓ DİKKAT

Özneyi bulmadan "neyi" sorusunu sormayın çünkü bazen özne ile nesne karıştırılabilir.

✗ Kalemi yere düşürdü.
nesne

✗ Kalemi yere düştü.
özne

✓ DİKKAT

Fiil cümlelerinde yüklem çekimli fiildir. Ancak birleşik yapılı fiilleri bölmemelisiniz. Aşağıdaki cümlelerde yüklemleri bulalım:

1. Siz neden gözden kaçırıyorsunuz bu gerçekleri.
2. Yarın erkenden yola çıkıyoruz.
3. Tepedeki taşlar, yollara dökülmüş.
4. Köylüler, erkenden yollara dökülmüş.
5. Artık yetişir onun bu yaptığı.
6. Sen bu makamı aslında hak ediyordun.
7. Bana hiç teklif etmeyin bunu.

✓ DİKKAT

İsim cümlelerinde yüklem, üzerinde ek-fiil bulunan bir sözcüktür ya da söz grubudur. Burada yüklem tek sözcük de olabilir çok uzun bir söz öbeği de olabilir. Yani söz öbekleri bölünemez. Aşağıdaki cümlelerde yüklemleri bulalım:

1. Bendim senin aradığın.
2. Senin aradığın bendim.
3. Ben yarım kalmış bir şarkının kırık bir güftesiyim.
4. Sizden başkasının bana karşı saygısı yoktu.
5. Sen, benim en yakın arkadaşım değilsin.
6. Şu beyaz saçlı şair, hoyrat vakitlerin tedirgin yolcusudur.
7. Bu, onun armağanıdır.
8. Bu vatan, toprağın kara bağrında sıradağlar gibi duranlarındır.
9. Kadının sözleri, kalbe saplanan bir hançer gibiyidi.
10. Suyu çekilmiş bir sarnıcın duvarında çiçeklenen bir nergisin sarhoş eden kokusuyuz biz.
11. Boyun, başak kadardı.
12. Dibe vurmuş bir lehçenin yarım kalmış sözlerinde lal olmuş bir şairim ben.
13. Kendimle bölüşüyorum büyük bir üşümeyi.
14. Sevmek, bir umudu birlikte büyütmektedir.

✓ DİKKAT

"- - - - nedir?" sorusunun karşılığı olan tanım cümleleri genellikle özne ve yüklemden oluşur:

1. Vefa, dosta duyulan bağlılıktır.
Ö Y
2. Gerçek zenginlik, insanın sahip olduklarının
Ö Y
değerini bilmesidir.

✓ DİKKAT

"- - - - denir." yüklemli tanımlarda genelde üç öge bulunur:

1. Mısra sonlarındaki ses benzerliğine kafiye denir.
DT Ö Y

@tgdenemeleri

Test 2

CÜMLENİN ÖGELERİ
• Yardımcı Ögeler • Nesne (Düz Tümleç) • Dolaylı Tümleç (Yer Tamlayıcısı) • Zarf Tümleci

1. **Aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı, özne de yüklem de değildir?**

A) – Bunları sana kim söyledi?
– Arkadaşım.

B) – Elindeki kutuda ne vardı?
– Yavru kedi.

C) – Çorum'dan ne getirdi?
– Leblebi.

D) – Annen salonda ne yapıyor?
– Konuşuyor.

E) – Şirket toplantısı ne zamandı?
– Dündü.

2. I. Bir ömre birkaç ömür sığdıran ormancı, sekiz çocuğuna dimdik ve öğüt dolu bir ses bırakmıştı.

II. Bu bakkal dükkânı, bizden hatıralarımızı istiyordu.

III. Amcamlar, Karadeniz yaylalarındaki viraneye dönmüş ahşap evlerde hâlâ oturuyorlar.

IV. Manzaranın güzelliğinden büyülenmiş hâlde sohbete başlıyoruz.

V. Yanımızda harita olmadığı için ne tarafa gideceğimizi kestiremiyorduk.

Numaralanmış cümlelerden hangilerinin öge dizilişi aynıdır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne yanlış ya da eksik gösterilmiştir?**

A) Usta sanatçının adına düzenlenen sanat etkinliğinin takipçileri yine gençlerdi.

B) Dört duvarla çevrili bir odanın içinde kalmak insanın psikolojisini olumsuz etkiliyor.

C) Erozyonun toprağı incelttiği bölgelerde, ekime elverişli arazi neredeyse ev de oradadır.

D) Ayrılıklardan sonra hep yanaklardan gözyaşları süzülür.

E) Babamın yaptığı çit vahşi hayvanların tarlaya girmesini engelliyordu.

4. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin hem öznesi hem de yüklemi fiilimsiden oluşmuştur?**

A) Okumak, yaşamı bir kişilik yaşamayı kabullenmemektir.

B) Sahil kasabasındaki insanların en büyük arzusu burayı bir turizm cenneti yapmaktı.

C) Aylar önce benden aldığı kitabı nihayet bugün getirmiş.

D) İlk şiirlerim, hayal gücüne sığınmış genç bir adamın ürünleridir.

E) Dilin hakkını vermeyen yazar, hiçbir şeyin hakkını vermez.

5. Depresyon; kişinin kendini enerjisiz, yorgun, isteksiz, keyifsiz, mutsuz ve çökkün hissettiği bir duygusal durumdur.

Bu cümlenin ögeleri aşağıdakilerin hangisinde doğru sırayla verilmiştir?

A) Özne - yüklem

B) Özne - nesne - yüklem

C) Özne - zarf tümleci - yüklem

D) Özne - zarf tümleci - nesne - yüklem

E) Nesne - dolaylı tümleç - zarf tümleci - yüklem

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi öge sayısı bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Herhangi bir nedenle söylenmiş cümlelere ses tonumuzla duygu değerleri katabiliriz.

B) Dünya Mirası Listesi, yeni adayların listeye alınması ve yeni ülkelerin anlaşmayı imzalamasıyla her yıl büyümektedir.

C) Mısır ve Mezopotamya medeniyetlerinin yeni üretim biçimleri dünyaya yayılarak diğer toplumları etkiledi.

D) Oğuz Atay, "Tehlikeli Oyunlar"da metinler arası geçiş tekniklerini başarıyla uygular.

E) Çocuklar, belli bir yaştan sonra çevrelerinde bulunan kişilerin dilleriyle konuşmaya başlarlar.

@tgdenemeleri

7. Telekomünikasyon hizmetlerinin bölgesel etkilerine dair en ilginç örnekler - bunun nedenleri ayrı bir konudur - İskandinav ülkeleri ve Kanada'da göze çarpmaktadır.

Bu cümle ile ilgili aşağıda yapılan değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Üç ögeli bir cümledir.

B) Öznenin açıklayıcısı olan bir ara söz kullanılmıştır.

C) Yüklem anlamca kaynaşmış birleşik bir eylemden oluşmaktadır.

D) Özne durumundaki söz öbeği sıfat tamlamasından oluşmaktadır.

E) Nesne ve zarf tümleci gibi yardımcı ögeler kullanılmamıştır.

8. Soru edatı "mi" cümledeki vurguyu kendisinden önceki ögeye çeker.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde zarf tümleci vurgulanmıştır?

A) Kullanmadığınız pilleri bundan sonra çöpe mi atacaksınız?

B) Öğretmenimizin ödevlerin kontrolünde ne kadar titiz olduğunu bilmiyor musun?

C) Dedemler, yüz yıl önce mi Selanik'ten Anadolu'nun bu şirin kasabasına gelmişler?

D) Bu dergide yayımlanan şiirlerle mi edebiyat dünyasında tanınacaksın?

E) Asker uğurlaması yapmak için onları mı davet edeceksin?

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat cümlenin nesnesi görevindedir?**

A) Zavallı, buradaki kargaşayı görünce gözlerine inanamadı.

B) Kim bilir kaç insan yeni bir düşünceyi okuduklarından keşfediyor.

C) Dergideki yetkililer, benden şairliğimi ispat edecek bir belge istediler.

D) Antrenör, özel bir çalışma yapmaları için kısa boyluları spor salonuna gönderdi.

E) Yardıma ihtiyacı olanlara her zaman yardım ederdi Faruk Usta.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) Alanya ilçesi yakınlarında antik bir kent olan Laertes, / Alanya'nın 25 kilometre doğusunda Toroslarda bir vadi ağzında yükselen yamacın eteğinde / kuruludur.

B) Çimenini Mağarası, / Alanya'nın doğusundaki Şıhlar (eski adı Şeyhler) köyü yakınlarında / bulunur.

C) İncekum Orman Kampı ve Piknik Alanı, / Akdeniz'in mavisinin ve çam ormanlarının yeşilinin birleştirdiği bir yerde / deniz ve ormanı kucaklayan doğal güzelliğiyle / farklı bir deneyim / sunuyor.

D) Side'deki Apollon ve Athena Tapınağı üzerinde / Korint başlıklı sütunlar / bulunmaktadır.

E) Kekova, / Antalya ilinin Demre ilçesi yakınlarında Kaleköy ve Üçağız açıklarındaki küçük, kayalık / bir adadır.

11. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi zamirden oluşmaktadır?**

A) Aradan bu kadar yıl geçtikten sonra tanıyabilir mi bizi?

B) Senin hoşlandığın çizgi roman serisi hangisiydi?

C) Cam kenarında yolculuk yapmayı seven, kendi hâlinde bir yolcuydu Sertan.

D) Bazıları benim söylediklerimi işine geldiği gibi anlamayı tercih ediyor.

E) Şişedeki suların pet sulardan daha sağlıklı olduğunu açıkladı yetkililer.

12. **Aşağıdakilerin hangisinde nesne, sadece isim tamlamasından oluşmuştur?**

A) Valizlerimizi otobüse verdikten sonra otelin yanındaki muhteşem manzarayı seyre daldık.

B) Üzerimizde yol yorgunluğu olduğu için suyun dinlendirici etkisini daha çok hissettik.

C) Tarihe, topluma, sanata şekil ve yön vermiş kimselerin hayatı insanların daima ilgisini çekmiştir.

D) Kendimi kaptırıp okuduğum sayfalarda hayatın anlamını yeniden keşfederim.

E) Doğayı anlamaya çalışan ve anladıkça geçtiği her yere iz bırakan insanlar vardır.

@tgdenemeleri

✓ BİLELİM

"İle" edatıyla yükleme bağlanan öge "ne ile" veya "kim ile" sorularına cevap veriyorsa edat (ilgeç) tümleci veya şıklara göre zarf tümleci alınabilir çünkü edat tümlecini kabul etmeyen yazarlar da var. (bkz 2004 ÖSS)

Not: "ile" edatı "ne zaman" veya "nasıl" sorusuna cevap veriyorsa zaten tartışmasız olarak zarf tümlecidir.

1. Onu kamyonla taşıdılar. (Ne ile → ET/ZT)
2. Konuyu öğretmenimle görüştüm. (Kim ile → ET/ZT)
3. Baharın gelmesiyle ortalık şenlendi. (Ne zaman → ZT)
4. Herkes hırsla ders çalışıyor. (Nasıl → ZT)

✓ BİLELİM

"İçin" edatıyla kurulan söz öbekleri için de "ile" deki durum geçerlidir. Ancak tartışmalı konularda bağlayıcı soru gelmeyeceğini bilelim.

1. Bu yardımı senin için yaptım. (ET/ZT)
2. Soru hazırlamak için odama geçmiştim. (ET/ZT)

✓ DİKKAT

İki isim-fiil ekiyle türediği hâlde zamanla kalıplaşan "alış-veriş" sözcüğü bitişik yazılır.

✓ SAKIN KARIŞTIRMA

"Ne" sorusu hem özneye hem belirtisiz nesneye yönelik bir sorudur. Bu sebeple özneyi bulmadan nesne aramak sizi yanlışa götürür. Ayrıca özne işi yapar, nesne işten etkilenir, buna da dikkat ediniz.

1. Mirastan payına bir ev düştü. (özne)
2. Lüks mahalleden bir ev aldı. (nesne)
3. Ona ne anlattın? (nesne)
4. Ona ne anlatıldı? (özne)

✓ DİKKAT

Sorulu ögeleri bulurken soru sözcüğüne cevap vererek cümleyi yeniden yazın. Sorunun cevabı hangi ögeyse soru sözcüğü de o ögedir:

1. Bu soruyu kim sordu? (özne)
2. Bu soruyu soran kimdir? (yüklem)
3. Seni hangisi çok kırdı? (özne)
4. Seni hangisiydi kıran? (yüklem)
5. Dün nerede oturdunuz? (dolaylı tümleç)
6. Dün neredeydiniz? (yüklem)
7. Kaçı soruyu doğru çözdü? (özne)
8. Kaçıymış soruyu doğru çözen? (yüklem)
9. Neyi kayboldu? (özne)
10. Neyi kaybettin? (nesne)
11. Kaç kişiye bunları anlatmış? (dolaylı tümleç)
12. Sizin evi kaç kişi boyadı? (özne)
13. Çocuklar neden yemek yememiş? (zarf tümleci)
14. Bu yaştaki bir çocuk en çok neden hoşlanır? (dolaylı tümleç)
15. Komşunuz kaçıncı katı beğendi? (nesne)
16. Onu sen de tanıyor musun? (yüklem)
17. Onu sen de mi tanıyorsun? (özne)
18. Adam yarın mı işe başlayacak? (zarf tümleci)

✓ SAKIN KARIŞTIRMA

anaokulu, anapara, anamal, anaerkil, ataerkil, anadut (dirgen), anayasa, arayüz (ön sayfa), kamuoyu, güvenoyu, halkoyu, sağduyu (aklıselim, hissiselim), sağgörü (basiret), içgörü (öz farkındalık), düzyazı, önsezi, önayak (öncü kişi), öngörmek, öngörü, altyapı (şehrin temel ihtiyaçlarını karşılayan tesisat, yol vb. yahut birikim, donanım), üstyapı (altyapı üzerine inşa edilen yapılar, bir alaşımın mikroskopsuz incelenebilen yüzey yapısı), içbükey, dışbükey, içyağı, tereyağı, sadeyağ (tereyağ), zeytinyağı, yeraltı (gizli, yasa dışı), ilkokul, ilkyaz, ilkbahar, sonbahar, buzdolabı, denizaltı (gemi), kocakarı (yaşlı kadın), darboğaz (sıkıntılı durum), sıkboğaz (baskı), ilköğretim, ilköğrenim, ortaokul, ortaöğretim, yükseköğretim, yükseköğrenim, yüzükoyun, yüzyıl (asır), binyıl (milenyum), videokaset, abıhayat, zırcahil, zırdeli, büyükbaba, büyükanne, babaanne, anneanne, büyükpeder, hacıağa, hanımanne, hanımefendi, beyefendi, beybaba, selamünaleyküm, aleykümselam, âlemşümul, alelacele, kızılötesi, morötesi kelimeleri gelenekselleşmiş imla gereği bitişik yazılır.

@tgdenemeleri

CÜMLENİN ÖGELERİ

• Özne • Nesne • Tümleç • Sözde Özne

Test 3

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru, yüklemi buldurmaya yönelik değildir?**

A) Çocukken leblebi tozu aldığımız mahalle bakkalı kapanmış mı?

B) Bu tarz kolyelerin satıldığı sarraflar şehrin neresindedir?

C) Bu ay gün parası toplama sırası hangimizdeydi?

D) Televizyonda yayımlanan programları denetleyen kurumun adı neydi?

E) Bu sene üniversite tercihlerini ne zaman yapacaksınız?

2. (I) Göksu kıyısındaki her evin su üstüne uzanan ve sundurma denen bir terası var. (II) Sundurmadan nehre sarkıtılan bir kovanın içinde içecekler soğutuluyor. (III) Irmağın suyu soğuk olduğu için sarkıtılan içecekler hemencecik soğuyor. (IV) Bazen meyvelerin de suda bekletildiğini söylüyor köylüler. (V) Yaz akşamlarında zevkle yenen parmak üzümünün tadı, hiçbir meyvede yoktur.

Numaralanmış cümlelerden hangileri üç ögeli değildir?

A) I ve III B) I ve V C) II ve III

D) III ve IV E) IV ve V

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir öge vurgulanmaktadır?**

A) Düzenli bir ev, insanın günlük yorgunluğunu hafifletir.

B) Birikimlerimiz doğru karar verme gücümüzü arttırır.

C) Günlük hayatımızda deneme sözcüğünü çok sık kullanırız.

D) Kalabalıklar içinde insanlara ve zamana kendi renginizi vurun.

E) Yarışmada dereceye giren öğrenciler, komite başkanının elinden plaket aldı.

4. Akdeniz'e yaklaşırken pencereden giren deniz havası yüzümü tatlı tatlı okşuyordu.

Bu cümlede aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A) Ne zaman? B) Neyi?

C) Ne? D) Nereden?

E) Nasıl?

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "sanatçı" **sözcüğü sözde özne görevinde kullanılmıştır?**

A) Sanatçı, bir toplumun sorunlarını dile getirdiğinde sevilir.

B) Sanatçı; topluma örnek olan, bir toplumu yönlendiren kişidir.

C) İnsanlar, sanatçının anlattıklarına güvenmek isterler.

D) Halk, kendini anlaşılır bir dille anlatan sanatçıyı her zaman sever.

E) Aydınlanmanın ve gelişmenin yolu sanat ve sanatçıdan geçer.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde işten etkilenen ögenin altı çizilmiştir?**

A) Geçenlerde bir yazar da komşusuzluktan yakınıyordu yazısında.

B) Masasındaki karalanmış kâğıtları alıp dışarıdaki çöpe attı.

C) Yaz mevsimlerinde ayaklarımız aynı sudan ıslanırdı.

D) Küçük Ağrı'nın ardında kırmızı, turuncu, mor ışıklar görüyoruz.

E) Adamın otoparkta duran aracına bir kadın sürücü çarpmış.

@tgdenemeleri

7. I. Müzenin kapısındaki bronz heykel, eski bir Mısır tanrısını sembolize ediyormuş.

II. Evlenmeden önce aldığı platin yüzüğü, parmağından hiç çıkarmazdı.

III. Senin mektubunu okuduğum sırada yanımda müstakbel eşimin olduğunu hatırlıyorum.

IV. Bu film festivaline yerli yapımlar katılabiliyordu.

V. Bütün kazı ekibi, harabedeki taş sütunların bulunduğu yerdeydi.

Numaralanmış cümlelerden hangisinin öge sayısı diğerlerinden fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin ögeleri ve öge dizilişi diğerlerinden farklıdır?**

A) Safranbolu'ya yapılacak geziye bütün öğrenciler katılacakmış.

B) Evlerin bacalarından kurşun rengi dumanlar yükseliyor.

C) Odasının penceresinden sokakta top oynayan çocukları izliyor.

D) Elindeki kocaman bayrağı sallayan adama herkes bakıyordu.

E) İngiliz edebiyatındaki birçok tiyatrodan yeni çeviriler yapılmıştı.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir ögenin altı çizilmiştir?**

A) Aradığınız bütün av malzemelerini bu dükkânda bulabilirsiniz.

B) Eski evlerin bahçelerinde çeşit çeşit meyve ağaçları vardı.

C) Göz göze geldiğimizde insanlar bize bakıp gülümsüyor.

D) Bu sınavda da başarılı olmazsanız yaz kursuna gelirsiniz.

E) Her yaz kasabanın meydanından fener alayı geçerdi.

10. Sözlük kullanmamızın önündeki en önemli engel, sözlüklerimizin pek de biçimsiz olan kalıpları ve o kocaman cüsseleridir.

Bu cümlenin yüklemi aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) cüsseleridir.

B) o kocaman cüsseleridir.

C) kalıpları ve o kocaman cüsseleridir.

D) biçimsiz olan kalıpları ve o kocaman cüsseleridir.

E) sözlüklerimizin pek de biçimsiz olan kalıpları ve o kocaman cüsseleridir.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde işi yapan ögenin altı çizilmiştir?**

A) Güneş güne veda ederken çirkin görünüşlü demir köprü bile başkalaştı.

B) Pınarın başındaki çınarın gölgesinde bir süre dinlendik.

C) Bir araya geldiğimizde hep askerlik günlerimizden söz ederdi.

D) Küçük bir şehir, bir kasaba özlemi gitgide büyüyor içimde.

E) Bazı evlerin tabanlarını mozaik desenli taşlarla süslemişler.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz bir ögenin açıklayıcısı durumunda değildir?**

A) Türk edebiyatının en başarılı psikolojik tahlillerini yapan yazarından, Peyami Safa'dan, öğrendim bildiklerimi.

B) Bu sene, geçen yıl da böyle yaptım, birçok kitap fuarı gezip yeni kitaplar aldım.

C) Konya'yı, bölgenin tahıl ambarını, dünyaya tanıtmanın yollarını arıyorlardı.

D) Yazları, özellikle temmuz ayında, buralar dolup taşardı.

E) Kadıköy İskelesi'ndeki satıcılar, karanfilleri, bu sevimli çiçekleri, çok ucuza satıyorlar.

@tgdenemeleri

✓ İYİ ÖĞREN

Ara sözlerin bir kısmı açıklayıcı söz şeklindedir ve açıkladığı ögeyle beraber bir ögedir:

1. Babam, o çileli insan, bizi bir arada tuttu. (özne)
2. Annemi, dünyanın en naif kadınını, asla üzemem. (nesne)
3. Osmaniye'ye -yer fıstığı diyarına- bir gezi yapalım. (dolaylı tümleç)
4. Hafta sonu, cumartesi günü, yaylaya çıkalım. (zarf tümleci)

✓ İYİ ÖĞREN

Bazı ara sözler cümle değerindedir bunlara ara cümle de denir; bunlar, cümle dışı unsurdur.

1. Geçen yıl, onunla, nedendir bilmem, bir türlü oturup sohbet edemedik. (öge olmayan ara söz)
2. Biz bu tür insanlara -siz ne derseniz deyin- asla güvenemeyiz. (öge olmayan ara söz)

✓ DİKKAT

"Kaç öge vardır?" sorularında gizli özneyi saymamalısınız:

1. Bizim suçumuzun olmadığını / çok iyi / biliyorsunuz. (N-ZT-Y) → 3 ögedir. "siz" gizli öznedir ve öge sayısını etkilemez.
2. Dün gece / yanımıza / hiç / uğramadılar. (ZT-DT-ZT-Y) "Onlar" gizli öznedir ve öge sayısını değiştirmez.

✓ İYİ ÖĞREN

Cümlede vurgulanan yani önemli ve en gerekli öge fiil cümlelerinde yüklemin önüne konur, isim cümlesinde ise yüklem vurguludur:

1. Bu kitabı öğretmen, bugün bana hediye etti. (DT)
2. Öğretmen, bugün bana bu kitabı hediye etti. (N)
3. Bugün bana bu kitabı öğretmen hediye etti. (Ö)

✓ DİKKAT

de-dahi-bile-ki bağlaçlarından önceki öge vurguyu üstüne çeker:

1. Ben de bu soruyu kolayca çözerim. (Ö)
2. Ben bu soruyu da kolayca çözerim. (N)
3. Adam bana bile bu konuda güvenmedi. (DT)

✓ DİKKAT

Bir öge yinelenerek de vurgulanır:

1. Biliyorum, biliyorum bu işin nereye varacağını. (yüklem vurgulanıp pekiştirilmiş)
2. Ben, evet ben, ona her yetkiyi verdim. (özne tekrarlanıp vurgulanmış)

✓ DİKKAT

Sorulu ögeler daima en vurgulu, en gerekli ögedir:

1. Ne zaman doğduğun köye gittin? (ZT)
2. Bugünlerde nereye gidiyorsunuz? (DT)

✓ DİKKAT

Bağlaçlar -sıralı sözcükleri bağlayanlar hariç- seslenmeler ve ünlemler bir de bağımsız ara sözler cümle dışı unsurlardır yani cümlenin ögesi değildir.

1. Hey dostum, dostluk zor bulunur!
2. Ben de onunla gelirim.

✓ İYİ ÖĞREN

Sözde özne, "ne" ve "kim" sorusuna cevap verir ama işi yapan değil "başkası tarafından" yapılan işten etkilenen ögedir ve yalnızca edilgen çatılı fiillerle beraber bulunur:

1. Bu kitaptaki akıllı kâğıtlar, ortak hatalar dikkate alınarak hazırlandı. (SÖ)
2. Bize birçok soru soruldu. (SÖ)

✓ DİKKAT

Sözde özne, "ne" ve "kim" sorusuna cevap verir ama işi yapan değil "başkası tarafından" yapılan işten etkilenen ögedir ve yalnızca edilgen çatılı fiillerle beraber bulunur:

1. Bu kitaptaki akıllı kâğıtlar, ortak hatalar dikkate alınarak hazırlandı. (SÖ)
2. Bize birçok soru soruldu. (SÖ)

@tgdenemeleri

Test 4

CÜMLENİN ÖGELERİ

• Özne • Nesne • Tümleç • Sözde Özne

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat, özne görevindedir?**

A) Tekerlek, yolun ortasında bir sürü hırdavat arasında yamyassı yatıyor.

B) Bir yük hayvanı, yük yönünden ancak bu kadar bahtiyar olabilirdi.

C) O, ticaret işlerinden benden daha iyi anladığını iddia etti.

D) Köylü, benim elmalara müşteri olma ihtimalimi düşünmüş.

E) Bizim Ereğli'nin kayısıları, hiçbir yerinkine benzemez.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) Anadolu yaşamını yakından gözlemlemiş, canlı bir dille kaleme almış / bir yazardı.

B) Refik Halit'in yazınsal yaşamı / çeşitli gazetelerde fıkra yazmakla / başlamış.

C) Yazılarında / günlük yaşamı / karikatürize ederek / dile getirmiştir.

D) O sanatçının üslubunu / her zaman / rahatlıkla / tanırım.

E) Önce hikâyeler yazan sanatçı, / sonra / romana / geçmiştir.

3. Bütün köy çocuklarını şu birkaç satırın içinde buluyoruz.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin öge dizilişi bu cümle ile aynıdır?

A) Tadından çok kokusundan hoşlandığı karadut, artık eskisi kadar bulunmuyor.

B) Büyük problemler, sağlıklı çözüm yolları üretilirse kısa sürede ortadan kalkar.

C) Edirne'nin tarihî havasını başka hiçbir kentte bulamazsınız.

D) En baştan beri apartman yöneticimiz olan İbrahim Bey, bu sene aday olmadı.

E) Teknoloji harikası cihazlar, insanların işini kolaylaştırıyor.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz kullanılmıştır?**

A) Otobüs, ağaçlıklı dereye doğru ağır ağır bayırdan iniyor; yolcular gülmekten kırılıyordu.

B) Türkiye'de, ne hikmettir, yapılan yolların bir kısmı çok çabuk bozulur.

C) Bizde, bankacılık gibi şoförlük de on on iki senelik yeni mesleklerden sayılır.

D) Vapurla karşıya geçerken balıklara, martılara simit parçaları attık.

E) Yeni yolcu; küçük sivri yüzlü, uzun burunlu, çok zayıf, karışık saçlı, ufak tefek bir adamdı.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi yalnızca özne ve yüklemden oluşmuştur?**

A) Bu başlangıç, bana uzunca bir dert dinleyeceğimi zannettirmişti.

B) Sahilde, kumların üzerinde çıplak ayakla yürümekten büyük keyif alırdı.

C) Ayakta beklemek, oturduğumuz yerde beklemekten daha iyidir.

D) Güney istasyonlarının birinde iki saatten beri tren bekliyorum.

E) Burası, sonsuz yeşilliklere ve su seslerine boğulmuş bir vadiydi.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi bir deyim değildir?**

A) Ayrılırken elinden geleni ardına koymayacağını söyledi.

B) Üniversiteyi kazanamayınca hayal kırıklığına uğramıştı.

C) Babasının işinde kendine bir gelecek olmadığını anladığında derslerine dört elle sarıldı.

D) Bu karanlık ormanda yürürken korkudan ödü patlıyordu.

E) Tamir işiyle uğraşırken köşede bekleyen bir çocuk gözüme ilişti.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf tümleci sıfat tamlamasından oluşmaktadır?**

A) Sadece doğum gününde giymek için saklıyordu kırmızı elbiseyi.

B) Avukat Selim Bey, üç katlı bu eve sadece kış günleri uğrardı.

C) Ocağın üstünde duran küçük demliğe biraz su ilave etti.

D) Türk Dili dergisinin iki aylık sayısı geçtiğimiz günlerde yayımlandı.

E) Otobüs yolculuklarında genellikle macera romanları okurum.

8. İnsanın kendini tam anlamıyla tanıması, hiçbir zaman mümkün değildir.

Bu cümlenin öge dizilişi aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Zarf tümleci - nesne - edat tümleci - yüklem

B) Özne - zarf tümleci - yüklem

C) Zarf tümleci - özne - edat tümleci - nesne - yüklem

D) Dolaylı tümleç - nesne - zarf tümleci - yüklem

E) Zarf tümleci - özne - edat tümleci - yüklem

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin öge dizilişi** "zarf tümleci - özne - dolaylı tümleç - yüklem" **şeklindedir?**

A) Harçlığından biriktirdikleriyle almıştı, bu pahalı hediyeyi.

B) Tezini yazmaya başlamadan önce uzun araştırmalar yapmalısın.

C) Yavru kedi, yaşlı çınarın tepesinde mahsur kaldı.

D) Otellerde bir süre tatil yaptıktan sonra bir hafta da çadırda tatil yaptık.

E) Soğuk havalarda güvercinler bacaların içine saklanırlar.

10. (I) İlkokula başladığım yıllarda "Çalıkuşu" bir gazetede bölüm bölüm yayımlanıyordu. (II) Babam, her akşam bizi etrafına toplardı. (III) Hep beraber romanın o günkü bölümünü okurduk. (IV) Böylece edebiyatla ilk tanışmam başlıyordu. (V) Ortaokula gidince okulun zengin kütüphanesinde bol bol okuma fırsatım oldu.

Numaralanmış cümlelerin hangisinin öznesi açık özne değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin öge sayısı diğerlerinden azdır?**

A) Böyle bir kuralın onun şiirlerinde uygulandığı söylenemez.

B) Yaşama sevinci, onun realist şiirlerinden birinde bütün güzellikleriyle işlenmiş.

C) Mevsimin bu güzel gününde evde oturmayı hiç istemiyorum.

D) Deniz kıyısında ilçeye gelecek turistler için yeni tesisler yapılmış.

E) Şiirlerinde anlam derinliği kadar söyleyiş güzelliğine de önem verirdi.

12. I. Saklanmaya çalıştığımız yer el kadar bir yerdi.

II. Romancılar ve şairler ümidi daima ışık şeklinde tasvir ederler.

III. Yol kenarlarında taş yığınlarına ve amele çadırlarına rastlıyoruz.

IV. İstasyon şefi; beni, arkadaşlarımı ve odayı hiç beğenmedi.

V. Final maçında tüm gücümüzü ortaya koyarak maçı aslanlar gibi kazandık.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir isimle edat öbekleşerek zarf tümleci görevinde kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

Test 5

CÜMLENİN ÖGELERİ

• Ara Söz • Vurgulu Öge • Sorulu Öge

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz cümle dışı unsur olarak kullanılmıştır?**

A) Suat Hanım, herkesin bildiği roman kahramanı, şahsi çıkarlar için yaratılan, hayatı ve eserleri büyük bir dikkatle örülmüş bir yalanlar yumağıdır.

B) Şair, bu mısralarda - oldukça etkileyici olduğunu söylemek gerek - sevgilinin ayağının toprağının, gözlerinin ferini artırdığını dile getirmiştir.

C) Avnî'nin oğlu Sultan II. Beyazid -yani şair Adlî- edebiyat çevrelerince ele alınmalıdır.

D) İlhan Geçer, eleştiri ve polemik yazılarında bir takma ad - Bülent Nafiz - kullanır.

E) Küllük - kültür ve sanat dergiciliği tarihimizde efsaneleşen bu yayın organı - Eylül 1940'ta İstanbul'da yayımlanır.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi, ögelerinin sıralanışı yönünden** "Lisedeki edebiyat öğretmenimiz okul gazetesi için beni görevlendirdiğinde ünlü yazar ve şairlerin gençlik fotoğraflarını yayımlamak fikri hoşuma gitti." **cümlesiyle aynıdır?**

A) Medya, halkın haber alma özgürlüğüne saygılı olmalıdır.

B) Günümüzde televizyonun sinema ve tiyatroyu olumsuz yönde etkilemediği biliniyor.

C) Gazeteci, benimsemediği düşüncelere karşı hoşgörüyü elden bırakmamalıdır.

D) Bir gazetecinin taraflı davranması gazetelere olan güveni zedeliyor.

E) Yazın televizyonlarda aynı haberler saatlerce gösteriliyor.

3. Kariyeri boyunca birçok akıma dâhil olmuş sanatçının eserleri hep aynı kaygıyı taşır.

Bu cümlenin öge sıralaması aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Özne - nesne - yüklem

B) Özne - nesne - zarf tümleci - yüklem

C) Dolaylı tümleç - özne - zarf tümleci - yüklem

D) Özne - zarf tümleci - nesne - yüklem

E) Zarf tümleci - özne - zarf tümleci - nesne - yüklem

4. Derelerin fısıltılı akışına alışan kulaklar, asla ulu ırmakların feryatlarını işitemez.

Bu cümlenin ögeleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Özne öbeği

B) Zarf tümleci

C) Söz grubundan oluşan belirtili nesne

D) Dolaylı tümleç (yer tamlayıcısı)

E) Yüklem

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz zarf tümlecinin açıklayıcısı olarak kullanılmıştır?**

A) Geçen hafta, ayın on üçünde, çok sevdiği bu şehirden ayrıldı.

B) Buradaki bütün arkadaşların, emin ol, seni çok seviyor.

C) Yasemin, çocukluk arkadaşım, haftaya bize gelecek.

D) Kapıyı hızla kapatan genç, alt komşunun oğlu, galiba birine kızmıştı.

E) Kardeşine, en küçük olanına, yurt dışından bir sürü şeker getirmiş.

6. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi özne ve yüklemden oluşmuştur?**

A) İyilik, hiçbir zaman boşa gitmeyen tek yatırımdır.

B) Yüreğinin ve beyninin ateşine güvenmeyenler, kalıcı başarılara imza atamazlar.

C) İnsan denen dalgıç, bütün denizlere dalar.

D) Hatırlamak, hatıralarla yaşamak ölmektir, diyordu.

E) Yoldan çıkmadan yeni yollar keşfetmeyi denemelisin.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde farklı bir öge vurgulanmıştır?**

A) Geçen yıl gönderdiğim mektupta uzun bir şiir yazmıştım.

B) Bu konuda başkalarının ne düşündüğünü hiç bilmiyorum.

C) Askerlik arkadaşlarımla dün sinemada güzel bir film seyrettik.

D) Akşamüzeri dışarı çıktığımda belki istediklerini alırım.

E) Ozon tabakasının delinmesi küresel ısınmayı arttırıyor.

8. (I) Genetik özelliklerimiz, hücrelerimizdeki çekirdeğin içinde bulunan kromozomlarda taşınır. (II) Kromozomlar, DNA ve özel proteinlerin birleşmesiyle oluşur. (III) DNA, hücrenin yönetici molekülü, RNA ve protein gibi hücreye ait olan diğer bileşenler için gereken bilgiyi saklar. (IV) DNA; beslenme, solunum, üreme gibi canlılık faaliyetlerini yönetir. (V) Genetik kod, genetik malzemede kodlanmış bilginin canlı hücreler tarafından proteinlere, aminoasit dizilerine dönüştürülmesinde kullanılır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir ögenin açıklayıcısı olan ara söz kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi sadece özne ve yüklemden oluşmuştur?**

A) Söylenecek sözlerin çokluğu, bazen insanı dilsiz bırakır.

B) Derin olduğunu bilen kimse kolay anlaşılmaya çalışır.

C) Yalnız yaşayan insanların kendi içlerinde başlayıp biten eğlenceleri vardır.

D) Hayatta en büyük lüks yarına dair cümleler kurmaktır, diyordu.

E) Sen günlere bir şey getirmedikçe günler sana hiçbir şey getirmiyor.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "ne / nasıl / ne zaman / nereye" **sorularının hepsinin cevabı vardır?**

A) Sıcak, insanlara çölü anımsatmak ister gibi bütün gün adanın üstüne çökerdi.

B) Eski bir deponun ön tarafında harap bir odaydı işe başladığım zaman yazıhanem.

C) Köylüler, kahvenin önündeki çınarın koyu gölgesinde oturuyorlardı.

D) Güneş ışığı, ıhlamur ağacının yapraklarından yavaş yavaş süzülüyor.

E) Yukarıya doğru tırmanmaya başlayınca yol iyice daraldı.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) Her şeyin sıradanlaştığı bu dünyada / kaybetmek / bazen / en doğru seçimdir.

B) Işıltılı sıcak bir bakış, / insanın içindeki eskimiş yaraları / nisan gelincikleri gibi / patlatır.

C) Sıradan bir şeyi şık bir biçimde yapmak, / tehlikeli bir şeyi acemice yapmaktan iyidir.

D) Alışmaktan korktuğun için konuşmaktan vazgeçtiğin insanlar / vardır.

E) Benimle istedikleri gibi oynayabileceklerini / sanmışlardı / tırnaklarımı görene kadar.

12. (I) Goethe "İnsan, kendini yalnızca ve yalnızca insanda tanır." der. (II) Bu söz, bana yazarın romanda oluşturduğu karakterleri anımsatır. (III) Yazan da okuyan da kendini bulur o karakterlerde. (IV) Karakter, yazardan bağımsız hareket eder. (V) Roman, okuyucuya bu şekilde kendini tanıma ve içselleştirme imkânı verir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinin öge sıralanışı "özne - nesne - yüklem" **şeklindedir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 1 - CÜMLENİN ÖGELERİ

1. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde zincirleme isim tamlaması cümlenin dolaylı tümlecidir?**

A) Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya getirdiği geleneksel miraslardan biri de deve güreşidir.

B) Japonya'da çizgi romanlar için kullanılan kâğıt miktarı tuvalet kâğıdı için kullanılandan fazladır.

C) Çinliler her yıl kırk beş milyar yemek çubuğunu kullanarak yemeklerini yemektedir.

D) Avustralya kıtasının yerli halkına Avustralya Aborjinleri denir.

E) İspanyollar, birçok Avrupa ülkesi gibi tarihî eserlerinin özelliklerini kaybetmeden günümüze kadar korumayı başarmışlar.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi, ögelerinin sıralanışı yönünden** "Polonya ve İngiltere ortak yapımı olan ve Van Gogh'un hayatını konu alan film, gündemi meşgul etmeyi başarmıştı." **cümlesiyle aynıdır?**

A) Boyu 9 cm uzunluğunda olan dişi fener balığının en ilginç özelliği, kafasının üzerindeki çubuğun ucundaki ışık kaynağıdır.

B) Tersiyerler bir ağaç dalına tutunduklarında onları daldan ayırmak gerçekten güçtür.

C) Sepet yıldızı, kollarında bulunan mikroskobik kancalarla minik avlarını yakalayıp ağzına doğru yavaşça götürür.

D) Erkek balonlu foklar, dişileri etkilemek için burun deliklerinin birinden çıkarttıkları balon benzeri yapıyı şişirebilirler.

E) Çeşitli tropik hayvanları barındıran bu devasa açık hava parkı, minik ziyaretçileriyle buluşmayı bekliyor.

3. **Aşağıdaki sorulardan hangisi diğerlerinden farklı bir ögeyi buldurmaya yöneliktir?**

A) Bu ağacı bahçenin neresine dikeceksin?

B) Arabamın çalındığını kimden öğrenmiştiniz?

C) Eski filmlerin satıldığı köhne dükkân neredeydi?

D) Saatini dolabın hangi gözüne koymuştun?

E) Bu akşamki konseri nereden izleyeceğiz?

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde nesne kullanılmamıştır?**

A) Biz; insanları, evleri semtleri ve şehirleri kokularıyla tanırız.

B) Çoğumuzun başkalarıyla ortak bir dünyası, paylaşacak zamanı yok artık.

C) Bazen sokakta biri selam verip hâlinizi hatırınızı sorsun istiyorsunuz.

D) Komşuluk, paylaşılan uzun zamanların hatırasını saklar.

E) Kapımızın önünden akan su, komşumuzun avlusunu sulardı.

5. Kişisel yaşantının bütünü ya da belli bölümlerini veya gözlemlerini dile getirmek amacıyla yazılmış edebî metinlere anı denir.

Bu cümlenin yer tamlayıcısında (dolaylı tümlecinde) aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Edat B) Belirtme sıfatı C) Sıfat-fiil D) Bağlaç E) İsim-fiil

6. Onu, ilk şiirlerini yayımladığı zamandan beri ilgiyle izliyorum.

Bu cümle ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Dört ögeli bir cümledir.

B) Yüklemi türemiş yapılı bir fiildir.

C) Belirtme eki almış kişi zamiri nesne göreviyle kullanılmıştır.

D) Bir isim bir edatla birleşip zarf tümleci göreviyle kullanılmıştır.

E) Sıfat tamlaması dolaylı tümleç göreviyle kullanılmıştır.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "kitap" **sözcüğü sözde özne göreviyle kullanılmıştır?**

A) Bahsettiğiniz her şeyi ben bu kitaplarda daha önce okuma fırsatı buldum.

B) Sayfaları sararmış bir kitap, benim için yirmi dört ayar altından daha değerlidir.

C) Bebek büyütürken bebeğin ruhsal ve fiziksel gelişimiyle alakalı kitaplar okunmalı.

D) En az yirmi dile çevrilmiş bu polisiye kitap, tam da sana hitap ediyor.

E) Cehaleti, sefaleti hatta savaşları bitirmeyi sağlayacak en önemli araç bence kitaptır.

8. Dev saksıya gömülen kısa kütükten çelik süngüler gibi fışkıran yapraklar, korkunç bir acı ile gerilmiş büyük bir elin bana doğru uzanan sert parmakları gibi göründü.

Bu cümlenin öge sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Özne - zarf tümleci - yüklem

B) Özne - edat tümleci - nesne - yüklem

C) Dolaylı tümleç - özne - zarf tümleci - yüklem

D) Nesne - zarf tümleci - yüklem

E) Nesne - yüklem

9. I. Yazar, yazının saygınlığını hiçbir zaman yok saymamalı.

II. Düşünceyi iyice yoğurmadan yazılan eserlerin hiçbir değeri yoktur.

III. Bakışlarınızı alıp götüren o güzel manzaralar kayboluyor.

IV. Yaşadıklarımızdan yeterince ders aldığımız söylenemez.

V. Yüzümüzün sesine karşılık veren bir yansımadır aynalar.

Numaralanmış cümlelerden hangisinin öge sayısı diğerlerinden fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Tam anlamıyla medeniyetler mozaiği olan İstanbul, tarihsel dokunun en güzel biçimde örüldüğü muazzam bir şehirdir.

Yukarıdaki cümlenin öznesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstanbul

B) muazzam bir şehirdir.

C) medeniyetler mozaiği olan İstanbul

D) Tam anlamıyla medeniyetler mozaiği olan İstanbul

E) tarihsel dokunun en güzel biçimde örüldüğü muazzam bir şehirdir.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde cümle dışı unsur** (öge olmayan unsur) **kullanılmamıştır?**

A) Şiir, ruhun sırrıdır; neden bunu sözlerle açığa çıkarırsınız ki?

B) Ne güzel komşumuzdun sen Fahriye Abla!

C) Nineme, yaşlılığına veriyorum, artık bir sözü on kere tekrarlıyorum.

D) Şiiri, yüreğindeki alevi, kimse söndürememişti.

E) Büyük güzellik beni tutsak eder ama daha büyük güzellik beni kendimden bile kurtarır.

12. Acının ateşi yaşamın ırmağını buharlaştırınca yağmura kucak açıyor gönlümün göğündeki bulutlar.

Bu cümlenin ögeleri hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Özne - zarf tümleci - nesne - yüklem

B) Zarf tümleci - dolaylı tümleç - yüklem - özne

C) Zarf tümleci - nesne - yüklem - özne

D) Özne - dolaylı tümleç - nesne - yüklem

E) Nesne - dolaylı tümleç - yüklem - özne

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 2 - CÜMLENİN ÖGELERİ

1. "Ben şiirlerimde ----" **ifadesi aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa öge sıralaması** "özne - dolaylı tümleç - nesne - zarf tümleci - yüklem" **şeklinde olur?**

A) duygularımı çarpıcı imgelerle anlatmayı tercih ediyorum.

B) kimseye söylemeye cesaret edemediklerimi yazmaya özen gösteriyorum.

C) geçmiş kuşaktaki üstatların anlattıklarını güncele uyarlayarak yeni nesillere aktarıyorum.

D) halkın yaşadığı sıkıntıları yalın bir dille kaleme alıyorum.

E) bireyin yaşantısını değiştirecek konuları onların anlayacağı tarzda ele almaya çalışıyorum.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru dolaylı tümleci buldurmaya yöneliktir?**

A) Geçtiğimiz gün aynı masada oturduğumuz kişiler mi bize karşı tavır almış?

B) Bizim de bu ortaklık içinde olmamıza neden bu kadar karşı çıkıyor?

C) Yaptığı çalışmaları ne zaman insanların beğenisine sunmayı planlıyormuş?

D) Proje ödevlerini kimler sadece interneti kullanarak hazırladı?

E) Dilekçemin sonuçlanıp sonuçlanmadığını kimden öğrenebilirim?

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne açıklayıcıyla birlikte verilmiştir?**

A) Kardeşimle aşağıda, evin önündeki bahçede, ip atlayacağız.

B) Bilinçsiz antibiyotik kullanmak, vücudun doğal direncini kırıyor.

C) Kahramankazan, 15 Temmuz'un gurur kaynağı ilçemiz, ziyaretçi akınına uğruyor.

D) Bir yazarın büyüklüğünü, aldığı ödüllerin niceliğiyle ölçmek doğru bir davranış değil.

E) Bakkal, satışların azlığından, müşterilerse fiyatların yüksekliğinden şikâyet ediyor.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belgisiz zamir cümlenin nesnesi durumundadır?**

A) Teyzesinin mezuniyet için hediye ettiği kalemi başkasına vermiş.

B) Uzak akrabaların yalancı gözyaşlarıyla dolu geçen bir hafta onu çok yormuştu.

C) Kimseyi dinlemediği zamanlarda aldığı kararlar, onun başarıya ulaşmasını sağladı.

D) Yurt dışına kalıcı olarak gitmeden önce verdiği yemeğe herkesi çağırmıştı.

E) Araladığı pencereden hemen kendisine ulaşan deniz kokusunu derin derin içine çekti.

5. Binlerce kişi, ----.

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa öge dizilişi "özne – zarf tümleci – yer tamlayıcısı – yüklem" **şeklinde olur?**

A) nadir görülen hibrit Güneş tutulmasını merak ederek tutulmanın dünyada en iyi görüldüğü yer olan Avustralya'nın batısındaki Exmout kasabasına akın etti.

B) bu kasabaya konaklamak için gelince kasabanın üç binden az olan nüfusu bir anda yedi kat arttı

C) sıcaklık düştüğünde, gökyüzü karardığında ve yıldızlar ortaya çıktığında bunu büyük bir coşkuyla karşıladı

D) Perth kentinin 1200 kilometre kuzeyindeki turistik kasaba olan Exmouth'ta bu muhteşem gök olayını izledi

E) Ay'ın kasabasının üzerine 40 kilometre genişliğinde karanlık bir perde oluşturmasına 60 saniye boyunca tanıklık etti.

6. I. Ben birinin hiçbir şeyiyim

II. En çok da bu koyuyor

III. Ortak tek bir fotoğrafımız bile yok

IV. Bugünlerde ben adsız bir özlemim

V. Yağmur yemiş bir deniz gibiyim

Numaralanmış dizelerden hangisi yalnızca yüklemden oluşmuştur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

7. (I) "El ile gelen düğün bayramdır." der, atalarımız. (II) Yani başkalarının da başına gelmişse üzmez beni başıma gelen acı. (III) Bir mahallede herkesin evi sağlam dururken bir tek kişinin evi yıkılırsa o kişi de yıkılır. (IV) Neden yalnızca benim başıma geldi, diye kavrulur, kahrolur ve yıkılır. (V) İçini, görünmeyen yerlerinden kurt yiyen bir kocamış ağaç gibi. (VI) Bu kavruluş ve kahroluş, kıskançlıktan değil seçilmiş kadersizlik duygusundan kaynaklanır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisi kendinden önceki cümlenin bir ögesi durumundadır?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

8. I. Az önce içeri iki kişi girdi. (dolaylı tümleç)

II. Ahmet Haşim, ilhamını akşamdan alırdı. (dolaylı tümleç)

III. Çocuklar, birazdan dışarıya çıkacak. (zarf tümleci)

IV. Eski bir arkadaşımla Kadıköy'e doğru gidiyorduk. (zarf tümleci)

V. Yukarıyı konuklarımız için hazır hâle getirin. (nesne)

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangilerinde ayraç içindeki terimler yer değiştirmelidir?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi yalnızca yüklemden oluşmuştur?**

A) On kişiden oluşan ekibin amacı, yörede yer alan arkeolojik ürünleri gün ışığına çıkarmaktı.

B) İstanbul, dünyanın en ilham veren medeniyet beşiği olarak tanımlanıyor.

C) Elindeki küçük ajanda, onun bütün planlarını hatırlatan akıl hocasıymış.

D) Eserlerinde kullandığı temalarla ve bu temaları ele alışıyla gönüllere taht kurmuş bir yazardı.

E) Özgürlük, ona engel olan olguları tamamen yok etmekle mümkündür.

10. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde belirtisiz nesne cümle biçimindedir?**

A) Atatürk, büyük ve tarihî olayları ancak büyük milletler yaşayabilir, der.

B) Eser, Türk toplumunun hiç de yabancı olmadığı ağalık sorununu ele alıyor.

C) Bir insan, mutluluğu yakalamak istiyorsa bunun kendi gayretine bağlı olduğunu bilmelidir.

D) Kalay ustaları, el emeği göz nuru işlerini çarşılarda sergiliyor.

E) Bahçedeki vişne ağacını bahar gelince budamaya karar verdiler.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem, ek eylem almış zincirleme isim tamlamasıdır?**

A) Şehrin en büyük alışveriş merkezine gitmesine rağmen yine aradığını bulamamıştı.

B) Onu her zaman derinden etkilemeyi başaran şey, şairin şiirlerinin derinliğiydi.

C) Osmanlı, 1299-1922 yılları arasında varlığını sürdürmüş çok uluslu bir Türk devletidir.

D) Kafa yorulmadan yapılan okumanın kişiye kattığı pek bir şey yoktur.

E) Belirli bir akrabalık sistemi içinde kişiye düşen yerin her kültürde farklı olduğu anlaşılıyordu.

12. Cümlede vurgulanmak istenen öge yükleme yaklaştırılır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne vurgulanmıştır?

A) Böylesi adaletsiz bir ortamda bir gün daha çalışamam.

B) Etrafı çam ormanlarıyla kaplı bu kasaba, ziyaretçilerine keyifli bir gezi olanağı sunuyor.

C) Millî ve dinî bayramlarımız her geçen yıl daha da coşkuyla kutlanıyor.

D) Üzerinde uzun süredir çalıştığım senaryoyu artık tamamlıyorum.

E) Çeviri eserlerin ne kadar zor şartlarda ortaya konduğunu okuyucular bilmiyordu.

@tgdenemeleri

Test 1

FİİLDE ÇATI

• Nesne-Yüklem İlişkisi • Geçişli Çatı • Geçişsiz Çatı • Oldurgan • Ettirgen

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi geçişli bir eylemdir?**

A) Halam, önümüzdeki hafta bir iş dolayısıyla Paris'e gidecek.

B) Eleştirmenler, bu tür eserlere olumlu yaklaşmamışlar.

C) Sabah erkenden dükkân açacağımdan bugün çok geç olmadan uyumalıyım.

D) Her gece bu küçücük odamı, sokak lambasının loş ışığı kaplar.

E) Tüm yayınevleri korsan kitap konusunda birlikte hareket etmelidir.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi geçişsiz bir eylemdir?**

A) Okudukça içinde bir kütüphane büyüttüğünü unutmamalı insan.

B) Filmin çekimlerine burada başlamayı planlıyorlarmış.

C) Akıllı telefon kullanımı her geçen gün artıyor.

D) Bir anda koca odayı onun güzel parfüm kokusu doldurdu.

E) Dedem, yaşlılıktan olsa gerek, bazı şeyleri anımsamıyor.

3. Dilimizde nesne alabilen eylemlere geçişli çatılı, nesne alamayan eylemlere geçişsiz çatılı eylem denir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi nesne-yüklem ilişkisine göre diğerlerinden farklıdır?

A) Kendi kıyısında, bıçak sırtında akıyor düşünceler.

B) Damın arkasındaki ağacın altına çimenlere oturmuşlardı.

C) Oyunlarında farklı konuları işleyip değişik teknikler kullanarak başarılı olmuştur.

D) Yunus Emre kadar derin bir şair bu topraklarda bir daha yetişmedi.

E) Kırlara çıkmak için havaların ısınmasını bekliyoruz.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yükleminde çatı özelliği aranmaz?**

A) Ana dilini doğru kullanmak, kişinin düşünce dünyasına bağlıdır.

B) Bu sorunun yanıtını bilseydi mutlaka soruyu yanıtlardı.

C) Son yıllarda yazdığı romanlarda daha değişik konulara dokunmuştu.

D) Bahar gelir gelmez insanlar buralara akın ediyor.

E) Sanata ve sanatçıya önem vermeyen bir toplumdan çok şey beklenmez.

5. I. Zeytin ağaçlarının arasından kuş sesleri geliyordu.

II. Derste not tutmanın yararlarını bilmiyorsun galiba.

III. Şunun yaptıklarını görünce insanlığımdan utanıyorum.

IV. Akdeniz'in büyülü mavisine karşı ateşler yakmışlardı.

V. Benim fikirlerim de güzel ancak herkes arkadaşımınkini beğendi.

Numaralanmış cümlelerden hangilerinin yüklemi geçişsiz fiildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV E) IV ve V

6. Geçişsiz fiile "-r, -t, -dır" eklerinden uygun olanı getirilerek fiil geçişli hâle getirilir. Bu fiillere oldurgan çatılı fiiller denir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya örnek olacak bir kullanım vardır?

A) Elindeki işlerin büyük bir kısmını işe yeni başlayan çocuğa yaptırdı.

B) Evden çıkmakta gecikince birkaç dakika farkla uçağını kaçırdı.

C) Öğretmen, dünkü derste sınıftaki herkese kısa bir yaşam öyküsü yazdırdı.

D) Geçen yılki törende Atatürk ile ilgili şiirini genç bir askere okuttular.

E) Balkonumuzdaki demirleri üst komşumuzun oğluna boyattım.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi ettirgen çatılıdır?**

A) Mübaşir, salonun huzurunu bozanları hâkimin isteğiyle salon dışına çıkardı.

B) Hastanedeki hasta bakıcılar, birçok sorunumu giderdi.

C) Bekçi, falezlere doğru gitmek isteyen gençleri döndürdü.

D) Eşi için güllerden oluşan güzel ve büyük bir buket yaptırmıştı.

E) Proje müdürü, çalışanları projeyi istenen biçimde ilerletmedikleri için durdurmuş.

8. Desem (I) ki vakitlerden bir nisan akşamıdır
Rüzgârların en ferahlatıcısı senden esiyor (II)
Sende seyrediyorum (III) denizlerin en mavisini
Ormanların en kuytusunu sende gezmekteyim (IV)
Senden kopardım (V) çiçeklerin en solmazını

Numaralanmış eylemlerden hangisi geçişsizken geçişli duruma gelmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem geçişli hem geçişsiz eylem kullanılmıştır?**

A) Beklediğim paket zamanında bana ulaşmadı fakat ben firmayı şikâyet etmedim.

B) Televizyonda gereksiz programlar başladı, ben de erkenden uyudum.

C) Bozulan arabasını tamirciye götürdü ve sıkıntı giderilene kadar orada bekledi.

D) Herkesin elinde akıllı telefon vardı ve herkes sadece onunla ilgileniyordu.

E) Yaz aylarında genellikle tişört giyerdi fakat bugün farklı bir tarz tercih etmişti.

10. Gidelim gidelim (I) Halil'im Çökertme'ye varalım (II)
Kolcular görürse (III) Halil'im nerelere kaçalım (IV)
Teslim olmayalım, Halil'im ateş saçalım (V)

Numaralanmış eylemlerden hangileri geçişli çatılıdır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve IV D) III ve V E) IV ve V

11. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi geçişli olduğu hâlde cümlede nesne kullanılmamıştır?**

A) Onun, işlerimize bu kadar engel olacağını düşünemedik.

B) Çakmağının gazı bitince mangalı kibritle yakmaya karar verdi.

C) Oyunu izleyenler, oyunun sonunda dakikalarca ayakta alkışladılar.

D) Pencerenin önüne koyduğu çiçekler güneşin geliş açısına hemen uyum sağlamıştı.

E) Edebî dergiler sayesinde birçok gencin edebiyata karşı ön yargıları kırılıyor.

12. Geçişli bir eylemken "-r, -t, -dır" ekleriyle geçişlilik derecesi artırılan eylemlere ettirgen çatılı eylem denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi ettirgen çatılıdır?

A) Başkan, işareti ile yarım saat sürecek yarışmayı başlattı.

B) Öğretmenimiz bugünkü derste bize sevginin önemini anlattı.

C) İtfaiye ekipleri çatıya sıkışan kediyi uzun uğraşlardan sonra sıkıştığı yerden çıkardı.

D) Vincin operatörü etraftaki çalışanlara yüksek sesle emirler yağdırıyordu.

E) Kendisi çok yorulduğu için, kucağındaki çocuğu yakındaki koltuğa oturttu.

@tgdenemeleri

✓ DİKKAT

Yüklemi fiil olmayan cümlede çatı özelliği aranmaz.

✓ UNUTMA

"Onu" kelimesiyle okunabilen fiiller kılış fiilidir ve geçişli fiildir yani nesne alabilir.

1. Bu soru, bizi zorladı. (onu zorladı) → geçişli
2. Konular, giderek zorlaşıyor. (onu zorlaşıyor) → geçişsiz
3. Herkes yaylaya çıktı. (onu çıktı) → geçişsiz
4. Eski eşyaları yaylaya çıkardı. (onu çıkardı) → geçişli

✓ KARIŞTIRMA

Bazı fiiller bir cümlede geçişli, bir başka cümlede geçişsiz olabilmektedir. Yani "onu" kelimesiyle cevabı bulamamışsanız mutlaka böyle bir fiil vardır. Hemen cümleyi okuyup yüklemi, özneyi ve nesneyi bulunuz.

1. Arkadaşlar, ırmağa giderken bahçeden geçmişler. (geçişsiz)
2. Arkadaşlar, şu an ırmağı geçmişler. (geçişli)
3. Dün şehirde öylesine dolaştım. (geçişsiz)
4. Dün şehri öylesine dolaştım. (geçişli)

✓ DİKKAT

Bazı cümlelerde eylem geçişli olduğu hâlde nesne kullanılmamış olabilir. Yani eylemin gizli bir nesnesi vardır ve söylenmeye gerek görülmemiştir:

1. Dikkatli bakmayınca fark edemezsiniz. (Onu fark edemezsiniz) → geçişli
2. Dikkatli bakmayınca farkına varamazsınız. (onu farkına varamazsınız) → geçişsiz
3. Yıllardır, gelecek diye bekliyorum. (Onu bekliyorum) → geçişli

✓ ÖĞREN

Kısa yol kullanmayı sevmiyorsanız yüklemi bulduktan sonra özneyi bulun, ondan sonra da nesnenin sorusu olan "ne" (belirtisiz nesne) "neyi-kimi-nereyi" (belirtili nesne) sorularını yükleme yöneltin, cevap alabiliyorsanız eylem geçişlidir:

1. Bana biraz bahar getir gittiğin yerden. (geçişli)
   - ✓ getir → yüklem
   - ✓ kim getirsin? → "Sen" gizli özne
   - ✓ Sen ne getir? → "biraz bahar" belirtisiz nesne
2. Bu tavrı herkese zarar verdi. (geçişsiz)
   - ✓ zarar verdi → yüklem
   - ✓ zarar veren "ne" → "bu tavrı" özne
   - ✓ Bu tavrı "ne - neyi - kimi" zarar verdi → cevap yok (geçişsiz)
3. Bu tavrı, ona zorla terk ettirdik. (geçişli)
   - ✓ terk ettirdik → yüklem
   - ✓ terk ettiren "kim" → "Biz" (gizli özne)
   - ✓ Biz neyi terk ettirdik → bu tavrı (belirtili nesne) → geçişli
4. Yarın oraya geleceğim, diyordu. (geçişli)
   - ✓ diyordu → yüklem
   - ✓ diyen kim → "O" (gizli özne)
   - ✓ O ne diyordu → "yarın oraya geleceğim" → belirtisiz nesne (geçişli)

✓ DİKKAT

"Onu" kelimesini alamayan geçişsiz bir eylem iken fiilden fiil yapan -r, -t, -dır çatı eklerinden biriyle "onu" kelimesini alabilir duruma getirilen yani ekle geçişli yapılan fiiller oldurgan çatılıdır:

1. O, beni güldürdü.
   - ✓ Onu güldü → olmuyor.
   - ✓ Onu güldürdü → oluyor.
2. Konukları bu odaya yatıralım.
   - ✓ Onu yatalım → olmuyor.
   - ✓ Onu yatıralım → oluyor.
3. Susuzluk, bitkileri yeşertmiyor.
   - ✓ Onu yeşermiyor → olmuyor.
   - ✓ Onu yeşertmiyor → oluyor.

@tgdenemeleri

FİİLDE ÇATI

• Özne-Yüklem İlişkisi • Etken • Edilgen • Dönüşlü • İşteş

Test 2

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi etken çatılıdır?

A) Yaşlanmış ağaçların bazı dalları belediye ekiplerince budandı.

B) Kurumun bazı çalışanları hakkında disiplin cezası uygulanmış.

C) Yeni aldığı akıllı telefonuna kullanması gereken uygulamalar önceden yüklenmişti.

D) Babasının iyiliğine söylediği birçok söze de alınmıştı.

E) Ders bitince öğrenciler, bayrak töreni için okul bahçesine çıktı.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi edilgen çatılıdır?

A) Fizik sorularının genelinde matematiksel işlemler azaldı.

B) Gittiği iş görüşmelerinden olumlu sonuç çıkmayınca epey üzüldü.

C) Bahçedeki misafirlerin ıslanmasını önlemek için büyük şemsiyeler açıldı.

D) Son olaylardan sonra birlikte iş yaptığı arkadaşlarına gönül koydu.

E) Spor spikerlerinin son yıllarda kadınlardan seçilmesi dikkat çekiyordu.

3. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi dönüşlü çatılıdır?

A) Atanmaya hak kazananlar listesinde onun da adı okundu.

B) Ailenin tüm sorumluluğunu o yüklendi.

C) Yeni yapılan gökdelenlerden birinde oturmak için kredi almış.

D) Sokakta yaşayan insanlar için barınma alanları yapılmalı.

E) Çorum'da yapılan kazılarda toprak altından binlerce yıllık bir çömlek çıkarıldı.

4. Yoruldum (I) da yol üstüne oturdum (II)
Güzeller başıma toplansın (III) diye
Gittim (IV) padişahtan ferman getirdim (V)
Herkes sevdiğine kavuşsun diye

Bu dizelerdeki numaralanmış fiillerden hangileri dönüşlü çatıdadır?

A) I ve III B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

5. Her zamanki gibi gün ışımadan yıkandı (I), giyindi (II); daha saçlar örülecek (III), cici elbiseler giyilecekti (IV) ne de olsa işe başlayacaktı (V) bugün.

Numaralanmış eylemlerden hangileri dönüşlü çatılıdır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi işteş çatılı değildir?

A) Trafikte birbirine yol vermeyen iki şoför bir süre atıştı.

B) Memletten gelen akrabalarının hepsiyle tek tek tokalaştı.

C) Zorlandığın branşlara diğerlerinden daha çok çalışmalısın.

D) Kardeşiyle yaşadığı problemi çözebilmek için dakikalarca mesajlaştı.

E) Dargın olduğu lise arkadaşıyla üç yıldır görüşmüyormuş.

@tgdenemeleri

7. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi özne-yüklem ilişkisi yönünden diğerlerinden farklıdır?**

A) Kaybettiği nişan yüzüğü evin bahçesinde bulunmuş.

B) Bilgisayarı için aradığı parça bu mağazada bulunmuyormuş.

C) Toplantının başlaması için sen de salonda bulunmalısın.

D) Hırsızlar gün bitmeden polis ekiplerince bulunacaktır.

E) Üç gün önce kaybolan çocuk başka bir şehirde bulundu.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "kalem" **sözcüğü sözde özne görevinde kullanılmıştır?**

A) Bir öğrenci için olmazsa olmazların başındadır kalem.

B) Bilgi yarışmasına katılan yarışmacılara kalem hediye edildi.

C) Saygıdeğer bir hoca ile aynı ortamda bulunan insanlar, onu onurlandırmak için masasına kalem bırakır.

D) Şarkı sözlerini unutmadan yazmak için kalem arıyordu.

E) Kalem bulmak için başka odaya gideceğim aklıma gelmezdi.

9. Oğlunu savaşta kaybeden kadın dövünüyordu.

Bu cümledeki yüklem durumundaki fiilin çatı özelliği aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Etken-geçişsiz

B) Edilgen-geçişsiz

C) Oldurgan-geçişli

D) Dönüşlü-geçişsiz

E) Geçişli-ettirgen

10. **Aşağıdaki eylemlerden hangisi edilgen çatılıdır?**

A) sevindi B) koşmazsa

C) ötüşüyor D) uyudu

E) anlatıldı

11. I. Cumhurbaşkanı diplomatik görüşmeler için yurt dışında bulunuyordu. (edilgen)

II. Benden vazgeçeceği aklımın ucuna bile gelmemişti. (etken)

III. En yakın arkadaşımın işten kovulduğunu duyunca çok üzüldüm. (dönüşlü)

IV. Sınıfın arka tarafında oturan grup devamlı gülüşüyordu. (işteş)

V. Telefonum arabanın arka koltuğundan çalınmış. (edilgen)

Numaralanmış cümlelerdeki yüklemin çatı özellikleriyle ilgili ayraç içindeki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem edilgen fiil olduğu hâlde sözde özne almamıştır ve alamaz?**

A) Taner, işlerini zamanında yetiştiremediği için işten kovulmuş.

B) Sabah olunca hısım akraba toplanıp dağın eteklerinde pikniğe gidildi.

C) Yaşamı anlamlandırmak için farklı şeyler denemelisin.

D) Tanıdık birilerini görmek ümidiyle sağa sola bakınıyordu.

E) Paranın gücüne inanmıyorum, deyince herkes gülmeye başladı.

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Fiilden fiil yapan -ş çatı ekini alan bir fiil karşılıklı veya birlikte yapılma zorunluluğu taşıyorsa işteştir. Tek başına yapılabiliyorsa işteş değil etkendir:

1. Adamlar, bize yetişti. (etken → yetişmek tek de yapılabilir.)
2. Ümraniye'deki parkta buluştuk. (işteş → buluşmak tek yapılamaz.)
3. Hırsızlar, hemen kalabalığa karışmış. (etken → karışmak tek yapılabilir.)
4. Hırsızlar, gürültüyü duyunca kaçışmış. (işteş → kaçışmak tek yapılamaz.)

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

İşteş fiillerde özne-yüklem ilişkisi iki türlüdür yani birden fazla kişi aynı işi ya karşılıklı ya birlikte gerçekleştirir:

1. Kuşlar dallarda ötüyordu. (etken)
2. Kuşlar, dallarda ötüşüyordu. (birlikte, işteş)
3. Ozanlar, kıyasıya atışıyor. (karşılıklı, işteş)
4. Çocuklar, sınıfta bekliyor. (etken)
5. Çocuklar, sınıfta bekleşiyor. (birlikte, işteş)
6. Onu saygıyla selamladık. (etken)
7. Onunla koridorda selamlaştık. (karşılıklı, işteş)

✓ KARIŞTIRMA

"İyileşmek, güzelleşmek, bronzlaşmak, esmerleşmek..." gibi nitelik değişimini anlatan oluş fiillerinin durumu tartışmalıdır. Bazı yazarlar bunları etken bazıları dönüşlü alırken bazıları da nitelik işteşliği biçiminde bir adlandırma yapmaktadır. Şıklara göre hareket etmelisiniz zaten tartışmalı konularda bağlayıcı soru sorulmamaktadır.

✓ UNUTMA

Savaşmak, barışmak, güreşmek, yarışmak gibi fiillerin -ş yapım eki zamanla kalıplaşmış ve ayrı bir ek olarak düşünülememektedir ama bunlar, direkt olarak işteştir ve karşılıklı yapma anlamı verirler.

✓ DİKKAT

Bütün fiiller, özneye göre etkendir. Özne, işi bizzat yapar ve gizli veya açık özne olması fark etmez. Özneye göre çatının değişmesi için mutlaka çatı ekine (-I, -n, -ş) ihtiyaç vardır.

✓ DİKKAT

-n, -il fiilden fiil yapım ekini alan bir fiil ya edilgendir ya da dönüşlüdür. Bu çatı ekini gördüğünüz zaman buna göre çözünüz.

- Eylemi "ne" ve "kim" sorusuyla bulunan bir özne yapmıyor da--- "tarafından yapılma" anlamı veriyorsa edilgendir. Özne işi hem yapıyor hem de o işten etkileniyor ise dönüşlüdür:

1. Çocuk etrafına baktı. (etken)
2. Çocuk etrafına bakındı. (dönüşlü → bakınmak çatı eki almış)
3. Çocuğun durumuna bakıldı. (edilgen → biri tarafından bakıldı)
4. Ona yemek ayırın. (etken)
5. Ona yemek ayrıldı. (edilgen → biri tarafından ayrıldı)
6. Komşumuz, bu mahelleden ayrıldı. (dönüşlü)
7. Çamaşırları makinede yıkasınlar. (etken)
8. Çamaşırlar makinede yıkansın. (edilgen)
9. Gençler, ırmakta yıkanıyordu. (dönüşlü)

✓ DİKKAT

Geçişsizken edilgen yapılan fiiller yine edilgendir ama ne - kim sorularına cevap vermez yani özne alamaz:

1. Yarın oraya gidilecek. (öznesiz edilgen)
2. Sen yarın oraya götürüleceksin. (sözde öznesi olan edilgen)

✓ DİKKAT

Edilgen çatılı cümlede asıl işi yapan örtülü özne söylense bile çatı edilgendir, değişmez.

Bu konuşma, dinleyicilerce ayakta alkışlandı.
sözde özne örtülü özne

(edilgen çatı)

✓ MUTLAKA ÖĞREN

-ş çatı eki almayan fiillerin öznesinin çoğul kişi olması onu işteş yapmaz:

1. Çocuklar birbirlerine bakıyorlardı. (etken → çatı eki yok)
2. Çocuklar, anlamsızca bakışıyorlardı. (işteş)

@tgdenemeleri

Test 3

FİİLDE ÇATI

• Özne-Yüklem İlişkisi • Etken • Edilgen
• Dönüşlü • İşteş

1. Öğretmen, tahtayı önde oturan öğrencilerden birine sildirdi.

Bu cümledeki yüklem durumundaki fiilin çatı özellikleri aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Edilgen - geçişsiz
B) Dönüşlü - geçişli
C) Edilgen - geçişli
D) Etken - oldurgan
E) Etken - ettirgen

2. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde hem etken hem edilgen çatılı fiiller kullanılmıştır?**

A) Gazetecilik en zor mesleklerden biri olarak kabul edilir, çalışma şartları pek çok meslekten ağırdır.
B) Müzik sektörü çok kan kaybetti, dense de bu doğru bir tespit değildir.
C) Geçtiğimiz yıl örgün ve yaygın eğitim kütüphanelerinin sayısı yüzde 2 azaldı.
D) Tarihin ve turizmin göz bebeği Bodrum'da gerçekleşecek yelken yarışları, sadece katılımcılara değil, izleyenlere de görsel bir şölen sunacak.
E) Anadolu, medeniyetlerin kesişme noktası diye adlandırılır.

3. **Aşağıdaki eylemlerden hangisi "-l" ya da "-n" ekiyle edilgen <u>yapılamaz</u>?**

A) almak B) bilmek C) okumak
D) bitmek E) silmek

4. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi çatı bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Şırıl şırıl akan derenin kenarında birkaç saat uyudum.
B) Tarihî sokaklarda dolaşırken eski bir çeşme gördüm.
C) Minik Elif, annesinin ısıttığı sütü bir dikişte içti.
D) Çalışmaya başladığı ilk günlerde hep yemekhanede yemek yerdi.
E) Dinî bayramlarda dedesinin mezarını ziyaret ederdi.

5. I. Cam işinden kazandığımız parayı eşit şekilde bölüştük.
II. Akşamki organizasyona katılacaklar için özel yemekler hazırlandı.
III. Kolejimizin öğrencileri, el emeği ürünlerinin gösterileceği bir sergi açacak.
IV. Konsere girmek için gelen misafirler dışarıda kapıların açılması için bekleşiyordu.
V. Şehrin çeşitli yerlerinden toplanan çöpler boş bir alanda yakıldı.

Numaralanmış cümleler özne-yüklem ilişkisi bakımından eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Dostlara bıraktım türküleri
Gözlerimi delikanlılara
Hayallerim hepsine yeter
Bolca dağıtılsın çocuklara

Bu dizelerde kaç tane etken-geçişsiz çatılı eylem kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

7. "Bu acı kaybın ardından ülkede bayraklar yarıya indirilmişti." **cümlesindeki özne-yüklem ilişkisi aşağıdakilerin hangisinde yoktur?**

A) Aynı konular aynı insanlar tarafından ülkemizde yıllardır tartışılıyor.

B) Eleme karşılaşmasında takımımızın attığı gol geçersiz sayıldı.

C) Başbakan'ın ziyareti dolayısıyla kasaba gelin gibi süslendi.

D) Hakkımda söylediği kırıcı sözleri duyunca ona çok kırıldım.

E) Kirlenmiş halılar ve perdeler tek tek ve özenle yıkandı.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çatı özelliği aranmaz?**

A) Adam, çalılıkların arasına gizlenen domuzu tek kurşunla öldürdü.

B) Eski eşyalarının hepsini kullanmadıkları odaya doldurmuş.

C) Sanatçının son kitabını betimlemelerindeki yavanlıktan ötürü beğenmedim.

D) İşçiler, patronun onlar için aldığı baklavanın başına üşüştüler.

E) Şiirin ortaya çıkışını sağlayan en temel kavram bence sezgidir.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi özne-yüklem ilişkisi bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Köyün ahalisi saat geç olunca sessiz sedasız evlerine çekildi.

B) Ambulansın girişine engel olan araçlar bulundukları yerden çekildi.

C) Adamcağız, karısı ölünce iyice kendi içine çekildi.

D) Yönetim kurulunda çalışmak istemediğim insanlar olduğu için adaylıktan çekildim.

E) Kamyonun freninin patladığını anlayınca adam yoldan çekildi.

10. "Bu kitabı bana eski bir sahaftan zorla aldırmıştı." **cümlesinin çatı özelliği aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?**

A) Etken - ettirgen

B) Edilgen - geçişsiz

C) İşteş - geçişli

D) Dönüşlü - oldurgan

E) Etken - oldurgan

11. Kimi işteş eylemlerde özneler, yüklemin bildirdiği işi birlikte yapar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinin yüklemi bu açıklamaya örnek gösterilebilir?

A) Sabah tertemiz giydiğim kıyafetleri toz içinde gören annem bana epey çıkıştı.

B) Sporcunun anlattığı anekdotlara bol bol gülüştük.

C) Dükkânımızın önüne resmî plakalı dört araba yanaştı.

D) İçinde bulunduğumuz bina çökünce iki dolabın arasına sıkıştım.

E) İstediğiniz siparişleri tam zamanında yerine ulaştıracağız.

12. Geçişsiz fiile "-r, -t, -dır" eklerinden uygun olanı getirilerek fiil geçişli hâle getirilir. Buna oldurgan fiil denir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi bu açıklamaya örnektir?

A) Ben edebiyatın değişebilir kuralları olduğuna öğrencilerimi inandırırım.

B) Kış gelmeden anneannesine yün bir atkı ördürmüştü.

C) Belediye başkanı, yeşil alanları arttırmak için şehrin birçok noktasına ağaç diktirmiş.

D) Terapistimiz, ebeveynlerin çocuklar üstündeki etkisini anlatan kısa bir film izletti.

E) Seni elimde olmayan sebeplerden ötürü bu kadar beklettim.

@tgdenemeleri

Test 4

FİİLDE ÇATI
• Özneye Göre Çatı • Nesneye Göre Çatı

1. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi geçişsiz bir eylemdir?**

A) Edebî eser, insanda duygusal çağrışımlar doğurmalıdır.

B) Nitelikli sanatçı, içinde yaşadığı toplumun aksayan yanlarını görür.

C) Son oyununuzu, bir düşüncenin doğruluğunu kanıtlamak için yazmışsınız.

D) Eleştirmenler, toplumdan kopmuş sanatçıları yazılarıyla uyarmalıdır.

E) Konuyla ilgili düşüncesini dile getirmek için yerinden kalktı.

2. (I) Türk musikisinin gelmiş geçmiş en büyük virtüözlerinden biri olan Tamburi Cemil Bey, 1873 yılında İstanbul'un Molla Gürani semtinde dünyaya geldi. (II) Üç yaşındayken babasını kaybeden Cemil Bey, amcası Refik Bey'in himayesinde büyüdü. (III) Çalışkan, terbiyeli, sessiz bir çocuk olmasına rağmen musikiye düşkünlük gibi o zamana göre tehlikeli sayılan bir merakı vardı. (IV) Bu nedenle yalnız cuma geceleri annesinin yanında kalmak şartı ile Refik Bey'in konağına alındı. (V) Daha o yaşlarda küçük bir tamburi olarak çevresine ünü yavaş yavaş yayılmaya başlamıştı.

Numaralanmış cümlelerden hangisinin yüklemi edilgen çatılıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Aşağıdakilerin hangisinde verilen eylemlerin tamamı etken-geçişsizdir?**

A) gülmek - sevmek - uçmak - yatmak

B) almak - okumak - yapmak - satmak

C) gitmek - gelmek - durmak - anlamak

D) oturmak - uyumak - ağlamak - ölmek

E) göçmek - bakmak - yazmak - esmek

4. **Aşağıdaki dizelerden hangisinde hem edilgen hem işteş çatılı eylem kullanılmıştır?**

A) Dinmiş denizin şarkısı, rüzgâr uyumakta
Rıhtım boyu sonsuz bir üzüntüyle kaplı karaltı

B) Bir masal meyvesi gibi paylaştık hayatı
Yıkılmıştı hayata dair tüm ümitlerimiz

C) Tuna'yı görmedim ama tanırım
Bir ümit önünde koştuğum zaman

D) Gökyüzünün başka rengi de varmış
Geç fark ettim taşın sert olduğunu

E) Tüyden hafif olurum böyle sabahlar
Karşı damda bir güneş parçası

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde işteş bir eylem <u>kullanılmamıştır</u>?**

A) Biz gidiyoruz, siz bize yetişin.

B) Askerden arkadaşlarla askerlik yaptığımız semtte buluştuk.

C) Hayat telaşı içinde insanlar oradan oraya koşuşuyordu.

D) Kulüp başkanı ile önümüzdeki sezon için son kez görüşeceğiz.

E) Yeni girdiğim bir ortamdaki tüm insanlarla iyi anlaşırım.

6. Yüklemi etken bir eylem olan cümlelerde nesne görevinde bulunan sözler, yüklem edilgen yapıldığında sözde özne görevini üstlenir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde etken bir eylem edilgen yapılırken bu açıklamaya <u>uyulmamıştır</u>?

A) Otogarda saatlerce otobüs bekledi.
Otogarda saatlerce otobüs beklendi.

B) Biriktirilen parayla araba aldım.
Biriktirilen parayla araba alındı.

C) Karanlık çökmeden bu sarp dağları geçmeliyiz.
Karanlık çökmeden bu sarp dağlardan geçilmeli.

D) Öyküyü, diğer edebî türlerden daha çok severim.
Öykü, diğer edebî türlerden daha çok sevilir.

E) Doğum günü partisi için pasta yaptı.
Doğum günü partisi için pasta yapıldı.

@tgdenemeleri

7. Atölyedeki gençlerle bazen şakalaşıyorduk; onlar sadece gülüyor, yaptıklarımı hayranlıkla seyrediyorlardı.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Edilgen fiil
B) Geçişli fiil
C) Etken fiil
D) İşteş fiil
E) Geçişsiz fiil

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde işi başkasına yaptırma anlamı vardır?**

A) Çocuklarının hepsini kendisine benzetiyordu.
B) Eşine bir göz kalemi bir de rimel aldırdı.
C) Akşam hazırladığı afişleri duvarlara yapıştırdı.
D) Bilgisayarındaki görüntüyü perdeye yansıttı.
E) Bahçenin orta yerindeki yabani otları kopardı.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem geçişli olduğu hâlde nesne kullanılmamıştır?**

A) Bursa'da kaldığım otelin odası Uludağ'a bakıyordu.
B) İstenen belgeleri zamanında üniversitene vermelisin.
C) İllüzyonistin yaptığı gösteriyi gözünü kırpmadan izlemişti.
D) Ben görmedim ama çok güvendiğim bir arkadaşımdan duydum.
E) O konuşurken cümleleri nasıl kurduğuna dikkat edin.

10. I. Ünlü mekânın sahibi tanıdıklarını en ön sıraya oturtmuştu.
II. Hayatının en güzel günlerini bu şirin yörede geçirmişti.
III. Trafik ekipleri, yolda şüpheli gördükleri araçları durduruyorlardı.
IV. Yaptığı hatayı yüzüne vurarak çocuğunu utandırmış.
V. Kebapçıya gittiğinde yemeği kendi zevkine uygun yaptırırdı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinin yüklemi geçişsizken geçişli yapılan bir fiil değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi özne-yüklem ilişkisi bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Hastalıktan ötürü son aylarda iyice inceldi.
B) Herkesten özenle sakladığı sırrı bir anda duyuldu.
C) Bazı kurumların denetleneceği haberi hemen yayıldı.
D) Okulun duvarlarına öğrencilerin yaptığı resimler asıldı.
E) Fesleğen, sadece bitki olarak değil sos olarak da kullanılır.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat tamlaması sözde özne görevinde kullanılmıştır?**

A) Odanın kapısı yavaşça aralandı.
B) Her sene bu alanda kitap fuarı düzenlenir.
C) Neden hep başkalarının söylediklerine inanılır?
D) Okuduğum kitap, son günlerde ekranlarda tartışılıyor.
E) Programın amacı tüm katılımcılara sözlü olarak anlatıldı.

✓ ÖĞREN

Çatı edilgen iken işi yapan gerçek özne ayrıca belirtilebilir. "Ne tarafından", "kim tarafından" sorusuna cevap veren bu ögeye örtülü özne denir:

1. Göstericiler, polislerce uyarıldı.
2. Sorular, öğretmenimiz tarafından beğenildi.

Not: Örtülü öznenin söylenmesi çatıyı değiştirmez. Yani "Şiirler, eleştirmenlerce yerden yere vuruldu." cümlesi edilgendir.

@tgdenemeleri

Test 5

FİİLDE ÇATI

• Özneye Göre Çatı • Nesneye Göre Çatı

1. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi çatı özellikleri bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) İçeri müdür girince çalışanlar hızla toparlandı.

B) Panelist, son konuşmasında çok önemli konulara değindi.

C) Buluşmak için sözleştikleri yer kalabalık olduğundan bir süre etrafına bakındı.

D) Usta edebiyatçı, bir grup hayranı tarafından mezarı başında anıldı.

E) Son yapımıyla ödül alan yönetmen, ekip arkadaşlarına sarıldı.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde işteş çatılı eylemde karşılıklı yapma anlamı vardır?**

A) Göz açıp kapayıncaya kadar bizim ev de tutuşmuştu.

B) Annemin köyünde her bahar koyun, kuzu meleşirdi.

C) Kocasını gemiye bindirip rıhtımdan hüzünle uzaklaştı.

D) Gençler, uçurumun dibini görebilmek için iyice kenara yanaştılar.

E) Akıllı telefon kullanamadığından yurt dışındaki oğluyla hâlâ mektuplaşıyordu.

3. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisinin yüklemi oldurgan çatılıdır?**

A) Acemi katır kapı önünde yük indirir.

B) Dağ ne kadar yüce olsa yol üstünden aşar.

C) Gölgesinde oturulacak ağacın dalı kesilmez.

D) En kolay iş, yemek; çiğnemeden o da yutulmaz.

E) Herkesin aklı bir olsa koyuna çoban bulunmaz.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçişsiz bir eylem aldığı eklerle ettirgen hâle gelmiştir?**

A) Başından geçen kötü olayları ailesine ağlaya ağlaya anlattı.

B) Adamcağız ayağından sakatlanmış atını kimseye öldürtmedi.

C) Mezuniyet töreninde giyeceği elbiseyi mahalledeki terziye diktirmiş.

D) Ofisteki eşyaların hepsini özel bir firmaya taşıtmışlar.

E) Mülakata geç gelen adayları diğer görüşmeler bitene kadar dışarıda beklettirdiler.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözde özne kullanılmıştır?**

A) Deneme, yazarın düşüncelerini özgürce dile getirdiği bir türdür.

B) Üniversite yerleştirme sonuçlarını ÖSYM Başkanı açıkladı.

C) Tiyatro, sinemaya göre daha organik olduğu için daha çok sevilir.

D) Her olayı en ince detayına kadar araştırmayı severdi.

E) Herkesin içinde düşüncelerini ifade etmekten çekiniyordu.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylem, edilgen çatılı olduğu hâlde cümledeki işi yapan gerçek özne belirtilmiştir?**

A) Bütün eğitim kurumları, müfettişlerce denetleniyor.

B) Eşyalar kısa sürede üst kata çıkarıldı.

C) Kadın, çocuğuna sevgiyle sarıldı.

D) Artık kimse kimseye borç vermek istemiyor.

E) Mahallemizin sakinleri, olaya tepki gösterdiler.

@tgdenemeleri

7. I. Taşa, toprağa, havaya, suya her şeye hayranlık duyardı. (etken)

II. Daha fazla azar işitmemek için yanımdan uzaklaştı. (geçişsiz)

III. Büyük kentlerin dayanılmaz cazibesi herkesi kendine çekiyordu. (geçişli)

IV. Bilinçsiz avlanma sonucu bölgedeki kuşların sayısı azaldı. (edilgen)

V. Taş fırınlarda pişirilen ekmekler konuklara ikram edildi. (edilgen)

Numaralanmış cümlelerin yüklemlerinin çatı özellikleri için ayraçla belirtilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Bahçemizdeki ağaçlar bahar geldiğinde ----.

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa özne-yüklem ilişkisi bakımından diğerlerinden farklı bir özellik gösterir?

A) meyve verir
B) bahçıvanımız tarafından budanır
C) göçmen kuşlara ev sahipliği yapar
D) rengârenk çiçekler açar
E) yemyeşil oluverir

9. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde hem geçişli hem geçişsiz eylem kullanılmıştır?**

A) Bütün sevgileri atıp içimden
Varlığımı yalnız ona verdim ben
B) İsterdim bu eski yerde seninle
Baş başa uyumak son uykumuzu
C) Kapımı birkaç gün için açık tut
Eşyam bakakalsın diye arkamdan
D) Herkesin dünyada varsa yeri
Ben de "bütün dünya benimdir" derim
E) İkiz hayaletler gibi yürüdük
Puslu aydınlıkta o bahar günü

10. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi öznesine göre edilgen, nesnesine göre geçişsiz bir eylemdir?**

A) Dalmak için açıklara giden gençlere uzun aramalardan sonra ulaşıldı.
B) Onun gönül bahçesine aşk fakiri insanlar giremezmiş.
C) Yazmak istediği romanı ilk cümlesinden son cümlesine kadar planlamıştı.
D) Dağ yollarına tırmanan arabamız homurdanmaya başlamıştı.
E) Cüzdanını bıraktığı yerde göremeyince uzun süre arandı.

11. Bana hatırlatıyor uzun uzun her akşam
Simsiyah servileri bembeyaz perdelerim

Bu cümlede geçen eylemin çatı özellikleri aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Etken - oldurgan
B) Edilgen - geçişsiz
C) Etken - ettirgen
D) Dönüşlü - geçişli
E) Etken - geçişsiz

12. Bilim insanları benim haklı olduğumu kanıtladılar ama ben bir gün bile yaptıklarımla övünmedim. Sadece gençlere çalışma azmi kazandırdım.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Edilgen fiil
B) Etken fiil
C) Dönüşlü fiil
D) Geçişli fiil
E) Ettirgen fiil

✓ ÖĞREN

getirmek (geldirmek), götürmek (gittirmek), kaldırmak (kaldırmak) fiilleri oldurgan yapılırken değişime uğramıştır.

@tgdenemeleri

Test 1

CÜMLE TÜRLERİ

• Yüklemin Türüne Göre • Anlamına Göre • Yüklemin Yerine Göre (Öge Dizimi)

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisi yükleminin türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) İnsan için en zor iş, insan olabilmektir.
B) İçimdeki umuttur beni yaşatan.
C) Yaşayan her insan zamanla kirleniyor.
D) Aşkla dolu olmayan kalp ölüdür.
E) Fuzuli, kalbiyle hâlâ çağdaşımızdır.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisi yükleminin türüne göre yanlış adlandırılmıştır?

A) Onun biricik bir amacı vardı. (isim)
B) Toplantıya tam zamanında vardı. (fiil)
C) Bendim senin asıl aradığın. (isim)
D) Bir öykücü için her insan önemlidir. (isim)
E) İnsan ancak insanla insanlaşıyor. (isim)

3. I. Sevgi, iç çekişlerin buharıyla yükselen bir dumandır.
II. Bir hikâyede daldaki kuş mutlaka cıvıldar.
III. Duygulu kalbim gibi titrekti dallar.
IV. Herkes birbirini saygıyla selamladı.
V. Sorumlulukları ve parası çok olan insan korkaktır.

Numaralanmış cümlelerden hangileri yüklemine göre diğer üçünden farklıdır?

A) I ve III B) II ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

4. (I) Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinin bahçesindeki "Düşünen Adam" heykeli meşhurdur. (II) Fransız heykeltıraş Auguste Rodin'in 1906'da tamamladığı heykelin buradaki kopyasının hikâyesi de ilginçtir. (III) 1953'te heykelin fotoğrafını bir dergide gören Başhekim Fahri Celal Göktulga, bu heykelin kopyasını yaptırmakta kararlıdır. (IV) O sıralarda hastanede yatan Kemal Künmat, heykelin yapımı için görevlendirilir. (V) 40 bin lira isteyen bu heykeltıraşın işi yarım bırakmasından sonra onu tamamlayan kişi Yüzbaşı Mehmet Pişdar adında bir başka hastadır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisi yükleminin türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. (I) Cenevre, geceleri sokaklarda dolaşmak için bulunmaz bir yerdir. (II) En başta, son derece hatta insanı sıkacak denli güvenlidir. (III) İsviçre'nin zenginlik kaynağı olan bankalar burada olduğu için polis kuş uçurtmaz. (IV) Polis otosunun veya üniformasının ortalıkta gözükmediği bu şehirde gizli bir el sanki yabancıların her an ensesindedir. (V) Ayrıca geceleri saat ondan sonra ancak küçük kuzey kentlerinde rastlanabilecek kadar ıssızdır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisi yüklemine göre farklı bir cümle türündedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

6. Bir insanı, bir insana bağlayan şey ortak acılardır çoğu kez.

Bu cümle ile yükleminin türü ve öge dizimi bakımından özdeş olan cümle aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Asla birbirinin yerini alamaz insanlarla eşyalar.

B) Geçmişin acı meyveleri tatlanıyor zaman geçtikçe.

C) En acı yaşantılar bile acıtmadan hatırlanır bir zaman sonra.

D) Sen belirsiz geleceğin veya dönülemez geçmişin yerine, şimdinin kucağında yaşa.

E) İnsanı kendinden uzaklaştıran bir şeydir ele geçirme yarışı.

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi anlamına göre farklı bir cümle türünün örneğidir?**

A) İnsanın olduğu yerde ne iyiler biter ne de kötüler.

B) İyiyi ya da kötüyü tercih edebilmek için bunlar bulunmalı çevremizde.

C) Kötülüğe ulaşamadığı için kötülük yapmayan biri iyi değildir.

D) Özgür iradeyle seçim yapamayan birinin ne olduğuna karar veremez kimse.

E) Kötü sonuçlara itiraz etmemeli insan, bu durum kendi tercihinin sonucuysa.

8. Özlemini çektiğimiz şeylere bol bol sahip olup onlara alışınca onlar, bizim için haz kaynağı olmaktan çıkar.

Bu cümlenin yüklemine, anlamına ve öge dizimine göre özellikleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	Yüklemine Göre	Anlamına Göre	Öge Dizimine Göre
A)	Fiil	Olumlu	Kurallı
B)	Fiil	Olumsuz	Kurallı
C)	Fiil	Olumlu	Devrik
D)	İsim	Olumsuz	Kurallı
E)	İsim	Olumlu	Kurallı

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi biçimce olumlu anlamca olumsuz bir cümledir?**

A) İnsan; düşü gerçeğe, geçmişi bugüne, acıyı umuda yeğ tutmamalı.

B) İnsan, kendinden kaçarken kentinden de kaçar bazen.

C) Ne içine ne dışına sığabiliyor taşan bir yürek.

D) İki gönül bir olur da samanlık seyran olmaz mı hiç?

E) Uykularıma aşıladım seni çık da gel artık düş kentlerime.

10. **Aşağıdakilerden hangisinde verilen dizeler eksiltili cümle oluşturmuştur?**

A) Buharlaşır suyu ömrümüzün
Isınınca yüreğimiz

B) Aşk da bir nimettir
Üşüyünce yüreğimiz

C) Son bulur karanlıklar
Işıyınca yüreğimiz

D) Sığamayız hiçbir yana
Tutuşunca yüreğimiz

E) Sonrasında sağanak yağmur
Taşınca yüreğimiz

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi biçimce olumsuz anlamca olumlu bir cümledir?**

A) Karanlıkla suç ortağı olanlar karanlıktan korkmazlar.

B) Benim senden başka güvenecek bir kimsem mi var?

C) Sen başarılı olmak istedin de biz mi engel olduk?

D) Böylesine karmaşık bir problemi insan tek başına çözmeye kalkışmamalı.

E) Böyle titiz bir yazarın yazdıklarını hiç okumaz mıyım?

@tgdenemeleri

12. **Aşağıdakilerin hangisinde verilen cümle ile ayraç içindeki belirleme uyumlu değildir?**

A) Anlattıklarımı başkalarıyla paylaşmayın. (buyruk-emir cümlesi)

B) Başarmak istiyorsan dayanıklılığını geliştirmelisin. (gereklilik-zorunluluk cümlesi)

C) Bu yetenekli çocukta yok yok. (biçimce olumlu anlamca olumsuz cümle)

D) Sanki bir gün olsun beni düşündün. (biçimce olumlu anlamca olumsuz cümle)

E) Yazık ki taşa geçti sana geçmedi sözüm. (ünlem cümlesi)

✓ SAKIN KARIŞTIRMA

Öge dizimine göre veya kuruluşuna göre cümle istenirse yüklemin yerine bakılır, türüne değil. Yüklem sonda ise kurallı yani düz cümle, yüklem sonda değilse devrik cümle oluşur.

✓ DİKKAT

Yüklemi fiil olmayan her cümle yükleminin türü bakımından isim cümlesidir.

Aşağıdaki cümleler isim cümlesidir ve yüklem olan sözcüğün türü belirtilmiştir.

1. Benim amacım kazanmaktı. (fiilimsi)

2. Hani bir sevgilin vardı yedi sekiz sene önce. (isim)

3. Balığın görünüşü korkutucuydu. (adlaşmış sıfat)

4. Bizdik bir zaman bizi hor gören. (zamir)

5. Çocuklar içindi bütün çabamız. (edat grubu)

6. Dost, dostun ayıbını örtendir. (fiilimsi grubu)

7. Bizi üzen şey, onun tembellik yapmasıdır. (fiilimsi grubu)

✓ SAKIN KARIŞTIRMA

Olumlu cümle, bildirilen yargının gerçekleşmesi ile ilgilidir. Yani durumun iyiliği veya kötülüğü cümle türüyle ilgili değildir. Aşağıdaki cümlelerin tümü olumlu cümle türüne girer:

1. Adam, bugün çok yoruldu.

2. Size yardım edemediğim için üzgünüm.

3. Babam bana çok öfkelenmiş.

✓ DİKKAT

Yüklemi çekimli fiil olan cümleler, fiil cümlesidir ve olumsuzu -ma, -me olumsuzluk ekiyle yapılmıştır veya yapılabilir.

NOT: Bir sözcüğün isim mi fiil mi olduğu köküne göre değil, son yapım ekinden sonraki görevine göre belirlenir.

1. Yaptığınız hareket korkunçtu. (isim cümlesi)

2. Durumu biraz daha gözlemleyin. (fiil cümlesi)

3. Onu yaşama bağlayan senin onu sevmendir. (isim cümlesi)

4. İnsanlar giderek sevgisizleşiyor. (fiil cümlesi)

5. Her şeyin bir çözümü varmış. (isim cümlesi)

6. Söylediğim her söz hedefe varmış. (fiil cümlesi)

✓ SAKIN KARIŞTIRMA

Bir cümlenin biçimi olumlu da olumsuz da olsa bildirilen yargının gerçekleşip gerçekleşmemesine göre o cümle olumlu veya olumsuz cümle olarak adlandırılır. Yani bir cümle biçimce olumsuzken anlamca olumlu veya biçimce olumluyken anlamca olumsuz cümle grubuna girebilir. Aşağıdaki cümleleri iyi inceleyiniz:

1. Ne sana ne bana güveniyor. (olumsuz cümle)

2. Benim dert çekecek hâlim mi kaldı? (olumsuz cümle)

3. Bu markette yok yok. (olumlu cümle)

4. Kim, bu cennet vatan uğruna olmaz ki feda? (olumlu cümle)

5. Ben seni anlamıyor değilim. (olumlu cümle)

6. Sanki yüzümü güldürecek bir iş yaptın. (olumsuz cümle)

7. Anlatımını gereksiz ayrıntılarla boğmamalısın. (olumsuz cümle)

@tgdenemeleri

CÜMLE TÜRLERİ

• Yapısına Göre Cümleler • Basit Cümle • Birleşik Cümle • Sıralı Cümle • Bağlı Cümle

Test 2

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi basit yapılı bir cümledir?**

A) Turnalar yok olursa aşk ve hasret öksüz kalır.

B) Bilenle bilmeyen bir tutulmaz.

C) Kierkegaard, "Hayat, geriye doğru anlaşılır, ileri doğru yaşanır." diyor.

D) Hiçbir sanat eseri yoktur ki toplumunu yansıtmasın.

E) Genç bir yazar, başka yazarların yapıtlarını ilk yazarlık dönemlerinde örnek alabilir.

2. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi birleşik yapılı bir cümle <u>değildir</u>?**

A) Hemen oturup günlüğümü yazmalıyım.

B) Her şeyi gördüm, artık buradan göçüyorum.

C) İnsan inanmalı ki başarıya ulaşsın.

D) Sen beni anlarsın sanmıştım.

E) Ayrılık başlarsa aşk da acıtır yüreği.

3. I. Sana kızmıyorum ama sitem ediyorum.

II. Başka birine acı verebileceğimin bilinci beni ahlaklı kılar.

III. Şu dünyada her insan, bir hikâyenin büyük veya küçük parçasıdır.

IV. Topluluklar, giderek çöküyor; onun yerini titizlikle korunan kimlikler alıyor.

V. Siyaset adamlarının ve medya mensuplarının dilinin toplumu gerdiğini düşünüyorum.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi <u>söylenemez</u>?

A) I. si bağlı ve bağımlı bir cümledir.

B) II. si girişik birleşik bir cümledir.

C) III. sü basit yapılı bir cümledir.

D) IV. sü bağımsız sıralı bir cümledir.

E) V. si bağlı bir cümledir.

4. Şefkat, bazen ona en çok gereksinim duyanları parampar-ça ediyor.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Öge dizimine göre kurallı bir cümledir.

B) Anlamına göre olumsuz cümle örneğidir.

C) Yapısına göre birleşik yapılı bir cümledir.

D) Yüklemine göre fiil cümlesidir.

E) Yüklemi birleşik yapılı bir fiildir.

5. Ben, sana bütün yaralarımı gösterecek ve gerçekleri değiş-tirmeksizin anlatacak kadar güvendim.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Üç tane yan cümlesi vardır.

B) Bir tane temel cümle bulunmaktadır.

C) Girişik birleşik cümle örneğidir.

D) Bağlı cümle olup ortak öge içermektedir.

E) Yüklemine göre eylem cümlesidir.

6. (I) Bugün, içinde taze umut yaprakları yeşerir; yarın, tomur-cuklar açar. (II) İçin, parıl parıl parlar ama onu üçüncü gün don vurur. (III) Her şeyin yolunda olduğundan emin oldu-ğun gün gün öldürücü don, kökünü kurutur insanın. (IV) Yaşa-dığın güzel mevsimlerin bedeli ağır bir kıştır. (V) Öyleyse insan baharı ve yazı yaşarken hazırlık yapmalı kışa.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşa-ğıdakilerin hangisini söylemek <u>yanlıştır</u>?

A) I. cümle sıralı cümledir.

B) II. cümle bağlı cümledir.

C) III. cümle birleşik cümledir.

D) IV. cümle basit bir cümledir.

E) V. cümle birleşik yapılı bir fiil cümlesidir.

@tgdenemeleri

7. (I) Bir çöplüğün önünde heykel gibi durmuş, hiç kıpırdamadan olanca dikkatiyle tenekelere bakan tek bacaklı bir adama rastlamıştık. (II) Adam çöpleri ne karıştırıyor ne de inceliyordu. (III) Sağanak yağmurun altında gözlerini bir an bile ayırmadan bir film izliyordu sanki. (IV) Galiba insanlığın artıklarında kendi yansımasını görmeye çalışıyordu. (V) Kayıp bacağını arıyor, demişti yanımdaki.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda söylenenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümle sıralı cümle yapısındadır.
B) II. cümle biçimce olumlu, anlamca olumsuz cümledir.
C) III. cümle yapıca girişik birleşik cümle örneğidir.
D) IV. cümle birden fazla yan cümlesi bulunan birleşik yapılı bir cümledir.
E) V. cümle iç içe birleşik cümledir.

8. Yitirdiğim bir şeyi arıyorum ama neyi yitirdiğimi unutmuşum.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Tek yargılı bir cümledir.
B) Yan cümle içermemektedir.
C) Soru cümlesidir.
D) İki tane birleşik cümleden oluşmuş bağlı bir cümledir.
E) Bağımsız sıralı cümle örneğidir.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi sözde soru cümlesidir?**

A) Toplantının konusu neydi acaba?
B) İnsan kendine hedef belirlerken nasıl bir yol izlemeli?
C) Biz şairler, her şeyi biraz abartıyoruz galiba.
D) Çocuğu tehlikede olan bir anne kadar kim cesur bir savaşçı olabilir?
E) Onu şimdi nerede ve nasıl bulabiliriz?

10. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisi eksiltili cümledir?**

A) Yel, kayadan ne koparır.
B) Kaçan balık, büyük olur.
C) Gün doğmadan neler doğar?
D) İnsan konuşa konuşa, hayvan koklaşa koklaşa.
E) Ak itin pamukçuya zararı var.

11. "Kuvvetli kişi, zayıf ile yan yana yürüyendir."

Bu özdeyiş için aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Basit yapılı bir cümledir.
B) Fiil cümlesidir.
C) Olumlu bir cümledir.
D) Kurallı bir cümledir.
E) Yan cümle içermemektedir.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi bağımsız sıralı cümledir?**

A) Hayatı anlayın; anlamayanlar, asla sevemez.
B) İnsanoğlu; iyiyi, güzeli, doğruyu sevmeli; bu, onun varoluşsal bir özelliğidir.
C) İçimde bugün yağmur fırtınaları var, dünkü dinginlik yok.
D) Her yer karanlık, diyordu; karanlıkta görmeyi öğrendi.
E) Zekâ, büyük bir nimettir; iyi eğitilmediği zaman eziyete dönüşür.

@tgdenemeleri

✓ ÖĞREN

Bazı cümleler, soru biçiminde düzenlenir ama cevap istemez çünkü cevap içindedir. Bu tür cümlelere sözde soru cümlesi denir. Anlamı güçlendirmek için kurulan bu cümlelerde sitem, şaşkınlık, olumsuzlaştırma, olumlulaştırma, yadsıma, onaylama, onaylatma gibi farklı anlamlar bulunabilir:

1. Benim mor sümbüllü bağlarım mı var?
2. Benzin vardı da biz mi içtik?
3. Kim bu cennet vatan uğruna olmaz ki feda?
4. Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Yapısına göre dört çeşit cümle vardır: basit, birleşik, sıralı, bağlı.

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Basit cümle uzun ya da kısa cümle değildir. Yüklemi bir tane olan ve içinde fiil veya fiilimsi bulunmayan cümledir yani tek yargılıdır:

1. Bütün soruları, kolaylıkla ve zevkle çözdüm.
   yüklem
2. Sokağın sonundaki kırmızı evin önünde duruvermişti
   yüklem
   o son model mavi araba.

✓ DİKKAT

Birleşik cümlenin tek yüklemi vardır ve içinde fiil veya fiilimsiden ya da iç cümleden oluşan bir yan cümle vardır. Yan cümle ya bir ögedir ya da bir ögenin tamamlayıcısıdır ama ayrı bir yüklem değildir.

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Yan cümlesinin kuruluşuna göre dört çeşit birleşik cümle vardır:

1. Girişik birleşik cümle: En yaygın kullanılan ve en çok sorulan birleşik cümle çeşididir ve yan cümlesi fiilimsi ile oluşturulur yani içinde isim-fiil, sıfat-fiil veya zarf-fiil bulunur.
2. Şartlı birleşik: Yan cümlesi -sa, -se şart kipiyle oluşturulmuş cümledir.
3. İlgi cümlesi (ki'li birleşik cümle): İki yargının birbirine "ki" bağlacıyla bağlanmasıyla oluşur.
4. İç içe birleşik cümle: Yan cümle, temel cümlenin bir ögesi olan veya o ögeyi tamamlayan tam bir cümleden yani iç cümleden oluşur.

Aşağıdaki birleşik cümlelerin türünü ve yan cümlesinin görevini inceleyip öğreniniz:

1. Tekkeyi bekleyen, çorbayı içer.
   → Girişik birleşik cümledir.
   → Yan cümle özne görevindedir.

2. Yazar, "İlk öğretmenim annemdir." diyordu.
   → İç içe birleşik cümledir.
   → Yan cümle nesne görevindedir.

3. İnsan birini severse onun her şeyine katlanır.
   → Şartlı birleşik cümle.
   → Yan cümle zarf tümleci görevindedir.

4. İyi çalışmış ki bu dereceyi yapmış.
   → İlgi cümlesidir yani ki'li birleşik cümledir.
   → Yan cümle zarf tümlecidir.

5. Anladım ki bu iş böyle gitmeyecek.
   (Bu işin böyle gitmeyeceğini anladım)
   → Ki'li birleşik cümle yani ilgi cümlesidir.
   → Yan cümle nesne görevindedir.

6. Görülüyor ki herkes sınava hazır.
   (Herkesin sınava hazır olduğu görülüyor.)
   → Ki'li birleşik cümle yani ilgi cümlesidir.
   → Yan cümle özne görevindedir.

7. Bilmeden gelip bastığın bu toprak, bir vatan kalbinin attığı yerdir.
   → Girişik birleşik cümledir ve dört tane yan cümlesi vardır.
   → İlk üç yan cümle özne görevindedir çünkü özneyi niteleyen bir sıfat-fiil grubunun içindedir. 4. yan cümle ise yüklem grubunun içinde ve sıfat görevindedir.

@tgdenemeleri

✓ KARIŞTIRMA

İki temel cümlenin bulunduğu cümleler sıralı veya bağlı cümledir; aradaki tek fark, bağlaç ile bağlanıp bağlanmamasıdır:

1. Artık çalışmıyorum, konuları bitirdim. (sıralı)
2. Artık çalışmıyorum çünkü konuları bitirdim. (bağlı)
3. Hava soğuktu, hiçbir sığınağımız yoktu. (sıralı)
4. Hava soğuktu üstelik hiçbir sığınağımız yoktu. (bağlı)
5. Sokağa çıktım, amaçsızca yürümeye başladım. (sıralı)
6. Sokağa çıktım ve amaçsızca yürümeye başladım. (bağlı)

✓ KARIŞTIRMA

Bağlaç bulunan her cümle bağlı cümle değildir çünkü bağlaç ögeleri bağlamışsa bağlı cümle oluşturmaz ancak bağlaç iki cümlenin arasına girmişse bağlı cümle oluşturur:

1. Ne insanların yargıları ne dostların sitemi benim doğrularımı değiştirir. (bağlı cümle değil)
2. Ne seni ararım bir daha ne yardım isterim kimseden. (bağlı cümle)
3. Düzenli çalışmayı ve sabırlı olmayı ben ondan öğrendim. (bağlı cümle değil)
4. Düzenli çalışmalı ve sabırlı olmalısın her zaman. (bağlı cümle)
5. Çocuklar ya basketbol oynamaya ya gezinti yapmaya gitmişlerdir. (bağlı cümle değil)
6. Ya beni de götür ya sen de gitme. (bağlı cümle)

✓ DİKKAT

Bağlı cümle bağlaçla bağlanmış cümleler topluluğudur. Bağımlı cümle ise ögelerinden en az birinin ortak olduğu cümleler topluluğudur, isim benzerliği sizi yanıltmasın. Aşağıdaki cümle tahlillerini kavrayınız.

1. Azerbaycan kökenli olan ve 2011 yılında Türkiye vatandaşı olan Ramil Guliyev, Londra'da 2017'de yapılan şampiyonada 200 metrede dünya şampiyonu oldu.
   a) Yüklemine göre: Fiil
   b) Anlamına göre: Olumlu
   c) Yapısına göre: Birleşik
   d) Öge dizimine göre: Kurallı

2. Dün, gelecek kapkara görünüyordu hâlbuki şimdi şu ağaçların çiçek açacağı mevsimi bekliyorum.
   a) Yüklemine göre: Fiil
   b) Anlamına göre: Olumlu
   c) Yapısına göre: Bağlı
   d) Öge dizimine göre: Kurallı

3. Ben de senin gibi neşeliyim, diye söylendi.
   a) Yüklemine göre: Fiil
   b) Anlamına göre: Olumlu
   c) Yapısına göre: Birleşik
   d) Öge dizimine göre: Kurallı

4. O adam aslında akılsız değilmiş.
   a) Yüklemine göre: İsim
   b) Anlamına göre: Olumlu
   c) Yapısına göre: Basit
   d) Öge dizimine göre: Kurallı

@tgdenemeleri

CÜMLE TÜRLERİ
• Birleşik Cümleler • Girişik Birleşik • Şartlı Birleşik • İç İçe Birleşik • Ki'li Birleşik (İlgi Cümlesi)

Test 3

1. Dakota kabilesinin kadınları sevdikleri ölünce parmaklarını keser.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Girişik birleşik cümledir.
B) Anlamına göre olumlu bir cümledir.
C) Yan cümlesi nesne görevindedir.
D) Yüklemine göre eylem cümlesidir.
E) Bir temel cümle ile iki yan cümleden oluşmuştur.

2. Artık toplama kamplarını, gaz odalarını, cezaevlerini kanıksadık; canlı yayından izlediğimiz bombardımanlardaki çocuk ölümleri eşliğinde akşam yemeğimizi yiyoruz.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bağlı cümledir.
B) Fiil cümlelerinden oluşmuştur.
C) Olumlu cümlelerden oluşmuştur.
D) Bağımlı sıralı cümledir.
E) Öge dizimine göre kurallı cümledir.

3. Derin sularında bu ayna her an
Senden bir parıltı aksettirecek
Kâh çıplak bir omuz sessiz düşecek
Eriyen bir kuğu beyazlığından

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bu dizeleri için aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) İki temel cümle ile bir yan cümleden oluşmuştur.
B) İki yan cümle ile bir temel cümleden oluşmuştur.
C) Özne göreviyle kullanılmış yan cümle bulunmaktadır.
D) İsim cümlesi ve fiil cümlesinin sıralanmasıyla oluşmuş sıralı cümle vardır.
E) İki tane devrik fiil cümlesinden oluşmuş sıralı cümledir.

4. İstanbul'a son bir yıldır hiç gitmedim, bir daha dönüp dönmeyeceğimi bilmiyorum. Geri dönmek zorunda olmadıkça çekip gitmek hiç de zor değilmiş. Artık sürekli gidiyorum, kendimi de yanımda taşıyarak; içimdeki cesedi ağır, kocamış, bozkıra dönmüş yüreğimi yüklenerek dolanıp duruyorum. Dünya acımasız bir avcı gibi izimi sürüyor.

Aslı Erdoğan'ın "Mucizevi Mandarin" **adlı eserinden alınan bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

A) Bağımlı sıralı cümle
B) Birleşik yapılı cümle
C) Basit yapılı cümle
D) İsim cümlesi
E) Bağlı cümle

5. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisinde yan cümlenin görevi yanlış belirtilmiştir?**

A) Ölmüş koyun, kurttan korkmaz. (özne)
B) Gün doğmadan neler doğar. (zarf tümleci)
C) Ağaca çıkan keçinin dala bakan oğlağı olur. (özne)
D) Suyun yavaş akanından, insanın yere bakanından kork. (dolaylı tümleç)
E) Harman döven öküzün ağzı bağlanmaz. (nesne)

6. (I) Biz mangal seven bir milletiz. (II) Ateş ve et ikilisi, sanırsınız ki bizim için yaratılmış. (III) Yaz aylarında duman tütmeyen bir ağaç altı, bahçe, balkon yok gibidir. (IV) Bu işi en çok abartanlar ise Gazianteplilerdir. (V) Pazar günleri bu kentte herkes mangal yakar ve piknik yerlerinden yükselen dumanları gören yabancılar, orman yangını var sanırlar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgi aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümle, basit isim cümlesidir.
B) II. cümle, birleşik fiil cümlesidir.
C) III. cümle, birleşik isim cümlesidir.
D) IV. cümle, girişik birleşik cümledir.
E) V. cümle, iki fiil cümlesiyle kurulmuş bağlı bir cümledir.

@tgdenemeleri

7 - 8. soruları
aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

(I) Malatya üç yıldır beklediği Coğrafi İşaret Tescili'ni aldı. (II) Malatya kayısısı, Aydın incirinden sonra AB'den tescillenen ikinci ürünümüzdür. (III) Malatya kayısısı için Malatya ve ilçelerinin yanı sıra Baskil (Elazığ), Gürün (Sivas), Gölbaşı (Adıyaman), Elbistan (Kahramanmaraş) coğrafi sınır olarak belirlendi. (IV) Tescil belgesinde ürünün hem yaş meyve hem de kuru meyve özelliklerine yer verildi. (V) Malatya kayısısı çeşidi olarak da Hacıhaliloğlu, Hasanbey, Kabaaşı, Soğancı, Çataloğlu ve Çöloğlu belirtildi.

7. **Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisi yapısına göre diğerlerinden farklıdır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. **Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) I. cümle, yan cümlesi nesne görevinde kullanılmış girişik birleşik cümledir.
B) II. cümle; yapısına göre birleşik, yüklemine göre isim, anlamına göre olumlu cümledir.
C) III. cümle; yapısına göre sıralı, yüklemine göre fiil cümlesidir.
D) IV. cümle, basit yapılı bir fiil cümlesidir.
E) V. cümle; birleşik yapılı, olumlu, kurallı bir eylem cümlesidir.

9. İnsan, kendini hiçbir yerde karıncalar gibi kaynaşan bir kalabalığı yarıp geçtiği zamanki kadar yalnız hissedemez.

Bu özdeyiş için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Üç tane yan cümlesi vardır.
B) Anlamca olumsuz cümledir.
C) Yüklemine göre fiil cümlesidir.
D) Yapısına göre sıralı cümledir.
E) Yan cümlesi zarf tümleci görevindedir.

10. (I) "İnce Memed"de anlatılan; doğanın doğası, insanın doğası ve toplumun doğasıdır. (II) Üçü, Yaşar Kemal'in zihninde harmanlanarak yazıya dökülmüştür. (III) Yaşar Kemal'in anlatımı, kitabı evrensel bir destana dönüştürür. (IV) Bölgede beş altı noktada İnce Memed'in mezarının olması, adına ağıtlar yakılıp şiirler yazılması onu bütün roman kahramanlarından farklı kılar. (V) Yaşar Kemal'in köyü olan Hemite'nin kıyısından akan Ceyhan Irmağı burada iyice genişleyerek Kırmıtlı Kuş Cenneti'ne İnce Memed'i anlatır mırıl mırıl.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda yapılan saptamalardan hangisi yanlıştır?

A) I. cümle yüklemine göre isim, yapısına göre girişik birleşik cümledir.
B) II. cümlede zarf tümleci görevinde yan cümle yer almıştır.
C) III. cümlenin yapısı birleşiktir, anlamı olumludur.
D) IV. cümle birden fazla yan cümlesi bulunan girişik birleşik cümledir.
E) V. cümle; devrik, olumlu, birleşik fiil cümlesidir.

11. Ellerim takılırken rüzgârların saçına
Asıldı arabamız bir dağın yamacına

Faruk Nafiz'in "Han Duvarları"**ndan alınan bu ikili dize için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Bir yan cümle ile bir temel cümleden oluşmuş devrik cümledir.
B) Eylem cümlesidir.
C) Girişik birleşik yapılı bir cümledir.
D) Yan cümlesi dolaylı tümleç görevindedir.
E) Birinci dize tümüyle zarf tümleci görevinde bir yan cümledir.

12. **Aşağıdakilerden hangisi yüklemine göre fiil, anlamına göre olumlu, öge dizimine göre devrik, yapısına göre birleşik bir cümledir?**

A) Sevmedim senden esmeyen rüzgârın taşıdığı kokuyu.
B) Şimdi bir iğneli yalnızlıktır içimde devinip duran.
C) Senin vurulduğun yerden vurulduğumu söylüyorum sana.
D) Sana hep sesleniyorum uçurum kenarlarından.
E) Ölen, ölümüyle kendini seveni de öldürüyor.

@tgdenemeleri

CÜMLE TÜRLERİ
• Yan Cümle • Temel Cümle • Yan Cümlenin Görevi • Yan Cümlenin Sayısı

Test 4

1. Bu sevda gölünde acemi ve aç bir balık olduğumuzu bilip gönlümüzü gözlerinin oltasına takıp çeken o usta avcıya teslim olmak, bitirmeyecek acılarını, yorulan ve yaralanan bağrımın.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisini söylemek yanlıştır?

A) Birçok yan cümlesi, bir tane temel cümlesi vardır.
B) Biçimce de anlamca da olumsuz bir fiil cümlesidir.
C) Yan cümlelerden biri özne görevi üstlenmiştir.
D) Yan cümlelerden biri temel cümlenin nesnesi görevindedir.
E) Öznesi ortak bağımlı sıralı cümleye yer verilmiştir.

2. Kılları uzadıkça ellerimin
Unuttum kâğıtlardan
Nasıl gemi yapıldığını

Sunay Akın'ın "Kâğıt Gemi" **şiirinden alınan bu dizelerdeki yan cümlelerin görevleri aşağıdakilerin hangisinde bir arada verilmiştir?**

A) Zarf tümleci – Nesne
B) Zarf tümleci – Özne
C) Özne – Nesne
D) Dolaylı tümleç – Özne
E) Zarf tümleci – Zarf tümleci

3. İnsanların size ne yaptığını unutabilirsiniz ama ne hissettirdiğini unutamazsınız.

Bu sözle ilgili aşağıdaki saptamalardan hangisi yanlıştır?

A) İki tane nesne görevli yan cümle vardır.
B) İki tane kurallı fiil cümlesinden oluşmuştur.
C) Yapısına göre bağlı cümle örneğidir.
D) İki cümle de iç içe birleşik cümle örneğidir.
E) Olumlu ve olumsuz cümlelerden oluşmuştur.

4. İnsanların kulağı güzel öğütlere kapalıdır da dalkavuk sözlerine açıktır.

Bu özdeyişle ilgili

I. İsim cümlelerinden oluşmuştur.
II. Olumsuz ve olumlu cümle örnekleri vardır.
III. Yapısına göre bağlı cümledir.
IV. Bağımsız cümle olup öge ortaklığı bulunmamaktadır.
V. Girişik birleşik cümlelerden oluşmuştur.

saptamalarından hangileri doğrudur?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) III ve V

5. Bir şeyi bulunmadığı yerde aramak, onu aramamak demektir.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Fiil cümlesidir.
B) Olumlu cümledir.
C) Özne görevinde yan cümle vardır.
D) Girişik birleşik cümle örneğidir.
E) Üç yan cümlesi, bir temel cümlesi mevcuttur.

6. (I) Tramvay rayları boyunca banliyönün alçak binalarının arasından yürüdü. (II) Bir tarlanın yanından geçti, tarlanın yanında kendini gür gelincik örtüsünün ve baldıranların içine attı. (III) Yeşil bir halıya sarınıyormuş gibi iyice büzüldü. (IV) Şimdi tamamıyla hürdü; hür olmak, güzel bir duyguydu. (V) O beyaz delikte, o dar kutuda bu kadar süre kafayı oynatmadan nasıl yatmıştı?

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?

A) I. cümle birleşik eylem cümlesidir.
B) II. cümle bağımlı sıralı cümledir.
C) III. cümle birleşik yapılı bir cümledir.
D) IV. cümle bağımsız sıralı bir cümledir.
E) V. cümle girişik birleşik bir cümledir.

@tgdenemeleri

7. (I) Artvin'in Hopa ilçesinden 20 kilometre ileride Sarp Sınır Kapısı yer alır. (II) Sarp'tan yaklaşık 20 km gidince Gürcistan'ın en büyük şehirlerinden olan Batum'a ulaşırsınız. (III) Batum, Acara Özerk Cumhuriyeti'nin yönetim merkezidir ve subtropikal iklime sahiptir. (IV) Yedi kilometre uzunluğundaki sahil şeridi, tertemiz plajları ve yemyeşil doğası ile turistlerin ilgi gösterdiği bir yerdir. (V) Manolya ağaçlarının süslediği geniş caddeler ve heykellerin süslediği büyük meydanları olan Batum'a yalnızca nüfus cüzdanınızla gidip gelebilirsiniz.

Bu parçadaki numaralanmış cümleler için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümle; basit, olumlu, kurallı eylem cümlesidir.
B) II. cümle, girişik birleşik yapılı bir cümledir.
C) III. cümle, birleşik yapılı bir cümledir.
D) IV. cümle; yapısına göre birleşik, yüklemine göre isim cümlesidir.
E) V. cümlede dört tane yan cümle, bir tane temel cümle bulunmaktadır.

8. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi isim cümlelerinden oluşmuş bağımsız sıralı cümledir?**

A) Gardiyan, eşyalarını uzattı; kasadar parasını verdi.
B) Adamın bir derdi vardı, sabahtan beri düşünceliydi.
C) Bir sahil kasabasındaydık, oldukça neşeliydik.
D) Ön bahçeye varmıştı, bahçe kapısının kolunu bastırdı.
E) O zamanlar, pratisyen bir hekimdi; hayata dair beklentileri vardı.

9. **Aşağıdaki birleşik cümlelerden hangisinde yan cümle farklı görevdedir?**

A) Yoldan ayrılıp buğday saplarının arasından tarlalara daldı.
B) Tarlaların içinden Ceyhan Irmağı'na doğru koşa koşa gitti.
C) Irmağın başındaki yükseltiye varır varmaz elbiselerini çıkardı.
D) Artık doyuncaya kadar ırmakta yüzecekti.
E) Yazın sıcağında ırmakta yüzmeyen vücut sağlıklı olamazdı.

10. Ceviz, hafızayı güçlendirme özelliği fazla olan bir besindir; belleği âdeta özel bakımdan geçiren, netleştiren ve zihni parlatan bu besin "beyin dostu" olarak ilan edilip doktorlarca tavsiye edilmektedir.

Bu parçada kaç tane yan cümle kullanılmıştır?

A) 4 B) 5 C) 6 D) 7 E) 8

11. Alüminyum folyo, hanımların ve aşçıların mutfakta sık kullandıkları bir ev ürünü hâline geldi lakin pişirmede alüminyum folyo kullanmanın folyodaki alüminyumun yiyeceklere sızabileceğine ve sağlığı tehlikeye atabileceğine dikkat çekmek istiyorum.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

A) İki tane temel cümlesi vardır.
B) Yapısına göre bağlı cümle örneğidir.
C) Bağımlı sıralı cümle şeklinde kurulmuştur.
D) Olumlu eylem cümlelerinden oluşmuştur.
E) Her iki cümlede de fiilimsiden oluşmuş yan cümleler vardır.

12. Zeugma Mozaik Müzesi, 9 Eylül 2011 tarihinde Gaziantep'te açılan ve 1700 metrekarelik mozaik ile dünyanın ikinci büyük mozaik müzesi olma özelliğini taşıyan müzedir.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Yapısına göre birleşik bir cümledir.
B) Öge dizimine göre kurallı cümledir.
C) Yüklemine göre isim cümlesidir.
D) Bağlı cümledir.
E) Üç tane yan cümlesi vardır.

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 3 - CÜMLE TÜRLERİ

1. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi devrik, olumlu, birleşik isim cümlesidir?**

A) Onun ne kadar anlayışlı olduğunun bir göstergesidir sana anlattıklarım.

B) Senin de bir sorumluluğun vardır elbette onun başarısızlığında.

C) Paçalar ıslanmadan balık avlanmaz.

D) Epik şiirler; kahramanlık temalarını içeren, öyküleyici, uzun şiirlerdir.

E) Bir şiirin benzerini alaycı biçimde yazmaya da denmiştir "tehzil".

2. Dostlarla yaşadığımız kırgınlıklardır, bizi ona daha güçlü bağlayan.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi geçerli <u>değildir</u>?

A) Yüklemin türüne göre isim cümlesidir.

B) Yapısına göre girişik birleşik cümledir.

C) Olumlu cümle türündedir.

D) Yan cümlelerden biri nesne görevindedir.

E) Yan cümlelerden biri özne görevindedir.

3. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde yüklem isim soylu bir sözcüktür?**

A) Boşuna konuyorsun dalıma
Geçti mevsimim benim

B) Küçük yağmur kuşlarının sığındığı
Kurumuş bir alıç ağacıyım ben şimdi

C) Şimdi yanar içimin ocağı
Gül yerine kül koklarım

D) Erguvan bakışlı bir akşamüstü
Bir büyük caddede vurdular beni

E) Gün batarken kızıl ufuklarda
Yüzün de solgunlaştı susuz gül gibi

4. **Aşağıdakilerden hangisi isim cümlesiyle fiil cümlesinin birbirine bağlandığı bağlı cümledir?**

A) Mustafa Kutlu'nun 1990'da yazdığı "Sır" sıradan bir rençperin tarikat şeyhi olma hikâyesidir fakat hâlâ güncelliğini korur.

B) Rasim Özdenören'in "Müslümanca Düşünme Üzerine Denemeler" kitabı 1985'te basılmış bir deneme kitabıdır ve yazarın en ilginç kitaplarındandır.

C) Kurtuba doğumlu olup Endülüs'te yaşayan İbn-i Hazım ve eseri "Güvercin Gerdanlığı", aşka dair en ilginç çekim merkezidir.

D) Sezai Karakoç, yol ve yön göstericidir; gül alan, gül satan, gülü gül ile tartan bir şairdir.

E) Don Kişot, yeni çağın karşısında yenilir çünkü o, savaştığı çağı tanıyamamıştır.

5. İhanetin yeli esince beklemediğim yandan
Koruyamadım tazecik dallarımı

Bu dizelerin cümle türü olarak özellikleri aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

	Yüklemine Göre	Anlamına Göre	Öge Dizimine Göre	Yapısına Göre
A)	İsim	Olumlu	Kurallı	Basit
B)	Fiil	Olumsuz	Devrik	Basit
C)	Fiil	Olumsuz	Devrik	Birleşik
D)	Fiil	Olumlu	Devrik	Birleşik
E)	İsim	Olumsuz	Devrik	Birleşik

@tgdenemeleri

6. I. Korkak bezirgân ne kâr eder ne ziyan.

II. Bu pahalılıkta tek maaşla geçinebilirsen geçin haydi!

III. İnsanın sevdiği bir işte çalışması kadar güzel bir şey olur mu hiç?

IV. Eğlenceye bu kadar düşkün bir insanda başarı ne arar!

Numaralanmış cümlelerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Birden fazla yargıdan oluşmak
B) Biçimce olumlu, anlamca olumsuz olmak
C) Birleşik yapılı cümleler olmak
D) Basit yapılı cümleler olmak
E) Öge dizimine göre devrik cümle olmak

7. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi biçimce olumsuz anlamca olumlu bir cümledir?**

A) Bizim okulun öğrencileri başarısız değil.
B) Artık ihanetlerden hiç korkmuyorum.
C) Bu işlere yeterince kafa yormadık.
D) Bir kebapçı, bir ülkenin kaderini bu kadar mı değiştirir?
E) Senin gibi palavracının peşine takılıp gidecek değilim.

8. Bir zamanlar çok iyi tanıdığım
Bir şair vardı
Kimse anlamasın diye ağladığını
Hep yağmurda ağlardı
Onu yoran güneşli günlerdi
O günlerde yalancıktan ve maskeli gülerdi

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Birden fazla isim cümlesi vardır.
B) Birden fazla fiil cümlesi vardır.
C) Birden fazla birleşik cümle vardır.
D) Bağlı cümle kullanılmıştır.
E) Basit cümleye yer verilmiştir.

9. Edalım, sen ışıl ışıl güldün mü güller kızarırdı utancından.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Birleşik yapılıdır.
B) Fiil cümlesidir.
C) Yan cümlesi çekimli eylemden oluşmuştur.
D) Eksiltili cümledir.
E) Öge dışı unsur barındırmaktadır.

10. Duvarlar çıkıyor önüme
Şehrin mahpus yüzlü duvarları
Hiçbir sır kalmamış ardında hiçbir duvarın
Nereye gitti diyorum, benim elbisem nerede
Şehir soyunmuş diyor biri
Şehrin elbisesini çalmışlar

Erdem Bayazıt'ın "Şehrin Ölümü" **adlı şiirine ait olan bu dizeler aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturmaz?**

A) Olumsuz, devrik, basit fiil cümlesi kurulabilir.
B) Fiilimsiler girişik birleşik yapılı cümle oluşturur.
C) İç içe birleşik cümle kurmak mümkündür.
D) Bir cümle veya çekimli eylem de yan cümle görevi üstlenebilir.
E) Bir öge açıklanarak yinelenebilir.

@tgdenemeleri

11. İnsanın yaratılışını anlamak zorlu bir iştir. Tek hücreden türeyen aynı DNA'yı taşıyan hücreler, farklı hücre tiplerine nasıl dönüşüyor? Kalp, göz, akciğer gibi kompleks yapılar nasıl ortaya çıkıyor ve nasıl doğru sırayla oluşuyor? Milyonlarca hücrenin, koordineli bir şekilde anatomik yapıların meydana gelmesini sağlayan nedir?

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Sıralı cümle
B) Bağlı cümle
C) Birleşik cümle
D) İsim cümlesi
E) Fiil cümlesi

✓ DİKKAT

mı, mi, mu, mü edatı çekimli bir eyleme zaman ve koşul anlamı katarak zarf tümleci görevi üstlenen bir yan cümle oluşturabilir. Bu tür cümleler de birleşik yapılı cümledir:

- Sen kendini tanıdın mı fazla cahil değilsindir. (altı çizili bölüm zarf tümleci görevinde yan cümledir.)
- Konulara hâkim olduk mu öz güvenimiz artar.

→ Altı çizili bölüm "ne zaman artar?" sorusunun karşılığı olduğu için zarf tümlecidir ve yan cümledir çünkü içinde "olduk" fiili var.

12. Baharla birlikte tarlada işler başladı. Ama ne yazık ki dünyada tarım alanlarına her yıl yüz binlerce ton pestisit veriliyor, topraklar verimlilik adına zehirleniyor. Oysa kimyasallar yerine ekolojik yöntemleri kullanarak sonuç almak mümkün.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yer almamıştır?

A) Basit yapılı fiil cümlesi
B) Sıralı cümle
C) Bağlı cümle
D) Birleşik isim cümlesi
E) Yan cümle

✓ DİKKAT

Bazen çekimli fiiller bir edatla birleşerek yan cümle oluşturur.

Bunlar da birleşik cümledir:

- Adam, birini arıyormuş gibi salonu süzdü. (altı çizili bölüm yan cümledir ve zarf tümlecidir.)

@tgdenemeleri

5. ÜNİTE

ANLATIM BOZUKLUKLARI

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- ANLAMA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI (Bağdaşıklık)
- YAPIYA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI (Bağlaşıklık)

BU KONUNUN ÖSYM SINAVINDAKİ YERİ

✔ ÖSYM sınavlarında anlatım bozukluklarıyla ilgili bazı yıllarda soru çıkmaktadır.

@tgdenemeleri

SORDUK/SORDULAR

TYT-Dil Bilgisi

Bayramınızı en içten duygularımla kutlar; size sağlık, huzur ve mutluluk getirmesini dilerim.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

A) Tamlayan eksikliği
B) Nesne eksikliği
C) Gereksiz bağlaç kullanımı
D) Özne-yüklem uyumsuzluğu
E) Duruluğa aykırılık

ÖSYM

YGS - 2016

(I) "Yazdıklarım boyumu aştı!" diyenlerden değilim. (II) Ben de elimden geldiğince iyi eserler vermeye çalıştım. (III) Ama bu eserlerdeki kaliteyi ve yeterli olup olmadığını ben değil, toplum söyleyecek. (IV) Ben de sorumluluk sahibi her insan gibi toplumsal birikime katkıda bulunmaya devam edeceğim. (V) Sağlığım el verirse çok yakın bir zamanda yeni bir romanda okurlarımla buluşmayı düşünüyorum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

TYT-Dil Bilgisi

"Dilimiz çok sağlam ve güzel bir dildir yeter ki gereken özeni gösterelim, onunla her şeyi anlatabiliriz." **cümlesindeki anlatım bozukluğunun benzeri aşağıdakilerin hangisinde bulunmaktadır?**

A) Dilimize önem veren ve katkıda bulunan şairlere ödül verildi.
B) Türkçemizi kötü konuşuyoruz, yeterince değer vermiyoruz.
C) Türkçemiz, yabancı dillerin saldırısına karşı hep direndi ve hiçbir saldırı yok edemedi.
D) Dilimizin ifade gücü yüksektir, yazar olarak yeterli buluyorum.
E) Dilimizin temelini atan ustalara sevgi duyarız ve saygı gösteririz.

ÖSYM

YGS - 2016

(I) Fatih Balkış, *Baht Dönüşü* adlı romanında, kişisel müzik çalışmalarına ara veren bir piyanistin hayatının müzik üzerinden sorgulanmasını işliyor. (II) Önemli olan müzisyenin müzik aletini asla yarı yolda bırakmaması ve ihanet etmemesidir. (III) Eline aldığı her müzik aleti, evrenin en uzak noktalarından buralara gelen bir canlıymış hissi uyandırmalıdır onda. (IV) Sanatçının piyanosunun suskunluğu, bitirilmemiş eserlerinin yalnızlığı hepimizin matemi sayılmaz mı? (V) Müzisyenin yolculuğu, o müzik aletinin lisanıyla açıklanabilecektir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

Test 1

ANLATIM BOZUKLUĞU

• Bağlaşıklık • Dil Bilgisi Yanlışları

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili sözün çıkarılması "bağlaşıklık" **açısından anlatımı bozar?**

A) Köşe yazılarını, günübirlik okuyorum; onları dil ve üslup açısından eleştiriyorum.

B) Arkadaşlarıma çok değer veririm, onlara özel günlerinde telefon ederim.

C) Okul çağındaki çocuklarımızı zararlı alışkanlıklardan korumak için onları spora ve sanata yönlendirmeliyiz.

D) Türkiye'deki mülteciler zor koşullarda yaşıyorlar ama onlar, diğer ülkelerdeki mültecilerden yine de daha rahatlar.

E) Çocuklarımızı sevgiye ve şefkate doyurmalıyız yoksa onlara ne verirsek verelim doyuramıyız.

2. I. Okuyucular değerli bir yazarı, ben ise hayvansever bir dostumu kaybettim. (yüklem eksikliği)

II. Herkes, başkasının küçücük hatasını görüyor; kendisinin kocaman yanlışını görmüyor. (özne eksikliği)

III. Arkadaşımı her zaman destekleyeceğim çünkü bu konularda çok güveniyorum. (nesne eksikliği)

IV. Hoca, kimseye acımadı; çok düşük notlar verdi. (dolaylı tümleç eksikliği)

V. Hiçbir zaman yalnız kalmadım, beni destekleyen birileri oldu. (zarf tümleci eksikliği)

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde ayraç içinde belirtilen anlatım bozukluğu yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne-yüklem uyuşmazlığı anlatım bozukluğuna yol açmıştır?

A) Öğrenciler, bu kitapları çok sevdi.

B) Öğretmenler, bu soruları hiç beğenmediler.

C) Ağaçlar, susuz kalınca kurudular.

D) Verdiğimiz ilaçları düzenli kullanmışlar.

E) Birkaç müşteri, restoranda yemekleri pahalı buldu.

4. "Dilimiz çok sağlam ve güzel bir dildir yeter ki gereken özeni gösterelim, onunla her şeyi anlatabiliriz." **cümlesindeki anlatım bozukluğunun benzeri aşağıdakilerin hangisinde bulunmaktadır?**

A) Dilimize önem veren ve katkıda bulunan şairlere ödül verildi.

B) Türkçemizi kötü konuşuyoruz, yeterince değer vermiyoruz.

C) Türkçemiz, yabancı dillerin saldırısına karşı hep direndi ve hiçbir saldırı yok edemedi.

D) Dilimizin ifade gücü yüksektir, yazar olarak yeterli buluyorum.

E) Dilimizin temelini atan ustalara sevgi duyarız ve saygı gösteririz.

5. Sınavın sonuna doğru sınıfta bir ben bir de yeşil tişörtlü kız kalmıştı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu;

I. Tümleç eksikliği

II. Özne eksikliği

III. Yüklem eksikliği

IV. Özne-yüklem uyuşmazlığı

V. Tamlayan eksikliği

adlandırmalarından hangilerine uygundur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

@tgdenemeleri

6. I. Ne sen ne de arkadaşların onu ikna edebilirler.
II. Biz yazarlarla okuyucular, bir roman veya hikâyeden çok farklı anlamlar çıkarabiliyor.
III. Kitap okuma konusunda ona ne sen ne de ben yol gösterebilirim.
IV. Bu okula gitmeyi hem Sevda hem de ben çok istiyorduk.
V. Birçok yazar yazarlıktan para kazanmayı ilk hedef yapmazlar.

Bu cümlelerden hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne-yüklem uyuşmazlığı anlatımı bozmuştur?**

A) Baycan'la Refika muhteşem bir düğünle evlendiler.
B) Burak ve Berkay, bu geziye katılmak istemedi.
C) Üç kafadar, olay yerinden hemen uzaklaştılar.
D) Kaçmak yok, bu işi ya sen yapacaksın ya da ben yapacağım.
E) Hakan, sen ve arkadaşın bugünkü programı birlikte sunacaksınız.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde herhangi bir dil ve anlatım yanlışı yoktur?**

A) Herkes, işten çıkıp bir an önce evinde olmak istiyorlardı.
B) Bu can sıkıcı olaylar, ülkemizin insanlarını karamsarlığa itiyorlar.
C) Bütün takım, şampiyonluk kutlamalarına katılmışlardı.
D) Bazıları, hiçbir şey üretmiyor ama üretilen şeylerden pay istiyor.
E) Bu dünyada bütün insanlar, rahat etmek ister; çile çekmek istemez.

9. "Kimseyi takdir etmiyor, her fırsatta eleştiriyordu." **cümlesindeki anlatım bozukluğunu adlandırmak için;**

I. Nesne-yüklem uyuşmazlığı
II. Nesne eksikliği
III. Özne-yüklem uyuşmazlığı
IV. Özne eksikliği
V. Mantıksal tutarsızlık

gerekçelerinden hangilerinden yararlanılabilir?

A) I ve II B) Yalnız III C) II ve IV
D) III ve V E) Yalnız V

10. "Montajı bozuk olan masa çökünce edebiyat öğretmenimizin kolu kırıldı ve acilen hastaneye götürüldü."

Bu cümledeki anlatım bozukluğu

I. Ortak özne kullanımı
II. Tamlama yanlışı
III. Çelişen sözcüklere yer verme
IV. İkinci cümlede özne eksikliği
V. Söz dizimi yanlışı

hangileriyle adlandırılabilir?

A) I ve IV B) II ve V C) III ve IV
D) II ve IV E) IV ve V

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde öge eksikliğine dayanan anlatım bozukluğu vardır?**

A) Aziz Bey'i burada tanımayan, sevmeyen ve dinlemeyen kimse yoktu.
B) Arkadaşlarla bir kıraathanede buluşup şiir üzerine sohbet ettik.
C) Tiyatroda görev alacak çocukları çağırdı, uzun uzun bir şeyler anlattı.
D) Babam, zengin olmayı hiç önemsemez ve bir ayrıcalık olarak da görmezdi.
E) Onun kitapları; kitaplarını sevenler, fikirlerini paylaşanlar tarafından yaşatılacaktır.

@tgdenemeleri

12. I. Garsonlara kızdı ve tartışmaya başladı.

II. Kitaptaki bazı maddi hatalar düzeltildikten sonra yeniden baskıya verildi.

III. Resim ve müzikten biraz, tiyatrodan hiç zevk almıyorum.

IV. Senin gibi bir dosta sahip olduğum için çok mutluyum ve asla kopamam.

V. Türkçemizi doğru kullanalım ve bozulmasına asla müsaade etmeyelim.

Numaralanmış cümlelerde aşağıdakilerden hangisiyle ilgili anlatım bozukluğu yoktur?

A) Edat tümleci eksikliği

B) Özne eksikliği

C) Yüklem eksikliği

D) Dolaylı tümleç

E) Nesne eksikliği

✓ KARIŞTIRMA

İnsan özne çoğul durumda ise yüklem 3. tekil de 3. çoğul da olabilir:

1. Arkadaşlar, pikniğe gidiyor. (Doğru)

2. Arkadaşlar pikniğe gidiyorlar. (Doğru)

✓ KARIŞTIRMA

İnsan dışı varlıklar çoğul özne de olsa -kişileştirme yapılmamışsa- yüklemdeki fiil 3. tekil kişiyle çekimlenir:

1. Kırlarda kuşlar ve kelebekler uçuyordu. (Doğru)

2. Kırlarda kuşlar ve kelebekler uçuyorlardı. (Yanlış)

3. Kuşlar, bulutlara küsmüşlerdi. (Kişileştirme var - Doğru)

4. Bu kitaplar, çok iyi kitaplardı. (Doğru - Yüklem isimdir ve -lar eki şahıs eki değil çoğul ekidir.)

5. Bu kitaplar, masanın üzerinde duracaklar. (Yanlış)

✓ KARIŞTIRMA

Özne tekil iken yüklem saygı, sitem ve alay anlamlarını güçlendirmek için çoğul şahısla da çekimlenebilir.

1. Vali Bey, okulumuzu ziyaret edecekler. (Doğru)

2. Vali Bey, okulumuzu ziyaret edecek. (Doğru)

✓ İYİ ÖĞREN

Birinci kişiyle bir başka kişi birlikte özneyse ortak kullanılan yüklem birinci çoğul kişiye (biz) göre çekimlenir ya da ortak yüklem kullanılmaz:

1. Son durağa vardığımızda otobüste bir ben, bir de o yaşlı adam kalmıştı.

a) **Yüklem eksikliği:** "ben" kişisinden sonra "kalmıştım" getirilir.

b) **Özne-yüklem uyuşmazlığı:** "kalmıştı" yerine "kalmıştık" getirilir.

2. Onun hatalı olduğunu ne sen ne de ben söyleyebilirim.

a) **Yüklem eksikliği:** "sen" kişisinden sonra "söyleyebilirsin" getirilir.

b) **Özne-yüklem uyuşmazlığı:** "Söyleyebilirim" yerine "söyleyebiliriz" getirilir.

✓ İYİ ÖĞREN

2. kişiyle (sen-siz) 3. kişi (o, onlar, Ali, Ayşe vb.) birlikte özneyse ortak yüklem 2. çoğul kişiye (siz) uyar ya da yüklem ortak kullanılmaz.

◆ Sen de arkadaşın da sınıfı geçmişsin. (Yanlış)

a) Sen de sınıfı geçmişsin arkadaşın da geçmiş. (Doğru)

b) Sen de arkadaşın da sınıfı geçmişsiniz. (Doğru)

@tgdenemeleri

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Belgisiz sıfatlar veya belgisiz zamirlerin özneyi oluşturduğu cümlelerde yüklem 3. tekil kişiye göre çekimlenir.

1. Birkaç öğrenci, matematik öğretmeniyle tartıştılar. (Yanlış – tartıştı olursa doğru)
2. Herkes, elini kaldırıp başkandan söz istediler. (Yanlış – istedi olursa doğru)

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Sayı sıfatıyla oluşturulan öznenin yüklemi 3. tekil kişiye uyar.

✓ İki çocuk, saatlerce yürüdüler. (Yanlış – yürüdü olursa doğru)

Topluluk adları özneyse yüklem 3. tekil kişiye uyar.

✓ Bizim takım, final maçında çok iyi oynadılar. (Yanlış – oynadı olmalı)

✓ DİKKAT

Belgisiz zamirlerle soru zamirleri çoğul iyelik eki almışsa yüklem 3. tekil kişiye de uyabilir:

1. Kaçınız, onun kıymetini bildi? (Doğru)
2. Kaçınız, onun kıymetini bildiniz? (Doğru)
3. Hepiniz, onunla gitsin. (Doğru)
4. Bazıları, onunla gitsin. (Doğru)
5. Hepimiz, sonunda ne olacağını biliyoruz. (Doğru)
6. Hangimiz usanıp hangimiz bıkacak? (Doğru)
7. Hangimiz usanıp hangimiz bıkacağız? (Doğru)

✓ DİKKAT

Öge eksikliği, birleşik, sıralı ve bağlı cümlelerde yan cümleciklerle temel cümlelerde anlamca ortak kullanılan ama öge bakımından farklılaşan sözcüğün söylenmemesinden doğar:

1. Öğretmen, çalışan herkesi yanına çağırdı ve küçük hediyeler verdi. → "ve" den sonra "onlara" veya "herkese" denmeli yoksa DT eksikliği anlatım bozukluğu yapar.
2. Yeni çıkan kitapları alıyor, okuyorum. → Burada özne ve nesne ortaktır, uyumsuzluk ve anlatım bozukluğu yoktur.
3. Çocuğu derse çağırdı ama gelmedi.

   → "ama" dan sonra "çocuk" ya da "o" gelmeli. Yoksa özne eksikliği anlatımı bozar.
4. Sana her zaman güvenen ve destekleyen biriyim. → "ve" den sonra "seni" gelmeli yoksa yan cümlenin nesnesinin eksikliği anlatımı bozar.
5. Sana her zaman güvenen ve destek veren biriyim. (Doğru)
6. Erken yatıp erken kalkmanın yararına inanır, herkesi de inandırırdı. (Doğru)
7. Erken yatıp erken kalkmanın yararına inanır, herkese de tavsiye ederdi. (Yanlış – Nesne eksikliği)
8. Düşman, kenti bombalamış, giremeyince çekip gitmişti. (iki ayrı dolaylı tümleç eklenmeli)
9. Çocuğun köpeği kaybolunca ağlamaya başladı. (özne eklenmeli)
10. Öğrenciyi düşünmeye yönelten ve herhangi bir konu üzerinde eleştiri yapmasını sağlayan bir eğitim sistemi geliştirmeliyiz. (tamlayan eksikliği)
11. Ayşe'yi, Fatma'yı ve Nermin'i buraya çağırın; bir şeyler konuşacağım. (edat tümleci eksikliği)
12. Her zaman yanımda oldu, beni yalnız bırakmadı. (zarf tümleci eksikliği)
13. Vahşi hayvanları ve sorunlarını işlemiş bu kitapta (tamlayan eksik)

✓ ÇOK İYİ ÖĞREN

"Herkes, her, tüm, bütün, hepimiz, hepsi, hepiniz" **gibi olumlu tümel kavramlar, hem olumlu hem olumsuz iki yüklemin ortak öznesi olamaz; olursa özne-yüklem uyuşmazlığı oluşur ve ikinci cümlenin öznesi eksik kalır. Aynı şekilde** "kimse, hiçbir, hiç kimse" **gibi olumsuz tümel kavramlar, hem olumsuz hem olumlu yüklemlerin ortak öznesi olamaz:**

1. Kimse birbirine saygı duymuyor, birbirinin dedikodusunu yapıyor.

   → virgülden sonra "olumlu özne" eklenmeli

   Not: Bu cümledeki anlatım bozukluğunun iki adı vardır: Özne-yüklem uyuşmazlığı ve özne eksikliği
2. Her insan, başarılı olmak ister; başkalarından geride kalmak istemez.

   → Noktalı virgülden sonra "olumsuz bir özne" getirilmeli.
3. Bazıları, çok çalışıyor ama fazla ilerleyemiyor. (Doğru - Tümel bir özne yok) "Bazıları" sözü hem olumlu hem olumsuz cümle için uygundur.

@tgdenemeleri

Test 2

ANLATIM BOZUKLUĞU

• Bağlaşıklık • Dil Bilgisi Yanlışları

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?**

A) Onun hatalı olmadığını, ona iyi davranmamı istedi.

B) Fikirlerinde oldukça ısrarcı fakat inatçı değildi.

C) Ayşen, sana çok kızmış; sen ise buna hiç aldırmamıştın.

D) Bu eserde modern hikâyecilerimizi ele alacak ve eleştireceğim.

E) Bu okul eskiden de şimdi de çok iyi eğitim veriyor.

2. I. Lütfen dekontun boş yerine adınızı, soyadınızı ve imzanızı atınız.

II. Yaz gelince bölge insanı ya denize ya da yayla çıkar.

III. İçtiğiniz sodanın ve tostun parasını vermediniz.

IV. Bazı öğrenciler, kopya çekmiş ama ben buna göz yummuştum.

V. Balık tutmayı çok sever, her fırsatta buna zaman ayırırdım.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde anlatım bozukluğu yoktur?

A) I ve V B) Yalnız V C) II ve V

D) II ve IV E) III ve IV

3. (I) Gerçek hayatta insan, insanla buluşabiliyorsa var olur. (II) İnsan, yalnızca ötekiyle karşılaşarak varlığının farkına varır. (III) Ötekinin yüzünü bana, benim de ona çevirmemle başlar her şey. (IV) Bu, insani ilişkiler sayesinde kendimizi dünyaya ve başkalarına tamamen açarız. (V) Hepimiz, anlaşılma ihtiyacı duyarız ve karşıdakini anladıkça anlaşılma hakkını da elde etmiş oluruz.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. I. Çok çalışkan ve saygısız olmayan bu gençleri herkes seviyor.

II. Yediğimiz meyveler ve limonatalar çok nefisti.

III. Engebeli arazilere elma, armut fidanı; düz yerlere ise arpa, buğday ektik.

IV. Sağlık durumu oldukça iyiydi; kalp atışları düzenli, tansiyonu da yüksek değildi.

V. Asla umudunuzu yitirmeyin çünkü bazı tohumlar enkazda filizlenir.

Bu cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğunun sebebi yanlış belirtilmiştir?**

A) Çalışmalarımızı beğendiyseniz herkese, beğenmediyseniz kimseye anlatmayın. (yüklem eksikliği)

B) Bir ülkede ekonomi ve kültürel gelişme birlikte düşünülmezse huzur sağlanamaz. (dolaylı tümleç eksikliği)

C) İşaret ve belgisiz sıfatları birbirine karıştırmamak gerekir. (tamlama yanlışı)

D) Türkçemizi koruyalım, sevelim ve doğru konuşulup yazılmasını sağlayalım. (tamlayan eksikliği)

E) Basım hatası bulunan kitapların şubelerimize getirilip değiştirebilir. (gereksiz tamlayan eki kullanımı)

@tgdenemeleri

6. Sınavda öncelikli olarak çözümü kolay ve karmaşık olmayan soruları çözmelisiniz.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisiyle giderilebilir?

A) Cümlenin uygun yerine yardımcı eylem eklenerek
B) "öncelikli olarak" yerine "önce" sözü getirilerek
C) "çözmelisiniz" yerine "çözebilirsiniz" sözü getirilerek
D) "çözümü" yerine "cevabı" sözü getirilerek
E) Cümlenin uygun yerine özne eklenerek

7. Hiçbir askerî veya güvenlik tedbiri, insanların birbirine duyduğu sevgi ve saygı kadar huzur sağlayamaz.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun sebebi aşağıdakilerin hangisidir?

A) Sıfat-fiilin ortak kullanımı
B) Yardımcı eylem eksikliği
C) Yan cümle yükleminin ortak kullanımı
D) Öge dizimi yanlışlığı
E) Farklı türdeki sözcüklerin ortak tamlanana bağlanması

8. Bu kitap, o ünlü düşünce adamının Türk aydınının yaşadığı bocalamayı dile getiren çok değerli bir eserdir.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunu gidermek için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

A) "Bu kitap" cümleden atılmalı.
B) "düşünce adamının" yerine "düşünürün" getirilmeli.
C) "eserdir" yerine "eseridir" şeklinde bir tamlanan oluşturulmalı.
D) "aydınının" yerine "aydınlarının" yapılmalı.
E) "çok" sözcüğü cümleden atılmalı.

9. Eğitimin bireyselleştirilmesi (I), ilgi ve (II) yeteneğe göre programlandırılması, onun (III) birçok gencin (IV) yaratıcılığının yok olmasının önüne geçilmesini sağlayabilecek bir (V) öneriydi.

Bu cümledeki numaralanmış sözlerden hangisinin atılması anlatım bozukluğunu giderir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Türk Kurtuluş Savaşı, işgalci emperyalizme karşı tam başarı sağlanan tek mücadele olduğunu vurguluyor, tarih uzmanları.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yapılırsa anlatım bozukluğu giderilmiş olur?

A) "Türk Kurtuluş Savaşı" sözüne tamlayan eki getirilmeli.
B) "tarih uzmanları" sözü, cümlenin başına getirilmeli.
C) "karşı" edatının yerine "rağmen" edatı getirilmeli.
D) "sağlanan" yerine "sağlayan" getirilmeli.
E) Cümlenin uygun yerine dolaylı tümleç getirilmeli.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?

A) Sonuca katlanmalı, çok söyledim ona senin ya da benim fikrimi almalıydı.
B) Onunla birçok konularda fikrimiz uyuşmasa da iyi dost idik.
C) Türk sinemasının 1970'li yıllarda seyirci profili ve film kalitesi açısından büyük düşüş yaşadı.
D) Geçmişte de onunla bir sürü problemler yaşadık ama asla birbirimizden kopmadık.
E) İnsanın, insana verebileceği en büyük hediye dostluktur; bu hediye parayla alınamayacak kadar da pahalıdır.

@tgdenemeleri

12. I. Özel ve devlet liseleri aynı müfredatı uygular ama farklı uygular.

II. Bu konuda kimin haklı kimin haklı olmadığını birazdan anlarız.

III. Herkes, kendi derdine düşmüş; bir başkasının derdiyle ilgilenmiyor.

IV. Bir zamanlar üç ürün birden aldığımız tarlalar, şimdi beton yığını hâline gelmesine yüreğim katlanmıyor.

V. Sevgiye kalbinizin kapısını sonuna kadar açın ve başköşeye oturtun.

Numaralanmış cümlelerdeki anlatım bozuklukları aşağıdakilerle eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

A) Sıfat ile ismin aynı tamlanana bağlanması

B) Ortak eylemsiye bağlama hatası

C) Dolaylı tümleç eksikliği

D) Nesne eksikliği

E) Özne-yüklem uyuşmazlığı

✓ MUTLAKA ÖĞREN

Bazı öğrenciler, kimi insanlar, bütün kuşlar, tüm insanlar, birtakım sorunlar gibi tamlamalar doğru biçimde kurulmuştur.

✓ ÇOK ÖNEMLİ

"Bu kitap, yayınevimizin, ölümünün onuncu yıl dönümünde, o yüce şaire, onun yüce anısına bir armağandır." cümlesinde tamlayan (yayınevimizin) söylenmiş ama tamlananındaki ek (armağandır) söylenmemiştir. Dolayısıyla tamlanan eki söylenerek "armağandır" yerine "armağanıdır" getirilir. Bu yapılmıyorsa "yayınevimizin" tamlayanı atılır.

✓ DİKKAT

Bir sıfatla bir isim aynı tamlanana bağlanırsa tamlama hatası oluşur. Aşağıdaki cümlelerde bu şekilde yanlış kurulmuş tamlamalar vardır, düzeltiniz.

1. Özel ve devlet üniversitelerinin sağladığı haklar aynıdır.

2. Servetifünun Dönemi'nde bilimsel ve fen dergilerinde bir artış göze çarpar.

3. Askerî, siyasi ve ekonomi alanında yeni düzenlemeler yapılıyor.

4. Polisiye ya da macera romanları okumaktan hoşlanırım.

5. Çeşitli spor ve kültürel faaliyetlere katılım giderek artıyor.

✓ DİKKAT

Tamlayan eksikliğini de tamlayan ekinin eksikliğini de "neyin, kimin" **sorusunu sorarak buluruz. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.**

1. Tamamı mermerden yapılmış ilk anıtsal tapınak, Ege'nin Efes kentinde olduğu biliniyor. → Tamlayan ekinin eksikliği (tapınağın)

2. Sorunları ayrıntılı biçimde inceleyen ve çözümü konusunda öneriler içeren bu makaleyi tekrar okuyacağım. → Tamlayan sözcüğün eksikliği. (sorunların çözümü)

✓ ÖĞREN

Nicelik bildiren belgisiz sıfatlarla sayı sıfatlarının tamlananları çoğul olmaz: Birçok öğrenciler, birkaç kitaplar, çok seneler, bir sürü paralar, epey yıllar gibi tamlamalar yanlıştır ve bunlardaki çoğul eki atılmalıdır.

✓ DİKKAT

Özne olması gereken sözcüğe gereksiz yere tamlayan eki eklenmesi de anlatımı bozar. Bu durumda "neyin, kimin" **sorusunun cevabı vardır fakat** "nesi" **sorusunun cevabı yoktur:**

→ Ucu yırtık yabancı paraların, Merkez Bankası dahil hiçbir yerde işlem görmüyor. → "paraların" yerine "paralar" gelmeli. (1996 ÖYS)

→ Türkiye'nin birkaç bölgesi hariç henüz kar yüzü görmedi. → "Türkiye'nin yerine "Türkiye" gelmeli. (1995 ÖSS)

@tgdenemeleri

ANLATIM BOZUKLUĞU

• Bağlaşıklık • Dil Bilgisi Yanlışları

Test 3

1. Bayramınızı en içten duygularımla kutlar; size sağlık, huzur ve mutluluk getirmesini dilerim.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

A) Tamlayan eksikliği
B) Nesne eksikliği
C) Gereksiz bağlaç kullanımı
D) Özne-yüklem uyumsuzluğu
E) Duruluğa aykırılık

2. Hiç kimse, en aklıselim görünenler dahi, delilikten muaf değildir; deliliğe yatkındır.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dolaylı tümleç eksikliği
B) Nesne eksikliği
C) Noktalama yanlışı
D) Özne eksikliği
E) Gereksiz ara söz kullanımı

3. Bu çocuk, gemi azıya aldı artık; ne senin ne benim sözlerime aldırış ediyor.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılabilir?

A) Deyimin yanlış kullanımı
B) Yanlış bağlaç kullanımı
C) Tamlanan eksikliği
D) Özne-yüklem uyuşmazlığı
E) Anlam belirsizliği

4. İşe giderken ya da işten dönülürken Köprü'de trafik yoğunlaşıyor.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisine dayanmaktadır?

A) Fiilimsiler arasındaki çatı uyuşmazlığına
B) Gereksiz zarf-fiil kullanımına
C) Sözcüğün yanlış anlamda kullanımına
D) Nesne eksikliğine
E) Gereksiz bağlaç kullanımına

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çatı uyumsuzluğuna dayanan anlatım bozukluğu yoktur?**

A) Adam, maddi sıkıntılardan kurtulduysa da beklediği rahatlığa kavuşulamamıştı.
B) Şirketin gelir gider durumu iyice incelenip gerekli önlemleri almamız gerekiyor.
C) Birkaç gün daha sabredilmesi şartıyla sağlığınıza kavuşacaksınız.
D) Bir yazarın bir tek eserini inceleyerek onun kötü bir yazar olduğu sonucu çıkarılamaz.
E) Arkadaşıma aldığım armağanları ona vermek için sabırsızlanıyordum.

6. Dün akşam E-5'teki meydana gelen trafik kazasında yaralanan gencin bugün yoğun bakımdan çıktığını öğrendik.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunu gidermek için

I. "yaralanan" yerine "yaralanmış olan" getirilmeli.
II. "çıktığını" yerine "çıkıldığını" getirilmeli.
III. "E-5'teki" sözcüğü "E-5'te" yapılmalı.
IV. "meydana gelen" sözü atılmalı.
V. "Dün akşam" söz grubu "yaralanan" sözünden önce getirilmeli.

önerilerinden hangi ikisinden biri yapılmalıdır?

A) I veya II B) II veya III C) II veya V
D) III veya IV E) IV veya V

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?**

A) Yorgun düşmüş ve sağlık durumum bozulmuştu.
B) Bu kitaptaki şiirlerimin hepsi, 1970'li yıllarda yazdığım şiirlerimdir.
C) Beni bu konuda üzen tek şey, en yakın arkadaşımın bile beni yanlış anladığıdır.
D) Bizim yazlığın balkonunda deniz çok rahat görülebiliyordu.
E) Bu kitap, içimdeki keşfedilmemiş alanları görmemi sağladı.

@tgdenemeleri

8. Bu kalabalık şehirde yalnız kalmak daha doğrusu kalabilmek (I) çok zor; yayalar sokaklarda tek vücut yürür, (II) yolcular vapurlarda sıkışılarak (III) oturur, metroda insanlar balık istifi dizilir (IV) yani bedenler çarpışır, (V) sürtünür, itişirdi.

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerden hangisi anlatım bozukluğuna yol açmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. I. Artık hiçbir şeyi takıntı yapmıyor, olağan buluyordu.

II. Programlı biçimde çalışılmazsa bu sınavda başarıyı yakalayamazsınız.

III. Bisiklete binmesini on üç yaşımda öğrendim.

IV. Mahallesindeki yoksul insanları, çok iyi tanır; her fırsatta destek olurdu.

Numaralanmış cümlelerde aşağıdakilerin hangisiyle ilgili anlatım bozukluğu yoktur?

A) Özne eksikliği
B) Nesne eksikliği
C) Çatı uyuşmazlığı
D) Gereksiz iyelik eki kullanımı
E) Dolaylı tümleç eksikliği

10. (I) Çalıştığım devlet kurumuna giderken ve oradan dönerken her gün seksen kilometre yol katediyorum. (II) Arabayken müzik dinliyor, hayal kuruyor ama gözümü yoldan ayırmıyorum. (III) Çünkü bir otoyol üzerinde gidiyorum ve benim ya da bir başkasının en ufak bir dikkatsizliği, büyük kazalara yol açabilir. (IV) Sabahları yağış varsa trafiğin çok kötü olacağını biliyor ve bundan tedirgin oluyorum. (V) Metropollerin trafik keşmekeşi hepimizi canından bezdiriyor ama özel taşıtlarımızdan bir türlü vazgeçemiyoruz.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün çıkarılması anlatımda bozulma ya da daralmaya yol açmaz?**

A) Amcamın bahçesinde çok güzel meyveler vardı onları dalından koparıp yemek çok keyifliydi.

B) Her zaman olduğu gibi bizi selamladı ve bize gülümseyen bir yüzle yaklaştı.

C) Küçücük bir kız, öğretmene çekinerek yaklaştı ve ona çözemediği soruları sormak istedi.

D) Babamın dostlarına çok değer verir ve her fırsatta onları ziyaret ederim.

E) Öğrencilerini bu kadar seven ve onlarla böylesine iyi geçinen bir öğretmene rastlamadım.

12. I. Annem hastalanınca babam çok üzülmüş, ben de onu teselli etmeye çabalamıştım.

II. Hastanızın durumu iyi değil, bir iki hafta daha gözlem altında tutulacak.

III. Böylesine kritik bir ameliyat, tam teşekküllü bir hastanede yapılması gerektiğini düşünüyorum.

IV. Cumhuriyet Dönemi'nde korku ve fantastik hikâyeler yazan sanatçı sayısında bir artış oldu.

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış cümlelerdeki anlatım bozukluklarından herhangi birini adlandırmak için kullanılamaz?

A) Birleşik zaman ek-fiilinin eksikliği
B) Özne eksikliği
C) Tamlayan ekinin eksikliği
D) Tamlayanlardan birinin tamlanana uymaması
E) Nesne eksikliği

✓ DİKKAT

Aynı kişiye bağlı eylemlerin ya da eylemsilerin biri edilgen iken diğeri başka bir çatıda olamaz. Olursa çatı uyuşmazlığı anlatım bozukluğuna yol açar:

1. Kitap çevirisi yaparken veya eleştiri yazısı yazılırken çok dikkatli olunmalı. → "yaparken" etken "yazılırken" ve "olunmalı" edilgen çatılıdır. "Yaparken" yerine "yapılırken" getirilmeli.

2. Bütün temel kaynakları tarayarak oluşturulan bu kitabı beğeneceğinizi umuyoruz.

→ "Oluşturulan" yan cümlesi "oluşturduğumuz" şeklinde etken çatılı hâle getirilirse anlatım kusuru giderilir.

3. Evin binbir çeşit meyve ağacı ve sebze yetiştiren bir bahçesi var. (2012 LYS)

→ "Yetiştiren" yan cümlesi edilgen yapılmalı yani "yetiştirilen" biçiminde yazılmalıdır.

@tgdenemeleri

ANLATIM BOZUKLUĞU

• Bağdaşıklık • Anlama Dayalı Anlatım Bozukluğu

Test 4

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisi** "duruluk" **ilkesine uygun bir anlatıma sahiptir?**

A) Satıcıdan, beğenmediğimiz malları geri iade etme garantisi almıştık.

B) İyi bir hikâyede hiçbir işe yaramayan, işlevsiz ayrıntılara yer yoktur.

C) Köy çocuğu olduğum için para verip de nar veya incir satın almak zoruma gidiyor.

D) Sınav sonuçlarının açıklanma tarihi yaklaştıkça heyecan gitgide artıyordu.

E) Bir yazarın satırlarda anlattıkları kadar satır aralarında işaret ettikleri de önemlidir.

2. Yeterince ders çalışmamasının nedeni belki de çok net ve gerçekçi bir hedefinin olmamasından kaynaklanıyor.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu

I. "çalışmamasının nedeni" yerine "çalışmaması" getirilmeli.

II. "belki de" sözü cümleden atılmalı.

III. "olmamasından kaynaklanıyor" yerine "olmamasıdır" getirilmeli.

IV. "çok net ve" sözleri cümleden çıkarılmalı.

V. "hedefinin" yerine "amacının" getirilmeli.

önerilerinden hangi ikisinden birinin yapılmasıyla giderilebilir?

A) I veya III B) I veya IV C) II veya IV D) III veya V E) IV veya V

3. I. En fazla iki üç gün içinde ondan bir haber alırız.

II. Yağmur lapa lapa yağarken şemsiyesiz dışarı çıkılmaz.

III. Mahallemizde on beş kanserden hayatını kaybeden insan oldu.

IV. Hastanın durumuyla ilgili bütün bilgileri kaplayan bu dosyayı kaybetmeyin.

V. Çok sevinçliydi ama sınavda derece yapmıştı.

Numaralanmış cümlelerde görülen anlatım bozuklukları ile aşağıdakilerin hangisi arasında ilişki kurulamaz?

A) Çelişen sözcük kullanımı

B) Gereksiz sözcük kullanımı

C) Yanlış yerde sözcük kullanımı

D) Yanlış anlamda sözcük kullanımı

E) Yanlış bağlaç kullanımı

4. İnsan, ya kendi kendine konuşur ya kendi kendine yazar; kendi kendine konuşmayı makbul saymazlar oysa ne ayrıcalık var ki bu ikisi arasında.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisiyle giderilebilir?

A) "makbul" yerine "doğru" kelimesinin getirilmesiyle

B) "ya...ya" bağlacının yerine "bazen... bazen" zarflarının getirilmesiyle

C) "ayrıcalık" yerine "ayrım" sözcüğünün getirilmesiyle

D) "oysa" bağlacının yerine "hâlbuki" bağlacının getirilmesiyle

E) "bu ikisi" sözünün cümleden atılmasıyla

@tgdenemeleri

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük yanlış anlamda kullanılmıştır?**

A) Bu kitap, bütün ayrıntıları kapsayan bir kitaptır.

B) Evin bahçesine gül dikmekle çok iyi yapmışsınız.

C) İnsanları küçümseyen insanların sevimsizliğinden söz etti.

D) İnsan, yaşantısı boyunca acılarla da sevinçlerle de defalarca karşılaşır.

E) Çok yetenekli olmasına karşın sabırlı olmadığı için yazarlıkta ilerleyemiyor.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

A) Kül rengi bulutlara baka baka yürüdüm.

B) İçi sevgi doluydu, herkesi sevgiyle kucaklamak istiyordu.

C) İşlerinin yoluna gireceğini görünce yüreği ağzına geldi.

D) İçten pazarlıklı biri olduğu için ne zaman, nerede ne yapacağını bilemezdik.

E) Susmayı becerebilmek de konuşmayı becermek kadar kıymetlidir.

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?**

A) Çekimser insanların insanlarla iletişim kurması zordur.

B) 5 Kasım 1999 yılında askerlik görevini tamamladı.

C) Yanlış beslenmenin hastalanma şansını yükselttiğini söyleyebiliriz.

D) Ders ücretleri pahalanırsa öğretmenler biraz rahatlar.

E) Bütün olanaklarımızı kullanarak bu krizi yenmeliyiz.

8. I. Bir gün okula kadar yaya yürüyerek gitti.

II. Onunla karşılıklı sohbetlerimiz sırasında en çok şiirden söz ederdik.

III. Onun hiç normal standartlarda olmayan sıra dışı zekâsına hayran kaldım.

IV. Her belirtinin hastalık demek anlamına gelmediğini söyleyelim.

V. Bu odadaki yer minderlerini yan odaya hemen taşıyayım.

Bu cümlelerden hangisindeki altı çizili sözcük gereksiz kullanılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde gereksiz sözcük kullanımından doğan anlatım bozukluğu vardır?**

A) Bazı insanların kuşkuculukları ve kötümserlikleri bizi de etkiliyor.

B) Onun böylesine vurdumduymaz ve vicdansız olabileceği aklıma gelmezdi.

C) Ben de bir zamanlar neşeli ve enerjik bir insandım.

D) Bir yazarın yazdığı her hikâyenin ve öykünün özgün olması zordur.

E) Hiçbir etnik ve dinî grubun ötekileştirilmesine gönlüm razı değil.

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün çıkarılması anlam değişikliğine veya daralmasına yol açmaz?**

A) Bugün benim gömleğimi de ütüle.

B) Bu konuyu ona sen anlatabilirsin sadece.

C) Onu ilk kez bir ortak arkadaşımızın düğününde tanımıştım.

D) Bazı arkadaşlar, soruyu öğretmene de sormak istedi.

E) Onun cahil, kaba ve tembel biri olduğunu biliyorum.

@tgdenemeleri

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu** "Artık bundan sonra kimseye güvenemem." **cümlesindekiyle aynı gerekçeye dayanmaktadır?**

A) Zekânın bir kas gibi geliştirilebileceğini erken yaşta bulup keşfetmişti.

B) Günümüzde çocukların her yanlışından aileyi sorumlu tutmak olayı geride kalmıştır.

C) Su seviyesi iyice eksilen barajın dolması için günlerce yağmur yağması gerekiyor.

D) Kimse onun tembel olduğunu savunmaya kalkışmasın.

E) Benim başarısız olmamı sağlamaya çalışan kötü arkadaşlarım vardı.

12. Hiçbir zaman aklı devre dışı bırakmazdı, ne aşk ne de inanç konusunda fanatik olmadı zira ona göre adil olabilmek için anlayabilmek, anlayabilmek için de aklın özgür olması şarttır.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunu gidermek için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

A) "hiçbir zaman" yerine "her zaman" sözü getirilmeli.

B) "fanatik olmadı" yüklemi olumlu hâle getirilmeli.

C) "zira" bağlacının yerine "çünkü" bağlacı getirilmeli.

D) "aşk" sözcüğünden sonra "konusunda" sözcüğü getirilmeli.

E) "şarttır" yüklemi "şart değildi" yapılmalı.

✓ DİKKAT

Aşağıdaki sözcüklerin anlamını iyi bilelim ve doğru kulanımına özen gösterelim.

1. Etken: Sebep, faktör, neden
2. Etkin: Faaliyette olan, işleyen, dinamik
3. Azımsamak: Sayıca ya da miktar bakımından yetersiz bulmak
4. Küçümsemek : Hor görmek
5. Fiyat: Alınıp satılan şeyin parasal karşılığı, paha, eder
6. Ücret: Emeğin veya hizmetin karşılığı
7. Özveri: Fedakârlık
8. Ödün: Taviz
9. Özgü: Has, bir şeye mahsus veya ait
10. Özgün: Orijinal, taklit olmayan
11. Özge: Başka
12. Karşın: Rağmen, olması gerekenin tersi
13. Karşılık: Mukabil, bir davranışın veya tutumun karşı tarafta gerektirdiği davranış veya tutum
14. Öğretim: Öğretme işi, ders verme işi
15. Öğrenim: Öğrenme işi, ders görme işi, tahsil
16. Ayrıcalık: İmtiyaz, üstünlük, özel davranma
17. Ayrım: Fark
18. Çekingen: Utangaç
19. Çekimser: Oy vermekten kaçınan, taraf olmayan, kararsız

@tgdenemeleri

SİMÜLASYON 1 - ANLATIM BOZUKLUĞU

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?**

A) Felsefeci, toplumu rahatsız eden ama bir şey anlatmayan kişidir.

B) Bütün anne ve babalar, çocuğuna özel ilgilenilmesini isterler.

C) Bir öğrencinin her şeyden önce kendisini tanımayla başlatmalı süreci.

D) Kimsenin kendisine hak ettiği değeri vermediğini savunuyordu.

E) İnsanın insana duyduğu güven, yaşamdaki en büyük güç kaynağıdır.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yapılmıştır?**

A) Şehrin üç beş kilometre dışında gösterişli villalar vardı.

B) Çevrenin bütün varlıklı ve zengin aileleri burada mülk edinmişti.

C) Bilim ve felsefe alanında ilerleyebilmek bazı bedelleri ödemeyi gerekli kılar.

D) Sanatı lüks bir uğraş sayarsanız onu lüks düşmanlarına kurban verirsiniz.

E) Sanata düşman olan yufka yürekli bir insana kimse rastlayamaz.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?**

A) Bu iş, bana ne sağlık ne de ekonomik açıdan uygun.

B) Sınavlar, kimin çalışkan kimin tembel olduğunu ortaya koyacak.

C) Terörle yasal veya yasal olmayan her yoldan mücadele ediliyor.

D) Burada anlatılanlara katılıyor ve destekliyorum.

E) Konuklarınıza gösterdiğiniz ilgiye ve alakaya saygı duyuyoruz.

4.
- Kitabı içerik ve üslüp açısından inceleyecek olursanız kitaba ne kadar özen gösterildiği fark edilir.
- Divan şiirinin en lirik şairi olarak sayılan Fuzuli'nin gazelleri "âşıkane gazel" kabul edilir.
- Sizin bu özverili fedakârlığınızı kaç kişi anlayacak ve takdir edecek.
- Gelecek hafta askerî ve fen liseleri sınavları yapılacak.

Bu cümlelerle aşağıdakilerden hangisi arasında ilgi yoktur?

A) Tamlama yanlışı

B) Gereksiz sıfat kullanımı

C) Gereksiz yardımcı fiil

D) Ortak eylem kullanılımı hatası

E) Çatı uyumsuzluğu

5. İstanbul'a gidersen Süleymaniye ya da Sultan Ahmet camilerini mutlaka gezmelisin.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

A) Yanlış bağlaç kullanımıyla

B) Koşullu cümle olmasıyla

C) Nesnenin yanlış yerde bulunmasıyla

D) Yüklemin kipinin yanlış seçilmesiyle

E) Birden fazla tamlayana yer verilmesiyle

6. Eleştirmenler, genç bir sanatçıyı göklere çıkarıp şımartıyorlar; sonra da her türlü hakareti etmeye yöneliyorlar.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdakilerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

A) Çatı uyuşmazlığından

B) Öznenin ortak kullanımından

C) Dolaylı tümleç eksikliğinden

D) Gereksiz bağlaç kullanılmasından

E) Yüklemlerin şimdiki zaman kipinde olmasından

@tgdenemeleri

7.

I.	Saygılarımı, hürmetlerimi ona arz edip ondan af diledim.	Çatı yanlışı
II.	Düşündüm, çok düşündüm ama ona ne söz verdiğimi bir türlü bulamadım.	Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
III.	Kimseye düşman olmadığım gibi sevgi ve saygı besledim.	Duruluk ilkesine aykırılık
IV.	Şöyle böyle orada tam üç yılımızı birlikte geçirdik.	Dolaylı tümleç eksikliği
V.	Bu konuda öncü olunmak isteniyorsa daha dikkatli olmaları gerekir.	

Bu tablodaki örnek cümleler ile anlatım bozukluğu gerekçeleri eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. I. İki kardeş birbirleriyle dövüş etmeden oynuyordu.

II. Sizin hayran olduğunuz o sanatçıyı ne tanırım ne de kitaplarını okudum.

III. Herkes, olanları bizden saklamış, bize anlatmamış.

IV. Bazı temizlik maddeleri, cildimizi tahrip edebilir.

Bu cümlelerdeki anlatım bozuklukları aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılamaz?

A) Gereksiz yardımcı eylem kullanımı
B) Tamlayan eksikliği
C) Dolaylı tümleç eksikliği
D) Özne-yüklem uyuşmazlığı
E) Sözcüğün anlamına uygun kullanılmayışı

9.
- Özne eksikliği
- Gereksiz sözcük kullanımı
- Bir sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
- Zarf tümleci eksikliği

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belirtilen sebeplere dayanan anlatım bozukluğu yoktur?

A) Edebiyat dergilerinin sayısı giderek azalıyor çünkü okuyucu bulamıyor.
B) Rakiplerimiz, uydurma yalanlarla firmamızı karalamaya çalışıyor.
C) Her yazarın kendine özgün bir dilinin olması sugötürmez bir gerekliliktir.
D) Her zaman bir şeylerle meşgul olurum, boş durmam.
E) Balık tutmayı çok severim ama pek fazla yemem.

10. I. Önümüzdeki yolcular, otobüs hareket ettiğinden itibaren hiç susmadılar.

II. Herkesin antrenör dâhil maçın kaybedilmesi ve şampiyonluğun kaçırılmasıyla ilgili birbirini suçluyor.

III. Bu kitap, yazarın 1970'li yıllara ışık tutan önemli bir incelemedir.

IV. İki takımın baş başa devam eden mücadelesinde sonucu kestirmek imkânsız.

V. İster roman ister şiir yazsanız da hayal gücünüz yüksek olmalı.

Numaralanmış cümlelerdeki anlatım bozukluklarının giderilmesiyle ilgili aşağıdaki önerilerden hangisi yanlıştır?

A) I. de "itibaren" sözcüğünün yerine "beri" sözcüğü getirilmeli.
B) II. de "herkesin" sözcüğündeki tamlayan eki atılmalı.
C) III. de "1970'li yıllara sözü "1970 yılına" yapılmalı.
D) IV. de "baş başa" yerine "başa baş" getirilmeli.
E) V. de "yazsanız da" yerine "yazın" getirilmeli.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?

A) Daima kısa sürekli işlerde çalışmış, hiçbir işte uzmanlaşamamıştı.
B) Buradaki evlerin birbirine çok yakın yapılması, oyun alanlarını daraltmış.
C) Öğretim durumunuz uygun değilse bu işe sizi alamayız.
D) Ülkeyi harap eden savaşın yıl dönümü törenlerle kutlandı.
E) Beni henüz çocuk sahibi olmamış bir babanın anlaması mümkün değil.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?

A) Ders esnasında yapılan karşılıklı konuşmaların öğrenmeye katkısı yadsınamaz.
B) Bu beklenmedik sürpriz karşısında çok duygulandı hatta çocuk gibi ağladı.
C) Tanzimat Dönemi'nde Fransızca dilinden birçok kelime girmiştir dilimize.
D) Bence onun bu kadar vicdansız olamayacağını düşünüyorum.
E) Bin kişiden neredeyse yüz civarında öğrencinin verdiği cevap doğru.

@tgdenemeleri

1. Cam kırıkları gibidir kelimeler bazen, ağzına dolar insanın. Sussan acıtır, konuşsan kanatır. Bazılarımız; şiirlere, şarkılara, filmlere, kitaplara tutunuyor. Sanırım artık insan tutunamıyor insana.

Oğuz Atay'dan alınan bu sözde altı çizili olarak verilen kelime grubu (söz öbeği) için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yüklem görevi üstlenmiş bir edat grubudur.
B) İçinde isim tamlaması yer almıştır.
C) Basit ve türemiş yapılı sözcüklerle kurulmuştur.
D) Yapım ve çekim eklerini birlikle almış sözcük barındırmaktadır.
E) Adın belirtme hâli ekini almış sözcük vardır.

2. I. Grafen, karbon atomunun bal peteği örgülü yapılarından birine verilen isimdir.
II. Grafen, yeni teknolojilerin ihtiyaç duyduğu ve üzerinde çalışmalar yaptığı iki boyutlu bir malzemedir.

Aşağıdakilerden hangisi her iki cümlede de bulunan ortak unsur değildir?

A) Yalnızca temel ögelerden oluşan cümle
B) Sıfat görevi üstlenen sıfat-fiil grubu
C) Tamlama içinde kullanılan belgisiz zamir
D) Hâl eki almış isim
E) Yapım ve çekim eklerini birlikte almış sözcük

3. Bitki çeşitliliği bakımından zengin olan Kulp İlçesi, arıcıların buranın dağlarına gelmesini sağlıyor.

Bu cümleyle ilgili aşağıdaki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) Yazım yanlışı bulunmaktadır.
B) Tamlayan eki almış zamir vardır.
C) Fiilden türemiş birden fazla ad yer almıştır.
D) İsimden türemiş birden fazla ada yer verilmiştir.
E) Özne, yer tamlayıcısı, nesne ve yüklem ögelerinden oluşmuştur.

4. Geçtiğimiz yıl Türkiye koza üretiminin yüzde altmışını karşılayarak birinci sırada yer alan bu ilçede, bu yıl, 685 üreticiye 1950 paket ipek böceği dağıtımı yapıldı.

Bu cümlede aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek yoktur?

A) Edilgen çatılı fiil
B) Zincirleme isim tamlaması
C) Belirtme sıfatları
D) Zamir (adıl)
E) Adın bulunma, yönelme ve belirtme ekleri

5. Size sıradan biriymişsiniz gibi davranan hiç kimseyi sevmeyin.

Oscar Wilde'ın bu cümlesi için

I. Nesne ve yüklemden oluşmuştur.
II. Edat grubu zarf görevi üstlenmiştir.
III. İsim-fiil bulunmaktadır.
IV. Ayrılma hâli eki yapım ekine dönüşmüştür.
V. Belgisiz zamir, belirtme hâli eki almıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

A) I ve III B) II ve IV C) Yalnız III D) III ve IV E) Yalnız V

6. Birecik Baraj Gölü sayesinde sahil kenti görünümüne kavuşan ve her yıl binlerce ziyaretçiyi ağırlayan Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesindeki taş konaklar aslına uygun restore edilerek turizme kazandırılıyor.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Zincirleme isim tamlaması
B) Zarf-fiil grubu
C) Belirtme hâli eki almış isim
D) Ünlü daralması
E) Ünlü düşmesi

@tgdenemeleri

7. Umutların tükendiği yerde insanın korkusu da bitiyor ve
I
insan müthiş bir biçimde cesaret ve atılım içinde olabiliyor.
II
Boyalı sözler, kaçamak çözümler ve kaygan pistte yalpala-
III IV
malar bitiyor. İşte orada insanı yeniden umuda bağlayan bir enerji açığa çıkabiliyor.
V

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi isim kökünden türemiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Hayatımızdaki bazı acılar, yaşam yemeğimizi tatlandıran
I II III
baharatlar gibidir; bu acıların tek sebebi biz değilsek de
IV
tek sahibi biz oluruz çünkü onun bedelini çatır çatır öde-
V
mişizdir.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerden hangisinin türü ve görevi diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Yalnızlık yüreğime damla damla düşüyordu. Belki sana yazmak ve postalamamak yazdıklarımı, iyi gelecekti. Yalansız bir bilgenin ve bir çocuğun aynı milletin mensubu olduğunu sen söylemiştin bana. Ne var ki ben ne bilgeyim ne çocuk.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerde aşağıdaki ses olaylarından hangisinin örneği yoktur?

A) Hece düşmesi
B) Ünsüz değişmesi
C) Ünsüz uyumu
D) Ünsüz türemesi
E) Ünlü değişmesi

10. Köyümüzün yemyeşil dağlarında gezerken içimin ovalarını
I II III
kekik kokusu kaplıyor. Köylülerin doğaya saygılarının sus-
IV
turduğu avcı tüfeklerinden arındırılmış vadilerde yaşayan
V
kekliklerin sesi karışıyor kalbimdeki kemençenin sesine.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerle ilgili yapılan saptamalardan hangisi yanlıştır?

A) I.si, birinci çoğul kişinin iyelik ekini almıştır.
B) II.de, üçüncü çoğul kişiye ait olmayı bildiren iyelik eki vardır.
C) III.de, çoğul, iyelik ve belirtme durumu eki sırasıyla eklenmiştir.
D) IV.sözcük, üçüncü çoğul kişinin iyelik ekini ve tamlayan ekini almıştır.
E) V.de, geçişsiz fiili geçişli hâle getiren çatı eki bulunmaktadır.

11. Soruyu doğru sormak cevaba hızlı gitmeyi kolaylaştırır
I II
çünkü paslanmış kapağı açmak için biraz yağ sürmek
III IV
demektir, kırmadan sorulan, doğru bir soru.
V

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerin hangisi yapıca diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Dün çok yakın bir arkadaşım aniden hastalandı.
I II III IV V

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerin hangi ikisi diğer üçünden farklı türdedir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) III ve V

@tgdenemeleri

1. Matematik öğrenme güçlüğü diskalkuli ( ) sayıları ( ) sembolleri ( ) işlemleri kavramada güçlük çekme şeklinde ortaya çıkan özel bir öğrenme bozukluğudur. Diskalkuli ( ) kesinlikle bir zekâ geriliği değildir ( ) bu hastalığın bulunduğu kişilerde zihinsel bir problem yoktur. Hatta disleksi ve diskalkuli gibi öğrenme bozukluklarına "Einstein hastalığı" denmektedir. Buna rağmen önlem alınmazsa çocuklarda büyük psikolojik hasarlara yol açabilecek, akranlarından geride kalmasına sebep olabilecek ciddi bir güçlüktür.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) (:) (,) (,) (,) (;)
B) (,) (,) (,) (,) (;)
C) (;) (,) (,) (,) (:)
D) (;) (,) (,) (,) (;)
E) (:) (,) (...) (,) (.)

2. Oryantasyon haftası boyunca Çukurova Üniversitesi'nde tıp öğrencilerine kampüs, derslik, amfiler, laboratuvarlar ve eğitim sistemi tanıtıldı.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kesme işaretinin kullanımı yanlıştır.
B) İsim tamlamalarından biri zarf tümlecidir.
C) Dolaylı tümleçler, belirtisiz isim tamlamasıdır.
D) Sözde öznesi vardır ve edilgen çatılıdır.
E) "laboratuvar" sözcüğünün yazımı doğru değildir.

3. Duygularımızı (I) sözle kolayca ifade edemeyiz ama içimizde karışık bir his harmanı olarak bulunur bunlar. Birtakım olaylar (II), sözler, davranışlar içimizde yankılanır. Sonra coşkuya (III), kıskançlığa, öfkeye, tutkuya (IV), hayranlığa, hayal kırıklığına, hasret veya umuda dönüşür. Bunlardan biri çok uzun süre bilinçaltımızı meşgul ederse kişiliğimize siner, bizi yöneten (V) gizli bir komutana dönüşür.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisinin kökü tür bakımından farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Bazı insanlar, başkalarının hakkı olan şeyleri kurnazlıkları ya da birilerinin yardımları sayesinde ele geçirerek yükseliyorsa liyakat peşinde koşmak, donanımlı olmak gibi hususlar değerini yitirmiştir; tembellik için ayrıca bir sebep aramaya gerek de kalmamıştır.

Bu cümlede aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz türemesi
B) Ünsüz düşmesi
C) Ünlü daralması
D) Ünsüz uyumu (sertleşme)
E) Ünlü düşmesi

5. Yol üzerindeki duraklardan biri olan Burdur; görkemli antik kentlere, Salda Gölü gibi bir güzelliğe birde Fakir Baykurt gibi sosyal gerçekçi yazarların en büyüklerinden birinin romanlarında anlattığı çilekeş insanlara ev sahipliği yapıyor.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdaki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) Özne, dolaylı tümleç ve yüklemden oluşmuştur.
B) Öznesi bir sıfat tamlamasından oluşmuştur.
C) Ayrı yazılması gereken "de" bağlacı bitişik yazılarak yazım yanlışı yapılmıştır.
D) Yüklem, basit yapılı bir fiilden oluşmuştur.
E) Sıfat yapan "-ki" eki, isim tamlamasından sıfat grubu meydana getirmiştir.

6. Okur (I) yazar arasındaki ilişkiyi (II) hiçbir zaman kesin biçimde adlandıramayız. Nedeni çok zor izah edilen bir kavramdan söz ediyoruz (III) sevgi. Bir şairi (IV) romancıyı sevmek veya ona bağlanmak için kriterler (V) farklı biçimlerde ortaya çıkar. Bir yazarı sevmemeye gelince kriter netleşir (VI) öyle her okuyucu için ayrı bir kriter aranmaz. Okuyucu, bir yazar ya da şair için anlamıyorum der ve bu da onu sevmiyorum demektir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangilerine diğerlerinden farklı noktalama işaretleri getirilmelidir?

A) I ve III B) I ve VI C) II ve V
D) III ve VI E) IV ve V

@tgdenemeleri

7. Evin en büyük odasını benim için özene bezene hazırlamışlardı.

Bu cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Birleşik yapılıdır.
B) Fiil cümlesidir.
C) İsim tamlaması, belirtili nesne görevindedir.
D) Üstünlük zarfı, sıfatı derecelendirmiştir.
E) Çoğul eki almış ad vardır.

8. (I) Sık sık duyduğumuz "Nerede o eski İstanbul?" cümlesini kurmayı bırakalım. (II) Aksine şimdi İstanbul'un keşfedilmemiş semtleri, işten güçten ve kalabalıktan kurtulanları bekliyor. (III) 13 Mayıs Perşembe günü, Ramazan Bayramı'nın ilk günü. (IV) Bayramın ilk günü İstanbul'un yıllar boyu bakıp da göremediğiniz yerlerini gezmek için iyi bir fırsat. (V) Kim bilir, eski semtler, sizce nicedir özlediğiniz yoğurtçuların çıngırak seslerini veyahut baloncuların musikili çağrılarını hediye eder.

Bu parçadaki numaralanmış cümleler ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, bir ögesi cümleden oluşan isim tamlaması vardır.
B) II. cümlede, özneyi bir isim tamlaması oluşturmuştur.
C) III. cümlede, büyük harf kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı bulunmaktadır.
D) IV. cümlede, yüklem bir sıfat tamlamasıdır.
E) V. cümlede, özne sıfat tamlamasından oluşmuş bir kelime grubudur.

9. (I) Sinop, birçok zenginliği ve güzelliği kolunda altın bilezik gibi taşıyan bir şehir. (II) En mutlu şehir sıralamalarında sürekli liste başında olan şehir, bu ünvanı kolay kolay kaptıracak gibi görünmüyor. (III) Bunun en temel nedeni, doğa ananın bölgeye cömert davranmasıdır. (IV) Türkiye'nin kuzey kıyısında Karadeniz'in ormanlarla birleştiği noktada bulunan Sinop'un Antik Çağ'a uzanan kadim bir tarihi var. (V) Saptanabilen en eski adı Sinope olan şehrin, adını ırmak tanrısı Osopos'un güzeller güzeli kızından aldığını yazıyor mitolojik öykü kitapları.

Numaralanmış cümlelerden hangisinin ögeleri yanlış verilmiştir?

A) I. cümle: özne - yüklem
B) II. cümle: özne - nesne - zarf tümleci - yüklem
C) III. cümle: özne - yüklem
D) IV. cümle: özne - yüklem
E) V. cümle: nesne - yüklem - özne

10. 2020 yılında 90 milyon 471 bin dolarlık Antep fıstığı ihracatı yapıldı.

Bu cümleyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

A) "fıstığı" sözcüğü büyük harfle yazılırsa yazım yanlışı ortadan kalkar.
B) Bir isim tamlaması yer tamlayıcısı görevindedir.
C) Zarf tümleci, özne ve yüklem sıralamasıyla kurulmuştur.
D) Cümlede gizli özne kullanılmıştır.
E) "yapıldı" sözcüğü birden fazla yapım eki almıştır.

11. I. Çoklu baro sistemi; savunmaya ne getirecek, ne götürecek?
II. Hüseyin Rahmi, 1919'larda yazdığı *Hakka Sığındık* romanında İspanyol gribi üzerinden bir dönemi ele alıyor.
III. Bu yalnızlıklar diyarında ne bir kişiye ne bir yere bağlanamadım.
IV. Annem, babamın anlattıklarını olduğu gibi aynen anlattı bana.
V. Olgular aynı olsa da algılar farklı olabiliyor çünkü algıyı yönlendiren kişisel nitelikler çeşit çeşittir.

Bu cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Bir işçi arının ortalama ömrü (I) 45 gün kadardır ve bir (II) işçi arı yaşamı boyunca bir (III) gram yani çay kaşığının ucu (IV) kadar bal üretmek için günde beş, yılda 240 kilometre yol kat eder. (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisiyle ilgili yapılan saptama yanlıştır?

A) I.si, tamlayanı ve tamlananı sıfat almış belirtili isim tamlamasıdır.
B) II.si, belirtme sıfatlarından belgisiz sıfat örneğidir.
C) III.sü, belirtme sıfatlarından sayı sıfatı örneğidir.
D) IV.sü, tamlayanı sıfat almış belirtili isim tamlamasıdır.
E) V.si, yazım yanlışı yapılmış birleşik yapılı bir fiildir.

@tgdenemeleri

YENİ NESİL DİL BİLGİSİ / TEST - 3

1. Arkadaşlar, lütfen kendimizi sınırlayalım! Eğer bir resim çizmek istiyorsak önce onu nereye çizeceğimize karar vermeliyiz. Bir duvara mı çizeceğiz, bir tuvale mi yansıtacağız? Bu resim, kişiliğinizin dili olan bu çizgiler, kimler tarafından görülecek. Kitlelere hitap edecekseniz seçtiğiniz konu değişir. Entelektüel insanlara seslenirken emek, yorgunluk çok; ilgi, alkış azdır. Yarına kalmak mı? Bugün alkışlanıp yarın ölmek mi? Bu da seçimlerinde etkili olmalıdır ama sonucun ne olacağını kestirmek çok güç. Her şey değişiyor, beğeniler de durmuyor yerinde.

Bu parçada virgülün aşağıdaki görevlerinden hangisi ile ilgili örnek yoktur?

A) Yüklemden uzak düşen özneyi belirtir.
B) Seslenme bildiren sözü gösterir.
C) Eş görevli kelimeleri, kelime gruplarını sıralamaya yarar.
D) Ara sözlerin başında ve sonunda kullanılır.
E) Sıralı cümleleri, peş peşe sıralanan soru cümlelerini ayırır.

2. (I) Okula başladığım ilk yıl öğretmenler, zekâ sorunum olduğunu düşünmüşler çünkü diğer çocukların çok gerisinde kalıyormuşum. (II) Sonra yavaş yavaş adapte olmaya başlamışım. (III) Şimdi o günleri ve öğretmenlerin tutumunu daha iyi anlıyorum. (IV) Öğretmenler; devamlı benimle ilgilenmeye, dersleri benimle işlemeye başladılar. (V) Artık okula çok istekli bir şekilde devam ediyordum.

Bu parçadaki cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümle, yapısına göre bağlı bir cümledir.
B) II. cümle, yapısına göre birleşik bir cümledir.
C) III. cümlede kendi türünden bir sözcüğü derecelendiren üstünlük zarfı vardır.
D) IV. cümlenin yüklemi, basit yapılıdır.
E) V. cümle, basit yapılı bir cümledir.

3. Canlıların nesillerini devam ettirmek için kendilerine benzer yeni canlı ya da canlılar oluşturmalarına üreme adı verilir.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Dolaylı tümleç, özne ve yüklem ögelerinden oluşmuştur.
B) Öznesi sözde özne, yüklemi ise edilgen çatılıdır.
C) Çoğul, iyelik ve hâl çekimine birlikte girmiş sözcükler vardır.
D) Edat ve bağlaç bulunmaktadır.
E) Zarf-fiil türünden fiilimsi yer almıştır.

4. Aslında ben onun ne dediğini gayet iyi biliyorum; o duygusal açlıktan, sevgisizlikten söz ediyor ancak bunu ondan duymak istiyorum.

Bu cümleyi oluşturan sözcükler ve sözlerle ilgili aşağıdaki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) "duygusal" sözcüğü, farklı işlevlerde yapım eki alarak sıfat olmuştur.
B) "sevgisizlikten" sözcüğü, yapım eklerinden sonra çekim eki almış isimdir.
C) "gayet iyi" kelime grubu iki farklı zarftan oluşmuş bir zarf öbeğidir.
D) "ancak" sözcüğü cümlede edat görevi üstlenmiştir.
E) "bunu" sözcüğü bir cümlenin yerini tutan işaret zamiridir.

5. Fotosentez yapan canlılar, çevreden aldıkları karbondioksit ve sudan, ışık enerjisi ve klorofiller yardımıyla glikoz ve oksijen üretir.

Bu cümlenin ögeleri için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Öznesi, sıfat tamlamasıdır.
B) Yer tamlayıcısı, yükleme ayrılma hâli ekiyle bağlanmıştır.
C) Zarf tümlecinin içinde isim tamlaması bulunmaktadır.
D) Bağlama grubu, belirtisiz nesne görevindedir.
E) Yüklemi, sadece çekim eki almış, basit yapılı bir fiildir.

6. Nisan ayı (I) geldi; bahar aylarında çiçek açan ağaçlar (II); baharçeleri, parkları, kırları, bayırları süslüyor. Bu zamanlarda (III) Çin'in Uygur Özerk Bölgesi'nin Turfan şehrine gitmeye karar verdim. Urumçi'ye varınca cip kiraladık. Turfan'a doğru (IV) gidiyoruz. Sağımız solumuz Taklamakan Çölü...

Sol tarafımızda (V) ufka resmi düşen Tanrı Dağları...

Bu parçada numaralanmış sözlerin hangisi tamlama değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

@tgdenemeleri

7. I. İşbaşı, işgüder, işgüzar, işkolik, işveren, işyar gibi kalıplaşmış birkaç kelime hariç "iş" kelimesiyle kurulan tamlamalar ayrı yazılır: iş adamı, iş alanı, iş birliği, iş gücü, iş hanı, iş kolu, iş saati, iş yeri...

II. Anaokulu, anaerkil, anamal, anapara, anayasa gibi kalıplaşmış birkaç kelime hariç "ana" kelimesiyle kurulan tamlamalar ayrı yazılır: ana sınıfı, ana vatan, ana yurt, ana düşünce, ana fikir, ana arı, ana bilim dalı, ana toplardamar...

III. "Bilgi ve bilim" sözleriyle kurulan ve terimleşen birçok kelime bitişik yazılır: toplumbilim, halkbilim, dilbilgisi, bilimadamı, bilimdalı...

IV. "sıra" kelimesinin sona geldiği kelime grupları ayrı yazılır: ardı sıra, peşi sıra, yanı sıra, önü sıra...

V. "içi ve dışı" sözcükleri, kanunla kurulan "İçişleri Bakanlığı", "Dışişleri Bakanlığı" ve içgörü, içgüdü, içyağı, içdenetir (kontrol aygıtı), içbükey, dışbükey gibi birkaç kalıplaşmış söz hariç ayrı yazılır: yurt içi, yurt dışı, sıra dışı, iç işleri, iç mimar, içli köfte, iç oğlan, iç ses, iç uyak, hafta içi, iç hatlar, iç donu, iç güveyi, iç içe, iç pazar, dış açı, iç ağ, dış alım, dışa vurum, dış işleri...

Numaralanmış ifadelerin hangisinde yazım kurallarıyla ilgili yanlış bilgi ve yanlış örnekler verilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Ünlü yazarların el yazılarına karşı tutkumu bilen Praglı bir kitapçı, bana Franz Kafka'nın bir hikâyesinin taslaklarını satmak istedi.

Bu cümlenin ögeleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Özne - belirtisiz nesne - yüklem
B) Özne - dolaylı tümleç - belirtisiz nesne - yüklem
C) Özne - dolaylı tümleç - belirtili nesne - yüklem
D) Dolaylı tümleç - özne - belirtili nesne - yüklem
E) Özne - belirtili nesne - yüklem

9. Şimdi onunla birlikte karanlık ve derin bir kuyunun içine gireceğiz.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Cümlenin anlamını durum yönünden tamamlayan söz grubu vardır.
B) Cümlenin anlamını zaman yönünden sınırlandıran sözcük kullanılmıştır.
C) Cümlenin yer tamlayıcısı, belirtili isim tamlamasıdır.
D) Eylemin yönünü belirten zarfa yer verilmiştir.
E) Cümlede edat ve bağlaç bulunmaktadır.

10. Aynı terasa açılıyordu, yan yanaydı kapılarımız kaldığımız pansiyonda.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kurallı ve devrik iki cümleden oluşmuştur.
B) Fiil ve isim cümlelerinden oluşmuştur.
C) Özne ortaklığı bulunan bağımlı sıralı cümledir.
D) İsim tamlaması kullanılmıştır.
E) Birden fazla yer tamlayıcısı bulunmaktadır.

11. kendiyle yontup parlatır
kendini
keskinleştiren bir elmas gibi
içinde yaşadığımız an
ve onun birdenbireliği

Murathan Mungan'ın bu dizeleri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Birden fazla temel cümle vardır.
B) Birden fazla yan cümle içermektedir.
C) Zarf-fiil ve sıfat-fiil grupları bulunmaktadır.
D) Tamlayanı işaret zamiri olan belirtili isim tamlamasına yer verilmiştir.
E) Birden fazla edat kullanılmıştır.

@tgdenemeleri

1. Zaman da yolculuğa çıkacak olsanız nereye, hangi zamana gitmek isterdiniz? İnsanlık tarihinin en eski yerleşim yerlerinden birine, M.Ö. 9600 yılının Anadolu'suna, yolculuk yapmak ister miydiniz? Göbeklitepedeki az sayıda değerli kalıntı, bizlere insanoğlunun ilk dönemlerini anlatan bir hikâye sunması bakımından önemli ve eşsiz. Bitki yetiştirmek, hayvan evcilleştirmek, tarım toplumuna geçmek ve dolayısıyla kültürün, gelişmenin hatta teknolojinin yolunu açmak konularında öncü olduklarını gösteren birçok fiziki kalıntı ise eşsiz bir hazine.

Bu parçayla ilgili aşağıda yapılan saptamalardan hangisi yanlıştır?

A) Ek olan "-de, -da" ayrı yazılarak yazım yanlışı yapılmıştır.

B) Kısaltmaların yazımıyla ilgili kurala uyulmayarak yazım ve noktalama yanlışı oluşturulmuştur.

C) Kesme işaretinin eksikliği yazım ve noktalama yanlışına yol açmıştır.

D) "Hikâye" sözcüğünde gereksiz, "fiziki" sözcüğünde eksik kullanılan düzeltme işareti söz konusudur.

E) Ara sözü, eş görevli sözleri ve yüklemden uzaktaki ögeyi belirten virgüller (,) kullanılmıştır.

2. Ertesi sabah erkenden kalkıp güzel bir kahvaltı hazırladım.

Bu cümlenin yüklemi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Fiil türündedir.

B) Kökü isimdir.

C) Sözde öznesi vardır.

D) Hem yapım hem çekim eki almıştır.

E) Öznesine göre etken, nesnesine göre geçişlidir.

3. (I) Sokakları, yanlış büyüyen çocuklar, istenmeyen otları andıran bir hırsla kaplamıştı. (II) Bütün parkları, birkaç bodur ağaççığın insafına terk etmişti bazı karıncalar. (III) İlk cemre havaya düşmüştü epeyce nazlandıktan sonra. (IV) Karpuz fiyatına tarlalarını satan adamlar, nasırlı avuçlarına bakıp bakıp ağlıyorlardı. (V) Atmosferin bütün karbon yükünü sırtına alan atalarına artık katılmak istemiyordu ceviz ağacı.

Bu cümlelerin hangisinde özne sıfat tamlamasından oluşmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Şimdiden bir hatırasın

Bulutsa, tozsa, uçarsa

Bütün (aşklar) paranteze alınsın

Rüzgâr çanısın rüzgârın diline dolanırsın

Ne bir şarkısın

ne de dillerde nağme adın

Artık bazı şarkılar kadar yaralısın

Didem Madak'ın bu dizelerinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belirtili isim tamlaması

B) Belirtisiz isim tamlaması

C) Bağlaç

D) Edat

E) Fiilimsi

5. (I) Fakir Baykurt, Burdur'a bağlı Yeşilova ilçesinin Akçaköy'ünde doğdu. (II) İlköğrenim dönemini kendi köyünde geçirdi. (III) Gönen Köy Enstitüsünü bitirdikten sonra birkaç yıl köy öğretmenliği yaptı. (IV) 1955'te Türkçe öğretmenliğine başladı. (V) İlk romanı olan "Yılanların Öcü", onun tanınmasını sağladı.

Bu parçadaki numaralanmış cümleler için aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümle, birleşik yapılı bir cümledir.

B) II. cümlenin yüklemi oldurgan çatılıdır.

C) III. cümle, içinde birden fazla zarf tümleci bulunan birleşik yapılı cümledir.

D) IV. cümlenin yüklemi türemiş yapılı bir fiildir.

E) V. cümle, birden fazla yan cümlesi olan üç ögeli birleşik bir cümledir.

6. Orta kapıdan geniş basamaklı ahşap merdivenlerle ikinci katın geniş balkonuna çıkılıyordu. O zamanlar da ahşap basamakların gıcırdaması dikkatini çekerdi.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi doğru değildir?

A) Kurallı birleşik sıfat bulunmaktadır.

B) Anlamca kaynaşmış birleşik yapılı fiil vardır.

C) Birleşik zamanlı fiiller kullanılmıştır.

D) İyelik ve hâl ekini birlikte almış basit yapılı isimlere yer verilmiştir.

E) Zincirleme isim tamlaması yer almıştır.

@tgdenemeleri

7. Avluyu kuşatan hurma ağaçlarının, bodur bahçe palmiyelerinin kalın, etli yaprakları, yüzlerinin bir yanını gölgede bırakıyor.

Bu cümledeki altı çizili söz grubu için aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi yanlıştır?

A) Cümlenin öznesidir.
B) Birden fazla belirtme hâli bulunmaktadır.
C) Zincirleme isim tamlaması biçiminde kurulmuştur.
D) İsim tamlamasını niteleyen sıfatlar yer almıştır.
E) Tamlanan ve tamlayan eklerini birlikte almış adlar kullanılmıştır.

8. Enginar tezgâhlara düşünce baharın geldiğini (I) anlarız. Baharın bu güzel sebzesi, karaciğere (II) dost, bağışıklığa (III) destektir. Kalp sağlığını da koruyan enginar, birçok organı yeniler (IV) ve güçlendirir (V) yani mucizevi bir besindir.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. sözcük, iyelik ve hâl eki almış bir sıfat-fiildir.
B) II. sözcük, sıfat tamlamasının kalıplaşmasıyla oluşmuş birleşik yapılı bir sözcüktür.
C) III. sözcük, hem yapım hem çekim eki almıştır.
D) IV. sözcük, yapım ve çekim eki almış bir fiildir.
E) V. sözcük, sıfat-fiil eki almıştır.

9. (I) Her yıl, dünyada 5 trilyona yakın plastik poşet üretiliyor. (II) Bu miktar, çevresi 40 bin km olan dünyayı tam yedi defa turlayacak bir uzunluğu ifade ediyor. (III) Dünyada her saniyede 160 bin adet poşet tüketiliyor. (IV) Karadaki mikroplastiklerin %70'ini çeşitli doğa olayları denizlere taşıyor. (V) Satın aldığımız plastik bir su şişesinin kapağı denize ulaştığı zaman bunun fiziksel, kimyasal ve biyolojik etkileri, 1000 yıl boyunca doğadaki canlıların beslenmelerini engelliyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinin öge sıralanışı "özne-nesne-yüklem" **şeklindedir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Ne (I) ağlarsın benim (II) zülfü siyahım
Bu da gelir, bu da geçer ağlama (III)
Göklere erişti feryadım ahım
Bu (IV) da (V) gelir bu da geçer ağlama

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangisinin türü yanlış belirtilmiştir?

A) I. zarftır.
B) II. zamirdir.
C) III. fiilimsidir.
D) IV. zamirdir.
E) V. bağlaçtır.

11. Bazı sözcüklerin düzeltme işareti (^) alıp almamaları, kullanıldıkları bağlam çerçevesinde kazandıkları anlama göre değişir: hâlâ (şu an), hala (baba bacısı); millî (millete ait), milli (mil bulunan); dinî (dine ait), dini (din+iyelik eki veya din + belirtme hâli eki)...

Bu açıklamaya göre aşağıdaki sözcüklerden hangisinin düzeltme işareti alıp almaması cümleye göre değişiklik göstermez?

A) edebi B) manevi C) resmi
D) ama E) kar

12. Sıfat görevinde kullanılan sıfat-fiillerin birden fazla ad için ortak niteleyici olduğu durumlarda bazen anlamsal uyum bozulmakta ve dil yanlışı oluşabilmektedir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "göstermek" **fiilinden türeyen sıfat-fiilin ortak kullanımı burada anlatılan türden bir dil yanlışına yol açmıştır?**

A) Gösterdiğiniz ilgiye ve konukseverliğe teşekkür ediyorum.
B) Gösterdiğiniz saygıya ve ilgiye layık olmayan insanlardan uzak durun.
C) Gösterdiğiniz kararlılığa ve çabaya rağmen sonuç değişmeyebilir.
D) İşinize gösterdiğiniz alakaya ve öneme göre sonuç değişir.
E) Gösterdiğiniz başarının ve kazandığınız saygınlığın bir bedeli vardır.

@tgdenemeleri

1. Bir çalışmada (I) sadece bir gece uykusuz (II) kalmanın (III) bile sağlıklı bireylerin (IV) insülin salgılarını (V) üç buçuk kat artırdığı saptandı.

Numaralanmış sözcüklerden hangisi yapım ve çekim ekini birlikte almış bir sözcük değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. (I) Yüzünüzü bana çevirdiğiniz zamanki hâlinizi unutamayacağım. (II) Senelerce önce hayatımda ilk ve son defa olarak ava gitmiştim. (III) Tabii ne keklik ne tavşan hiçbir şey vuramadan akşamüzeri eve dönerken taşın üzerinde bir sürü serçe gördüm. (IV) Bütün gün bir işe yaramayan çifteyi o tarafa çevirip ateş ettim. (V) Yere düşen bir serçenin, o küçücük et parçasının, hızlı hızlı çarpan kalbi, şimdi senin korkulu bakışlarını andıran bakışları içime işledi.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede birleşik yapılı fiil vardır.
B) II. cümlede birleşik çekimli fiil bulunmaktadır.
C) III. cümlede edat ve bağlaç yer almıştır.
D) IV. cümlede yardımcı fiile yer verilmiştir.
E) V. cümlede ara söz ile tamlayan açıklanmıştır.

3. Attila İlhan'ın şiir çizgisi (I) hep aynı doğrultuda (II) ilerlemiş (III) bir durum arz etmez. Onun şiirdeki devrimciliği (IV) birikimin (V) yok edilmesine değil özgünleştirilerek var edilmesine yöneliktir.

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerden hangisi yapım ve çekim ekini birlikte almamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Yirminci (I) yüzyılın en (II) büyük (III) matematikçilerinden biri olan Emmy Noether, kadınların akademik (IV) hayatta kendine bir yer edinmesinin hatta (V) eğitim almasının bile (VI) çok zor olduğu bir dönemde yaşamıştı.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I ve III. sözcükler sıfat türündedir.
B) II. sözcük zarftır.
C) III. sözcük yapım eki almıştır.
D) IV. sözcük isim tamlamasının tamlayanıdır.
E) V ve VI. sözcükler bağlaçtır.

5. Bazen çok (I) mutlu (II), bazen canımız çok sıkkın, bazen sebepsiz (III) yere hüzünlü, bazen (IV) de kızgın (V) oluyoruz. Kimi zaman canımız hiçbir şey istemiyor, bazı zamanlar neşe içinde ne yapacağımızı şaşırıyoruz.

Bu parçada numaralanmış sözcükler türleri bakımından eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Ben de girip işlerin ne durumda olduğuna bir daha bakayım.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Birden fazla çekimli fiil vardır.
B) "ne" sözcüğü, sıfattır.
C) "durumda" sözcüğü yapım ve çekim ekini birlikte almıştır.
D) "olduğuna" sözcüğü iyelik ve hâl eklerini almıştır.
E) "bir daha" sözü, zarf grubudur.

@tgdenemeleri

7. Sanatçı (I) herkesin ilgisini çekecek bir konu arıyorsa (II) herkesin yaşadığını düşündüğü bir konu mu bulmalıdır? Yoksa insanların yaşamadığı (III) yaşamak isteği ya da merakını kamçılayan gizemli konular mı aramalıdır? Şimdi size bir kez daha soruyorum (IV) Herkesi ilgilendiren ve herkesin başından mutlaka geçen olağan dışı (V) bir deneyim söyleyebilir misiniz?

Bu parçadaki numaralanmış yerlerle ilgili aşağıda söylenenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. boşluğa, yüklemin uzağındaki özneyi belirtmek için virgül (,) konmalıdır.

B) II. boşlukta herhangi bir noktalama işareti konmamalıdır.

C) III. boşluğa, eş görevli söz öbeklerini sıralama amacıyla virgül (,) getirilmelidir.

D) IV. boşlukta açıklaması yapılan yargıyı belirtmek için iki nokta (:) kullanılmalıdır.

E) V numaralı yerde, bitişik yazılması gereken sözcüğün ayrı yazılması yazım yanlışına yol açmıştır.

8. (I) Kendini galiba hiçbir zaman bu kadar kötü hissetmemişti. (II) Ayakta, soğuk sobanın başında duruyordu. (III) Bu acıya nasıl dayanacağını merak ediyordu. (IV) Sevdiği bir insanı bir daha göremeyecek olmanın çaresizliği, alttan alta büyüyordu. (V) Öleni özlemek, yaşamayı anlamlı kılmıyordu ama uzakta olanı özlemek güç veriyordu insana.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede birden fazla zarf tümleci vardır.

B) II. cümlede isim tamlaması yer tamlayıcısı olarak kullanılmıştır.

C) III. cümle basit yapılıdır.

D) IV. cümle özne - zarf tümleci - yüklem sıralamasıyla kurulmuştur.

E) V. cümlede özne görevinde kullanılan isim-fiil grubu bulunmaktadır.

9. Kuşak çatışmasını (I) bir etkileşim (II) biçimi (III) olarak (IV) tarif eden sosyologlar da mevcuttur. (V)

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangileri birden fazla yapım eki almıştır?

A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III D) III ve IV E) IV ve V

10. Benim insanlara pek benzemeyen ve insanlarla arası iyi olmayan bir arkadaşım vardı.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) "benzemeyen" kelimesinde hece düşmesi vardır.

B) Özne ve yüklemden oluşmuştur.

C) Bağlaç, öznenin sıfat öbeklerini bağlamıştır.

D) İyelik eki almış sözcükler bulunmaktadır.

E) Yüklemine göre fiil cümlesidir.

11. Karısının kül rengi yüzünü, bembeyaz dudaklarını gören adam "Hemen cankurtaran çağırıyorum." dedi.

Bu cümlede aşağıdaki belirlemelerden hangisinin örneği yoktur?

A) Bir cümle, bir başka cümlenin nesnesi olarak kullanılabilir.

B) Belirtisiz isim tamlaması bir ismi niteleyerek sıfat görevi üstlenebilir.

C) Sıfat-fiil grubunun tamlayan görevi üstlendiği sıfat tamlaması, özneyi oluşturabilir.

D) Birleşik yapılı bir isim, isimle sıfat-fiilin kaynaşıp kalıplaşmasıyla kurulabilir.

E) Sıralı cümleler, birbirinden virgül (,) ile ayrılabilir.

12. Bitki, hayvan ve hastalık adları gibi kavramları oluşturan kelimelerin ikincisi veya her ikisi birden anlamını koruyorsa -renk sıfatıyla yeni bir tür oluşturanlar hâriç- bu kelimeler, ayrı yazılır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Balkonumdaki saksılardan birine alacamenekşe, birine de Japon menekşesi diktim.

B) Bu bölgeye fıstık çamı dikmiştik ama sarıçamların gölgesinde, bu fidanlar tutmadı.

C) Gribe karşı kuşburnu çayı içebilirsin ama karaçalı tohumunun suyunu da deneyebilirsin.

D) Su yılanının zehirsiz, karayılanın kinci olduğunu biliyordu sanki bozayılar.

E) Köpekbalıkları; karabalık, alabalık, denizpatlıcanı, denizhıyarı, deniz kaplumbağası gibi her türlü deniz canlısıyla beslenebilir.

@tgdenemeleri

1. I. Dünyanın karşı karşıya olduğu iklim krizine hep birlikte karşı koymalıyız.

II. Haziran gelince bu adanın güneyinde yumuşak bir rüzgâr eser.

III. Nefis sarmaların yapıldığı Tokat yaprağı, Narince üzümünden yapılır.

IV. Zincir oluşturmuş kahve mekânları, büyük şehirlerin her noktasında mantar gibi çoğalıyor.

V. Egzotik arayışlar içindeki turistler, Doğu kültürüne merak salıyor.

Numaralanmış cümlelerin yer tamlayıcılarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlenin yer tamlayıcısında sıfat tamlaması vardır.

B) II. cümlenin yer tamlayıcısında zarf-fiil vardır.

C) III. cümlenin yer tamlayıcısında belirtisiz isim tamlaması vardır.

D) IV. cümlenin yer tamlayıcısında niteleme ve belirtme sıfatı vardır.

E) V. cümlenin yer tamlayıcısında türemiş yapılı özel isim vardır.

2. Meşhur birinin öldüğünü söylüyorlar idi. Gazeteciler birkaç (I) saattir bunu haber yapabilmek için buralarda dolaşıyorlardı. Limanın ucundaki rampa (II) gibi bir yerde iki adam ellerindeki hortumlarla tazyikli (III) su sıkıyorlardı. Tazyikli suların arasında renkli renkli balıklarda (IV) vardı. Herbiri (V) belki de yüz kilo vardı ve şimdi bunlar, suyla beraber denize karışıyordu.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangilerinde yazım yanlışı vardır?

A) I ve III B) II ve III C) II ve IV D) III ve V E) IV ve V

3. (I) Ödül ve ceza başkalarınca kontrol edilince çocukların çoğu karar alma sürecinde başkalarına bağlı kalacak şekilde etkilenir. (II) Bizim sistemimiz de bu tür davranışları zorunlu kılan birtakım yüklerin altına girmiştir. (III) Çocukların anlam arayışlarına kısa devre yaptıran ödül-ceza uygulamasından vazgeçmeli, onların kendini keşfetmesine yardımcı olmalıyız. (IV) Öğrenmenin asıl ödülü olan gerçek öğrenmeden alınacak hazdan hiçbir öğrenciyi mahrum etmemeliyiz. (V) Öğretmen olunca öğrenmekten vazgeçip kendini öğrenmeye kapatması bir öğretmeni ödül-ceza döngüsüne kaptıralibilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde hem isim-fiil hem sıfat-fiil hem de zarf-fiil kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Uzun, ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece
Bilmiyorum ne hâldeyim
Gidiyorum gündüz gece

Aşık Veysel'in bu dizeleri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) 1. dizede iki niteleme, bir belirtme sıfatı almış isim vardır.

B) 1 ve 3. dizelerde ek-fiilin geniş zamanıyla çekimlenmiş sözcükler vardır.

C) "Ne" sözcüğü soru sıfatıdır.

D) Hâl eki ve kip eki almış sözcükler kullanılmıştır.

E) Varlığın kime ait olduğunu bildiren tamlanan eki bulunmaktadır.

@tgdenemeleri

5. (I) Edirne'de doğan 15. yüzyıl divan şairi Necati'nin asıl adı İsa'dır. (II) Bir hanımın kölesi olarak büyütüldüğü söyleniyor. (III) Çok iyi bir öğrenim gördükten sonra Kastamonu'ya gitti. (IV) "Hüsrev-i Şuara-yı Rum" ya da "Hüsrev-i Rum" diye adlandırılan Necati, bol bol atasözü ve deyim kullanmıştır. (V) Doğal, rahat, içten ve yerli bir dil kullanan şairin "Gül Kasidesi"yle "Döne Döne" redifli gazeli çok sevilmiştir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisiyle ilgili saptama yanlış yapılmıştır?

A) I. cümle, özneyle yüklemden oluşmuş birleşik yapılı bir cümledir.

B) II. cümlede sıfat-fiil grubu bulunmaktadır.

C) III. cümle, içinde nesnesi bulunan birleşik bir cümledir.

D) IV. cümle yan cümlesi özne göreviyle kullanılan girişik birleşik cümledir.

E) V. cümlede birden fazla tamlananı olan belirtili isim tamlaması vardır.

6. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi çatı özelliği bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Uzun toplantılardan sonra toplantıya ara verildi.

B) İşlediği suçların fazlalılığı nedeniyle görevine son verildi.

C) Sizin istediğiniz masa bir başka müşterimize ayrıldı.

D) Yeni görev yeri evine yakın olunca çok sevindi.

E) Yol kenarındaki seyyar satıcılarla bir süre sohbet edildi.

7. Panteizm; evrenle Tanrı'nın tek bir şey olduğunu evrenin Tanrı'dan, Tanrı'nın evrenden ayrı bir yönü, ayrı bir varlığı bulunmadığını ileri süren düşünüş biçimidir.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Özne ve yüklemden oluşmuştur.

B) Sıfat-fiil ve zarf-fiil kullanılmıştır.

C) Bağlaç yer almıştır.

D) Yapım ve çekim eklerini birlikte almış sözcükler vardır.

E) Yüklem, ek-fiilin geniş zamanıyla çekimlenmiştir.

8. I. Ne güzel, ne şirin ve ne zeki bir çocuktun sen benim kınalı kuzum.

II. Ne ağlıyor, ne üzülüyorsun o bencil insanın ardından.

III. Ben ne istedim senden, sen ne verdin bana anlayamadım.

IV. Bu adam ne yöne gitti, evi ne tarafta bilen varsa söylesin.

V. Ne çocuklar büyüme arzusundan ne büyükler çocukluğa dönme özleminden uzak kalabilir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde kullanılan "ne" **sözcüğünün türü aşağıda yanlış belirtilmiştir?**

A) I. azlık - çokluk zarfı

B) II. soru zarfı

C) III. soru zamiri

D) IV. soru zarfı

E) V. bağlaç

9. (I) Şehirlerarası geziye çıkmak birçoğumuz için ancak yılda bir defa yapılabilecek bir etkinlik. (II) Seyahat için daha fazla zaman bulabilsek bile bütçemiz buna imkân vermiyor. (III) Justine Palefsky ve Tasneem Amina adlı iki Amerikalı kadın bu konuda güzel bir model geliştirdi. (IV) Seyahat ederken kendi evleri boş durmasına rağmen otellere yüklü bir ücret ödemekten sıkılan girişimciler, seyahat edenlerin ev değiştirmesine olanak tanıyan Kindred adında bir uygulama geliştirdi. (V) Sisteme katılmak isteyen kullanıcılar evlerinin video ve fotoğraflarıyla birlikte sisteme kaydoluyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinin öge dizilişi "özne – yer tamlayıcısı – belirtisiz nesne – yüklem" **şeklindedir?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Bir gemi yelken açtı hayal iklimlerine
Civarından çığlıkla yorgun martılar kaçtı

Ali Mümtaz Arolat'a ait bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) I. dize, özne - yüklem - dolaylı tümleç ögelerinden oluşmuştur.

B) I. dizenin dolaylı tümleci belirtisiz isim tamlamasıdır.

C) II. dize, dolaylı tümleç - zarf tümleci - özne ve yüklemden oluşmuştur.

D) I. dizenin yüklemi birleşik, II. dizenin yüklemi basit yapılıdır.

E) I. dizenin öznesi sıfat, II. dizenin öznesi isim tamlamasıdır.

@tgdenemeleri

11. *-r / -ar / -er, -maz / -mez ve -an / -en* sıfat-fiil ekleriyle kurulan sıfat tamlaması yapısındaki birleşik kelimeler ayrı yazılır: bakar kör, çıkar yol, döner sermaye, koşar adım, yazar kasa; çıkmaz sokak, geçmez akçe, görünmez kaza, ölmez çiçek; akan yıldız, doyuran buhar vb.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala aykırı bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Çalar saat alarm kurmaya yarayan ayarlanabilir ve üzerinde genellikle analog saat olan, alarmı zili veya hoparlörü ile çalan cihazdır.

B) Konar göçer yaşam açısından hayvanların beslenmesi için otlak peşinde koşmak bir yana deri, kürk ve yün elde etmek, bunları işlemek amacıyla devamlı çalışmak gerekmekteydi.

C) Modern zamanın yazım araçlarından biri olan tükenmez kalem, icat edilip seri üretime geçildiği günden bugüne günlük hayatta yaygın bir kullanım alanına sahip oldu.

D) Çok çeşitli biçim ve ebatlarda oldukları kabul edilmekle birlikte en sık görüldüğü belirtilen UFO'lar dairesel biçimde olduğu için uçan daire terimi popülerlik kazanmıştır.

E) İlk toplantıda yeter sayı sağlanamazsa ikinci toplantının en çok on beş gün sonra yapılması gerektiği söylendi.

12. UNESCO'nun geçici miras listesinde bulunan ve bu yıl asıl listeye girmesi beklenen Bursa'nın dünyaca ünlü tarihî kenti İznik'te sahilde dolaşan aile, gölde 2 bin yıllık tarihî sikke buldu.

Bu cümlenin yer tamlayıcısında (dolaylı tümlecinde) aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Sıfat-fiil B) Bağlaç C) Edat D) İsim-fiil E) İşaret sıfatı

13. (I) Kraterin orijinal çapı 20 km idi, bugünse bir ucundan diğerine 4 km'lik uzunluğuyla yalnızca merkezdeki çekirdeğinden ibaret kaldı. (II) İnanılmaz boyutta bir erozyon, bir zamanlar kraterin üzerini örten tonlarca ağırlıktaki enkazı süpürdü. (III) Kraterin çifte duvarlı çerçevesini oluşturan uçurum ise sert kum taşından oluşan bir sarp kayalık ve 180 m'lik bir yüksekliğe sahip. (IV) Bu kum taşı kütle, patlamanın etkisiyle büzülünce yüzeyin katmanlarının tanımlanması mümkün olmuş. (V) Buda düştüğü yeri yok eden bu devasa gücün şiddeti hakkında araştırmacılara yeteri kadar fikir vermiş.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14.

- Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
- İkiden fazla eş değer ögeler arasında virgül bulunan cümlelerde özneden sonra konur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi, noktalı virgülün kullanımıyla ilgili bu bilgilerden birine örnek gösterilemez?

A) Ergin Ataman, 12 yıl aradan sonra Panathinaikos'u THY Euroleague'de yarı finale taşıdı; Yunan basını, onu bir "deha" olarak niteledi.

B) Fenerbahçe Beko'da Wilbekin, Calathes ve Biberoviç; Monaco'da Okobo, James ve Diallo çift haneli sayılara ulaştı.

C) Berlin'de oynanacak Final Four'da Fenerbahçe Beko; Panathinaikos, Real Madrid, Olympiakos takımlarına karşı şampiyonluk mücadelesi verecek.

D) A Millî Kadın Voleybol Takımı, ilklerin yaşandığı 2023 yılında Milletler Ligi'ni ve Avrupa Şampiyonası'nı altın madalyayla tamamladı; 2024'te ise Paris Olimpiyat Elemeleri'nde şampiyon oldu.

E) Futbol; basketbol, voleybol, hentbol gibi takım sporlarından daha fazla ilgili görüyordu ama 2023 - 2024 sezonunda basketbol ve voleyboldaki yüksek başarılar, ilgiyi futbol dışına kaydırdı.

@tgdenemeleri

15. Dil, "tasarrufu" öngörür; anlama ve anlatıma katkısı olmayan sözcükler ya da sözler "gereksiz"dir, kullanılmamalıdır. Dilde "duruluk" diye adlandırılan bir özelliktir bu ve çok önemlidir. Bu özelliğe aykırı cümleler bende baş ağrısı ve can sıkıntısı yapar.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi bu sözleri söyleyen kişide baş ağrısı ve can sıkıntısı yapmaz?

A) Bu programdan çok zevk aldım, umarım yeniden bir araya bir daha geliriz.

B) 36 haftalık eğitim faaliyetlerinde neleri yaptıklarınızı neleri yapmayıp eksik bıraktığınızı gözden geçirin.

C) Gözetmen, sınavın birazdan başlamak üzere olduğunu bildirince çok heyecanlandım.

D) Bütün soruları doğru yaptığıma eminim bundan da hiç kuşku duymuyorum.

E) Yaklaşık üç aydır elektrik ve su kesintisi yaşayan mahallede, insanlar çok dertli.

16. Yasa yapmaktan haz alıyorsunuz. Ama onları çiğnemekten aldığınız haz daha fazla. Okyanus kıyısında oynayan, durmaksızın kumdan kuleler yapıp sonra da kahkahalar atarak onları yıkan çocuklar gibisiniz.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Dolaylı tümleç görevinde kullanılan isim-fiil grubu

B) Üstünlük bildiren miktar zarfı, durum zarfı ve zaman zarfı

C) Anlamca kaynaşmış birleşik yapılı, basit çekimli fiil

D) Ek-fiilin geniş zamanının 3. tekil kişisinin düşmüş biçimi

E) Birden fazla kişi zamiri ve işaret zamiri

17. Türk edebiyatının önemli isimlerinden Sait Faik Abasıyanık anısına her yıl bir öykücüye verilen "Sait Faik Hikâye Armağanı" sahibini buldu.

Bu cümlede aşağıdaki durum eklerinden hangisi yoktur?

A) Belirtme B) Ayrılma C) İlgi

D) Bulunma E) Yönelme

18. Trakya türküleri söylemesiyle tanınan Suzan Kardeş, Hıdırellez kutlamaları kapsamında önceki akşam Yenikapı'da sahneye çıktı.

Bu cümlenin öznesi, aşağıdaki sözcük gruplarının hangisinden oluşmuştur?

A) İsim tamlaması B) Sıfat tamlaması

C) Zarf-fiil grubu D) Edat grubu

E) İsim-fiil grubu

19. (I) Aklınız ve tutkunuz, denizlere açılmış ruhunuzun dümeni ve yelkenleridir. (II) Yelkenleriniz veya dümeniniz parçalanırsa oraya buraya savrulup sürüklenmekten ya da denizin ortasında hareketsiz kalmaktan başka bir şey gelmez elinizden. (III) Çünkü tek başına bırakılmış bir akıl, genellikle kısıtlanmış bir güçtür ve başıboş bırakılmış tutku, kendisini yok edene kadar yanar.

Numaralanmış cümlelere ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) I. cümle iki ögeli, birleşik yapılı bir isim cümlesidir.

B) II. cümle yapısına göre bağlı, yüklemine göre fiil cümlesidir.

C) III. cümle ilk cümlesi isim, ikinci cümlesi fiil cümlesinden oluşmuş bağlı bir cümledir.

D) III. cümlede birleşik yapılı bir zarfa ve edat grubuna yer verilmiştir.

E) II. cümlede birleşik çekimli eyleme ve birleşik yapılı eyleme yer verilmiştir.

20. Müzisyen, size uzaydaki ritimlerin bütün şarkılarını söyleyebilir ama size ritmi yakalayan kulağı ve yankılanan sesi veremez.

Bu cümlenin değerlendirilmesine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Tamlayanı ve tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili isim tamlaması vardır.

B) "veremez" sözcüğü basit zamanlı, birleşik yapılı bir fiildir.

C) Çekimli fiillerin her ikisi de geniş zaman kipiyle çekimlenmiştir.

D) "şarkılarını" kelimesi çoğul, iyelik, hâl ekini sırasıyla almıştır.

E) Belgisiz zamire ve ilgi zamirine yer verilmiştir.

@tgdenemeleri

21. **Aşağıdakilerden hangisinde belirtilen ile karşısındaki örnek cümle uyumlu değildir?**

A) Ünsüz değişmesi (yumuşama): Gözlerinden göğüme sayısız yıldız akar.

B) Ünsüz değişmesine aykırı sözcük: Hukukun üstünlüğü, ancak güçler ayrılığı ile mümkündür.

C) Ünsüz benzeşmesi (sertleşme): Yaşa aşı yapmaktır, şuur ve meyve demektir onda şiir.

D) Ünsüz benzeşmesine aykırı ek: Biyolojide ördekgilleri, geometride ise üçgenleri ve dörtgenleri işledik.

E) Ünsüz türemesi (ikizleme): İnce kemikli ve kassız bir vücudu vardı koşucunun.

22. Avrupa Birliği'nin (I) kriterlerine (II) uygun yasal düzenlemelerin yapılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin (III) çatısı altında 2002 yılının Ocak ayından beri (IV) çeşitli komisyonlar kurulmakta ve 2003'deki Türkiye İlerleme Raporu (V) doğrultusunda da kamu yönetimine özel bir önem verilmektedir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerden hangisinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

23. Cengiz Aytmatov'un (1928-2008) bir romancı olarak beslendiği üç önemli kaynak var: Manas Destanı, Kırgız efsaneleri ve ilginç yaşam öyküsü. II. Dünya Savaşı yıllarında Sovyet kolhozu sekreteri ve vergi memuru olarak görev yaptı. Hikâye yazmaya da bu yıllarda başladı. Aytmatov, eserlerinde milletinin tarihi boyunca kazandığı sosyal, siyasi, ahlaki, kültürel, edebî yani bütün maddi ve manevi değerlerini yansıttı; yaşadığı bölgedeki insanların acılarını, kahramanlıklarını, tecrübelerini yazarak yaşananları kalıcı hâle getirdi.

Bu parçada noktalama işaretleriyle ilgili aşağıdaki kurallardan hangisinin bir örneği yoktur?

A) Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için noktalı virgül konur.

B) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına virgül konur.

C) Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra nokta konur.

D) Kendisiyle ilgili açıklama verilecek ifadenin sonuna iki nokta konur.

E) *Arasında, ve, ile, ila, …-den …-e* anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında kısa çizgi kullanılır.

24. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün cümleden çıkarılması uygun değildir?**

A) Dükkânındaki eski antika eşyaları satarak borçlarını ödemeyi düşündü.

B) Bu çocuk yine o zaman da olgunluğunu ortaya koymuştu.

C) Bu şiir şairin büyük yankı uyandıran ve şiir ölmemiş dedirten özgün bir şiirdir.

D) Kimse öğretmene itiraz edemiyor, ona herhangi bir eleştiri getiremiyordu.

E) Lisedeki sınıf arkadaşlarına çok bağlıydı, otuz yıl geçmesine rağmen onları arayıp soruyordu.

@tgdenemeleri

25. Neredesin aşkım? Buradayım aşkım!

Kara kara gecelere perde çekiyorsun

Aşka geliyorum of!

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Ek-fiil almış soru zamiri
B) Ek-fiil almış işaret zamiri
C) 1. tekil kişinin iyelik eki
D) 1. tekil ve 2. tekil kişinin şahıs eki
E) Zaman bildiren zarf tümleci

26. Bir çocuğun zeki olması, onun her zaman kolay bir şekilde öğrenebileceği anlamına gelmiyor. Zeki çocuklar da öğrenme ve algılama güçlükleri yaşayabilir. Aileler, Türkiye'de yüzde 9 gibi yüksek bir oranda görülen öğrenme güçlüğü çeken çocuklarına karşı sabırlı olmalı, kısa molalarla sık tekrar yaparak dersi anlamalarına yardımcı olabilmeli.

Bu parçayı oluşturan cümleler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Özne görevinde kullanılan isim-fiil grubu yer almıştır.
B) Bağlı cümle örneğine yer verilmiştir.
C) Bağımlı sıralı cümle kullanılmıştır.
D) Birleşik yapılı, basit çekimli eylemler bulunmaktadır.
E) Edat grubu, bağlama grubu ve fiilimsi grupları vardır.

27. Hayatta olmasını istediğimiz sevgi bağları; emekle, hasretle, özenle kurduğumuz bağlardır; ailemizle, arkadaşlarımızla aramızda sevgi bağları vardır.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Somut anlamlıyken soyut anlam kazanmış isim
B) Belirtisiz isim tamlamaları
C) Topluluk adı
D) Bağımlı sıralı cümle
E) Ek-fiilin geniş zaman kipi

28. Ben bilmem, tek başıma yapamam, elimden bir şey gelmez, diyen insanlar başkalarına muhtaç insanlardır.

Bu cümle için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Özne ve yüklemden oluşmuştur.
B) Birleşik yapılı bir cümledir.
C) Birleşik yapılı eylem vardır.
D) Belgisiz zamire yer verilmiştir.
E) Tamlayan eki kullanılmıştır.

29. Nasıl meyvenin çekirdeği kırılmak zorundaysa canevinin güneşin altında durması için siz de acıyı tanımak zorundasınız.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Edat ve bağlaç
B) Birden fazla isim tamlaması
C) Farklı türde fiilimsiler
D) Farklı kipte ek-fiiller
E) İyelik ve durum eklerini birlikte almış sözcük

30. Eğer düşüncenizde zamanı mevsimlerle ölçmeniz gerekiyorsa bırakın her mevsim bütün diğer mevsimleri sarsın. Bugün, geçmişi anılarla, geleceği ise özlemle kucaklasın.

Bu parçadaki sözcüklerle ilgili aşağıdaki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

A) "gerekiyorsa" basit yapılı, birleşik çekimli bir eylemdir.
B) "bırakın", "sarsın", "kucaklasın" sözcükleri emir kipiyle çekimlenmiş eylemlerdir.
C) "geçmişi", "geleceği" sözleri tamlayanı düşmüş isim tamlamasıdır.
D) "her", "bütün" sözcükleri, belgisiz sıfattır.
E) "düşüncenizde", "ölçmeniz", "anılarla", "geleceği", "kucaklasın" sözcükleri hem yapım hem çekim eki almış sözcüklerdir.

@tgdenemeleri

1. ÜNİTE

SES – YAZIM – NOKTALAMA

Test 1 : Ses Bilgisi — Sayfa: 9

1.C	2. A	3.B	4. E	5. B	6. E
7. C	8.A	9. B	10. C	11. D	12. C

Test 2 : Ses Bilgisi — Sayfa: 12

1. C	2. D	3. C	4. A	5. D	6. D
7.E	8. A	9. E	10. B	11. C	12. C

Test 3 : Ses Bilgisi — Sayfa: 16

1. A	2. B	3. E	4. C	5. B	6.D
7.A	8. C	9. D	10. D	11. C	12. D

Test 1 : Yazım Kuralları — Sayfa: 19

1.A	2. C	3. E	4.A	5. E	6. E
7. A	8. D	9. E	10. E	11. B	12.C

Test 2 : Yazım Kuralları — Sayfa: 22

1.E	2.B	3.A	4. D	5.D	6.B
7.A	8.D	9. E	10. D	11. C	12.C

Test 3 : Yazım Kuralları — Sayfa: 26

1. B	2. B	3.D	4. A	5. B	6. C
7.A	8. B	9. C	10. A	11.E	12. D

Test 4 : Yazım Kuralları — Sayfa: 29

1. C	2. D	3. E	4. D	5. D	6. E
7. D	8. D	9. D	10. B	11. D	12. D

Test 5 : Yazım Kuralları — Sayfa: 33

1. B	2. B	3. E	4. D	5. B	6. A
7. A	8. A	9. D	10. E	11. D	12. A

Test 6 : Yazım Kuralları — Sayfa: 37

1. A	2. C	3. C	4. D	5. E	6. A
7. A	8. C	9. B	10.D	11.B	12.B

Test 7 : Yazım Kuralları — Sayfa: 40

1. C	2. E	3. A	4. E	5. E	6. E
7. D	8.E	9.A	10.A	11.E	12.A

Test 8 : Yazım Kuralları — Sayfa: 43

1. A	2. E	3. C	4. D	5. C	6. B
7. A	8. D	9. D	10. C	11. D	12. E

Test 1 : Noktalama İşaretleri — Sayfa: 47

1. E	2. B	3. E	4. A	5. A	6. E
7. C	8. B	9. E	10. B	11. C	12. E

Test 2 : Noktalama İşaretleri — Sayfa: 51

1. E	2. A	3. E	4. D	5. D	6. B
7. B	8. A	9. E	10. A	11. A	12. C

Test 3 : Noktalama İşaretleri — Sayfa: 55

1. B	2. E	3. E	4. D	5. D	6.D
7. A	8. C	9. E	10. D	11. E	12.C

SARMAL TEST – 1 — Sayfa: 58

1. A	2. C	3. C	4. D	5. D	6.E
7. B	8. C	9. B	10. B	11. E	12. E
13. D	14. B	15. A			

SARMAL TEST – 2 — Sayfa: 61

1.D	2. E	3. B	4. C	5. E	6. D
7. B	8. A	9. C	10. A	11. A	12. B
13. B	14. E	15. A			

ÖSYM TİPİ – I — Sayfa: 64

1. D	2. D	3. A	4. A	5. C	6. D
7. C	8. B	9. E	10. B	11. E	12. B
13. A	14. A	15. D			

ÖSYM TİPİ – II — Sayfa: 67

1. D	2. D	3. E	4. B	5. E	6. D
7. A	8. D	9. D	10. C	11. D	12. B
13. E	14. D	15. B			

2. ÜNİTE

SÖZCÜKTE YAPI (BİÇİM BİLGİSİ)

Test 1 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 73

1. B	2. E	3. D	4. A	5. C	6. D
7. A	8. B	9. E	10. C	11. C	12. B

Test 2 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 76

1. A	2. E	3. C	4. D	5. E	6. E
7. C	8. E	9. C	10. B	11. D	12. C

Test 3 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 78

1. C	2. A	3. D	4. B	5. E	6. B
7. D	8. C	9. E	10. A	11. B	12. D

Test 4 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 81

1. E	2. E	3. C	4. A	5. B	6. D
7. C	8. B	9. A	10. E	11. C	12. E

Test 5 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 84

1. B	2. D	3. C	4. A	5. E	6. A
7. B	8.E	9. D	10. C	11. E	12. D

@tgdenemeleri

Test 6 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 87

1. C	2. E	3. D	4. B	5. A	6. B
7. E	8. C	9. D	10. A	11. D	12. C

Test 7 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 90

1. C	2. B	3.E	4. D	5. B	6. D
7. B	8. E	9. C	10. A	11. D	12. E

Test 8 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 92

1. B	2. E	3. C	4. A	5. D	6. A
7. B	8. C	9. D	10. E	11. A	12. C

Test 9 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 95

1. C	2. A	3. B	4. E	5. D	6. C
7. E	8. A	9. D	10. B	11. B	12. E

Test 10 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 98

1. C	2. D	3. B	4. E	5. A	6. E
7. C	8. E	9. B	10. A	11. D	12. E

Test 11 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 101

1. E	2. D	3. C	4. A	5. B	6. A
7. D	8. C	9. C	10. C	11. E	12. D

Test 12 : Sözcükte Yapı — Sayfa: 104

1. A	2. D	3. B	4. C	5. E	6. D
7. B	8. C	9. C	10. A	11. C	12. B

3. ÜNİTE

SÖZCÜKLERİN TÜRLERİ VE GÖREVLERİ

Test 1 : İsim (Ad) — Sayfa: 109

1. B	2. A	3. B	4. C	5. B	6. E
7. E	8. C	9. E	10. A	11. B	12. D

Test 2 : İsim (Ad) — Sayfa: 112

1. B	2. C	3. D	4. A	5. D	6. A
7. B	8. C	9. B	10. D	11. D	12. E

Test 3 : İsim (Ad) — Sayfa: 115

1. B	2. B	3. E	4. C	5. C	6. B
7. E	8. B	9. D	10. B	11. B	12. D

Test 4 : Sıfat (Ön Ad) — Sayfa: 117

1. C	2. C	3. D	4. D	5. E	6. E
7.C	8. B	9. E	10. A	11. A	12. E

Test 5 : Sıfat (Ön Ad) — Sayfa: 120

1. D	2. C	3. D	4. A	5. C	6. E
7. D	8. B	9. D	10. E	11. E	12. A

Test 6 : Sıfat (Ön Ad) — Sayfa: 123

1. E	2. A	3. E	4. E	5. D	6. E
7. A	8. A	9. D	10. E	11. D	12. B

Test 7 : Zamir (Adıl) — Sayfa: 126

1. B	2. B	3. E	4. D	5. E	6. B
7. A	8. E	9. B	10. A	11. D	12. C

Test 8 : Zamir (Adıl) — Sayfa: 129

1. D	2. E	3. D	4. E	5. A	6. A
7. E	8. B	9. E	10. D	11. C	12. E

Test 9 : Zamir (Adıl) — Sayfa: 132

1. B	2. E	3. D	4. A	5. A	6. E
7. D	8. D	9. E	10. E	11. D	12. B

Test 10 : Zarf (Belirteç) — Sayfa: 134

1. A	2. E	3. C	4. D	5. E	6. A
7. D	8. D	9. D	10. E	11. D	12. A

Test 11 : Zarf (Belirteç) — Sayfa: 137

1. B	2. E	3. B	4. C	5. D	6. D
7. B	8. D	9. B	10. E	11. A	12. E

Test 12 : Zarf (Belirteç) — Sayfa: 140

1. E	2. A	3. C	4. E	5. B	6. B
7. C	8. B	9. E	10. A	11. D	12. C

Test 1 : Tamlamalar — Sayfa: 143

1.C	2. E	3. A	4. B	5. A	6. B
7. D	8. E	9. C	10. B	11. E	12. D

Test 2 : Tamlamalar — Sayfa: 147

1. C	2. E	3. B	4. D	5. E	6. A
7. A	8. D	9. C	10. C	11. E	12. B

@tgdenemeleri

Test 3 : Tamlamalar — Sayfa: 150

1. A	2. E	3. D	4. A	5. E	6. A
7. B	8. C	9. E	10. C	11. B	12. C

Test 4 : Tamlamalar — Sayfa: 153

1. C	2. C	3. D	4. B	5. E	6. E
7. D	8. C	9. B	10. C	11. D	12. A

Test 5 : Tamlamalar — Sayfa: 156

1. E	2. A	3. B	4. E	5. D	6. B
7. B	8. A	9. B	10. A	11. D	12. C

Test 1 : Edat (İlgeç) - Bağlaç - Ünlem — Sayfa: 159

1. D	2. D	3. E	4. A	5. C	6. B
7. B	8. A	9. E	10. A	11. C	12. D

Test 2 : Edat (İlgeç) - Bağlaç - Ünlem — Sayfa: 162

1. E	2. C	3. A	4. E	5. E	6. A
7. C	8. A	9. C	10. D	11. B	12. A

Test 3 : Edat (İlgeç) - Bağlaç - Ünlem — Sayfa: 165

1. C	2. B	3. E	4. A	5. B	6. E
7. A	8. C	9. B	10. B	11. D	12. C

Test 4 : Edat (İlgeç) - Bağlaç - Ünlem — Sayfa: 168

1. A	2. D	3. B	4. D	5. B	6. B
7. D	8. C	9. D	10. B	11. D	12. D

Simülasyon 1 - Ad Soylu Sözcükler Karma — Sayfa: 170

1. C	2. C	3. A	4. D	5. A	6. E
7. B	8. C	9. B	10. D	11. A	12. E

Simülasyon 2 - Ad Soylu Sözcükler Karma — Sayfa: 173

1. E	2. C	3. A	4. E	5. D	6. C
7. C	8. C	9. B	10. D	11. B	12. E

Simülasyon 3 - Ad Soylu Sözcükler Karma — Sayfa: 176

1. A	2. C	3. D	4. B	5. E	6. E
7. C	8. D	9. D	10. E	11. D	12. A

Simülasyon 4 - Ad Soylu Sözcükler Karma — Sayfa: 178

1. D	2. D	3. E	4. E	5. D	6. E
7. E	8. B	9. C	10. C	11. A	12. C

Simülasyon 5 - Ad Soylu Sözcükler Karma — Sayfa: 180

1. C	2. D	3. B	4. D	5. E	6. C
7. C	8. E	9. E	10. D	11. C	12. D

Simülasyon 6 - Ad Soylu Sözcükler Karma — Sayfa: 182

1. A	2. C	3. C	4. E	5. E	6. D
7. A	8. C	9. D	10. E	11. E	12. B

Test 1 : Fiil (Eylem) — Sayfa: 185

1. E	2. D	3. C	4. B	5. A	6. A
7. B	8. E	9. D	10. B	11. E	12. A

Test 2 : Fiil (Eylem) — Sayfa: 188

1. E	2. D	3. E	4. C	5. B	6. C
7. A	8. B	9. A	10. A	11. E	12. E

Test 3 : Fiil (Eylem) — Sayfa: 192

1. B	2. C	3. A	4. E	5. D	6. C
7. C	8. D	9. A	10. D	11. E	12. B

Test 4 : Fiil (Eylem) — Sayfa: 195

1. C	2. A	3. A	4. D	5. E	6. D
7. B	8. A	9. A	10. B	11. A	12. B

Test 5 : Fiil (Eylem) — Sayfa: 197

1. A	2. B	3. D	4. D	5. C	6. E
7. C	8. C	9. E	10. E	11. B	12. D

Test 1 : Ek-Fiil (Ek Eylem) — Sayfa: 200

1. E	2. B	3. E	4. C	5. A	6. E
7. D	8. C	9. B	10. D	11. B	12. B

Test 2 : Ek-Fiil (Ek Eylem) — Sayfa: 203

1. C	2. B	3. A	4. A	5. D	6. A
7. C	8. D	9. D	10. B	11. C	12. E

@tgdenemeleri

Test 1 : Fiilimsi (Eylemsi)

Sayfa: 206

1. D	2. C	3. B	4. E	5. B	6. E
7. D	8. C	9. B	10. E	11. E	12. A

Test 2 : Fiilimsi (Eylemsi)

Sayfa: 209

1. B	2. C	3. E	4. D	5. B	6. E
7. A	8. B	9. C	10. B	11. A	12. B

Test 3 : Fiilimsi (Eylemsi)

Sayfa: 212

1. E	2. B	3. C	4. E	5. A	6. B
7. C	8. C	9. D	10. E	11. B	12. E

Test 4 : Fiilimsi (Eylemsi)

Sayfa: 214

1. E	2. C	3. E	4. B	5. D	6. E
7. B	8. E	9. B	10. A	11. D	12. A

Simülasyon 1 - Fiiller Karma

Sayfa: 216

1. D	2. A	3. D	4. A	5. D	6. D
7. C	8. B	9. C	10. B	11. A	12. C

Simülasyon 2 - Fiiller Karma

Sayfa: 218

1. C	2. C	3. C	4. D	5. B	6. B
7. A	8. C	9. E	10. E	11. E	12. C

Simülasyon 3 - Fiiller Karma

Sayfa: 220

1. C	2. B	3. D	4. D	5. E	6. D
7. B	8. A	9. D	10. A	11. D	

SARMAL TEST – 3

Sayfa: 222

1.B	2.A	3. B	4. D	5. E	6. A
7. E	8. D	9. A	10. C	11. D	12. E
13. D	14. D	15. D	16. C	17. A	18. B
19. B	20. A				

SARMAL TEST – 4

Sayfa: 226

1. E	2. C	3. A	4. B	5. A	6. B
7. C	8. D	9. E	10. E	11. D	12. B
13. E	14. A	15. D	16. B	17. D	18. C
19. D	20. C				

SARMAL TEST - 5

Sayfa: 230

1. B	2. D	3. E	4. D	5. C	6. E
7. C	8. B	9. B	10. A	11. B	12. C
13. D	14. E	15. C	16. C	17. B	18. E
19. D	20. C				

ÖSYM TİPİ

Sayfa: 234

1. C	2. B	3. B	4. A	5. E	6. D
7. A	8. E	9. C	10. D	11. A	12. A
13. B	14. D	15. C	16. D	17. E	18. D
19. E	20. A				

4. ÜNİTE

CÜMLENİN ÖGELERİ FİİLDE ÇATI CÜMLE TÜRLERİ

Test 1 : Cümlenin Ögeleri

Sayfa: 240

1.E	2. B	3. E	4. A	5. C	6. B
7. E	8. D	9. D	10. A	11. A	12. C

Test 2 : Cümlenin Ögeleri

Sayfa: 243

1. C	2. A	3. E	4. A	5. A	6. D
7. B	8. C	9. D	10. E	11. B	12. D

Test 3 : Cümlenin Ögeleri

Sayfa: 246

1. E	2. A	3. C	4. D	5. A	6. B
7. B	8. C	9. C	10. E	11. D	12. B

Test 4 : Cümlenin Ögeleri

Sayfa: 249

1. D	2. A	3. C	4. B	5. E	6. A
7. D	8. B	9. E	10. C	11. A	12. E

@tgdenemeleri

Test 5 : Cümlenin Ögeleri
Sayfa: 251

1. B	2. B	3.D	4. D	5. A	6. A
7. B	8. C	9. C	10. A	11. C	12. A

Simülasyon 1 - Cümlenin Ögeleri
Sayfa: 253

1. D	2. E	3. C	4. B	5. B	6. E
7. C	8. A	9. A	10. D	11. D	12. B

Simülasyon 2 - Cümlenin Ögeleri
Sayfa: 255

1. D	2. E	3. C	4. D	5. A	6. E
7. D	8. A	9. D	10. A	11. B	12. E

Test 1 : Fiilde Çatı
Sayfa: 257

1. D	2. C	3. E	4. A	5. B	6. B
7. D	8. E	9. A	10. D	11. C	12. B

Test 2 : Fiilde Çatı
Sayfa: 260

1. E	2. C	3. B	4. A	5. A	6. C
7. C	8. B	9. D	10. E	11. A	12. B

Test 3 : Fiilde Çatı
Sayfa: 263

1. E	2. B	3. D	4. A	5. C	6. A
7. D	8. E	9. B	10. A	11. B	12. A

Test 4 : Fiilde Çatı
Sayfa: 265

1. E	2. D	3. D	4. B	5. A	6. C
7. A	8. B	9. D	10. E	11. A	12. D

Test 5 : Fiilde Çatı
Sayfa: 267

1.D	2. E	3. A	4. B	5. C	6. A
7. D	8. B	9. C	10. A	11. C	12. A

Test 1 : Cümle Türleri
Sayfa: 269

1. C	2. E	3. B	4. D	5. C	6. E
7.B	8. A	9. C	10. E	11. E	12. C

Test 2 : Cümle Türleri
Sayfa:272

1. E	2. B	3. E	4. B	5. D	6. D
7. A	8. D	9. D	10. D	11. B	12. B

Test 3 : Cümle Türleri
Sayfa: 276

1. C	2. A	3. A	4. E	5. E	6. A
7. D	8. C	9. D	10. C	11. D	12. C

Test 4 : Cümle Türleri
Sayfa: 278

1. E	2. A	3. D	4. A	5. A	6. A
7. C	8. B	9. E	10. D	11. C	12. D

Simülasyon 3 - Cümle Türleri
Sayfa: 280

1. A	2. D	3. B	4. A	5. C	6. B
7. A	8. D	9. D	10. B	11. A	12. C

5. ÜNİTE

ANLATIM BOZUKLUĞU

Test 1 : Anlatım Bozukluğu
Sayfa: 285

1. E	2. C	3. C	4. B	5. D	6. D
7. C	8. D	9. A	10. A	11. C	12. E

Test 2 : Anlatım Bozukluğu
Sayfa: 289

1. D	2. B	3. C	4. E	5. B	6. A
7. E	8. C	9. C	10. A	11. E	12. C

Test 3 : Anlatım Bozukluğu
Sayfa: 292

1. A	2. D	3. C	4. A	5. E	6. D
7. E	8. C	9. A	10. C	11. C	12. E

@tgdenemeleri

Test 4 : Anlatım Bozukluğu

Sayfa: 294

1. E	2. A	3. B	4. C	5. D	6. C
7. E	8. E	9. D	10. C	11. A	12. B

Simülasyon 1 - Anlatım Bozukluğu

Sayfa: 297

1. E	2. B	3. B	4. D	5. A	6. C
7. D	8. C	9. E	10. C	11. B	12. A

YENİ NESİL DİL BİLGİSİ

Yeni Nesil Dil Bilgisi / Test 1

Sayfa: 299

1.E	2.C	3.E	4.D	5.C	6.D
7.C	8.C	9.D	10.B	11.D	12.D

Yeni Nesil Dil Bilgisi / Test 2

Sayfa: 301

1.D	2.E	3.E	4.C	5.D	6.A
7.E	8.C	9.B	10.C	11.E	12.D

Yeni Nesil Dil Bilgisi / Test 3

Sayfa: 303

1.A	2.D	3.E	4.D	5.E	6.D
7.C	8.C	9.D	10.D	11.A	

Yeni Nesil Dil Bilgisi / Test 4

Sayfa: 305

1.D	2.C	3.E	4.E	5.A	6.E
7.B	8.E	9.B	10.C	11.B	12.D

Yeni Nesil Dil Bilgisi / Test 5

Sayfa: 307

1.B	2.C	3.C	4.D	5.C	6.A
7.E	8.C	9.A	10.E	11.E	12.E

Sarmal Test - 6

Sayfa: 309

1. B	2. E	3. A	4. E	5. C	6. D
7. B	8. D	9. C	10. E	11. B	12. C
13. E	14. B	15. E	16. E	17. D	18. B
19. B	20. E	21. E	22. E	23. C	24. E
25. E	26. B	27. D	28. E	29. C	30. C

BİLGİ SARMAL

BİLGİ SARMAL VİDEO İLE

Hatalarına anında dönüt al.

Çözümlerdeki püf noktaları yakala.

Bir çözüm yolu da bizimle öğren.

Karekodu okut
BİLGİ SARMAL VİDEO
uygulamasını indir.